الجلد الثاني من شرح ديوان الحافظ
لسروري

1142

افقر عباد الله الاحد
شيخ احمد بن شيخ محمد
عفى عنهما الله الاحد

المجلد الثاني من شرح ديوان حافظ قدس سره
لسروري افندي

رحمة الله عليه
وعلى جميع المؤمنين
والمؤمنات
الاحياء
منهم و
الاموات

تملكه الفقير الحقير محمد نزهت
صانه الله تعالى في
الدارين
١١٦٦

الفقير
محمد
بكن

T.C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
RAGIP PAŞA KİTAPLIĞI
MÜDÜRLÜĞÜ
Se. 1122

RAGIP P.
Kü. N.
1122

١١٧٥

١١٢٢

بسم الله الرحمن الرحيم وبه نستعين

الحمد لله الذي علمنا اعيان الدين • لاجراء عيون العلم و ينبوع اليقين •
والصلوة على عمدة الانبياء والمرسلين • وبعده على آله وصحبه اجمعين بيت
عيني بالاي بدين ايلمي خلاف خلق • بنده حرف عيني قلدم اول جلد دوم •
حرف العين عدد ولا ابقا بقدر دولتكيبي فيروز شاه شجاع •
شاه شجاعك جهان نور لندرجي دولتنك قوتي حقيچون كه باكسيم
بنود بهر مال وجاه نزاع • كه كما ايله بو قدر منعمال و منصب ايچون
نزاع مراد ظاهره نظر شاه شجاعدن يرد پادشاهي با غيراز پادشاهي
در كه سخي وكريم شاه ايدي طريقته نظر مراد اول شاه دين دركه
نفس وشيطان جنكنده شجاعدر لاجرم آنك عالمي نور لندرجي
نجنك دولتي و علم ومعرفتي حوتنده مال ومنصب ايچون كم
ايله نزاع او لميوب سلطنت فراغت ونعمت قناعت ايله استغنايي
كلي حاصل ايتمشدر شعر ملوك الارض اصحاب الرعايا • عبيد نا نحن خلاق
البرايا • اذا افتخروا بديباج وخز • فخرنا بالمرقع والعبايا • وان
ركبوا خيولا سابقات • مشينا في الفلوات خفايا • رضينا القوت
من خبز شعير • اذا اكلوا الحلاوة والقلايا • وان نزلوا قصور اعاليات
نزلنا في المساجد والزوايا • غدا تبتين السادات منا • و نبصر من يكون
له العطايا • بيار مي كه چو خورشيد مشعل افروزد • كند ز سر ابي
كه چون كنشي مشعل باقلندر وز سد بكلبه ء درويش بيز فيض شعاع
ايرر درويش اوينه دخي شعاع فيضي مراد بزايرن عشق الهيدر بس
غول كه علم وعمل درويشي اولا آفتاب حقيقي كه حضرت حقدر

غزل ثالث مطلعي دللنيدر كه بو
مطلعك مصراع اولنده اولان حرف با
قسم ايچوندر منه
فاعلن فعلاتن مفاعلن فعلات
بعضي كتابلرده شاه شجاع يزدن شهريب
پادشاهيدر ديو تصريح اولنوب
ب نقالك تخصيص قلندي و
بعضي كتابلرده شاه شجاع شيراز
شهرينك پادشاهيدر ديو
مصرح اولنوب بونده تعميم قلندي
احتمال وار در كه اول اتجرد
حكمرانـ اولا بجره پادشاه
اوب اوله
منه

چون بو نور فيضي فضل ايدوب اول فقير علم وعمل اولانك قلبي
خانه سنه دخي فيضي نور اندر شعر يا مالك الملوك لنا انت مقصد
يا ذا الجلال علك ملك مؤبد • نثني عليك كل مساء و غدوة
ندعوك خيفها و نقيم و نسجد • نرجو الثواب منك و نخشى عقوبة
نهوي الى رضاك و نبني و نحفد • ندري بانه لنا عمل غير صالح
لكن نقول انك رب موحد • فاغفر لنا وانت كريم وانتا
اياك نستعين واياك نعبد • صراحي وحريفي خوشم بزدنيا بس
بر صراحي وبر خوش مصاحب مكا دنيادن بس كه غير از بني باهم اسباب
تفرقتدر و صداعدر • كه بونلردن غيري دخي نيه بزبانلو وبايش
اغر يسي اسبابيدر مراد صراحيدن معتاعدر وخوش مصاحبدن
مرشد طريقت و رفيق طريق حقدر دنيادن بلا نكيب طالب حقه
كافيدر بونلردن غيري بهريه وار ايسه تورجه قلبه و باعث تشويش
سبيدر بيت مطرب عشق اين زند وقت سماع • بندكي بند و
خدا وندي صداع • بر وادب بجاي بدل كن اين شفقت
يوري ايا ادب ايچي بر قدحه بدل قل بو شفقتي كه من غلام مطيع
نه پادشاه مطاع • كه بن مطيع قوليم پادشاه مطاعي دكليم مراد
اديبدن معلم واستاد و حاكم عباد در اغا ديركه اگر بكا شفقت
ولطف وار ايسه اول شفقتي عشق الهي به بدل قل يعني شفقتك
بكا عشق الهي اولسون كه بكا اندن آفتتا ايدرين كه بن
مطاعيمسن و بن مطيعم لاجرم الحاعتم بكا نافع اولور حضوصدر
اولسون قطعه خانه ء عشق در خرابات • نيكنامي در وجه كار كند

هر شبی یار شاهدی بودن * روز بیفخار رنب خار کند * قاضی شهر عاشقان
باید * که بیک شاهد اختصار کند * ز مسجدم بخرابات می فرستد عشق *
مسجد دن بنی خراباته کوندرر عشق حریف باده رسید ای رفیق توبه وداع
شراب مقاصدی ارشدکی ای توبه یولداشی وداع مراد بودر که
اهل ظاهر مقامندن خانقاهه کوندردی بنی عشق آلهی یعنی شوق
یولداشی یعنی آخرتدن رجوع رفیقی اولان اهل دنیا سکا وداع
هنر نمی خرد ایام و بیش ازینم نیست * هنری اولمز ایامک بنم بوندن
غیری یوقدر * کجا روم بتجارت بدین کساد متاع * قنده کیدهیم
تجارته بو کساد متاع ایله مراد منظوم قدلادن ظاهردر که اهل زمان
هنرلی اولمزلر ایلکا رغبت ایتمزلر لاجرم ان الدهر قد فسد
وان للسفلة قد کشف * بنم صنعه کیدهلم بز بو کساد متاع
ایله نیجه کوشه نیز تفتین اختیار انکبر کرکند * رضیت بما قسم
الشرط * وفوضت امری الی خالقی * لقد احسن الله فیما مضی *
کذلک یحسن فیما بقی * ز زهد حافظ و طامات اوقولی بندم
حافظک زهدندن و انکک دعوالیه اولان اصطلاحاتندن
او صنوم * بسازد روده غزل خوان من سرود سماع * دوز قیلمه
نیم غزل اوقویم سماع ایرلی مراد بودر که زهد خشکدن و قول
بی عملدن و دعوی بلا فعلدن کم او صنوم و یکن ندیم الیه کا شوق
ویرن صلاح وجد و ذوق ویرر صدا کی بیدا قلو ولم اثنا * نام داد ان
کم زخلوتکه کاخ ابداع * صباح و قتیده که ایچ کوت کنک خلوت
کاهنده شمع خاور فلکند بربهم اطراف شعاع * مشرق شمعی

ز زردن مراد عقدر
مفعلن فعلن
فاعلاتن فعلاتن

آته

آته دوکلی اطراف اوزره شعاع مراد ایجاد کوشکندن فلکدر شمع مشرقدن
مراد کنشدر یعنی چونکه فلکدن شمس طلوع ایدوب اطراف عالمه شعاع
براغه برکشد آیینه ای از جیب افق چرخ و دران * چکه آینه یه
کنار آسمان توجه ستدی چرخ واندن * رو بکیتی بنماید بهزاران انواع
فلک یوزن کوستره نیجه انواع ایله مراد آینه دن شمس در که چرخ
آنی کنار ندن جکوب جیقرروانده جهان یوزن کوستررنیجه
بینک نوع ایله * در زوایای طربخانهٔ جمشید فلک * فلک
پادشاهنک بزمکهنک اطری بوجاقلرنده * ارغنون ساز کند زهره
با آهنگ سماع * ارغنون ساز ایده زهره سماع آهنکی ایله مراد اسباب
فرح و سرور ظاهر اولادیکدر * چنگ در غلغله آید که کجا شد منکر
چنگ غلغله یه کلدکه قنده کتدی منکر * جام در قهقه آید که کجا شد مناع
جام قهقهه یه کلدکه قنده کتدی مانع ایدیجی مراد بودر چنکدن شیخ
مخنی دیر که چنگک بکی قدی بوکلمشدر و جامدن مراد قلب ذاکر
نشاط حاصل اعتبار اولنمه بو دورت بیت مربوطدر و خلاصه سی
مراد بو دورت بیتدن بودر که چون صباح اطلوب اشراق و
تجلی عارفی قلوبنه بنیه تغیر واقعه و بیان لطایف طریقت قلوب
نشاط احبابه حاصل اوله * وضع دوران بنگر و ساغر عشرت برگیر
دوران وضعنی کور و عشرت قدحن دوت * که بهر حالتی اینست
بهترین اوضاع * که هر حالتده بو در اییرک اوضاع مراد بودرکه
وضع دوران غم جهان و افنای عمردر لاجرم عارف اولان آنی
کوزب عشق آلهی نوشنه مشغول اولملو کرکدر دنیایه و آخرته

برکشد لفظنک فاعلی چرخ
ومفعولی آینه در

بنماید لفظنک
فاعلی چرخ
ومفعولی روی
گیتی در

جمشید اصلده بر پادشاهک اسمیدر
بونده مطلقا خنا سیدر و ساز کند
لفظنک فاعلی زهره و مفعولی
ارغنون در و ارغنون بر آلة
ساز در که ایکی کشی یه
مخصوص در
چالنمسی

نظر بکبرک غرضی بودر بیت ومن عرکن الدنیا واجح نزاهدا
فیها للاذی یوما الیه سبیل • طره ز شاهد دنیا همه بندست وفریب
دنیا محبوبنک طرّه سی دعکلی بند در والدر مقیدر عارفان بر سر
این رشته نجویند نزاع • عارفلر بو دنیا بیلک اوزرینه نزاع
استمزلر مراد بودر که دنیا زلفی بند و خدعه در و دوابیلک که
طره ز دنیا در چون سبب قید در عارفلر آنک اوزرینه نزاع
اتمزلر قطعه النفس تبکی علی الدنیا وقد علمت • ان السلامة منها ترک
مافیها • لا دار للمرء بعد الموت یسکنها • الا التی کان قبل الموت بانیها
این الملوک التی کانت مسلطة • حتی سقاهم بکاس الموت ساقیها
اموالنا لذوی المیراث نجمعها • ودورنا لخراب الدهر نبنیها
عمر خضر وطلب ار نفع جهان میطلبی • پادشاهنک عمرنی ایسته
اگر جهانه فائده بسن استرسک که وجودینه عطا محقق و کرمی
نفاع • که بر وجود در عطا با غالبی و بر کرم عمیر فائده ایدجی
مراد ظاهره نظر پادشاهی مدح و عموم نفعنی بیان و انکا دعادر
نفع جهان ایدوکن ذکر و طریقته نظر شیخ طریقت و شاه حقیقت
ایچون دعادر که عطا ایدیجی وجود کرم و صاحب جود و کثیر النفع در
الای بنده ز خرقه ز کبود دت • در جنت عدل حلّه پوشان
بر یاد لب تو در صوامع • زنمّ ز دمان باده نوشان
بشکست لب شکر فروشت • بازار همه شکر فروشان
عمر تو دراز باد شبها • پا بند تو تا شویم جوشان
منظر لطف ازل روشنی چشم امل • لطف ازلک نظرکاهی و امید کوزنک

تا همه دنیا لفظنده اولان اضافت اضافت بیانیه در ...

روشنلکی جامع علم و عمل جان جهان شاه شجاع • علم و عملک جامعی
جهانک جانی شاه شجاع مراد منطوقدن ظاهر در که ظاهر نظر
مدح شاه مخصوص ایدر و طریقته نظر هدایت ازلیه به مظهر اولنمز
عینی رجانک روشنلغی و علم و عملک جامعی اولان شیخ کامل
مکمللر در لاجرم انکا ملازمت کرکدر رباعی منم کز درت رخ براهی نکردم
بجز آستانت پناهی نکردم • من از هر مرادی ترا خواستم
پس تمنای مالی و جاهی نکردم • حافظ بنده صفت بر در او
باش مقیم • ای حافظ قولی آنک قپوسی اوزرینه مقیم اول که جهان
دار مطیع است و شهنشاه مطاع • که مطیع جهان دونجیدر
و اطاعت اولنمش اولو پادشاهدر مراد اول شاهک امر آلهی به
مطیع اولوب کندوسی سلطان مطاع اولدوغن بیاندر و طریقته
نظر شاه شجاع دن مراد سابقا بیان اولنان نفس و شیطان جکنده
شجیع اولان مرشد کامللر لاجرم آنک قپوسنده قولی کبی مقیم
اولمق کرکدر که جهانی دوتن اولدر که اولیاء الله اوتاد ارضدر
و حضرت حقه مطیع و کندوسی مطاع و دعاسی مجاب در و مراد بو
ایدوکی کلیجک غزلده ظاهر در ولد ایضا قسم بحشمت جاه و جلال
شاه شجاع • اندم شاه شجاعک منصب و جلالی عظمته در که نیست
با کسم از بهر مال و جاه نزاع • که هیچ قدر کمسه ایله بنم مال و منصب
ایچون نزاع مراد غزل اول مطلوعی کبیدر قطعه
مرا خدای جهان همی چنان داد ست • که التفات بدین زینت جهان نکنم
بر سیم ابر ز بهار نبارم اشک • بسان رعد ز دست هوا فغان نکنم •

منافع علی منافع ... نعمکم

چو بر سریر قناعت نشاند بخت مرا ٭ دگر ملازمت هیچ آستان نکنم ٭
بعاشقان نظری کن بشکر این نعمت ٭ عاشقلره بر نظر قل بو نعمت
شکرینه ٭ که من غلام مطیع تو پادشاه مطاع ٭ که بن مطیع قولم و سن
سلطان مطاع مراد بوندن ظاهر پادشاهه خطاب دکل ایدوکی
ظاهر در لاجرم مراد سلطان طریقت درکه مجلسه اندن نظر رجا ایدر
شول شکر ایچون که بن عبد مطیع سنک امرکه وارث دکر و سن
سلطان مطاع سن دیر بیت سر بر آوردی بدولت پای بر دی
کن بلطف ٭ دست رس دادت خدا افتادگان را دست گیر ٭
بفیض جرعهٔ جام تو تشنه ایم ولی ٭ سنک قدحک جرعه سی
فیضنه صوسز ز ولی نمی کنیم دلیری نمی دهیم صداع ٭ بهادرلق
ایتمزز باشی آغرسی ویرمزز مراد مخاطبدن شیخ فهم شد در آنک حالی
قلبی در اندن بقیهٔ فیضنه صوسز و محتاجز اما جرأت و اقدام و تصدیع
ایتمزز دیر بیت نکویی کن بدل خلق ترا بنده شوند ٭ ٭ ٭
که آدمی بنده لطف و کرم واحسانست ٭ شراب خانگیم بس می
مغانه بده ٭ اوکه دمکی شرابم انجق یعنی تمام اولدی شراب مغانه دیر
حریف باده رسید ایا رمنیح توبه وداع ٭ بو مصراع بعینه غزل
اولنده مکرر مراد کندمدن اولان عشق و حالت تمام اولدی مرشد
شیخ عشق و ذوقی کرکدر چون اندن فیض اولان آخرتدن رجوع
ایتدرن رفیقدن یعنی اهل دنیادن وداع بیت حیاتی خویش
ممات خویش کسی راست ٭ که دینی را بدینی دار بگذاشت ٭ ٭
خدا را بهم نشست و شوی خرقه کنید ٭ انترانچون بنم خرقه می شراب الله

بویب

این نعمت دید مصراعی
نان بخونده
رانن زند
مح

بو بیب از عقل ایدرک که من شنوم بوی خیر از نین او فناع ٭ که بن دوبرم
خیر مخوس بو او فنا عدن مراد خرقه دن وجود انسانی
و خلوج جسمانی درآنی عشق ایله بو بیب پاک ایتمک طلب ایدرکه
حالیا اولان او فنا عدن بوی خیر کلمز دیو اهل دنیا زینتدن شکایت
ایدر بیت ترک دنیا گیر دکارم کی ساز ٭ راه بس دورست ره را
برگ ساز ٭ ببین که رقص کنان می رود بناله چنگ ٭ کورک
رقص اوزره گیدر چنگ ناله سی ایله کسی که رخصه نفرمودی
استماع سماع ٭ برکسه که اجازت بیورمز ایدی سماع اشتمکه مراد
بودر که علم ظاهر اهلی اولوب سماعدن نهی ایدن سالک طریقت اولوب
ذوق و حالت کسب ایدوب شیخ مشخی و مراقبه ناله سی ایله صاحب
وجد و حالت اولمشدر بیت غلام عشق شو اندیشه اینست ٭
همه صاحب دلان را پیشه اینست ٭ لو کان فی العلم من دون
التقی شرف ٭ لکان اشرف خلق الله ابلیس ٭ جبینی و جهر بو حافظ
خدا صیا امکنا دحا فغلک النی و یوزن ابنه ارانج ابالیون
ز خاک پای که کبرای شاه شجاع ٭ شاه شجاع عشک کبرپایسی پارکاهی
طراغندک مراد غزل اول تخلصده اولان کبیدر قطعه انی لاحسد
جارکم لجوارکم ٭ طوبی لمن امسی لدارکم جارا ٭ یا لیت جارکم باعنی من داره
شبرا الا اعطیه بشبر دارا ٭ وله ایضا در وفای عشق تو مشهور خوبانم
چو شمع ٭ سنک عشقک وفاسنده خوبلر مشهوری بن شمع کبی
شب نشین کوی سربازان و رندانم چو شمع ٭ مجلس روشن
سربازلرک و رندلرک محله سنک کیجه مصاحبی بن شمع کبی مراد خوبان

شمعدن انسانک وجودی و دوبلج
مقاسنه دخی کلور
مح

محرو دلفعنک فاعلی
مصراع ثانیده اولنور
واقع اولان
کنیدر
مح

مح

یارکه لفظلکلر اولانلرده مخفف
بارکاه اصلده اوطاغ ایدی
دیکلر شیمدی پادشاه
قپوسی وار کاهی
مراددر
مح

طريقت ايچنده عهده وفا ايتمكده وبذل روح قلوب ايتمكده مشهوردن
وباشن فدا ايدنلر ومخلصلر محلسنده كيجه مصاحبتنده يعني احياء ليل
وايثار وجود ايدرن شمعي ديمكدر بيت آتش دل چند سوزد رشته‌ء
جانم چو شمع • اي صبا تشريف ده تا جان برافشانم چو شمع •
شب روز خوابم نمي آيد بچشم غم بر بست • اويقو نب روي كلمز
نيم غم طبيجي كوزمه • بس كه در بيماري هجر تو گريانم چو شمع
نيجه كه سنك هجرك خسته لكنده اغليجي بن شمعي مراد اويا نوع اوكنز
مرض هجرده گريان اولدوغن بيان ايدر • دارم امشب گرميي در سر كه بنشينم زپاي
تا سراپاي وجود خود بسوزانم چو شمع • رشته‌ء عمرم بمقراض اجل
ببريده شد • عمرم ايبليكي اجل مقراضي ايله كسلدي • همچنان در آتش
عشق تو خندانم چو شمع • اگرچه سنك عشقك اودنده خندانم
شمعي مراد سنك عشقكدن حالت نزعده دخي اولورسم شاد و
خندانم ديمكدر بيت گر بمقراض از تن سوزان جدا سازي سرم
از مقام امتثالت رخ نگردانم چو شمع • در شب هجران مرا پروانه‌ء
وصلي فرست • هجران كيجه سنده بكا بر وصل پروانه‌سي كوندر
ورنه از دردت جهاني را بسوزانم چو شمع • يوخسه سنك دردكدن
جهاني يقرين شمعي مراد بكا اي صنم قل يوخسه شمع جهاني ياقدوغي
كبي بن دخي جهاني يقرن يا شمع ياندوغي كبي جهاني يقرن ديمكدر بيت
اي انيسم صبحدم رس بكدم بكش اين آتشم • ورنه با يك آه خلقي را بسوزانم چو شمع
گر كميت اشك گلگونم نبودي گرم رو • اگر بنم اشك گلگونم اتي
گرم يوريجي اولميدي • كي شدي روشن بگيتي راز پنهانم چو شمع

تحچين

تحچين روشن اولور ايدي جهانه بنم راز پنهانم شمعي مراد كوزم
ياشي بنم راز پنهانم آشكاره قلدي ديمكدر بيت راز دل چون
شمع روشن گشت در بزم جفا • بس كه سيل آتشين از ديده مي رانم چو شمع
در ميان آب و آتش همچنان سرگرم تست • آب و آتش اورته
سنده اغلين باشم سنك فرقتنده ايبن دل وزار و نزار و
اشك بارانم چو شمع • بو قلب وزار و ضعيف و كوز ياشني
ياغدريجي بن شمعي مراد ايدنده بيان ايدر چون جهلده تشبيه در
كه شمعك باشي آب و آتش اورته سنده فرقتده ير كندو دخي اوبله
در و لكن كوز ياشني ياغدرر كندو دخي اوبله در بيت
بر شب تا صبحدم آتش بسر مي بايد رود • وآب حسرت مي رود از زير پا مانم چو شمع
كوه جسمم نرم شد چون موم در دست غمت • بنم جرم طاغي
يومشدي موم كبي سنك غمك الينده • تا در آب و آتش عشقت
گدازانم چو شمع • تا سنك عشقك آب وآتشنده ارين بن شمعي بكي
مراد منطوقدن ظاهر در بيت نيست دلسوزي كه بر بالين من
گرد نيايد همي • در شب تنهايي ار ترك سر و جانم چو شمع
بي جمال عالم آراي تو روزم چون شبست • سنك عالم بزيجي
جمالك سزكه كوندزم كيجه كبيدر • با كمال عشق تو در عين نقصانم چو شمع
سنك عشقك كمالي ايله عين نقصانده يم شمعي مراد نجه كه زوال سز
اولمز و تجلي جمالسز كوندزدن كيجه قوكو كلدوكن بيان ايدر و كمال عشق
ايله نقصانده اولدوغي كمال ايدوكن ذكر ايدر بيت خواب در چشمم
نمي آيد زسوز دل بشب • هوش شبهاي بيداران هجرانم چو شمع

سر فرازم کن شبی از وصل خود گردن کشا • بنیه سر فراز عقل بر کچبه کنزو
وصلکدن بو بیغز آچ • تا منور کردد از دیدار ت ایوانم چو شمع
تا منور اولا سنک دیدار کدن بنم ایوانم کبی مراد تجلی ایله اکلابز
صدر حاصل اولدوغی بیابده آنی طلبیدر **بیت** تو سیاه آینه
سیر ایوبن بزمم در طواف • یک شبی از نور خود دیفروز این ایوانم چو شمع
یخچو صبحم یکنفسی با تبسم بی دیدار تو • صبح بخیر بر نفسی با قیدیر
یعنی بهمان بر نفس و آر • در جنگ سیاه کیسو چهره بنهاد لبر اینه
جان بر افشانم چو شمع • عنبر کیسو سرای دلبر تا جان صاحبم چو شمع
یکی مراد کمال تجلی ایله تسلیم روح و وصول کلی طلبیدر **بیت**
یکشبی در خانه ام بنشین و بنشان بنده را • تا بجان کند دن
شب را ایله بر عزیز گرداند چو شمع • آتش مهر ترا حافظ عجب در
سر گرفت • سنک محبتک آتشن حافظ عجب باشنده دوتدی
آتش دل کی باب دیده بنشانم چو شمع • کوکل آتشن نچون
کوز صوبی ایله سوندیرم شمع کبی مراد الحقیقه اولان آتش
آب ایله سوندیر بولکده اولان سوندیرمز بلکه آتشم بالادر سوندیرمز
دیکدر **بیت** کاه ایندر خانقه با صوفیان همچی بنم
کاه در میخانها محبوب رنداننم چو شمع • حرف الغین عدد
ولد ایضا • سحر بیوی گلستان همی شدم در باغ •
که تا چو بلبل بیدل کنم علاج دماغ • نه بیم قوم گلستان بخورنسی ایله کندم باغه

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

که بلبل عاشقی کبی ایدم دماغم علاجی مراد وصول الی الله تعالی الحکیمدر
ایله سیر باغ جهانده ایدم تا عاشق مکاشف و مرد عارف کبی بوندن

عبرت

عبرت الم و عمل آخرت تعلم دیکدر **قطعه** مرد باید که باب مقصد خویش
می کشاید بعقل و می بندد • رفتن بی مراد نشاید گفتن بر کذاف
بتسند ابر بیاشد که بافتمی کرید • برق باشد که خیره می خندد
بخچه و گل سوری نگاه می کردم • گل سوری یوزنه نظر ایلر ایدم
که بود در شب تاریک بروشنی چه چراغ • که قره کیجه ده ایدی
آیدنلقده چراغ کبی بو بیت مرهوندر • چنان بحسن و جوانی
خویشتن مغرور • اویله کندو حسنه و یکتلکنه مغرور که داشت
از دل بلبل هزار گونه فراغ • که وار ایدی بلبل کوکلنده بیک درلو
فراغ مراد ارباب مناصب و بو دولت اولنلری و اغنیا و صاحب
نعمت اولنلری محتاج و فقیر اولانلردن غافل و فارغ کوردم دیکدر
قطعه هیچ دانی که مردی چه بود • روز دولت فروتنی کردن
سیم و زر با سپاس بخشیدن • گاه قدرت غضب فرو خوردن
رباعی این عمر عزیز خود ندامت حکنم • با جمع درم توجه بابی حکنم
یزدان ز تو طاعت و عبادت خواهد • دایم تو طلب اینجهان حکنم
کشاده نرگس رعنا ز حسرت آب از چشم • آچمش رعنا نرگس
حسرتدن صویی کوزدن نهاده لاله ز سودا بجان و دل صد داغ
قومش لاله سودادن جان و کوکله یوز داغ مراد خلقک بعضی
مکر دنیا ایله دیمناک بعضی فکر عقبا ایله غمناک کوردم دیکدر **غزل**
خوشست عمر دریغا که جاودانی نیست • که اعتماد بر این عمر و زندکانی نیست
کلیست خرم و خندان و تازه و خوشبوی • ولی امید بقا آنش چنانکه دانی نیست
کدام باد بهاری وزید در آفاق • که باز در پی او نوبت خزانی نیست

قزل کل و بر نوع ترکه
پچکیدر

دل ای رفیق درین کار بان سرای مبند ، که خانه ساختن آیین کاروانی
بحث ثروتن و شاهی چون دمشو مغرور ، بقای ملک و ثبات خلاف نیست
زبان کشیده چو تیغی بسبزنش سوسن ، دل چکمش قلیج بی باش تحفه
سوسن دیار کشد دم شتابی چو مردم ایقاع اعزیی آجلق نماعی
نماز و چوق سولر کیش کی مرد مردم جهانک بعضی دل ازار
و موذی و موحش و آخرتدن فارغ و غافل کوردم دیکدر رباعی
کوتاه کند زمانه این دمدمه را ، آخر خبر دلکرک فنا این رمه را
سر برکسی غرور نیست ولیکن ، بسلی اجل قفا زند این همه را
کاهی چون باده پرستان صراحی اندر دست ، کاهی باده پرستلر
صراحی الند کاهی چو نشان برستان بکیف کرفته از اینع کاهی پرستلر
صافی سیکی ایلد دوتش اینع مراد بعضی مست دولت
واهل کبر و نخوت و بعضی صاحب همت و غیره موصل نعم و
معطی رحالت کوردم دیکدر قطعه اذا جادت الدنیا علیک فجد بها
علی الناس طرا انها تتقلب ، فلا الجود یفنیها اذا هی اقبلت
ولا البخل یبقیها اذا هی تذهب ، نشاط عیش و جوانی چو کل غنیمت دان
سنلکی و عیش دنیاکی کل کبی غنیمت بیل که حافظا نبود بر رسول غیر بلاغ
که ای حافظ اولمز رسوله بلاغدن غیری مراد بعدرکه دولت و نعمت
و صحت و قدرتی و تحصیل قربت ایچون فرصتی فوت اتمه دیو
نصیحت ایتدم وما علی الرسول الا البلاغ حسبنجه اتمام رسالت اتدم
قبول و عمل سنک عهدکده قالمشدر بیت من انچه شرط بلاغست
با تو میکویم ، تو خواه از سخنم پند کیر خواه ملال حرف الالف

ولە ایضا طالع اکر مدد دهد دامنش آورم بکف ، طالع اکر مدد و یره
الکن کتوررم اله کر بکشم زهی طرب ور بکشد زهی شرف ، اکر چکم
زهی شادلق اکر قتل ایده زهی شرف مراد بودر که وصول الی الله
ال و یروب شمعه عنیض حاصل اولوب نعبده و صاله کلی میسر
اولور سه زهی شادمانی و اکر قتل ایدرسه زهی شرف که آنک مقتولی
اولم و آنک طلبنده اولم شعر ولو بید الحبیب سقیت سما
لکان السم من یده یطیب بیت کرچه نتوان بدوست ره بردن
شرط یاریست در طلب مردن اغچم کرم نرکس بخت این دل
برامید من ، کرم کوزن کمه دن باغلری یو بنم برامید کوکلم
کرچه سخن همی برد قصه من بهر طرف ، اکرچه سوز الترینم
قصه می بهر طرفه مراد قلب طلبده ساعی اولوب بنم قصه مدل
بهر شیخ و واعظه سوز الترانمه دن مرادی که حاصل اولوب
حضور بولوب کوز بولمشدر دیو حکایت ایدر رباعی
اسرار ازل را نه تو دانی و نه من ، وین حرف معما نه تو خوانی و نه من
هست از پرده کفت و کوی من و تو ، کر پرده بر افتد نه تو مانی نه من
چند بنا پرورم مهر بتان سنکدل ، یچه ناز ایله بسلیم طاش کوکللو
بتلر محبتی یاد پدر نمی کنند این پسران ناخلف ، آتا بی اکمزلر
بو ناخلف اوغلانلر مراد که عوالی نفس نبی و هوا جس شهوانیه یی
اصلاح ایچون پند حکمت ایله بسلرم اما آدمزاده حقنه آلوب ترک
محرمات اتمزلر و توبه و انابت قلمزلر دیمکدر قطعه
کرچه عصیان کرد آدم توبه کرد او بعد ازان ، یافت او از توبه اش نزد خدا عز و شرف

تو کنی عصیان نیاری توبه هرگز یکنفس • گرچه تو فرزند اونی لیک هستی ناخلف
از خم ابروی توام هیچ کن بنی نشد • سنک قاشنک بو کلمندن هیچ فتح
اولمدی • وه که در بین خیال کج عمر عزیز شد تلف • واه که بو اکری
خیالده عمر عزیز تلف اولدیغی مراد بونده خم ابرودن سقوط سالکک در
درجه سندن تقصیری سببی ایله یعنی سالکک که تقصیری سببی ایله
درجه سندن ساقط اولا الکا هیچ کشف و فتح اولمز لاجرم مادام که
سالک احقام ائمه عمردن ضایع ایدوب فیض حاصل اتمز قطعه
پس رونده بمقصد کی رسد • چون بود مقصد و مرامش بیش
تو که هر دم کنی دو صد رکعت • کی رسی با خیال درویشی •
ابرو یا دوست کی شود دست کش من ضعیف • دوستک
قاشنی قبضه اولور بن ضعیفک الن چکیجی کش نزد دست از زه
کمان تیر مراد بر هدف • که او مختصر بو یایدن مراد او قاش
نشانه مراد سقوط درجه دلیل راه اولمز که که سقوط درجا ایله
مراده واصل اولمز دیمکدر بیت هر که هر دم فرو رود در چاه
او ببالای آسمان نرود • من بخیال زاهدی گوشه نشین و طرفه انکه
بن زاهدلک خیالی ایله گوشه نشینم و عجب اولکه • مغبچه ز هر طرف
زندم بچنک و دف • بر مغبچه اوغلانجغی هر طرفدن اوررینی
چنک و دف ایله مراد بودر که بن زاهد خشک اولوب بو گوشه ده
اوتورموق استرم اراده غیبی بنی هر طرفدن شیخ مخفی و مراقب
و ذوق طلب ایله اوروب سالک و طالب ایدر بیت من نخواهم
که شوم گوشه نشین و فارغ • می کشد لیک کمند سر زلفت پیشم •

بیجرند

بیجرند زاهدان نقش بخوان ولا تقل • بیجرلردر زاهدلر نقش اوقو
و دیمه هست ربابت محتسب باده بده ولا تخف • چنک ربابدر
محتسب شراب ویر و قورقمه مراد بودر که زاهد خشکی اولانلر
اسرار طریقته غافللردر اول اسراری اوقیوب انلره دیمک که کرک
و اهل ظاهر که عالم غیر عامل در مست ربابدر عشق الهی جنون و
قورقمه که اول بو یا ادراک ایدمز رباعی ذوق کل و مل باده پرستان
دانند • نه تنکدلان و تنک دستان دانند • از بیجرگی
بیجرگی معذوردی • ذوقیست درین میان که مستان دانند •
صوفی شهر بین که چون لقمه شبهه می خورد • شهر صوفیسنی
کور که چون شبهه لقمه سن یر پاردمش دراز باد آن حیوان خوش علف
قویروقی اوزن اولسون اول علفی خوش حیوانک بونده مراد
شبهه لقمه اجزاء ... حیوانه تشبیه در رباعی فقه چکنم
حیلت و رنکیم هم • وز رفتن راه راست لنکیم هم • از آز در آویخته
چکنیم هم • با همت قسام بجنکیم هم • حافظ اگر قدم زنی در
ره خاندان عشق • ای حافظ اگر قدم اورر سک عشق خاندانی
یولنده • بدرقه رهت شود همت شحنه نجف • سنک یولک
قولاغوزی اولور نجف حاکمنک همتی مراد بودر که اگر سالک طریقت
اولورسک نجف ولایتنده حاکم وانده مدفون اولان امیرالمؤمنین
علی رضی الله عنه حضرتنک همتی سنک قولاغوزک اولور که اکثر
طریقتک سلسله سی امیرالمؤمنین علی یه منتهی اولور و هر کمکه طریقته
سلوک ایده آنک روحانیتندن انکا همت و مدد و تقویت واصل اولور

بتوفيق

حرف القاف عيد دولة ايضا مقام امن ومي بنغش ورفيق

امن مقامي وچرگنز شراب ومشفق يار ، كرت مدام ميسر شود

زهي بتوفيق ، اكر سكا دايم ميسر اولا زهي توفيق مراد بودركه

موضع عبادت كه شيطاندن امن مقاميدر وشراب صافيكه

عشق خالص واخلاص عبادتدر ومرشد مشفق اكر سكا اي سالك

دايم نصيب اولورسه زهي توفيق آلي قطعه كر از ميدان شهوات

سوي ميدان عقل آئي ، چو كيوان در زمان خود را به هفتم آسمان بيني

ورامروز اندرين منزل ترا حالي زيان آيد ، زهي سرمايه و سود اكر فردا

رزيني زيان بيني ، جهان وكار جهان جمله هيچ در هيچست ، جهانك

دخي كار جهان جمله هيچ در هيچدر ، هزار بار من اين نكته كرده ام تحقيق

بنيك كره بن بو نكته يي اعتقادم تحقيق مراد منظوقدن ظاهردر ،

چه كنجها بنهادند وديكري برداشت ، چه رنجها بكشيدند وديكري آسود

بنا زبانه دمرك از برش بدر كردند ، كه سلطنت بسر تازيانه مي فرمود ،

نقش كه نفس برو تكيه مي كند باد ست ، بوقت مرك بدانند كه بادي بيهود

بجامي رو و فرصت شمر غنيمت وقت ، براهين برينه كيت فرصت

صفايي وقت غنيمتدن كه درين كه عمر ند قاطعان طريق ،

كه عمر يوسين كاهند در قطع طريق ايدجيلر مراد موضع عبادت در

كيدوب وقتي غنيمت صايوب فرصتي فوت اتمكه دلالت دركه

اجل واهل ومرضدن عرض قطع سلوك ايدجيلر در ديمكدر قطعه

ومن يجهد الدنيا لعيش يسره ، فسوف لعمري عن قريب يلومها ،

اذا ادبرت كانت علي المرء حسرة ، وان اقبلت كانت كثيرا همومها ،

ومن يحمد

دريغ

دريغ و درد كه تا اين زمان ندانستم ، حيف ودرد كه بو زمانه دك

بلمدم ، كه كيمياي سعادت رفيق بود رفيق ، كه سعادت كيمياسي

يولداش ايمش بو يولداشدن مراد يار طريقت ومرشد طريق حق

كيمياسي سعادت ايدوكني شمدي بلدم ديمكدر قطعه

عن المرء لا تسئل وسل عن قرينه ، فكل قرين بالمقارن مقتدي

اذا كنت في قوم فصاحب خيارهم ، ولا تصحب الاردي فتردي مع الردي

بيا كه توبه ز لعل نكار وخنده جام ، حكايتي است كه عقلش نمي كند تصديق ، لعل نكاردن و خنده

جامدن توبه تصوري يوقدر كه عقلش نمي كند تصديق ، بر تصور در كه

عقل آني تصديق ايتمز مراد بو دركه عقل معاد كلام الهيدن وفيض

قلبيدن رجوعي تصور ايتمز تصديق ايتمز يعني عاقل اولان كلام الهيدن

وفيض قلبيدن رجوعي تصور ايدن قبول قلمز ملاحتيكه ترا در چه زنخدانست

به ملاحت كه سكا چاه زنخدانده در نكته آن نرسد صد هزار فكر عميق

آنك كنهنه ايرمز يوز بيك فكر عميق مراد ملاحتدن كمالاتدر و چاه

زنخداندن مشكلات اسرار حقايقدر وانده بروجمله كمالات و

مراتب عليه واردركه آنك كنهنه چوق فكر عميق ايرمز بيت

ز هر چه عقل قياسش كند از آن بيشست ، ز هر چه وهم تصور كند افزونست او

كجاست اهل دلي تا كند دلالت خير ، قنده در بر اهل دل كه دلالت

خير ايده ، كه ما بدوست نبرديم ره بهيچ طريق ، كه بز دوسته التمدك

يولمي هيچ بر طريق ايله مراد مرشدسز وصول الي الله اولمز ديمكدر

صحبت صاحب دلان عين سعادت بود ، هر كه بيابد دمي دولت جاويد يافت

اكر چه موي ميانت بچون مني نرسد ، اكر چه سنك بيلك قيلي

١١

بنم كبي بيمارندر • خوشست خاطرم از فكر اين خيال دقيق • خوشدر
خاطرم بو خيال دقيق فكريله مراد موي مياندن دقيقدر تعبيدر
كه اول بر ضعيفه ايرنم اما خاطر فاتر آنك فكري ايله خوشدر • بيت
بجز اين نكته نشد حاصلم از دقت فكر • كه بدان سر ميان ره ببرد فكر دقيق
اگر برنك عقيقست اشك من چه عجب • اگر عقيق رنكندر ايسه بنم
كوزم ياشي نه عجب • كه مهر خاتم چشمم لبت همچو عقيق • كه كوزم
يوزكي مهري بر لبدر عقيق بي مراد رنك معشوقك عاشقده تأثير
ايدوب آنك اثري بونده ظهور ايدر ديمكدر • بيت • عاشقان هرچند
مشتاق جمال دلبرند • دلبران با عاشقان از عاشقان عاشق ترند
بخند وگفت كه حافظ غلام طبع توام • كولمك ايله ديديكه حافظ
سنك طبعك قوليوم • ببين كه تا بچه حدتم همي كند تحميق • كور كه
تا نه حده دك بني تحميق ايدر مراد بر دوست خواجه حافظك معارف
كثيره سن كوروب مدح وتحسين ايتدوكن حكايت وكندوسي تواضع
وتنزل ايليوب آنك كلامني تحميقه حمل ايتدوكن بيان ايدر • بيت
تواضع كند خاك از بهر آن • بدر كرد باد آسمان • وله ايضا
زبان خامه ندارد سر بيان فراق • قلم دلنك بيان فراق باشي — فعلان / مفاعلن / مفاعلن فعلاتن
بو قدر چگونه شرح دهم با تو داستان فراق • نيجه شرح ويرم سكا
فراق قصه سين مراد فرقت جيب قلم ايله تحرير اولنمدوغن بيان ايدر
شعر اشتياقي بكيف يحكي لكم • شرحه لا يتم بالقلم • بيت • سالها گر بنويسم
سخن مشتاقي • ها ندانذ شوق تو صد ساله حكايت باقي • بيت
زبان خامه جگر سوز داز بيان فراق • بدوستان چه نويسم ز داستان فراق

رفيق

رفيق خيل خيالم وهم ركاب شكيب • خيال آتلولرينه يولداشنز و
صبر بيم ركابي قرين آتش هجران وهم قران فراق • آتش هجران
يولداشنز و فراق ايله قوشلنش مراد بر وجهله فرقته اولوب خيال
وصبر ايله قرار ايتدوكن بيان ايدر • بيت • وگرنه خيل خيال تو لشكرم نشدي
مرا كجا بيمي جنبدي كران فراق • دريغ مدت عمرم كه بر اميد وصال
فراق • دريغ عمرم مدتي وصال اميدي اوزره • بسر رسيد نيامد بسر زمان
باشه ايردي باشه كلمدي فراق زماني مراد عمر آخر اولدي فراق زماني
آخر اولمدي ديمكدر • بيت • زمان وصل چو سالي بود نبود يكدم
ولكن لحظه بسالي بود زمان فراق • سري كه بر سر گردون بفخر مي سودم
بر باشكه فلك باشي اوزره فخر ايله سورتر ايدم • بر آستان كه نهادم
بر آستان فراق • دو غزولر حقيقجون قودم فراق اشيكي اوزره
مراد تفخر وتكبر ايدر ايدم شمدي تنزل ايدوب وصل استر اولدم
بر آستان كران را اميد وصلت نيست • بود ترحم بانان بر آستان
فراق • چگونه باز كنم بال در هواي وصال • نيجه آچم قناديمي وصال
مرغ • هواسنده كه ريخت مرغ دلم پر ز آشيان فراق • كه دوكدي كوكلم
قوشي قناديمي فراق يواسنده مراد منطوقدن ظاهردر كه فراق
آشياننده خلاصه آلات واسبابم بو قدر دير • بيت
قرار مرغ اگرچه در آشيان باشد • دلم قرار نگيرد در آشيان فراق
چگونه دعوي وصلت كنم بجان كه شدست • نيجه وصلت دعوي
سن ايدم جانم كه اولمشدر • تنم وكيل قضا ودلم ضمان فراق
بدنم قضا وكيلي وكوكلم فراق كفيلي مراد بنده فقد وصل ظاهر اكن

وصل دعوسین اتمك صحیح دكلدر دیكدر بیت چو وصلتی بمن آید
فراق بگریزد اگرچه در تن من دل شده خان فراق ز سوز شوق
دلم شد كباب دور از یار شوق حرارتندن كوكلم كباب اولدی
یاردن اراق مدام خون جگرمی خورم ز خوان فراق دایم جگر
قانن ایچرم فراق سفره سندن مراد منطوقدن ظاهردر كه فراق
دن المدن غیری حافظ بو قدر بیت بنان وصل بنان كسی رسد چو
دستم را طعام زهر رسد دایم از خوان فراق كنون چه چاره كه
در بحر غم بگردابی شمید عانم چاره كه غم دكزنده بر گردابه
قتاد ز زورق صبر ز بادبان فراق دوشدی صبرم صندلی فراق
یلكننده مراد فراق یلكنی بنم صبرم صندلن سوروب غم دكزنده گردابه
دوشردی كه خلاصه چاره یوقدر دیكدر بیت كنار را برسد
چون بباد بان كشتی كنار یار بخواهیم ز بادبان فراق بسی نماند كه
كشتی عمر غرقه شود چوق قالدی كه عمر كیسی غرق اوله مكرر
بسی نماند كه كشتی عمر غرقه شود چوق قالدی كه عمر كیسی غرق
اوله ز موج شوق تو در بحر بی كران فراق سنك شوقك
موجندن فراقك بی كرانسز دكزنده مراد منطوقدن ظاهردر
امید هست كه لولوی وصل تو گیرم فرو روم چو بدریای بی كران فراق
فلك چو دید سرم را اسیر چنبر عشق فلك چون كوردی
باشمی عشق چنبرینه اسیری ببست گردن صبرم بریسمان فراق
باغلدی صبرم بوینی فراق ایپینه مراد عاشقه غالب احوال فرقت
اولور حصول وصلت سهولت ایله اولمز دیكدر بیت

چو

چو پنجه ام بهمه با تو بر زدم فرقت اگرچه بسته چو شیرم بریسمان فراق
فراق و هجر كه آورد در جهان یارب فراق و هجری كیم كتوردی
جهانه یارب كه روز هجر سیه باد و خانمان فراق كه هجرك كونی قره
اولسون دخی فراقك خانمانی مراد هجر و فراقه دعاء علیه در بیت
چو شد بفجر هویدا شود درین عالم سرای وصل شود خوش ز خانمان فراق
بپای شوق گر این ره بسر شدی حافظ شوق ایاغی ایله اگر بو
یولی باشه واریدن ای حافظ بدست هجر نداده كسی عنان فراق
هجر الینه ویرمز ایدی كیمسه فراق اوبا شن قرار شوق ایاغی ایله فراق
مسافه سی قطع اولنمز یاردن كه عنایت اولمیجه وصلته ایرلمز
دیكدر بیت عنان خیل خیال فراق چون بكشم
نداده اند چو در دست من عنان فراق قوله ایضاً
كسی مباد چو من خسته مبتلای فراق كمسه اولمسون بنی خسته
كبی فراق مبتلاسی كه عمر من همه بگذشت در بلای فراق كه بنم عمرم
دوكلی یكدیكی فراق بلاسنده مراد كندونك فراقده بلای عظیم
مبتلا ایدوكن بیان و وصول الی الله حصول بولمدوغندن
شكایتدر قطعه بیردم كه من از حبیب دورم آن وقت ز عمر من نیست
من مرده شمارم این تنم را گرچه كه لباس او كفن نیست
اگر بدست من افتد فراق را بكشم اگر بنم الیمه دوشرسه فراقی
اولدورورم ز نیر دو دیده دهم باز خون بهای فراق ایكی كوزدن
دیرورم كر و فراق قان بهاسن مراد بودر كه وصل و وصول حصول
بولورسه فراق هلاك اولورینی اولدرم شویله قدن قانه اغلرم كه قان

مثل
القدر ینقلع بالقدر

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلان

چونست حال بستان ای باد نو بهاری کز بلبلان برآمد فریاد بی قراری ای گنج نوش دارو برخسته گان نظر کن مرهم بدست ما را مجروح میکذاری
با خلوتی براور یا برقعی فرو هل ورنه بشکل سیرت شور از جهان برآری عودست زیر دامن یا گل در آستین یا مشک بر کریبان بنمای تا چه داری
هر درد را اکر بیاری درمان و چاره ای هست درمان درد سعدی یا دوست سازکاری
هر درد را اکر بینی درمان و
آستینت
بهای فراق اولور **رباعی** در هجر همی بسازم از شرم خیال
در وصل همی بسوزم از بیم زوال پروانه و شمع را همین باشد حال
در هجر بسوزد و بسوزد و صال غریب و عاشق و مسکین مغموم و بیچاره
بو مصراع مرهونه کشید محنت ایام و جور ربای فراق
حکیدی ایام محنتی و فراق جورلری مراد بودر که المؤمن فی قلة
او علة او ذلة حسبنجه مؤمن محنت و جور چکمکدن خالی اولمز
مائیم و غم عشق و سر کوی ملامت کم کرده ز بیخویشتنی راه سلامت
شهریست پر از فتنه و راهیست پر آشوب نه روی سفر کردن و نه رای اقامت
اشکم که بر رخسار تو مانست نشاندم بر گوشه چشمم بصد اعزاز و کرامت
در سینه عجب نیست که دارد دل بیمار آنرا که خمیدست چو ابروی تو قامت
هر شب که جلال از غم دل آه بر آورد سکان سموات بنالند تمامت
کجا روم چکنم درد دل کرا کویم قنده کیدم نیلیم کوکل دردن
کیم دیم که داد من بستاند ازین سرای فراق که بنم دادم آله
و بو فراقدن لا یقینی مراد بودر که فنی بر ارشاد و همت ما در اهل
تفرقه صاحب حال که بکا ارشاد و همت ایدوب وصول
تحصیل ایدوب فراقه الحجور و بنده دور ایده فراق را بفراق
تو مبتلا سازم فراقه سنک فراقکه مبتلا ایدرم چنانکه خون
بچکانم ز دیدهای فراق اودیکم قان طاملدرم فراق کوزلرنده
مراد مانع وصلت و قربت اولانه سنک عشقک دوشورب
آنی دخی مبتلای فراق ایدوب قان آغلدرم تا که بنم ایله همحال
اولور دیکدر **بیت** چند سوزانی مرا ای یار بهجران دلی کناه

من بو صلها ورسم آخر تو مانی روسیاه من از کجا و فراق از کجا
و غم از کجا بن قنده و فراق قنده دن و غم قنده دن مکر بزاد مرا
مادر از برای فراق مکر طوغردی بنی انا فراق ایچون مراد
هر بر یر بر ییر دل کلوب بر ییرده مجتمع اولدوق که انلر بنده مفارقت
ایتمزلر مکر آغ بنی انلره محل اولدق ایچون دوغرمشدر دیمکدر **بیت**
تا زماد رزاده ام هرکز نبوده ام شادمان مادرم ماندمرا از بهر غمها زاده است
فراق و هجر که آورد در جهان یا رب فراق و هجر کم کتوردی
جهانه یا رب که روی هجر سیه باد و خانهای فراق که هجرک یوزی
قره اولسون و فراق اولری غزل سابقده بونک مثلی بحث اولنمشدر
ازین جهت من و حافظ چو بیدلان شب و روز بو جهتدن
بن داخی حافظ عاشقلری کبی دکوندز چو بلبل سحری می زنم
نوای فراق سحر بلبلی کبی اوررم فراق نواسنی مراد بو در که
اهل فراق اکرچه فرقتده در اما بلبل سحری کبی خوب نوا در
حرف الکاف عدد و ابیاتها ای دل ریش مرا با لب تو حق نمک
ای دلبر بنم یارن لوکونک حقی وار در سنک لبک ایله طوز حقی حق نمکه دارکه
هوس حی روم الله معک حقی صقله که بن کیدرم الله سنکله اولسون
مراد مخاطبدن نفس در که قلب مجروحک که آنکله اصلاحی ایچون
حقی و آنک ایله حق نان و نمکی وار در لا جرم اول حقی ضایع ایتمیوب
نصحی قبول و تعلیم کرک تا که تن و قلب قره کیدر جکه نفس حضرت
عندیه الهیه ده اوله **قطعه** ایا صاحب الذنب لا تقنطن
فان الاله رؤف عطوف و لا ترحلن بلا عدة

فانّا مخوف مخوف. تو بیای آن جوهر پاکیزه که در عالم قدس
سنسن اول جوهر پاکیزه که عالم قدسده ذکر خیر تو بود حاصل تسبیح ملک
سنک ذکر خیرک اولور تسبیح ملک حاصلی مراد مؤمن اولنلر ایچون
ملائکه ذکر بالخیر ایدوب تسبیح ایتدکلرین بیان ایدر نته کیم حمٓ
مؤمن سوره سنده حق جل وعلا خبر ویرر الذين يحملون العرش
ومن حوله يسبحون بحمد ربهم ويؤمنون به ويستغفرون
للذين امنوا ربنا وسعت كل شيء رحمة وعلما فاغفر للذين
تابوا واتبعوا سبيلك وقهم عذاب الجحيم ربنا وادخلهم
جنات عدن التي وعدتهم ومن صلح من ابائهم وازواجهم
وذرياتهم. قطعه درون بحر معانی دلا نه آن گهری
که قدر و قیمت خود را بها توانی کرد. اگر تو جنس همای و جنس زاغ نه
رجاء تو میل بسوی هما توانی کرد. در خلوص منت از هست شکی تجربه
نیم سنکا خلوصمه بر شکک وار ایسه تجربه قیل کس عیار زر خالص
نشناسد چو محک. یعنی که خالص التونک عیارن بلمز محکدن غیری
مراد قلبک نقد کلام روحانیسن بیان ایدر که قلب نقد دیر اگر که
نیم سنکا اخلاصمده شکک وار ایسه که تجربه قیل که کلامی محک شریعت
وطریقت اوزره اولور که شریعت وطریقت موجبنجه که کلام حق وغیر در
اگر بندم خواهی چو نت مان. بمیزان شرعی کلام بسنج
اگر سالکی و طریقت گزین. بیابی در و گفته ام هیچ کنج
گفته بودی که شوم مست و دو بوست بدهم. دیمش ایدک که
مست اولاین دخی سنکا ایکی بوسه ویرهیم وعده از حد بشد و

بالکلیه عبارت اصلاحات وزن و مقدار
مغناسی بخند اما عبارت
ابکلیبو کو تکلیه مقتضی
مراد اولور مسلخ

مانه دو دیدیم و نه یک. وعده حد دن گچدی بزه ایکی گوردک
نه بر مراد بخا کلیدن نقد بر که قلب ایکا دیر وعده اغش ایدک
که مست عشق الهی اولاین دخی ترک دنیا و آخرتی قلاین وعده حد
دن گچدی یا نه ایکیسین ترک ایندک و نه برین. غزل از تو نا مقصود
چندان منزل در پیش نیست. بیک قدم بر هر دو عالم نه که کامی بیش نیست
معنی درویش اگر خواهی بکمال نیست. هر که را هستی خود با قیست او درویش نیست
تا تو ناکامی نه بینی کی توانی یافت کام. زانکه مرهم در حقیقت جز برای ریش نیست
بنده یی عشق کن وز کفر و دین آزاد باش. کز جهان آسوده شد هر کس که او را کیش نیست
شنده راه بیابان بطلب از جا شنو. تو کجا دانی که این منزل ترا در پیش نیست
از قفا این جنگ و نوشا نوش مستان گوش کن. آنچنان بی‌رشد که جای بیم نیک اندیش نیست
گر جلال از بیخودی بی‌پرده می‌گوید سخن. از کرم معذور دار بیش که او با خویش نیست
تلخ است ز خنداق و شکر ریز یا کن. آنچه بسته ز خنداق و شکر دو کیجلک
قل خلق را از دهن خویش منبد از شک. خلقی که کند و آغز کدن
شکه براغیمراد قلبک نقد خطا بیدر که آغزک آچوب کلمات عبادت
سویله خلق بو که ذکر و تسبیح آغزو دخی تلاوت قران قلمز دلسوز در
دیو نلر. قطعه ای عزیز برحمت خداوند. در رحمت او کسی چه گوید
هر چند مؤثر است باران. تا دانه نیفکنی نروید. چرخ بر هم زنم ار
غیر مرادم گردد. چرخ بر بهم زنم ار مرادم غیری دونرسه
منه نه آنم که زبونی کشم از چرخ فلک. بت اول دکلم که زبونلق
چکم چرخ فلکدن مراد مستجاب الدعوتین حضرت حق مرادم
حاصل ایدر دور فلک خلافندن غم چکمزین دیکدر. بیت

اكر در قلب ودر زنخلي بوحنادوق خدا دارد سخنها بيت معتدق
جيون بيرحافظ خويشتن نكذاري باري . جيون ياري كندو
حافظني فقتندن قومزسز باري الي رقيب از براويك دو قدم دور تركن
الي رقيب آنك قتندن بر ايكي قدم اراغرق مراد مخاطبدن
كر رقيب رشيطاندر قلب اكا ديرا كر روحي ويا نفس انّ عليكم
لحافظين كراماً كاتبين . حسبنجه حافظ اولان ملك فتنده
قومزسك باري قاچي اضلال اتمبوب بر مقدار اراق اول ولا تبع
اكر شراب خوري جرعه فشان بر خاك . اكر شراب اچرسك بر جرعه سنى
خاك اوزره . دران كناه كه نفعي رسد بغير چه باك . اول كناه
كه بر غايتيه ايره غيره نفع . مراد ظاهره نظر بودر كه اكر عبث اولورسك
منقرابي دخي حصته دار قل كه اسراف دخي ايدرسك لا خير في الطرف
ولا سرف في الخير حسبنجه عمل بو قدر سنع تيمت كنهن مقطلا اقصادا
وللارض من كاس الكرام نصيب . وطريقته نظر مراد بودر كه عشق
الٰهي نوش ايدوب طريقته سلوك ايدرسك غيرلري ارشاد ودعا دن
فراموش ايتمه كر چه سلوك طريقت اهل ظاهر قتنده خطا وكناه . در
اما بو اول كناه كه انلرك غيره نفع اولمغين دكلدر . برو بهر چه تو داري بخور
دريغ مدار . يوري دنيا بهر نكه وار ايسه بي خيف اكل ايت كه بي دريغ زند
روزكار تيغ هلاك . كه دريغ ويتوقفسز اورر روزكار بلاك
قلجني بوندن مراد كه موتدر اول بيدل عالم آخرت . ودر بيت
خرم كسي كه حاصل عمر عزيز خويش . با دوستان نخورد وبدشمن رها نكرد
بخاكپاي تو اي سرو ناز پرور من . سنك خاك پايك جعفجون

مقطعله درازاندر وبس منقصب
اكجوبدر وكاك
نفحن اكجوبدر سلام
مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلات
مقطعله جرعه قتح ودنيد قلت
شراب نقيه سنه درار

اي بنم نازايله بسلنمش سروم كه روز واقعه پا وامكيرم از سر خاك
كه اجل كونينده اياقك چكمزم ايراق باشمدن مراد موتدرك وخاك
اللفظ كرمكدن احتراز اتمزم ديمكدر كه رسول الله صلى الله عليه وسلم
بيورمشدر كه الموت راحة المؤمن . تحفة المؤمن . بيورمشدر
بيت خودرا بخيل در افكنم مست انجا . تا بنكرم آن جان وجهان كه اي
چه دوزخي چه بهشتي چه آدمي چه ملك . نه اهل جهنم نه اهل جنت
نه آدمي نه ملك . بمذهب همه كفر طريقتست امساك . دوكلنيك
مذهبنده كفر طريقيدر خست مراد جميع طوائف خستلك وامساك بالكلية
طريقيده خطا ايدوكنه كه استحقاق اتمشلر ديمكدر . بيت
اي دل از بهشت نجات جوبا باي او . لئن تنالوا البرّ حتى تنفقوا
مهندس فلكي راه دير ششجهتي . فلكه منسوب مهندس الذي جهته
منسوب ديركي بولشي . جنان ببست كه ره نيست زير دام مغاك
اويله باغلمشدر كه بول بو قيدر احقير دوزاخي اللفظ مراد مهندس
فلكيدن تقدير الٰهي اره وديرششجهتدن مراد دنيادر لاجرم تقدير
صح بوني منسوب ايتمشدر كه بهر كسه جزا اللفظ كيرسه كر كدر . رباعي
ارى الدنيا ستوذن بانطلاق . مشمرة على قدم وساق
فلا الدنيا بباقية لحي . ولا حي على الدنيا بباق
فريب دختر رز طرفه ميزند ره عقل . اوزم جبوغي قزي
آلدمسي عجب اوررعقل يولني . مباد تا بقيامت خراب طارم تاك
اولمسون قيامته دك خراب اوزم جبوغي اوي مراد بودر كه
شراب كه عشق الٰهيدر عقل معاش يولني اوررقيامته دك آنك

اوی بیچه خانقاه خراب اولمسون بیت چون عقل عقال مردم آمد
آنچیز که زد رهش کشود راهم • براه میکده حافظ چو خوش از جهان
رفتی • دعا نه بولنه حافظ خوش جهاندن کتدک دعای اهل
دلت باد مونس دل پاک • اهل دل دعاسی سنک پاک قلبکه مونس
اولسون مراد بودر که ترک جهان ایدوب سلوک طریق خانقاه
قلدک اهل دل دعاسی سنک پاک قلبکه مونس اولسون دیو دعا ایدرک
هرکه بویله ایده دعاسی مستجاب اولدوغن اشعار ایدر بیت
هزار آفرین باد بر جان تو • خداوند عالم نکهبان تو • وله ایضا
هزار دشمنم ار می کنند قصد هلاک • بنک دشمنم اکر که ایدرسه بکا
قصد هلاک • کرم تو دوستی از دشمنان ندارم باک • اکر سن
دوست ایسنک دشمنلردن بکا نه غم مراد بودر که شیاطین و
جن وانس ونفس خبیثه وقوای نفسانیه اکر بنم هلاکم قصد ایدرلر
ایسه المعصوم من عصمه الله حسبنجه حضرت حق بکا عاصم و دوست
اولورسه انلردن غم یوقدر بیت خداوندا هزاران هست قاصم
ندارم غم اکر باشی تو عاصم • مرا امید وصال تو زنده می دارد • بنی
سنک وصالنک امیدی دیری دوتر • وکرنه هر دمم از هجر تست بیم هلاک
یوخسه هر دم دارد بکا سنک هجرکدن هلاک قورقسی یوندن مراد
منظومه نظام دربیت مراد از زندکانی وصلت تست •
وکرنه مردنم بهتر ز عصیان • نفس نفس اکر از باد نشنوم بوی تو
نفس نفس اکر بلیدن دوییم سنک قوقک زمان زمان کنم از غم
چو کل کریبان چاک • زمان زمان ایدرم غمدن کل کبی یقه می چاک

مراد

فعلات
مفاعلن
فعلاتن
مفاعلن

اکر بارم نه حاله یار اولورسه
نه غم جهان بکا اغیار اولورسه
اکر عالم اولورسه بکا دشمن
عنایت ایلرسه نبیه دشمن

مراد بویله آیا سن شمامک اتشمین جدا اولوب یقه می چاک ایدرایدم
دیمکدر بیت پای من لغزید یا از هجر و برافتادم بخاک •
کر بنو دی دست لطف دوست دامن کیر من • رود بخواب
دو چشم از خیال تو هیهات • کیدرمیا اویقو یه ایکی کوزم سنک
خیالکدن که هیهات • بود صبور دل اندر فراق تو حاشا که
صبر ایدیجی اولورمی کوکل سنک فراقکدن حاشا وکلا مراد بودر که
سنک خیالکدن ایکی کوزم اویقو یه کیتمز وکوکل سنک فراقکدن صبر
اتمز دیمکدر شعر کیف طیب العیش بعد الحبیب • لاتنام العین فی بحر الفراق
اکر تو زخم زنی به که دیکران مرهم • اکر سن زخم اورسنک یکدر که
غیریلر مرهم اوره • وکر تو زهر دهی به که دیکران تریاک • اکر سن
زهر ویرسک یکدر که غیریلر تریاک ویره مراد دوستدن جور وجفا
عاشقه لطف و وفا کلور دیمکدر شعر کل داء دواء من محبوبنا عین الدوا
کل سم قاتل بو انته تریاک لنا بیت چنان بداد قضا ارضا دل دلاجانم
که دل جفات وفا داند و روان صفا • بضرب سیفک قتلی
حیاتنا ابدا • سنک قلیجک ضربیلا بنم قتلم حیاتمزدر ابدیک
بان روحی قد طاب ان یکون فداک • زیرا بنم روحم کوکجک اولورکه
سنک فداک اوله مراد نفسی قتل ایدوک حیات ابدیه در
که ریاضت برله بذل روح که انلره کم طیب عیش در دیمکدر بیت
مردن نفس حیات جان بود • زان سبب جانم ترا قربان بود •
عنان مپیچ که کر می زنی بشمشیرم • اویان دوندرمه اکر بنی اورسک
قلیج ایله اسیر شدم من و دست ندارم از فتراک خاقان اولورم

بن وال چکنم سنک قابتغوری مراد قتل دوستدن قاچیوب
اناجان فدا ایندوکن بیان ایدر بیت جان بسر ساختیم ناوک فرکان ترا
تا همه خلق بدانند که من جان بسرم بیت گر بهشتی من مستان ندان آن دوست
شادم که قبول کردن اوست ۰ ترا چنانکه تویی هر نظر کجا بیند ۰ سنی بویله
که سن هر نظر قنده کورر ۰ بقدر بینش خود هر کسی کند ادراک ۰ کندو
نظری مقداری هر کس ادراک ایدر مراد خدا هیدر بحق مراتب متفاوته
ایلدیکنی بیان ایدر بیت نیست یکسان هرکسی در دیدن دیدار دوست
شب پره هرگز ندارد تاب تاب آفتاب ۰ بچشم خلق عزیزان زمان شود حافظ
خلقنک کوزینه عزیز اولور زمان اولور حافظ ۰ که بر در تو نهد روی مسکنت
بر خاک ۰ که سنک قپوک اوزره قوه مسکنت یوزن خاک اوزره مراد
بو در که درکاه حقده ذلت و عجز نیاز ایدن کمسه خلق نظرنده عزیز
اولدوغنی بیان ایدر بیت رو بر درش تو ذلت و خواری کن اختیار
تا در زمان خویش عزیز جهان شوی ۰ حرف اللام عدد و الابیات
اگر بکوی تو باشد مرا مجال وصول ۰ اگر سنک محلکه اولسه بکا مجال
وصول رسد بدولت وصلت نوای من باصول ۰ ایرشور سنک
وصلک دولتنده بنم نوام اصوله مراد تقریب سلوکی حاصل ایدوب
وصوله حصول بولوب انتظام احوال اولنابر مقال مبیتا اولوردی بکدر
بتدریج و ثبات و انتظار و تربیت کرد ۰ مه نو بر روباران قطره و خود مسک
وحجر کوهر ۰ قرار برده ز من آن دو سنبل رعنا ۰ قرار التمشدر
بندن اول ایکی سنبل رعنا ۰ فراغ برده ز من آن دو نرکس مکحول ۰
فراغمی التمشدر بندن اول ایکی سرملو کوز مراد بونده بودر که اول غیب

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلان

هویت

هویت ذات و کنه صفات بنی بی قرار قلدی و عین ذات و عین صفات
که مستور لردر بنم فراغ قلبمی آلدی دیمکدر بیت سؤال بنده ز الطاف
دوست یکسیطوست ۰ زعین لطف نظر کن بحال ما بکحول ۰ دل از جواهر
مهر تو صیقلی دارد ۰ سکوکلک سنک محبتک جواهرندن بر صیقلی
وار در ۰ بود ز زنک حوادث هر آینه مصقول ۰ اولور حوادث
پاسندن البته صیقل لنمش مراد قلب محبته انتقال ایله مصقول اولیجق
حوادثندن مصقول و صاف اولوردیمکدر بیت اگر حوادث ایام کنند
دل خمصیقل ما ایمان صفایی هست ۰ من شکسته دل بر حال زنده کی یابم
بنی پرمرض حالله صنوح حیات بولورم ۰ در آن نفس که بتیغ غمت شوم مقتول
اول نفسده که سنک غمک قلیجی ایله اولم مقتول مراد نفسی قتل ایتدوکک
نفسده حیات ابدی بولورم دیمکدر بیت مترس از محبت که خاکت کند
که باقی شوی گر هلاکت کند ۰ چه جرم کرده ام ای جان و دل بحضرت تو
نه کناه ایلدم ای جان و دل سنک حضرتکده ۰ که طاعت من بیدل نمی شود
مقبول ۰ که بن عاشقک طاعتی اولمز مقبول مراد منطوقدن ظاهردر
چه کرد مت که مرا پایمال بندغم کردی ۰ بیا بیار رخ زیبا بجا غای دوست ۰
چه برابر تو من بی نوای بی زر و زور ۰ چون سنک قپوک اوزره
بن التوه سز و قوتسزیمی نوا ز هیچ باب ندارم ره خروج و دخول ۰
هیچ باب ایله که دوتزم چیقماغه و کرمکه یولم بو بیت مربوطدر
کجا روم چکنم چون شوم چه چاره کنم ۰ قنده کیدم نه ایدم نیجه
اولم نه چاره ایدم ۰ که کشته ام ز غم و رنج روزکار ملول ۰ که اولمشم
غم و رنج روزکاردن ملول مراد بودر کم اگرچه هیچ وجهله وصوله مجالم یوق

جیون موج

غم ورنج روزکاردن ملولن اما قتدن کیدوب نه جاده ایدیبن کیم سنک
درکاهکدن غیری قرارکاهم یوقدر بیت نه دست با تو درآویختن نه جای کریز
نه احتمال فراق و نه اختیار وصول خراب تر ز دل من غم تو جای نیافت
بنم کوکلمدن خرابرک سنک غمک یر بولمدی که ساخت در دل تنگم قرار
گاه نزول یعنی دوزدیطار کوکلمده موتغوع قرارکاهن مراد بودرکه
غمه مناسب مکان خرابه در چونکه بنم قلبم غایتده خراب ایدی
سنک غمک آنی مکان اختیار ایلدی بیت خراب باد دلم بود خالی
از غم دوست کرم نبود غمش کرد آن مکان معمور نیوردی عشق
باز و خموشی کن حافظ عشق دردی ایله دوزل و سیاکت
اول ای حافظ رموز عشق مکن فاش پیش اهل عقول
رموز عشقی فاش ایتمه اهل عقوله اوکنده مراد اهل حال و بیم زبانی
اولمین کیمسه ایله حکایه و کشف راز ایتمه دیمکدر رباعی
با یار بنواز غم کهن باید گفت یا او بزبان او سخن باید گفت
لا تفعل وافعل نکند چندان سود چون با عجمی کن مکن باید گفت
وله ایضا بعهد گل شدم از توبه شراب خجل گل عهدنده اولدم
شراب توبه سندن خجل که کس مباد ز کردار ناصواب خجل
که کیمسه اولمسون ناصواب عملدن خجل مراد زمان ملاشفه ده
عشق الهیدن فراغت ایتدوکم دن شرمسارن دیوب کیمسه خطا
لو عملدن خجل اولمسون دیو دعا در حق نکه دارم از آن کردار
که شوم شرمسار روزکار ز صلاح جاهم دام ره است و من زین
بخت بنرم صلاحمز که دوکلی یول دوزاغیدر و بن بو بختدن

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

خ
زمار شمار ٤

نیم

نیم ز شاهد و ساقی بهیچ باب خجل دکلم محبوب و ساقیدن
هیچ باب ایله خجلم مراد بودرکه بن صلاحی و تقوی ادلان کیکار دنیا
در دام و بند طریقت در آنا بن انک مقید دکلم لاجرم محبوب حقیقی
و شیخ طریقتدن هیچ وجهله شرمنده دکلم شعر یا من بدنیاه اشتغل
قد غره طول الامل ولم تزل فی غفلة حتی دنی منک الاجل
والموت یاتی بغتة والقبر صندوق العمل ز خون که رفت
شب دوش از سراچه چشم قاندن که کتدی دون کیجه کوز
سرایچه سندن شدیم در نظر شبروان خواب خجل اول درج
اویقوسزلرک نظرنده خجل مراد خواب شبرولری کلمه کوزنده
آقن قان باشی مانع اولدی انلردن شرمنده اولدم دیو کنده و بیخواب
لغت حکایت ایدر بیت شب دراز دو چشم بر آستان امید
که با مراد در حجره می زند معمول بیت شب دراز بچشم کردوستان کویند
بسر رسانش بمحبتاللحب کیف تنام تو خوب روی تری ز آفتاب
شکر خدا سن کنشدن خوب یوزلوسن شکر خدایه که نیستم
ز تو در روی آفتاب خجل که دکلم سندن کنش یوزنده خجل مراد
وجه محبوب جان آفتابدن احسن ایدوکن بیان ایدر رباعی
خیره شود چشم سر از نظر آفتاب زانکه بدیدار او دیده نمی داشت تاب
چشم سر و چشم دل خیره شد از روی تو زانکه تو روشن تری از مه و از آفتاب
بود که یار نپرسد گنه ز خلق کریم اولا که یار صورمیه کناهمی
خلق کریم ذاتکه از سؤال ملولم و از جواب خجل که سؤالدن
ملولن و جوابدن خجل مراد بودرکه حضرت حق که کریم و رحیم و

غفار الذنوب وستار العيوب در اميد وار كه كندو اخلاقيندن
بزم عصيانمز سؤال اعنيه والاسؤال الجوابون ملالت و خجالتده يوز
كسى كه اعتمادش بود بر عمل . منم بر كرمهاى حق معتمل .
رخ از جناب تو جاى دگر نتافته ايم . يوزى سنك جنابكدن
غيرى يره دوندرمدم . نسيم بيار توفيق ازان جناب خجل .
دگلم توفيق يارلغى ايله اول جنابكده خجل مراد بودر كه جناب حقدن
غيريه توجه اتمدم كه توفيق رفيق اولدوغيچون جناب حضرت حقدن
شرمنده دگلم ديو شكر ذكر ايدر بيت اگرچه خجلت من نيست از علمهام ولى
نه او زمن از عصمت خداوندست . چرا بزير لب از جام خنده ى
نبزند . نيچون لب التنده قدحدن بر خنده اورز اگر نه از لب
لعل تو شد شراب خجل . اگر سنك كه لعل لبكدن دگل ايسه شراب
خجل مراد شرابك خنده سى خنده ى خجلتدر ديمكدر يعنى
آنك خنده سنى معذور [illegible] اولمق گرك . شراب كز لب جانش بخلق
خنده زند . مبادش غره بدان كوست خنده ى خجلت . رواست نرگس
مست ار فكند سر در پيش . روادر نرگس مست اگر باشى اوكه
براغورسه كه شد ز شيوه ى آن چشم پر عتاب خجل . كه اولدى
اول چشم پر عتابدن خجل مراد بودر كه شرمنده اولان باشن آشغه
ايدر نرگس كوزكدن اوتانوب باش آشغه اتمشدر ديوب عيب
ذات بخشيندن عصاة عرصه ى عرصاتده ولو ترى اذ المجرمون
ناكسوا رؤسهم عند ربهم . حسبنجه باش آشغه ايتدكلرين
رمز ايدر قطعه اگر نخواهى كه سر فرو بري . پيش يزدان ز شرمسارى تو .

هرچه

بو محلده بيت [illegible] بحر [illegible] جانبنى
بيان و بو بيت كندو جانبنى
و توفيق الهى [illegible] محلده
اولدوغنى بيان ايدر

هرچه زو نهى كرد كن پرهيز . هرچه فرمود او گذارى تو . حجاب ظلمت
ازان بست آب خضر كه گشت . ظلمت حجابنه انده باغلدى
خضر صويى كه اولدى . ز طبع حافظ و زين شعر همچو آب خجل .
حافظ طبعندن و بو صويى شعردن خجلدر مراد كندونك طبع
لطيفنى و حقايق طريقت بيان ايدن شعرينى آب حياتدن ترجيح
دركه اول حيات اشباحه و بو حيات ارواحه سببدر بيت
اى كه از آب حيات سخن چون جانت . در دل مرده ى من جان دگر پيدا شد
ازان نهفته رخ خويش در نقاب صدف . انوكچون ابر تخدر
كندو يوزنى صدف نقابنده كه شد ز لؤلؤى نظم در خوشاب خجل
كه اولدى بنم نظم انجو سوزلرم خوش صولو انجو خجل مراد كندو
نظمنى لؤلؤى ابداردن ترجيح در وله ايضا الا رخت چون خلد و
لعلت سلسبيل . الا دلبرك جنت گبيدر و لبك سلسبيلدر
سلسبيلت كرده جان و دل سبيل . سلسبيل ايلمشن كا
جان و گوكل سبيل مراد بودر كه عاشق ديدار حقه جنت جمال حق
و سلسبيل جمال الهى در لاجرم آنك كلامنه سلسبيل جان و دل سبيل
اتمشدر قطعه غوغاى عاشقان و تمناى عارفان
حرص بهشت نيست كه شوق لقاى تست . قومى هواى نعمت دنيا
همى زنند . قومى هواى عقبى و ما را هواى تست . گر ما مقصريم
تو بسيار رحمتى . عذرى كه ميرود بامید وفاى تست .
سبز پوشان خطت بر گرد لب . سنك خطك كه نيل كبيلر لو
لبك كنارنده . همچو مورانند گرد سلسبيل قرنجه لر كبى

فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

سدر

در سلسبیل کنارنده مراد ملائکه مقربین که کلام الٰهی حفظه
اولحضرته نسبت قریحه کبید سدر سلسبیل قمر الندرد یارب این
آتش که در جان منست یارب بو اود که بنم جانمده در سر دکن
زان سان که کردی بر خلیل صوفی قبل آنکنک که اینرکن
خلیل اوزره مراد بودر که بنم اودیمی یا نار کونی بردا وسلاما
علی ابراهیم صبغه بارد وکلستان سلامت قیل بیت
در توکل کر نکردی اتش جان کی شدی آتش کلستان بر خلیل
بر یخیلرم مجال ای دوستان بن قادر دکلم مجاله ای دوستلر
زانکه او دارد جمال بس جمیل زیرا آنک زیاده جمیل جمالی
وار در مراد تجلی جمال حقه مجال نه قدر تحمل بو قدر دیو بر اولی
جمال غایتده جمیل ایدوکن بیان ایدر بیت کی الحسن وجودت
زهر که پرسیدم بجواب داد که در غایت کمالست این پایکها
لنکست و منزل چون بهشت ایا غزاغاق دقونوق ضعیفی
دست ما کوتاه خرما بر نخیل المرقصه خرما اغاج اوزره
مراد منزل مطلوب بعید وایاغمزده استطاعت حسن یوقدر
ومطلبز اعلی المرقصه دیو قصورندن شکایت ایدر بیت
مانده ام حیران در تیه فنا یا دلیل الحایرین کن لی دلیل
ناوک ضیم تو در برکوشه ده صد شکنک کورک او قنک بهر
بر کوشه ده همچو من افتاده دارد صد قتیل بن افتاده کبی
کر یوز مقتولی وار در مراد ذات رتنه سهمی ایله مقتول کثیر
ایدوکن بیان ایدر بیت هر قدم در راه عشقت تشنه لب

عاشقی تیغ تو قتیل فی الهوی کم من قتیل حافظ از سر پنجه عشق
نگار حافظ عشق نکار سر پنجه سندن همچو مور افتاده
شد بر پای پیل قرنجه کبی دوشمشدر فیل ایاغنه مراد
کندو نک ضعف وحالی اولدیغن بیان ایدر رباعی
عشق بازوی ذو الفقار علیست عشق مقصود هر نبی و ولیست
عشق کوهیست بس کلان و کران لیک جانش همیشه کنج دلیست
شاه عالم را بقا و عز و ناز شاه عالم بقا و عز و ناز
باد هر چیزی که خواهد بز قبیل اولسون هر نه کراستر
بو قبیلدن خواص حافظک عادتیدر مخلص نبیذ ایدن نظره
شنا حقنده دعا ایدر ولد ایضا ره روانرا عشق بس باشد دلیل
سالکلره عشق یتر دلیل آب چشم اندر رهش کردم سبیل سالکلر
کوز یاشین آنک یولنده قلدم سبیل مراد عشق الٰهی سالکک دلیل
راهی اولدوغن ذکر و عاشق سالک آنک یولنده اشکن سبیل
قلدوغن حکایه ایدر بیت عشق تو بود یا من روزی که چون
کم کشته بودم از خود عشق بوره نمودم موج اشکم ماکی آرد
در حباب بزم کوز یاشی موجنی فنده حبابه کتورر
انکه کشتی راند بر خون قتیل اولکه کمی سوردی مقتولی قانی
اوزره مراد بودر که محبوب حقیقی که آنک مقتوللری کثیردر
مقتوللری قانی بحر اولمشدر بزم کوز یاشی بحر موآج اولدوغی
آنک حضورنده که حبابه کلمز واعتبار بولمز لاجرم اعمالکیزده سعی و
طاعات کاملهمز اولان انبیا و اولیا و زمره ملکیه اعلی بر بزم

فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

نبودم

اشعارلرنک اصلا نسبتی یوقدر قطعه لو عشت الف عام فی سجود لربی
شکرا لفضل یوم لم اقض بالتمام والعام الف شهر والشهر الف یوم
والیوم الف حین والحین الف عام اختیاری نیست بدنامیء من
اختیاریء دکلدر بنم بدنام بلغ ضلتنی فی العشق من یهدی السبیل
ازدردی بینغ خفقد منسول هدایت ایرن مراد تقرب وفعل حق
تعالی حضرتنکدر رشنده در عبد خلق فعله قادر دکلدر دیکدر
بیت فاعل مختار اوست در همه انجمن سنید بیچاره بنده متهم مرد و زن
آتش روی بتانی برخود مزن تیز یوزینی اودن کندوکز اورمه
یا بر آتش خوش گذر کن جون خلیل یا آتش اوزره خوش
اوعزه خلیل بی مرادنا رعشق ذاته وصفاته توجه اتمه یا خود
نار ریاضتده حضوری اختیار قیل دیکدر رباعی الا دل بهوس
بکار و باری نرسی تا غم نخوری بغمکساری نرسی
جون شانه بزیر اره تا سر ننهی هرکز بسر زلف نکار نرسی
ره مرو با خود که مقصد کم کنی یوله کتمه کندنک ایله که مقصدی
نیو رسن یا همنه تو آنندر سین رهی وسیل الا اق قومه بو یولده
واسطه سز مراد بو در که الدلیل ثم السبیل حسنیه وداخی
الرفیق ثم الطریق موجبنجه سالک طریقته شیخ ومرشد لازمدر
بیت راه ظاهر را همی باید دلیل راه باطن کی بود بی آه وسیل
سالها در فکر آن بیتم که کفت نیجه بللر اول بیت نکرانده یم که دیدی
پیلبانمی بر لب دریای نیل برقلیجی بنیل ارخا عن کنا زنده
بو بیت مرهوندر یا رسوم پیلبانی یاد کن یا قلیجیله عادتن

خاطرده طوت یا مر و هندوستان بر یاد بیل یا کیم هندوستانم
فیل یادینه مراد بو در که بر مطلب عظیم طالب اولان آنک اهلنک رسوم
وعاداتن رعایت اتمک کرک لاجرم طالب حق اولان آنک اهلنک
رسوم وعاداتن رعایت اتمک کرکر لاجرم طالب حق اولان
اهل الله عاداتن رعایت اتمک کرکن دیکدر بیت
شریعت رو حقیقت کو طریقت ورزمی باید
که قند و کندم و روغن بحقیقت شود حلوا یا مکش بر جهره
داغ عاشقی یا چکیم یوز اوزره عاشقلق داغن یا فرو بر
جامه ء تقوی بنیل یا طالدر تقوی قفتانن نیله یعنی جویده
که مراد عاشق مشربلر سیماسی کبی سیما اختیار اتمه یا خود زهد
خشکی عشق رنکنه بویا بوب عاشق محض اول دیکدر
شمع اکر آتش ببیند از نکار روشن شود عشق باید در دل تاریک
تا روشن شود بجامی ومطرب بفردوسم مخوان شرابسز
ومطربسز بنی فردوسه اوقیمه راحتی فی الراح لا فی السلسبیل
بنم راحتم شرابده در سلسبیلده دکلدر مراد بنی عشق الهیسز
وشیخ طریقتسز جنته دعوت اتمه که بنم حظم عشقده در شمع
جمالنده دکلدر دیکدر بیت هر جفا و ستم عشق کر بر ما باشد
ذلک الفضل من الله علینا باشد حافظا کر معنیء داری بیار
الا حافظ اکر معنیک وار ایسه کتور زانکه دعوی نیست غیر از
قال وقیل زیرا دعوی یوقدر قال قیلدن غیری مراد قال و
قیل دعوی در اعتبار اتمادکلدر بلکه معنی یه در دیکدر

بيت علم وتقوي بسر بسر دعوييست معني ديكرست مرد معني باش اي دل
نا مشو صورت پرست بيت علم وتقوي بسر بسر دعوييست معني ديكرست
مرد معني ديكر ميدان دعوي ديكرست وله ايضا خوش خبر باد
اي نسيم شمال هوش خبر اول اي شمال يلي كه بجامي رسيد زمان
وصال كه بزه ابر بشور وصال زمانيدر مراد نفحهٔ ربانيه
هر حيدر كه مقدمهٔ وصالدر رباعي الا اي صبا نكهتي از خاك ره
يار بيار ببر اندوه دل ومژده ز دلدار بيار تا معطر كنم
از لطف نسيم تو مشام شمه از نفحات نفس يار بيار
يا بريد الحمي حماك الله الا قوريجي بكجي الله صقلسون سني
مرحبا مرحبا تعال تعال مرحبا مرحبا كل مراد بريددن
كر و نفحهٔ ربانيه وفيضان الهيدر رباعي الا اي صبا نكهتي از كوي
فلاني بمن آر زار وبيمار غمم راحت جاني بمن آر قلب بي حاصل ما را
بزن اكسير مراد يعني از خاك در دوست نشاني بمن ار

ما لسلمي ومن بذي سلم تولوي سلمي به وذي سلمه اولنلره
اين جيراننا وكيف الحال فنده در بزم فوكنشلر بيزه ونيجه
اولدي حال مراد معشوق حقيقي طرفندن وعالم الهيدن واندن
اولان ياران احوالندن استفساردر رباعي
اي پيك آشنا خبر يار ما بكو احوال كل ببلبل دستان سرا بكو
بر اين فقير نامهٔ آن محتشم بخوان با اين كدا حكايت آن پادشاه بكو
عصري بارگاه خالي ماند بارگاه ميداني خالي قالديكه از حريفان ورطل
مالامال معنا صبا دل ده خطو بطلو قدحدن بوندن مراد اخوان

صفا

صفا وخلان وفا كبدوب مجلس انس انلردن خالي وعشق الهيدن بلبل
اولدوغنه ذكردر رباعي يا الهي كه مملكت مالكيست ليس في الملك غير مالك
بي يا رانه الليل واصل انك قادر علي ذلك عفت الدار
بعد عافيته اسكدي اوعافيتدن صكره فاسئلوا حالها عن
الاطلال صوركز كه اول دار حالني انلردن مراد بوندن دار عشق
الهيدندرس اولوب محبت كه بوزلدوغندن حكايتدر قطعه
دار ودياريدي ايله ياران ايله تمام معمور ايدي طاغدي بولار وبوزلدي عيش
بر باغ وراغ اولمشدي بيچوباغ خلد شكل جحيم كردي چون ايردي خزان قيش
حاليا خواب رفت وفكر آمد مشتمي اويقو كتدي وفكر كلدي
تا چه زند شب روان خيال تا نه اوينيه لر خيال شب رولري
ومراد ادا نوب دخي فكر وتحمل قلوب بر نتيجه وصحيحه ظهورين
استدعادر مراد نظم كفتم مكر بخواب ببينم خيال دوست
اينك علي الصباح نظر بر جمال دوست هر دم هلال عيد ببينند بيش ما
عيدست اينك ابروي بيچون هلال دوست ما را دكر بسرو جهان التفات نيست
از دوستي قامت با اعتدال دوست زان بيخودم كه عاشق صادق نبا
بر واي نفس خويشتن از اشتغال دوست اي خواب درد و ديده
سعدي دكر مكرد يا خانه جاي رخت بود يا خيال دوست
قصة العشق لا انفصام لها عشق قصه سنك انقطاعي يوقدر
فصمت ههنا لسان مقال صندي بونده مقال ديلي مراد
اخبار عشق متناهي دكلدر لاجرم سويلمك ايله توكنمز كه لسان
مقال ايله بور لوب صوب حاجز قلور ديكدر قطعه

فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

نسخه‌ش

قصهٔ عشقت کی باشد که تا • باز بان گفتن بیابد اختتام
بحر عمان کی بود کز لؤلؤی • می بشود جاری و تا باشد تمام
ترک ما سوی کس نمی نگرد • بزم محبوب بزکه جانبنه نظر ایتمز
آه ازین کبریا و جاه جلال • آه بو کبریا و منصب جلالدن مراد
عظمت و جلال جناب عزتی ذکر در • نظم • افتتاح سخن آن به کنند اهل کمال
بثنای ملک الملک خدای متعال • پادشاهی که بهیرامن جاهش نرسد
از ازل تا ابد وصمت نقصان و زوال • بر در بارگه جلالش نبود جای نشست
شهریاران جهان را بجز از دست نعال • در حریم ملکوتش که ملک را نیافت
عقل و حس امر محالست که یابند مجال • هست گر چشم همه با قصر معقل العین
هر که مقرون بچنین ذات کند شبه و مثال • قدرت اوست که پرورد بشیرینی کاری
طوطی ناطقه را در شکرستان مقال • حکمت اوست که پروانه بدین داد بعقل
تا نهد شمع هدایت بشبستان ضلال • گر بخوانیم نبتلا آیهٔ حکمتش بر کوه
با همه سنگ دلی ناله بر آید ز جبال • پیش ارباب یقین بردن نام شیر زبان
همچنانست که با تشنه لبان وصف زلال • آهنین پایل جو پرگار رشته و هم سر نشیب
بیکرانی بشد در آن دایرهٔ الاخیال • حایه افکند حالیا شب هجر
گوکه براقدی یا شمع نیالجر کیجه سی • تا چند زاید شب روان خیال
تا نه طوغر ولر خیال شب روانی مراد هجر هجوم ایدیجک تدبیر
بیجا اولور دیمکدر • بیت • ز دست هجر بجان آمدم طریق وصال
خدای عز و جل عن قریب سهل کناد • فی جمال الکمال نلت منی
کمال جمالنده ارشدم آرزو لرمه حرف الله عنک عینی کمال
الله دوندرسن سندن عین کمالی مراد مخاطبدن شیخه کاملدر که

رای نیافت

نسخهٔ صحیحه ده صیغهٔ متکلم
تصحیح اولنوب و معنای
حقیقیه مناسب اولدیغجوه
انکا صحیح اولندی
والا صیغهٔ متکلم خطابه
احتمالی دخی
واردر

حسن و جمال و فضل و کمال اهلی
اوننلره گوز دکمک کثیر الوقوع
در انوکیجون عینا کمال اصابت علیه
ایله شرح اولنور

آنک

آنک کمال جمالنده در مراده ایردوکی ایچون انکا گوز دکمسون دیو
دعا ایدر • بیت • چشم بد صاحب کمالرا نرسیده اغلبست •
از خدا خواهم کمالت را که دارد زیبد • حافظا عشق و صابری
تا چند • ای حافظ عشق و صبر ایدیجک نیجه یه دک • ناله
عاشقان خوشست بنال • عاشقلرک ناله سی خوشدر اینکله
مراد منظوقدن ظاهر در • بیت • خسرو اگر درین کنجی بخلوتگاه دوست
همنشینی با عاشقان زار بودن هم خوشست • ولد الیکا
ای برده دلم را تو بدین شکل و شمایل • ای کیمسه که التمش سندر گوکلیمی
بو شکل و شمایل ایله • پروای کست نیست جهانی بتو مایل
سنکا که پرواسی یوقدر بر جهان سنکا مایل مراد حسن جمال حضرتی
عاشق اولوب واول حضرتک کمال استغناسی وخالقک انکا والله
الغنی وانتم الفقراء • موجبنجه احتیاجی اولوب وغنی بیاندر
بین عاقل اولان اعمل لدنیاک بقدر مقامک فیها واعمل لآخرتک
بقدر بقائک فیها واعمل الله بقدر حاجتک الیه • حدیث
شریفی موجبنجه عمل ایتمک گرکدر • کنون که رحق فراغت می نمایی
بکو روای بیبینی احتیاجت • که راه کشم از دل و که نیر تو ای جان
گاه آه چکرین گوکلدن گاه سنک و تنک الاجان پیش تو
حکویم که جهانی کشیم از دل • سنک او کلدیکنه دیم که نولر چکرم
گوکلدن مراد گوکلدن چقلیندن شکایتدر • رباعی • دلا در کار من
هیچ کن نظر که در راه تو می بینم خطرها معاصی زهر قبرست و عوده
بگام نفس تو همچون شکر حلاوت • وصف لب لعل تو چکویم بر قیبان

متعلق علیه مفعول لنشا علیه

سنگ جاهل ایکن وصفنی ندیم رقیبلره • نیکو نبود مدح ز روشن بر جاهل
ایدوکلکدر روشن معنی جاهل قاتنده مراد آلهی کلامی و اسرار طریقتی
نا اهله دیمک مذموم ایدوکن بیان ایدر شعر ولا تصحب اخا الجهل و ایاک و ایاه
فکم من جاهل اردی حلیما حین آخاه • هر روز چو حسنت زد کر روز
فزونست • هر کون سنک حسنک غیری کوندن زیاده در زهره را
نتوان کفت بر روی تو مقابل • ای دیمک اولمز سنک یوزکه
مقابل مراد ظهور حق و اظهار آثار ایدوکی بیان و هویدا اولوب
غیری انکا مقابل تعلق جائز اولمدوغن ذکر در • دل بردی و جان
مجالی دهمت غم چه فرستی • کوکلمی آلدک وجانه ویروم سن
غمنی نیه کوندررسن • چون نیک غمینم چه حاجت مجال صل •
چون زیاده غمناکم نه حاجت حاصل ایتدکیچه مراد منطوقندن نظامدر
مراکو بیز عاشق کزدو بیدل چه کار آید مرا تحصیل حاصل •
حافظ چو تو پا در حرم عشق نهادی • ای حافظ سن ایاغی
چون عشق حرمنه قودک • در دامن او دست زن و از همه بکسل
آنک اتکنه ال اور و جمله دن کسل مراد بوندن بو در که سالک
ابتداء حالده وتبتل الیه تبتیلا حکمنجه جمله دن کسلوب
حضرت حقه توجه کلی ایتمک کرکدر رباعی از پی منکر مکیدم و در
پیش مباش • با خویش مباش و خالی از خویش مباش •
ورمی خواهی که غرق توحید شوی • مشنو منکر مکو مبین و مباش
وله ایضا بسحر چشم تو ای لعبت خجسته خصال • سنک
کوزک سحری ایچون ای رعنا محبوب خویلی مبارک بحق خط تو

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

آی

ای آیت همایون فال • سنک خطک حسنی حقیچون ای مبارک
فال آیت مراد چشمدن عین در و عینی ذات سبحانی معناسنه در
یعنی ذات الله تسخیری حقیچون و رمز قرآن حقیچون دیمکدر و بو
بیتدن مخلص بیتنه وارنجه به دک مرهونندر • بنوش لعل تو
ای آب زندگانی من • سنک لعلک بالی حقیچون ای بنم آب حیاتم
برنگ و بوی نوای نو بهار حسن و جمال • سنک رنکک و قوقوک
حقیچون ای تازه بهار حسن و جمال مراد کلام حقدر و آثار رحمت
قدردر دیلر • بکمر در راه تو یعنی تسبای بیان امید • سنک یولک
توزی حقیچون یعنی امید سا پیایی نجنه خاک پای تو یعنی برشک آب زلال
سنک ایاغک طپراغی حقیچون یعنی آب زلال کوزنیسی مراد غبار
طریق حقدر قسم و آن سبا بیان امید در دیو مدح در و طریق
حقدر بیت اولانه قسم و آن آب خوشکوار کوزنیسی
در دیو مدح در • بجلوهای تو در شیوههای رفتن کبک •
سنک جلوه لرک حقیچون ککلک شیوه لرنده بغمزهای
تو چون عشوههای چشم غزال • سنک غمزه لرک حقیچون
غزال کوزی شیوه لری کبی مراد تجلیات الهیه یه و انظار حقه
قسم و اندری مراد در • بطیب خلق تو و نسخه شمامه صبح
سنک کوچک خلقک و صبح شمامه سی نسخه سی حقیچون
ببوی زلف تو و نکهت نسیم شمال • سنک زلفک قوقوسی
و نسیم شمالک کوچک قوقوسی حقیچون مراد بوندن اخلاق
الهیه یه قسم در که اول صبح و نفخ شمامه سنک نسخه سیدر

شمامه بیلنفجه در

دغیب هویت رائحه سنی قصدر که اول نفحات ربانیه تحفوسیدر
بان عقیق که مار است زیر خاتم جنم اول عقیق حقیقیچون
که بزم واردر کوز یوزنی التنده بان کهر که نثار است در درج مقال
اول کوهر که نثرک درج مقال درجی الجوسیدر مراد بوندن بودر که
قتلو باشنه و کلام الٰهیه به قسمدر و آنی عقیقه و بوینی کوهره
و لولویه تشبیه در بان صحیفه عارض که کشت گلشن عقل
اول صحیفه عارض حقیقیچون که اولدی عقل گلشنی بان حدیقه بهشتی
که هشد مقام خیال اول نظر باغچه‌سی حقیقیچون که اولدی خیال
مقامی مراد مشاهدات حقه و مناظر الٰهیه به قسمدر که آنی
گلشن عقلدر دیو و بونی مقام خیالدر دیو وصف ایدر
که در رضای تو حافظ کر التفات کنی که سنک رضا کرده که
حافظ اکر التفات ایدرسک بعمر باز نماند چه جای مال و منال
عمره قالمز نیجه مال و منال مراد بودر کلوکه قسم ذکر بندن صکره بودر که
اکر علیه عنایتک اولورسه حافظ سنک رضا کرده جانن ویرر
نه مال و اسباب ولـه ایضاً دارای جهان ناصر دین خسرو کامل
جهانک حاکمی دینک یاردمجی پادشاه کامل یحیی بن مظفر
ملک عالم و عادل مظفر اوغلی یحیی پادشاه عالم و عادلدر
مراد ظاهره نظر که شاه مخصوصی مدحدر و طریقته نظر سلطان
دین اولان انشاه کاملی مدحدر که عالم و اهل عدل اوله بیت
نام نیکو به زمال و جاه چو بعد از وفات نام نیکو بهتر مردم را ز مال و جاه
ای در کر اسلام پناه تو کشوده ای پادشاه سنک اسلام صغنغی

در

مفعول فاعلاتن
فاعلاتن
فعلن

در کاهیک اچیق بر روی جهان روزنه جان و در دل جهان
یوزی اوزره که جان پنجره‌سی و کوکل قپوسی مراد بوندن ظاهره
نظر پادشاه مخصوصی وصف در و طریقته نظر سلطان دینی
وصفدر که آنک حالی جان پنجره‌سی و کوکل قپوسی آخرت
جهانی جانبنه آچقدر بیت سالک سوخته دل زنده بجان دکر است
از جهان نش چه خبر کو بجهان دکر است تعظیم تو بر جان و
خرد واجب و لازم سنک تعظیمک جان و عقل اوزره
واجب و لازمدر انعام تو بر کون و مکان فائض و شامل
دخی سنک انعامک که کون و مکان اوزره فیضان ایدیجی
یعنی آقیجی و شاملدر مراد بیت سابقی درکه پادشاه مخصوص
تعظیم لازم ایدوکن ذکر ایدر و آنک عموم انعامنی بیان ایلر و طریقته
نظر شاه دین اولان عزیزک تعظیمی جان و عقل اوزره واجب
و لازمدر دیوب و آنک انعامی کون و مکانه عام و فائض ایدوکن
بیان ایلر که لولا العباد الرکع و الصبیان الرضع و البهایم الرتع
ما قطر قطره و صب علیکم البلاء صبا حبنجه طائفه عباد
باعث بقاء عباددر روز ازل از کلک تو یک قطره سیاهی
ازل کوننده سنک قلمکدن بر قطره مرکب بر روی مه افتاد که شد حل مسائل
آی یوزی اوزره دوشدی اولدی حل مسائل مراد ظاهره نظر
ظاهردر و طریقته نظر حضرت حقک قلم قدرتندن بر قطره که
رسول الله صلی الله علیه و سلم اوزره واقع اولوب قطرت قطرة
فی فمی علمت بها علم الاولین و الاخرین موجبنجه رسول علیه

حلال مشکلات اولمشدر دیمکدر لاجرم علم افضل وطلبی فرض در
طلب کردن علم ازانست فرض ای که بی علم کس را بحق راه نیست
کسی ننک دارد ز آموختن که از ننک نادانی آگاه نیست
خورشید چو آن خال سیه دید بدل گفت کنش اول قره بکی
کوردی وکوکلنده دیدی ای کاج که من بودمی آن هندوی مقبل
ای کاشکی بن اولیدم اول هندوی مقبل مراد بودرکه اول قطره که
سبب علوم اولین وآخرین اولمشدر شمس افکارینك البته بربیدر
عزیز مصر شوی گر نخال و قومت جاه ولی چو بی هنری پیش عاقلان خواری
مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن عزیز ملک جهانی اگر هنر داری
شاها فلک از بزم تو در رقص و سماع است ای پادشاه فلک سنك
مجلسکدن رقص و سماع عده در دست طرب از دامن این زمزمه مکسل
سنك الن بو زمزمه ایتمکدن کسمه مراد ظاهره نظر ظاهر در و طریقه نظر
سلطان طریقت شو متدن مجلس ملك انك مجلس علم ذکرنده ذوق و
سماع عدده در لاجرم الجانشینی اولدر که سنك الن بو صوت ایتمکدن
کیدرمه یعنی کرسنك اتیه دیمکدر بیت از برای معرفت ما را پدید آورده اند
گنج معنی را درین گنجینه پیدا کرده اند می نوش و جهان بخش که از زلف
کمندت شراب الجح و جهان باغلمه که سنك کمند زلفکدن شد گردن
بدخواه گرفتار سلاسل اولدی بر مز دیلیجنک بوینی زنجیرلره
گرفتار مراد که ظاهره نظر پایدن مستغنیدر و طریقه نظر
شیخ و مرشد که عشق الهی نوش ایلوب جهانه آخرت عطا ایلمک گرگ
ایلدیکن تذکیردرکه آنك قیود علم و بند نفس شیطان بند و قیده اولدی

بیت

بیت اگر خواهی ظفر بر دشمن دین سلاح علم و تقوی را تو بگزین
دور فلکی یکسره بر منهج عدلست نکه منسوب دوز براو غوردن
عدل طریقی اوزره در خوش باش که ظالم نبرد راه بمنزل خوش
اول که ظالم التمز یولی منزله مراد ظاهر و نظر شاه مخصوص تسلیت در و طریقه
نظر کوشه فراغت محل راحت و محل استراحت ایدوکن بیان واندره
اولان طریق حقده منزل آخوب حقه خلعل او عمر و عن ببایندر
بیت اگر در جهان از جهان رسته ایست در از خلق بر خویشتن بسته ایست
عزیز جهن در درویشی و قناعت دانکه خواری از طمع و عزت از قناعت مراد
دیگر چو ظالم را عدو الله گویند کجا باشد عدو را راه با دوست
حافظ قلم شاه جهان مقسم رزقست ای حافظ شاه جهانك
قلمی رزق مقسمیدر از بهر معیشت مکن اندیشه باطل معیشت
الحیوان ایتمه فکر باطل مراد ظاهر و نظر شاه ظاهرك قسام رزق اولدوغنی
ذکر در و طریقه نظر حضرت حق رزاق ایدوکن بیان و رزق
ایچون غم چکمه دیر انلدر شعر کلوا الیوم من رزق الله واشربوا
فان علی الرحمن رزقکم غدا ولمؤلفه ثممت زوج و داد و ثممت
برق وصال لفظ ثممت نفس متکلم وعده در ثم الشیء دن ولفظ
زوج فتح رایله راحتلك معناسنه در ولفظ وداد فتح واو ایله
محبت معناسنه در ولفظ ثممت نعت وزنی اوزره نفس متکلم وحده در
شام البرق دن بونك اصل معناسی شمشك سحابنه نظر ایلدی قنده
یاغدورر کوره یندیو بو بونده مطلقا کورمك معناسنه در معنای
مصراع بودر که مقولدم محبت راحتلکن و کوردم وصال شمشکن

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

بیاکر بوی بترسیرم ای نسیم شمال • طلاکه سنک تحفوکی ایچون اولورم
الا شمال یعنی مراد جانب الهیدن محبت استراحتی ورایحه سن
استشمام ایدیم ولمعان وصال کوردم کلا ای نفخه ربانیه که سنک
تحفوکی ایچون هلاکن دیمکدر • احادیا بجمال الحبیب قف وانزل •
همزه حرف ندادر حادی شول دوه جیه دیرلر که دوه یی یولده
سوروب کیدرکن ازلیه جمال کبر جمیلک جمع جامد حبیب محبوبدر
وقف امر حاضردر نزل دن امر وزنیله اوزره معنا یکمصراع
بودرکه ای حبیب دوه لرینک ازلیجیسی وسوز تجنی تیلک
دقوی • که نیست صبر جمیلم در اشتیاق جمال • که بو قدر صبر جمیلم
اشتیاق جمالده مراد خوف افتراق حبیبان وفرط اشتیاق جمالدر
قطعه سمعت حادیا یحدو وفی البادیة • ابکی وما یدریک ما یبکینی
ابکی حذارا ان تفارقینی • وتقطعی حبلی وتهجرینی ترجمه
اشتدم بیابانده برخوش ندا • مکر برشتربان ایدردی حدا
آغلرم چون زمان اغلرم دیر ایدیا • که بندن اوزیلوب اولاسن جدا •
حکایت شب هجران فروگذار ای دل • هجران کیجه سی حکایتن ترک
قل ای کوکل • بشکر انکه برافکند پرده روز وصال • اول شکره که
پرده آندی یعنی حجابی رفع ایتدی وصال کونی مراد بودرکه وصل
ظهور ایدیجک فراق ذکرن اتمک ارباب طریقت قتنده من هیدر
ذکر هجران بوقت وصلت دوست • محض کفران نعمت بدان •
چو یار بر سر صلحست و عذر می خواهد • چون یار صلح باشی
اوزره در و عذر دیلر • توان گذشت ز جور رقیب در همه حال •

بلکه

بلکه اولور رقیب جورندن هر حالده مراد بودرکه چون رحمن
اظهار غفران ایده اضلال شیطان فراموش اولنمق کرکدر بیت
چو یاد یار من ووهم زبان نباشد • ذکر زجور رقیبش نمی کنم فریاد •
بیاکه پرده نکلریز هفت کاری خانه چشم • کل که کوزک هفت
کاری نکلریز پرده سنده کشیده ایم بتحریر کارگاه خیال •
چکمشز در تحریر ایله خیال کارگاهن نکلریز مصراع اولده طبقات
عینه اشارتدر که تعلیم یوزندن اهل حالت رقت ایدروا اول طبقات
تفصیلی بودرکه طبقه اولیا یه صلبیه دیرلر وطبقه ثانیه یه
مشیمیه دیرلر وطبقه ثالثه یه شبکیه وآندن صکره بر رطوبت واردر
صرچه یکی اکا رطوبت زجاجیه دیرلر وآندن صکره بر رطوبت دخی
واردر بوزیکی اکا رطوبت جلیدیه دیرلر وطبقه رابعه یه عنکبوتیه
دیرلر وآندن صکره بر رطوبت واردرکه یمیرده آغی کبی اکا رطوبت
بیضیه دیرلر وطبقه خامسه یه طبقه عنبیه دیرلر وطبقه
سادسه یه طبقه قرنیه دیرلر وطبقه سابعه یه طبقه ملتحمه
دیرلر ونور اولان موضع مرجمکدرکه کوچجک قرجه درکه بر نسنه
کورنه اولدر تبارک الله احسن الخالقین قطعه کرد آفرید نگار نقاش
بصنع خویش • چشمت بهفت پرده وسه آب منقسم • صلب ومشیم و
شبکه زجاجی و یخ جلید • پس عنکبوت وبیض وعنب قرن وملتحم
مراد عینی ماسوادن تصفیه ایتمکدر تجلی جماله استعداد دکلدر
ومقیددرکه کلمه سن دیو طلب شاهد ایدر بیت دیده اکر بغیر تو
یاد کری نظر کند • میل کشم بهم آن زمان در نظر تو دیده را •

مطلب
طبقات عین انسان

بجز خيال دهان تو نيست در دل تنگ سنك آغزك خيالندن
غيري يوقدر طار كوكلده كه كس مباد چو من در پي خيال محال
كركه اولمسون بنم كبي خيال محال ارديجه مراد سالكك كمال اشتياقندن
وتحيرت وضيق قلبندن حين مناجاتده كلام حق استماعن طلب
ايتدوكن ذكردر بيت شدم ز فكر خيال دهان تو چو خيال
نيافتم سر موي ازين خيال محال ملال مصلحتي مي نمايم از جانان
بر مصلحت ايچون ملال كوسترورن جانانده كه كس بجد ننمايد ز جان
خونين ملال كه كمسه جد وقصد ايله ملال كوسترمز كندو جانندن
مراد بودر كه كاهي مزاجده فتور اولوب استراحت ايچون عبادتده
قصور كوستروب نشاط عبادت حاصل اولسون ايچون
ملال كوسترورن كه رسول الله صلى الله عليه وسلم بيورمشدر كه ان
الله لا يمل حتى تملوا پس ملال الطاعت نشاط عبادت حاصل اولمق
مصلحتيچوندر والا عبادت كندو جانم ايچون وتقرب جانانم ايچون
درهيچ غافل كندو جانندن قصد ايله ملال كوسترمز بيت
در جهان كر نيك وكر بد هيكسي لي بغيرت جمله با خود ميكشي
قتيل عشق تو شد حافظ غريب ولي سنك عشقك مقتولي
اولدي غريب حافظ ولي بخاك ما كذري كن كه خون مات حلال
بزم طبرا غزه او غزه كه بزم قانمز سكا حلال مراد بحا طبدن
معشوق حقيقيدر انك كذري مردر هشيدر بيت
كر پس از مردن بيابي تربتم را كاه كاه هر كسي كويد خداوندا روانش
شاد بان ولد ايضا هر نكته كه كفتم در وصف آن شمايل

هر بر نكته كه ديدم اول شمايل وصفنده هر كوش نيد كفتا لله در قايل
بلكه در لفظ فتح دال وضم را ايله لبن مراد فيدر ذم تكلنده
لادر دره دير خيري چوق اولمسون ديمك اولور ومدح مقامنده
لله دره دير علي الله ايچوندر واجري الله وير ديمك اولور
پس معناي مصراع بودر كه هر كلم اشتري ديدي الله ايچوندر
علي وانده در اجري مراد بودر كه بنم ذكر ايتدوكم اوصاف
الهيه در پس اشيدن دير علي كه الله ايچوندر ثوابي اندن
اولور بيت وصف جمال حقده هر نكته كم ديدي دل جا
هر كيم اشيتدي ديدي لله در قايل كفتم كه يمي بخشي بر جان
ناتوانم ديدم كه مجن بغلرسن بنم ضعيف جانمه كفت آن
زمان كه نبود جان در ميان حايل ديدي اول زمانكه اولميه
جان اورته ده حايل مراد بودر كه وصول منفي رحمت وحصول
عين وصلت بدندن روح صفا رقت ايدنجك اولور بيت
اي دل حجاب جانان جانت در ميانه خود از ميان چو رفتي ديكر
نماند حائل تحصيل عشق ورندي آسان نمود اول عشق و
رندلك تحصيلي آسان كورندي اول ليكن بسوخت جانم در كسب اين فضايل
ليكن جانم يانذي بو فضايل كسبنده مراد بوندن بودر كه بقا عشق الهي
واخلاص عمل كه آسان كورينور ايدي اول اما حب الله كه خالص
اوله وعمل كه اخلاص ايله اوله غايتده مشكل ايش اولوچون كه مشايخ
ديمشدر ما من عمل الا وفيه شايبة من الريا بيت
هر كس بقدر امكان تحصيل فضل كردند ماييم وعشق جانان از جمله فضايل

حلاج بر سر دار این نکته خوش سراید · حلاج منصور دار باشنی
اوزره بو نکته یی خوش ایرلدی · از شافعی نپرسید امثال این مسائل
شافعیدن صورمنک بو مسایل مثللرینی مراد بودرکه طریقت اهلی
کلامنی وافعالنی واوضاع واحوالنی شریعت اهلندن صورمنک
که اهل ظاهر اهل سلوکک حالنی وقالنی بلمز · بیت
در عشق علم جهلست ناموس علم هلست · نادان حلم اهلست دانای علم عاجز
دل داده ام بیاری شوخی کشی نگاری · کوکلمی ویرمشم بر پیره
بر شوخ بر قاتل بر نگاره · مرضیة السجایا محمودة الخصایل
خویلری بکنیلمش خصلتلری بکنیلمش بو مصراعدن مراد بودرکه
کوکلمی ویردکم یارکه حضرت حقدر واول اوصافه متصفدر ده
وصفات کامله ایله متصفدر · بیت · دلدار ما چو بر بست دیوانگان
خود را · در حلقه جنون رفت هر کس که بود عاقل ·
در عشق کوشه کیری بودم چو چشم مستت · کوشه دو عشق
عشقنده ایدم سنک مست کوزک کبی اکنون شدم عشقان چون
ابروی تو مایل · شمدی اولدم سنک قاشنک کبی مستلره مایل مراد
بودرکه اول عشق آلهی مستلردن فارغ وغافل ایدم شمدی انلره مایل
اولدم · بیت · در عشق کوشه کیری عقلم زره بینداخت
اکنون شدم چو مستان بر ابروی تو مایل · از آب دیده صد ره
طوفان نوح دیدم · کوز یاشندن یوز کره طوفان نوح کوردم
از لوح سینه نقشت هرکز نکشت زایل · سینه لوحندن
که سنک نقشک هرکز اولمدی زایل مراد بودرکه قلبمده تصویر [illegible]

شویله

شویله ثابتدر که نته کیم طاشده کیتمز انکا جاری اولسه محو اولمز · بیت
اشکال تصویری کیتمز قلبیدن · لا ینزیل الآثار نقشاً فی الحجر ·
در داکر در بر خود بارم نداد دلبر · در داکر کندو قاتنه اجازت
ویرمدی بکا دلبر · چندانکه از جواب انکیختم وسایل ··
اول دکلو که جوابندن متوییردم وسیله مراد وسایط ایله وصول
الی الله میسر اولمز کندودن عنایت کرک دیکدر · بیت
اکر از جانب معشوق نباشد میلی · کوشش عاشق بیچاره بجایی نرسد ·
ای دوست دست حافظ تعویذ چشم زخمست · ای دوست
حافظک الی کوز دکمک حیکلیدر · یارب به بینم آنرا در کردنت حمایل ·
یارب کورم آنی سنک بوینکده حمایل بوندن مراد روحک نفسه
خطابیدرکه دیر ای بنم دوست ومحبوبم اولان نفسک تعینه بنم دستم
سنک بوینکده حمایل اولوب سن بنم ظبطمه اولیجق سکا ضرر
ایرمیوب صلاح وسلامتده اولورسن · بیت · اکر خواهی سلامت بودن
نفس · زمامش را ز دست عقل مکذار · حرف المیم
عدد وله ایضاً · اکر بر خیزد از دستم که با دلدار بنشینم
اکر المدن کلور ایسه که دلدار ایله او تورم · ز جام وصل می نوشم ز باغ
عیش کل چینم · وصل قدحندن شراب ایچم عیش باغندن کل دیکورم
مراد بودرکه اکر وصول الی الله حاصل اولورسه اول حضرتدن فضایل
وفواضل تحصیل ایدم · رباعی · ز دستم بر نمی خیزد دمی بی یاد او بنشینم
بجز رویت نمی خواهم که روی هیچ کس بینم · چو یابم فرصت وصلت نکویم
این سخن هرکز · مترس ای باغبان از کل که می بینم نمی چینم ··

مفاعلین مفاعلین مفاعلین مفاعلین

شراب تلخ صوفی سوز بنیادم بخواهد برد • صوفی یا آجی
آجی شراب بنیادم کیدرمک دیلر لبم بر لب نه ای ساقی و بستان
جان شیرینم • طوداغم طوداغه قوای ساقی و آل جان شیرینم
مراد عشق الهی و ریاضت بنی هلاک ایتمک ایسترایدی ایمدی شیخ
بکا اسرار الهیه سویلیوب بنی بیلکمدن آلوب ارشاد طاعت قیل
دیکدر بیت راه دشوارست نتوانم کذشت • تو بکن یاری
ایا نعم المعین • مکر دیوانه خواهم شد که از عشق تو شب تا روز
مکر کر دلو اولسم کرکدر که سنک عشقکلزدن کیجه کوندز دک
سخن با ماه می کویم پری در خواب می بینم • سوزمی آی ایله سویلرین
جنی دوشده کوررین مراد خلاف معتاد وقوع علامت جنوندر
ز دیکدر قطعه هرانکه سخت کرفته است دیر فانی را
مخوان تو عاقلش او را که سخت دیوانه است • از انکه هست بقا جوی اندرین
فانی • بقا درین نبود بلکه اندران خانه است • هرانکه طالب حق
باشد و عمل نکند • سرآمدست بدیوانکی و بیکانه است
لب شکر بمستان داد و چشم می بمیخواران • سنک لبک مستلره
شکر ویردی کوزک میخوارلره شراب ویردی • منم کز غایت حرمان
نه با آنم نه با اینم • بنم کم غایت محروملکدن نه آنک ایله بن
نه بونک ایله بن مراد کلامکدن عشق الهی مستلری لذت بولدی
و عشق الهی شاربلری کیفیت حاصل قلدی اما بن فقیر رهدن
هیچ بر طائفه دن اولمدم دیو تاسفدر • شب رحلت هم از بستر
روم بر قصر حور العین • کوچ کیجه سی دوشکدن کیدرم حور العین

کوشکنه

کوشکنه اگر در وقت جان دادن تو باشی شمع بالینم • اگر جان ویرمک
وقتنده سن اولورسک یصدیغم شمعی مراد خاطبدن شیخ در جوان
حالت نزعده للیه زمونده چراغی یصدیغم اوزره اولوب کلمهٔ
شهادت تلقین ایدوب آخر کلامم لا اله الا الله اولوب وفات ایدوم
مقام جنت اولور بیت الهی بحق بنی فاطمه • که بر قول ایمان کنم
خاتمه • چو هر خاکی که باد آورد فیضی برد از انعامت • چو هر بر طرافیکه
ییل کتوردیکی بر فیض آلدی سنک انعامکدن ز حال بنده یاد
آور که خدمتکار دیرینم • بنده نکک حالنی آن کراسکی خدمتکارین
مراد خاطبدن شیخدر الکادیرکه هر فقیر که بهوا ایله کلدکده سنک
انعامکدن کر غامدر اول نعمتدن فیض آلدی بن بنده یی یاد قیل بن قدیمدن
که اسکی خدمتکارین قطعه شرطست بر مروت مخدوم اهل فیض
اصلاح کار و تربیت بندکان خویش • غافل مشو ز اهل عبایی
که کرده اند • در هر سحر دعای تو ورد زبان خویش • می دار بندکان
خود اندر حریم امن • تا کردکار دارد اندر امان خویش •
نه هر کو نقش نظمی زد کلامش دلپذیر آمد • هر کیم که بر نظم نقش
اوردی آنک کلامی کوکل قبول ایدر اولمش دکلدر • تذرو طرفه می
کیرم کر چه لاکست شاهینم • طرفه سوکلن دو تری کیم که چابکدر شاهینم
مراد بودر که هر اهل نظمک کلامی محبوب القلوب اولمز اما بن محب
شکار ایدرم کر چابکدر شاهینم یعنی بن علوم و معارف ایله مزین
اولنلری صید ایدرکن که کلام غریبه قادرم رباعی در سخن عندلیب باید بود
همچو عیسی طبیب باید بود • بسخن های دلربا با غریب • در زمانه غریب باید بود

اکر باورعي داري ز تو از صورت مکرجانی بپرس ، اکر انتیمز سنک یوریا
جانی نقاشندن صورکه جانی نسخه محیا خفا هدز نوک کلک مشکینم
که جانی نسخه دیلرمشکین قلمم اوجندن مراد بودرکه اکر بنم کمالاتمه
که تصدیق ایتمزسنک یورې عالم شریعت اولان شیخ طریقتیدن صورکه
نقاش ماهر اولان یعنی عالم ظاهر وظاهر پرده ماهر نسخه وحقمه آکور
و تعلم طریقت قیلوربنم قلمیدن دن شعر عبارات نتایج النظم والنزکام
غرایب نقطات القلوب بدائع ، صباح الخیر زد بلبل کجایی ساقیا برخیز
صباح الخیر اوردیا بلبل قنده سن ای ساقی طور ، که غوغا میکنند
در سر نوای چنک دوشینم ، که غوغا ایدر باشمده دون
کیجه کی چنک نواسی مراد صلح اولدیا کی شیخ طوریزه عشق آلهی
ومعارف حق نوش لیتدر که دون کیجه که صداکی شیخ حالتی
باشمده دردیکدر بیت الا یا ایها الساقی آن باقی که راز دوست
باز آور ، صبوح آمد چه خسبی خیز وقی می ریز در ساغر ،
رموز عشق و سرمستی زمن بشنونه از حافظ ، عشق و
سرمستلک رموزنی بندن ایشت حافظدن دکل ، که با جام و
قدح هر شب ندیم ماه و پروینم ، که جام و قدح ایله هر کیجه
آی و اولدزلر مصاحبی یم مراد بودر که عشق آلهیه بیخودلک رمز
لرینی بندن ایشت عالم ظاهر حافظندن دکل زیرا بن هر کیجه
قلب صافی و عقل وافی ایله شیخ وزمره صلافیان مصاحبی
یم بیت زمن برسید راه و رسم شهرستان شیدایی ،
که چون فرهاد و مجنون شیم کویی و صحرایی ، وفاداري وحق

کویبی

کویبی نه کار هر کس باشد ، وفادارلق وحق سویلک هر کسک
ایشی اوکمز ، غلام آصف دوران جلال الحق والدین ، دوران
آصفی جلال الحق والدین قولیم یعنی اول وفادارلقده و حق
سویلکده تمام کاملدر بوبنده تنبیه واردر که وزیر وفادار کرک
جفاکار کرکمز وحق کوی کرک مکار کرکمز قطعه ای آصفی
کر لی مدد فیض خلق تو ، باد بهار تربیت کل نمی کند ،
در روزکار عدل تو جز زلف دلبران ، بر اهل روزکار تطاول نمی کند ،
کردون بدولت تو چنان شد که بعد ازین ، در کار اهل فضل تعلل نمی کند
ای از علو قدر رسیده جلال تو ، دریا چه که وهم تامل نمی کند
وله ایضا بکذار تا ز شارع میخانه بکذریم ، کوتا جمیعی نه تنک
کرادلو بولندن کچلم ، کز بهر جرعه همه محتاج این دریم ، که بر جرعه
ایچون که جمله بو قپویه محتاجز مراد میخانه دن خانقاه در که طالب
درکاه اولان هر که بر جرعه ایچون یعنی تحصیل فیض قلیل ایچون
اکا محتاجیدر لاجرم عقل و روح نفسه دیرکه خانقاه شیخ اولو
یولنه قوزی سالک اولالم که رحمت رحمان بوله لم رباعی
یا راقدا فی غفلته یا قاعدا عما امر ، الی الذین استبقوا و اساروا الی
قم فی الدجی مستغفرا وابک بدمع منهمر ، وانهض الی درس العلی جدا
روز نخست چون دم رندی زدیم و عشق ، اول کونده چون
رندلک و عشق نفس اوردق شرط آن بود که جز ره این
شیوه نسپریم ، شرط اول اولورکه بو شیوه یولندن غیری
احمرلیه وز مراد بودر که چون ازل کونده الست بربکم ندا سنده

ملکل که لفظ شایعی بولندو اولنو بولمصاحبه در مستحیر

المولی قسری بقلب مصطبر

یا عالم ارواحده اخلاص و عشق الهی نقش اوردق و اول دعوی
قلدق شرط اولدر که اول دعوی عهدی ادیزه اولوب اندن
غیری طریقه سلوک قلمیه وز رباعی تنها نه منم ز عشق تو باده پرست
آن کیست تو خود بگو کزین باده پرست آن روز که من گرفتم این باده بدست
بودند حریف می پرستان الست جایی که تخت و مسند جم میرود
بباد بر بیرده که جمک تختی و تکیه کاهی بیله کیدر گر غم خوریم
خوش بود به گر می خوریم الرغم یرینک خوش اولمز بلکه که
شراب انجه وز مراد بودر که دنیا که دار فنا در هر نسنه یه بونده
که بقا اولمز لاجرم نهم السعید اخرته ونهم الشقی دنیاه
موجبنجه بونده آنوکیچون غم عیک خوش دکلدر بلکه اولدر که
عشق الهی یه وز تا بود که دست کمر او توان زدن
تا ادکمر الهی آنک کمر کراوده ق اوله در خون دل نشسته
چو یاقوت احمریم کوکلر قانده یاقوت احمر کبی اوتورمشز
مراد بودر که لعل جو یاقوت نیجه مدت قان ایچنده ظهور ق ایله
کوهر اولوب کمر یارده ترصیع قلنوب الی کمر یاره ایریشیر
بز دخی بر نیجه مدت خون دلده اوتوروب ریاضت اتمک کرک که
وصول الی الله حاصل ایده وز رباعی تا دل ز وجود خویشتن
برکنده نشد در سر خودی خدا بر اسنده نه دکیرم که تو
جانی و جهان زنده ز تست تا زنده بجانان نشوی زنده نشد
واعظ مکن نصیحت شوریدگان که ما ای واعظ شوریده لره
نصیحت اتمه که بز با خاک کوی دوست بفردوس ننکریم

دوست

دوست تجلیسی طپراغنده فردوسه نظر اتمزز مراد بودر که واعظ که ترغیب
جنت ایدر عاشق شوریده لره آنی دیمک کرک که بونلر دوست
تجلیسی خاکنده و تقرب الهی منزلکاهنده جنته ناظر دکلدر بیت
روی دلدار باید م نه بهشت حکیم بوستان دیرینه ما چون
صوفیان بحالت رقصند مقتدی جون صوفیلر حالت رقصده
که مقتدیلر در ما نیز هم بشعبده دستی بر آوریم بز دخی
حقه بازلغه ال قالدره لم مراد صوفیلر حالت ریا ایله بیتو اولملر
بز ده مکر و ریا یه ال قالدره لم آما اعتبار بونکا دکل اخلاصه در
دیمکدر رباعی اینان ز کجا و عشق بازی ز کجا
هندی باز کجا و زبان تازی ز کجا چون اهل حقیقت سخن عشق کنند
بیهوده برای این قوم مجازی ز کجا از جرعه تو خاک زمین در و
لعل یافت سنک جرعه کدن یر طپراغی لولو و لعل بولدی
بیچاره ما به پیش تو از خاک کمتریم بیچاره بز سنک اوکنده
طپراقدن کوتیرز مراد خطابدن شیخ کامل و مکمل در یعنی انکا
دیر که سنک بقیه شراب عشقکده ادانی لولو و لعل بولدیلر
یعنی فیض و فضل اهلی اولدیلر آما بز بیچاره تحصیل فیض ایده
مدک و بزه افاضه اتمدک بز سنک قنکده خاکدن کمتر اعتبار
عالمی صحبت منیدن جمله سرخوش ایلدک بنده کی بر جرعه دن نیچون فراموش ایلدک
زان بیشتر که عمر گرانمایه بگذرد اندن اول که اعز بها لو عمر کچه
بگذار تا مقابل روی تو بنگریم قو که سنک یوزک مقابلنی انکا
نظر ایدهلم مراد عمر کچمدن مشاهده حقه توجه اتمک کرکدر

دیکدر رباعی دخالف مراد النفس قبل مماتها . وسارع الی
الخیرات قبل فواتها . ستبکی نفوس فی القیمة حسرة
علی فوت اوقات زمان حیاتها . حافظ چو ره بکنکره
کاخ وصل نیست . ای حافظ چون وصل قصری بدننه
یول یوقدر . با خاک آستانه آن در بسر بریم . اول
قپو آستانه سی طپراغنه باشی التکم مراد وصل الهی قصرینک
ذروه سنه وصول میسر دکلدر اما اول قصر قپوسی آستانه
سی طپراغنه باش قویوب طلبده اولمق کرکدر دیکدر بیت
کرچه نتوان بدوست ره بردن . شرط یارست در طلب مردن
وله ایضا الم یان للاحباب ان یترحموا . همزه استفهام ایچوندر
وانکار ایچوندر ولم حرف جزمدر ویان فعل مضارعدر اصلنده
یانی ایدی جزم ایچون یا دوشمشدر واحباب جمع حبیبدر
احبابی و یترحم اسرکمک معناسنهدر وان یترحموا جملهسی محلا
مرفوع فاعلیدر فعل مذکورک معنای مصراع بودرکه وقت
اولمدیمی دوستلره شفقت ایده لر وللنا قضین العهد ان
تیندموا . واو عطف ایچوندر ولام حرف جردر وناقضین
آنک ایله مجروردر ولفظ العهد لفظا منصوب مفعولیدر ناقضینک
که جمع ناقضدرکه اسم فاعلدر وان تیندموا جملهسی محلا
مرفوعدر وللنا قضین لفظی للاحباب لفظنه معطوفدر
ومعنای مصراع بودرکه دخی عهد صیجلره پشیمان اولهلر مراد بودرکه
الم یان للذین آمنوا ان تخشع قلوبهم لذکر الله حینجه وقت

بو آیهء شریفه سوره حدیدده در

اولمدیمی

طریق عاملین مختلفین معمولین اوزره عطفدرکه مجرور مقدمدر داعادهء جار ادلمشدر دیرلر

اولمدیمی یعنی وقت اولدی یه دوستلره کروجود انانیده
روح وعقل ونفس و بونلرک خواصیدر شفقت ایدیشلر
یعنی بر برین اسرکیوب کندولری عذاب ناردن تخلیصه سعی
ایده لر دخی الست بربکم نداسنده بلی عهدین ایدوب بعده
الذین ینقضون عهد الله من بعد میثاقه قلـ حینجه عهدن
صیلره وقت اولمدیمی یعنی وقت اولدی یه پشیمان اولوب
الندم توبة مقتضاسنجه تائب اوله لر الم یاتهم انبآء من بات بعدهم
همزه ولم مذکور اولان کبیدر ویات اصلنده یاتی ایدی جزم ایچون
حرف یا دوشمشدر وانباء جمع نبادر خبر معناسنهدر فعل مذکورک
فاعلیدر وهم ضمیر جمع مفعولیدر راجعدر احباب ایله ناقضینه
لفظلرینه جمعا یا علی البدل وبات فعل ماضیدر ایچی با بدن
ویادر دیجی یابدن که مصدری بیتوتةدر کیجه یاتمق معناسنه بعدهم
ضمیری دخی ضمیر سابق کبیدر اولیله معنای مصراع بودرکه کلمدیمی
بونلره خبرلری شول کسنه کیجه لدی انلر دنصکره یعنی کندو
لردنصکره وجود بولوب کندولردن اول وفات ایدوب
کیده نک خبرلری معلوملری اولدی یه وفی صدره نار الاسی
یتضرم . واو واو حالیهدر صدره لفظنده اولان ضمیر من لفظنه
راجعدر وفی صدره مقدم خبردر ونار مؤخر مبتدادر والاسی
غصهدر ویتضرم اودیالکلنمکدر ویتضرم لفظنک حیای اشباع علته
اوقنوب واو مقوله اولوب وزن وقافیه صحیح اولور معنای مصراع
بودرکه حال بوکه آنک کوکسنده غصه وتاسف اودی یالکلنور

مراد بودر که میت اولنلرک اکثر صیاح ایله الناس من التسویف
موجنجه غصه یمکلری وحیف دیمکلری معلوم اولشدر
فیالیت قومی یعلمون بما جری لنا ٭ فا جزائیه در و یا حرف
ندا در ولیت حرف در حروف مشبهه بالفعلدن تمنی ایچوندر
و قومی اسم در یعلمون جمع مذکر مضارع غایبدر و اندن اولان
ضمیر جمع قومه راجعدر وما ماء موصول در ویا مصدریه در یا جمله
سیدر یعلمونک و یا ماء استفهامیه در و یا جمله سیدر
خبرینک معناسی مصراع بودر که نولیدی بنم قومم بیله لردی
جاری اولانی یا جریانی ٭ علی من نجح منهم فیخفوا ویرجعوا ٭
من نجح اسم فاعلدر اصلده منجحی ایدی وضمیر منهم قومه راجعدر
یخفوا مضارع مفرد در حفی دن اشنمق وانجلمک دیمکدر
بعض نسخه ده فیعفو در عفودن ویرجعوا مضارع جمعدر
معناسی مصراع بودر که بونلردن امید دوتان اوزره رفیق اولوب
رحم ایدرلردی مراد بودر که میت اولان الی المیت کالغریق
یتغوث موجنجه لسان حال ایله دیر نولیدی قومم بکا نه جاری
اولدوغنی بیلیدی دعا خیر قلالردی ٭ حکی الدمع عنی
ما الجوانح اضمرت ٭ لفظ جوانح جمع جانحدر که ایکو
یمکلری معناسنه یعنی کوز یاشی حکایت ایلدی بندن ایکو
یمکلری کزلدوکن ٭ فیا عجبا من صامت ینطق ٭ عجبدر
بر ساکت سویلر مراد کوز یاشی افشا ایدوکی عشق ایدوکن بیاندر
و آنی استغرابدر ٭ فکیف تنکر حبنا بعد ما شهدت ٭

جمعه

الرزیه
بله علیک عدول الدمع والسقم ٭ اتی موسم النیروز واخضرت
نیروز نوروز در لفظ زبیه ضم را ایله جمع ربوه در وربوه دیمک
یعنی بهار موسمی کلدی و دیه لر یاشل اولدی ٭ فی اللفواتی الغید
لا تترنم ٭ بلکه غوانی غانیه نک جمعیدر غانیه شول عورتدر
دیرلر که تزیینیدن مستغنیه اوله ولفظ غیدا صلده فتحتین ایله
در اما بونده سکون یا ایله اوقنور وزن ایچوندر معناسی
مصراع بودر که تولیدی زیاده کوزل عشق عورتلر ایلمزلر مراد
بوندن زمان عیش وسرور ده نفسی وحواسن ذوق و
شوق عمل آخرته که ترغیب در ٭ بیت ٭ آمد بهار وشد چمن ولاله زار خوشند
وقت خوش بهار که وقت بهار خوش ٭ شهور بها الاوطار
تقضی من الصبا ٭ شهور شهرک جمعیدر و اوطار وطرک جمعیدر
وطر حاجت معناسنه در تقضی قضادن در و یرمک معنا
و صبا کسر صاد ایله محبت و میل و تازه لک معناسنه در معناسی
مصراع بودر که آیلردر که اندن حاجتلر ویریلور عشقلردن وتازه
لکلردن ٭ و نیرشانا عیش الربیع مخترم ٭ بزم نشا غمزده بهار
عیش حرامدر مراد کمند و یه اوقات شریفه دن منفض اولدوغندن
شکایتدر بلکه مراد غیرلیره تعریض در ٭ بهار رست جیدن من کس
از بار خود ٭ مبادا درین فصل خرم جدا ٭ بنو عنا جودوا علینا
بجرعة ٭ عجمز اوغلانلری بزه سخا ایتدیکیز بر جرعه ایله ٭ وللفضل
اسباب بها یتوسم ٭ فضل ایچون اسباب وار در
آنک ایله که علامتلنور مراد بودر که هر کمسنک فضل و کمالی نه ایسه

غیره اول ظاهر اولوب کندونک علامت حالی اول اولور اکر خیر لوقنته
چوق عطا ایدر تسود المرء قومه بالاحسان الیهم حسبنجه کندونک
فضلی وسیادتی ظاهر اولور بیت شود بر قوم خود آن مرد بهتر
که با ایشان کند احسان سراسر ایا من علی کل السلاطین سطوة
ای عالی اولان جمیع سلطانلره قهر جهتندن ترحم جزاک الله فالجزخیر
لفظ ترحم امر در جزاک الله جمله سی جمله دعائیه در ومغنم غنیمت معناسنه
در اولیه معنالی مصراع بودر که ترحم قل الله سکا جزا المیون که خیر غنیمت
در مراد ظاهره نظر ظاهر پادشاهنی مرحمته دلالت وخیر غنیمت
اخرویدر آنی فوت اتمک کرکدر دیو بیند در وطریقته نظر روحه
یا عقله ندا در که جمیع قوای بدنیه اوزره سلطان غالبسن ترحم قل کندو
رعایالی اعضای جسمکه که خیر غنیمت در و مدت حیات آنلو کچون
فرصت در قطعه اذا هبت ریاحک فاغتنمها فعقبی کل خافقة
سکون ولا تغفل عن الاحسان فیها فما تدری السکون متی یکون
لکل من الخلائق ذخر ومنیة دستلر دن هر بر کلا ایچون آرزو
آرزو واردر وللحافظ المسکین فقر وخرم حافظ مسکین
ایچون واردر فقر و زیان مراد آنک ذخری و کلوچ اعمال و آرزو دیو
وصول ایچون اسباب بو قدر آنک نصیبی فقر و زیان و عمر بنده جسر اندر
دیکلدر ولر ایضا بعزم توبه سحر خواهم استخاره کنم
توبه قصدنه سحر دیلرم که استخاره ایدم بهار توبه شکن می رسد چه چاره کنم
توبه صبحی بهار ایرشیور نه چاره ایدم مراد توبه دن سلوک دن رجوع
ایدوب کسب معاشه شروع ایدر و بهاردن مراد مقام عالم بسط در یعنی

سلوکدن

سلوکدن عدول ایدوب کسب عالم اشتغال ایچون قصد ایدرم اما بسط
آلهی و فیضان شاهی مطلوب بالجذبه صلوب یعنی بی اختیار ایدر شعر
زمرة المشتاق قد قرب الوصال زبدة العشاق لا تغتنوا تعال
ایها الاحباب قوموا من منام اشربوا من کأس شرب المدام
سخن درست بکویم نمی توانم دید درست سوز درم قادر دکلم کوره کم
که می خورند حریفان ومن نظاره کنم که شراب احمرلر صاحبلر وبن
نظاره ایدرم مراد یاران طریقت شراب آلهی نوش ایدوب ذوقده اولوب
بن عوام الناس کبی خارجدن نظار ایتمکه قادر دکلم لاجرم ارباب ذوقدن
اولمق کرکدر دیکلدر بیت می خور که هزار بار بیشتر کفتم
باز آمدنت نیست چو رفتی رفتی بدور لاله دماغ مرا علاج کنید
لاله دورنده بنم دماغمی علاج ایدیکز کر از میانه بزم طرب کناره کنم
اکر شونلرک صحبتی اوتسندن کناره ایدرم مراد لاله دن تجلی جمال در
یعنی چون تجلی جمال آلهی یاد لاوبن طرب اوتسندن چقوب کنار
اختیار قلم دماغم مختل اولور بکا علاج ایدک که بویله اتمک عاقل ایشی
دکلدر رباعی یا من چه کنی ستیزه کاری ای دل من دامن عشق
و باده خواری ای دل کفتی ز سر باده بپرهیز
تو نیز مکر عقل نداری ای دل بتخت کل بنشانم بتی چو سلطانی
کل تختنه دیکم بر بتی سلطانه کبی ز سنبل و سمنش ساز طوق و یاره کنم
سنبل و سمندن اکا طوق و بلیزک یراغن ایدم مراد بو در که کل سلطان
الازهار وسایر ازهار مخنثات در دیر لیس بر صفتی کلی
سلطان نصب ایدوب سایر نوافل عبادتی اکا مخنث

بزم طرب

اعتبار ایدوب سیر گلستاندن مستغنی اولوب حجرۀ خلوت بکا محل عشرت
اولمشدر بیت چو گنج بدیدم کرد در کنج فقیریست • حالی بسر کنج فقیری بنشینم
زرویٔ دوست مرا چون گل مراد نشکفت • دوست یوزندن بکا چون
مراد گلی آچلدی • حواله سر دشمن بسنگ خاره کنم • دشمن باشنی
حواله سن قتی طاشه ایدم مراد بودر که چون بکا تجلی جمال ده مکاشفه
واقع اولدی دشمن باشنه طاش دوقنون بن اندن بی پروایم
چو یار یار شود نیست باکم سرجنگ • بگو بدو رقیبش بزن سر سنگ
گدای میکده ام لیک وقت مستی بین • میخانه گداسی یم اما مستلك
وقتنده گور • که ناز بر فلک و حکم بر ستاره کنم • که فلکه ناز و یلدزه
حکم ایدرم مراد بودر که اگرچه خانقاه فقیریم اما کیفیت و حالت
زماننده مستجاب الدعوة و مقبول الحضرة اولورم کرب اشعث
اغبر لو اقسم علی الله لابره • حسبنجه سوزیمك تأثیری اولور بیت
تو پیک کرنده کلوخی فکنده بر سر راه • ستان زنهر که بخوابی الا که خوابیده
مرا کر نیست ره و رسم خرقه پرهیزی • بکا کر یوقدر خرقه پرهیزلکی یولی
و عادتی چرا مذمت رند شراب خواره کنم • نیچون رند شراب
خواره ذمن ایدم مراد بودر که خرقه پوش اولان متقی اولمیجق
رند میخواره یا عاشق مخلصه طعن اتمك اولمز بیت ای زاهد انقیاد
خود بنجر • یکزمان انصاف ره بنیان نگر • چو غنچه با لب خندان
بیاد مجلس شاه • غنچه کبی کولر طوداق ایله شاه مجلسی یادنه پیاله گیرم
و از شوق جامه پاره کنم • قدح دوتم دخی شوقدن قفتانی
پاره ایدم مراد بودر که عشرت و انس حق یادنه غنچه خندان

لب

لب اولوب جامه چاك قلدیغی یعنی بندخی عشق الهی نوش ایدوب
که شوق حقدن شاد و خندان اولوب جامهٔ جسمی چاك ایدرین
زاهد بکی و سوز دل من که او زر زرق • پشمینه چاك کرد من از شوق — سینه چاکت
اگر ز لعل لب یار بوسه رسدم • اگر یارك لبی لعلندن بر بوسه
ایرسه بکا • جوان شوم ز سر و زندگی دوباره کنم • یکیت اولم
باشدن و حیاتی ایکی کره ایدم مراد بودر که اگر صفت کلام
اثری بنده ظهور ایدرسه سر • حیوة القلب علم فاغتنمه
عالم و — و موت القلب جهل فاجتنبه • موجبنجه حیات بولوب عالم
عامل اولوب ثواب مضاعف اولورم بیت ریاض جنت آمد مجلس علم
بساط رحمت آمد مجلس علم • زیاده خوردن پنهان ملول
شد حافظ • کزلو شراب ایچکدن ملول اولدی حافظ بیا تك
بربط و نی راز آشکاره کنم • قپوز و نی آوازی ایله رازی
آشکاره ایدم مراد مرشدسز مخفی سلوك ایتکدن ملول اولدی
حافظ لاجرم واعظ بر شوق و بشیخ صاحب ذوق بیزه وارشاد دیه
الیه سالك طریقت و شارب حقیقت اولمق استرین دیمکدر
مفاعیلن
مفاعیلن
مفاعیلن
مفاعیلن
وله ایضاً بیا تا گل برافشانیم و می در ساغر اندازیم
کلا تا کل صچالم و شرابی قدحه آتالم • فلك را سقف بشکافیم و طرحی
نو در اندازیم • فلك سقفن که پاره لیم و بر یکی طرح اتالم
مراد کامل صاحب کشف اولوب عشق حقی و صدق عشقی
قلبه برغوب فلکك ظاهرندن محجوب یوم نطوی السماء کطی
السجل للکتب حسبنجه عالم آخرت ملاحظه سن ایدوب

لو كشف الغطاء ما ازددت يقيناً • موجبنجه علي ولي بي عالم غيب
و جهان بي ريب مشاهده سنده اولم دیمکدر بیت
دلا چون عالم دیگر بخواهد شدن پیدا • بیا تدبیر آن عالم کنیم
امروز ما بیشین • اگر غم لشکر انگیزد که خون عاشقان ریزد • اگر
غم لشکر قوپیره و عاشقلر قانن دوکه • من و ساقی بهم تازیم و
بنیادش براندازیم • بن داخی ساقی آنک اوزرنه چیلوم
و آنک بنیادن یوقرح آتلم مراد بودر که سالک طریقت اولنماه
غم معشق راه زن اولور اگر بزه داخی بوله ایدرسه بن و شیخ [illegible]
آنت چیپوب • وما من دابة في الارض الا على الله رزقها • ملاحظه
سي ایله آنک بنیادین ینقوب خراب ایدم شعر ثق بالملک
المسبب الاسبابا • والرزق اذا اتى دق البابا • شراب
ارغوانی را گلاب اندر قدح ریزیم • شراب ارغوانی یه قدحده
گلاب دوکلم نسیم عطر گردان را شکر در مجمر اندازیم • عطر گز
دوریجی یل مجمره شکر اتلم مراد عشق الهی اولان قلبه اثر کشف
دو شورب نفحات ربانیه یه لذت عبادت براغوب اتمام سلوک
ایدم دیمکدر غزل چون تو گلی در همه گلزار نیست •
چون تو شکر در همه بازار نیست • هر که گرفتار تو شد جان نبرد
هر زه بگوید که گرفتار نیست • جان و دل و جرد تن و عقل و هوش •
چو در دست رود لی خوش بزن مطرب سرودی خوش •
خو الده در خوش قیل اوزانی سازنده خوش ایرله • دست افشان
غزل خوانیم و پاکوبان سر اندازیم • که آل سلکرک غزل اوقیه لم

اياق

اياق مفرح باشی آتلم مراد مطربدن شیخ واعظدر و رود دن مراد
سبب ذوق اولان کلمه حکمتدر و آنک ایریا تعبیرکدن مراد اسیدر
لاجرم شیخ واعظ کلمه حکمتی تعبیر حسن ایله ذکر ایدنجک سامع
اولانه وجد و حالت مطلوب حماع ایدر صبا خاک وجود ما بدان
عالی جناب انداز • ای صبا بزم وجود مز طپراغین اول عالی جنابه
آت • بود کاه شاه خوبان را نظر بر منظر اندازیم •
اوله که اول گوزللر شاهنک گورنجک یرنه نظر اتا گوز
مراد نفحات ربانیه بزی جناب آلهیه آتسون که تماشا بدویر
صفا میسر اوله دیمکدر مخمس بی طلب در نظر نیاید یار •
بی طرب برگ گل نیاید خار • نیست مقصود ما ازین گفتار •
طلب عاشقان خوش رفتار • طرب ابلنکوان شیرین کار •
یکی از عقل می لافد یکی طامات می بافد • بری عقلدن لاف ایدر
بری اصطلاحات تصوف دوقور • بیا کین داوریها را به پیش داور
اندازیم • گل بو حاکملری بحاکم اوکنه اتلم مراد بودر که علما که
علم ظاهر عقل کامل لاف ادرلر و ارباب طریقت اصطلاحات
تصوف سویلرلر ایکی طائفه دخی [illegible] ترک دیو خلقه
حکم و حکومت گوستروب مقبول حق دعوی ایدرلر اتما اخلاص
بودر که بو حکومتی ترک ایدوب حضور حضرته مسکنت قلوب
مقبول عمل حرم کرم منوط قلنه بیت هر که او نیست خاک بر در او •
گر فرشتست خاک بر سر او • بهشت عدن اگر خواهی بیا با ما بمیخانه
جنت عدن اگر استرسک گل بزمله میخانه یه • که از پای خمت روزی

[illegible] اهل تحقیق [illegible]
[illegible]
اوقوق جائزدر
[illegible]
دعقل کامل

بحوض کوثر اندازیم ٭ که کوب دینلن سنی بر کون حوض کوثره آتلم مرادیخانه
دن خانقاه وکوبیدن شیخدر که شراب عشق وکیفیت اندن آلنور
پس بر کیم ترک دنیا ایدوب شیخ نظرنده عبادنده اولوب اول حالی
اوزره وفات ایده اندن حوض کوثره و نهر رحمته واصل اولور ٭
شکستگان تو جان نابر آستان دادند ٭ بلی بهشت برین را براستان دادند
سخن دانی وخوش خوانی نمی ورزند در شیراز ٭ سوز بلمکی وخوش
خوانلغی طور تغزل واعتبار اتمزلر شیرازده ٭ بیا حافظ که تا خود را بملک
دیگر اندازیم ٭ کل حافظ که کندوزمی غیری ملکه آتلم مراد معراع
اولدن کندو شهرنده کندو قدرینی بلمیدکلرینی بیاندر ومعراع ثانیدن
مراد قدر بلنمین شهردن آخر ملکه انتقالدر ارشاد در قطعه
کفی حزنا انی مقیم ببلدة ٭ فضایل اهل العلم فیها مناقص ٭
فنا قصهم من کثرة اعمال الکامل ٭ وکاملهم من قلة اعمال ناقص ٭
وله ایضا بارها گفته ام وبار دگر می گویم ٭ بیچه کره دیدم
وبر کره دخی دیرم ٭ که من گم شده این ره نه بخود می جویم ٭
کربنی آزمش بو یولی کندم آزمزم مراد بودر که بیچه کره دیمشم
وینه دیرم بو سوزی که مرشدسز طریق حقی ارمزم یعنی مرشدسز
طریق حقه ارمه مع اولمز که دلیلسز بو سبیل بولنمز در بیت
همچنین غذای دل بده ار همدمی ٭ رو بجو اقبال را از مقبلی ٭
در پس آینه طوطی صفتم داشته اند ٭ اینه اورته سنده
طوطی کبی بنی طوتمشلر در ٭ آنچه استاد ازل گفت بگو می گویم ٭
آنی که استاد ازل دیدی دیرم مراد بودر که طوطی یه تعلیم

تعلیم

فعلن
فاعلاتن فعلاتن فعلاتن

تعلیم بویله اولور که طوطی اوکنه آینه قورلر طوطی اینه نک اورته سنده
اولور و آینه نک بر طرفنده بر آدم سویلر طوطی آینه ده کندو
صورتنی کوروب سویلینی که کندو کبی بر طوطی صانوب انکا تقلید
ایدوب اول نه سویلرسه سویلر لاجرم بکا دا عی
عالم آلهیدن تعلیم والهام اولور سویلیوم کندو کلامم دکل در
جانب صمد در بیت دو دهن داریم کویا همچو نی ٭
یک دهان پنهانست در لبهای وی ٭ کسنه اکر خارم و کر کل چمن
آرایی هست ٭ بنی اکر دیکن واکر کلمن بر چمن بزه یجی
ینی باغبان وار در ٭ که از ان دست که می پروردم می رویم ٭
که اول الدن که بسلر بنی بتیرم مراد حرقی بنی تربیت ایدر بنده کی
اثر اول وجه ایله ظهور ایدر دیکر بیت باغبان پرورش
می دهد از آب هوا ٭ تو مپندار در این باغ بخود می رویم ٭
دوستان عیب من بیدل حیران مکنید ٭ ای دوستلر
بن عاشق حیرانی عیبلمک کوهری دارم وصاحب نظری می جویم ٭
بر کوهرم که وار در بر صاحب نظر ارزو مراد بودر که بهر نخبه
قرار که اعتیب نگاه اولنسنیخ نگاه بو شیخ ایله مصاحبت
ایلدوکم عیب اتمک که فیضان الهی یه استعدادم وار در
بر مرشد کامل ومکمل استرین بکا تعلیم طریقت ایدوب بنی
تکمیل ایده بیت شرف خوابی بگرد مغیلان نگرد ٭
که زود از مغیلان شود مرد ٭ گرچه با دلق ملمع می گلکون عیبست
اگرچه الجه خرقه ایله قرمزی شراب عیب در ٭ مکنم عیب کز و رنک ریا

مي شويم

بیني عیبلمه که اندن ریازنکن نوده‌م مراد دلوح ملحددن درلودرلو زنگلو
پاره‌لر عاغنش خرقه در وشراب گلگوندن مراد اول لباسي تغییر در
پس لباس صوفیانه‌یي وخرقه‌یي فقرانه‌یي عامیانه‌یه لباسه تبدیل
عیب در آما بني عیبلمه که اول خرقه‌ده ریازنگي وار در یعني آنک
نیجه خرقه گیمک ریادن خالي دکلدر عامیانه لباس ریادن پاک در
صوفي ازباده وصافي بخور عیب مکن، دل خود راز غم وکبر وریا پاک بکن
گریه وخنده عشاق ز جایي دگرست، عاشقلرک اغلمسي
وکولمسي برغیري یردندر، مي سرایم بشب و وقت سحر مي مویم
ایرلرین گیجه‌ده وسحر وقتنده اغلرین مراد بودر که عاشقلرک
آغلمسي فوت وخسران دنیا ایچون دکلدر وکولمسي حصول
حطام دنیا ایچون دکلدر بلکه کولمسي وصل یار ایچون و
آغلمسي فرقت نگار ایچوندر نته‌کیم گیجه‌ده یار ایله خلوت وصحبت
اولدوغیچوندر ایرلدوغ اما صباح اولوب اول صحبت فوت
اولدیغیچون اغلرین بیت آب حیات وصل چو درظلمت شبست
آن شب بخنج من به از این روز روشنست، حافظ گفت
گر خاک درمیخانه مبوي، حافظ نگاه دید لیکر میخانه‌نک توپراغي
طراغن قوقمه، کومکن عیب که من مشک ختن مي بویم، دي
عیبلمه که بن مشک ختن قوقورم مراد خانقاهدن نفحه ربانیه
استشمام ایتد وکني بیاندر بیت دلم بوي ختن یابد زمي چون بادي آید
چو روي خوب مي بینم خدایم یادي آید ولد ایضا
بمژگان سیه کردي هزاران رخنه در دینم، فره کرپکلر ایله ایتدک

بچه

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

بچه بیک کرک بنم دینمده، بیا کز چشم بیمارت هزاران درد برچینم
گل که سنک خسته کوزکدن بچه درد دیوشورین یعني خسته
کوزکدن اول دینمده اولان کوزک مژه‌لري جمع ایدوب رفع و
دفع ایدیین مراد مژگان سیاهدن اسرار حقیقیه‌یي الهیه ادرکه
الهي اعمال سالکه وتقصیر نوافل عبادتنه باعث اولور
ومراد چشم بیماردن که ذات حق صفت ستر وعفو ایله
تجلي ایتمکدر صفت سطوت وقهر ایله دکل لاجرم حضرت حق
عفو ولطف ایله تجلي ایدیجک اهمال اعمال وتقصیر عبادات
مغفور اولوب بلکه اهمال نفس اعمال وتقصیر تکثیر طاعت اولور
رباعي مولاي انا التائب مما سلفا، هل تقبل عذر عاشق قد تلفا،
ان کان لک اللطف فعفو لي بصفا، باللطف عفا الله عفا آدم عفا،
الا اي همنشین دل که یارانت برفت از یاد، اي کوکل مصاحبي
که یارانک یادکدن کتدي، مرا روزي مبادا آن دم که بي یاد تو بنشینم
بکا میسر اولمسون اول وقت که سني یاد ایتمزسز اوتورم
مراد مخاطبدن نفسدر که صاحب قلبدر ویاراني روح
وعقل وقلب در وبونلرک قواسي درلاجرم نفسک شاني
بونلري نسیاندر ومتکلمدن مراد روحدر یا عقلدر پس
انلر بوني دیلرلر که نفسي فراموش اعیوب آنک ضبط وتدبیرنده
اولالر قطعه دریغ عمر عزیزت دلا گذشت وبرفت، بیار غیر موافق
وبار رفیق منافق، بعقل باش وعمل کن که رحمت باشد، که درگناه
بغیر نکرده خدمت لایق، جهان بیست وبي بنیاد از این فرهادکش فریاد

جهان پیر در بنیاد سز بو فرهاد اولدورجی دن فریاد که از افسون
ونیرنگش ملول از جان شیرینم ۰ که آنک افسون وحیله
سندن جان شیرینمدن بیکرندم مراد بودر که چون جهان قتال
ومکاردر عاقل اولدر که اکا کرفتار اولمیه که فی الحقیقه پادشاه
اولدر که جهان قیودی ایله مقید اولمیه بیت درعالم تحقیق اکر پادشاه
هست ۰ آنست که اورا خدمی یا خشمی نیست ۰ زتاب آتش دوری
شدم غرق عرق چون کل ۰ ایرلیق اودی حرارتندن تر وغرق
اولدم کل کبی ۰ بیار ای باد شبکیری نسیمی زان عرق چینم ۰
کتور ای کیجه اوزیانقه اولان یل برخوش نفخه اول عرق جبیندن
مراد فراق حقدن بیان محنت وطلب نفخهٔ وصلت ذ...
رباعی ما را غم جان نیست غم فرقت تست ۰ واندیشهٔ ما زجان ما از محبت
هر کس که بیارد زجهان مقصودی ۰ مقصود من از هر دو جهان
وصلت تست ۰ جهان فانی وباقی فدای شاهد وساقی ۰
فانی وباقی جهان محبوب وساقی یه فدا اولسون ۰
که سلطانی عالم را طفیل عشق می بینم ۰ که عالم سلطانلغن
عشقه تابعی واونیدسی کورورم مراد شاهددن محبوب
حقیقی در وساقی آنک عشقنی نوش ایتدورندر پس
عشق الهی صاحبنه وعاشق حق اولنه عالم پادشاهلغی
تابع ولازمدر ۰ اکر بر جای من غیری کزیند دوست حاکم اوست
اکر بنم برمه غیری اختیار ایده دوست حاکمدر اودر
حرامم باد اکر من جان بجای دوست بکزینم ۰ حرام اولسون
بكا

بكا اكر بن جانی دوست یرینه اختیار ایدرسم مراد مصراع اولدن
قضایه رضایی بیاندر ومصراع ثانیدن مراد جانانی
جاندن ترجیحدر بیت دلا کر یار داری قصد جانت ۰
نیاری کز سر وجان بر نخیزی ۰ حدیث آرزومندی که در این
نامه ثبت افتاد ۰ ارزومندلک سوزی که بو نامه ده ثابت
دوشدی همانا بی غلط باشد که حافظ داد تلقینم ۰ شویله بکزر که
غلطسز اوله که حافظ ویردیکی تلقینیمی مراد حافظدن ان علیکم
لحافظین حسنجه ملک حافظدر لاجرم الهام ملکی ایله اولان
کلامده غلط اولمز وله ایضا بغیر از آنکه بشد دین ودانش از دستم
اندن غیری که کندی دین وعلم الدن بیا بکو که زعشقت چه طرف
بربستم ۰ کل دی که سنک عشقکدن نه نصیب باغلدم بخوا بیت
بودر که سنک عشقکدن بر فایده بکا دینی الدن کندوکی و
بر فایده علمی الدن کیتدوکیدر کل دی بکا که سنک عشقکدن نه حظم
ونه نصیب حاصل ایتدم مراد مخاطبدن شیخدر افرأیت من
اتخذ الهه هواه حسنجه اولانم دینم دینی اهل دنیا اولان هوا
ایدی وعلمم یعلمون ظاهرا من الحیوة الدنیا موجبنجه علم ظاهر
حیات دنیا ایدی یا سنجهدی سکا محبت ایدوب که سالک طریقت
اولوب اول دینکه هوا در الدن کیدوب دین حق اولدقه کلوب
وعلم ظاهر حیات دنیا الدن کیدوب علم باطن وعلم آخرت اولدقه
کلدیکی بو نزده بو مراتب سلوکدن نه تحصیل ایتدوکم ونه مقامه
یتدوکم سکا معلومدر آنی بیان قل بیت درون خلوت دل با غم تو
بنشستم

ماز
تو داد

بجز خیال تو بر هر چه بود در بستم ● اگرچه خرمن عمرم غم تو داد بباد ●
اگرچه عمرم خرمنی سنک غمک یله ویردی بخاک پای عزیزت که عهد
نشکستم ● سنک عزیز ایاغنک طپراغی حقیچون که عهدیمی بوزمدم
مراد بودر که اهل ظاهر قاتنده حاصل عمر کسب مال و منصبدر بن سنک
ایله عقد توبه و عهد طریقت قیلوب عمر آخرت که سندن حاصل اولمقدر
انکا مبتلا اولوب حاصل خرمن عمرم بحسب الدنیا که هبا اولمقدر
اما بکا بو خصوصدن ندامت کلمیوب سنکله عهد طریقتی جمعدم ● بیت
هزار شکر که اندر خزانهٔ دل و جان ● بجز محبت دلدار نیست تا جستم
چو ذره گرچه حقیرم ببین بدولت عشق ● ذره کبی اگرچه که حقیرم
کور که عشق دولتنده ● در هوای رخت چه بمهر پیوستم ● که سنک
رخک هواسنده نیجه کنشه اولشدم مراد کندونک ذره خاک
ایکن عشق الهی که دولتنده آفتاب حقیقی یه اتصالن یعنی وصول
الی الله حاصل قلدوغن بیان ایدر ● بیت ● کسیخیم ز هم در جهان کو دو
فاد ● ازانکه دل بخم زلف یار پیوستم ● بیار باده که عمریست تا
من از سر امن ● کتور شرابی که بر عمردر که بن امنی اوجندن
بکنج عافیت از بهر عیش ننشستم ● عافیت بوجاغنده که عیش
ایچون اوتوردم مراد بودر که سالک طریقت اولمزدن امن و
فراغ خاطر بولمیوب عافیت بوجاغنده عیش ایچون اوتورمیوب
اضطرابدن خالی دکل ایدم شمدیکی سالک اولوب امن و فراغ
حاصل قلوب که کوشهٔ فراغتده ساکن اولدم لاجرم عشق الهی
کتور که جمعیت خاطر ایله عیش آخرت و محبت طاعت قلام ● بیت

چو

چو بنده در تو شدم شد جناب من عالی ● اگرچه نزد بزرکان خجل بنشستم
اگر ز مردم هشیاری ای نصیحت کو ● اگر آیق کسلردن ایسک ای
نصیحت دیجی سخن بخاک میفکن چرا که من مستم ● سوزیمی
طپراغه آتمه که بن مستم مراد بودر که شول کمسنه که بکا نصیحت ایدوب
ترک دنیا قلدکز سالک طریقت اولدک مال و منصبدن محروم
قالدک دیرسه انکا جوابم بودر که اگر آیق و عاقل ایسک سوزک
ضایع ایتمه که بن مست عشق الهی یم مسته نصیحت اثر ایتمز ● بیت
چه منع میکنی از عشق ای نصیحت کو ● چو نیست رابطه اختیار در دستم
چگونه سر ز خجالت برآورم بر دوست ● نیجه باشمی
خجالتدن قالدرم دوست قتنده ● که خدمتی بسزا بر نیامد از دستم
که بر خدمت لایق کلمدیکی الدن مراد کندونک عبادتده نقصانن
و عجز و عصیانن بیان ایدر ● بیت ● جناب دست بغایت بلند و من
ادنی چگونه در فتد آن هیچو ماهی در شستم ● بسوخت حافظ و
آن یار دلنواز بگفت ● یاندی تو حافظ و اول کوکل اوخشادیجی
یار دیمدی که مرهمی بفرستم چو خاطرش خستم ● که بر مرهم کوندره
یم چونکه خاطرینی پاره لدم مراد اول یاردن نفس در که دلنواز در
زیرا کوکل اسندوکنه مساعده ایدر اما حافظ که روحدر
آنک غفلتدن مجروح و صدروبو خصوصدن یاندی و اول نفس
مرهم توبه سندن کوندرب علاج که ایده یم دیمدی دیو شکایت
ایدر ● بیت ● مقام اصلی من چو دیار یار رخست ● ازین دیار بر آشوب
رخت بر بستم ● و له ایضا ● باز آی ساقیا که هوا خواه خدمتم ●

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن

کرو کلا ای ساقی که خدمت آرزو ایلیجی بن مشتاق بنده کی و دعاکوی دولتم
قوللق مشتاقی و دولت دعاسن ذنجی بن مراد ساقیدن شراب
عشق الهی نوش ایدرن شیخ در مکر غیری مکانه کتمش اغنی که دیر
کل که خدمت آرزو سنده بن و قوللغک مشتاقی و دولتک آخرنکه
دعا ایدیجی بن بیت بیا ای شیخ بر وصل حبیبم ره نمایی کن
جدا شد بند از بندم دگر ترک خدایی کن زانجا که فیض جام سعادت
فروغ تست اول بیر دنکه سنک سعادت نورلو قدحک فیضی در
بیرون شدن نمای ز ظلمات حیرتم طشره چیقوق کوستر بکا حیرت
ظلماتکرندن مراد جامدن قلب شیخدر سعادت نورلو در و فیض
اندن در مراد جامدن برو اینده عرش رحمن در که منیوضات ربانیه
اندن نمایان در و فیض و فضل الهی دندر لاجرم شیخ دن دیلر که
اول فضل الهی مقامندن بوکا همت ایدوب حیرت ظلماتکرندن چیقوق
ارشاد ایده رباعی ای دل سخن تر معانی با تست هم چیز که در
جستن آنی با تست هش دار که اندر ظلمات تن خویش می میر عاو
آب زندگانی با تست هر چند غرق بحر گناهم ز صد جهت
هر ندلو کناه دکزنه غرقن یوز جهتدن تا آشنای عشق شدم اهل رحمتم
تا آشنای عشق اولدم اهل رحمتن مراد بودر که شول کسه که جهات
کثیره دن کناه دریاسنه غرق اولا چون توبه و انابت قلوب که
سالک طریقت اولا التائب من الذنب کمن لا ذنب له موجبنجه
اهل رحمت اولور رباعی ما الطیب بالذنبا اجللنا کنا بها ولم تکن ابدانا
ان شاء بنا کراهته مولانا یعفو ولیعیدنا کما ابدانا عیبم مکن

برندی و بدنامی ای فقیه بنی عیبلمه رندلک و بدناملک ایله ای
فقیه کین بود سرنوشت ز دیوان قسمتم که بو ایشی باشمه یازلمش
قسمت دیوانندن مراد بودر که اخلاص عبادتم و ظاهر شرعدن متجاوز
حالتم اولوب و مجنون صفت حرکتم و تقیدن فراغتم اولدوغنی
عیبلمه که تقدیر الهی بویله ایمش ظهور ایتدی قطعه بشنو نکته ز پیر
خرد ببرسیدم چرا مرا ز زمان این محنه میسر شد جواب داد
که از گردش زمانه مرنج که این ز سابقه قسمتش مقرر شد
می خور که عاشقی نه بکسبست و اختیار شراب ایچ که عاشقلق
کسب و اختیار ایله دکلدر این موهبت رسید ز میراث فطرتم
بو وهبه ایرشدی اللهدن خلقتمده مراد انحا طیبدن کندو نفسی
درکه انکا دیر چون حضرت حق انکا عشقی هبه ایتدی مراد اصل فطرتمده
پس عشق الهی عیشنه اشتغالم کرکدر بیت پادشاه و ملک جم
درویشی و قناعت ما و عشق گفته اندکاری که با اصل گردد کل شی
هین کز وطن سفر نگزیدم بعمر خویش بن که وطندن سفر اختیار
اقدام کندو عمرمدن در عشق دیدن تو هوا خواه غربتم سنی کورمک
عشقنده غربت آرزوسن ایدرن مراد بودر که وصول الی الله
خلقدن عزلت ایتمکله اولمز لاجرم سفر در وطن موجبنجه غربت آرزو
سنده بن یاخود روحک جسم القبانی بدندن انفصالی اولمنجه
اولمز پس اول مرام ایچون بندحی موت طالبی بن شعر
بحرت الخلوع طرا فی هواکا وایتمت الولید لکی اراکا دورم
بصورت از در دولت پناه دوست ارا غنی صورتو دوستک

دولت صحبتنی قبول ستدن لیکن بجان ودل زمیقان حضرت
لکن جان وکوکل ایله حضرت معشوقدن بن مراد ظاهرده اهل دنیا
وباطنده مقرب معنوی بن دیمکدر بیت دیگری با همتش ای تن باشد
دوست در دل انتیمن باشد دریا و کوه در ره و من خسته
و ضعیف دکز و طاغ یولده بن خسته و ضعیفم ای خضر
پی خجسته مدد ده بهمتم ای ایزی مبارک خضر مدد ویر بکا
همت ایله مراد و معقول الی انتهی جملهدر خضر صفتی نتیجه ال همت
اولمنجه اولمز دیو اندن استمداددر بیت ره نیابانست شب
تاریک و پایم در کلست عشق و بیماری کی دو غربت فلقی اندر خلل آمد
کردم زلفین نظر تو دستکیر آن نکار اکر نفس او ریسک که اول
نکار کل مشکین طره ستنزلره عکسلکن ایله صبا زمرکارقات تغیر عجم
بر فلک تل ای صبا نیم غم جو استدرن مراد عبادتن نوبتده اهل
اولوب اسرار الهیه یه وقوف دعواسین ایدنلر انکه ذکر بولیه
لاف اورمه که بن خبرت ایدوب سن کبی دعوی ایلیوب شرمسار
اتمم دیر بیت از صدف ذر طلبید آهو نافه
دل زمردان طلب زنادان لاف ذ آبروی تو نیم نظر تا بکوش
بهوش سنگ کافکه نظر اوقن تا عقل عقو لاغنه دکن
اورده وکتیده و موقوف فرصتم کتورشم وچکشم و فرصته
موقوفم مراد بودر که بر کسنه ظاهرده اوقی کزلیوب کرشتی
چکوب جاج قولاغنه التوب فرصت کوزلیوب محل فرصت
اولنجه اتوب صید ایدوکی بی بنده نظر اوقنی کزلیوب و آتنک

کرشتی

تا عاملی
تا عاملی
مفعولیدر
کرشتی اصمی بوزندن چکوب تا عقل قولاغنه التمشم تا که رموز
الهیه یه فرصت بولیجق نظر اوقن آتوب صید ایدیم خلاصه سی
مراد رموز الحقیه یه استعداد حاصل اتمشم دیمکدر بیت
نبردم سر عمر در جاهلی حکر در بن منزلی و عاقلی حافظ
بی پیش چشم تو خواهد سپرد جان حافظ سنک کوزک اوکنده
جان الحیلچ استر در این خیالم ار بدهد عمر مهلتم بو خیالده
بن اکر عمر که مهلت ویررسه مراد بودر که حافظ ذات حق مشاهده
سنده و وصول الهی حصولنده تسلیم روح اتمک استر
اکر عمر دن مهلت و زمان اولورسه شعر موقت خیموا یه طرب
تحت ظل لوائه طرب ولسلم الیه
بشری اذ السلامة حلت بذی سلم لفظ بشری مصدر در وحلت
حلولدن در وسلم فتحتین ایله اسم شجر در و ذی سلم اول اغاج
اولان مکانک اسمیدر لله حمد معترف غایة النعم لله جار
مع المجرور مکلام مرفوع مقدم خبر در و حمد لفظا مرفوع موخر مبتدا
در مضافدر معترف لفظنه و غایة لفظی دخی نزع خافض ایله
اوزره منصوبدر و لفظ نعم کسر نون و فتح عین ایله جمع نعمتدر
مراد بودر که پادشاهک بر خصمی نقض عهد ایدوب پادشاه
وارب آنی هلاک ایدوب آنک مژده سی خبری کلوب بو غزلی
اول وقت دیمش و بو مطلعک معناسی بودر که مشتاق سلامت
حلول ایلدی ذی سلمه و الله ایچوندر نعمتلر غایتنه معترف اولانک
حمدی آن خوش خبر کجاست که این فتح مژده داد لفظ

لفظ خوش خبر وصف ترکیبی در یعنی اول که که خبری خوش در
منده در که بو فتحی مشلری • تا جان فشاعتن چه زر و کیم در قدم
تا جان مجالم آنک قد منه البون دکوش کی مراد منطو قدن ظاهر در
پنهان شکن بر اینه کردد شکسته حال • لفظ پیمان شکن وصف
ترکیبی در معنای مصراع بو در که شول کمسه که عهد صحیح در النتیجه
شکسته حال اولور • ان العهود عند ملیک النهی ذمم • عهود
جمع عهد در ملیک مالک معناسنه در و نهی جمع نهیه در و ذمم
جمع ذمّة در و ذمه امان و امانت معناسنه در یعنی عهدلر عقللر
صاحبی قتنده امانتلر در اولیه بوندن مراد اول عهد صیانت که
شکسته حال اولوب • عهدی صقلاین صاحب عقل ایدوکن
بیان ایدر • از بار گذشت شاه چه خوش طرفه نقش بست •
شاهک رجوعندن نه خوش عجب نقش بغلدی • آهنک خصم
او بسر ابرده عدم • آنک خصمنک عقدی عدم سرابرده سینه در
مراد نه عجب عدم برده سنده غائب اولدی دیوب خصمنک
موتندن خبر و یرمکدر • مجی جست از سحاب امل رحمتی ولی • اسردی
امید سحابندن بر رحمت ولکن جز دیده اش معاینه چیزی نداشت نم
کوزندن غیری آشکاره بر نسنه و یرمدی نم مراد آب رحمت
یرمز کند و بنک کوزی یاشی نصیب اولدی اکا دیکدر
در نیل غم فتاد سپهرش بطنز کفت • غم نیلنه دوشدی فلک
اکا طعن ایله دیدی • الآن قد ندمت و ما ینفع الندم •
شمدی پشمان اولدک اما پشمانلق فائده ایتمز مراد اول خصمک

حالی

حالی فرعون حالی کبی اولوب بی وقت توبه و ایمان کتوروب
مقبول اولمدیغی دیمکدر • ساقیا بیا که دور گلست و زمان عیش •
ای ساقی گل که گل دوری و عیش زمانیدر • بیش آر جام و غم
مخور از دور بیش و کم • او که کتور قدحی و غم یمه دور زیاده
و نقصان ندن مراد درویش صاحب کشف وقت عبا وقتنده
دورک زیاده و نقصاننه که بیعیوب کند و عالمنده
اولدوغنی بیان ایدر • بشنو ز جام باده که این زال نو عروس •
ایشت شراب قدحندن که بو یکی گلین قری • بس بار کشت شوهر
کیقباد و جم • چوق قتل ایتدی ارلی کیقباد و جم کبی بوندن
مراد بودر که شیخ دیر که بو دنیا بر قریدر آما هر کاه یکی گلین
اولوب نیچه پادشاه عظیم اولان ارلی هلاک ایتدر پس
شیخک بو کلامنی ایشیدوب آنک موعظه سنی ایشیدوب فقر
اختیار ایدوب تزوج دنیا ایتمک کرک • حافظ بکنج میکده
دارد قرارگاه • حافظک میخانه بوجاغنده در قرارگاهی
کالطیر فی الحدیقة واللیث فی الاجم • باغچه ده قوش کبیدر و بیشه
ده ارسلان کبی مراد حافظ خانقاه بوجاغنده عیش و عشرتدر
وامن و سلامتده در دیمکدر بعض نسخه ده مخلص بیتی بو یله
واقع اولمش • حافظ تو ملک جم مطلب جام می بخواه •
ای حافظ سن ملک جم استمه شراب قدحن استه
کین بود قول بلبل بستان سرای جم • که بو ایدی جم سرایی
باغچه سی بلبلنک قولی مراد سلطنتک حظ عظیمی واردر

فاعلاتن مفعلاتن فعلاتن فعلن

آلی ایجه یوب فقر اختیار ایتدک کرکی ایدو کنی بیان ایدر بیت
ملکو جاهی از سلطنت بیش نیست · که اعنی تر از ملک درویش نیست
وله ایضا بی تو ای سرو روان با کل و کلشن چه کنم · شعر
ای سرو روان کل و کلشن ایله نیلیه یم · زلف سنبل چه کشم عارض
سوسن چه کنم · زلف سنبلی نه چکیم و عذار سوسنی نیلیه یم
بو راده سرودن مراد بودر که علو مرتبه ده روان اولدی فنا
سیر فی الله یه حد اولوب دورمیوب کیده وکیدر وکلدکه
وکلشن محل کشف اولان موضع عبادتلردر و زلف سنبل
سلسله طریقتدر و عارض سوسن صحیفه ده سواد خط
کتابدر که یعنی سیر فی الله اولمقده وصول الی الله دن صکره
اولان منازل رفیعه ده کشفی و موضع عبادتی نیلیه یم و سلوک
طریقتی نیه دوتوب کتابلری نیه مطالعه ایده یم بیت
نهایت دارد اینا سیر الی الله · ولیکن سیر فی الله است بی حد
آه کز طعنه بدخواه ندیدم رویت · آه که یرم دیلچی طعنه
سیندن کورمدک سنک یوزکی نیست چو آینه ام روی
ز آهن چکنم · دکلدر آینه کبی یوزم دمور کبی نیلیه یم مراد
بدخواه دن نفس در وطعنه بونده دورتنک معناسنه در
لاجرم نفس بنی دورتوب مرتبه ومقام دن دوشوروب مشاهده
یه مانع اولور بنده دموری کبی برکن کرک در یوزکه اندن مانع
اولمیوب مقصوده واصل اولیدیم بیت مانع دیدار یار من
چو نفس بدر کست · تو دلا سختی بکش تا دفع آن بدر کرکنی

برو

بروا ای ناتج وباد از کنان خرده مکیر · یوری ای ناتج بوسه چکیلره
طعون ایتمه · کار فرمای قدر می کند این من چکنم · لفظ کار فرمای
وصف ترکیبی در و قدر فتحتین ایله قضا معناسنه در و لفظ کار
فرمای کسر یا ایله اوقنور زیرا مضاف قدر قدر لفظنه و می کند لفظنک
فاعلی ضمیر کار فرمای در و لفظ این مفعولیدر که اشارت در بوسه
چکلیه اوپلیه معناسی مصراع بودر که قدر کار ایشی بیورتجی
ایدر بوسه چکاکی بن نیلیه یم مراد ناتحدن دنیا طرفنه تروتج
ایدوب ریاضت و عبادت ایدنلره تشنیع ایدر احوال و منصبدن
کم محروم قالورلر دیو کنبه در اکا جواب بو بودر که بو بزه قضادن
آلی ایتدی و درکه صفت بهدایته منظور اولمشدر بیت
من که باشم که بهای بندر حضرت دوست · لطفها می کند آن یار
بدانجا ببرد · برق عزتست چو چنینها چه حد از مکن عیب
عزتستنی چون بوجکلین نجر در عیب یوسی کاهندن
تو بیغرفا که بن مسوطه حزن چکنم · منی بیورکه بن حزن
یاغشی نیلیه یم مراد بودر که عزت آلهیه بنم غیره تعلق استمز لاجرم
بنم دنیامی خراب و آخرتمی معمور استر آنو تجولنه دینوی حاصل
اولمز پس ای ناتح بن نیجه ایده یم بیت دنیوی کارم خراب واخروی
معمور در · هنکا اولدرکیم اوکه دنیا و عقبی اولکیه · شاه ترکان
چو پسندید و بچاهم انداخت · ترکلرشاهی چون بنی بکندی
وقیو یه آتدی · دستکیر ار نشود لطف تهمتن چکنم · دستکیر
اولمز سه تهمتن لطفی نیلیه یم مراد ظاهره نظر شاه ترکاندن

بلکه که افراسیاب قزی سیاوشدن یوکلو اولمش ایدی ارکک اوغلان طوغوردی آدینی کیخسرو ویردی بیوییب بابل ولایتنه
واروب انده پادشاه اولدی و عجم ولایتی دخی آنک حکمنده اولوب عظیم عسکر ایله ترک ولایتنه کلوب باباسی سیاوش
قانی ایچون جد فاسدی افراسیابی قتل ایلدی دیرلر

افراسیاب نام پادشاه بندر که پهلوانلری حبس و هلاك ایدر ایدی
نتکیم سیاوش ترك ولایتنه واروب افراسیاب انکا رغبت ایدوب
قزین ویروب واول اقلیمه بونك نام ونشانی مشهور اولوب
افراسیاب اندن قورقوب حبس ایدوب هلاك ایتمش ایدی
و رستم بر اولو پادشاه ایدی واول دخی پهلوانلره معین وظهیر
ایدی و معنی بیوزندن مراد شاه ترکانندن نفس در قلبی قبول
ایدوب کندو بیه مخصوص ومختص قلوب چاه جاهه وچاله دوشوب
هلاك ایدر رستم کبی بیر پهلوان دین کرکدر که دستکیر اولوب
آنی حبسندن خلاص واهلاکندن نجات ویره **شعر**
ومن عادة الاشراف ان یتفقدوا • احباءهم والمكرمات مصاید
مددی کز بچراغی نکند آتش طور • بر مددا تمز ایسه اکر بر چراغ
ایلطور اودی چاره یه بیر تر شب وادیای ایمن چکنم • ایمن وادینك
قرکوکچرمی چاره سن تیلیه ین مراد ظاهره نظر بودر که موسی علیه السلام
خاتونی ایله کیده رکن آتشه حاجت اولوب طور طاغی طرفندن
بقعه مبارکه دن نور الهی ظهور ایدوب موسی دم نار صنوب وارب
کلیم الله اولدی و معنی بیوزندن مراد بودر که طریقت و عبادت
وسلوك طریقی حضرت وادی ایمن مبارکدر لکن بشریت ونفسانیت
ظلمتی ایله مقصود ووصول بغایت صعبدر لاجرم نور الهی
هدایت ایتمیجه اهتدا میسر اولمز **نظم** قلا صطباری واتی لا ارى
فرجا • یا رب هیئ لنا من امرنا رشدا • حافظا خلد برینك
خانه موروث منست • ای حافظ خلد اعلی نیم میراث قالمش

اوم

اومدر اندرین خانه ویرانه نشیمن چکنم • بو ویرانه منزلده
اوتراق ئیلیه ین مراد بودر که جنت برزم بابام آدم پیغمبر علیه السلام
حضرتندن میراث قالمش اویکن در انکا وصوله ودخوله سعی
اتمك کرکدر بو ویرانه خانه ده نیلرین **ولها ایضا**
بتیغم کر کشد دستش نکیرم • وکر تیرم زند منت پذیرم
دوتمزیعنی منع اتمز دیمکدر • وکر تیرم زند منت پذیرم • و
اکر اوق اورسه منت قبول ایدرم مراد بودر که اکر نفس تیغ هلاك
ایدرسه منع اتمزم یعنی کرکمز دیمزم که بو بنم مراددر و اکر کر بحکم
تنبیه وایقاظ ایچون کندو طرفندن تاثیرات را ایدرسه آنی
انعام بیلوب اندن منت قبول ایدرم **قطعه** بزن تیغ و بکش نفس خیزه
ترا باشد حلال این کشتن من • چو با اغلال باشد عبد آبق • ببا پا بند
تو در کردن من • کمان ابرویت را کو بزن تیر • قاشنك
یا بینه دی اوق اور • که پیشش دست بازویت بمیرم • کمنك
بازوك الی اوکنده اولم مرادکمان ابروسی اوق اورمقدن سالکك
درجه سندن سقوطنی کندو به اعلام در انکا ایصال الم ایله
تاکه متنبه اولوب تایید الهی ایله اعمال صالحاته اشتغال ایدوب
حسن خاتمه اوزره اوله **قطعه** چه عمرت بکذرانی تو بغفلت
نداری مردن خود را نکاهی • اکر الام محنت بینی از حق
بدان انرا تو تنبیه الهی • چم کیتی کر از پایم در آرد • جهان عمی
اکر بینی ایاقدن دوشورسه • بجز ساغر که باشد دستکیرم
قدحدن غیری الم اولور دستکیرم مراد بودر که عشق الهی نوشنه

مشغول اولوب بشی قلیل ایله قناعت ایتمک ایله کار جهان غمندن خلاص
اولنور غیری ایله دکل قطعه ز پیر جهان دیده کردم سؤالی • که بهر معیشت
زمان و بضاعت • چه سرمایه سازم که سودی دهد • کفتا کرمی توانی
قناعت قناعت • بر آای آفتاب صبح امید • طلوع ای امید صبا فلک
کنشی • که دردست شب هجران اسیرم • که هجران کیجه سی الندە اسیریم
مراد جناب حقدن فیض و فضل طلبی در بیت ای پادشه خوبان
داد از غم تنهایی • دل بی تو بجان آمد وقتست که باز آیی •
بفریادم رس ای پیر خرابات • بنم فریادمه ایرش ای میخانه پیری بیک جرعه
جوانم کن که پیرم • بر جرعه ایله یکیت قل بنی که پیرم مراد آخر عمره
کلدم سیآتدن خلاص اولمدم و دوستدن اثر بولمدم بقیه عمرده فیض
وارد قلیل ایله مدد قیل ای پیر خانقاه تا که جوان معصوم کبی
پاک اولم بیت شدیم پیر ز عصیان و چشم می داریم • که جرم ما بجوانان
پارسا بخشند • بکیسوی تو خوردم دوش سوکند • سنک کیسوکه
دون کیجه اند ایچدم که از خاک رهت سر بر نگیرم • که سنک یولک
طپراغندن که باش قالدرمیم مراد کیسودن طریق طلب حق یا غیب هویت
در یعنی سنک طریق طلبکه یا ذات مستور الماهیه اولان حضرتکه
اند ایچدم که سلوکدن فراغت ایتمیوب اول یولدن باش قالدرمیم قطعه
از آنم ساکن کویت که چون با تو بسازم • غبارم بر سر کویت بماند یادکار من
چه تو تیغ زمانی خون مرا بر خاک افشانی • که تا کر از سر کویت بر خیزد غبار من
بسوزان این خرقه تقوی تو حافظ • یاق بو تقوی خرقه سن سن
حافظ • که کر آتش شوم در وی نگیرم • که اکر اود اولورسم الکا دوتمزم

صورت

صورت لباسدن کچ که اندن حالت شوق بولمدم دیکلر بیت
خرقه شود جدا ز یار خالی • عارف بنده از و بود عاری •
و له ایضا تو کجو صبحی و من شمع خلوت سحرم • سن صبح کبی سن
بن سحر خلوتنک شمعی بن • تبسمی کن و جان بین که چون همی سپرم
بر تبسم قل و کور که بن نیجه جان ایچرم مراد ظاهره نظر بودر که چون
صبح تبسم ایدوب ظاهر اولادن شمع سوسفیر بلوب جان ویرر و
معنایه نظر مراد بودر که جناب حقدن انبساط فیض و بسط
فضل ظاهر اولمجق بن بذل روح ایدرم چنین که در دل من داغ
زلف سرکش تست • نتیجه که بنم کوکلمده سنک زلف سرکشک داغی
واردر بنفشه زار شود تربتم چو در گذرم • بنفشه تک اولور
بنم قبرم چون که کچم مراد بودر که کیشی نه صفت ایله متصف اولور
وفاتندنه صکره آنک اثری ظهور ایدر رباعی روزی که جزای هر
صفت خواهد بود • قدر تو بقدر معرفت خواهد بود •
در حسن صفت کوش که در روز جزا • حشر تو بصورت صفت خواهد بود
بر آستان امیدت کشاده ام در چشم • سنک امیدک آستانه
آچمشم کوز قپوسن • که یک نظر فکنی خود فکندی از نظرم • که بر
نظر براغه سن براقدک خود بنی نظردن مراد بودر که هر حکم معصیت
وزلت سببی ایله نظر الهی منظرندن ساقط اولمش حال و منوال
او زره اولمق کرک که منظور حضرت حق اوله چه شکر کویمت ای
خلیل غم عفاک الله • نه شکر دیین سکا ای غم الا ایین الله عفو ایلیه
که روز بیکسی آخر نمی روی ز برم • که بیکسلک کوننده کتمز سن

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

عفاک الله جمله سی جمله دعائیه در
که جمله معترضه واقع اولمشدر
[illegible]

قمتدن مراد غم اندن منفک اولمز دیکدر بیت باهر که برآمیختم
از من زسر مهر بگسیخت • جز غم که مرا که آفرین بر غم باد
بیت
کر سلطنت وکر گدایی • غم از تو نمی کند جدایی • غلام مردم چشمم
که با سیاه دلی • کوزم بیبکنک قولی یم که قره کوکللولک ایله
هزار قطره ببارد چو درد دل شمرم • بیک قطره یاغدورر چو کوکل دردی
دن صایم مراد اهل شفقت اولنی حدیدر که الراحمون یرحمهم الرحمن
حسنجه اهل رحم و شفقت اولان محل رحمت اولور قطعه
بدر داین دل بیمار من ترحم کن • اگرچه هست ترا هم زجان ناز و تنعم
که این عمل بتو بیم خرجی شود زیرا • بیافت رحمت رحمن هر آنکه کرد ترحم
بهر نظر بت ما جلوه میکند لیکن • هر نظره بزم صنمم جلوه ایدر
اما کس این کرشمه نه بیند که من همی نگرم • کمسه بو نازی کورمز که
بن کوررم مراد مشاهده حق مراتب مختلفه ایله اولدیغی بیان
وکندونک مشاهده سی غالب ایدوکن ذکردر رباعی
چشمی دارم همه پر از صورت دوست • این دیده مرا خوشست تا دوست
در وست • از دیده و دوست فرق کردن نه نکوست • یا اوست
بجای دیده یا دیده خود اوست • بخاک حافظ اگر یار بکذرد چون باد
حافظک طپراغنه اگر یار اوغره یه یلاکی • زشوق در دل آن تنکنا
کفن بدرم • شوقدن اول طار لوح ایچنده کفنی یرتم مراد بو در که
وجاء ربك والملك صفا صفا • چون زمان قیامت اوله
امر الهی کلوب یل اسوب مقابری آچوب مولا دیرلک زمانی اولوب
آثار الهیه ظهور ایدوب وجه بومثنی بجهنم • هو جنبجه طار لوح و

خوف

خوف اولیجق روحمه شوق حق غالب و قلبم جمال الهی یه طالب اولوب
اول شوقدن که کفنم یرتم بیت بروز حشر چه کونه بود حساب مرا
که من زشوق جمالش زخویش بیخبرم • ولله الغیب
تا سایه مبارکت افتاد بر سرم • تا سنک مبارک کولکک دوشدی
بنم باشم اوزره • دولت غلام من شد و اقبال چاکرم • دولت بنم قولم
اولدی و اقبال خدمتکارم مراد ظل الهی و عنایت نه یی بنم اوزرینه
واقع اولوب جناب حقدن فیض و فضل بولدن دولت دنیا
و اقبال آخرتی بنم قتنده حقیر اولمشدر دیمکدر قطعه چو عزت از
حق و مؤمنانست • اگر عزت بخواهی شو مسلمان • مسلمان چنین باشد
حقیقت • شوی حق را همیشه بنده فرمان • شد سالها ز سر من
رفته بود بخت • یللر اولدی که بنم باشمدن کتمش ایدی بخت
از دولت وصال تو باز آمد از درم • سنک وصالک دولتندن
کرو کلدی بنم قپمدن مراد بخت آخرت نتیجه مدت ایدی که بندن دور
ایدی چون وصلت الهی میسر اولدی بخت آخرت و عمل عبادت
مسکنم داخل اولدی دیمکدر بیت بختی و دولت آن بود که دایم
با تو بود • کار تو خلق نباشد بلکه خلاق بود • بیدار در زمانه
ندیدی کسی مرا • کیمسه او یانق کورمز ایدی زمانه ده بنی • در خواب
از خیال تو کشتی مصورم • او یقوده اگر سنک خیالک نکار
مصور اولیدی مراد منطوقدن ظاهردر که اگر او یقوده سنک خیالک
کورمک میسر اولیدی هرکز او یقودن خالی اولمز ایدم کمسه بنی
او یانق کورمز ایدی خلاصه مراد مشاهده حقه کی ال رغبتم واردر دیمکدر

فاعلن
فعلن
مفعول فاعلات مفاعیل

رباعی گر در سرم بجست وجویت باشم • گر در حضرم بگفت وگویت باشم •
چون نیست مرادمن جز رویت • زان در همه جا بجست رویت باشم
من عمر دراز نو بپایان برم ولی • بن عمری سنک نجکده آخره التزم
ولی • یا ور مکن کزلی تو زمانی بسر برم • اینچه که سنسز بر زمان
باشه التم مراد دایما خاهده ده حضور ه ومراقبه ده مواجه ده
ین دیمکدر • درد مرا طبیب نه اند دوا کمن • بنم دردمه طبیب
دوا ایلمز که من بی دوست خسته خاطر و با درد خوشترم •
دوستسز خسته خاطرین و درد ایله خوشترین مراد
بودر که بنم مرضم جسمانی دکل مرض عشقدر که روحانیدر شو بلیه
که مشاهده ده دوست اولمه خسته خاطرین و مرض آلمی ایله
خوشترین لاجرم مرض بوینه علاج ایدن طبیب ظاهر بنم دردمه
درمان ایده مز بیت اگر درد دل را بپرسی دوا • لقائما الحبیب
شفاء القلوب • کفتی میار رخت اقامت بکوی من •
دیدک کتور ره اقامت اسبابین بنم محله من خود بجان تو که
از من کوی نکذرم • بنی خود سنک جانک حقیچون که بو محله
دن کتمزم بودر که مراد سنک محلک اسباب اقامت کتورمک
بوندن آخر یره کتمک ایله اولور بن خود بوندن کتمزم رخت کتورمک
نیجه میسر اولور خلاصه ده مراد بودر که درگاه حق ملازمتی بی
ترک اتمزم اگر چه منفعت آخرت ایچون تحصیل مال ومنال دخی
اولورسه • هرکس غلام شاهی و مملوک صاحبیست • هرکسه بر
شاهک قولی و بر وزیرک مملوکیدر • حافظ کمینه بنده ده سلطان کشورم
الی

الی حافظ کمینه که مملکت سلطانلنک بنده سیم مراد هرکسه بر دنیا
اولوسنه انتساب اتمکدر بن مالک الملک وخالق الکل اولان
حضرت حقک بنده سی وآنک افکندسی بن دیمکدر قطعه
کسی چون بقائی نه بیند دل زجان • چه او راز والی نمیدیم بود •
چو من دل بجانی بدادم تمام • از آن خاطرم خوب خرم بود •
قصیده ملک که بو قصیده دیوانلرده غزللر اثناسنده بولنوب
و بو حقیرک دیواننده بو محلده بولنوب بونده یازلوب شرح
اولندی • چو نزا سحر نهاد حمایل برابرم • جوزا سحر حمایل دوری
مقابلمده یعنی غلام شاهم وسوکندی خورم • یعنی شاهک قولی
یم واند ایچرم بلمک که هو الذی جعل فی السماء بروجا •
حسنچه فلکده برجلر اون ایکیدر قطعه برجها دیدم که از مشرق برآورد ند سر
جمله در تسبیح و در تهلیل حی لایموت • چون حمل چون ثور چون جوزا
وسرطان واسد • سنبله و میزان و عقرب قوس جدی و دلو و حوت
پس بو برجلرک بری جوزادر و جوزا الغتده بیلی آق قیون دیرلر
کانه اکا حمایل در آنوکچون جوزا برجنه حمایل اسناد ایلدی
والکا یمین ایدوب شاهک قولی یم دیر دیدی مراد ظاهره نظر
ممدوحی اولان پادشاه ظاهر در وفقیره نظر حضرت حقدر که
علویات آنک عبودیتنه معترف وامرعالیسنه مطیع در
ساقی بیا که از مدد بخت کارساز • ساقی کل کرایش دوزخی
بخت مددندن • کامی که خواستم زخدا شد میسرم • بر
مرادکه استر ایدم الله دن میسر اولدی مراد ظاهره نظر مجلس

نعیمان
نعمان علیه
مغفورنه علامت

عشرت اولان ساقیدر که شاهک جمالی مشاهده سی ایله خوش
حال اولدم دیو آنی دعوت ایدر ومعنی نظر مراد شیخ درکه
جناب حقدن تجلی ظاهر اولوب عشرته آنی مایل اولوب شیخ
دن عطایه ذوق انس ادعا ایدر شعر قم ساقیا واسقنی شمولا
فالشمل من التحول حاصل جامی بده که باز بشادی روی شاه
پیر قدح دیر که کرده شاهک یوزی شادلغنه پیرانه سر هوای
جوانیست در سرم پیرلک وقتنده یکیتلک هواسی وار در
باشمده مراد ظاهره نظر پادشاهک مشاهده سنده باشمه
یکیتلک هواسی کلوب عشرته میل ایتدم دیر ومعنی نظر شاهد
آنی ایله شوق غالب اولوب جوانلغی قویا وطالب اولوب
منقض راغب اولدم دیمکدر شعر من عزه لا امد وصلا
القلب اناب عن رذایل راهم مزن بوصف زلال خضر که من
یولمی اورمه خضر صویی وصفی ایله که بن از جام شاه جرعه کش
حوض کوثرم شاه قدحندن حوض کوثر جرعه سن چکرم
مراد ظاهره نظر شاهک قدحندن ذوق حوض کوثر
بولورم دیمکدر ومعنی نظر شراب عشق الهیدن حوض کوثر حظن
بولورم دیمکدر بیت اب اهل عقل را خوشتر ز خمر احمرست
لیک اهل عشق را باده چو عین کوثراست شاها من اکر بعرش
رسانم سریر فضل ای شاه اکر بن عرشه ارشدرم فضل
تختنی مملوک این جنابم و مسکین این درم بو جنابک مملوکی
وبو قپونک مسکینیم مراد ظاهره نظر کندو پادشاهی در

ار بعرش

ومعنی نظر حضرت حقه در که اگر چه بن فضل و کمال تختن عرشه
ارشدردم ایسه فضلمله اعتزازم یوقدر که سنک جنابکک
نعم انعامک بنده سی وقپوکک مسکینی یم دیمکدر بیت رساند از در ت
افلاک را سروری سر سر ارادتش آمد بر آستانه هنوز
من جرعه نوش بزم تو بودم هزار سال بن سنک صحبتکک
جرعه نوشی ایدم بیک ییل کی ترک آب خورد کند طبع خوکرم
نجین کندو صوا دن ترک ایده خو دو بجی طبع مراد ظاهره
نظر ظاهر پادشاهه خطاب ایدوب سنک صحبتکدن قوة مدیده
درکه حصه دار اولی کلدم آنی ترک ایتمزم دیر ومعنی نظر حضرت
حقه خطاب ایدوب عالم ارواحده سنین ماضیه ده صحبت
روحانیه ده فیض الهی کلمشدر که اول معتادیمی ترک ایتمزم دیر
این عاشقی ومستی دانی تراست درخور انرا اکر جمع باشد
اسباب دوست دانی اسباب دوست دانی باشد
ترا میسر هرکز درین زمانه کر عیرا و ندانی احباب دوست
در باورت نمی شود از بنده این حدیث اکر سکا اینموج
کلمزسه بنده دن بو سوز از کفته ای کمال دلیلی بیاورم
کمال سوزمندن بر دلیل کتورم مراد بودرکه بنم کلامم دعوی بلا
دلیل دکلدر دلیلی واردر کمال اصفهانی کلامندن در کر برکنم
دل از تو وبردارم از تو مهر اکر قوپرم کوکلی سندن و
قالدرم محبتی سندن آن مهر بر که افکنم آن دل کجا برم
اول محبتی کیمه براغم واول کوکلی قنده الم خواجه حافظک که

و

دلیل کتوردیکی بو بیت اخیردر مراد ظاهره نظر پادشاهه خطابدر که سندن
کوکلکی آلوب کیم ویرورم و سندن محبتی قوپروب کیم محبت ایدرم دیر
ومعنایه نظر حضرت حقه خطابدر٭ عهد الست من همه با مهر شاه بود٭
بنم عهد الستم دوکلی شاه محبتی ایله ایدی وز شاه راه عمر بدین عهد بگذرم
عمرم اولو یولندن بو عهد ایله کچرم مراد بودر که بنم محبتم الست بربکم زماننده
در لاجرم عمرمی اول عهد اوزره تمام ایدرم ظاهره نظر شاهی محبت ایله
اتمام عمر ایدرم دیمکدر ومعنی یه نظر محبت الهی ایله عمری تمام ایدرم دیمکدر
منصور بن محمد غازی بیت حرز من٭ محمد غازی او غیا منصور در
بنم هیکلیم یعنی بو اسم بنم تعویذمدر٭ وز این خجسته نام بر اعدا مظفرم٭
بو مبارک آددن دشمنلر اوزره کر غالبم مراد بودر که چونکه تعویذم
منصور بن مظفردر قطعه پهلوان خسرو منصور که با قدرت او٭
آسمانرا سزد ار عاجز و مضطر گیرند٭ نامه فتح تو بر طارم گردون خوانند٭
خیمه جاه تو بر تارک اختر گیرند٭ امر و نهی تو چنان باد که بر روی زمین٭
خسروانرا همه مأمور و مسخر گیرند٭ در تو کعبه امید خلایق بادا٭
تا همه خلق جهان حلقه این در گیرند٭ گردون چو کرد نظم ثریا بنام شاه٭
فلک چون ایلدی اولکردیر یعنی شاه آدینه من نظم در چرا نکنم
از کر کمترم٭ بن انجم نظمنی نیچون آنک کبیدنه کتمزم مراد ظاهره نظر
ظاهردر که شاه ظاهر مدحنده مبالغه ایدر ومعنی یه نظر مراد بودر که فلک
حضرت حق ذکرنده نظم ایدر اولسه نظم ثریا ایدر ایدی بن نیچون انجم
مثال لفظ نظم ایتمیم کر نظم دکمیده کمدر قطعه هر سخن کز دل شکر فکنک آرایی
نزد عاقل همه چون لؤلؤی غلطان گردد٭ هر فضل تو نه بلکه زبی مذکورست

فضل

فضل تو تم زبی تخلص سجا لکردد٭ شاهین صفت چو لقمه چشیدم
زدست شاه٭ شاهین کبی چون لقمه طاتدم شاه الندن کبی باشند
التفات بصید کبوترم٭ یعنی اولا التفاتم کوکرجن شکارنه مراد
ظاهره نظر پادشاهی کبر الندن لقمه طاتدم آنک الندن اولمین
طعامه التفاتم یوقدر دیمکدر ومعنی یه نظر جناب الهیدن تلذذ
ایتدم من بعد دنیا شکارینه میل اتمزم دیمکدر بیت من شاهباز
قدسیم و شاهیم بپرورد٭ زان رو بجیفه میل ندارم چو زاغ من٭
ای شاه شیر گیر چه کم گردد ار شود٭ ایا ارسلان دو بچه شاه نه اکسیلور
اکر اولورسه٭ در سایه تو ملک فراغت میسرم٭ سنک کولککده فراغت
ملکی بکا میسر مراد ظاهر پادشاهنک سایه سنده کوشه فراغتده
تقاعد ایتمک استرین دیو بطلا عنایت حقده تمکن استدوکن
اشعاردر بیت کسی که عزت عزلت نیافت هیچ نیافت٭
هرانکه روی قناعت ندید هیچ ندید٭ بال و پری ندارم و این طرفه ترکه نیست
قنادم دخی بر عمیوق وبو عجیبدر که بوقدر٭ غیر از هوای منزل
سیمرغ درسرم٭ سیمرغ منزلی هواسندن غیری بنم باشمده مراد
کندونک ضعف حالی و قلت اعمالی وارایکن تارک دنیا اولانلرک و
کوشه عزلت اختیار قلانلرک رأس و رئیسی اولان بی مکان قاف
قناعت استدوکن استغرابدر بیت نتانند مرتاحی تن پروران
مگس کی کند کار پروانه را٭ شعرم زیمن مدح تو صد جا ملک دل گشا٭
بنم شعرم سنک مدحک برکنده یوز کوکل ملکن فتح ایدلی کوبیکه تیغ
تست زبان گاه سخن ورم٭ کانه سنک قلیجک در بنم سوزلو لسانم

مراد حقایق معارف سویلین لسانن مدحیدر که قلوب فتح ایدوب داخل
ومالک اولمشدر شعر مؤثر ایله بیت اگر شعر نکو افتخار شاید کرد
یمن دیار مرا فخر کردن ارزانی • بر کلشنی اگر بگذشتم چو باد صبح
بر کلشنه اگر اوغردم ایسه صباح یلی کبی نه عشق سرو بود و نه شوق صنوبرم
نه سرو عشقی ایدی نه صنوبر شوقی ایدی مراد بودر که حسنیات صورتنده
اولان کلامدن مراد الهیات دردیکدر بیت لب و کنار جو گویم مراد من باشد
کنار بحر آلهی لب لبالب او • بوی تو می شنیدم و بر یاد روی تو
سنک قوقوک دویدم و سنک یوزک یادنه • دادند ساقیان طرب یک دو ساغرم
ویردیلر شنلک ساقیلری برایکی قدح بکا مراد
جناب آلهیدن فیض دویوب صفات آلهیه علم و کلام حصه سن
ویروب کندودن علم و کلام آثاری ظهوری ایتدوکن بیاندر
چون وصف علم و وصف کلامش بدید شد • آثار هر دو از من بیدل
ظهور یافت • هر کس که خواند گفت مرا گرچه بر تمست • گشت
او سرود بیچو سروری سرور یافت • مستی تاب یکدو عنب
وضع بنده نیست • مسلک برایکی اوزم صوبی ایله بنده نک دنیی
دگلدر من سال خورده ام پیر خرابات پرورم • بن بنجه ییل عشق
پیر خرابات مرتبه سی بن مراد بودر که بنم شراب ذکر ایتدوکمدن
مراد اوزم صوبی شرابی دگلدر عشق الهی در و مستلکدن مرادم
اندن حاصل اولان کیفیتدر بلکه بوندن حاصل اولاندر که
بن بنجه ییل عمر سورمش پیر خانقاهنک مرتبه سی یم لاجرم صحبت مؤثردر
دور شو از بدان که صحبت بد • گرچه نیکی ترا تباه کند •

تو

تو ببین نیک خوش زانکور • که سپیدیش سیاه کند •
چو بکار رز شود قرین جگرین • پاک گردانیش چو ماه کند
با سپر اختر فلکم داوری نیست • فلک یلدزی سیری ایله بنم
حکومتم یتر انصاف شاه باد درین قصه داورم • شاه الفاتحی
اولسون بو قصه ده بنم حاکم مراد بودر که کوکب فلک سیری بکا
حاکم اولوب آنلر مقتضاسنجه یتر اولدم من بعد شاه عدل و
انصاف حکومتی استرم یعنی شاه ملک فراغت احسان ایتسون
دیو شاه ظاهره خطاب ایدر اما فی الحقیقه مراد شاه حقیقی
حضرتلرینه بو قصیده ده عنایت رجا ایدر قطعه شاها مراد بنده
مسکین ز حضرتت • اینست می کنی دل من از همه غنی •
جز در که تو روی نیارم بدر کهی • از لطف خود بود که غریم نیفکنی •
شکر خدا که باز درین اوج بارگاه • شکر خدایه که کرو بو بارگاه
اعلیسنده طاوس عرش می شنود صوت شهپرم • عرش
طاوسی اشیدر بنم قنادمک چالکی صوتنی مراد بودر که بن طایر
قدس اولمشدر که قنادم آوازنی ملائکه عرش اشیدرلر
یعنی کلام حکمت آمیزم مسموع و مقبول ملائکه اولمشدر لاجرم بونک — حکمت آمیزم
ایچون شکر ایدر قطعه تو خود را شاه والی ایالت عصر •
که هر دم می نشین بر ارائیک • ببین این شاهی درویش ذاکر • — آیین شاهی
که دارد گوش ذکرش را ملائیک • شبل الاسد بصید دلم حمله کرد و من •
ارسلان یاورسی بنم گوکلم صیدینه حمله ایلدی و بن • گر لاغرم و گرنه شکار
غضنفرم • اگر آرغون و اگر دگلسن ارسلان شکاری یم مراد شبل الاسد

دن صفت الله درکه ذات الله دن جدا دکلدر دیو نکا حمله ایدن صفت بدایتده
درکه بنم کوکلمی شکار ایلدی اکر قلیل العلم و اکر کثیر العلم ارسلان صیدی
یز دیو مباهات ایدر **بیت** روا ست کر بکند افتخار این دل من
که همچو شیر طلبش میکند خدا الا عزوجل * نام زکار خانه عشاق محو باد
بنم آدم عاشقلر کارخانه سندن محو اولسون کر جز محبت تو بود
شغل دیکرم * اکر سنک محبتکدن غیری شغلم اولورسه مراد محبة الله
دن غیری شغلم یوقدر دیمکدر * بنما بعین که منکر عشق رخ تو کیست
کوستر بکا که سنک رخک عشقنک منکری کیمدر تا دیده اش
بکزلک بغیرت برآورم * تا آنک کوزینی غیرت بچاقی ایله چیقرم مراد
عشق جمال حقه منکر اولانک کوزینی چیقرملودر دیمکدر **قطعه**
بغیر دوست روانیست کر نظر بکند * کسی که در سر خود دیده و بصر دارد
نظر بروی تو انداختن حرامش باد * که جز تو در همه کیتی دکر نظر دارد
بر من فتاد سایه خورشید سلطنت * بنم اوزریمه دوشدی
سلطنت کنشی کولکه سی اکنون فراغتست ز خورشید انورم
بنم اوزریمه دوشدی سلطنت کنشی کولکه سی اکنون فراغتست
ز خورشید انورم * شمدی بنم فراغتم وار در نورلو کنشدن
مراد ظاهره نظر پادشاهی کنشه تشبیه ایدوب آنک کولکه سی
بنم اوزریمه دوشدی لاجرم ظاهر کنشدن مستغنی اولدم دیمکدر
اما معنی یه نظر آفتاب حقیقی ظلی بنم اوزریمه واقع اولوب سایه
انواردن بکا فراغت حاصل اولمشدر دیمکدر **بیت**
چه نور روی ترا نیست زوال و نقصانی * لاجرم نیست تنها حاجت شمع و قمرم

مقصود

علمک کرکنز کوجک بیک نجی
دیو یازلرسه و قلم شعرانه نکی

مقصود ذارزش معامله بازار تیز نیست * مقصود بو معامله دن تیز
بازار دکلدر * نه جلوه می فروشم و نه عشوه می خرم * نه جلوه
صاتارم نه شیوه آلورم مراد بودر که بو معامله دن مرادم کندیمی
قیمتلندرمک دکلدر لاجرم خلقه نه جولان و ناز صاتارم و نه خلقدن
شیوه و رغبت آلورم **قطعه** نیستم چون صوفیان اهل ریا *
نیستم چون واعظان جز اهل ناز * خود فروشی نیست کارم زانکه نیست
خود غایبی نیست فعلم بهر آز * بلکه می خواهیم حصول و نیستی *
تا کر بنمایم بغیر حق نیاز * الا ای عاشقان بروی تو از ذره بیشتر
الا ای که سنک یوزک عاشقلری ذره دن زیاده رکدر من کی رسم
بوصال تو که ز ذره کمترم * بن نجه ایرشم سنک وصلکه که ذره دن
کمترم مراد حضرت حقک عشاقنک کثرتنی و کندونک کمی احقارتنی
بیان و اول حضرته عدم لیاقتنی ذکردر **بیت** وصل تو شاهان
بخواهند و کدایان نیز هم * دولت آنکس راست کو وصلش تو خواهی بردرا
حافظ ز جان محب رسولست و آل او * حافظ جاندن رسولک
و آلنک محبیدر * حقا برین کواست خداوند داورم *
حقا بو کا شاهد در خداوندم و حاکمم مراد آل رسولدن
کل مؤمن تقی نقی الی یوم القیامة در نوال * جمیع بر مؤمن
متقی طاهر در و یا خود آل رسول تخصیص بالذکر اولنمشدر انکا
بنا که رافضیلر سنیلره طعن ایدوب بونلر آل رسولی سومزلر دیرلر
انلری رد ایچون آل رسول تخصیص بالذکر اولنور آنوکچون شیخ
سعدی بوستانده دیمش **بیت** الطاعم زد کمی ور قبول *

من ودست وداما ن آل رسول ولہ ایضًا چرا نہ در پی عزم دیار
خود باشم یعنی نچون کندو دیارم عزمی اردنجہ اولمیم چرا نہ خاک سرکوی
یار خود باشم یعنی نچون کندو یارمک محلہ سی یانی طپراغی اولمیم
مراد بودر کہ بزم وطن اصلیمز ودیار قدیمز عالم آلهی در پس
نیچون تدبیر آخرت واستعداد موت قلمیم وموتوا قبل ان تموتوا
ایلہ عمل ایلمیم بیت ای برادر چو عاقبت خاکست
خاک شو پیش از انکہ خاک شوی غم غریبی ومحنت چہ بر نمی تابم
غریبلیق ومحنت غمنہ چونکہ طاقت کتورمزم بشہر خود روم و
شہریار خود باشم کندو شہریمہ کیدیم کندو پادشاہیم اولیم مراد
بودر کہ بو دنیا دیدکلری دار غربت ومحل محنت در او ملیہ بوکلک
غمنہ تحمل متعسر بلکہ متعذر در ودیار آخرت مقر اصلی ومحل
عشرتدر لاجرم اکا توجہ ورغبت قلوب حضور واستراحت
تحصیل ایتمک کرکدر رباعی زین تنکنای وحشت اکر بار بستمی
خود را باستان عدم باز بستمی کر راہ بردمی سوی این خیمہ کبود
انکہ نشستمی کہ طناب شکستمی ز محرمان سرابردہ وصال شوم
سرابردہ وصال محرملرندن اولم دیمکدر ز بندہ کان خداوندکار
خود باشم کندو خداوندکاریمک قوللرندن اولم مراد
سرابردہ دن ابجح حولی دیمکدر یعنی وصول الی اللہ حاصل مطلوب
حرم خاصہ واصل اولان محرملردن اولوب وسلطان حقیقی
حضرت حقدر اکا بندہ مخلص ومختص اولم قطعہ
الا کانکی میان منستی ودلبرم بیوندا کچنانکہ میان من وغمست

پند

خرقت

پند بادمرد عزیزی درین خصوص زان پند خویش درون دلم نہادو
بیکانای کذار کرت خواہی انس دوست باشنانی کوی حریفی چو محرمست
چو کار عمر نہ پیدایست بارے آن اولی چو عمر ایش ظاہر ذکلدر
باری اول اولی درکہ روز واقعہ پیش نکار خود باشم
کہ واقعہ کونندہ یعنی اجل ارشدکدہ کندو نکارم اوکندہ اولم
مراد بودر کہ عمر نہ زمانہ آخر اولور واجل نہ وقت ایریشور
کہ معلوم دکلدر لاجرم فقیر دائما حضرت حقہ توجہ اید کہ
اجل کہ ایرشدکدہ حضور حقدہ وقبول حضرتدہ بولنمق کرک
یا راقد اللیل مسرورًا باولہ ان الحوادث قد تطرقن اسحارا
لا تأمنن بلیل طاب اولہ فاند آجرہ قد انجح النارا
ہمیشہ پیشہ ز من عاشقی ورندی بود دیکر نکوشم ومشغول کار خود باشم
دیکر کندو ایشیمہ مشغول اولم مراد بودر کہ چونکہ طلب حق ایدوب
عملی اخلاص ایلہ قلمق بنم عادتم ایدی لاجرم کرو اولہ حالا ذوق
اوقلمق نکالاز عمد ز قطعہ بیشہ فقر جای شیرانست
شیر این بیشہ باش تا باشی بیشہ مرد چیست نفی وجود
مرد این بیشہ باش تا باشی باد اندیشہ چو نتوان بود
بر تکیہ اندیشہ باش تا باشی ز دولت بخت کران خواب کار
بی سامان اویقوسی آغر بخت الدن ویونسز ایشدن
کرم بود کلہ زرانددل خود باشم اکر بر تکاتیم وارایسہ
کندو صاحب سترم اولم مراد بودر کہ اکر بخت آخرتم آغر اویقودہ

وعاقل اولوب وعلمنی وجه وبی نفع ایله کندو سرقی کندمه سو بلیوب
بو عمل اوزره اولمق وبو حال اوزره اولمک خیر علامت دکلدر دیو
کندو اصلاحنه اولم قطعه چونکه سرمایهٔ عمرست ترا ای دل من
کر عمل می نکنی زیج خسارت نبری کر بدین حال بمیری چو تلف کرده
مال بیش خواجه بروی سود خجالت ببری مکر که لطف ازل
رهنمون شود حافظ مکر که ازل لطفی یول کوسترجی اولا حافظ
وکرنه تا ابد شرمسار خود باشم یعنی تا ابد کندو شرمسارم
اولورم مراد بودر که مکر عنایت ازلیه هدایت ایده والا ابدی
کندو افعالمدن خجالتم مقرر در بیت اکر نه لطف تو باشد بدین عمل که
مراست سزد که روز جزا شرمسار خود باشم ولها ایضا
صلاح از ما چه می جویی که مستانرا صلا گفتیم صلاحی بزدن
نه استرسن که مستلره صلا دیدک نبه و نرگس مستت سلامت را
دعا گفتیم سنک نرکس مستک دور زده سلامته دعا دیدک
یعنی وداع ایتدک مراد متکلمدن عقل و مخاطبدن نفس در که عقل
انکا دیر بزدن صلاح حال و انتظام احوال و جمع مال و منال و
جمعیت قلب و بال استمه که بز مست عشق اولوب واندن مقام اتحاد
بولوب مستان عشقه صلا دیدک سنک مست کوزک که شهوات
و تلذذات دنیایه و سلامت حال و اسباب هوایه ناظر در آنک
بو زماننده و اول بو حال اوزره ایکن بز سلامته وداع ایدوب
فقر ملامت اختیار ایتدک قطعه کر از مجنون نخواهی پند عقلی
نمی خواهی که شیدا خبر جنونش جنون کرچه فنونست ای برادر

ز

زعشق لیلی کشته قوی آن نمی یابی تو از عالم زبونش
در میخانه ام بکشا که هیچ از خانقه نکشود میخانه قپوسن آچ بکا
که هیچ خانقاهدن آچلمدی کرت باور بود ور نیا سخن این بود و ما گفتیم
اکر اینانه سنک اکر اینانمز سنک سوز بودر که بز دیدک مراد میخانه دن
خانقاه و عشق الهی اولان درکاه در و دخی خانقاهدن دیدوکی
مراد اهل ظاهر معبدی اولان مسجد و عبادتگاه در لاجرم عقل
نفسه دیر که بکا خانقاه و عشق الهی د سلوک طریقت اولان عبادت
خانه سی قپوسن آچ که اهل ظاهر عبادت خانه سندن شنم
فتح و فیض اولمدی کرک اینانه کرک اینانمه واقع حال بودر که سکا دیدم
قطعه وصول شهر اکر خواهی سلوک راه او باید تو تا بنشسته در جایی عطلب
کی شود واصل اکر حقیقت مطلوبت سلوک راه او باید
وصول حضرت حقیقت بدین ره میشود حاصل من از چشم تو ای
ساقی خراب افتاده ام لیکن بن سنک کوزکدن ای ساقی
خراب دوشمشم لکن بلایی کز حبیب آید هزارش مرحبا گفتیم
بر بلا که حبیبدن کلور انکا بیک مرحبا دیدک مراد ساقیدن
شیخ در که سنک نظرکدن مست الهی اولوب جهت دنیام
خراب اولوب عمل دنیادن دوشمشم و احوالی مختل اولمشم لکن
و بو حال اکر چه بلا در لکن بلای حبیب در داندن کلن بلایه بز
بیک مرحبا دیدک یعنی دوستدن کلن بلایه کمال رغبتم وار در
دوست میدارد دلم چندین جفای دوست را دوست تر از جان و سر
دارم بلای دوست را فرقت کفتم که شخ دست و بس خجلت بیار

آورد

مفاعیلن مفاعیلن مفاعیل

قدکه شمشاد دردیدم وچوق خجلت ممشی کوردیلر یعنی سنک
قدکه شمشاد دیدوکمک غمزه ونتیجه سی بدا اولدیکه شرمسار اولدم
که این نسبت چرا کردیم واین بهتان چرا گفتیم ، که بو نسبتی
نیچون ایتدک وبو بهتانی نیچون دیدک مراد قددن علو مقامات
مراتب الهیه در آنی شمشاده ورفعت دنیایه تشبیه لی وجهدر
لاجرم بونک نتیجه وحاصلی شرمسارلقدر بیت باعجب
امیری که حاکم بیشتر دو است ، که تیر مرادش نشست وزد است
فقیری معترف بنزد خدا ، حق اینست کین زان بصد ره بهست
اگر بر من نبخشایی پشیمانی خوری آخر ، اگر بکا رحم ایتمزسنک
پشیمانلق چکرسن آخر ، بخاطر دار این معنی که در خدمت بگفتیم
خاطرده دوت بو معنی یی که خدمتکده دیدک مراد عقلک
نفسه مخاطبه سی بیان ایدر که عقل انکا دیرکه ای نفس بکا رحم قل
که ترک عصیان ایله واگر ایتمزسک پشیمانلق چکرسن آخر آخر تدره
لازمکار بد بپرهیز توز زنهار ، زیرا که پشیمانلق آخر لکار
جکر چون نافه ام خون گشت وکم زینم نمی بایست ، جکرم نافه
کبی قان اولدی بوندن اکسک کرکمز ایدی ، جزای آنکه با زلفش
سخن از چین خطا گفتیم ، آنک جزاسی که آنک زلفنه سوزی
چینی وخطاده دیدک مراد بودر که عیب هو تیکدن بحث ایدوب
آنی چینی انکا مخزمیزنه یه تشبیه ایتدم لاجرم بونک جزاسی ایله
جکرم قان اولدی پس بو جزا بکا سزادر بیت
چینی زلفک مشکدر تندم خطاسن بلدم ، کمی بیر ناسه سویلدم بونور فراسن بلدم

تو آتش گشتی ای حافظ ولی با یار در نگرفت ، سن آتش اولدک
ای حافظ ولی یاره تاثیر ایتمدی ، ز بدعهدی گل گویی حکایت
با صبا گفتیم ، گلک بدعهدلکندن صنه سن صبایه حکایت دیدک
مراد ظاهره نظر بودر که حسن وجمالی بی بقادر ننه کیم عهد گل
بی وفادر دیو صبایه حکایت ایتدم بونک سببی حرارتلو آتشیل
کلام یاره تاثیر ایدوب جمالنه مغرور اولمیه کرکر ایدی دیو بویله
بیر آتشی اولوب بو سوزی سویلدم اما یار بوندن متاثر اولمدی
ومعنی یه نظر مراد بودر که محبت دنیانک بی بقادر بوکا اعتماد خطادر
دیو نفسیمه پند ایتدم که بیر شوق وحرارت اولوب بو سوزی سویلدم
اما انکا تاثیر ایتمیوب ترک دنیا قلمیوب طلب عقبی ایتمدی قطعه
اری طالب الدنیا وان طال عمره ، ونال من الدنیا سرورا وانعما
کبان بنی بنیانه واتمه ، فلما استوی ما قد بناه تهدما
وله ایضاً چل سال رفت وبیش که من لاف میزنم ، قرق ییل
کچدی دخی زیاده که بن لاف اورورم ، کز چاکران پیر مغان کمترین منم
که مغان عبادتخانه سی پاسبانلرندن کمتر کمینه منم مراد بودر که
نقشبندیه طریقنده کمال ووصول قرق ییلده اولور ومراد دیر
مغاندن اول مقامدر که انده سالک ظلمت نفس ایله نور روح
اورته سنده اولور پیر مغان یعنی آتش پرست توتتی ایله آتش
اورته سنده اولور پس بن قرق ییل دخی زیاده در که سلوک
طریقت ایدوب مقام طلبده یم بیت بو مقامده خواجه حافظ دیدوکی
الا سروری یا صاحب عالمدر بنم ، هرگز بهیچ عاطفت پیر میفروش

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن

هرگز شراب صافیجی بیرک حیلی بیرکتی ایله صاغر تاتی نشد زمی صاف روشنم
بنم قدحم بوش اولمدی شراب صاف روشندن مراد بیر می فروش
دن شنیده ر که عشق آلهی اندن الینور و قدحدن مراد قلب
لاجرم شیخک برکاتیله اولدیغیچون قلبم عشق صادق و حب خالص
دن خالی اولمدی بیت لطف فرمودی وچون شمع از نور روشن
شد دلم ٭ زین همی سوزم که در پیش تو چون عذر آورم
از جاه عشق و دولت رندان پاکباز ٭ عشق همصدرند و پاکباز
رندلر دولتندن همیشه صدر مصطبها بود مسکنم ٭ مصطبه
میخانه لر صدری بنم مسکنم ایدی مراد بودر که عشق الهی مرتبه
سندن و مخلص متقی و نقی لر دولتندن علی الدوام که خانقاه
لر صدری بنم اولدی که بنم مقامم اشرف اماکن ایدی در بیت
خوش وقت عاشقی که نشود جاش مکدر ٭ کانجاست جای شادی و دولت
بهار زمان ٭ در شان من بدرد کشی ظن بد مبر ٭ بنم شاغنده
بوسه چکیجلکه ایله بد ظن المیم کالوده گشت خرقه ولی پاکدامنم
که آلوده اولدی خرقه ولی پاک دامنم مراد درد کشلکدن
عبادت و عشق و محبت صادق و قلب صاف اولمیوب ریا ایله
وحب دنیا ایله ملوث اولدی و غیر و خرقه دن مراد بدندر که
روحک لباسی منزله سنده در و پاکدامانلقدن عزم و نیت
و قصد عاقبت نظافت او وزره ایدوکیدر یعنی اگرچه ظاهر
حالمده ریا و تلوث گورینور اما نیتم صاف و پاکدر بیت
زاهد گناهکار نیر بدست عاقبت ٭ ای صد هزار شکر که ما پاکدامنیم ٭

شهباز

شهباز دست پادشهم یارب از چه خاست ٭ بن پادشاه الی
شهبازی ایکن یارب نه تقالقدی یعنی نه واقع اولدی که یاد
برده اند هوای نشیمنم ٭ که خاطرمدن التمشلر درو کاشانم هوا
مراد بودر که بنم مقامم حضرت عنایت الهیه ایدی و اول حضرته
قربت معنویه ایدی یارب نه واقع اولدی بکا اونتدردیلر
اول مکان اصلیه و مقام قدیمی خلاصه که مراد دنیایه و ماسوی‌یه
اشتغالم قرب حضرت عزت نسیاننه باعث اولدی دیو
استغراب و اندن انفعالدر بیت چو بودمی جسته شهر
کامران مکان رواق ٭ چه شد که جیفه دنیا نمد شکار مرا ٭
حیفست بلبلی چو من اکنون درین چمن ٭ حیفدر بنم
گبی بر بلبل شمدی بو چمنده ٭ با این لسان عذب که خامش چو
سوسنم ٭ بو طاتلو دل ایله ساکت اولم سوسن گبی مراد کندونک
لسانی معارفدن ساکت اولمق معقول دکل ایدوکن ذکر در
کلک زبان من چو طوطی و بلبلند ٭ کی باشد این روا که نبا شنود در سخن
آب و هوای پارس عجب سفله پرورست ٭ پارسک آب و
هواسی عجب دنی پرور در ٭ کو همرهی که خیمه ازین خاک برکنم ٭
قانی بر یولداش که چادری بو طپراقدن قالدرم مراد شیراز
ولایتی دون پرور و اهل پرورد کلار رفیقی بکا بر رفیق طریق
که بو دیاری ترک ایدوب آخر یره گیدم دیوب قدر بلمیجی دیاری
ترک ایدوب مکان آخره انتقال عزم ایتدوکن ذکر در قطعه
دانند اهل فضل و هنر قدر بنده را ٭ آنان بسند تا که کنندم بخر یاد ٭

[illegible]

آنان كه جاهلند مرا نيز جاهل اند ۰ زانست خاطر و دل غم ديده آيم شاد ۰
حافظ بزير خرقه قدح تا بكي كشي ۰ اي حافظ خرقه آلتنده
قدحي نجه دكي چكرسن ۰ در بزم خواجه پرده زكارت برافكنم
خواجه مجلسنده پرده ء سنك ايشكدن آنرم مراد عشق آلهي
وسلوك طريقت مخفي اولمق وعرض وناموسكا پرده و
حجاب اولمق وجه ذكلدر مرشد كامل مجلسنده پرده كي
آجوب عشقكي فاش ايتمك كركدر ديمكدر و بعض نسخه ده
بو بيت واقع اولمش ۰ توران شه خجسته كه در من يزيد فضل ۰
توران مملكتي شاهي كه مباركدر فضلك بيع من يزيد دن
شو منت مواهب او طوق كردنم ۰ آنك هبه لري منتي اولدي
بنم بو بينم طوقي مراد انك انعام كثيري اولوب اول انعامك
منتي بو بنده طوق اولمشدر و شكر نعمتي ذمتده در ديو ب
آنك فضل شناس ايدوكن ذكر ايدر وله ايضاً
حاشا كه من بموسم گل ترك مي كنم ۰ حاشا كه بن گل موسمنده شرابي
ترك ايدم من لاف عقل ميزنم اين كار كي كنم ۰ بن عقل لافني
اورورم بو ايشي نيجون ايدم مراد بودر كه وقت مكاشفه ده عشق
حقي ترك ايتمك عقل ايشي دكلدر ديمكدر بيت ساقي حريف و
يار نديم است وگل قرين ۰ ديوانه ام كه وقت چنين ترك ميكنم ۰
مطرب كجا ست تا همه محصول زهد و علم ۰ مطرب قنده در
تا جمله محصول زهد و علمي ۰ در كار چنگ بربط و آواز ني كنم ۰
قپوز آوازي و ني آوازي ايشنده ايدم مراد سنح شوقع

قتي

در من يزيد فضل
مربو ندر
صح

فاعلن
مفاعلن
مفعول فاعلات

قتي كه زهد خشكي و علم رسمي آنك كلامنه حرف ايدوب موجب
كلامي ايله عامل اولم ديمكدر بيت يارب چه خوش دمي بود آن دم كه
هر زمان ۰ چشمم بيار وگوش باواز ني كنم ۰ از قال و قيل
مدرسه حاليا دلم گرفت ۰ مدرسه نك قال و قيللرندن صقلدي كوكلم
دوكلدي ۰ يك چند نيز خدمت معشوق ومي كنم ۰ بر مدت داخي
معشوق و شراب خدمتني ايدم مراد علم رسميدن و قول با علاوه
اوصندم بر مدت معشوق حقيقي و عشق آلهي خدمتنده اولاين
ديمكدر رباعي عشقست كه از زلا و مت بر نا ند ۰
و زد ردسر معلمت بر ما ند ۰ يك بيند بتحقيق بدو نفست را ۰
تا از نظم و لاانسلكت بر ما ند ۰ كي بود در زمانه وفا جام مي بيار ۰
نيجون اولور زمانه ده وفا شراب قدحي كتوير تا من حكايت
جم و كاوس وكي كنم ۰ تا بن جم و كاوس وكي حكايتين ايدم
مراد بودر كه اگر زمانه ده وفا اولسه جم و كاوس وكي نام پادشاه
لر اولور ايدي چونكه زمانه ده وفا يوق ايشو آلي ترك
ايدوب عشق آلهيه و عملات حي يه سعي ايدوب كوشه ء فقر
اختيار ايتمك كركدر بيت زين سلطنت كه حاصل من شد از كنج فقر ۰
كي ميل تاج و دولت كاوس وكي كنم ۰ از نامه ء سياه نترسم كه
روز حشر ۰ قره نامه دن قورقمزم كه حشر كوننده ۰ با فيض
لطف او صد ازين نامه طي كنم ۰ آنك لطفي فيضي ايله يوز بو
نامه دن دورزم مراد حضرت حقك عنايتي اولنجق اعمال
سيئات دفترلري بدلكلو كه چوق اولورسه دورلور ديمكدر

نه در هر کار با خلل می ترسم ٭ نه نیز ز نقصان عمل می ترسم ٭
ترسم ز کنه نیست که او غفار است ٭ از سابقهٔ حکم ازل می ترسم ٭
کو بیک صبح تا کها های شب دراز ٭ یعنی صبح بیکی تا اوزن کیجه
شکایتلرین ٭ بان خجسته طلعت و فرخنده پی کنم ٭ اول یوزی
مبارک و ایزی فرخنده یه دیم مراد ظاهره نظر صبح طالع اولنجه
انکا اوزن کیجه شکایتلرین اشتم دیمکدر و معنی یه نظر مراد فیضان
نور الهی ظاهر اولسه انکا ظلمات نفسانیه و کدورات جسمانیه
شکایتلرین اشتم دیمکدر بیت مجازم هر شب ز غم ظلمت هجر فرهاد
کی بود صبح سعادت بکند با من داد ٭ این جان عاریت که بحافظ
سپرد دوست ٭ بو عاریت جانی که حافظه احمر لدی دوست
روزی رخش ببینم و تسلیم وی کنم ٭ بر کون آنک یوزین
کورم و انکا تسلیم ایدم مراد مشاهدهٔ الهی ایله تسلیم روح اتمک
طلبیدر دیر ولد ایضا حجاب چهرهٔ جان می شود غبار تنم ٭
جان یوزینک حجابی اولور بنم تنم توزی ٭ خوشا دمی که از این
چهره پرده برفکنم ٭ خوشدر اول دم که بو یوزدن پرده
آتم مراد مشاهدهٔ الهی یه و وصول حقیقی یه مانع و حجاب
اولان بدندر نه خوشدر اول وقت که روح اندن مفارقت
ایدوب وصلت مقصود حاصل اوله دیمکدر بیت
چو بر عزم سفر هر کس سبو یا رمی بندند ٭ من از شهر حیات آن به
که بار غم بر بندم ٭ چنین قفص نه سزای چو من خوش الحانیست ٭
بو بکلینی قفص بنم کبی خوش اوازه لایق دکلدر ٭ روم بگلشن

رضوان که مرغ آن چمنم ٭ کیدرم کلشن رضوانه که اول چمن
قوشی یم مراد دنیا قفصندن مفارقت و جنت رضوانه وصلت
رجاسیدر بیت شکایت کم کن از دوز غم ای دل
که خرم روزکاری خواهد آمد ٭ عیان نشد که چرا آمدم کجا بودم
ظاهر اولمدی که نیچون کلدم و قنده ایدم ٭ دریغ و درد که غافل ز کار
خویشتنم ٭ حیف و درد که کندو ایشمدن غافلم مراد بو در که
مکانم حضرت عندیت الهیه ایدی و دنیا یه کلدکلرن حکمت
الهیه فرقت المدن ادراک ایدوب وصلت قدرن بیلوب کرو
اول درکاهه واصل اولمق ایچون سعی عظیم ایدیکه اعمال صالحات
ایله دریغا بن بوندن غافل اولدم دیمکدر بیت بعیش کوش که
تا چشم می زنی بر هم ٭ خزان همی رسد و نوبهار می گذرد ٭
چگونه طوف کنم در فضای عالم قدس ٭ نیجه سن طواف ایدم
عالم قدس میدانینی ٭ چو در سراچهٔ ترکیب تخته بند تنم ٭
چو بدن تخته بندی اوجکزنده ین مراد بدنه تعلق ایله عالم قدس
سیری ایدکز دیمکدر بیت در که پنهان در صدف باشد ندانند کس
چون صدف بشکست در بازار قدرش فاش گشت ٭ مرا که منظر
حورست مسکن و ماوی ٭ بنم که حور نظرکاهی در مسکنم و
مرجعم ٭ چرا بکوی خراباتیان بود وطنم ٭ نیچون خراباتیلر محله سی
اولا وطنم مراد اهل جنت و اهلا سرا اولان اهل دنیا اولمق حنا سب
دکلدر دیمکدر بیت نشاید اهل عقبی را که گیرد صحبت دنیا ٭
نباید صبح زرگر را که گیرد صنع آهنگر ٭ اگر ز خون دلم بوی شوق می آید ٭

غم ای دل

براهاش

اگر گوگلم فانندنکه شوق تخوسی یگلور، عجب مدار که بهدرد آهوی ختنم
عجب دوتمه که آهوی ختن ایله بر دردلوین مراد دردر ولی
اولانگ قانی مسک اولور و نفسنده رایحهٔ طیبه بولنور
دیگر بیت حال دل را از نفس بتوان شناخت
بوی پیرهن بدید آید ز دود، طراز پیرهن زرکشم مبین چون شمع
بنم که التون چیکاتش گوگلم علنی کورمه شمعی که سوزها ست
نهان درون پیرهنم، که حرارتلر وار در گزلو گوگلم ایچنده
مراد ظاهرم مزتن کورب بنی شاد صانمه که حالم شمع کبی در ظاهرم
نورانی و خندان و باطنم پرسوز و گریان در بیت خندان مرا
چو بینی سرورای مخوان که من، خندان چو شمع ظاهرم و سوزم درون نهان
بیا و هستی حافظ ز پیش او بردار، کل حافظک که وار الغنی
آنگا اوکندن قالدر، که با وجود تو کس نشنود ز من که منم
که سنگ وجودگ ایلکه اشتمون سبب نکه بنم مراد آفتاب
حقیقی طلوع ایدیجک وجود انانی ستاره مثال محو اولور
دیگر وله ایضا گر دست دهد خاک کف پای نگارم، اگر
ال ویررسه بنم نگاریمک ایاغی ایاسی طپراغی برلوح بصر خط غباریله
بنگارم، بصر لوحی اوزره خط غبار ایله نقش ایدم یعنی یازم
مراد نگاردن روح در آنگ ایاغی ایاسی یعنی طبانی قدم صدقی
و ثباتیدر طریق حقده و آنگ طپراغی طریق حقده اثردر
چون طریق حقده بر اثر ظاهر اوله آنی نظر لوحنه غبار خط
کبی نقش و ثبت ایتمک گرک که نور بصری آنگ ایله اهتدا حاصل

اولور

اولور بیت خاک بالیش را بگو بدید توتیا اهل نظر، من بگویم خاک
پای دوست را نور بصر، پروانه پی او گر رسدم در طلب جان
آنگ پروانه سی یعنی تذکره سی و حکمی که اگر ایرسه بکا جان طلبنده
چون شمع همان دم بدمی جان بسپارم، شمع کبی همان دمده
بر نفس ایله جان اصمرلرم مراد جانب الهیدن طلب روح ایچون
بر امر گلدیگی کبی، واذا جاء اجلهم لا یستأخرون ساعة
ولا یستقدمون حسبنجه داول حضرته کمال اشتیاقدن دن
همان تسلیم روح ایدرم دیگر بیت تن مؤمن شد جهان و
تن قفس شد بهر جان، دوست چون رخصت دهد زود گیرم
من سوی آن، گر قلب دلم را ننهد دوست عیاری، اگر گوگلم
قلبنه قومزسه دوست بروزن و اعتبار زمن نقد روان در
رهش از دیده شیارم، بل نقد روانی آنگ یولنده گوزدن
صاچارم مراد بودر که اگر گوگلمده قلبلوغ القلوب قبول اتمزسه
گوزم یاشی خالص کومشی در آنی یولنده گوزدن نثار ایدوب
ایثار ایلیرین بیت روی بر زردم قلب قلبم گر قبول اتمزسه دوست
سیماشگم صاف و خالص در آن ایدم نثار، دامن مغفان
از من خاکی که پس از مرگ، آنگ سلیمه بن خاکه منسوبدن
که موتدن صکره زین در نتواند که برد باد غبارم، یوتیودن
قادر اولمز بلکه گیدره توزمی مراد بودر که بنیاد داغه کبن رد
ایله مردود اولمزم درگاهی ترک قلمزم بیت کنده ام گور
حوش در کویت، که پس از مرگ هم از و نروم

بر بوی کنار تو شدم غرق وامیدست ۰ سنک کنارک قوخوسنه غرق
اولدم وامید در از موج سرشکم که رساند بکنارم ۰ کوزم یاشی موجندن
کنارسغدره بنی کناره مراد کنار دن قوجقمقدر یعنی که وصولک حاصل
قلمقدر چوق اغلیوب کوز یاشنه غرق اولان امید در که انک موجندن
وصول حاصل ایده بیت باکرانکم روان ایدوب میان باغده ۰
اغلیوب اغلیوب سن سروی کنار اتم کرک ۰ زلفین سیاه تو بدلداری عشاق
سنک ایکی قره زلفک عاشقلرک دلدارلغنه ۰ دادند قراری و ببردند
قرارم ۰ قرار ویردیلر یعنی مقرر قلدیلر و بنم قرارم الدیلر مراد غیب
هویت ذات در که صفات عن فه قرار ویروب اضطراب قلب
ویرمیوب بنم قرارم الوب مضطرب قلدیلر دیمکدر بیت هردم هزار
باکل در عارضش قرار یافت ۰ لیکن قلمی باقت به لفظ فارخار ۰
امروز مکش سر ز وفای من واندیشه ۰ بکمون حکمه باشنی بنم وفامدن
واندیشه قل ۰ زان شب که زعم من بدعا دست برارم ۰ اول کیجه دکه
غمدن بن دعایه ال قالدورم مراد متکلمدن روح ویا عقلدر
ویا مخاطبدن نفسدر که بوندن موافقت طلب ایدوب مناجات
ذکر در بیت کر یار منی یاری من کن تو بهر حال ۰ ورنه بکنم از تو شکایت
بخداوند ۰ الا یا دار از ان باده نسیمی بمن آور ۰ ای اول شرابدن
بر کوچک قوخو بکا کتور ۰ کان بوی شفا می دهد از رنج خمارم ۰
که اول قوخو شفا ویرر بکا خمار مرضندن مراد نفحهٔ ربانیه در که
بوی عشق الهی طلبی در که اول رایحهٔ طیبه صداع خمار دنیادن صحت
ویرر بیت خوشست باده عشق خدای عز وجل ۰ که از خمار و

صداع

صداع جهان دهد صحت ۰ با وصف سر زلف تو دیشب سخن من ۰
سنک سر زلفک وصفی ایله اولدی بنم سوزم ۰ پیوسته از ان همنفس
مشک تتارم ۰ متصل انکیچون مشک تاتار همنفسی بن مراد
هویت ذات وصفات وصفین ایدوب مشک نفسی طیب اولدوغن
بیان ایدر ۰ حافظ لب لعلش چو مرا جان عزیزست ۰ ای حافظ
انک لعل لبی بکا جان عزیز در ۰ عمری بود آن لحظه که جانرا بلب آرم ۰
بر عمر اولور اول لحظه که جانی لبه کتوررم مراد ظاهره نظر آنک لبی
آغزنه کلدوکی لحظه بر عمر در دیمکدر و معنی یه نظر مراد بودر که کلام الله
ایله جان لبه کلمک بر عمر در یعنی کلام الله وفات حیات در
جانم اولور حیات سرمدیه بی شک و ریب ۰ کر اولورسم دوستم ایمانله قرانله ۰
ولد ایضا حالیا مصلحت وقت در ان می بینم ۰ حالیا مصلحت وقتی
انده کوردوم ۰ که کشم رخت بمیخانه و خوش بنشینم ۰ که جامی اسبابی
میخانه یه و خوش اوتورم مراد بودر که مصلحت وقتی اولان حالت
حالیا اولدر که اسبابی خانقاهه التوب دنیادن ال چکوب بی
غم اوتورم قطعه کوشه گیر و کوشش با خود دار ۰ تا غانی مکر ندیم ندم ۰
کر اندرین روزکار ناهموار ۰ جامه خفیه و سایه نامحرم ۰
جز صراحی و کتابم نبود یار و ندیم ۰ صراحیدن و کتابدن غیری اولکیمه
یار و مصاحبم ۰ تا حریفان دغا را ز جهان کم بینم ۰ تا الدایجی مصاحبلری
جهاندن اکسک کورم مراد مقام خلوت و کتاب طریقت ایله صحبت
ایدوب یاران دنیادن و اهل دغل و دغادن عزلت و انقطاع اولی
ایدوکن ذکر در نظم این دغل دوستان که می بینی ۰ مکسانند کرد شیرینی ۰

پنجه رند قهرهای جان ترا · می برند مغز استخوان ترا جایی می کیرم و
از اهل ریا دور شوم · شراب قدحمن دوتمن واهل ریادن ایراق
اولین · یعنی از اهل جهان پاک دلی بکزینم · یعنی که اهل جهاندن
پاک دللک اختیار ایدهیم مراد کذلک و تغییر بندن ظاهردر · قطعه
تا سکان را وجوه پیدا نیست · منفوح ومهربان نکید کرند ·
استخوانی میان شان انداز · تا ببینی که چکونه کر بدرند · بس که از
خرقه آلوده زدم لاف صلاح · بنجه ملوث خرقه ده اوردم صلاح
لافن · شرم دار از رخ ساقی و می رنکینم · ساقیه یوزندن وحی
شراب رنکیندن شرم ایدرن مراد ساقیدن شیخ وشراب رنکیندن
عشق الهی دریعنی صلاح لافن اوررن اما بدنم افعال قبیحه ایله ملوثدر
لاجرم اولاجهتدن شیخدن وعشق حقدن شرم ایدرین · رباعی
صد قست که بنیاد عمل بحکم ازوست · دل راهمه نور وصفا همه دم ازوست
چون از سر صدق می‌رند ریع نفس · بلکه که بتیغه روشنی عالم ازوست
سربازادگی از طوق برارم چون سرو · باشنی آزاده لکه خلقدن
قالدوروم سروکبی کر دهد دست که دامن ز جهان برچینم
اکر ال ویرسه که انکچی جهاندن دیرم مراد خلقدن ودنیادن عزلت
ایدوب ال چکمن سروکبی آزاد اولورم دیکدر · بیت · چو عنقا کوشه بر
بهر دم ننکه دار · مرو بر سفره دونان مکس وار · بر دلم کرد ستمهاست
خدایا مپسند · کوکلم اوزره ظلملر توزی وار در یارب قبول اتمه
که مکدر شود آینه مهرآیینم · که مکدر اوله آینه محبت آیینم
مراد ظلم شیطان و ظلم نفس و ظلم هوا غبار ریا وار در خاطرمده

بیني

بو غزلك مطلعنده حاليا النقل فارسيده وفارسيده يالكز بنا فغزز
حاليا غلط در حالا اكثريسي
ديدكلري غلط وغفلت در
فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

بینی بوندن پاک قیل تا که مکدر اولمیه خاطرم که آینه محبت آیینیدر
دیو حضرت حقه تضرعدر · بیت · بی صیقل عنایت حق قلب برکدر
هرکز نیافت روشنی وصفوت وصفا · سینه تنک من وبار
غم او بیهات · بنیم طار کوکسم وانک غمی یوکی ایهات · مرد این
بار کران نیست دل مسکینم · بو اغر یوک اری دکلدر بنیم مسکین کوکلم
مراد منطوقدن ظاهردر · بیت · بکا یاری یا بار یا رازان هربار
کیا می کشد این تن ضعیف ونزار · من اکر رند خراباتم وکر حافظ شهر
بنیم اکر میخانه رندی یا بنی واکر حافظ شهریم · این متاع که همی بینی و کمتر
زنیم · بو متاعم که کوررسن و بوندن دخی کم · مراد بودر که بینی ظاهرا
مخلص خانقاه وحافظ شهر کوررسن اما که حقدر تفسیره بوندن
کمم · بنده آصف عهدم دلم از رده مدار · زمان وزیرینک قولیم
کوکلم که اینجتمه دو تمه که اکر دم زنم از چرخ بخواهم کینم · که اکر
نفس اوررم چرخدن الوریم انتقامم مراد کندو نک زمانه وزیری
قدر شناس اولوب آنک بانده شکر و ثنا ایتمه مقبول ایدوکن
بیان و ذکر در · ولا ایضا · خیز تا جامه صوفی بخرابات بریم ·
بلکل که خرامر در و خرابات میخانه در که خانقاه مراد در دلق و
طامات ببازار خرافات بریم · دلق خرقه در و طامات رسوم و
عرف در و بازار خرافات خرد در اسباب صاتلمن بازار در که
روم دیارنده بت بازاری دیرلر مراد بودر که ظلم صوفی خانقاه نک کیوب
خانقاهده وارده لم عرف لباسی و تاجنی بت بازارنه التوب صاتوب
سلوک طریقت ایدلم کوشه بستیم و زاف نه واعظ رسیتم

لبعض نسخه ده مصراع ثاني بو يله واقع اولمش · دفتر زرق ببازار خرافات بريم
يعني علم رسوم كتابني بت بازارنه التوب علم بلا عمل تركن ايدوب صوفي اولوب
طالب حق اولالم
منه
فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

قولاني باغلدق ودخي واعظ افسانه سندن قورتلدق • چند چون بنجران
ننک ظلمات بریم • یعنی یه دک خبرسزلکی حجره داسنکی عارن
الثلم مراد بودرکه خلوته کیروب قولاقمزی باغلیوب علم ظاهر اهلنک
افسانه واخبار حوادثندن قورتلدق یعنی یه دک غافللرکی ایکی
دلبند ولباس عرف وتاج اعتبار عارن چکلم • تا بهم خلوتیان جام
صبوحی کیرند • تا دوکلی که خلوتیلر صباح شرابی قدحن دوتلر چنکی یعنی
بدر بیر مناجات بریم • صباح چنکنی بیر مناجات قیوسنه الثلم
مراد خلوت اهلی صباحکی عبادته قالقجق بزیعنی قیوسندن
وحجره سیدا اوکندن مراقبه یه مشغول اولالم که مثنوی ابتدا حالده
نظر شنجده اولوب تربیت حاصل قلیم کرک • در سوی رندان قلندر
بره آور دسفر • قلندر رندلر جانبنه که سفر ارمغانی دلق شیطانی
وسجاده وطامات بریم • شیطانه منسوب خرقه یی وسجاده یی
وعرض الثلم مراد تخلص صوفیلره که ارمغانمز سنته تخالف قفان
وسجاده یی عرف ولباس تکبر واعتبار اولسون تا که صوفیلر انلری
بیع ایدوب طعام اهل خانقاهه صرف ایتسونلر • ور زاهد در
ره ما خار ملامت زاهد • اکر قورسه بزم یولمزه ملامت دیکنن
زاهد • از گلستانش بزندان مکافات بریم • گلستاندن
آنی جزا زندانه الثلم مراد زاهدن ولکنا نوامن الزاهدین
مخوی یعنی طریقته رغبت اتمین درلاجرم اول بزم یولمزه طعن و
ملامت دیکنن قورسه یعنی بزم سلوکمزه کر طعن ایدوب مانع
اولورسه بز آنی گلستان عبادتدن زندان دنیایه الثوب

کم

ملکک که نقط تا بوند تا بونده ابتدادر نهایت الحیندیر دیر — صح

ملکک که بره آوردینک ارمغان دیمکدر — صح

که انکم دنیکم ولی دین • حسبنجه دنیا وعالمکزده اوکش دیوب
بوجهله مکافات وعوض ایدوب دنیا زندانندن محبوس
اولنلردن ایده رز • شرمان باد زپشمینه آلوده خویش
بزم خجالتمز اولسون کندو ملوث خرقه مزدن • کر بابن فضل وکرم
نام کرامات بریم • اکر بو فضل وکرم ایله کرامات نامن الثرسک
مراد بودرکه کرامات لافن اورسه فضل غالب وکرم طاعت کرکدر
بزم حقودتمز معاصی ایله ملوث دراکر کرامات نامن سویلرسک
بزم ملوث تنمزدن اوتنمز کرکدر یعنی بوحال ایله کرامات لافن
اورمموق کرک • نقد وقت ار نشناسد دل وکاری نکند •
نقد وقتی اکر انکلمزسه کونکل وعمل اتمزسه پس خجالت کر ارینی
حاصل اوقات بریم • یعنی خجالتی بو اوقات حاصلندن
الثرز مراد نقد وقتک قدرینی بلمیوب عمل صالح قلمیوب
وقت عمری معصیته صرف ایدرسک حاصل اوقاتمز خجالت
اولور دیمکدر • فتنه می بارد ازین سقف مقرنس برخیز
فتنه یاغر بو مقرنس اودرتیدن قالق • تا بمیخانه پناه از همه
آفات بریم • تا میخانه یه پناهی جمیع آفاتدن الثلم مراد
بودرکه فلکدن حوادث وفتن یاغقدده واهل دنیایه الم وغم
ایرشکدن خالی دکلدر لاجرم خانقاهده ساکن اولاندر
درویش جمیع آلام وغمومدن سالم در بزدخی الحال ایده لم که
خانقاه جمیع آفاتدن پناه کاهدر • در بیابان هوا کم شدن
آخر تا کی • هوا بیابانده آزمق نیجه یه دک • ره بپرسیم مکر پی بمهمات بریم •

ملکک که بعضی نسخه ده شرمان باد واقع اولمشدر شرمنده لرز اوتنمز اولسون دیمک اولور — صح

بی برمکه

یول صورتده هم حکم ایزی تمامت التوز مراد بودر که داعا هوا ابیا یاتنده
از مقده یوزینجه یادک بویله ضلال اوله وز شیمدن کرو یول صورت
قدمیه تمامت آخرته الک کرکدر • با توان عهد که درو ادی اعنی
کردیم • سنکله اول عهدکه ایمن دره سنده ایدک تحجیو موسی
کوه بمیقات بریم • موسی کبی ارنیا دیو دیو وعده یرنا التزز
مراد بودر که وادی ایمنده الست بربکم دینلوب بلی دینلن مقام
درکه انده عهد عبودیت اعتش ایدک لاجرم رب ارنی انظر الیک
موجبنجه تا رؤیت جمال وعده‌نکا ضمن دک که منتهده بر جمال
طلب ایدیاوز • کوس ناموس تو از کنکره عرش زنیم •
ناموسک کوسنی عرش بر ننده اوروز • علم عشق تو بر بام
سموات بریم • سنک عشقک سنجاغنی سموات دامی اوزره
التلم مراد بودر که سالک طریقت اولوب مقامات عالیه یه
واصل اولوب سبحان ربی الاعلی صداسنی عرش اعظم برجنده
اوروب دخی عشق الهی لواسنی سبع سموات اوزرنه التلم
خاک کوی تو بصحرای قیامت فردا • سنک محلتک طپراغنی
که صحرای قیامتده یارن • همه بر فرق سر از بهر مباهات بریم •
دوکلی باشمز دیه‌سی اوزره فخر ایچون التزز مراد بودر که سالک
طریقت اولوب که سنک سمتکه توجه ایدوب اول جانبدن
برا نز بولوب اول اثری باشمز اوزره دوت انک ایله افتخار
ایدوب عزت حضرتر وارسم کرکدر • تکبز ریاو تکبزار ریانه نشان
کرمت • کحیک و گجور مک کرم نشانی دکلدر • انی مبا بحی بر

ارباب

ارباب کرامات بریم • لفظ میانجی لفظ فارسیدر واسطه و
مصلح معناسنه در • یعنی بو مصلحی اهل کرامات قتنه التزز
یعنی اهل کراماتدن اصلاح دیلرز • مراد بودر که شیخ طریقت
اولدقلدر که هوای نفسی ایدوب بجه و غیریلرکی دخی هوای
نفسی کوردکلر نفسکره مجبور دیا مراد بودر که شیخ طریقت اولدقلدر که
مراتب سلوکی تدریج ایله بجه و سالکی دخی ریاضات ایله مجبور
لاجرم مصلح و مربی واهل کرم اولدرکه هوای نفسی و یا مراتب
سلوکی کرامات ایله قطع ایتدوروب تیز جک وصوله ایلتد
ایتدیره • حافظ آب رخ خود بر در هر سفله مریز • لفظ
سفله کسر وفتح سین ایله کوبای و دنی در • یعنی ای حافظ کندو
یوزک صوینی بهر دنیلک قبوسی اوزره دوکمه • حاجت آن
به که بر قاضی حاجات بریم • حاجتی اول یکیدر که قاضی الحاجات
قتنه التوز مراد بودر که بهر دنی قبوسنه واروب ملازمت
ایدوب یوزک صوین دوکمه • قاضی الحاجات که حضرت حقدر
اندن عجزیله عرض حاجت ایتمه دیمکدر بو فقیر دخی بونک ایله
عمل قلدم رباعی نشسته زمردم کرفته کنار زکتابت مرا بود
یادرس کار • بجال کسان می نکنم حریص • بنود بجاه خاه
سوکوار • وله ایضا • خیز تا از در میخانه کشادی طلبیم •
قالقه تا میخانه قبوسندن فتح طلب ایدهلم • بر ره دوست
نشینیم و مرادی طلبیم • دوست یولنده اوتوره‌لم و بر مراد
طلب ایدهلم مراد بودر که خانقاه قبوسنه واروب کشف

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

طلب ایتمک وطریق حقده اوتورب وصول مراد طلب ایتمکدر
زاد راه حرم وصل نداریم مگر · حرم وصله یولنمغه آزغی یوقدر
بزه مگر · بگدایی ز در مصطبه زادی طلبیم · دلنجیلک ایله
میخانه قپوسندن بر آزوق طلب ایدهلم مراد وصول حرم
وصله اعمال وطاعات آزغمز یوقدر اولا که میخانه قپوسندن
کدالک ایله زاد وصول وصله بولاوز دیمکدر · اشک آلوده ی
ما گرچه روانست ولی · بزم بولاشق یاشمز اگرچه روا ندر ولی
بر رسالت سوی او پاک نهادی طلبیم · آنک جانبنه خبرجیلک
بر پاک طبیعت طلب ایدهلم مراد اگرچه کوزیمز یاشی طریق
حقده روان در اما تلوثدن خالی دکلدر لاجرم رسالته
لایق دکلدر پس رسالت انجوده نیره مرشد پاک نهاد کرکدر
دیمکدر · لذت داغ غمت بر دل ما باد حرام · سنک غمک
داغنک لذتی بزم کوکلمزه حرام اولسون · اگر از جور غم عشق
تو دادی طلبیم · اگر سنک عشقک غمی جورندن بر داد
طلب ایدرسک مراد غمکدن شکایت ایدوب داد استرسک
بزه داغ غمک لذتی حرام اولسون دیمکدر بیت
عم الله را نوشت دی دان · که شوی شادی آخرت توازان
نقطه ی خال تو بر لوح بصر نتوان زد · سنک خالک نقطهسن
کوز لوحنه اورمق اولمز · مگر از مردمک دیده مدادی طلبیم ·
مگر کوز بیبکندن بر مرکب طلب ایدهوز مراد ظاهره نظر
بودر که کوز بیبکی سنک خالک نقطهسنه بکزر آنی کوزده یازمق

اندن

بلکه که نقطه مرادی بازارچه معلوم ایلدر
الحمد نسخه ده نقطه یازنر زیر مرادی
بالجمله مراد مشتبه اولور

اندن مرکب المق ایله اولور ومعنی یه نظر مراد بودر که ترغیب
بلمکه ظاهر کوزی محو اولمق گرک که باشی کوزی یوملمیجه کوکل کوزی
آچلمز · عشوه ای از لب شیرین تو دل خواست بجان · بر شیوه ی
سنک لب شیرینکدن کوکل دیلدی جان ایله · بشکر خنده لبت
گفت مزادی طلبیم · شکر خنده ایله لبک دیدی که آرتورمق ایدر
مراد ظاهره نظر شیوه ی لب اولمق بازار جان ایله اولمز دخی زیاده
نسنه ویرمک کرکدر دیمکدر ومعنی یه نظر اسرار کلام الهی یه اطلاع
جانبندن کلمک ایله اولمز که بجکده دخی بجک کرک دیمکدر بیت
هست تاج عارفان اندر جهان از چار ترک · ترک دنیا ترک عقبی ترک هستی ترک ترک
تا بود نسخه ی عطری دل سودازده را · تا بر خوش تحو نسخهسی
اولا سودازده کوکلمز از خط غالیه سایی تو سوادی طلبیم · سنک
غالیه مسک ابیجی خطکدن بر قره خط وسواده طلب ایدهلم
مراد خطوط علوم الهیه سوادی اولمینجه طیب حاصل اولمز دیمکدر
عالم آن باشد که باشد دانش او علم دین · کر مشام جان و دل یابد ازو بوی یقین ·
چون غمت را نتوان یافت مگر در دل شاد · چون غمکی بولمق
اولمز مگر شاد کوکلده · ما بامید غمت خاطر شادی طلبیم ·
بز سنک غمک امیدی ایله شاد کوکل طلب ایدرز مراد بودر که
غم حق شول کوکلده اولور که اول کوکل شاد اوله یعنی اندن غم دنیا
او محبوب شاد اوله · بر در میکده یا در مدرسه تا چند نشینی حافظ · مدرسه
قپوسی اوزره نیجه یه دک اوتورسن ای حافظ · خیز تا از در
میخانه کشادی طلبیم · رد مطلع در مراد بودر که نیجه یه دک علم

ظاهر طلب اوزره اولورسن خانقاهده جاروب سلوکله طریقت اوزره
اولمغه کمر کرسن ولـه ایضاً خیال روی توچون بکذرد بکلشن چشم
سنک یوزک خیالی چون بکه کوزلکشننه دل از پی نظر آید
بسوی روزن چشم کوکلم نظر ایچون کلور کوز پنجره‌سی جانبنه
مراد بودر که کوکلم مشاهده جمال شویله مشغولدر که کوزمه خیال
جمال کلمه کوکلم کوزه کلور بیت درون عقل تحیر صورت منقش نیست
کم جز خیال تو نبود درون مخزن چشم بیا که لعل و کهر در نثار مقدم تو
کل که لعلی و کوهری سنک قدومک نثار ریزند ز کنج‌خانه دل می‌کشیم
بمخزن چشم کوکلم اوی بوچاغنده جکرم کوز مخزننه مراد بودر که
بکمال اشتیاقدن کوزم یاشی کاه کوهر بی‌صافی و کاه لعل کبی رنکین
جمقدم و قدمکه نثار اعملک استرسین بیت بیا که بهر نثار تو کرده ام حاصل
بسی جواهر رنکین و تر ز معدن چشم بسر ای نکه کهت منظری یکی چشم
سنک نکیه کاهک اولمغه لایق بر نظر یری کورمزم عالم و این
کوشه یعنی چشم بنم عالمده و بو کوزک مخفی کوشه‌سی دره
مراد مقر آلهی اولمغه لایق ما زاغ البصر و ماطغی حسبنجه غیره نظر
ایلمیان کوزدر دیکلدر بیت قرارگاه شهان جز غیرپاکی بود
مقام تست که پاکست مرا چو مسکن چشم نخست روز که دیدم
رخ تو دل میکفت اوّل کوندن که کوردم سنک یوزک کوکلم دیر
ایدی اکر رسد خللی خون من بکردن چشم اکر مزارایر سه بنم
قانم کوز بوینینه مراد النظر سهم من سهام ابلیس حسبنجه و من لم یملک
عینه لم یملک قلبه مو جبنجه حرز قلبه کوزدن ایرر دیمکدر بیت

بیهوش

نقا علی نقا تمتی نقا علی معلل

بیهوش دیده اگر خولیی دل شود ساعی و کرنه دل بغنا می‌رود ز روزن چشم
سحر سرشک روانم سر خرابی داشت صباح جاری باشمک خرابلغی
باشی وار ایدی اگرنه خون جکر می‌کرفت دامن چشم اگر جکر
قانی دوتمیدی کوز انکن مراد کوز یاشی افتی راز ایدر ایدی
خون جکر آنی منع ایتدی دیکدر خلاصه مراد کثیر ستر مستحب
ایدوکن بیاندر بیت بیهوش ستر خدا کر نخواهی نفرت او
بهلاک کشت زلف‌های ستر حق منصور ببوی مژده وصل تو
تا سحر شب دوش سنک وصلک مژده‌سی قوخوسنه دون کیجه
سحره دک براه باد نهادم چراغ روشن چشم یل یولنه قودم
کوزک روشن چراغنی مراد کیجه اویانیق اولانلر مراده واصل
اولمغه مرجو در دیکدر بیت بیدار باش ای دل غافل تو دایما
چون دولت وصال به بیدار می‌رسد بر اضطراب کسی رحم کن
که نیم شب بر کمسنک اضطرابنه رحم ایت که نصف لیلده
برخ روانه کند خون دل ز روزن چشم یوزنه روانه ایدر
کوکل قانن کوز پنجره‌سندن مراد یوزکدن قان اغلین محل
مرحمت اولمغه لایق ایدوکن ذکر و صدق قلب ایله اغلمغه ارشاد
در بیت بخواهم از تو مرحمت ای راحم کسان زانرو که اشک مسه
بصفا میشود روان بمردمی که دل دردمند حافظ را
کشیلک حقیچون که حافظ دردمند کوکلنه مزن بناوک دلدوز
مردم افکن چشم اوره کوزک آدم دوشورنجی کوکل دکیجی
اوقنی مراد سهم نظر شرندن که صیانت طلبیدر ولـه ایضاً

فعلن
فاعلاتن مفاعلاتن مفاعلاتن

خرّم آن روز کزین منزل ویران بروم ٭ خرّم اول کونکه بو منزل
ویراندن کیدم ٭ راحت جان طلبیم وزپی جانان بروم ٭
جان راحتن استیم و جانان اردنجه کیدم بوندن مراد بودرکه
مبارک وقتدر اول کونکه ویران دنیایی ترک ایدوب طلب
آخرت ایدوب سلوک طریقت قلوب جان راحتن استیوب
جانان حقیقی طلبنده اولم که وصول الی الله حاصل قیلم بیت
ای خوش آن دم که سوی منزل جانان بروم ٭ وصل او در نظرم
واله و حیران بروم ٭ گرچه دانم که بجایی نبرد راه غریب ٭
اگرچه بیلورم که بر یره التمز یولی غریب ٭ من ببوی خوش آن
زلف پریشان بروم ٭ بن اول زلف پریشانک که خوش قوخوسی
ایله کیده رم مراد بودرکه طریق حق ایله آشنا اولمیوب غریب
اولان وصول حاصل ایلمز اما جذبة من جذبات الرحمن
توازی عمل الثقلین ٭ حسبنجه غیب هویتک طرق مختلفه سی
واردر آنک رایحه سی ایله سلوک ایدوب کیده رم دیمکدر
و یا خود الطرق الی الله تعالی بعدد انفاس الخلایق ٭ موجبنجه
فنق طریقدن فیض غالب اولورسه اول رایحه ایله سالک اولورم
دیمکدر بیت هکو طریق وصول خدا یکی باشد ٭ که گفته اند
طریقش بقدر انفاس است ٭ چون صبا بادل بیمار و تن بی
طاقت ٭ صبا کبی خسته کوکل و طاقتسز تن ایله هواداری آن
سرو خرامان بروم ٭ اول سرو خرامانک هوادارلغی ایله کیده رم
مراد بودرکه اگرچه کوکلم خسته و تنم بی طاقتدر بو ایله مرتبه

سلوکده

سلوکده سیر فی الله هوادارلغنده صبا کبی چابک کیده رم بیت
مردمان سوی شهان گرچه بتخشیت بروند ٭ بخدا میرم وچون
سرو خرامان بروم ٭ دلم از وحشت زندان سکندر بگرفت ٭
کوکلم اسکندر زندانی وحشتندن دوتلدی یعنی بگرندی
رخت بر بندم تا ملک سلیمان بروم ٭ اسباب سفرا غلیه بن تا سلیمان
ملکنه کیده یم مراد بودرکه جانب دنیا زندان عالم ملکدر آنک
وحشتندن اوصندم جانب عقبی و سلوک طریق هدی یا عالم
ملکوت و ثبوت ان حضرت دارلوح دراکا متوجه اولیم بیت
چو فقیران جهان نزد خدا شاه انند ٭ چو روش بیهن بسوی نطق سلیمان بروم
تا زبان را چو غم حال گران باران نیست ٭ عربی و بدوی اتلره
جهدن آغر یوکلولر حالنک غمی یوقدر یعنی انلرک یوکنی چکنلر
پارسایان مدد تا خوش و آسان بروم ٭ زاهدلر بر مدد
تا خوش و آسان کیدم مراد بودرکه مجذوب و واصل اولنلر
سالک مبتدیلر حالی غنی بلمزلر انلره ارشاد ایلمزلر لاجرم الی سلوک و
ریاضت ایله واصل اولنلر بر مدد و ارشاد ایدرکه تا خوب آسان
قطع مراتب ایدوب وصول الی الله حاصل ایلیم ٭ گر ازین درد او
چو قلم گر بسرم باید رفت ٭ آنکه بولمنده قلم کبی باشم اوزره کیتمک
کرکلیسه ٭ بادل زخم کش و دیده گریان بروم ٭ زخم چکیجی
کوکل و اغلایجی کوز ایله کیتمک کرک مراد بودرکه قلم باشی اوزره
طریقده وسنده کیتمک استین کوکل شکسته و کوزی یاشلو کرکه
بیت قلم شکسته زبانست و دیده اش گریان ٭ نظر بکن تو باشکش که چون
سیاه آیت ٭

نذر کردم که کر این غم بسر آید روزی ۰ نذر ایلدم که اکر بو غم باشه کلورایسه
یعنی آخر اولورسه بر کون ۰ تا در میکده شادان و غزلخوان بروم ۰ تا اینچانه
قپوسنه شادان و غزل اوقیجی کیدم مراد بودر که حالیا غم دنیایه و حب
ماسوی‌یه مبتلایم اکر اندن خلاص اولورسم خانقاهه کی لی نشاط ایله
کیدم و دخی دنیایه میل و محبت ایتمیم بیت کر از ین بار جان برم ز غمت ۰
ذکرم عاشقی هوس بنود ۰ بهوا داری او ذره صفت رقص کنان ۰
آنک هواداری اغنده ذره کبی رقص ایدرک تا لب چشمه خورشید
درخشان بروم ۰ تا پارلایجی کونش چشمه‌سی کنارینه دک کیدم مراد
بودر که ذره اکر چه حقیر و آفتاب کبیر در اما چون ذره هوادار
آفتابدر کنار آفتابدن دور دکلدر و آنک صحبتندن مهجور اولمز لاجرم
ان فقیر چون طالب رب کبیر اولا انکا وصول حاصل ایدر ۰
ور چو حافظ نبرم ره ز بیابان بیرون ۰ اکر حافظ کبی یول التمزسم
بیابانده طشره یعنی اکر بیابانده چقمزسم که اندن خلاص اولمزسم
همره کوکبه آصف دوران بروم ۰ وزیر دورانک قوللری
جماعتی یولداشلغی یعنی که انلرک مقارنتی ایله کیدرم مراد بودر که
شولکه طلب دنیاده و حب ماسوی‌ده اوله اول که بیابانده در
و اندن چقمق لازمدر که بولکه کیروب طریق هدی بولامیه کشی
کندو کندو ایله چقمزسه قطب زمان و وزیری اولان شیخ کامل مریدلریله
مقارنتی ایله چقوب طریق هدایت بولور وله ایضاً
در خرابات مغان نور خدا می بینم ۰ مغان خراباتنده نور خدا
کورورن اینی عجب بین که چه نوری ز کجا می بینم ۰ بو عجبی کور که
چه نوری ز کجا

بونکه

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

بونک کبی نوری نره دن کورورن مراد خرابات مغاندره خانقاه شیخ
سالکدر اندن نور خدا کورر بو عجبی کور که نور خدا اعظمی متاعی
واسباب اولمین ویران حجره خانقاهده کورورین دیمکدر
کیست دردی کش این میکده یارب که درش ۰ کعبه در بو میخانه نک
بوسه سینا چلبی یارب که آنک قپوسی قبله حاجت و محراب
دعامی بینم ۰ حاجت قبله‌سی و دعا محرابی کورورن مراد بودر که
بو خانقاهک ریاضت چکیجی شیخ کمدر که آنک قپوسی قبله
اهل حاجت و محراب دعای اهل طاعت کورورن منصب عاشقی
رندی و شاهدبازی ۰ عاشقلق منصبنی و رندلکی و شاهدبازلکی
همه از تربیت لطف شما می بینم ۰ دوجلکی سزک لطفکز تربیتندن
کورورن مراد مخاطبدن شیخ خانقاه در اکا دیر که عاشقلق
واخلاص و حب محبوب با همه سزک لطفکز تربیتی اثارنده
کورورن جلوه بر فروش ای ملک الحاج که تو ۰ بکا جلوه
صتیه ای امیر الحاج که ۰ خانه می بینی و من خانه خدا می بینم ۰
اوی کورسن بن اوا ایستنی کورورن مراد امیر الحاجدن که حاکم
ظاهر اولوب عالم علم ظاهر اولوب ظاهر شریعت بیلن در اکا دیر که
سن ظاهر حکومتی و شریعتی کورورسین بن حضرت حق مشاهده
سن این زلف که پیدست ز مشک ختن و نافه چین ۰
کمسه کورمیشدر مشک ختندن و نافه چیندن اکا نه همیشه سحر
از باد صبا می بینم ۰ آنی که بن هر سحر باد صبادن کورورن مراد
بودر که سحرلرده بکا نفخه ربانیه کلوب اندن بر طیب لطیف استشمام

تعلیم ایتلکدر زیرا رندان مطلوب اولان منصب مطلوبدر
اولانلر زیرا کبی شو عاشقلرک مطلوبی اولدیغی عاشقلقدر
رندلک و شاهدبازلق منصب دنیاوی اولور

بوخصوص عاشقلق منصبی
واخلاص وحب محبوبی
سزک لطفکز ترتبیدن
کورورن دیمکدر

ایدرم که او لطیب مشک ختنده و نافهٔ چینده بولنمز • نیست در دائرهٔ
جز نقطه خلاف کم و بیش • بو قدر دائره ده نقطه دن غیری یا
الکک وار تقی خلافی که من این مسئله را چون و چرا می بینم •
که بن بو مسئله یی نیته سز و نیچون سز کوررم مراد بودر که
دائرهٔ وجودده نقطهٔ وحدت یعنی حضرت عزت دن غیری
یوقدر خلاف زیاده و ناقص بونی تحقیق ایدن ممکندن ناشی اولور
لکن بن بو مسئله یی نیته سز و نیچون سز یعنی بحث و جدال سز یا خود
کم و کیف سز تحقیق ایتمشم ندر رحمت ایله • هر دم از روی تو نقشی
زندم راه خیال • هر دم سنک یوزکدن بر نقش اورر بنم خیالمی
یولنی • با که کویم که درین پرده چها می بینم • کیمه دیم که بو پرده ده
نه لر کوررم مراد جناب حقدن حضرات واقع اولوب هر حضرت
خیال یولنی اورب قوهٔ خیالیه یی معطل قلوب بو مرتبه لرده نه لر
کوررم کیمه دیین دیو استغراب و استصعاب ایدر • خواهم ز
لطف بتان نافه گشایی کردن • دیلرم بتلر زلفندن نافه آچمق
اتمک فکر دورست همانا که خطا می بینم • اراق فکردر بلکه
خطا کوررم مراد بتلردن ذات و صفات درانلرکه زلفی عنب
هیویتلری درانلری کشف ایلیین دیرن اما بو فکر بعید در
بلکه که بو رؤیت و رایم خطادر • سوز دل از اشک روان آه
سحر ناله شب • کوکل حرارتی و آقر کوز یاشی و صباح آهی
و کیجه ناله سی این همه مرتبه از لطف خدا می بینم • بو دورت مرتبه یی
لطف خدادن کوررم مراد بودر که قلبده حرارت و اولمق دلیل

شوق

خواهم از زلف بتان

شوق و کوز یاشی روان اولمق اثر عشق و آه سحر اولمق امارهٔ
ذوق و کیجه ناله سی دلیل احیای لیل و جانب حقه میل در
لاجرم جمیع بو مرتبه یی لطف حقدن بیلورین • دوستان عیب
نظربازی حافظ مکنید • دوستلر حافظک نظربازلکنی عیب
اتمک • زانکه او را ز محبان شما می بینم • زیرا آنی سزک محبلرکز
دن کوررم مراد بودر که حافظ هر کوزلی و هر ایو یی سور که
عاشق مشرب در لاجرم ای دوستلر سزلری سودوکی بجا ایسه
کوزللری سودوکی دخی اولیه در • ولها ایضا • دوستان وقت گل آن به
که بعشرت کوشیم • دوستلر گل وقتنده اولی بودر که عشرته
دوروشورز • سخن پیر مغانست بجان بنیوشیم • پیر مغان
سوزیدر جان ایله اشیدلم مراد وقت گلدن زمان مکاشفه
و اوان فیضان الهیدر لاجرم اول زمانده عشق الهی یه
و عشرت طاعته دوروشمک کرکدر پیر خانقاه سوزینی
بو درجان ایله اشتمک و موجبی ایله ایش اتمک کرکدر
نیست در کس کرم و وقت طرب میکذرد • بو قدر کیمسه ده
کرم و شنلک وقتی کچر • چاره آنست که سجاده بمی بفروشیم •
چاره اولدر که سجاده یی شرابه صته وز مراد بودر که صفای
قلب و فیض حق اولدوغی زمانده امر معاش تدبیرنده
اولمیوب عشق الهی یه اشتغال کرک بزم انجیوه بذل مال
و کرم ایدرکسه یوقدر لاجرم سجاده مزدخی توب عشق الهی و طاعت
نامهی یه صرف ایدوب فرصت فیوضی فوت اتممک کرکدر

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلات

خوش هوا ایست فرح بخش خدایا بفرست · خوش هوا در فرح
باغچه‌یی یار بتی گوندر · تا زنینی که بر رویش می گلگون نوشیم
بر نازنینی که آنک یوزینه گل رنکلو شراب ایچه‌یم مراد بودر که
زمان فیض مفضل خوش هوا فرح بخشین هوادن مراد اول وقتده
بر محبوب و معشوقک اولان شیخ صاحب ارشاد گوندر
که آنک مواجهه سنده عشق الهی نوش ایدوب ذوق طاعت
بولم · ارغنون ساز فلک رهزن اهل هنر است · فلکک ارغنون
سازی اهل هنرک قطاع طریقیدر · چون ازین غصه ننالیم
وچرا نخروشیم · نیچه بو غصه دن انکلمیم و نیچون اغلیوب
گوکلیم مراد منطوقندن ظاهر در · بیت · هنر نهفته چو عنقا
بماند زانکه نماند · کسی که بازشناسد همای را از زاغ · ما
گل بجوش آمد و از می نزدیم آبی · گل جوشه گلدی
و شرابدن اکا صو اورمدق · لاجرم ز آتش حرمان و هوس
می جوشیم · لابد محروملق و هوس اودندن قینیزز مراد
بودر که بر قزغان قاینیوب طاشقلو اولسه اکا صو قویوب
تسکین ایدرلر که طاشوب ضایع اولمغه قومزلر بین کشف و
فیض جوشه گلدکده بز عشق الهی صوینی ایله آنی تسکین و
ضبط ایتمدک لاجرم محروملق و هوس اودندن قینر ایتشکه اغنز
مکاشفه و فیض ضایع ایلارز · می کشیم از قدح لاله شرابی موهوم
چکرز لاله قدحندن موهوم شرابی چشم بد دور که بی مطرب
و می مدهوشیم · بر مز گوز اراق اولسونکه مطرب بز و شراب‌سز

بلکه که غرست لغتک مفعولی زینتی در

بلکه که نقطه جون ازاله ایله دکیف معناسنه در
بیان صواویمدق

مست

مست و حیران و بی عقل و سکرانز مراد بودر که لاله صنوع چناق کبی
در که انچینده شراب و آب دور منزه ترجی المزده ماملمز یوق اما
خاطریمزده استغنا چوق لاجرم کند و صفای خاطریمز اولدیغیچون
اسباب موهش سز عیش و عشرت ده و محبتده ذوق و حالتده
یوز · بیت · در بادلیم فود یده یدما معدن درست · کر دست ما تهیست
ولی چشم ما پرست · حافظ این حال عجب با که توان گفت که ما
ای حافظ بو عجب حالی کیمه دیمک اولور که بز بلبلانیم که در موسم
گل خاموشیم · بلبللر که گل موسمنده ساکتز مراد بودر که طریقت
بلبللری یوز وقت کشف و فیضده تکلم و ترنمده گرک ایدک طالب
سلوک و راغب و سامع اولمدیغیچون ساکت اولمشزدر اما بو
حالی کیمه دیلم · ولـه ایضا · دی شب بسیل اشک ره خواب می زدم
دونه کیجه گوز یاشی سیلی ایله اویقو یولن اوروردم · نقشی بیاد
خط تو بر آب می زدم · بر نقش سنک خطک یادی ایله
صو اوزره اوروردم مراد گوز یاشی ایله اویقو بی دفع ایدردم
و گوزمده اولان یاشده خط معرفت حق تصویر ایدردم که تکمیله
ایتدیکم تصور گوزمده متصور اولور ایدی دیمکدر · ابروی یار در
نظر و خرقه سوخته · یارک قاشی نظرده و خرقه یانمش اولدوغی
حالده جامی بیاد گوشه محراب می زدم · بر قدح گوشه محراب
یادنه اوروردم مراد رمز الهی بکا محراب اولوب بدخم محو اولوب
اول رمز گوشه‌سی یادنه شراب عشق الهی ذوق ایدردم دیمکدر
روی نگار در نظرم جلوه می نمود · نگارک یوزی نظرمده جلوه

کوستردی وز دور بوسه بر رخ مهتاب می زدم ، اراقدن بن
بدر ایتدیکم کبی غنچه ادیردم مراد حضرت حق بحن اقرب الیه
من حبل الورید ، حسبنجه بکا اقرب اما بن غفلتمدن بعید تصور
ایدوب و غلط المیوب غیره توجه و رغبت ایدرم دیمکدر ، چشم
بر روی ساقی و گوشم بقول چنگ ، گوزم ساقی یوزنده و قولاغم
چنگ قولنده ، خالی بچشم و گوش درین باب می زدم ، بر خالی
گوز و قولاق ایله بو قپوده اوروردم مراد گوزم واعظ یوزنده
و قولاغم اول پیر سخنی قولنده باب الهیده بو گوز و قولاق بکا
بر خالدر وصل عاقبتم دال در دیدم دیمکدر ، نقش خیال روی
تو تا وقت صبحدم ، سنک یوزک خیالی نقشنی تا صباح وقتنه دک
بر کارگاه دیده بی خواب می زدم ، اویقوسز گوز کارگاهنه
اوروردم مراد بوندن مشاهده صبح خیالی هیچ صباحه دک
خیالمدن خالی اولمز دیمکدر ، ساقی بصوت این غزلم کاسه می گرفت
ساقی بو غزلم صوتی ایله چناغ یعنی قدح دوتردی ، می گفت این
سرود و می ناب می زدم ، بو ایرلیی دیر ایدیم و شراب صاف
اوروردم مراد واعظ نظم الهی نظیم او قیوب ظرف کلامه حکمت
دوتردی بن اول شوقه عشق الهی ذوق ایدر ایدیم دیمکدر
هر مرغ فکر کز سر شاخ سخن بجست ، هر فکر قوشی که سوز بوداغندن
اوچدی ، بازش ز طره تو بمضراب می زدم ، گرو انی سنک
طره کدن زخمه اوروردم مراد سوزدن فکر که اوچوب قاچش
ایدی غیب هویت اطرافندن انی زخم اوروب گروندرر ایتدم

دیمکدر

دیمکدر ، خوش بود وقت حافظ و فال مراد و کام ، خوش ایدی
حافظک وقتی و فال مرادی ، بر نام عمر و دولت احباب می زدم ،
احبابک عمر و دولتی نامنه اوروردم مراد احبابک عمر و دولتی
نامنه اوردوغم فال مبارک واقع اولور اندن حافظک وقتی
خوش اولور دیمکدر **ولـه ایضاً** دوش سودای رخش گفتم
ز سر بیرون کنم ، دون گیجه دیدم آنک یکاغی سوداسن باشدن
طشره چیقارم ، گفت کو زنجیر تا تدبیر این مجنون کنم ، دیدی قنی
زنجیر که بو مجنون تدبیرین ایدم مراد حب جمال حقیقی ترک ایتمک
استمک جنوندر و اول فکری ایدن مجنوندر لاجرم زنجیره اوروب
آنک تدبیرین ایتمک گرک ، قامتش را سرو گفتم سر کشید از من بخشم
آنک قامتنه سرو دیدم باشی چکدی یعنی بندن خشم ایله ، دوستان از
راست می رنجد نگارم چون کنم ، دوستلر دوغرودن انجنور
نگارم نیجه ایدم مراد نگاردن نفس در اما علو مرتبه ده طریقتی
اکا دیسم و ترغیب ایتسم بکا موافقت ایتیوب باش چکوب
غضب ایدر دوستلر دوغرودن انجنور نفسم وار نیجه ایدیم
بن دیو آندن شکایت ایدر ، نکته ناسنجیده گفتم دلبرا معذور
دار ، نکته بی طار تحقش دیدم ای دلبر معذور دوت ، عشوه ی فرمای
تا من طبع را موزون کنم ، بر شیوه بیور تا بن طبعی موزون
ایدم مراد نفسه خطابدر که بن سکا تدریج ایله ریاضت امر ایتمک
گرک ایدیم اویله ایلیدم شیوه و ناز و غلظت و تعرز قل تا طبعی
موزون و تعلیم وارث دی تدریج ایله ایتدم ز زر دوایی کنم زان

طبع نازک بی گناه صار و یوزلوک چکر بیا اول نازک طبعدن
بی گناه ساقیا جامی بده تا چهره را گلگون کنم ای ساقی بر قدح
ویر کرتا یوزی گل رنکلو ایدم مراد نفسک طبعی نازکدر بنا آنکا حجره
دلالت ایدرن اول بی گناه بکا غضب ایدر خوفدن بکزم
صارر درم ای شیخ و واعظ بر صفای خاطر و بر کره خوفدن خلاص
اولوب صارو یوزم گل رنک اوله ای نسیم منزل سلمی خدا را تا بکی
ای سلمی منزلنک یلی الله ایچون یعنی ارشد تا نیجه یه دک ربع را بر هم
زنم اطلال را جیحون کنم منزللر بربینه اورم آثار دار خرابه یی
جیحون ایدم مراد جناب آلهیدن نفحهٔ ربانیه و فیض استدعا
ایدوب نیجه یه دک مکانی خراب و مقامی اشک چشم ایله سیله ویرم
دیکلدر من که ره بردم بگنج حسن بی پایان دوست بن کیم یولی
التدم دوستک پایان سز حسن خزینه سنه صد گدای همچو
خود را بعد ازین قارون کنم یوز کندم بی گدایی بوندن صکره
قارون ایدم مراد بودر که سیر الی الله ایدوب وصول حضرت حقی
حاصل قلدم سیر فی الله خود بی پایان در لاجرم بوندن صکره
نیجه کندم بی گدالری وصول الی الله ایله غنی ایدم ای شه صاحب
قران از بنده حافظ یاد کن ای صاحب قران پادشاه
بنده حافظی اکن تا دعاء دولت آن حسن روز افزون کنم
تا اول هر کون آرتن حسن دولتی دعا سن ایدم مراد ظاهره
نظر ظاهر پادشاهندن رجادر اما معنی یه نظر سلطان طریقت
اولان مرشد کاملدن استدعاء همت در ولہ ایضا

دیده

فاعلاتن مفاعلن فعلاتن فعلن

دیده دریا کنم و صبر بصحرا فکنم کوزیمی دکز ایدم و صبری صحرایه آتم
واندرین کار دل خویش بدریا فکنم بو ایشده کندو کوکلمی که دکزه
آتم مراد بودر که کوزم بحر وحدته ناظر ایدوب تجلی دریا و عین
دریا ایدوب و اول حضرت تیز جری میانه آتوب بو عملده کندو
قلبمی بحر وحدته آتم که کوز کوربکوکل سوملک مقتضای
طبیعت بشریه در از دل تنگ گنهکار برآرم آهی طار
گنهکار کوکلدن قالدره یم بر آه که آتش اندر گنه آدم و حوا فکنم
که آتشی آدم و حوا گناهنه آتم مراد بودر که توبهٔ خالصه ایده
یم که عقلدن و نفسدن صادر اولان گناه بیله یانوب
محو اولسون زیرا عقلی زوجه و نفسی زوجه یه تشبیه ایدرلر
خورده ام تیر فلک باده بده تا سرمست یدم فلک اوقن شراب
ویر تا سرمست عقده در بند کمر ترکش جوزا فکنم باغی جوزانک
کلک قوشاغی بندنه آتم مراد بودر که بکا حوادث فلک و نکبت
معصیت اوقی طوقنمشدر عشق الهی ویروب کیفیت حب حق
ایله متکیف اولم تا که اوق آتلمین یره بند و عقد ایدوب دفع
مضرات ایدم جرعهٔ جام برین تخت روان افشانم
قدح جرعه سن بو تخت روان اوزره صاچه یم غلغل چنک
درین گنبد مینا فکنم چنک غلغلن بو قبهٔ مینایه آتم مراد
تخت رواندن دنیادر که باقی دکل کتمکدر لاجرم بوندن
شیء قلیل ایله اکتفا ایدوب و عشقدن حصه دار قلوب و همی
حلادعلی یه ایله یوب سنجک کلاهی فغانینی یا مراقبه کلماتنی فلکه

نيتشدر ردم. ما به پر خوش دلي انجاست كه دلدار انجاست. كوكلمز خوشلغي
هابسي اندەدر كه دلدار اندە. در ميكنج جهلكه خود را مكر انجا فكنم. جهلد
ايدەيم كه كندوبي مكر انده اتم مراد بودر كه دنياده حضرت حق بولنمز
بولنمز تركك ايدوب عقبي يه ميل ايده يم يعني اهل دنيادن اولميوب
اهل آخرتدن اولايم تاكه مطلوب حقيقي حضرتني بولايم. يعني بند قبا
اي مه خورشيد كلاه. آچ قفتانك دوكمه سن اي كونش كلاهلو
آي. تا چو زلفت دل سودا زده در پا فكنم. تا زلفك كبي سودا
اورمش كوكلمي اياغه آتم. مراد مستكبردن عقلدر رود فيض مخاطبدن
روح دنيا آنك بند قباسي بدنه تعلقيدر و تزوج كندوسي اي كبي
منوردر و آنك آچيجي اجابدر كه اندن انور دير و آنك زلفي سفلياته
تعلقي و تنزلي در لاجرم عقل روح دير بردن تعلقي قطع قلدقدن
سنك سفلياته ارتباطك كبي سودا زده دنيا اورمش قلبي اياغه
آتوب نظردن براغوب الكا تابع اولميم. حافظا تكيه بر ايام چو
سهوست و خطا. اي حافظ ايامه اعتماد سهو و خطادر پس چرا
عشرت امروز بفردا فكنم. پس نيچون بوكونكي عشرتي يارنه آتم
مراد بودر كه ايام عمره اعتماد خطادر لاجرم اعملوا لاخرتكم كي تموتون
غدا. موجبنجه عبادته و طاعته تعجيل ايدوب يارنه تأخير ايتمك
كرك نيته كيم خبرده وارد اولمشدر عجلوا بالصلوة قبل الفوت و عجلوا
بالتوبة قبل الموت. وله ايضا دوش بيماري چشم تو ببرد از
دستم. دون كيجه سنك كوزك خسته لغي كه الندن بني آلدي
ليكن از لطف لبت صورت جان مي بستم. لكن سنك لبك لطفندن

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

جان صورتني باغلردم. مراد دون كيجه دن عالم ارواحدر كه بكونكي
دنيا كونندن مقدمدر و چشم عينا در و عليتا تو بذه ذات حسنيه
معنا سنه در و آنك بيمارلغي اختفاسي در و لبدن مراد كلام
حقدر يعني عالم ارواحده رؤيت ذات الله ميسر اولمدوغندن
بيخود و بي وجود ايدم اما ارواحه امر كن نوا يا الست بربكم نداسي
اشتدرلوب اندن جان صورتني باغلدم يعني جانم موجود اولدي
يا جانم مصور و موجه اولدي. عشق من با خط مشكين تو امروزي
نيست. بنم عشقم سنك مشكين خطكله بو كونلكي دكلدر ديرگاهيت
كز بين جام هلالي همي مستم. چوق دكيجه زمانلردر كه بو هلالي قدحدن
مستم مراد خط مشكيندن كلام الله در و الخ مجتمع بو دنيا
كونندن دكلدر عالم ارواحدن در كه بو يا بنجه قدحدن و لفظ
دقيقدن مستم. از ثبات خودم اين نكته خوش آمد كه بجور
كندو ثباتمدن بو نكته خوشمكه كلدي يعني كم جور يله بر سر كوي تو از
پاي طلب ننشستم. سنك محلتك باشنده اوزره طلب اياغندن اوتورمدم
مراد كندونك طريق حقده ثباتني مدحدر كه رياضت شدته و
حجاب كبريا تعززي ايله فراغت ايتمدكم و طلبده ثابت قدم لاجرم
كندو ثباتمدن بو نكته يعني مصراع ثاني مضموني بكا خوش كلدي
طالبدن قفا عدا تقدم ديوب ترويج ثبات طلب ايدر. عافيت چشم
مدار از من ميخانه نشين. عافيت كوزدوتمه يعني اميد اتمه بن
ميخانه نشيندن. كه دم از خدمت رندان زده ام تا هستم
كه نغمي رندلر خدمتندن اوردم تاكه وارم مراد بودر كه بن خانقاه

نشنیدن فراغت ملوك و عافیت رباضت امیداتمه كه بن اولادن
وكندم بلادن بروتخلصلر حذمتدن نفس اوروم انلرك خدمتنده
دوروم دیوب بیت سابقك مضمونني كه تحقیق ایدر

دررۂ عشق ازان سوی فنا صد خطرست، عشق یولنده
اول فنا جانبندن یوز خطر واردر، تا نكوییی كه چو عمرم بسر آمد رستم
تا دیمه یس كه چون عمرم آخر اولدی قورتلدم مراد بو دركه طریق
عشده وجانب فناده خطر چوقدر بهانه وفات ایتدم قورتلدم
دیمیه سن موضع موتدن دفنه دك نیچه سؤاللر وقبرده نیچه سؤال
و حاللر و موافق حشرده نیچه مخوف حاللر واردر واتقوا
یوما ترجعون فیه الی الله ثم توفی كل نفس ما كسبت
وهم لا یظلمون، محوی سندن غافل اولمیوب كركدر بعد از نیم
چو نیم از تیر كز انداز حسود، بو نیم نفسكره بكانیم حسود دكل
اگرچه آتلیجی اوقیندن، چون محبوب كمان ابروی خود بپیوستم
چون كنده مثل یای قاشلی محبوبه اولشدم مرا حسوددن ابلیس
آنك اگرچه آتلیجی اوقی طرق ضلاله دلالیدر چون محبوب حقیقی
صاحب رموز درانجا وصول بولدم ابلیس اولان حسود
دن نه غم كه المعصوم من عصمه الله حسبنجه حضرت حقك كنف
عصمتنده اولورم بوسه بر درج عقیقش تو حلالست مرا، سنك
عقیقك درجندن اوپمك حلالدر بكا كه با فسوس وجفا مهر و وفا
نشكستم، كه طعن وجفا ایله محبت ووفایی صیمدم مراد
درج عقیقده جواهر معانی و اسرار نهانی اولان ظرف معنویدر

جونه

جون بن خلقك طعنی وجفالری رباضت ایله محبت ووفایی صیمدم
ان للقرآن بطنا ولبطنه بطن الی سبعة ابطن، حسبنجه
معانی دقیقه وحقایق انیقه كشفنه آغز آچیم رواد ر
صنم لشكریم غارت دین كرد وبرفت، بر سپاهی صنم دینمی یغما
ایتدی وكیتدی، آه اگر عاطفت شاه نگیرد دستم، آه اگر
شاه میلی دوتمزسه الحی مراد صنم لشكریدن نفسده دركاری
معبود ایدنمش طائفه واردر وسپاهی اولدوغی جند اللذن
اولدوغیدر لاجرم الهام ملكی كلوب بنم دینمی یه الحاقم وانقیادم
آلوب آنا حضرتنه ارشاد امیوب كیتدی آه اگر حضرت حقدن
میل ومرحمت اولمزسه الحم دوتوب هدایت اتمزسه جریده مالكوم
مقصوده واصل ومقصودمی حاصل قلمزم دیو حضرت حقدن
استمداد ایدر، رتبت دانش حافظ بفلك بر شده بود،
حافظك علمی مرتبه سی فلكه اوزره كتمش ایدی، كرد غمخواری تو
شمشاد بلندت پستم، سنك بو یوجه شمشاد كبی جونسلكی اكاندو
الجغی مراد بودر كه علم ظاهرده مهارتم وعلو رتبتم واردر
اما اثنی حق ظهور ایدنمكده واوله حوالی یه تیز كیده كه الجوخ
سنه بلمز اولورم دیوب علم كشفی ولزتنی ظهور ایدجك علم كسبی
وظاهری محو اولور وغنی بیایدر ولد ایضا دردم از یار ست ودرمان
نیز هم، دردم یاردندر هم درمانی دخی، دل فدای او شد و
جان نیز هم، كوكل آنك فداسی اولدی هم جان دخی مراد درعشق
داد حقدر منصب ووصل دخی داد حقدر كوكل وجان بهر یی

فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

دیرا

اکا فدا دردیکدر. ایش که می کویند آن بهتر ز حسن. بونی که
دلبرا هلی بکرکور حسنده ن. یار ما این دارد و آن نیز هم. بزم یاریکه
بو واردر اول دخی هم مراد بونده ن ظاهره نظر بودرکه آن دیدکلری
که شول جاذبه درکه بعض محبوبلرده اولور اکرچه که حسنی دخی فایق
دکلدر ایسه. پس دیرلرکه آن بکرکور حسنده ن که آنده آن اوغیبه
ودخی مصراع ثانیده مذکور اولان این لفظی حسنه اشارتدر
وآن لفظی یا آنه اشارتدر ویا آن کنده سی مراددر یعنی بزم یاریکه
هم حسن فایقی واردر هم جذب صادقی واردر وبعض بو نظر مراد
بودرکه جذبة من جذبات الرحمن توازی عمل الثقلین
موجبنجه جذبهٔ الهیه حسن عملدن یکرکدر اما بزم یار عزیزکه
حضرت حقدر آنک هم جذبهٔ صادقه سی هم حسن عمله
رغبتی هم حسن عملی یعنی فضل رحمتی واردر. بهر دو عالم
یک فروغ روی او است. هر ایکی عالم آنک یوزینک بر
جلاسیدر. کفته شد پیدا وپنهان نیز هم. دینلدی آشکارت
وکزلو دخی هم مراد بودرکه دنیا وآخرت تجلیات الهیه دن
وظهورات حقدن برشیدر بو سوز دینلمشدر آشکاره
وکزلو هم. داستان در پرده می کویم ولی. حکایت و
قصه یی پرده ده دیرم ولی کفته خواهد شد بدستان نیز هم
دینلسه کرکدر حکایت وقصه ایله دخی هم مراد عشق الهی قصه سی
کزلو سویلیوب خلقه فاش اتمز ایدیم اما کشان عشق ظهوردر
قصه وحکایت اوله کرکدر دیکدر. چون ما آن نرکس مستانه نکت

بزم

بزم قانمزکه اول نرکس مستانه دوکدیکی. وان سر زلف پریشان نیز هم.
اول پریشان زلفک اوجی دخی هم مراد ذات الله هلاک ایندوکی
نکه صفات دخی هلاک اندر. دیکدر. اعتمادی نیست بر کار جهان.
بر اعتماد یوقدر جهان ایشنه بلکه بر کردون کردان نیز هم. بلکه
دونجی فلکه دخی هم مراد بودرکه جهانک اعمالنه یعنی فلکک تأثیراتنه
اعتماد یوقدر بلکه فلکک کندویه اعتماد یوقدرکه فانی وهلاک
اولنه کرکدر. یاد باد آنکو بقصد خون ما. انکلسون اولکه بزم
قانمز قصدنه عهد را بشکست وپیمان نیز هم. عهدی صدی
واوجی دخی صدیی هم مراد نفسک روحک ضرری قصدنه عهدو
پیمان صدوغنی بیاندر. چون سرآمد دولت شبهای وصل.
چون باشه کلدی وصل کیجه لرینک دولتی. بکذرد ایام هجران نیز هم.
هجران ایاملری دخی هم. مراد وصل مرادباقی اولمدوغی کبی هجران
دخی باقی اولمز بلکه ایکیسی دنیاده علامت حکمتدر. لاجرم دنیا ایچره
نه دولتی باقی درنه محنتی باقیدر. دیکدر. نقش خالش چون
ضیتم بار ما. آنک خالنک نقشنی بنم کوزم قاشنی نیجه کره آشکارا
خوردو پنهان نیز هم. آشکاره ایچدیکی کزلو دخی هم مراد ستر
الهی به وقود ایچونه آشکاره وکزلو قان ایلدم دیکدر.
عاشق از قاضی نترسد می بیار. عاشق قاضیدن قورقمز
شراب کتور. بلکه از یرغوی دیوان نیز هم. بلکه دیوان یاغندن
دخی هم مراد بودرکه اهل شرع عشق الهی یه مانع دکلدر بلکه
معاوندر لاجرم عاشق اندن قورقمز اهل عرف خود قلب حالن بلمز

بیان عهد معناسنده در
ودخی اوبیله ایکیه
قصده سرلنکادخی
دیر منه

یرغو تهدید وبیان
ودعوی معناسنه
کلور دیر
منه

عشق حود درونیا دربس عاشق اندن دخی قور قمز محتسب داندکه
حافظ عاشق است محتسب بیلور که حافظ عاشقدر و آصف
ملک سلیمان نیز هم سلیمان ملکنک وزیری دخی هم مراد
بودر که بنم عاشق حق ایدوکم اهل حالک ادنی اولانی بلدکی کبی
اعلی اولانی دخی بیلور که طالب حقدر طالب منصب ومال دکلدر
والدلها درزمان خانه عشرت صنمی خوش دارم عشرت کلارند
بر خوش معبود واردر که سر زلف و رخش نعل درآتش دارم
آنک زلفی اوجندن ویکاغندن اودده نعلی واردر مراد زمان
خانه عشرتدن عبادت خانه و حجره خلوت در و خوش
معبوددن مراد حضرت حقدر و زلفک اوجی الکی یا اولدوغیچون
نعله تشبیه در و یکاغ حمرت رنکی ایچون آتشه مشابهدر
یس اول صنمک سر زلفی یکا نعل و یکاغی آتشدر شول کمنک
کرکوکلنی قز درموج استه سرلر آنک سینه نعلی آتشه قورلر
لاجرم بنم غیب هویت اوجندن و جمال حضرت حقدن حرارتم
واردر عاشق و رندم و میخواره باواز بلند عاشقلن دخی
رندن و شراب خوارن اواز بلند ایله و بنی هم منصب ازان حور
بری وش دارم بو جمله منصبی اول بری کبی حوردن دوترم
مراد بودر که عاشق حق و تخلص مطلوب و شراب نوش محتوح
اولدوغم که بو جمله منصب عالیدر اول جمال مستوردن دوترم
کر تو زین دست مرا بی سر و سامان داری اکرسن بنی بو
الدن یعنی بو منصبم ایچون که عاشق و رند و میخواره یت

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

نهان خانه دیو کلامه
دیرلر منه

بلکه که مطلعده و تخلصده
مذکور اولان لفظ خوش
فتح خا ایله او فتحه کرکدر
رعایت قافیه ایچون
منه

یعنی شراب یا اواز بلند
ایله ایچه رید دیکدر
منه

باشن سزیعنی قدرسز و یونسز دوترسک من باه سحرت
زلف مشوش دارم بن آه سحر ایله سنک زلفک مشوش
دوترم مراد بودر که حضرت حق عاشق و مخلص و عشق
الهی بونوش قلانی بحسب الظاهر حور و فقیر دوترسه اما
فقیر دعای سحرکاهی و تکرار ده اولان آهی ایله آنک غیب
هویتندن اثار رحمت ظاهره ایدوب انده تأثیر ایدر کر بکانامه
رندان قدحی خواهی زد اکر رندلر حجره سنده بر قدم اورمق
استرسک نقل شعر شکر بیخ و می بیغش دارم شکر
کبی شعر نقلی و صافی شرابم واردر مراد حجره خلوتدن حضرت حقدن
تجلی و استدعا ایدوب طاتلو علم و معرفتم و عشق صافم واردر
دیر ور چنین چهره کشاید خط زنکاری دوست اکر
بو یله یوز آچرسه دوستک زنکاری خطی من رخ زرد
بخونابه منقش دارم بن صاری یوزمی قانلو صو ایله
منقش دوترم مراد خط سبزدن قرآن عظیمک خط لطیفی در
اول آچلیر قرون شو قدر قان اغلیوب صاری یوزمی قزل
رنک ایدرم که سلف صالحین مصحف آچوب اوقدقجه اغلرلر
ایدی که اغلمین کمسه کورسه لر هذا التلاوة القرآن فابن البکاء
دیرلر ایدی ناوک غمزه بیاور و زره زلف که من اوقنی و زلف
زرهنی کتور که من جنکها با دل مجروح و بلاکش دارم جنکلرم
واردر مجروح و بلاچکیجی کوکل ایله مراد بودر که تأثیر عشق ذات و
صفات استرسن که شیطان شرندن مجروح و بلا چکمش قلبمی

غمزه ...

جنکلر مغلوب ومضبوط ایدم حافظا چون غم وشادی جهان در کذر است

ای حافظ چون جهانک غم وشادیسی کچجک وزوال در بهتر آنست

که من خاطر خود خوش دارم یعنی اولدر که بن کندو خاطرمی

خوش دوتم مراد بودر که چون جهانک غمی وفرحی باقی دکلدر

یکیکت اولدر که سن دا یا خاطر خوش یوعتب غم چکلدکده دخی

اینها نیز بکذرد دیکدر ولرایضا دیدار شد میسر وبوس وکنار هم

دیدار میسر اولدی واوپمک وقوچمق هم از بخت شکر دارم و

از روزکار هم بختدن شکر منت دارم وروزکاردن هم

مراد تجلی جمال ومناجات وصال میسر اولدیغی بختدن شکر که

وروزکاردن دخی دیوب اظهار شکر در زاهد برو که طالع

اکر طالع منست ای زاهد یوری اکر طالع بنم طالعم ایسه جامم

بدست باشد وزلف نکار هم قدح بنم الیمده اولور زلف

نکار هم مراد بودر که ای زاهد خشک یوری کر طالع بنم

طالعم ایسه که عاشق مشربن عشق آلهی الیمده وغیب هویت

دخی الیمده در لاجرم فیض وفضل حاصل اولمشدر ومشاهده

حقیقة کامل اتمشدر ما عیب کس برندی ومستی نمی کنیم

بزکمسنک عیبنی رندلک ومستلک ایله اتمز لعل بتان خوشست

ومی خوشکوار هم یعنی لعلی خوشدر وسکیجی شراب هم مراد

بودر که رندکیا اخلاص در وهستی عشق آلهی در که بونلر

اوله عیبلمز زیرا اخلاص باعث تعرّف خاص در وعشق

آلهی غذای خواص در ای دل بشارتها دهمت محتسب نماند

ای

ای کوکل سکا بشارت ویره یین محتسب قالمدی ازمی جهان

پر است وبت میکسار هم شرابدن کر جهان طلو در

شرابخور محبوبدن هم مراد محتسبدن شول اهل ظاهردر که

تصوّف اهلنه منکر اولوب معترض ومقصدلری لاجرم اهل

زمان بونلر اولمغه سعادت ومحل بشارتدر پس بر

زماننده بونلر اولوب عشق آلهی غالب والحمد للناس الی الطالب

اولمشدن آنک شکرینی ذکر ایدر آن شد که چشم بدنکران

بود از کمین اول کمندی که برمز کوز ناظر ایدی پوشیدن

خصم از میان برفت وسرشک از کنار هم خصم اورته دن

کتدی وکوز یاشی کنار دن هم مراد بودر که بزه کوز کوی برمز نظر

ایدر کوز وار ایدی اول کتورکی خصم اورته دن کتدی وبزم

کوز یاشی کنار دن کتدی که اندن اعلمز اولدوق بو بیت مضمونی

ایله بیت سابق مضمونی تحقیق ایدر خاطر بدست تفرقه

دادن نه زیرکیست خاطری پریشانلغه النه ویرمک زیرکلک

دکلدر مجموعه بخواه وصراحی بیار هم برمجموعه ایسته

وصراحی کتور هم مراد بودر که مشاغل دنیایه اشتغال خاطری

پریشان قلمقدر کو بلایلمک زیرکلک دکلدر برکتاب تقوده

ایسته وبرتجلی عشق آلهی اولور یار کتور که جمعیت قلب بولاسن

برخاکیان عشق فشان جرعه لبش عشق خاکیلرنه جاج

انک لبی جرعه سن تا خاک لعل کون شود ومشکبار هم

تا خاک لعل بیمی اوله ومشکبار غدرجی هم مراد بودر که عشق آلهی

(margin: مضمون ناخاملات مقامیله)

(margin: شد تغلطی رفت معنا سینه در)

بستی وخاک نهادی اولانره کلمات الهیه دن بر شمه صباح تا که
اول خاکی خاک اولانر لعل کبی عزیز و شریف اولوب وکلمات
طیبه ایله جک یاغدرجی اولوب معارف الهیه ایله ایمانی اولنر
چون کائنات جمله ببوی تو زنده اند چون کائنات جمله سنک
قوقوسی ایله دریلردر ای آفتاب سایه ز ما بر مدار هم ای
کنش کولکه کی بزدن قالدرمه هم مراد مخاطبدن آفتاب حقیقی
درکه عالم اندن حیات بولمشدر لاجرم اندن بز ظل عنایت
ونور هدایت ایسترز چون آب روی لاله وکل فیض حسن تست
چون لاله نک وکلک یوزی صویی سنک حسنک فیضیدر
ای ابر لطف بر من خاکی ببار هم ای لطف سحابی بنم خاکی
اوزره یاغ و یاغدر هم مراد مخاطبدن حضرت خدا حق در چون
هر لطیفک لطافتی آنک فیضندندر لاجرم اندن آب فیض طلب ایدر
ای آرزو واکر همه کرم تست عذرخواه هم قطره ابر رحمت تو بست
از بی شستن گناه هم اهل نظر اسیر تو شد از خدا بترس
اهل نظر سنک اسیرک اولدی الله دن قورق و ز[illegible] آصف
جم اقتدار هم جم قدرتلو وزیرک عدلنی اعتبار ایله هم مراد مخاطب
دن نفس درکه نظر سببی ایله نیجه اهالی اسیر ایتمشدر لاجرم انی
دیر الله دن قورق و شحنه قهار عدلندن قورق که سنی ریاضت
ایله هلاک ایدر برهان ملک و دین که ز دست وزارتش
ملکک ودینک دلیلی که آنک وزارتی الندن ایام کان یمین
شد و دریا یسار هم ایام معدن یمین لو اولدی و دکز یسارلو

هم

بارده یاغمق معناسنه در و دخی یاغدرمق معناسنه ده استعمال اولنور دیرار

[illegible] بعض دیوانلرده بو مصراع [illegible] بعض نسخه ده [illegible] حافظانه [illegible] و بعض دیوانده [illegible] صورتده [illegible]

هم مراد ظاهره نظر وزیر زمانی مدح ایدر و معنی به نظر خلیفه
الله اولان وخلیفه رسول الله اولان شیخی مدح ایدر که ملک و
دینک دلیلی در که وزارتی الندن زمان صنایع آلی معدن
وصولها الی دریا اولمشدر یا غنالی دریا بولمشدر خلاصه
مراد ملک ودینک قوللاغرنیادر و تعلیم قناعت ایله اهل زمانی
غنی و مستغنی قلمشدر دیمکدر بر یاد رای انور و آسمان صبح
آنک نورلو فکری یادینه صبح آسمانی جان میکند فدا و کوکب
نثار هم جانی فدا ایدر صبح و کوکبی نثار هم مراد ظاهره
نظر وزیرک رای انورن و معنی به نظر شیخک رای انورن مدح
ایدوب آنک حضوره آسمان صباح جان ویروب همت بی اولنلری
دیر کیروب ویلدزلری نثار ایدر دیو وصف ایدر کوی از زمین
ربوده چوکان عدل تست بر طوبی سنک عدلک چوکانینک
قاپمشیدر وین بر کشیده کنبد نیلی حصار هم بو چکلمش
قبه وکوک رنکلو حصار هم مراد زمین و آسمان مسخر فرمان
الهی ایدوکنی بیان ایدر عزم سبک عنان تو در کردش آورد
سنک چابک اویانلو عزمک دونمکه کتوردی این پایدار مرکز و عالی
مدار هم بو ثابت مرکزلی و عالی مدارلی هم مراد مشیته الله متعلق
اولموش ایله زمین و آسمان متحرک اولور دیمکدر تا از نتیجه فلک و
طور دور اوست تا فلکک و آنک دورانک طورلری نتیجه
سندن در تبدیل سال و ماه و خزان و بهار هم ییلک و آینک
و خزانک و بهارک تبدیلی هم بو بیت فی هو ندر خالی مباد

كاخ جلالت ز سروران، خالی اولمسون سنڭ جلالڭ كوشكی
سرورلردن ؛ وز ساقیان سرو قد و گلعذار هم، سرو قد و
گلعذار ساقیلردن هم مراد ظاهر، نظر ورزیده دعادر ومعنی
نظر شیخ زمانه دعادر كه الكا دیر سنڭ خانقاه عظمتڭ
دین سرورلردن و بلند مرتبه و صاحب كشف شهود دیرجی
كامل و مكمللردن خالی اولمسون. حافظ كه در ثنای تو چندین
گهر فشاند، حافظ كه سنڭ ثناكده بو دكلو كوهر صاچدی
پیش گفت بود خجل و شرمسار هم، سنڭ اياغڭ اوڭنده
خجل اولور شرمسار هم مراد سنڭ الكدن واقع اولان احسان
نعم جواهر نثارمدن زیاده در دیمكدر ویا نعم نثار ایتدوكم گوهر
اعتباری سنڭ اعطا ایتدوكڭ گوهر حقیقی در دیمكدر
وله ایضا روزگاری شد كه در میخانه خدمت میكنم، بر زمان
اولدی كه میخانه ده خدمت ایدردم در لباس فقر كار اهل دولت میكنم
فقر لباسنده اهل دولت ایشین ایدرم مراد بودر كه بر مدت
در كه خانقاهده خدمت ایلرم لباس فقیرانه اما اهل دولت باقیه
واصحاب آخرت عملن ایلرم. واعظ ما بوی حق نشنید بشنو
این سخن، بزم واعظم حق قوقوسن دویمدی ایشت بو
سوزی ؛ در حضورش نیز می گویم نه غیبت میكنم، حضورنده
دخی دیرم غیبت ایتمزم مراد بودر كه علم ظاهر بیلن وعظ
عوام ایدن سلوكدن غافل وارشاده قادر دكلدر نفس
الواقع بویله در مواجهه سنده دخی ذنبكی حاضر در غیبت

دكلدر

دكلدر ؛ تا كی اندر دام وصل آرم تذروی خوش خرام، تا قچن
وصل آغنه گتورم بر خوش صالنجی بر سولكنی ؛ در كمینم وانتظار
وقت فرصت میكنم، پوصیده یم فرصت وقتی انتظار ایدر
رم مراد بودر كه سیر الی الله مراتبندن بر مرتبه صید و تحصیل كر
امك ایچون خلوت پوصیه سنده یم اولا فرصت بولم تحصیل
قیلم؛ چون صبا افتان و خیزان میروم تا كوی دوست، صبا
یكی دوشركن و قالقرق كیدرم تا دوستك محله سنه یعنی
غایت استعجال ایله كیدرم كه كاه دوشرم كاه قالقرم
وز رفیقان ره استمداد همت میكنم، یولداشلردن و كلدكه
همت مددن طلب ایدرم مراد بودر كه وصول قرب حقده
استعجال ایلرم روحانی یعنی معارف الهیه سی اولانلردن و صاحب
كشف اولانلردن كه مدد طلب ایدرم؛ زلف دلبر دام راه و غمزه اش
تیر بلاست، دلبرڭ زلفی یول آغیدر و غمزه سی بلا اوقیدر
یاد دار ای دل كه چندینت نصیحت میكنم، خاطرڭده دوت
ای كوكل كه سكا بو دكلو نصیحت ایلرم مراد بودر حسن مجازی
و حب هوائی مانع راه حق ایدوكن بیاندر و اندن اجتناب
واحتراز اتمكه ارشاددر و بو بیتده خاطرده دوت تنبیه در
خاك كوی تو زحمت ما بر نتابد بیش ازین، سنڭ محلتڭ طپراغی
بزم زحمتمزه قادر دكلدر بوندن زیاده لطفها كردی یا بتا تخفیف
زحمت میكنم، لطف ایلدڭ ای بت زحمتی تخفیف ایلرم مراد
بوندن محبوب مجازیدن مفارقت طریقین تعلیم در كه حسن تعبیر ایله

اندن بعد اختیار ایدوب معشوق حقیقی ملازمتنی ایتمک کرک
دیده ء بدبینی بپوشان ای کریم عیب پوش • بر خرکورن کوزلر
اورت ای عیب اورتیجی کریم • زین دلیریها که من در کنج خلوت
میکنم • بو بهادرلقلردن که بن خلوت بوجاغنده ایدرم مراد
بوندن حضرت رب کریمه ستر عیوب و عفو ذنوب ایچون
تضرع تعلیمی درکه بنم خلوتده معصیته جراتم وار در ایلدی ای
ستار العیوب و غفار الذنوب و رب کریم اول خلوتده
اولان جرائمه نظر اتمه • حاش لله که حساب روز حشرم باک نیست
تنزیه ایدرم اللهی که حشر کونی حسابندن بکا غم یوقدر • فال فردا
میزنم امروز عشرت میکنم • یارن فالنی اورورم بکون عشرت
ایدرم مراد بودر که بکون توبه ایدوب عشرت عبادت ایدن
ان الحسنات یذهبن السیئات • حسنجه یارن حشر کوننده
حسابدن نه غم چکمر که بکونکی توبه و طاعت یارن امانه در رحمته
قال و علا متدر • از یمین عرش آمین میکند روح القدس
عرشک صاغندن امین ایدر جبرائیل • چون دعای پادشاه ملک
ملت میکنم • چونکه ملک و ملت پادشاهنک دعاسن ایدرم
مراد ظاهر نظر پادشاهی دعاسیدر حقیقته نظر حقیقت
پادشاهی دعاسیدر • خسروا امید اوج جاه دارم زین قبیل
ای پادشاه منصب اعلیسی امیدین دوترم بو جهتدن التماس
آستان بوسی حضرت میکنم • حضرتکک اشکن اوپمک طلبن ایدرم
مراد ظاهر نظر پادشاه مجازیه خطابدر و معنی نظر

پادشاه

پادشاه حقیقی یه خطابدر که منصب اعلی اولدر که انده عزل و
موت ایله مفارقت اولمیه لاجرم بر کمسه عتبه ء علیه ء الهیه اوپمک
طلبنده اولا امیددر که عزل و موت ایله مفارقت واقع اولمیجق
منصب اعلایه واصل اولا • حافظم در محفلی دردی کشم در مجلسی
حافظم بر محفلده یوسه چکیجی یم بر مجلسده • بنکر این شوخی
که چون با خلق صنعت میکنم • کور بو اوتنمزلکی که نیجه خلقه
صنعت ایدرم مراد کندویی صورت ایدوب خلق یوزنه
اهل قرآن و مجلس فسقده شارب الخمر اولانی تشنیع ایدوب
الحا بیند در وله ایضا زدست کوته خود زیر بارم • کند و قصه
المدن یوک التنده یم که از بالا بلند آن شرمسارم • که قامتی یوجه
لردن اوتنورم مراد بودر که مرتبه ء بلند تقیدن الجقلغمدن مغلوبم که
مرتبه ء عالیه صاحبی اولنلردن کرشرمنده یم بیت اکرچه نافه ء
مشکست بارم • ز زلف عنبرینت شرمسارم • مکر زنجیر مویی
کیرم دست • مکر بر صاچی زنجیر دوته الیمی • و کرنه سربشیدا ایی
بر آرم • والا باشی دلولکه کتوررم مراد بودر که مکر بر ظاهر غیب
هویتی اهلی بکا تسلی ویره والا دیوانه اولورم بیت
اکر دیوانه ء عشقت بگیرم • بعقل تام فردا سر برآرم • ز چشم
من بپرس اوضاع گردون • بنم کوزمدن صور فلک اوضاعنی
که شب تا روز اختر می شمارم • که کیجه تا صباحه دک کیم یلدز صایارم
مراد بودر که او یانقلر بیلورلر که فلکک قراری و ثباتی یوقدر ساعة
فساعة دکرکون اولور بیت شبی دم من جرها مزاجون بناچیز •

مفعولن مفاعیلن مفاعیلن

چه باشد گر در آری در شمارم ۰ بدین شکرانه می بوسم لب جام ۰
بو شکرانه یه اوپرم قلح طوداغنی که گرد اگر زراز روزگارم ۰ کم
بنی جز دار ایلدی روزگار رازندن مراد جامدن عشق الٰهی محلی
اولان اهل حالی در آری اوپوب سودوکم اولدر که عالمک بی بقا و
متاعی هبا ایدوکن بکا بلدردی بیت اگر پرسی ضعیفی من ای دوستا
ز دست روزگار زورکارم ۰ من از بازوی خود دارم بسی شکر ۰
بنم کندو بازومدن چوق شکرم واردر که زور مردم آزاری ندارم
که آدم انجتمک قوتم یوقدر مراد بودر که بن فقیر اولدوغم ایچون
شکر ایدرم که کمسه انجتمکه قادر دکلم بو مصراع ثانی شیخ سعدی
کلامندن تضمیندر بیت خدا را شکر نعمت چون گذارم ۰
که زور مردم آزاری ندارم ۰ اگر گفتم دعای می فروشان ۰ اگر دیدم
ایسه خراب صاتیجلره دعا سن ۰ چه باشد حق نعمت می گزارم ۰
نولا حق نعمت ادا ایدرم مراد بودر که بکا افاضه وافاده عشق
الٰهی ایدنلره دعا ایدوب آنی ایچون ایدرم که بنم اوزرمده حق نعمتلری
واردر آنک شکرین ادا ایدرم بیت چو نعمتهای باری بی شمارست ۰
چگونه شکر او را می شمارم ۰ تو از خاکم نخواهی برگرفتن ۰
سن بنی طپراقدن قالدرمسک گرکدر بجای اشک اگر گوهر ببارم ۰
گوز یاشی یرینه اگر گوهر یاغدرسم مراد مخاطبدن نفسیدر که روحک
گوز یاشنه رغبتی و شوقی یوقدر بیت همین کارم بود بارید ناخن
ببینی در عاشقی این کار و بارم ۰ مکن عیبم بخون خواری ازین دست
بنی عیبلمه که قان ایچیجیلک ایله بو گرادن که کار آموز آهوی تتارم

استعمال عجیبدر معنی بودر غلط وخطا ظن اولنمیه منه

که

که آهوی تاتاره ایشاو کزدیجی یم مراد بودر که صحرای جهاندن ریاضت
ایله قان ایچوب زحمت چکدوکم عیبلمه که انفاس طیبه صاحبی اولان
لره تعلیم عمل ایدرم بیت بمویی در وطن رغبت ندارم ۰
بباید رفت چون مشک تتارم ۰ سری دارم چو حافظ مست لیکن ۰
بر باشم واردر حافظ کبی مست لیکن بلطف آن سری امید وارم
اول بر باشک لطفنه امیدلویم مراد بودر که بو طرفدن مست حق اولنه
اول طرفدن لطف اولوح امیدی واردر ولها ایضا در خرابات مغان گر
گذر افتد بازم ۰ اگر مغان خراباتنه اوغرموق دوشه گرو بکا حاصل خرقه
وسجاده روان در بازم ۰ خرقه وسجاده حاصلن روان اوینایم مراد
خرابات مغاندن خانقاه شیخ درلاجرم اکا گیروب اوغراسم بدنم و مالم
حاصلن والذین جاهدوا باموالهم وانفسهم حسبنجه الله صرف ایدرم
حلقه توبه چو زهاد اگر امروز زنم ۰ توبه حلقه سن زاهد
لر کبی اگر بکون اورسم ۰ خازن میکده فردا نکند در بازم ۰ میخانه خزینه
داری یارن قپو اچمز بکا مراد توبه دن سلوکدن رجوعدر و زهاد
دن مراد دوکا خوافیه من الزاهدین موجبنجه اندن اعراض ایدنلردر
یعنی اگر ترک خانقاه ایدوب اندن اعراض ایدرسم خانقاه کتابی
و حافظی بکا قپو اچمز که اننه مرید طریقت اولان مردود اولور
مقبول اولمز ۰ ور چو پروانه دهد دست فراغ بالی ۰ اگر پروانه
کبی بال ویرسه بر فراغ البال جز بران عارض شمعی نبود پروازم ۰
اول شمعه منسوب عارضدن غیریه اوچمیه اوچم مراد اگر بکا فراغ قلب
حاصل اولورسه پروانه گبی جمال آلهیدن غیریه اولمز پروازم دیمکدر

ما علاقتدن نقلاتدن قعلاتدن فعالی ملک سیه بو سلطانلق تحصیل و خوب بر نسبت تحمیسیرت واردر منه

بیت جانمی ترك ایتمشدر ترك جانانه ایلین ٭ جان بنی ترك ایتمشدر یاد قیدی بیوانه

همچو چنك ار بکناری بدهی کام دلم ٭ چنك تحریر اگر بر کناره ده ویره

سن کوکلی مرادن باز چون نی ز لبانت نغمه بنوازم ٭ کرو بنی

سنك بیلمکرکدن بر نغمه ایو نغمه لندرم مراد بودر که شیخ بکا بر

کناره فیض قلب وحصول فضل ایدرسك بنی سنك کلامکی

بر نغمه دن سویلیم علم کشفیدن معارف الهیه بیان ایلیم بیت

ای بیچه الی به کشف علم اولوب ٭ مرد عامی ایکن اولدی عالم اول ـه

صحبت حور نخواهم که بود عین قصور ٭ حور صحبتنی استمزم که عین

قصور اولور ٭ با خیال تو اگر باد کری نپردازم ٭ سنك خیالك ایله

اگر بر غیر ایله مشغول اولیم مراد سنك خیالك میسر اولیجق غیر ایله صحبت

ایتمك استمزم اگر اول غیر حور دخی اولورسه که عین قصور ودرجه دن

سقوط در دیمکدر بیت باروی تو چیست جنت وحور ٭ ٭

هستند همه دو دور وقصور ٭ ماجرای دل خون گشته نگویم باکس

قان اولمش کوکلك ماجراسن دیمزم کسه یه زانکه جز تیغ غمت نیست کسی

دمسازم ٭ زیرا سنك غمك قلیجندن غیری یوقدر برکسه بنم مصاحبم

مرادلو کوکل یعنی بنم ارشادندن غیری یه دیمزم دیمکدر ٭ سر سودای

تو در سینه بماندی پنهان ٭ سنك سوداك رازی سینه ده

قلوردی کزلو چشم تر دامن اگر فاش نکردی رازم ٭ اگر بنم یاشلی

کوزم اگر فاش ایتمیه یدی رازمی مراد سنك سوداك رازنی کیمسه یه

دیمزم ایدم اما کوزم یاشی فاش ایتدی دیمکدر شعر الحب الصب

الی الحب منکم ٭ ما بین مفتح منه ومنتظم ٭ مرغ سان از

قفس

بلکه بر نغمه افتادن برکیجه
معنایه کلمدن اما بونده
ایدو نغمه لندر معناسی
فنا سیدر
مقامه
صح

قفس خاك هوایی گشتم ٭ قوش کبی طپراق قفسندن هوایی اولدم

بهوایی که مگر صید کند شهبازم ٭ بر هوایه که مگر صید ایده بنی شهباز

مرادم مرغ کبی هوایی اولوب کار دنیایی ترك ایتدوکم بر شهبازه

شکار اولمق هواسنه در دیمکدر ٭ گر ز هر موی سری بر تن حافظ

باشد ٭ اگر هر قیل بر باش اولورسه حافظك تنی اوزره ٭ همچو زلفت

همه را در قدمت اندازم ٭ زلفك کبی جمله سن قدمکه آتم مراد هر

قیلم باش اولسه سنك اچون قطع اولنوب قدمکه نثار قلمغه راضی

یم خلاصه مراد جمیع ارواح وقوای روحانیه ونفسانیه حضرت

حق اچون وفی سبیل الله فدا اولسون دیمکدر وله ایضا

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

زلف بر باد مده تا ندهی بر بادم ٭ زلفنی یله ویرمه تا یله که ویرمیه سن

بنی ٭ ناز بنیاد مکن تا نکنی بنیادم ٭ نازه بنیاد قومه تا که کیدرمیه

سن بنم بنیادم مراد متکلمدن روح در ومخاطبدن نفس در ونفس

روحك محبوبی مثابه سنده در که دیلدوکی ایتدورر ونفسك

زلفی افکار طویله سی وطول املی در لاجرم روح نفسه دیر افکارکی

هوایه ویرمه که بنی دخی هوایه ویروب ضایع ایدرسن وتعززده

تلذذ بنیادن اورمه که بنم بنیادم خراب ایدرسن ٭ رخ برافروز که فارغ

کنی از برگ گلم ٭ یوزك نورلندر که فارغ ایده سن گل بیراغندن

بنی ٭ قد برافراز که از سرو کنی آزادم ٭ قدك قالدر که سرودن آزاد

ایده سن بنی مراد بودر که نفسك جمالی طاعات ایله منور اولیجق

روح انون متلذذ اولوب کلدن مستغنی اولور ونفسك عبادته

علو درجه سی اولیجق روح مرتبه ظاهره دن آزاد اولور شهره شهر

مشو تا ننهم سر در کوه • شهر مستی شهر ایله اولمه تا قویمیم باشمی طاغه • شور شیرین
منما تا نکنی فرهادم • شیرینک شوریک کوسترمه تا فرهاد ایتمیه سن
بنی مراد بودر که نفس شهرت بولمغه الشهرة آفة حسبنجه روحه
نقصان وضرر اولور لاجرم طاغه وبیابانه محجوب خلقدن عزلت
اتمک لازم کلور ونفس شیوه شیرین ایدیجک روح عاشق
دیوانه اولور دیمک • مخور باد کران تا نخورم خون جگر • شراب انجمه
غیریلر ایله تا جگر قانن ایچمیم • یاد هر قوم مکن تا نروی از یادم •
هر قومی یاد اتمه تا کتمیه سن بنم یادمدن مراد بودر که روح نفسه دیر که
سن غیریلر ایله محرمه وعشرته ارتکاب اتمه که بن بحضور اولوب
جگر قانن که ایچمیم وغیریلر ذکرنه مشغول اولمه تا که بن سنی فراموش
ایتمیم • زلف را حلقه مکن تا نکنی دربندم • زلفنی حلقه اتمه تا بنی بنده
اتمیه سن • طره را تاب مکن تا نتهی بر بادم • طره یی بوکمه تا بیله
ویرمیه سن بنی مراد بودر که روح نفسه دیر افکاری حیله لو اتمه
تا بنی دوشرمیه سن وخلق یوزینه اولان عملک ریا ایله اتمه که بنی
ضایع وعملمی باطل ایدرسن • یار بیکانه مشو تا نبری از خویشم •
یاده یار اولمه تا کیدرمیه سن بنی کندمدن • غم اغیار مخور تا نکنی ناشادم
اغیار غمن یمه تا که بنی غمناک اتمیه سن مراد بودر که روح نفسه
دیر حقدن بعید وباد اولنلر ایله یار اولمه که بنی دخی بعید
وکندمدن کیدرمیه سن وشیاطین واعدا ایدنک غمن یبوب
انلرک قیدنده اولمه تا که بنی دخی غمکین اتمیه سن • در شمع هر جمع مشو
ورنه بسوزی ما را • هر جمعک شمعی اولمه یوخسه یقرسن بزی

طره دیو زبان عجمده
السنه دوکلاه چکله
دیرلر سلمه

سر

سرمکش تا نکشد سر بفلک فریادم • باشنی چکمه تا باشی چکمیه فلکه فریادم
مراد بودر که روح نفسه دیر سن هر مجمع شمعی اولوب ناس ایله اختلاطی
چوق ایدرسک عملک قالوب بنی یاقوب ضایع ایدرسن • وبکا
موافقتدن باش چکرسک فریادم فلکه چیقر • سرم از دست شد و
وصل تو شد حاصل • باشم الدن کتدی سنک وصلک جمالک کوسترمدی
دست گیرم که ز هجر تو ز پا افتادم • الم دوت که سنک هجرکدن
ایاقدن دوشدم مراد بودر که روح نفسه دیر که عمرم آخر اولوب اولدیم
سندن مواصلت یوزینی کورمدیم لاجرم الم دوت که موافقت قیل
والآ خراب وبیاب وضایع وتباب اولدم • رحم کن بر من مسکین و
بفریادم رس • رحم قیل بن مسکینه وفریادمه ایرش تا نجاک
در آغوش نرسد فریادم • تا جور تیغی بلزاغنه ارشمیه فریادم
مراد روح نفسه رحم وشفقت وموافقت عبادت طلب
ایتدوکیدر والآ شیخ قادر قره سندن شکایت ایدرم دیو
تهدید ایدر • چون فلک جور مکن تا نکشی حافظ را • فلک بی
جور اتمه تا قتل اتمیه سن حافظی • رام شو تا بدهد طالع فرخ دادم
مطیع اول تا ویره مبارک طالع بنم عدلم مراد روح نفسه ظالم لنفسه
وظالم لغیره اولمقدن کندوسی ورودجیهلاک اتمکدن نهی ودرو طاعته
ترغیب در تا طالع مبارک ورن که عدو داد وحصول مراد میسر
اوله بعض نسخه ده مخلص بیتی بویله واقع اولمش • حافظ از جور
تو حاشا که بنالد روزی • حافظ سنک جورکدن حاشا که
ایکلیه بر کون که از ان روز که در بند توم دلشادم • که اول کوندن

بروکر سنک بند کردیم کوکلی شاددن مراد بو یرده مخاطبدن سنیخ درکه
ریاضت و مجاهده ایتدوردیاندن شکایت ایتمک اولمزکه شیخ قیدنده
و ضبطنده اولان کمسنه نفس کوکلی شاد اولور وله ایضا صنما با غم عشق
توچه تدبیر کنم، ای صنم سنک عشقک غمی ایله نه تدبیر ایدم تا بکی
درغم تو ناله وشبکیر کنم، تا نیجه یه دکن کیجه اویمیوب ناله سن ایدم
مراد بو یرده دخی روحک نفسه خطابیدر که دیر که ای بنم محبوبم
متبوعم اولان سنک محبتکده نه تدبیر ایدیم که سنک خطا و غفلت ایتمکدن
خلاص اولیم و نیجه یه دکن سنک سببک ایله غم عصیاندن ناله ایدیم
دل دیوانه از آن شد که بدرمان برسد، دلو کوکل اندن کندی یه
که درمانه ایره، مکرش هم زسر زلف تو زنجیر کنم، مکر انی سنک
زلفک اوجندن زنجیر ایدیم مراد بودر که قلب هوای نفسه تابع اولوب
دایره عقلدن کیدوب قابل علاج اولمشدر مکر افکار نفس
خیره اولوب آنلر ایله زنجیر و بند قلنه که عقل و صلاحه کله تا بسر زلف
تو مجموع پریشان دل، سنک زلفک اوجی ایله کوکلی مجموع
پریشانلغی کوبجالی که سراسر همه تقریر کنم، قنی بر مجال که
باشدن باشه دو کلی تقریر ایدیم مراد بودر که روح نفسه دیر سنک
افکار طویله و طول امللر ایله بنم کوکلم زیاده پریشان اولمشدر
که اول پریشانلغک جمله سن تقریر ایتمکه مجالم یوقدر انجه در
مدت هجر تو کشیدم نهایات، آیا که سنک هجرک حدسزدر
چکدیم نهایات، در یکی نامه محالست که تحریر کنم، بر نامه ده
که محالدر که تحریر ایدیم مراد بودر که نفسه دیر سن بکا موافقت

اعیوب

فعلات
فعلاتن مفاعلاتن فعلاتن
فعلاتن مفاعلاتن فعلاتن
ملکی که شبگیر بر ایچه معنایه کلدر
آما بونده کیجه اویومامق
کمسنه معناسنه
مناسبدر
مصح
بونده ... انقلیق زنت
معناسنه در
مصح

اعیوب مهاجرت ایدلدن برو بن چوق جفای عصیان و بلای
طغیان چکدم که انی برنامه ده تحریر ایتمک محالدر، آن زمان
کارزوی دیدن جانم باشد، اول زمانکه جانمی کورمک آرزوسی
اولا در نظر نقش رخ خوب تو تصویر کنم، نظرده سنک خوب
یوزک نقشنی تصویر ایدرم مراد بودر که روح و نفس بالذات
بر و بالاعتبار مغایر دیدکلری قول اوزره کشی کندو جاننی
کورمک استه کندو نفسنی بر ذی صورت خوب تصور
و تصویر ایدجک جاننی کورمش اولور، کر بدانم که وصال تو
بدین دست دهد، اگر بیلم که سنک وصالک بونک ایله
ال ویرر، دل و دین را همه در بازم و تو مقصر کنم، کوکلی و دینی
که جمله اوینایم دخی واغر ایدم مراد بدین لفظندن مصراع آخر
مضموننه اشارتدر یعنی روح نفسه دیر اگر کوکلی و بیروب
والطاعت قلوب سنی حقه وصل ایتمک ممکن اولسه کوکلی و بیروب
والطاعت قلوب سنی حقه وصل ایتمک ممکن اولسه کوکلی
و بیروب الطاعت قلوب دخی زیاده ایدر ایدم دوبر شو از برم
ای واعظ وسیهوده مکو، ارواح اول بنم قتمدن ای واعظ
و با لحل سویلیه من که نه آنم که ذکر کوش بتز و بیر کنم، بن
اول دکلم که دخی قولاغمی تز ویره ایدم مراد واعظدن مشغول
کمسه در که سالک طریقت اولان کمسنه بانلره قلوب نصیحت
ایدوب علم و منصب و مکسب و تجارت و دکان و صنعتک
ترک ایلیه بونلر ایله دخی عبادت مشتر در که هم کسب دنیا هم

تحصیل آخرت ایدرسن دیر لاجرم سالک صادق وطالب عاشق
انکا دیر بوری بنم فتحدن و باطل سوبلیه که حب دنیا و آخرت بر
قلبده جمع اولمزسنه کیم بر جنا قده مقور ایله صو جمع اولمز پس
بن اول دکلم که بونک کبی تزویر اشیدم وبعض نسخه ده قافیه تذکیر در
اول تقدیرجه مراد بو اولور که بن اول دکلم که بونک کبی وعظ اشیدم
نیست امید خلاصی ز فساد ای حافظ • بو قدر خلاص امیدی
فساددن ای حافظ چونکه تقدیر چنین است چه تدبیر کنم •
چونکه تقدیر بویله در نه تدبیر ایدیم مراد بودر که ترک خلقت و
طبیعتده فساد واردر انده خلاص غایتده امر صعبدر
نفس را آسان مبینید مرد اهل • سهل دیدن نفس را جز علت جهل
ولد ایضاً گر دست رسد در سر زلفین تو بازم • اگر الی ایرو سنک
که ایکی زلفک باشنه کرو بنم چون کوی چه سرها که بچوکان تو بازم •
طوب کبی نه باشلر بو سنک چوکانک ایله اوینایم مراد ایکی زلفدن
غیب هویت ذات وصفات در انلرک اوجنه ال اورمق میسر
اولورسه نیجه باشلر بو شهوانده و نفسانیتدن سندن اولان قوة
کامله اوینایوب یعنی رد ایدوب بیانه آتم • زلف تو مرا عمر
درازست ولی نیست • سنک زلفک بنم اوزون عمرمدر ولی
بو قدر • در دست سر مویی ازین عمر درازم • الده بر قیل یا بکیه
بو عمر درازدن مراد بودر که غیب هویت سالک طالبه عمر درازدر
اما انکا حصول ووصول صعب در • پروانه را راحت بده ای
شمع که امشب • راحت ملکی ویرای شمع که بو کیجه در آتش

دل

بو مطلعده تجنیس واردر

دل بیشن تو چون شمع گدازم • کوکلم اودنده سنک او کیجه
شمعک کبی اریبم مراد پروانه دن بو بنده عشقدر واندن
مراد جانب حقدن قرب مویده اولان بشارتدرنته کیم
بیورر • تتنزل علیهم الملائکة الا تخافوا ولا تحزنوا وابشروا
بالجنة التی کنتم توعدون • لاجرم بکا دخی بویله بشارت اولور
قلبمده اولان نار شوق ایله موم کبی اریبوب تسلیم روح ایدیم
آنم که بیک خنده دهم جان چو صراحی • اول دمده که بر خنده
ایله جان ویررم صراحی کبی مستان تو خواهیم که گذارند نمازم •
دیلرم که سنک مستلرک قلالر بنم نمازم مراد بودر که صراحینک
اکجنده که جانی کبی شراب چقرکن قهقهه ایله کولر کبی اوترلاجرم
بنده دخی نزع روح حیننده خنده ایله تسلیم روح ایدرسم دیلرم
که صلحا رعباد و زهاد عبادتکدن جمع اولوب نمازم قلالر • چون نیست
وجود من آلوده نمازی • چون بن ملوثک وجودی مغلوب
نماز دکلدر • در میکده زان کم نشود سوز و گدازم • میخانه ده
آنونکچون اکسک اولمز یانمم ونیازم مراد بودر که وجودم چون
تلوثی اکچون نماز لایق دکلدر اونونکچون خانقاهده حرارتم
ونیازم اکسک دکلدر خلاصه بو مراد فیض الهی به مقصدلر استعدادیدن
شکایتدر • در مسجد و میخانه خیالت اگر آید • مسجد ده و
میخانه ده اگر سنک خیالک طاق محراب و چنگ زد وابروی تو سازم
محرابی و آهنکی سنک ایکی قاشکدن دوزرم مراد بودر که مسجد
ده خیال حق ظهور ایدنجک محل توجهم رمز الهی اولور

وخانقاهده خیال حق بروز ایدیجک آنده شوق و نیازم رمز نهانی اولور
کر خلوت مارا شبی از رخ بفروزی • اکر بزم خلوتمزه بر کیجه یکانه قدنکه
نورلندره سن • چون صبح در آفاق جهان سر بفرازم • صبح کبی جهان
اطرافنده باشم قالدررم مراد حجره ده خلوتده تجلی جمال بولورسم سرفراز
عالم اولورم دیمکدر • محمود بود عاقبت کار درین راه • محمود اولور
آخر کار بو یولده • کر سر برود در سر سودای ایازم • اکر باشم کیده
ایاز عشق سوداسی اوجنده مراد بودر که بنم معشوقم سوداسی
اوجنده اکر باشم کیدرسه عاقبت کارده محمود اولورم حافظ غم دل
با تو نکویم که درین دور • ای حافظ کوکل غمنی سکا که دیمزم که
بو دورده جز جام نشاید که بود محرم رازم • قدحدن غیری بنم
که بنم رازم محرمی اولا مراد بودر که کوکل غمنی کرک آخرت و صفادر آنی
نفسه دیمک اولمز که دور عشق آلهیده شیخ دن غیری که جام و ظرف
عشق حق در محرم راز بولنمز • وله ایضا • سالها پیروی مذهب رندان
کردم • بنچه ییللر رندلر مذهبینک اردنجه کیتمک ایلدم • تا بفتوی خرد
حرص بزندان کردم • تا عقل فتواسی ایله حرصی زندانده ایلدم مراد
بنچه ییللر مخلصلر مذهبنه تبعیت ایلدم تا که عقل معاد فتواسی ایله
حرصی حبس ایدوب قناعت اختیار قلدم دیمکدر • من بسر منزل عنقا
نه بخود بردم راه • بن عنقانک منزلی باشنه کندم ایله یولا کتدم
قطع این مرحله با مرغ سلیمان کردم • بو قوناغک قطعنی سلیمان
قوشی ایله ایلدم مراد منزل قاف قناعته کندو کندم ایله ارمدم دلیل آنه
ومرشد راه واسطه سیله قطع مسافه ایتدم دیمکدر • بیت •

مطلب که دوریه جام ذکری منع شعریه وندر منه

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

یوق

یوق عیبم طمع انعام و شر انعام ایکون • که بکا عنقا صفت قاف قناعت اولدی جا
نقش مستوری ز مستی نه بدست من و تست • مستورلک و مستلک
نقشی بنم و سنک الکده دکلدر • آنچه سلطان ازل گفت بکن آن کردم
آنی که سلطان ازل دیدی ایشله قلدم مراد مستور و محجوب اولمق و
مست و معروف اولمق عبدک اختیاری ایله دکلدر تقدیر آلهی و
ارادهٔ الهیه متعلق اولدیغی اوزره آنی ایشلرم دیمکدر که السعید
سعید فی بطن امه والشقی شقی فی بطن امه • موجبجه واقع اولور
دارم از لطف ازل منظر فردوس طمع • لطف ازلیدن فردوس نظر
کاهندن طمع ایدرم • کرچه دربانی میخانه فراوان کردم • اکرچه
میخانه قپوجیلغنی چوق ایلدم مراد بودر که اکرچه که خانقاه
خدمتنی وافر ایتدم اما امیدم و اعتمادم عمله دکلدر بلکه لطف ازلیه
در که اول بنی نظرکاه فردوسه و منتهیه ده حقه الله اینجه بیرانم
سرم محبت یوسف بنوا جنت • بوکه بیر یک و فتنه ده بنی یوسف
محبتی اوخشدی • اجر صبریست که در کلبهٔ احزان کردم • جبر ایجاب
در که عنصرلرا ونده ایلدم مراد بودر که بنجه مدت حجره ده حزن و خلوتده
صبر ایتدم آنک عوضی یوسف حقیقی ایله آخر عمرده محبت میسر اولدی
سایه بر دل درویش فکن ای کنج روان • بر کوکلکی بنم یاره لی
کوکلم اوزره سایه براق ای کنج روان • که من این خانه بسودای تو ویران کردم
که بن بو اوی سنک سوداک ایله ویران ایلدم مراد بودر که سیر الی الله
و سیر فی الله مرتبه سی ایچون خانهٔ وجودی و بیت قلبی زخارف
عمارت دنیادن خالی و ویران ایتدم لاجرم ایکی مرتبه یه جاذبنه اوزرم

یا مستور اولمق و یا مست اولمق کشینک اختیاری ایله دکلدر منه

مطلب که پیرانه سرم لطف بیر یک وقتی دیمکدر بو بیتی جوقرو ده بیان اولنمشدر نسخه

سایه صالح توبه کردم که نبوسم لب ساقی و کنون • توبه ایلدم که اوپمیم ساقی
لبینی و شمدی • می‌گزم لب که چرا گوش بنادان کردم • طوداغمی اصریرم که
نیچون جاهله قولاق اوردم مراد بودر که واعظ شیخ لبنی اوپمیم دیو انکا
اشتیمیم دیو توبه اتمش ایدم بو توبه بر جاهل سوزی ایله اولمش ایدی شمدی
پشیمان اولدقدن و حیرتدن طوداغمی اصریرم دیرم که نیچون جاهل و عامی
سوزن اشیدوب بو بلیه توبه ایتدم • از خلاف آمد عادت بطلب کام که من
عادت خلافنی کلمکدن استه مرادیکی که بن کسب جمعیت از آن زلف پریشان
کردم • جمعیت کسبنی اول زلف پریشاندن ایلدم مراد بودر که ترک العادة
عبادة حسبنجه مراد ترک عادت و معتاد ایله بولنور که بن بونی تجربه ایتدم
بویله بولدم بیت گر مراد خویش خواهی نامرادی پیشه کن • هست مراد خویش
را در نامرادی یافتم • صبح خیزی و سلامت طلبی چون حافظ • صباح
قالقیجلغی و سلامت طلب قلمقلغی حافظ کبی هر چه کردم همه از دولت
قرآن کردم • هر نه ایتدم ایسه دولتلی قرآن دولتندن ایلدم مراد سحر
خیزلق و سلامت حصولی قالقوب تلاوت قرآن اتمکدن بولدم دیو
شکر و ذکر ایدر شعر بکرا فحاجتی قبل البحر • ان ذاک النجاح فی التبکیر
بعض نسخه ده مخلص بیتی بویله واقع اولمش • هیچ حافظ نکند در خم محراب
فلک • هیچ حافظ ایده مز فلک محرابی بوکلمنده آن تنعم که من از دولت
قرآن کردم • اول تنعمی که بن قرآن دولتندن ایلدم مراد بودر که فلک کبی
قدی محرابه بوکلمش در هیچ بر حافظ بو محراب فلکده بن قرآن دولتندن
ایتدوکم تنعمی اتمنمز در که هم لفظنی حامل اولدم هم معناسی ایله عامل اولدم
هم بونک سببی ایله حقه واصل اولدم غیری حافظلر بن قرآن وسیله بر

بعض نسخه ده مطلعی واقع اولمشدر
اول الحاق واقعدر اکا اعتبار
اولنمیه منه

علی بعض قالقمق صباحه قتنده
الی بتم ایکی بولدانلرم
اشی اوکمزدن اول ریرا
بو ظفری کامل صباحی قالقمق
ده در منه

دنیایی

دنیایی زر دیله قلدم که بدیوان غزل صدرنشینم چه عجب • الر غزل
دیواننده صدرنشین اولسم نه عجب سالها بندگی صاحب دیوان کردم
نیجه یللر صاحب دیوانه قوللق ایلدم مراد بودر که دیوان جمع اتمش
صاحب دیوانه اولمش صاحب کمالک نیجه چوق مدت قوللغی قلدم
آنوکچون دیوان غزلده صدرنشین اولدم که شعرده تمام صنایع شعریه
مرعی اولدی و غندن غیری جانب مجاز معمور اولوب حقایق تصوف و
دقایق سلوک عوارف و معارفی بیان ایلدم که هیچ بر شاعر ماهر بو
مرتبه قادر اولمشدر رویا مراد صاحب دیوان آنی اوله چوق خدمت
ایلدم آنوکچون بو نظام هم ظاهر و باطن کمالاتی بولدم دیمک اوله ولایضا
سرم خوش است و ببانگ بلند می‌گویم • مستم و بو وجه اوازله دیرم
که من نسیم حیات از پیاله می‌جویم • که بن حیات نسیمنی قدحدن
استرم مراد بودر که بن مست عشق الهی یم فاش بونی سویلرم که حیات
ابدیه نسیمنی ظرفندن و قلب سلیمدن استرم • عبوس زهد بوجه خمار
نمی‌نشیند • زهد یوزی اکشیلکی خمار یوزنه اوتورمز • مرید خرقه دردی
کشان خوش خویم • خوش خولو یم که جیلر خرقه سنک مریدی یم
مراد بودر که اهل زهد اولانه عبادتدن کسل مطلوب عبوس الوجه اولوج
اولور اما اهل عشق اولان دایما نشاط عشق و رغبت عبادت اوزره و نیک
خصلت اولور لاجرم بن انلرک خرقه سی مریدی یم • گرم نه پیر مغان در بروی
بکشاید • اگر پیر مغان قپوسنی یوزمه اچمز ایسه • کدام در بزنم چاره از کجا جویم
قنقی قپوسنی اوره یم چاره یی نره دن استیم مراد پیر طریقت بکا فتح باب
اتمز ایسه تعلیم سلوک و ارشاد طریق بکا کیمدن اولور دیو تاسف و تلهف در

احتمالدر مرجوع دیوانه صاحب دیوان
اولان اوزره بو صورتده انکا ایلیه
صدرنشین دیوان غزل اولدم
دیمک مراد اولادیر منه

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

خوش خو یعنی بو خوش خولو
ملکی که نسیمی
ملیه دیر منه

ملکی که تعویج عربیه در
و سرزنش [illegible] ترکیبه در
با نشره قهقهه
و طیلچه دخی دیر
منه

مکن دربن چمنم سرزنش بخود رویی • بو چمنده بکا توبیخ ایتمه کندو نجیله
ایله چنانکه بپرورشم می دهند می رویم • اوبله کیم بپرورشیمی دیررلر بیتر مراد
بودر که چمن طریقتده بنی مربی و مرشد سز سالکدر دیمه که بنم مربیم و مرشدم
وار در بکانه وجهله تربیت ویررلرسه اویله سالك اولوب ظاهر اولورم
تو خانقاه و خرابات درمیانه مبینا • سن خانقاهی ومیخانه یی اورته
ده کورمه خدا کواست که هر جا که هست با اویم • الله شهید درکه هر قنده
اولسم آنکله یم مراد بودرکه عبادت خانه و خرابات دنیاده اولدوغنه
نظر ایتمه وهو معکم اینما کنتم موجبجه دخی رجال لاتلهیهم تجارة ولابیع
عن ذکر الله جبنجه هر قنده اولسم خاطرم حق ایله در غبار راه
طلب کیمیای بهروزیست • طلب یولنك توزی ایو کونلیلك کیمیاسیدر
غلام همت آن خاك عنبرین بویم • اول عنبر قخولو طپراغك همتی
قولی یم مراد بودرکه طلب یولنه سالك اولم واندن برانثر بولا کوکلی
ایو اولمق کیمیاسن حاصل قیلورلاجرم اول عنبر قخولو طپراغك همتی
قولی یم که بکا دخی همتی واصل اولوب مقصودم حاصل اولا زشوق نرگس
مست بلند بالایی • بر قامتی که یوجه نرگس مست کوزلی شوقندن چولاله
با قدح افتاده برلب جویم • لاله کبی قدح ایله ارماغك کنارنده دوشمشم
مراد بلند بالادن درجه عالیه ومرتبه علیه سی اولان مرشد درکه
عینی مست حقدر آنك شوقندن قلب ایله نهر طاعت کنارنده دوشمشم
شدم فسانه بسرکشتکی وابروی دوست • قصه اولمشم باشی دونمك
ایله و دوست قاشی کشید در خم چوکان کویم • چکدی کندو چوکانی
بوکلمنده بنی طوبی مراد بودرکه سرکشته وحیران واواره وسرکردان
اولوب

هر دو جهان ... تربیت ایتمك دیلك اولور

خود چون جم

اولوب بونکلر ایله قصه و دستان اولمشم ایدم رفرا آلهی جذبه و قوتیه
صالوب بنی خم چوکان طوب چکرکبی چکوب مجذوب واصل قلوب
مرادم حاصل ایلدی • بیارمی که بفتوی حافظ از دل پاك • کتور شرابی
که حافظ فتواسی ایله پاك کوکلدن غبار زرق بفیض قدح فرو شوییم
ریا توزنی قدح فیضیله یویم مراد بودرکه عشق خالص کتور که حافظ
فتواسی ایله حب دنیادن پاك اولوب غبار ریایی قوتی قلبی شیخ
فیض وانکاه ارشاد ایله یویوب خطادن ایدم وله ایضا
صوفی بیا که جامه سالوس برکشیم • ای صوفی کل که ریا قفتانن
چیقاره لم یعنی چقارهلم • وبن نقش زرق را خط بطلان بسر کشیم
بوریا نقشنك باطللق خطن باشنه چکهلم یعنی چکلیم مراد ریا
خرقه سن چیقروب وریا خطن چلوب مخلص اولالم دیکدر
صوفی بیا که جام می صاف درکشیم • تا مکس وزنام را خط بطلان بسر کشیم
نذر وفتوح صومعه در وجه می نهیم • خانقاهك نذر وصدقه لرین
شراب خرجنه قویه لم دلق ریا بآب خرابات برکشیم • ریا خرقه سن
میخانه صوینه چکلم مراد بودرکه نذرلر و صدقه لر خانقاه هر کلوب
آلنی زکه بغلیوب جمع مال ایتمیوب عشق آلهی به خرج وفی سبیل الله
صرف ایدلم وریا لباسن اخلاص رنکنه بویالیم بیت کر در رهش
کرد کشی دیده ها از دوست • چوبك توتیا بدیده بیدار درکشیم
بیرون جهیم سرخوش واز بزم مدعی • طره مجریلم سرخوش و مدعی
مجلسندن غارت کنیم باده وشاهد بدر کشیم • یغما ایدلم شرابی و
محبوبی طشره چکلم مراد مدعیدن بونده شول شیخ وصوفیدر که

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن

صاحب كرامت واهل ولايت وتصرفه قدرت وحال وحالت لافنى
اوروب مجلسنده عشق الهى سويلنوب اما كندوده آنك ايله كيفيت اولميوب
وحقه وصول بولمش اولا لاجرم بن مست عشق الهى اولوب بن فرده
محبوب مدتى محبتندن شراب عشق الوب آنك ايله كيفيتم زياده
اولوب معشوق حقيقى يه وصول حاصل قيلدم بيت جز در ديار هم
بود درد يار دل ٭ مردانه وار جانمى ازدل بدر كشيم ٭ ستر خدا كه در
تتق عيب منزويست ٭ ستر حق تعالى كه غيب برده سنده كزلودر
مستانه اش نقاب ز رخساره بركشيم ٭ مستانه لك آنك يوزندن
نقابى چكمكدن مراد اخلاص وصدق ايله عبادت ايدوب اطلاع اسرار
دايره سنه قلوب اسرار غيبيه برده سن آچلم ديمكدر ٭ كار ريا كنيم
ورنه خجالت براورد ٭ بر عمل ايدملم كه بو حشره خجالت كتوررز
روزى كه رخت جان بجهان دكر كشيم ٭ بر كون كه جان اسبابن
بر غيرى جهانه چكرز مراد بودر كه شهود يه عمل وطاعت ايدلم والا جان
آخرته انتقال ايدنجك شرمنده اولورز بيت چون شهره كشته ايم بزهد
اندرين ديار ٭ رندانه رخت خويشتن بجا ياد كر كشيم ٭ فردا اكرنه
روضه رضوان بما دهند ٭ يارن اكر روضه يه رضوانى بزه ويرميه لر
غلمان زغرفه حور ز جنت بدر كشيم ٭ غلمانى جارحادن حورى
جنتدن طشره چكمكدن مراد بودر كه يارن روضه يه رضوان ومحل
مشاهده يه رحمن بزه ويرمزسه غلمان وحورى برداينهز كه بز عاشقلر
ديدارز وطالب حور وغلمان دكلز بيت جنت مراد كامت براى
جمال دوست ٭ ورنه ز لذت دكرش جمله سركشيم ٭ كو عشوه ى

ز

زابروى او تا چو ماه نو ٭ يعنى بر شيوه آنك قاشندن تا يكى آى ايكى
كوى سپهر درخم چوكان زر كشيم ٭ فلك طوبينى التون چوكان
بوكلمنه چكلم مراد بودر كه رمزا آيدن بر اعانت اولورسه فلك بزه
طوب اولوب هلال كبى التونه چوكانه بوكلمى ايله آنى دولندررز
يعنى حضرت حق قطبيت عطا ايدرسه متصرف عالم اولورز حافظ
نه حد ماست چنين لافها زدن ٭ اى حافظ بر حد تميز دكلدر
بوكلين لافلر اورمق ٭ پاى از كليم خويش چرا بيشتر كشيم ٭
اياغمى كندو كليمزدن نيچون زياده ترك چكرز مراد بودر كه تصرف و
حالت لافنى اورمق حدمز دكلدر كليمزه كوره كوسلمك كرك
ولـه ايضا عربيت تا من در طلب هر روز كامى ميزنم ٭ بر عمردر تا
بن طلبنده هر كون بر آدم اوروروم دست شفاعت هر زمان
بر نيكنامى ميزنم ٭ شفاعت اللى هر زمان بر ايو آدلو ييه اوروروم
مراد مدت مديده در كه طلب حقده قطع مسافه ايتمكده يم و
بر ايو آدلو عزيزك اتكنه شفاعت اللى اوروب كه بكا شفاعت
وعنايت قيل ديمكده يم ديمكدر ٭ بى ماه مهر افروز خود تا بكذرانم
روز خود ٭ كندو محبت ارتورجى آيسز تاكچوره يم كندو كونم
دامى براهى مى نهم مرغى بدام مى زنم ٭ بر آغى بر يوله قورم
بر قوشى بر آغه اوروروم مراد جمال الهى صيد ايتمك وعمرى آنك
ايله كچورمك ايچون طرز عقيده بر مسلك عبادت اختيار ايدرم
وبر شيخى اكا وسيله ايدرم ديمكدر ٭ تا بو كه يابم آگهى از سايه ٔ
سرو سهى ٭ تا كه او لا بولم خبر دار لوح بو سرو كبى كوتاكه بندن

لطيفه [illegible]
[illegible]
مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن

بو لفظ اصلنده تبديل دندر
و زبانلر ايچون دال تخفيف
اولنمشدر

[illegible]

كلبانگ عشق از هر طرف بر خوش خرامی میزنم • عشق اوازنی
هر طرفدن بر خوش خرامینجی یه اورورم مرادبودرکه حضرت حقدن
جذبه دارلغی بر مرتبهٔ عالیه بولمش عزیزلرڭ ظلّ ارشادندن
بولمق ایچون بر خوش یوریشلو عزیز سالكڭ عشقی اوازه
اوروب اڭا ارادت كوستروب • ازبسكه كوكلچه كو نقش
وفا ومهر کو • زینت قنی وكل بوزقنی وفا ومحبت نقشی
قنی خالی حسن اندر عاشقی داو تمامی میزنم • سنمدی
بن عاشقلقدن تماملق داوین اورورم مرادبودرکه صورت
حسنه وسیرت حسنه هر کمسه ده قنی حالیابن عشقده
تماملق داوین اورورم که حسن صورتیا وحسن سیرت جمع
اتمشیدر • داغ سر آرد غنچه را رنگین بر آرد قهقه را • بیلورسن
که باشنه کتورر غنچه سی رنگینیا کتورر قهقه سی این آه خون
افشانکه من هر صبح وشامی میزنم • بوقان صاچیجی آهی
که بن هر صباح واخشم اورورم مرادبودرکه بنم صبح وشام
آن خون افشانم غنچه می تمام وقهقه می رنگین ایدرسکه
لاجرم آه صادق كارگر اولور • هرچند كام ارام دل داغم
بنخشد كام دل • هرنه دكلو كه اول گوكل ارامی بیلورن
سعیلر کوکل مرادن نقش وصالی می كشم فال دوامی میزنم •
وصال نقشن چكرین بر دوام فالن اورورم مرادبودرکه
حضرت قاضی الحاجات ومجیب الدعوات معطی مرادات
درلاجرم اندن بن صورت وصال طلب ایدوب دوام

انتقال

انتقال فالن اورورم • با انكه ازخود غایبم وزمی چو حافظ
تائبم • بوكونه ایله که کندمدن غایبن دخی شرابدن حافظ
كبی تائبن • در مجلس روحانیان گه گاهی جامی میزنم •
روحانیلر مجلسنده گاه گاه بر قدح اورورم مرادبودرکه
اگرچه تدبیرمدن غفلتم واردر آنوكچون عشق الهیدن
راجع وفارغ ان اما گاه گاه روحانیلر مجلسنده بر قدح
حكومت عشق الهیله ذوق ایدرم **وله ایضا** روز عیدست
من اجروند دران تدبیرم • بیرام كونی قدوهین بکون اول تدبیرده
بن • که دهم حاصل سی روزه وصاغر گیرم • که ویرم اوتوز
كونلك حاصلمی وقدح دوتم مرادبودرکه اوتوز كونه صایمم
اولوب خلوتده قائم اولوب عبادت اتمش ایدم شمدی عید
اولوب خلوتدن چقدم اول تدبیرده بن که بو اوتوز كونك
عبادتك نتیجه سی وحاصلی قلب شیخی دوعوق اڭا مالك
اولمق اولا تا که قلب شیخ بنم اولوب اندن فیض كامل
واصل اوله • دوبسه روز نیست که دوردم زمی وساغر وجام
ایكی اوچ كوندر که اراغم شرابدن وقدحدن وجامدن
بس خجالت که بدیدآید ازین تقصیرم • چوق خجالت ظاهر
اولور بنم بو تقصیردن مرادبودرکه بیرام اولوب هوایی
دوشوب عشق الهی وقلب شیخ وصفاسی خاطردن ایراق
اولدم چون خجالت وندامت حاصل اولور بو تقصیرم
دن پس عادتم دوام ونظر شیخدن مستدام اولمق گرکدر

فعلن
فعلاتن
فاعلاتن فعلاتن فاعلاتن

من بخلوت ننشینم پس ازین ور عنبل . بن خلوتده اوتورمم بوندن
صکره اگر مثلا زاهد صومعه بر پایم نهد زنجیرم . خانقاه صاحبی
ایاغمه زنجیر قورسه ده مراد بودر که نظر سنجکت بنم مشربمه تأثیری
زیاده در خلوتده اولا عبادتدن لاجرم من بعد خانقاهک
زاهدی پاپسی ایاغمه زنجیر دخی اورسه خلوتده اوتورمم پند پیرانه
دهد زاهد سخرم لیکن . پیرانه نصیحت ویرر شهر زاهدی
لیکن منم آنم که دگر پند کسی بنیوشم . بن اول دکلم که کوچی کمسنک
نصیحتن قبول ایدم مراد بودر که بکا سلوکده فراغت قلبی کسب و
تجاربت قلبی دیو موفق طریقت نصیحت ایدر اما بن اول دکلم که کمسنک
نصیحتی قبول ایدم بو حضوصده . آنکه بر خاک در میکده جان داد
کجا ست . اول کمسه که میخانه قپوسی طپراغی اوزره جان ویرر ذکی قنده در
تا نهم بر قدمش این سر و بیشش میرم . تا بو باشی آنک قدمی
اوزره قویم و اوکنده اولم مراد بودر که خانقاهده ساکن اولان
سالک که انده تسلیم روح ایده ایاغنه باشی قویوب اوکنده اولمکه
لایقدر حاصلی بودر سالک طریقت اولوب صومعه ده ساکن اولوب
انده محجوب عوام الناسدن اولمیوب انده ختم اولانکی الخسین
واسحا فر ستحقدر . می کشم باده و سجاده تقوی بر دوش
چکرم شرابی و تقوی سجاده سی اوموزمده . واتا اگر خلق شنوند که ازین
تزویرم . واتا اگر خلق خبردار اولورسه بنم تزویریمدن مراد بودر که
کزلو فاسق اولوب اشکاره اصلاح صورتنده و فلاح صفتینده اولموق
خطادر که خلق مطلع اولیجق رسوا ایلیه اولور خلق کوینده که حافظ

سخن

سخن پیر نیوشی . خلق دیرلر که ای حافظ بیر سوزن ایشت سال خورده
مغامرزه باز صد پیرم . بیل بمش یعنی آنکچه شراب تکوندن یکدر یوز
پیردن مراد بودر که عوام الناس بکا پیر حریص نفسی نصایحت
طلب دنیا ایت دیرلر بنم انلره جوابم بودر که عشق عشقیم که عالم آهیدن
وجانب حقدن واقع اولمشدر بکا بو دنیاده یکدر یوز پیر حریصدن
ولد ایضا عشق باز بار و جوانی و شراب لعل جام . عشق اویناق و
یکتک و لعل رنکلو شراب مجلس انس و حریف همدم و شرب مدام .
انس مجلسی و دخی هم صحبت مصاحب و شرب شراب بالشرب دایم
مراد بودر که عشق الهی یه اشتغال و ایام شباب و کلام رنکین
شرابی و مجلس انس اولا و مصاحب هم صحبت و همی ال اوله
و شرب شراب با علی الدوام اولا بو غزلک سکز بیتی طقوزنجی
بیتنه مربوطدر . ساقی شکر دهان و مطرب شیرین سخن
شکر اغزلو ساقی و طاتلو سوزلو مطرب . همنشینی نیک کردار و
ندیم نیک نام . بیله اوتورجی ایو عملی و شراب مصاحبی ایو آدلو
مراد شیخ لذیذ النغم و واعظ علو الکلام و مصاحب صالح و ندیم
شراب که صلاح ایله معروف اولا شاهدی از لطف و پاکی رشک
آب زندگی . بر محبوب لطفدن و پاکلکدن آب حیات
کونیسی دلبری در حسن و خوبی غیرت ماه تمام . بر دلبر حسنده
و خوبلقده تمام آینک غیرتی مراد شاهددن صفت بسط
الهیدر که آب حیاتدن لطیف و پاک در و مراد دلبردن صفت
قبض الهیدر که تا قصه تجلی ایتز . بزمگاهی دلنشان چون

شنوش نیوشیده
عقل که لفظ نیوشش
لفظندن در استماع و
دکانکات معناسنه در
سه

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

نعم فردوس برین • بر محبتگاه کم گوگل قرار ایدرمی فردوس اعلا
فقرهایی کلشنی بیرامنش چون روضهٔ دار السلام • بر
کلشن که آنک کنارنده جنت باغچه‌سی یکی مراد ذکر اولان مجلسیدر
الا بذکر الله تطمئن القلوب • صحبتی مجلس ذکردر و کلشن زنبور دن
مراد اذا مررتم بروضة من ریاض الجنة فارتعوا • موجبنجه
مجلس وعظ وعلمدر • صف نشینان نیکخواه و پیشکاران
باادب • صف نشینلر ایولک دیلیجی و خدمتکارلر ادب ایله
دوست داران صاحب اسرار و حریفان دوستکام • دوستی
دوستلر اسرار ارباب و هم صحبتلر دوست مرادیجه اولیجی مراد
خانقاهده صوفیلر که صفه ده صف نشینلر در ایولک استیوب
ایو عملی انکلیده و خانقاه خدایی ادب ایله خدمت اتمکده و
اهل محبت صاحب اسرار و مصاحبلر تمام موافقلر اولا • باده
کلرنگ تلخ و تیز و خوش خوار سبک • کلرنکلو و شراب اجی
و ایتی و سمی خوش و خفیف نقلش از لعل نگار و نقلش
از یاقوت خام • مزه‌سی نگار لعلندن و روایتی یاقوت رنگلو
دن مراد ریاضت و عبادت که نفسه اجی و ایتی در و روحه خوش
حور و خفیف در و اول شرابک مزه‌سی کلامدن که الهیدر
و نقل و روایتی یاقوت مثال لب رنگیننکدن اولادیغی
ز غمزهٔ ساقی بیغمای خرد آهیخته تیغ • ساقی غمزه‌سی عقل یغماسنه
قلیچ چکمشی زلف جانان از برای صید دل گسترده دام • جانان
زلفی گوگل شکاری ایچون که دام دونه‌سی مراد واعظ و شیخک

رمز

تنقل ضم نون ایله و سکون قاف ایله اکل اولندرکه شراب ایچلسنده اکل ایدرلر میوه کبی و سایر طعام خفیف که دفع مرارت خمر ایدر

رمز غمزی و نظر قهری عقل معاشن یغماسنه گویا تیغ چکمش آنی
هلاک قصد اتمشدر و غیب هویت ذات گوگل شکاری ایچون
کاکل آغی در • نکته دانی بذله گو چون حافظ شیرین سخن •
بر نکته بیلیجی لطیفه سویلیجی حافظ گبی حلو الکلام • بخشش آموز
و جهان افروز چون حاجی قوام • عطا اوگریجی جهان نورلندریجی
حاجی قوام مراد بودر که بر نکته دان که لطیفه سویلیجی در حافظ
گبی شیرین کلام اولا بر عطایه معتاد اولمش منور جهان حاجی قوام
اولا • عطا اوگریجی جهان نورلندریجی حاجی قوام دیدکلری دنیا ده
مجده ممدوح جمیع شعرادر • هر که این صحبت نخواهد خوشدلی بر وی
تباه • هر کمسه که بو صحبتی استمیه گوگل خوشلغی اکا باطل • والله این
عشرت نخوید زندگی بر وی حرام • والله که بو عشرتی ارامیه
دیرلک اکا حرام مراد بودر که مرشد خانقاه که اندن بو تفصیل ایتدوکم
اوزره احوال سلوکده جمعیت ظاهر حاصل اولا و امر معاش
حاجی قوام عطاسی ایله انتظام بولوب جمعیت باطن دخی حاصل
اولا و امر معاش حاجی قوام عطاسی ایله انتظام بولوب جمعیت باطن
دخی حاصل اولمشول سالک که بو صحبتی استمیه گوگل خوشلغی اکا
میسر اولمز و بو عشرته طالب اولمیانه حیات حرام اولور • ولی اینجا
عمرست تا براه عشقش رو نهاده ایم • بر عمردر تا انک عشقی یولنده یوز
قومشز در مراد مدت طویله در که حضرت حقک محبتی اولوب آنک
یولنده یوز قومشز در یعنی که طریق حقه سالک اولوب نام و ناموس
و شهرت اعتباری ترک اتمشز دیمکدر و بعض نسخه ده مصراع اول

حاصل اولان نعمتلر ایچون قوام
بهال استشدی ایدیلر ایایلیکی
صاحب جبلتنه ایدیب بخشیسی
بلکه حاجی قوام بر بخشیجی و جوادو

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلات

بو واقع اولمش. ما بپیش خاک پای تو صد رو نهاده ایم. بز سنک
خاک پایکه اوکنده یوز قومشز در. اما تقوی فه مناسب اولان معنی
ده اختیار اولنان در. روی و ریا بخلق نیکو نهاده ایم. خلقه
روی و ریاسنی بر جانبه قومشز در. مراد خلق یوزینه کندکی لکز
منقبض تخصص و مناصب نام اولموق اعتبارندن گچمشز دیمکدر.
ناموس چند ساله اجداد نیک نام. ایو آدلو ذده لرک نیچه
ییللق ناموسنی. در راه جام و ساقی مهرو نهاده ایم. تدوح ف
آی یوزلو ساقیه یولنده قومشز در. مراد بودر که انا عن خلف
وکابراً عن کابر نسل عالی و نسب شریف و اهل منصب و صاحب
قدر ایدک بو دکلو ییللق ناموسمزی و اعتبارمزی صفای قلب و فرح
حسن الوجه یولنده قوردق و فدا ایلدک دیمکدر. و بعض نسخه
ده مصراع اوّل بو واقع اولمشدر. طاق و رواق مدرسه و قیل و
قال فضل. مدرسه‌نک کمرین و بوجه اوینی و فضل قیل و قالنی
تنها ده ایم بار جهان بر دل ضعیف. قوممشز در جهانک یوکنی
ضعیف کوکل اوزره وین کار و بار بسته بگیسو نهاده ایم. بو
الشی و اسبابی بیاغلیوب بر زلفه قومشز در. مراد بودر که فقر
اختیار ایدوب مال و منصبی ترک ایدوب جهانک یوکنی ضعیف
کوکله یوکلتمیوب آزاده و خوش حال اولوب کار و باری بر جانبه
قومشز در دیمکدر. و بعض نسخه ده بو بیت بدلی بو بیت واقع
اولمش. بنهاده ایم بار گران بر دل ضعیف. قومشز در آغر یوکی
ضعیف کوکل اوزره. این کار و بار بسته بگیسو نهاده ایم.

بو

بو کار و باری باغلیوب بو حیله قومشز در. مراد بودر که انّا عرضنا
الامانة علی السموات والارض والجبال فابین ان یحملنها و
اشفقن منها و حملها الانسان انه کان ظلوما جهولا.
حسبنجه تصوّف و سلوک و ریاضت و صحبتک عمللری
بار ثقیلدر که آنی ضعیف قلبه قومشز در. یعنی کار و باری
بر حیله یوکلتمشز در. ما ملک عافیت نه بلشکر گرفته ایم.
بز عافیت ملکنی لشکر ایله دوتمشز در. ما تخت سلطنت نه ببازو
نهاده ایم. بز سلطنت تختنی بازو ایله قومشز در. مراد فقر و سلوک
اختیار ایدنلرک عافیت حالک اولور. اما عسکر ایله دکل سهولت
ایله تحصیل ایدر و سلطنت فراغت و آخرت تختنی قوزر و قورر
آنلار تحصیلمز دیمکدر. هم جان بدان دو نرگس جادو سپرده ایم.
هم جانی اول ایکی چشم جادویه اصمرلمشز در. هم دل بدان دو
سنبل هندو نهاده ایم. هم کوکلی اول ایکی سنبل هندویه
قومشز در. مراد ایکی نرگس جادودن صفت بصر و صفت اراده
در که آنلره هر نسنه مسخر در. لاجرم که جان امری آنلرک تصرفنه مفوّض
در. و ایکی سنبل هندودن مراد غیب هویت و اسرار الهیه در
که قلب آنلرک توجهنده در. تا سحر چشم یار چه بازی کند که باز
تا یار کوزینک سحری نه اویون ایده که علّه بنیاد بر کرشمه جادو نهاده ایم.
اساسنی جادو نظرینه قومشز در. مراد سحر چشمدن تصرّف عین
ذاتدر که محل آنک التفاتنه متعلّقدر. در گوشه امید
چون نظارگان ماه. امید کوشه سنده آی نظر ایدنلر کبی چشم طلب

دران خم ابرو نهاده ایم • طلب کوزینی اول قاشن بوکلمنه قومشزدر
مراد خم ابرودن بر جانبه میله اشارتدر لاجرم سالک طریقت اولوب
امید کوشه سنده اوتورب طلب کوزینی رمز آلهی میلنه دوغتمشزدر
کیم نه طرفه اشارت اولورسه اول جانبه مایل اولاوز دیمکدر بعض
نسخه ده بو بیت بدلی بو بیت واقع اولمش • بر بوی عید وصل چو
نظارگان ماه • وصل بیرامی مخوسنه آیه نظر ایدنلر کبی چشم امل
بدان خم ابرو نهاده ایم • امید کوزینی اول قاشن بوکلمنه قومشزدر
مراد بودر که امید کوزینی رمز آلهی میلنه طوتمشزدر که وصول الی الله
که نه جانبه میل ایله اولورسه او لحظه امید وب طلب حضور ایدرو
بعض نسخه ده بو بیت واقع اولمش • عزما اشارتی که دو چشم امیدوار
بر اشارت بیورر که ایکی امیدلو کوزیی • بر کوشه آن خم ابرو نهاده ایم
اول قاشن بوکلمی کوشه لرنه قومشزدر مراد خم ابرودن اشارتدر
میل ایدوکنه اشارت ایدوب سنون ننک بکی اشارت بشارت اولورسه
بز ایکی کوز ایله آنی کوزلرز دیر • بی ناز نرکسش سر سودایی از ملال
آنک نرکس نازسز سودایی باشی ملالدن • همچو بنفشه بر سر زانو
نهاده ایم • بنفشه کبی دیز باشی اوزره قومشزدر مراد نرکسدن
عیندر و عین دخی ذات شریف معناسنه در و ناز تعزز و کبریا
ایله تجلیدر چون اول تجلی اولمیه سالک طالب محزون اولوب
بنفشه کبی بوینن بورب جلال و حیرتله سودایی باشنی دیزینه
قویوب مراقب و متحیر اوتورر • حافظ بعیش کوش که ما نقد
عقل و هوش • ای حافظ عیشه دوش که بز نقد عقلی و

هوشی

هوشی • از بهر یار سلسله گیسو نهاده ایم • زنجیر گیسولی یار ایچون
قومشزدر مراد عیش عبادتدر دوش بز عقلمزی غیب هویت
صاحبی یار ایچون یعنی طلب حق ایچون قومشزدر طلب دنیا و
ماسوی ایچون دکل و بعض نسخه ده که تخلص بیتی بو واقع اولمش
گفتی که حافظا دل سرگشته ات کجاست • دیدک که ای حافظ
باشی دوغش کوکلک قنده در • در حلقهای آن خم گیسو نهاده ایم
اول گیسو بوکلمنک حلقه لرنده قومشزدر مراد کوکلم مراتب غیب
هویتده و سیر فی الله درجاتنده در مراتب مناصب دنیا طلبنده
دکلدر دیمکدر ولة ایضا عاشق روی جوانی خوش نوخاسته ام
بر یکی چالقمش خوش جوانک یوزینه عاشقی بن • وز خدا شادی
این غم بدعا خواسته ام • الله دن بو غمک شادلغن دعا ایله
استمشم مراد بودر که حق تعالی حضرتندن دعا ایله بر یکی ظهور
اتمش مرشد دیلدیم لاجرم میسر اولوب بر یکی ظاهر اولمش
شیخک یوزینه عاشق اولدم بیت کرده ام بخت جوانرا نام پیر
کوز حجابیست نه از ایام پیر • عاشق و رند و نظربازم و میکویم
فاش • عاشقن و رندین و کوزل کوزیجی ین و آشکاره دیرم
تا بدانی که بچندین هنر آراسته ام • تا بیله سنکه بو دکلو
هنر ایله بزنمش مراد بودر که عاشقن زاهد خشک دکلن و
مخلص مرایی دکلن و کوزل کوزیجی ین عیب بیندکلن بونلری
آشکاره دیرین که بونلر سنزادر • شرمم از خرقه آلوده خود می آید •
بکا کندو ملوث خرقه دن اوتنمق • که برو پاره بصد شعبده پیراسته ام •

کیسو صاحبی بوکلمنه ایدر
منه

فعلن
فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن
مصراع اولده قافیه الف والیاء در
که خاسته الف ایله اوری
طلوع معناسنه دیر و
مصراع ثانیده قافیه واو
ایله درکه استمک معناسنه در
منه

که آنک اوزرنه پاره پاره یوز حقه بازلق ایله دوزب قوشتمغی مراد بودرکه
شول صوفیکه درلو درلو عیبلولر ایله خرقه سن بزه مش و کندو ده دخی
اولمین حالت ایله ریا و خفا عن اتمش اولا اول کندو خرقه سندن
اوتنمق گرکدر بیت ببصلاح من ازین دلق مرقع منگر ؛
که بهار وصل لیلی شعیده پیراسته ام ؛ خوش بسوز از غمش ای شمع
که امشب من نیز ؛ خوش یان آنک غمندن ای شمع که بو گیجه بن
دخی ؛ هم بدین کار کمر بسته و برخاسته ام ؛ هم بو ایشه قوشاق
باغلمشم و طورمشم مراد بودر که شمع نیجه که گیجه قایم اولوب یانرسه
طالب حق دخی گیجه قایم اولوب یا عشق ارغلمک گرک ؛ با چنین حیرتم
از دست بشد صرفه کار ؛ بو تنک گبی حیرت ایله الیمدن گیتدی
ایشمک تصرفی ؛ در غم افزوده ام آنچه از دل و جان کاسته ام ؛ غمده
آرتوردم آنی که دل و جاندن اکسلدم مراد بودر که حضرت حقه عاشق
حیران اولوب کسب و کاردن قالدم گرچه تلذذات جسمانیه
دن و قوت غذای روحدن اکسلدم اما غم آنکا هیدن ارتوردم بیت
زانچه محصول من از عشق شد است از کم و بیش ؛ گر بیفزوده ام
بجز و سکون کاسته ام ؛ تا بسودای غمت از سر جان برخیزم ؛
تا سنک نچک سوداسندن جان باشندن قالقم عشق تو در دل
پر وسوسه بنشاسته ام ؛ سنک عشقکی وسوسه ایله طلو گوکلمده
اوتوردتمشم مراد بودر که وسوسه ایله طلو اولان گوکلم جان غمنده
اولوب امتداد حیات دنیا ملاحظه اولور آنا غم جانانی و احوال
لعوال آخرتی انمزایدی سنک عشقکی اول پر وسوسه گوکلمده

ساکن

ساکن قلدم تا که سنک غمکن که اولوب غم جانی فراموش ایدیم
ما همچو حافظ بخرابات روم جامه قبا ؛ حافظ کبی میخانه یه
گیده رم قفتانی پیرتوق و سینه چاک بوکه در بر کشیدان دلبر
نوخاسته ام ؛ اولا که سینه یه چکه اول یکی قالقمش دلبری
مراد بودر که خانقاهده وارن ترک عرض و ناموس و ترک تجمل
ایدوب و فنا اختیار اتمک گرک که مرشد طریقت آنی قبول ایله
قبول ایده ولها ایضا غم زمانه که هیچش کران نمی بینم ؛ زمانه
غمنه که هیچ اکا کنار گورمزم ؛ دواش جز می چون ارغوان نمی بینم
اول غمک دواسنی ارغوان گبی شرابدن غیری گورمزم مراد بودر که
غم دنیایی بی نهایت گوردم که دنیاسی چوق اولانک غمی چوق
اولور لاجرم آنک علاجی عشق حقدر که خوش زنک در ربیعی
ترک دنیا و قناعتدر ؛ بترک خدمت پیر مغان نخواهم گفت ؛
پیرمغانک خدمتنی ترکنی دیمیم اولمز چرا که مصلحت خود دران نمی بینم
نیچونکه کندو مصلحتی اندن گورمزم مراد بودر که پیرمغاندن شیخ
صاحب حرارت در آنک خدمتی ترکنی اتمک خلاف مصلحتدر
درین خمار کسم جرعه نمی بخشد ؛ بو خمارده کمسه بکا بر جرعه
باغشلمز ؛ ببین اهل دلی در جهان نمی بینم ؛ گورکه بر اهل دلی جهانده
گورمزم مراد بودر که وصول الی الله کثرت ریاضت و عبادتسز
اولمز و اندن نفس کسل اولور که خمار طریقت در بر شوق و یر شیخ
صاحب حال احتیاج اولور آنا آنی عطا ایدرسه بولنمز گویا
جهانده بر اهل دل کامل و مکمل بولنمز ؛ ز آفتاب قدح ارتفاع

تنقط بو بود لفظنده مخففدر

ملکل لفظی نظرانده بفتح الکاف فالعربی
قرز بفتح ... و نهایت دیکلدر

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

عجلکه بترک لفظنده حرف با زائدر
منه

عیش بکیر، قدح آفتابیندن ارتفاع عیش طوت؛ چرا که طالع
وقت انجنان نمی بنیم؛ ایچونکه وقت طالعن اول دکلو کورمزم
مراد بودر که اصطرلاب ایله آفتاب ارتفاعن آلوب بر ساعت
مبارکه بولوب عمله شروع ایدرلر لاجرم قدح که قلب شیخ در
اندن ارتفاع سلوک وقت شریفن بیلوب عبادته شروع عطوج
کرک زیرا وقت طلب دنیاده مساعده کورمزم؛ نشان اهل خدا
عاشقیست یا خود دار؛ اهل اشرتن بی عاشقلقدر که کندکده
طوت که در مشایخ شهر این نشان نمی بینم؛ که شهر مشایخنده
بو نشانی کورمزم مراد بودر که اهل الله اولموح و وصول الی الله
حاصل قلموح علامتی عشق حقدر بونی اوشته خاطرکده طوت
که عمروی خاطر نقیددر اما شهر مشایخنده بو علامتی کورمزم که بعضی
زاهد خشک و بعضی مرایی در؛ نشان موی میانش که دل در وی بستم؛
آنکه بیلی قیلی نشانی که کوکلی انکا باغلدم زمن میسر اسکه خود در
میان نمی بینیم؛ بنده صورمه که کندیمی اورته ده کورمزم مراد
موی میاندن واسطه وصول حق اولان عمل و حال در و
آنک نشانه و حصولنه کوکلی باغلمشم و آنک طلبنده اولمشم در
آنی بنده صورمه که کندوجی انکا واسطه کورمزم و آنک ارشاد دنه
کندمده لیاقت الکمزم؛ بدین دو دیده حیران من هزار افسوس
بنم ایکی اغلیجی کوزمه بیک حیف؛ که با دو آینه رویش عیان نمی بینم
که ایکی آینه ایله آنک یوزن عیان کورمزم مراد مشاهده جمال
حق و تجلی وجه مطلق که اولمدق و غندره تأسف و تلهف در

قد

مصراع اولک اوزلی
مصراع ثانیه مربوطدر
منه

قد تو تا بشد از جویبار دیده من؛ بسنک قدکی تا که کیتدیلی
بنم کوزم ارماغی کنارندن بجای سرو جز آب روان نمی بینم؛
سرو یرینه آب رواندن غیری کورمزم مراد علو درجه قربه
حقی ضایع ایدوب آنلوجوده اغلمغن حکایت ایدوب کرو
بولمدوغن ذکر ایدوب شکایت ایدر؛ من و سفینه حافظ
که جز درین دریا؛ بن دخی حافظ کیسی‌یله بو دکزدن غیری
بضاعت سخن دلستان نمی بینم؛ کوکلی الیجی سوز قماشن کورمزم
مراد سفینه حافظدن آنک دفتر اشعاریدر و دکزدن
مراد حافظ کندوسیدر که بحر اشعاردر لاجرم دیر که بن و
حافظک اشعاری دفتری کافیدر بو حافظک بحر در
اندن غیری یکسه دیکوکلی الیجی سوز متاعی کورمزم چونکه آنک
دفتر اشعاری بنم ایله اولدقجه کوکلم قرار و تسلی بولوب ترک دنیا
و طلب آخرت قلوب بلکه بونلری ترک ایدوب طالب حق اولور
نته کیم بو غزلک مطلعنده در ولها ایضا فاش می کویم و از کفته ء
خود دلشادم؛ آشکاره دیرین و کندو سوزمدن کوکلی شاده
بنده عشقم و از هر دو جهان آزادم؛ عشق قولی یین و ایکی جهاندن
ازاده مراد بودر که الدنیا حرام علی اهل الآخرة والآخرة حرام
علی اهل الدنیا وکلاهما حرامان علی اهل الله حسبنجه چونکه بو
معلوم اولدی اهل الله اولمغک نشانی عشقدر بن عشق حقه
بنده اولوب اهل الله عدادندن اولوب دنیا و آخرت عبودیتندن
حر اولدم؛ طایر گلشن قدسم چه دهم شرح فراق؛ قدس

لفظ شد سوزنده حکی
رفت مقامنه در
منه

درین ن
بحر حافظ حکی
سوز قماشی
دریتن ن
سوز کوکلی الیجی
سوز قماشی

گلشننده اوجی ایدم نه دیم فراق فرجی که درین دامگه حادثه چون
افتادم، که بو حادثه آغی بیرنه نیجه دوشدم مراد بودر که بن عالم
قدسده حضرت عندیت الٓهیه ده ناظر ایدم اندن دور اولدم
مقام اصلیدن دور قرب حقدن مهجور اولدیغم ایچون آلم فراقدن بنم
سینه خواهم شرحه شرحه از فراق، تا بگویم حال درد اشتیاق،
بو جهته شرح فراق نیجه دیم وکیمه دیم، من ملک بودم و فردوس برین
جایم بود، بن ملک ایدم فردوس اعلا بنم یریم ایدی، آدم آورد درین
دیر خراب آباد دم، آدم کتوردی بنی خراب آباد کلیبه مراد بودر که
بن ملک مثابه سنده جنتده ساکن اولور ایدم هبوط آدم سببی
ایله بو دنیایه کلدم که کلیبا ایچی اصنام دلفریب ایله مملو در پس سعی
ایدوب کره وطن اصلیه یه و مقام حقیقیه وارمق گرک، بیت
من شاهباز قدسیم از لامکان پریدیم بهر شکاری رسیدیم در قالب آدمیم
سایه طوبی و دلجوئی حور و لب حوض، طوبی گولگه سی
و حورک گوگل الجسی و حوض کنارلری، بهوای سر کوی تو برفت از یادم
سنک محلک باشنی هواسیله کیتدیلر خاطرمدن و حفظمدن مراد بودر که
چونکه مقام سابقم عندیت حضرت ایدی ایمدی کره اول هوادن و
اتحاد وصول فکرینده اولوب طوبی و حور و کوثر ذوقن فراموش
ایتمشمدر، کوکب بخت مرا هیچ منجم نشناخت، بنم بختم یلدزینی
هیچ منجم الکلمدی و بلمدی، یارب از مادر گیتی بچه طالع زادم، عجب
جهان اناسندن نه طالعده طوغدم مراد بودر که بنم دنیوی بختم
مساعد اولمیوب هیچ بر منجم بنم طالع و ولادتم قنغی کوکب ایدوکن

بلمدیلر

دامگه دامگاهدن مخففدر و چون اماله ایله اوقونور کریه معناسنه در

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

٩٧

بلمدیلر الدنیا والآخرة کالليل والنهار کلما ازداد من احدهما انتقص
من الآخر حسبنجه جانب آخرتم معمور اولمغله متبدد دینیو
شکایت نحوست دنیا ایدوب شکر سعادت آخرت ایدرم، تا شدم
حلقه بگوش در میخانه عشق، تا عشق میخانه سی قپوسی قولی
اولدم هر دم آید غمی از نو بمبارکبادم، هر دم یکیدن بر غم کلور
بنم مبارکبادمه مراد بودر که خانقاه عشق قپوسی قولی اولانه
یکی یکی غم صوکلو حسابدر زیرا ایچون که غم الٓهی جلاء قلب و صفای
خاطر ویرر لاجرم بو صریح شکر ذره خوردن دلم مردمک چشم
سزاست، کوزلرم قانی بر کوزلرم بپکی ولایقدر که چرا دل بجگر گوشه
مردم دادم، که نیچون کوکلی کشینک جگر گوشه سنه ویردم مراد
بودر که بنم کوکلم عاشق حق اولوب عشق حقیقی او ممکن کرکن ایکن
چون آنی خلقک اوغلانجغنه ویردم، بیت، من آن کالای خود را
وقف کردم، علی حب یا ایتها الناس، پس عشقم مجازی که اولدی
لاجرم کوکلمک قانینی مردم چشمم ییوب یعنی کوز بپکی قان ایچوب
قرمزی اولمغه لایقدر و بودخی قالیه مستحقدر، نیست در لوح دلم
جز الف قامت دوست، بو قدر کوکلم لوحنده دوستک قامتی
الفندن غیری چکنیم حرف دگر یاد نداد استادم، نیجه ایدیم بن
غیری حرف ازبر ایتمدی استادم مراد مطلب و مطلوبم و خاطرمده
اولان علو درجه و قربت حقدر بوندن غیری دکلدر که استاد
طریقت بکا آنی تعلیم ایتمشدر، پاک کن چهره حافظ بسر زلف ز اشک
پاک قیل حافظک یوزنی زلف اوجیله کوز یاشندن، ورنه این سیل

[illegible]

دمادم ببرد بنیادم • یوخسه بو متصل سیل کتوردی بنم بنیادم مرآة
عیب نمود تیزدن و تجلی ذاتیدن اثر کوستر کوزم یاشنی دکسون والا اعلایو
اغلایو کندومی افنا ایدرم دیمکدر • ولہ ایضا فتوی پیر مغان دارم و
قولیست قدیم • پیر مغاندن فتوام واردر و قول قدیمدر • که حرامست
می انجا که نه یارست و ندیم • که حرامدر شراب انده که یار و مصاحب
اولمیه مراد بودر که شیخ صاحب حالدن فتوام واردر و اول فتوی
قول قدیمدر که مشایخ متقدمین دخی اتفاق ایلمشلردر که عشق الهی
و سلوک طریقت حرامدر جذبۂ الهیه که اولمیه و مرشد طریقت
دخی بولنمیه که جذبة من جذبات الرحمن توازی عمل الثقلین حسبنجه
جذبۂ الهیه علت تامه در و من لا شیخ له فالشیطان شیخه
موجبنجه مرشدسز سالکک اولان ضلالیدر و تقرر لاجرم جذبه سز و
مرشدسز سلوک حرامدر • خواهم زدن این دلق ریایی چکنم
بر توع استرینی بو ریایی خرقه دینجه ایدایین • روح را صحبت
ناجنس عذابیست الیم • جانه ناجنس مصاحبتی عذاب الیمدر
مراد نفسدن شکایتدر که خرقه ریایی کیوب خلقه کندومی
صوفی کوستروب روح اخلاص موافقت ایتمز لاجرم اول
ریایی خرقه دیر یوب روح نفس مرایی مقارنتندن قورتره جق
استرین روح خلاصه نفس ناجنس یعنی مرایی مصاحبتی عذاب
مولمدر • بیت • بچاره ماهی مانی نه این درست و نه آن • منافقی چکنی مار باش
یا ماهی • تا مگر جرعه فشاند لب جانان برمن • تا مگر جرعه صاحبه
جانان لبی بنم اوزرمه • سالها شد که شدم بر در میخانه مقیم • بنجه یللر

اولدی

اولدی که اولدم میخانه قپوسی اوزره مقیم مراد کلام الهیدن نفسم
بر فیض ایده دیو مدت مدیده درخانقاه قپوسنده مقیم اولدم
دیو حصول فیض انتظار مدید سز اولمدوغنی ذکردر • ای نسیم سحری
یاد دهش عهد قدیم • ای صبا سحری یاد ایلدر الکا عهد قدیمی مراد بودرکه
عالم الهیده الست بربکم دنلدکده خدمت و اعتراف عبودیت اتدوکم
نفسم آنی اونتدی ای نفخۂ سحری اول عهد قدیمی الکا اکدر • بعد صد سال
اگرم بوی تو بر خاک وزد • یوز بیلدن صکره اگر سنک تحوک کوکم
طپراغم اوزره اسه • سر برآرد زگلم رقص کنان عظم رمیم • باشن
قالدره بالچیغدن رقص ایدرک چوریمش کمک مراد بودرکه
مدیده دن صکره نفخۂ احیا ایرجک چوریمش کموک حیات بولوب
موضع حشردن دونه دونه جناب قدسکه واردم • دلبر از ما
بصد امید ستد اول دل • دلبر بزدن یوز امید ایله اول کوکل
الدی • ظاهرا عهد فراموش نکند خلق کریم • ظاهر عهدی اونتمز کریم
خویی مراد بودرکه بنجهم و نحبونه حسبنجه اول حضرت حقدن
جذب اولوب اندن صکره بزدن کوکل المش ایدی لاجرم خلق کریم
آنی اقتضا ایدرکه اول لطف سابقی فراموش اتمیه • رباعی
مالی وحبی لمحوح او ادده • دهرا و یعرض احیانا و یهجرنی
ولطف محبوب الباقی سیا یحنی • اذا جنیت وانساه فیذکرنی
غنچه کو تنکدل از کار فروبسته مباش • غنچه یه دی یا غنچه
ایشدن کوکلی طار اوله • کز دم صبح مدد یابی و انفاس نسیم
که صبح نفسندن مدد بولورسن دخی حوتش تحوکلو یل نفسلرن

وفرامش

مراد غنچه‌دن سالک مبتدی در آنکا بنا ایدوب دیمک کرک که دلتنک اوله
منیضه منظهر اولدقلردن که فیض سحری واصل اولوب نفحات ربانیه
حاصل اولور، فکر به بود خود ای دل ز درد دیگر کن، کندو ایو
اولمغک فکرن ای کوکل غیری قیودن قل، درد عاشق نشود به
بدوای حکیم، عاشق دردی ایو اولمز حکیم دواسی ایله مراد بودر که
درد عشق مرض تن دکلدر طبیب امراض بدنیه آکا علاج ایده‌مز
لاجرم آکا درمانی ینه ارباب قلوب واصحاب کشف اولنلردن
طلب ایتمک کرک، کوهر معرفت اندوز که با خود ببری، معرفت
کوهرین قزان که کندک ایله آلته‌سن، که نصیب دکرانست نقد
زر و سیم، که غیریلر نصیبی در آلتون وکمش نقدلری مراد بودر که
معرفة الله تحصیلنه سعی قیل آلتون وکمش کسبنه سعی ایتمه که سنک
ایله آخرته کیدجک فضائل نفسانیه وکمالات روحانیه در مال دنیا
دکلدر کر اول عزوجاله کرکدر، دام سختست مکر یار شود لطف خدا
برک آغدر مکر لطف خدا یار اوله، ورنه آدم نبرد صرفه ز شیطان رجیم
یوخسه آدم فائده آلمز شیطان رجیمدن مراد بودر که شیطان
رجیمک اضلالی محکم آغدر که اندن انسان عمل صالح قورتربب
درکاه حقه فائده و نصیب ایلتمک اولمز مکر که لطف حق
یار اولوب عصمت الهی قرین و معین اوله، حافظ ار سیم و
زرت نیست چه شد شاکر باش، ای حافظ اکر کومشک و
آلتونک یوغ ایسه نولدی شاکر اول، چه به از دولت لطف
سخن و طبع سلیم، نه وار در بکا لطف کلام و طبع سلیم

د

دولتندن مراد بودر که حالنک یوغ ایسه نوله لطف کلامنک و طبع
سلیمنک وار در بو ینه بکا دولت یوقیسه امدی شاکر اوله‌سن
فقردن شکایت ایتمه، بعض نسخه‌ده تخلص بیتی بو بیت واقع
اولمشدر، بخراباتیم و امید است مرا چون حافظ، خرابه در
قورتم و امیدم حافظ کبی، دیگر از هیچ کسیم نیست نه امید و نه بیم
دخی هیچ کمسه‌دن یوقدر اصلا امیدم نه قورقوم، مراد منظور قدرت
ظاهر دکلدر که خوف و رجا الله‌دندر که غیریدن دکلدر ولنا ایضا
کرچه ما بندکان پادشهیم، اکرچه بز پادشاه قوللریوز پادشاهها
ملک صبح کهیم، صباح وقتی ملکنک پادشاهلری یوز مراد بودر که
اکرچه عباد الله مخلوقی یوز اما وقت سحر ملکنک پادشاهلریوز
که سحرکاهده دعامز رد اولمز چونکه حکممز نافذدر، کنج در
آستین وکیسه تهی، خزینه یکده وکیسه بوش، جام گیتی نما و
خاک رهیم، جهانی کوسترجی قدح و یول طپراغی یوز مراد
بودر که علوم و معارف حالمزه مال دنیادن خالی و جام جهان
نما کبی سکنده‌یز و یول طپراغی کبی حقیریز، بیت کنج جمعیت کنج خانه دیما
پادشاهان ملک و ملیه‌یم، هوشیار حضور و مست غرور
غرور آنکی یوز وحضور مستی بحر توحید و غرق کنهیم
توحید دکزی یوزو کناهه غرق مراد بودر که غرور بزی مست
قلمشدر حضور حق کیفیتی ایله مست اولمشز در توحید
دکزی یوز اما اعمالمزدن قصوریز و نقصانمز اولدیغیچون کناهه
غرق اولمشزدر، شاهد بخت چون کرشمه کند، بخت محبوبی

فاعلاتن مفاعلن فعلان

پادشهیم تقطیده مخففدر

صبحکهیم تقطیده مخففدر سهو

رهیم تقطیده مخففدر

مابنود • تزویر رنگی بزم اوگرده اولمز • شیر سرخیم وافعی سیه‌ییم • قزل
ارسلانوز قره افعلک یلانی بوز مراد بودرکه لباس رنگینی کیمز
وتغییر شکل لاجل الاکل ایتمز نفس وشیطان اهلاک ایدن قزل ارسلان بکی
پهلوان وقره افعی بکی مهلک وسمی بوز دیمکدر • وام حافظ بکو که باز دهند
حافظ بورجی دیکه کرو ویره‌لر • کرده‌ام اعتراف وما کو هیم • اقرار
ایدیورز سن وبز شاهدز مراد بودرکه ان الله لا یضیع اجر المحسنین •
بیومش در یعنی بز شاهدز پس ان الله لا یخلف المیعاد • جبنجه
ووعد الکردیکی موجبجه ادا و فرمان قل ولہ ایضاً کرچه آنکه
پامال جفا کرد چو خاک راهیم • اکرچه جفا پامالی قلدی بول
طپراغی بکی بنی خاک می بوسم وعذر قدمش می خواهیم • طپراغ ادیم
وآنک عذر قدمن دیلرم مراد شیخ طریقت ایله روح اخوانن
بیاندر که روحی دیر اکرچه شیخ جفای ریاضت ایله بنی یعنی نفسمی
یول طپراغی بکی ذلیل ایلدی اما آنک تذلیلندن حظ ایدوب تعظیماً
طپراق اوپوب وزحمت اولدیغی دیو ایاغی عذر له دیلرن حسن نا آنکم
که بجور تو بنالم حاشا • بن اول دکلم که سنک جورکی ایله شکایت حاشا
حاکر معتقد و بنده دولت خواهیم • معتقد خدمتکار دولت
دلیجی قولم مراد روحک شیخ حظابنی بیاندر که دیرکه بندر ریاضت
جوریکی ایله حاشا که سندن ایکلیم زیرا ریاضت دنیا سعادت عقبی
یه سبب ایدوکنه معتقدم و دولت آخرت استیجی عبد متعبدم
بسته‌ام در خم کیسوی تو امید دراز • یا غمم سنک زلفک بوکمنده
اوزن امید • آن مبادا که کند دست اجل کوتاهیم • اول اولسونکه

کوراجیم لفظندن مخففدر
فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن
فاعلاتن فعلاتن ... مخففدر
پامال یا پامال لفظندن مخففدر
اتباع التیده اوزولش و اتباعیله
ازلش معناسنه در
صح
شیخ مریدنی معشوق قوناسنه بندر
آن و سیجون عاشق و معشوق ... مطالعه
و مکالمه ... واقع اولور
صح

چون نظر شیوه ایده • ماشد آینه رخ چو مهیم • بز آی یکی
یوزنک آینه‌سی یوز مراد منظر تجلی الهی اولان بر طائفه
یوز دیمکدر • شاه بیدار بخت را هر شب • بختی اویانق
شاهه هر کیجه • ما نگهبان افسر و کلاهیم • بز تاج و کلاه بکجی
یوز مراد کیجه اویانق اولان سالکی طالبک مراقبه و محافظه
سنده یوز آنک دماغی غرور بشریت و وسوسه شیطانیت
آفات دانکدن حفظ ایدیجی بز دیمکدر شیخ الواقع شیخ کامل مکمل
مرید طالبک محافظه‌سنده اولور • کو غنیمت شمار همت ما • دنیا
غنیمت صای بزم همتمزی • که تو در خواب وما بدیده کواهیم • که سن
اویقوده و بز کوز بیرنده یوز مراد بودرکه سالک مبتدی اکر
خواب غفلتده در بز آنی کوزلیوب ایقاظ ایتمکده و آنک
ایچون همت ایتمکده یوز • شاه منصور واقفست که ما •
شاه منصور خبردار درکه بز روی همت بهر جا که نهیم • همت
یوزینی هر قنده که قورز مراد بودرکه انا الحق دیین که حضرت خدا
دسالکه که بز همت یوزینی قویوب توجه ایدرز اول حضرتده
کره اکا فیض ایدرز • دشمنان را ز خون کفن سازیم • دشمنلره
قانون که کفن دوزه رز • دوستان را قبای فتح دهیم •
دوستلره فتح قفتانن ویرز مراد شیاطین جن و انسک خلاف
مرادنجه کیدن نفوذات ایله هلاک ایدوب قانن عرق الموت
کوبی کفنلرن قاندن ایدرز و محب و مرید اولنلره فتح و کشف
خلعتن ویروب صاحب کشف ایدرز دیمکدر • رنگ تزویر پیش

ایده رز
ما

اجل الي بن قصه ايدن مراد خم گيسو دن سلسلهٔ طريقتدر كه ذوقیله
مخصوص اولان عروهٔ وثقى در انكا تشبث ايدوب سير الى الله
وسير في الله اميدنده اغتنم دم اول اولميه كه الكا واصل اولمدين وفات
ايدم دير بيت چند روزي بر در يارم اقامت آرزوست
اي اجل سرعت مكن وي عمر مستعجل مباش ذره يي خاكم و در كوي
توام وقت خوشست بر طراق ذره سي بن و سنك محلكده
بنم وقتم خوشدر ترسم اي دوست كه بادي ببرد ناگاهم قوقرم
اي دوست كه بر يل بني ناگاه الوب كيده مراد بودر كه جوار شيخده
بر حضوريم اما وقتم خوشدر قورقرم بر هواي نفس و دنيا بني
بوندن كم دور اين بيت هيچ حسن بر سر كوي تو قضا دم اما
ترسم اي دوست كه بادي ببرد چون كاهم صوفي صومعهٔ عالم
قدسم ليكن عالم قدس صومعه سي صوفيسي يم ليكن حاليا دير
مغانست حوالتگاهم حاليا مغان كليساسي بنم حواله يرم
مراد بودر كه عالم آبي و قدسي كه خانقاه مثابه سنده در بن انده عقل
بيعت و عهد عبوديت ايدوب صوفي اولمشم در ليكن بكا فيض وصولي
و قرب حصولي شيخ صاحب حرارت خانقاهندر كه حواله اولنمشدر
كه بونده ساكن اولوب رياضت چكوب و عبادت قلمق ايله مقصودم
حاصل اولور بير ميخانه سحر جام جهان بينم داد ميخانه بيري
صبح بكا جهان كوزجي قدح ويردي واندران آينه از حسن تو
كرد آگاهم واول آينه ده سنك حسنكدن خبردار ايلدي مراد
بير خانقاه سحر و قتنده بكا قلب صافي و صفاي خاطر ويردي

بير مغان كه جهان بيلي الوب اسانده [illegible]

حاليا لفظي فارسيدر كه بو قوروده بيان لمجنده

مقصودم

١

كه جهانك فناسني انده مشاهده ايدوب حسن و بقاي حقدن
خبردار قلدي يعني كدر بيت كرده ام ترك جهان خلق بمن مجنون گفت
گرچه ديوانه ام اما ز خدا آگاهم بامن راه نشين خيز و سوي
مصطبه آي بن بولده او تورجي ايله قالق كه بني نم و تكيه جانبنه
گل تا ببيني كه در آن حلقه چه صاحب جاهم تا كوره سن
كه اول حلقه ده بنچه صاحب منصبم مراد بودر كه روح نفسه دير كه
بن سالك راه ايله شيخ خانقاهه گل يعني موافقت قل تا كه كوره سن
كه الله بنچه تكميل طريقت ايتمش مرتبه لر ارشاد ده بنچه صاحب
جاه و قدرم مست بگذشتي و از حافظت انديشه نبود
مست كچدك و حافظدن عقبه و فكرك يوق ايدي آه اگر دامن
حسن تو بگيرد آهم آه اگر سنك حسنك كه اتكن دو تونسه بنم
آهم مراد بودر كه روح نفسه دير سست دنيا اولوب كچدك و تضييع
عمر ايتدك بن كه سنك حافظكم بنم انديشه و فكرم اتمدك آه اگر
بنم آهم سنك حسنك اتكني دو توب ايهل نار ايدر خوش خرامد
كه بحر خسرو خاور مي گفت خوش ايلدي بكا كه سحر خسرو پادشاهي
دير ايدي با همه پادشهي بنده تورانشاهم دو كلي پادشاه لوح
ايله تورانشاه قوليين مراد ظاهره نظر توران ولايتي پادشاهني
مدح در يا تورانشاه نام شيخي مدح در كه خواجه حافظك عادتي
اوزره مخلص نظمه ذكر ايدر و معناية نظر توران ولايتنده كه بر
شيخ بزرگواري مدح در وله ايضاً گرچه از آتش دل چون
خم مي جوشم اگرچه كوكلم اودندن شراب كوبي كبي قاينرم مهر بر لب زده

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

خون مخورم دخاموشم اغزمه مهر اورمش قان ايچيم وصاكتم مراد
بودر كه مخلص اولان اوليا كركدر كه كوكلنده آتش عشق الهي اولوب
اما ريا ايدوب تواجد ورقص وتصنع اعيوب اغزنه مهر سكوت اوروب قان
يوديب صبر وسكوت ايده شعر اي رقص من له عقل ودين
كذب بالدفوف او الطبول قصد جانست طمع بر لب جانان
كردن جان قصد ايدر جانان لبنه طمع ايلمك تو مرا بين كه درين
كار بجان ميكوشم سن بني كور كه بو ايشده جان ايله دوشرم
مراد بودر كه محبوب مجازي لبنه طمع كندو جاننه قصد ايلمكدر عذاب
آخرته كرفتار اتمكدر سعي درينم نفسمي كور كه بو عملده جان ايله سعي
بليغ ايدر قطعه در سراي كه بهم كرده از پس پرده مباش غره كه هيچ آفريده
واقف نيست از آن بترس كه مكتوب غيب مي خوانند كوش بلند
بخوانيد وكر هفته بكيست من كي آزاد شوم از غم دل چون هر دم
بن نيجه آزاد اولم كوكل غمندن چونكه هر دم هندوي زلف بتي حلقه
كند در كوشم بر بتك هندوي زلفي حلقه ايدر قولاغمه مراد بودر كه
بن كوكلك عشق مجازيسي غمندن نيجه خلاص اولم كه هر دم بر محبوبك
زلفي قولاغمه حلقه اولوب بني بنده وحلقه بكوش قيلور رباعي
اي قول تو دين وطمع فرمان نشود وز حشوي بر تت هيچ پشيمان نشود
صوفي وفقيه وواعظ ودانشمند اين جمله شوند وليك مسلمان نشود
خرقه پوشي من از غايت ديندارى نيست بنم خرقه پوشلغم
غايت ديندارلغمدن دكلدر پرده بر سر صد عيب نهان مي پوشم
بر پرده ديوز كيزلو عيب باشمي اورتره اورترن مراد بودر كه صوفيانه

لباس

بلكه رواق هر نسنه نك صفاسيدر دينلر روميلر بونزن غلط ايدوب رواقه دير لر منه

لباس كيدوكم كه زهد وصلاحمدن دكل كزلو عيبم چوقدر انلري ستر
ايچوندر بيت مردم ديندار شو تا خوش شنوي زانكه بود
هر چه جز دين مردكي وهر چه جز سنت حزنه من كه خواهم كه
ننوشم بجز از رواق خم بن كه ديلرم ايچيم كوپ صافندن غيري
ايچيم كر سخن پير مغان ننيوشم نيليم اكر پير مغان سوزن اشتمزسم
كوندن مراد شيخ واعظ در كه كيفيت عشق الهي انلر ايله حاصل اولور
وانلرك صافي خلاصه كلامي وزبده كلماتيدر وانى ايچمك حسن
قبول ايله استماعدر پس حاصل مصراع اولك بن شيخك خلاصه
كلماتن وكلام اخلاصن سماع وقبول ايله استماع ايدرن ديكلدر و
مصراع ثاني الخ تعليل در او خاتجه فنم قل كه معني جمله در حاشالله
كه منم معتقد طاعت دوست حاشا لله كه بن دوست طاعتي
معتقد اولدقم اين قدر هست كه كه قدحي مي نوشم بو قدر
وار كه كاه كاه بر قدح ايچيم مراد بودر كه بنم طاعتم حضرت حقه لايقدر
ديمزم بماه بو قدر وار دركه كاهي عشق الهي نوش ايدوب نوافل
عبادت ايدرم بيت كي بود طاعتم سزاي خدا چون بود تحفه فقير حقير
هست اميدم كه عليرغم عدو روز جزا اميدم وار دركه دشمن رغمنه
جزا كوننده فيض عفوش ننهد بار كنه بر دوشم آنك عفوي
فيضي قومية كناه يوكني اوموزمه مراد بودركه غفور الله كناهمي
شيطان رغمنه عفو ايدوب وخجلت اوزارمي عملي ظهوره جمع
اولديغي يوم حشرده بار كناهم ارقه قومية قطعه عصيت الله في
سري وجهري اخاف الذنب في فعلي وقالي ولا ادري غدا في الحشر ما بي

وكيف يرجع في الامر حالي • الا يا رب فاغفر لي ذنوبي • وطال فيه من
سوء مقالي • پدرم روضهٔ رضوان بدو گندم بفروخت • بابام
جنت باغچه‌سن ایکی بغدایه صاتدی • من چرا باغ جهان را بجوی
نفروشم • بن نیچون جهان باغنی بر اربه‌یه صاتمیم مراد آدم پیغمبرم
جنت باغچه‌سن بغدایدن شئ قلیله صاتدی بن جهان باغنی
قیمت و عدد جهتندن بغدایدن اقل اولان نیچون صاتمیم دیمکدر
و بعض نسخه‌ده مصراع ثانی بو واقع اولمشدر • ناخلف باشم
اگر من بجوی نفروشم • یعنی قایم مقام بابا اولم اگر بن بر اربه‌یه صاتمزسم
مراد بودر که آدم علیه السلام ایکی بغدایه صاتدی بن خیر خلف اولمق
بودر که بابامدن ترقی ایدوب اندن دخی الچق بهایه صاتم اگر انده
الچق بهایه صاتمزسم بن ناخلف اولورم بابامدن ترقیم الحق اولمز
خلاصهٔ مراد آدم اوغلانلرینک حضرت آدمدن ترقیلری
ازدیاد معصیتده‌در که جنتی و آخرتی و قربت حقی ادنی بهایه
صاتمقدر کمال خود بو دکلدر دیمکدر • گر ازین دست زند مطرب
مجلس ره عشق • اگر بو الدن اوره مجلس مطربی عشق یولنی
شعر حافظ ببرد وقت سماع از هوشم • حافظک شعری التر
سماع وقتنده بنی عقلدن مراد بودر که اگر واعظ مجلس عشق یولنی
بو الدن اوروب و بو نوزدن موعظه که بیان ایدوب حافظ
شعرینی مجاز صورتنده حرف حقیقتن تحقیق ایدرسه
شعر حافظ که اهل مجلسی وقت سماعده عقلدن الور • وله ایضا
گر من از سرزنش مدعیان اندیشم • اگر بن مدعیلرک باشه قاقمه‌سندن

کبرادنی ترک ایتمش
سبه ادنی اولدر
صح

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

غصه‌لنم

غصه‌لنم • شیوهٔ رندی و مستی نرود از پیشم • رندلک و مستلک
شیوه‌سی کتمز اوکمدن مراد اگر مدعیلرک طعنندن غصه‌لنرسم دخی
رندلکی و مستلکی یعنی اخلاصی و شوریده‌لکی ترک ایتمزم • بیت
تا کجا گر بزنی نیش جفا بر ریشم • نرود نقش خوش و خوب نگار از پیشم
زهد رندان نوآموخته راهی بدهیست • یعنی اوکرنمش رندلرک زهدی
بیرمز یول دکلدر • من که بدنام جهانم چه صلاح اندیشم • بن که
جهان بدنامی‌یم نه صلاح فکر ایدیم مراد بودر که طریق حق سالکلری
که ایکی قسمدر بری زهد و صلاح صورتنده اولان و بری مجانین
و رندانه شکلنده اولاندر که بو قسم ملامتیه‌دیرلر لاجرم دیگر قسم
اول طریقی بیرمز طریق دکلدر آنا ریا و تهمتی واردر لکن بنم طریقم ریایه
قابل دکلدر • بیت تو ز بدنامی من طعنه مزن ای زاهد • حال من بین
که بهر فرد چه نیکو اندیشم • شاه شوریده سران خوان من بی سامانرا
باشی بولانقلر شاهی اوقی بنی بو نسنه‌ده زانکه در کم خردی از همه
عالم بیشم • زیرا عقل اکسکلکنده جمله عالمدن ارتغم مراد بودر که
عقل معاش جهتی اولانلر ترک دنیا قلنلری شوریده و دیوانه عد ایدرلر
امدی ای نفس بنکا دیوانه‌لر باشی دی زیرا عقل معاش نقصانتنده
جمله خلق عالمدن زیاده‌یم • بیت نشنود عقل معاد اهل جهانرا عاقل
تو بخوان عاقل و فرزانه گر ایشان بیشم • بر جبینم نقش کن از
خون دل من خالی • الک اوزره نقش قل که بنم کوکلم قانندن بر خال
تا بدانند که قربان تو کافر کیشم • تا بیلسونلر که سنک کافر مذهبک قربانی
بنم مراد بودر که روحک نفسه خطابی ذکر در که دیر که ای نفس سن

کافر مذهب سن بنی هلاک و قربان و بو رکم قان اتمش سن در
صوفی صورتنده اولیوب ظاهر کلر برت ن قل کسن بنی
هلاک ایتدوکک معلوم بیت جان من چون بنماید عمل زهد و صلاح
نکذارد جکنم نفس چو کافر کیشم ٭ اعتقادی بنما و بکذر بهر خدا ٭
بر اعتقاد کوستر و بکا انده ایچون تا ندانی که درین خرقه چه نادرویشم
تا بلمیه سن که بو خرقه ده نه صوفی دکلم مراد بودر که خرقه پوش اولان
کمسنه یه حسن اعتقاد قل چوق مصاحبت قلمه تا خرقه پوش اولوب صوفی
دکل ایدوکن بلمیه سن بیت چون بیرم من زحارف زجهان مستغنی
تو مپندار درین خرقه که نادرویشم ٭ شو خون یار من ای باد بر یار
بخوان ٭ بنم قان یاغدرجی شوخمی ای یار قتنده اوقی ٭ که مژکان سیه
بر رگ جان زد نیشم ٭ که قره کرپکلرن جان طمرنه نیشتر اوردی مراد
قلبک نفسون شکایتن بیان ایدر که دیر ای نفخه در باتنیه بنم قان که
یاغدرجی کلامی یاردم و قرینم اولان نفسه که اوقی که قره کوزلوره
نظر ایدوب انلرک کرپکلرندن جانم عرقنه نیشتر اوروب مجروح اتمشدر
تا که من بعد آنی ترک ایده بیت اگرم شیخ زند نیش ریاضت خوبست
زانکه از جانب او نوش بود هر نیشم ٭ دامن از رشحه خون دل ما
در هم چنین ٭ انکی بزم کوکلمز قانی یاشندن دکشور که اثر در تو
رسد چون بخراشی ریشم ٭ که سکا ایرر چون طرملیه سن یاره می
مراد بودر که روح نفسه دیر بنم قلبم کثرت عصیاندن مجروح اولمشدر
چون تکرار عصیان ایدیه سن که قلبمک یاره سن طرملیه سن پس
اندن سکا حرز ایرر امدی انتک دکشوروب غافل اولمه یعنی

تکرار

بو بیتده اختلاف نسخ واردر
بو فقیر اختیار ایتدیکی
اصح اولاندر
مح

تکرار عصیان ایدر یسک بر نکبت و بلا ایرر یس قلبی تکرار مجروح
اتمه بنی اضلال اتمکه سعی قلمه بیت ترک سنت نکنم من نشوم جولقبی ٭
مو بمو کر بکنی بو عتبا این ریشم ٭ من اگر رندم اگر شیخ چه کارم با کس ٭
بن اگر رندم اگر شیخ ناشیم وار کمسنه ایله حافظا راز خود و عارف
وقت خویشم ٭ کندو رازمک حافظی و کندو وقتمک عارفی یم مراد
بودر که بن رند اولوب عجز و ارشاد و شیخلک دعواسنده اولمزسم
یا شیخ اولوب عجز و ارشاد قیدنده اولورسم کمسه ایله ایشم یوقدر یعنی
عجز و ارادت و ریا و سمعه قصدیله اولیوب عبادت حقیدن ایلیوب
تضییع عمر اتمزم هر حال کندو رازمک حافظی و کندو وقتمک عارفی یم
وله ایضا کر ازین منزل غربت بسوی خانه روم ٭ اگر بو غربت قوناغندن
او جانبنه کیدم ٭ دکر آنجا که روم عاقل و فرزانه روم ٭ دخی اندن کیدم
عاقل و حکیم کیدم مراد دیار غربتده سلوک طریقت قلوب تحصیل علم
الهی ایدوب و فیض ارشاد بولوب بو وطنم کیدرسم عاقل و
کامل و حکیم و مکمل کیدرم دیو اظهار شکر در زین سفر سلامت
بوطن باز رسم ٭ بو سفردن اگر سلامت ایله وطنه ایریشورسم
نذر کردم که هم از راه بمیخانه روم ٭ نذر ایلدم که یولدن میخانه یه
کیدم مراد بودر که بو غربت دیارنده خانقاه و معبودن صفا کورمدم
بولوب کروجتی ایله وطنمه وارنجه اولانده یولدن خانقاهمه
وارم نتکیم رسول اسبحانه الکریمه و سلم سفردن کلنجک مسجده وارب
نماز قلوب احبابیله مصاحبت ایدوب اندن صکره حجره و خانه یه
داخل اولورلر ایدی ٭ تا بکویم که چه کشف شد ازین سیر و سلوک

علکل کر جولقی طوریله
انیق دیمکدر
مح

علکل کر شوخ خالص
ابهام لطیفی
نغمندر
مح

فعلن
مفعلاتن
فاعلاتن مفعلاتن

تادیم كرنه كشف اولدی بكا بو سیر و سلوكدن • بر دردمسكین بابر ربط و
پیمانه روم • یعنی خانقاه قپوسی اوزره قپوز ایله فتح ایله كیدوم مراد
بودر كه دیار غربتده سلوك طریقتده بكا نه حاصل و نه كشف اولدی وغن
بلدیمكه نیچون وطنمده خانقاه قپوسنی واریب اوازه و بلندی له
علم و معارفی اظهار و صفای قلبمی آشكاره ایدم • آشنایان ره عشق
اگرم خون بخورند • عشق یولنده آشنالری اگر قانم ایچرلرسه
ناكسم گر بشكایت بر بیگانه روم • ناكسم اگر شكایت ایلیه یاد
غیره كیدم مراد بودر كه شیخ و احباب طریقت بكا مجاهده و ریاضت
ایلدوروب قانم ایچرلر ضعف نفس تثبیت ویرورلرسه دخی ناكس
و دنی یم اگر عوام الناس و اهل حسوسی اولانلره شكایت ایدرسم
بعد ازین دست من و زلف چو زنجیر نگار • یعنی بوندن صكره بنم الم
و نگارك زنجیری زلفی چند چند از پی كام دل دیوانه روم • نیجه
نیجه دلو كوكل مرادی ازدنجه كیدم مراد بودر كه بوندن بعد الم سلسله
طریقتدن كیدرم و نفسمی ضبط و حبس ایلارم نیجه بو دلی قلب مجنون
مرادنه تابع اولوب غیر مضبوط و مطلق العنان اولم گر ببینم
خم ابروی چو محراب بتش باز • اگر گورسم آنك محراب كبی قاشی بوكلیكی
گرو سجده شكر كنم وز پی شكرانه روم • سجده شكر ایدم
و شكرانه ازدنجه كیدم مراد بودر كه اگر بن رخ الهی جمیلی و بكا
اولان التفاتنی كورزم سجده شكر ایدوب شكرانه ازدنجه
اولم كه بو نعمت جلیله شكر ایدوب و شكرانه ویرمك ازدنجه اولمق
اقتضا ایدر • خرم آن دم كه چو حافظ بتولای وزیر • شاد

اول

اول وقت كه حافظ كبی وزیر محبتی ایله • سرخوش از میكده با دوست بكاشانه روم
مست میخانه‌دن دوست ایله اوه كیدم مراد بودر كه حالیا دیار غربتده بمحل عبادتده
دوست طلب قربیدن كندو دیاریمك وزیری كه بكا رغبت و محبت كوزیب
دعوتنه در الحرم خوشترز اول وقت كه وزیر محبتنه كیفیت عشق الهی ایله
متكیف اولوب كه حضرت دوست معارنتی ایله اوه كیدم **وله ایضا**
گرچه افتاد ز زلفش گرهی در كارم • اگرچه دوشدی آنك زلفندن بر
دوگم ایشمه همچنان چشم گشاد از كرمش میدارم • انجلین اچلمسی كوزلرم
آنك كرمندن دوترم مراد بودر كه غیب هویت ذاتدن ایشمه دوگم دوشوب
یعنی دنیا علم باغلنوب ویا علمك اثری ظاهر اولمدی انجلین كوزم اچلمسی
یعنی آخرتم فتح اولمسی و بكا كشف اولمسی امیدی آنك كرمندن دوترم
ویا كوزم اچلمسی آنك كرمندن كه دوترم • بطرب حمل مكن سرخی رویم كه چو جام
شعلكه حمل ایتمه یوزم قزللغن كه قدح كبی • خون دل عكس برون میدهد از رخسارم
كوكل قانی عكسی طشره ویریر یكا غمدن مراد ظاهرده حمرتم شادیلكدن دگل
بلكه كوكل قانك عكسی طشره اورر خلاصه مراد اهل درد اولانده طرب
اولمز دیكدر • پرده مطربم از دست برون خواهد برد • مطرب پرده
سی بنی الدن طشره چیقرسه گركدر • آه اگر زانكه درین پرده نباشد بارم •
آه اگر اندن بو پرده اولمزسه بنم یولم مراد بودر كه واعظ و ناصحك پرده‌ی
الحانی و موعظه كلامی بنی الدن چیقروب ضبط و اختیاریمدن كیدرسه
گركدر آه اگر پرده‌یا الهی یه اجازت دیول اولمزسه كه كار دنیادن معطل
و قرب حضرتدن محروم اولورم • پاسبان حرم دلشده ام شب همه شب
كوكل حرمنك پاسبانی اولمشم كیجه و دوگلی كیجه تا درین خانه جز اندیشه‌ی او نگذارم

مفاعلن
فعلاتن
مفاعلن فعلاتن مفاعلن فع

عبارة كه چشم دو ...
امید معناسنه در
صح

تا بوا ودن نك فكر نيزدن غيري يقوميم مراد بودر كه نفي خواطرده ودفع
خاطره مشغول لن دوكلي كيجه تا كه خاطر رحابنده غيري نك قلم اونه
خطور ايتميه • ديده ء بخت بافسانه ء او شد در خواب • بخت كوزي
آنك افسانه سي ايله اذ نقويه واردي • كو شبي ز عنايت كه كند بيدارم •
قني عنايتدن بر يل كه بني اويانده مراد بودر كه كلمات الهيه واصطلاحات
صوفيه سويلميوب آنلرك فيضي اولميوب خواب غفلتده ويرده حيرتده
قالدم قني بر فيض عنايت كه بني بيدار وصاحب حالت ايده • نه آن
شاعر ساحر كه بافسونه سخن • بنم اول شاعر ساحر كه سوز افسونيله
ازلي كلك يهم قند وشكر مي بارم • قلم قمشنده قند وشكر كه ياغدررم
مراد كند وكنك عبارتي بيان ندركه ان من البيان لسحرا وان من الشعر
لحكمة حسبنجه سحر كاه حلال اولدي شعر حكمت آميزده در وسحر كلام ايله قلمي
قمشندن نكك بكي قند ونبات وشكر بكي آب حيات ياغدورر • بصد اميد
نهاديم در ين باديه پاي • يوز اميد ايله كه قودق بو بيابانه اياق
اي دليل دل كم كشته فرو مكذارم • اي ازمش كوكلك قولاغزي
بني ترك ايتمه مراد بودر كه طريقت بريته سنده چوق اميد ايله كه بكا
فيضان الهي وولايت نامتناهي واطلاع اشكار كبي وقربت پادشاهي
اولا ديو سلوك ايتدم لاجرم اي قلب ضاله راه نما اولان بني ترك
ايليه اولا كه بو مقامده واصل اولم • چون منش در كذر باد نمي يارم ديد •
چون بن آني يل اوغرنده كورمكه قادر اولميم تا كه كوزم كه بكوييد
سخني با يارم • كيم ديم كه بر سوز ديه يارمه مراد يلدن نفخه ء ربانيه
يا هواء محبت حق در لاجرم مشاهده بوتك ايله اولور بو اوچيج

الكا ايصال خير وحصول اثر نتيجه اولور ديكدرز • دوش ميكفت كه حافظ
همه رويست وريا • دون كيجه ديرش كه حافظ دوكلي روي وريادر
بجز از خاك درش با كه بكو در كارم • آنك قپوسي طپراغندن غيري
كيمك ايله ايشم در بن مراد بودر كه دون كيجه دنسوانس نفس روحم
سنك كارك روي وريادر ديدي روح دخي الكا ديدي روي وريا
خلقه ارادت ايچون اطوريم خود خلقدن عزلتم وآرزو آستانه دن
باب حقدن غيريه ملازمتم يوقدر بيني ريا ندن اولور • ولرايضا
من دوست دار روي خوش وموي دلكشم • بن خوش يوزي دلكوكل
چكيجي قيلي سوكيجي بن • مدهوش چشم مست ومي صاف بي غشم •
چشم مستك وصاف وبي غش شرابك حيراني بن مراد بودر كه بن شول
شيخه محبتم كه آنك يوزي بكا خوش كلدي زيرا ات يخ ديشلردر كه من لم ينفعك
لحظه لم ينفعك لفظه • وموي دن مراد سلسله ء طريقتلردر كه اول سلسله ء
طريقت بني كوكلم چكيلادي دخي محبتم وچشم مستدن مراد شول ذات شيخ
دركه مست الهي اوله وشراب صافدن مراد عشق الهي در وبي غش اولان
اولدر كه آنده شايبه وشبهه ء ريا اولميه • كفتي زسر عهد ازل يك سخن بكوي •
ديدك كه عهد ازل سرندن بر سوزي انكاه كو عيب كه دو بيمانه دركشم •
اول وقت ديرم سكا كم كه قدح چكيم مراد بودر كه اسرار الهيه ي سويلمكه
مست حق اولمق كركدر زيرا ادراك دنيا ايله اولان كمسنه غافل مطلق
اولور • در عاشقي كزيز نباشد زساز وسوز • عاشقلقده قاچق اولمز
ساز وياغمقدن استاده ام چو شمع مترسان زاتشم • طورمشم شمع بكي
قورقمه بني اوددن مراد عشق الهي وسلوك طريقت آتش رياضتده يانمق ايله اولور

لاجرم بن شمع کبی بالمغه طورمشم دیمکدر * من آدم بهشتیم اما درین سفر
بنا جنته منسوب آدم اما بو سفرده * حالیا اسیر عشق جوانان مهوشم
شمدی یا انکبی یکتلر عشقنک اسیریایم مراد دروح طرفندن کلامدر که روح دیر که
بن آدم بهشتی یم که حضرت عزتک آلتنده مقامم ایدی اما اول مقامدن
سفر ایدوب بدنه که تعلق ایدلدن بری و بدنده حادث اولان قوای جسمانیه و
شهواتیه که هر بری کوزل کوزیبور مبتلا اولمشمدر * بخت ار مدد دهد که کشم
رخت سوی دوست * بخت اکر مدد ویره که چکم اسبابمی دوست جانبنه
گیسوی حور گرد فشاند ز مفرشم * حورلر صاچی بلوکیمنی توزلکی بنم دوشک
دوشنجک یرمدن مراد بودر که روحک بقیه کلامن حکایه ایدر که دیر
اکر توفیق الهی مدد ایدرسه چون دنیادن آخرته رحلت ایدم که ایمانم و
عمل صالح ایله کیدم حورلر بکا خدمتکار اولوب گیسولرینی جاروب
ایدوب دوشکم یرندن توزی سپوره پاک ایدهلر * غیراز معدن لب لعلست
وکان حسن * شیراز لب لعل معدنی و حسن کانیدر * من جوهری مفلس
لذا مشوشم * بن جوهری مفلس اول یوزدن مشوشم مراد
دخی بودر که شیرازده جواهر معارف سویلیرلر و محبوب طریقتکی نه
چوقدر اما بن طالب معارفک و راغب عوارفک صدق و اخلاصده
قصوریم وار انونکچون مشوش الحال و متفرق البال اولمشمدر بو
کلام غیرلره تعریضدر که بن داخی اهل معارف و عوارف جواهرن
سویلینلردن و جمال معنی صاحبی یم اما که طالب و راغب یوقدر * از بسکه
چشم مست درین شهر شد پدید * بسکه بو شهرده مست کوز ظاهر
اولدن * حقا که من نمی خورم اکنون و سرخوشم * حقا که بن الجزم

شمدی

مطلقا حالده حالیا ایکی
فارسیده عربیده حالیا
ایکی معنی یه اولنشدر
کرو کلمسدر

طالب

شمدی مستدن مراد بودر که مست حق اولمش نیجه مرشد طریقت بو
شهرده ظاهر اولمشدر و بن سلوک اتمکسزین انلری کوروب مشاهده
لرندن مستم دیوب بونلردن دخی تعریض قصد ایدر * شهریست
پر کرشمه و حوران ز شش جهت * بر شهردر ناز نظری ایله مالامال
و حوریلر جهات ستهدن * و از چیزیم نیست ورنه خریدار هر ششم
بر نسنهم یوقدر یوخسه جهات ستهنک هپسنی مراد نظر و تهمت
اهلی و رمز و حالت صاحبی محبوب طریقت هر طرف شهرده واردر
اما بنده استعداد یوقدر والا هر برینه مشتری ایدیم دیمکدر بوندن دخی
مقصود تعریضدر که بن بونلردن بری بلکه غیرلردن یکرکم بن اما
طالب قابل و مراتب مقابل یوقدر بن نیلیم دیر * حافظ عروس طبع
مرا جلوه آرزوست * ای حافظ بنم طبعم گلینینه جولان آرزودر
آیینه ندارم ازان آه میکشم * بر آینهم یوقدر انونکچون آه چکرین یعنی
آه ایدرین مراد بودر که بنم طبعمده ولایت دلربائیت عرض جمالک آنک
آرزوسی واردر اما جمالک کرشمه سنه بر آینه یعنی طالب قابل یوقدر
انونکچون منفعل اولوب آه ایدرین بعض نسخهده بیت سابقده
لفظ حافظ یرینه لفظ حسن واقع اولوب تخلص بیتی بو واقع اولمش
حافظ ز تاب فکرت بیجا صلان بسوخت * حافظی حاصلر
فکری حرارتندن یاندردی * ساقی کجاست تا زند آبی بر آتشم * ساقی
قنده در تا بر صو اوره بنم آتشمه مراد بودر که بی حاصلر و ناقابللر واردر
انلره ارشاد و تعلیم فکری بکا حرارت ویروب اول حرارتندن دخی یاندم بر شیخ
واعظ و پیر پند کوی قنی که بنم آتشمه نصیحت و تسلیت صوینی اوروب تسکین

فکر و فکرت بر معنایه کلور

مفعولن
مفاعلاتن
فاعلاتن فعلاتن فعلن

ایدوب منطقی قلا ولہ ایضاً ما بر آریم شبی دست و دعایی بکنیم
بز بر کیجه ال قالدروب بر دعا ایده لم غم هجران ترا چاره زجایی بکنیم
سنک هجرانک غمنه چاره یی بر یردن ایده لم مراد بوندن عقلک روح
خطابن بیاندرکه دیر بز ایکمز بر کیجه ال قالدروب حضرت حقه دعا
ایلیوب سنک اول حضرتدن مهجور اولدوغکک غمی چاره سن که جناب
حقدن ایده لم که ان ربکم حیی کریم یستحیی من عبده اذا رفع الیه
یدیه ان یردهما صفراً موجبنجه اجابت دعا ایدر دل که بیمار شد
از دست رفیقان مددی کوکلمز که خسته اولدی یولداشلر الندن ای
برمدد تا طبیبش بسر آریم و دوایی بکنیم تا بر طبیب کتورلم آنک
باشنه و بر دوا ایده لم مراد بودر که عقل روحه دیر کوکل خسته اولدی
نفس و قوای نفسانیه نک و شیاطین جن و انسک الندن بکا
مدد ایدوب موافقت قل که آنک باشنه بر طبیب دینی کتوروب علاج
ایده لم آنکه بی جرم بر نجید و بتیغم زد و رفت اول که کناهسز
انجنوب و بر قلیج ایله بنی اوردی و کتدی بازش آرید خدارا که صفایی
بکنیم کرو کتورک آنی الله ایچون که بر صفا و مصافاة ایده لم مراد
بوندن عقلک قوای روحانیه یه خطابن ذکر درکه اول که نفس در
بنم کناهم یوغ ایکن انجندی بکا عصیان قلیجن اوروب هوایه تابع
اولوب کتدی آنی کرو کتورمکه سعی ایدک که صلح و مصافاة و ما بینمز
دهی اصلاح ایده وز مددا زخاطر رندان طلب ای دل ورنه
مددی رندلر خاطرندن استه ای کوکل یوخسه کار صعبست مبادا که
خطایی بکنیم مشکل ایشدر اولمیه که بر خطا ایده وز مراد عقلک

قلبه

قلبه خطابن بیاندرکه دیر بر مددی مخلص اولنلر خاطرندن استه که
وصول الی الله مشکل ایشدر اولمیه که خطا ایدوب مقصود و مطلوب
دن محروم قلاوز در ره نفس کز و سینه بماتنکست بود نفس
یولنده که اندن بزم که سینه مز طلیا ایدی تیر آهی بکشاییم و
غزایی بکنیم بر آه اوقن آچلم و بر غزا ایده لم مراد عقلک روح
یا قلبه خطابن ذکر درکه دیر نفس یولنده سینه مز طلیا یه دونوب
دنیا خلقلرینک تقصیرلریله که طوغندر پس تیر آه چکوب غزا
ایدوب نفسی هلاک ایده لم سینه یی پاک ایده لم خنک شد بیخ طرب
راه خرابات کجاست قورویدی شنلک کوکی یاخی نه یولی قنده در
تا دران آب و هوا نشو و نمایی بکنیم تا اول آب و هواده بیتمک
و بیوهک ایده وز مراد فرح ذوق و نشاط تینک کوکی قورویدی
خانقاه یولی قنده درکه انده واروب نجره سرور دینه بیتمک و
زیاده لک میسر اولا دیمکدر سایه طایر کم حوصله کاری نکند
قورسی انکسک قوشک کولکه سی بر ایش ایتمز طلب سایه میمون همایی
بکنیم بر همانک مبارک کولکه سن طلب ایده لم مراد شیخ ناقص
سایه سندن فایده اولمز بر شیخ کامل ظلنی استیلم دیمکدر دلم از پرده
بشد حافظ خوش لهجه کجاست کوکلم پرده دن کتدی خوش سوزلو
حافظ قنی تا بقول و غزلش ساز و نوایی بکنیم تا آنک سوزی
ایله و غزلی ایله بر دوزن و نوا ایده لم بوندن مراد معارف الهیه و کلمات
لطیفه ایله قلبی پرده یه و نظام احوالی کتورسم دیمکدر ولہ ایضاً
ما ز یاران چشم یاری داشتیم بز یاراندن یارلق امیدین دوتردق

کاسه عمر ... سیندر

فاعلاتن فاعلاتن فاعلات

خود غلط بود انچه ما می پنداشتیم ، غلط ایمش اولکه بز صفا نور ایدک
مراد بودر که عقل وروح دیرلر بز نفس دن و قوای بدنیه دن بز مطاوعه
موافقت حرکت امید سین ایدر ایدک بز نظرمز غلط ایمش انلر بزه
مظاهرت ومعاونت اغیوب عداوت ومخالفت ایتدیلر ، تا درختی
دوستی کی بر دهد ، محبت اغاجی نجه یمش ویرر حالیا رفتیم و
تخمی کاشتیم ، بز کتدک شول حالده که تخمی اکدک مراد بودر که روح و
عقل دیرلر عشق آلی جوان ایکن کرک ایمش بز آنی بیرلک زمانند ه
الدیکتورردک پس محبت آغاجنی نجه یمش ویرر که بز تخم الدوکمز
زمانده که آخرته کتدک ، نکهار رفت وشکایت کس نکرد ، نکته لر واقع
اولدی کمسه شکایت اغدی جانب حرمت فرو نکذاشتیم حرمت جانبنی
ترک اعتدک مراد بودر که نفس دن و قوای بدنیه دن نجه شکایت ایدجک
عملر واقع اولدی بزدن بیرمز شکایت اغدک یاران حرمتنی ترک ایلیدک
گفت وگو آیین درویشان نبود ، دیمکدر ایتمک درویشلر رسمی
دکلدر ، ورنه با تو ماجرا ها داشتیم ، یوخسه سنکله ماجرالریمز
وار ایدی مراد بودر که روحک وعقلک نفسه که خطابن بیاندر که دیر
شکایت درویشلک عادتی دکلدر یوخسه بزم سنکله چوق
شکایتمز بحثی وار ، در شیوهٔ چشمت فریب جنگ داشت ،
سنک کوزک شیوه سنک جنک الدمسی وار ایمش ، ما ندانستیم
وصلح انکاشتیم ، بز بلمدک صلح ظن ایتدک مراد بودر که عقل و
روح نفسه دیرلر سنک محاسن جهانه نظرک عین عبرت ایله
صنع حضرت شاهد بیصفا نوردن اول دکل نظر شهوت
و

وعلى نفسا نیته ایمش ، گلبن حسنت نه خود شد دل فریب ،
سنک حسنک کلی فداینی کندودن کوکل الدایجی اولمدی ، ما دم همت
بر او بکماشتیم ، بز همت نفسن آکه اوزرینه حواله ایتدک مراد
روح وعقل نفسه سنک حسنک الدغمز مجرد اندن حادث اولمش
دکلدر بزدن نفس همت والتی موافقت اولدی آنو نکچون کوکلمز
الدانلدی ، دیمکدر ، گفت خود دادی بما دل حافظا ، دیدی کندک
ویربزه کوکلک ای حافظ ، ما محصل بر کسی نکماشتیم ، بز تحصیل ایدر
کمسنه بجه کیمسه اوزره حواله اغدک مراد نفسک وقوای بدنیه نک جوابن که
بیاندر که انلر دیرلر سن کندک بزه کوکلک ویروب عاشق و تابع اولدک
برکسه یکسه حواله ایدوب جرا اغدک ولہ ایضا مرحبا طایر فرخ
پی فرخنده پیام ، مرحبا ای ایزی مبارک خبری بختلو قوش ، خیر مقدم
چه خبر یار کجا راه کدام ، صفا کلدک نه خبر یار قنده یول قنقدر
مراد شول شیخ قادمه خطابدر که قدمی مبارک کلامی بختلو اولاپس
انکا مرحبا دیوب توصیف ایدوب دعا ایتدکدنصکره خبر آلهی صوروب
وصول الی الله قنده اولور طریق قنقیدر دیر ، یارب این قافله را
لطف ازل بدرقه باد ، یاربی بو قافله یه لطف ازل حق لا غیر
وبکجی اولسون ، که از و خصم بدام آمد و معشوق بکام ، که اندن
خصم آغه کلدی ومعشوق مراده مراد بودر که اصحاب طریقته
دعادر که دیر بو قافله دن نفس دشمن محبوس اولوب
وصول محبوب میسر اولدی ، ماجرای من ومعشوق مرا پایان
نیست ، بنم ماجرام ومعشوقمه نهایت یوقدر ، هرچه اغاز ندارد

حالیا لفظ فارسی ابدوکی معلوم اولمشدر

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلان

نیز بردانجام ، هر شنه که ابتداسی اولمیه انتهاسی قبول اتمز مراد
حضرت حقك ازلی وابدی ایدوکن بیاندر زلف دلدار چو زنار
همی فرماید ، زلف محبوب چو زنار بهوررز بر وای خواجه که شد
برتن من خرقه حرام ، یعنی که ای خواجه بنم تنمزه خرقه حرام
اولدی مراد بودر که غیب هویت ذات وما امروا الا لیعبدوا الله
مخلصین له الدین موجبنجه کمال اخلاص امر ایدرکه ملامتیه
صور تنده کراولوب لباس طائفه صوفیه حرام اولمیه لاجرم بزه
خرقه وشطل صوفی حرامدر ، مرغ عرشم که همی در رسد از صدر صفیر
عرش عوشی بن که ابر شوره سدرة المنتهی دن اواز ، عاقبت دانه
خال تو فکندم در دام ، عاقبت سنك خالك دانه سی
بنی آغه دوشردی مراد روحك نفسه خطابن ذکر درکه بنم مقامم
حضرت عندیت آلهیه وعرش اعلی ایدی ودائما الهام جبرائیل
بکا ایرشور ایکن سنك حقیقت بنی دام دنیایه وعید ماسوایه
کرفتار ایتدی ، گل زحد برد تنعم بکرم رخ بنمای ، گل حد دن
التدی تنعمی کرم ایله یکا ی کوستر سروی نازد وخوش نیست
خدا را بخرام ، سرو کوونور وخوش دکلدر الله ایچون صالن
مراد اهل کشفن دینی مدعی تن بیرور لکی حتی دل آشوردی
ای شیخ مخلص وعرتاصن یوز کوستر که سیای صلاحی کورسونلر
واهل منصب اولان نازو تبختر ایدرو آنك نازی وتعظمی
خوش دکلدر که هست دولت اولوب فانی یه اعتماد ایدوب
مغرور اولورلر لاجرم ای شیخ علو درجه کوستر که مرتبه باقیه در

و

صغیر [illegible]
[illegible]

نازدن [illegible]
[illegible]

١١٠

[illegible]

در غیتمز بونکا درچشم خون بار ورا خواب چه درخور باشد ،
بنم کمان یا غدر بحی کوزمه اویقونه لایق اولور حتی له یقتل دار دنف
کیف بنام ، شول کمسه که آنك هلاك ایدر مرض لازمی اولاینجه
اویور مراد منظوقدن ظاهردر ، تو ترحم نکنی بر من مسکین کفتم
سن مرحمت اتمز سن بن مسکینه دیدم ذاك دعوای وهذا
انت وتلك الایام ، بو بنم دعوام درو اشته سن وبوایام
مراد بودرکه روحك نفسه خطاب وعتابن بیاندر که سندن
بکا مرحمت کلمز کدر وبو دعوامك صدقی زمان ایله ظاهر اولور دیر
حافظ از میل بابروی تو دارد شاید ، حافظ اکر سنك قاشکه میل ایدرسه
یار ز جای در کوشه محراب کنند اهل کلام ، یری محراب کوشه سنده ایدرلر
اهل کلام مراد حافظ رمز آگاهی یه جائل اولمه یارشور که اهل کلام محل رخنه ده
اولورلر دیکیدر ولهٔ ایضاً ما بی غمان مست دل از دست داده ایم ،
بز غمز مست کوکلی الدن ویرمشز در همراز عشق و همنفس جام باده ایم
عشق همرازی وشراب قدحی همنفسی یوز مراد بودرکه بز دنیا غمنز مست
حق اولوب اهل عشق ایله وقلب شیخ زیاده نك شیخ ایله همنفس اولمشز در
تا کار خود ز ابروی جانان کشاده ایم ، تا ابشری جانان قاشنده آچمشز در
مراد بودرکه بزر فرحق واسرار الهیه سویلیوب انون علم خیر کشف اتدکز
ایچون اهل ظاهر وعوام الناس بزه طعن وملامت یا پن طلوب چوق
دخل وتشنیع اتمشلر در ، ای گل تو دوش داغ صبوحی کشیده ،
ای گل سن دون کیجه شراب صباح داغن چکمشسن ما آن شقایقیم
که با داغ زاده ایم ، بز اول شقایقز کرداغ ایله طوغمشز مراد بودرکه اهل

[illegible]

كشفن ديو دعوى ايدندون كيجه يعني زمان تعليلدن برو داغلو كيجه يه
وصباح شرابن ايجركبي داغ ودردايجون آه چكمشسن دربزي كوركه داغ
عشقي عالم آلهيدن بيله كتورمشز در پير مغان ز توبه ما كر ملول شد
پير مغان بنم توبه مزدن اكر ملول اولديايسه كو باده كن كه بعذر اليتادهايم
دي شرابي صاف قيل كه عذره طورمشز در مراد بودر كه بز طريقتدن رجوع
ايلدوب اهل دنيا مسلكنه سالك اولدوغمزدن شيخ رنجيده خاطر ايسه اكا
ديكه عشق حقي احجمان اتمون بزرجوعدن رجوع ايدوب كرو
طريقته سلوك ايدوب حضور شيخه واروب عذر اتمكه طورمشز در
كار از تو ميرود مددي اي دليل راه · انصاف ميدهيم كه از ره فتادهايم
انصاف ويرز كه
يولدن دوشمشز در مراد بودر كه مرشد طريقت اولانه تضرع در كه ديارشين
سنك سببك ايله ايلرو كيدر برمددقل كه بز انصاف ايدرز كه يولدن
خروج اتمشز در چون لاله ميمبين وقدح درميان كار · لاله كبي شراب
كورمه وقدح اوش اورته سنده اين داغ بين كه بردل پرخون نهادهايم
بو داغي كور كه قان ايله طولو كوكله قومشز در مراد بودر كه عمل اورته سنده
لاله كبي قرمزي شرابي وقدحي واركورمه يعني كه ظاهرمزه ناظر اولوب
تنعم وعشرتده صانمه بلكه لاله كبي پرخون كوكلمزده داغ وار در آني كور
كفتي كه حافظا اين همه رنك وخيال چيست · ديدك كه اي حافظ
بو دوكلي رنك وخيال نه در · نقش غلط مخوان كه همان لوح سادهايم
غلط نقش اوقيمه كه همان نقش ساده يوز مراد بودر كه اشعارمزده
رنك ولطافت وخيال وصنعت كوروب طريقت وحقيقتدن عاري

شاع

شاعر مانر ظن اتمه بلكه تصنع وتكلفدن خالي صافي قلب سالك طريقت
وطالب حقيقت مرد فردم وله ايضا بزن بر دل ز نوك غمزه تيرم
اد ركو كلمه غمزه سورپسندن او قي كه پيش چشم بيمارت بميرم · كه سنك
خسته كوزك اوكنده اولم مراد بودر كه مخاطبدن شيخ در انكا ديركه بكا
عليه عنايت كلدون تيرر رياضت اوريتا سنك ذات عنايتك اوكنده نفسانيتم
هيت اولوب روحانيتم حيات ابديه بولا نصاب حسن در حد كمالست
حسن نصابي حد كمالده در · زكاتم ده كه مسكين وفقيرم · زكاة وير
بكا كه مسكين وفقيرين مراد شيخ كامل سن همتكه قادرسن بكا همت قل
كه مستحقم ديكدر · من آن مرغم كه هر شام وسحرگاه · بن اول قوشم كه
هر اخشام وصباح زبام عرش مي آيد صفيرم · عرش طامندن كلور
بكا آواز مراد بو قوروده بركره ذكر اولنمشدر يا الهام ملكي كلور ديكدر
يا كلام جبرائيل يا وحي روحاني كلور ديكدر · قدح پر كن كه من در دولت
عشق · قدحي طولدر كه بن عشق دولتنده · جوانبخت جهانم كرچه پيرم
جهان جوانبختي ين اكرچه پيرين مراد شيخدن طلب فيض ايدوب
وارشاد رياضت استدعا ايليوب كندونك استعداد فيضي و
رياضته دخي تحملن بيان ايدر · چنان پر شد فضاي سينه از دوست
اويله طولمش در سينه ميداني دوستدن كه فكر خويش كم شد در ضميرم
كم كندو فكرم بيتدي خاطرمده مراد غلبه عشقي بيان ايدر كه صدرم دوست
ايله شويله طالي اولمشدر كه كندو فكرمدن خالي اولمشدر · مباد جز حساب
مطرب وجي · اولمسون مطرب وشراب حسابندن غيري اكر حرفي كشد
كلك دبيرم · اكر بر حرف چكرسه كاتبم قلمي مراد بودر كه بنم عالم دفترمده

نعدن
به سليني تقاسلريني
ظلكريني صغير زيادة ... عاشق معشوق ...
... اولنان ...
منه

فيضي كثيره اولانلره مبالغه ده زياده در
فيضي قليله اولانلر ... سلوك ايدر
منه

مرشدو عشق آلهی حاببندن غیری اولمیون اکر کرامًا کاتبین بر حرف دخی
یازرسه *دران غوغا که کس کس را نپرسد* اول غوغاده که کمسه یه صورمز
من از پیر مغان منت پذیرم بن پیر مغاندن منت قبول ایدیجی بن مراد
بودر که عرصهء قیامتده اول محل خوف و حیرتده نفسی نفسی دنلدکده
خالدّه بو شیخ طریقتدن شفاعت کورب و سالک طریق حق اولدوغم
ایچون سلامت بولوب شیخدن منت قبول ایتمکرکدر *چو طفلان تا کی*
ای زاهد فریبی اوغلانجقلر کبی یخیندکا ای زاهد آلدرسن *بسیب*
بوستان و شهد و شیرم بوستانن المسیه بال و سود ایله مراد بودر که
زاهد نعیم جنته ترغیب ایدر اما عاشقه جمال یار کرکدر لاجرم انکا دیرینی
اوغلانجقلر کبی نیچه بر الدرسن بکا نعیم جنت کرکمز جمال حق کرکدر *بیت*
زاهدک کوکلنده جنت عاشقک دیدار یار هرکشینک لاجرم باشنده بر سوداسی وار
چنان پر شد فضای سینه از دوست *تحراری کرده ام با جمی خروشان* بر قرار اتمشی بر شراب صافی ایچیکلر ایله
که روز غم بجز ساغر نکیرم کیم غم کوننده قدحدن غیری دوتمیم مراد
شراب صافی ایچیکلردن علما و طریقت درکه انلردن حاصل اولان علم و معرفت
بکا بولی حقتی اسیدردی کیم کلام کریمده *واستعینوا بالصبر والصلوة*
صبحی عبادته مشغول اولم خوش آن دم که استغنای مستی
فراغت بخشد از شاه و وزیرم اول دم که مستلک استغناسی فراغت بخشد از شاه و وزیرم
فراغت باغلیه شاهدن و وزیردن بکا مراد بودر که عشق حقه
و عمل آخرته شویله متوجه و مستغرق اولم که اهل دنیادن بالکلیه
فراغت ایدیم *شعر* رضیت من الدنیا بقوت و شملة و شربت ماء کوزها متکسر
من انکه برکرفتم دل جافظ بن اول وقت کوتردم کوکلی حافظدن

که

که ساقی کشت یار نازنینم که ساقی اولدی ناچار یعنی ضروری اولان
یار بکا مراد بودر که نفس امّاره یه دیرین اول وقت حافظک اصلا الله‌دن
امیدکسدم و قطع تعلق ایتدم که اذا اراد الله بعبد خیرًا جعل من نفسه
واعظًا موجبنجه نفس لوامه بلکه نفس مطمئنه اکا عشق آلهی ایچوردک
و شهوات و مطالبات دنیادن که *چنان فراوان کنجها در سینه دارم*
و افرحزینه لرم کوکسمده واردر *اگرچه مدعی بیند حقیرم* اگرچه
مدعی بنی حقیر کورر مراد بودر که علوم و معارفدن و فنوندن و عوارفدن
و کشف حقایقدن و فیض دقایقدن صدرمده خزینه بکثیره واردر
اگرچه که بنی مدعی یعنی منکر و دشمن متکبر حقیر و ذلیل کورر *ولرایضًا*
من ترک عشق بازی و ساغر نمی کنم بن عشق بازلغی و قدحی ترک ایتمزم
صد بار توبه کردم و دیگر نمی کنم یوز کره توبه ایلدیم دخی ایلمزم مراد
بودر که بن عشق آلهی عملی و صفای قلب ترکن ایتمزم و طلب دنیا و ماسوی
قلبمی یوز کره بو عملدن رجوع ایدوب یعنی سالک طریقت ایکن طالب
دنیا و تابع هوا اولدم بردخی ایتمزم *باغ بهشت و سایهء طوبی و قصر حور*
جنت باغنی و طوبی کولکه‌سن و حور قصرنی *با خاک کوی دوست برابر نمی کنم*
دوست محله‌سی طپراغنه مقابل یا انکا مساوی دوتمزم مراد نعیم جنانی
قربت درکاه حقه ادنی مرتبه‌سی مقابلی و برابری قلمزم دیکلدر
تلقین درس اهل نظر یک اشارتست اهل نظرک درسی تلقینی بر
اشارتدر *گفتم کنایتی و مکرر نمی کنم* بر کنایت دیدم تکرار ایتمزم
مراد بودر که اهل نظر اولوب حقی کورنلرک درسی تلقینی بر اشارتدر
یعنی الف دیر احد دیلرلر *رباعی* کس کفت سر علم لدنی هوس است

لفظ تلقین مبتدا در یک اشارتست انکا
خبر در و یک اشارتست لفظیله معنی
مراد یک اشارتست و مصراع
ثانی مضمونی بوکا بنا اشارتدر
بن رمزدر دیرا منه

کوکلکی کوتردمک امیدکسمک و قطع
تعلق ایتمک دیمکدر
منه

تعليم كنش اكر دست رسيايت كفتم كه الف كفت دكر كفتم هيچ ، درخانه
اكر كسست يك حرف بس است ، شيخم بطيره كفت برو ترك عشق كن ،
بر قوجه بكا غضب ايله ديدي يوري عشقي ترك قل محتاج جنك نيست
برادر غمكنم ، جنكه محتاج دكلدر قرداش اتمزم مراد بودركه بكا پير دنيا
قوجه سي غضب ايله عشق حتي ترك قل وطلب دنيا ايله ديدي
بن اكا ديدم جنكه حاجت يوقدر قرداش تركن اتمزم ، اين تقويم تمام كه
باشد بهمدان شهر ، بو تقوي بكا تمام دركه شهر محبوبلري ايله نياز وكرشمه
بر سر منبر نكنم ، نازي وكوزلري ايله تقيقي ولكوز قوغي منبر باشنا وزره
اتمزم مراد بودركه بكا بو زهد تقوي يتر منبرا وزرنه چقن واعظ كبي شهر
محبوبلرينه ناز واشارت اتمزم نيته كيم بر واعظ عشق الهي افت اولمغه
كرك ديوب مجلسده قارشوسنده اولان بر محبوبه رمز ايدوب ديمشدر
بعد از امروز اشكارا دوست ميدارم ترا ، از توچون پوشم كه پيدا دوست
مي دارم ترا ، هركز بي شود ز سر خود خبر مرا ، هركز كنده وباشنده خبرم
اولمز بنم ، تا در ميان ميكده سر بر نمينكنم ، تا ميخانه اورته سنده باشي
قالدريم مراد بودركه تا شغل دنيايه ومصالح غيره مشغول اولانلر كنده
باشنده خبري اولميوب كند وكنديدن غافل اولور اما خانقاهده
مراقب اولوب كه جانب حقه متوجه اولان سيئاتن تذكر ايدوب
استغفار ايله تدبير وكنده باشي الجون فكر آخرت ايدر ، ناصح بطنز كفت
حرامست مي مخور ، نصحت ايدجي طعن ايله ديدي حرام در شراب انچه
كفتم بچشم وكوش بهر خر نمينكنم ، ديدم كوزي وقولاغي هر خره اتمزم
مراد بودركه اهل دنيا نا كه كاسب ماله واهل عياله عشق الهي حرام

در

درسن كاسب مال واهل عيال سن اندن فراغت قل ديدي بن ديدم
بو ديدوكك خر دوبا واحمق وعريضا القفا فعلي وقولي در بن بهر
بر دني دنا دانه وكوزن جهانه كوز وقولاق دوتمزم ، حافظ جناب
پير مغان جاي دولتست ، اي حافظ پير مغان اولي طرفي دولتي پير
من ترك خاك بوسي اين در نميكنم ، بن بو قيو طرافندن اوپمك تركن
اتمزم مراد بودركه اهل الله ومرشد راه جنابي وباب نعم اغابي دولت
آخرت كبير بدر لاجرم بن اول باب ترابن اوپمكي تركا تمزم اول بابي قويوب
دخي باب اهل دنيايه كتمزم ، وله ايضا ، ما درس سحر در سر ميخانه نهاديم
بر سحر در نيچه نهاد جنه وسود اسنده قودوق محصول دعا در ره
جانانه نهاديم ، دعا محصولني جانانه يولنده قودوق مراد بودركه بونده
اول بز سحر درسنه مشغول اولوردوق شمدي خانقاه عملنه مشغول اولدوق
ومحصول ونتيجه دعا اولا طلب دنيا ايدي شمدي كه لا اسئل احدا
الا ايالك حسبيه حضرت مولى در خرمن صد زاهد عاقل زند آتش
بو زاهد عاقل خرمننا ود اورر اين داغ كه ما در دل ديوانه نهاديم
بو داغيكه بز دلو كوكلمه قودوق مراد بودركه زاهد عابد يابس مزاج
اولور وصول محبوب الا مشقت ايله حصول بولور اما سالك عاشق
تيز جك واصل اولور لاجرم بزم حاصلمز سريع الوصول اولدغيجون بوز
زاهد عاقلك محصولني افنا ايدوب كالعدم قيلور ، سلطان ازل
كنج غم عشق بما داد ، ازل سلطاني عشق غمي خزينه سن بزه ويردي
تا روي درين منزل ويرانه نهاديم ، تا يوزي بو منزل ويرانه يه قودوق
مراد حضرت حق بزه خزينه غم عشق ويردي شول وقتنده كه ويرانه يه

دنیایه توجه ایدرک دیمکدر. در خرقه ازین بیش منافق نتوان بود خرقه ده
بوندن زیاده منافق اولمق اولمز. بنیاد کش ازین شیوه ء رندانه نهادیم
آنک بنیادن بوندن اوتری که شیوه ء رندانه قودق مراد بودر که خرقه یه
مناسب عمل اولمیوب منافق یعنی ظاهر باطنه موافق اولمامق لازم کلور
لاجرم زیاده منافقانه که وضع اولور بونک ایچون بز خرقه یوشنادیوب
خرقه بنیادن رندانه قلدق که ملامتیه وار عامیانه لباس کیدک دیمکدر.
دردل ندهم ره پس ازین مهر بتان را. کونکله یول ویرمز بوندنصکره
تبلر محبتنه. مهر لب او بر در بتخانه نهادیم. انک یعنی مهرینی بتخانه قپوسنه
قودق مراد بودر که قلبم محبوبلر صورتلرینه و تماثیل دنیایه کیروب بتخانه
یه دونمش ایدی شمدی یکرو که انلرک محبتنی قلبمه کیرمکه قومزم که ما هذه
التماثیل التی انتم لها عاکفون موجبنجه کلام حقدن بتخانه قپوسنه
مهر اورمشم. در آن بوسه که زاهد زپیش دست بما داد. اول بوسه
که اندن صکره زاهد بزه ال ویرمش ایدی از روی صفا بر لب پیمانه نهادیم
صفا یوزندن قدح اغزینه قودق مراد بودر که سلوکده زاهد یعنی
اعراض قلمش بزی اوپوب واندنصکره الن صونوب بکا ارشاد قلمش
دیمش ایدی اول بوسه یی بز شیخ آغزینه قودق که آنک آغزینی اوپدک
نفسانیت وشهوت ایله اولان بوسه یی ترک ایتدک. المنة لله که
چوما بیدل ودین شد. منت الله که بز طلبی بی دل ودین
اولدی. اشراکر خرد دیر ورو فرزانه نهادیم. آنی که عقل تربیت
ایدیجی وحکیم قودق مراد بودر که شول کمسه که بزانکا مرتبه عقل
وحکیم وعالم دیر ایدک عشق آلهیدن تلذذ ایدوب بز طلبی قلبی

کیدوب

بو غزلک سکز بیتنده واقع اولان نهادیم لفظی نهادن لفظندن ماضی ونفس متکلم مع الغیر در ونخلص بخنده
واقع اولان نهادیم لفظی نهاد لفظیکه اسم جامددر اصله وطبیعت معناسنه در اداة نفس متکلم
مع الغیر ترکیبی اولنوب وبیکانه لفظی ایله وصف ترکیبی قلنمشدر مسله

کیدوب ودین اهلی دنیایی وجنت ما سوایی ترک ایدوب منت الله که
بزم ایله بیحال اولدی. چون میرود این کشتی سرکشته که آخر
نیجه کیدر بو باشی دونمش کمی که آخر. جان درسران کوهر یکدانه نهادیم
جانی اول کوهر یکدانه سوداسنده قودق مراد طالب حق فرد و
راغب صمد احد اولان دریای طلبده سرکردان کردابه دوشمش کمی یه
قالوب حقه یعنی دیمکدر قانع بخیالی زتو بودیم چو حافظ. بر خیاله
قانع ایدک سندن حافظ کبی یارب چه کدا همت وبیکانه نهادیم
عجب یارب گدا همت ویاد طبیعت ایمشز مراد بودر که وصول
حقدن بر خیال ایله قانع اولان گدا همت وبیکانه طبیعتدر لاجرم
علو الهمة من الایمان سیبنجه بلند همت وآشنا طبیعت اولمق کرکدر
ولہ ایضا خیال روی تو درکارگاه دیده کشیدم. سنک یوزک
خیالنی کوزک کارگاهنه چکیدم یعنی باردم. بصورت تو نگاری ندیدم
ونشنیدم. سنک صورتکده بر نکار بر نه کوردم ونه اشتدم
مراد تقصیر بزه حضرت حق عینمزده مثل ایدرکبی حلاحظ ایدیم
اما بروجه التقصیر دحصول حضورت اولورکه هیچ بر صورت خوب
انکا بکزر امید خواجکیم بود بندکی تو جستم. سنک قولک اولمغی امید ایتدم واز ایدی
سنکا قول اولمق استدم. هوای سلطنتم بود خدمت تو کزیدم
بنده سلطنت هواسی وار ایدی کرچک خدمتک اختیار ایتدم
مراد حضرت حقه قول اولمق افندیلکدر وانکا خدمت ایتمک
سلطنت دیمکدر. اکرچه در طلبت همعنان باد شمالم. اکرچه
سنک طلبکده شمال یلی همعنانی یعنی بکر دسر و خرامان قامت نرسیدم

سنک قامتک صالنجی سروی توزنه یاقراکنه ارشمدم مرادم هر نه دکلو سعت اولنسه
سیر فی الله نهایتی توزنه و مرتبه ارشلمز دیمکدر • امید در سر زلفت بروز
عهد ببستیم • سنک زلفک اوجنه امیدمی عهد کوننده باغلدم طمع ایدور
دهانت زکام دل ببریدیم • سنک دهانک دورنده طلبی کوکل مرادندن
کسمدم مراد بودر که الست بربکم عهد کوننده غیب هویته امید باغلدم کلام
آلهی دورنده و آنک مفهومی علمنده مراده وصولدن طمع کسمدم که یهدیهم
الذین جاهدوا فینا لنهدینهم سبلنا • کناه چشم سیاه تو بود کردن
دلخواه • سنک قره کوزلک وکوکل دیلدیکی بوینک کناهی ایدی
که من چو آهوی وحشی ز آدمی ببریدیم • که بن وحشی آهو کبی
آدمیدن کسلدم مراد ذات مستوره جذب ایدولب ومیلی قلبم
انکا اولوب مجنون صفت خلقدن عزلت قلدم که الاتصال بالحق
بقدر الانفصال عن الخلق • ز بس شود چشم یولنست چه قطرها که فشاندم
سنک طاتلو چشمک شوقندن نه قطره لر که صاچدم • ز لعل باده
فروشت چه عشوها که خریدیم • سنک شراب صاتیجی لعلکدن
نه شیوه لر که آلدم مراد وحی روحانی شویدن چوق آغلدم
وکلام آلهی ذوقندن چوق معنی آکلادم دیمکدر • ز غمزه بر دل
ریشم چه تیرها که کشادی • غمزه دن یاره لو کوکلمه نه اوقلر که آچدی
یعنی آتدی • ز غصه بر سر کویت چه بارها که کشیدیم • غصه دن
سنک محلتک باشی اوزرینه یوکلر و نه محنتلر چکدم مراد نفسانیتم
قهری ایچون التفات چوق واقع اولوب نفسدن و شیاطیندن
اولان غصه لرم اول درکاهه چوق عرض اولنمشدر دیمکدر

زکوی یار بیار ای نسیم صبح غباری • یار محله سندن کتور ای صبح یلی
بر توز • که بوی جان خود آخر از آن تراب شنیدم • که کندو جانم
قوخوسن آخر اول طپراقدن ایشیتدم مراد نفخهٔ ربانیه دن اثر عالم
آلهی طلب ایدر که رایحهٔ جان اول اثردن طویلور زیرا روح اول عالمدندر
چو غنچه بر سرم از کوی او گذشت نسیمی • غنچه کبی باشم اوزره آنک
محله سندن بر یل • که پرده بر دل مسکین بجوی او بدریدیم
که پردهٔ مسکین کوکلمی اوزره آنک قوخوسی ایله یرتدم مراد غنچه صبح
یلیندن حقیقتدن چاک ایدر سینه نفخهٔ ربانیه طلبکارده پرده یرتب
عاشق فاش اولورم دیمکدر • بخاک پای تو سوکند نور دیدهٔ حافظ
سنک خاک پایکه حافظک کوزینک نوری آند ایدرکه • که بی فروغ رخت
با چراغ دیده ندیدم • که سنک یوزک ضیاسز کوز چراغی
ایله کورمدم مراد تجلیات جمالی اولمینجه ظاهر کوزی مشاهدهٔ حقیقتده
اعمی واشیاده کی آیتی کورمز دیمکدر • وله ایضاً • ما بدین در نه پی حشمت و
جاه آمده ایم • بز بو قپویه حشمت و منصب ایچون کلمدک
از بد حادثه اینجا بپناه آمده ایم • حادثه یرمزندن بو یره صغنمغه
کلمشزدر مراد باب حقه صوفیه و شیخه اولمق عظمت و اعتباری
ایچون کلمدک نفس و هوا و شیاطین و دنیا حادثه لرینک یرمزندن
صغنمغ ایچون کلدک دیمکدر • بیت • چو بدیدیم که با عرفان که آمده ایم
بدر پیر مغان بهر پناه آمده ایم • ره رو منزل عشقیم و زسر حد عدم
عشق منزلنک یولجیسیز و عدم سرحدندن تا باقلیم وجود این
همه راه آمده ایم • تا وجود اقلیمنه بو دوکلی یولدن کلمشزدر مراد

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

بودر که عالم آلیدن عاشق حق اولوب کندوم عدمدن عالم کو نه
بودکلو مسافه قطع ایدوب کلدک دیمکدر بیت گرچه ازدا نیره عقل
برونیم ولی • در ره عشق لیبی سالک براه آمده ایم • سبزه ی خط تو
دیدیم وز بستان بهشت • سنک خطک سبزه سینی کوردک و
جنت بوستاننده بطلبکاری آن مهرگیاه آمده ایم • اول محبت
اوتی طلبی ایچون کلمشز در مراد و علم آدم الاسماء کلها جهه
صلب آدمدن بهشت ملکندن ایکن عالم آبحش یعنی ایدوب انک تحصیل
ایچون دنیایه کلدک دیمکدر بیت بخط سبز تو مهر دل حسن شد زایل
از پی چیدن آن مهرگیاه آمده ایم • تا چنین گنج که شد خازن او روح امین
تا بو کنجلین خزینه که آنک خزینه داری جبرائیل اولدی بکلرایی بو درخانه ی
شاه آمده ایم • دنچیک ایلشاه اولدی مقبوسنه کلمشز در مراد
قرآن و بهر وحی آلهی که آنک خزینه داری جبرائیل امیندر بو آیتی دلنمک
ایچون یعنی وحی طلبی و کشف آلهی والهام ملکی طلبی ایچون درگاه حقه
ونحل عبادته کلمشز دیمکدر بیت هر که خصب طلبد خدمت سلطان بکند
ما پی جاه ابد تا درشاه آمده ایم • لنگر حلم تو ای کشتی توفیق کجاست
سنک حلمک لنگری ای توفیق کمیسی قنده در که درین بحر کرم غرق گناه
آمده ایم • که بو کرم دکزنده گناه غرقی کلمشز در مراد توفیق الهی کمیسی
لنگر حلم صالوب بحر کرمده قرار ایلیوب مستغرق گناه اولانلره
نجات طلبیدر بیت ما امیدم کرم و فضل خدایی داریم
گرچه در بحر خطا غرق گناه آمده ایم • آب روی رود ای ابر
خطاشوی ببار • یوز صویی کیدر ای خطالری یوجی سحاب یاغدر

که

زاید

که بدیوان عمل نامه سیاه آمده ایم • که عمل دیوانینه قره نامه لو
کلمشز در مراد نامه ی اعمالم سیاهدر انده یوزم صوینی دوکلمشدر
سحاب کرم یاغوب سیآتم سیاهلقن یوموب کرک دیو استدعاء
کرم ایدر بیت روسپیدیم همین بس که زشرمش بری
گرچه از جرم و گنه نامه سیاه آمده ایم • حافظ این خرقه ی پشمینه
بینداز که ما • ای حافظ بو یوک خرقه ی آت که بز از پی قافله با آتش
آه آمده ایم • قافله ارد نجه آه اودی ایله کلمشز در مراد بو در که
یوک یانغه قابل اولور بز آه اودی ایله کلکورز اودن صقن
خلاصه ی مراد اوده یانه جقدن احتراز قل دیمکدر بیت
گرچه شایسته ی درگاه تو ای عالم نیست • این قدر هست که با ناله و آه
ولہ ایضا ما نگوییم بد و میل بناحق نکنیم • بز سیرمز دیمیلم و ناحقه
میل ایتمیلم خانه ی کس سیه و دلق خود ازرق نکنیم • کمسنه اوین
قره و کندو خرقه حرکوک ایتمیلم مراد بو درکه بیرمز سوز سویلیلم و ناحقه
ایش ایتمیلم و کمسه یه تعدی ایدوب آهی تو تندن اوینی سیاه و
کندو خرقه مز صوفیانه کوک و نیل خرقه کیمیلم عیب درویش و توانگر بکم و
بیش بدست • درویش و غنینک اکر ایلواز تعق ایله عیبلیو بیرمزدر
کار بد مصلحت آنست که مطلق نکنیم • بیرمز ایشی مصلحت اولدر که
مطلقا و عموما ایتمیوز مراد منطوقندن ظاهردر خوش برانیم جهان
در نظر راه روان • خوش سوروهم سکردیجی یولجیلر نظرنده تکر
اسب سیه و زین مغرق نکنیم • قره آت و زینته غرق اولمش ایر
فکره ایتمیلم مراد سالک طریقت اولانلرک نظرنده و اوکنجه پیاده سورب

سنکرده ام قرآت وخرقه ایر فکرن یعنی انکاسوالخلوع ملاحظه اتمیلم
دعکیلر **بیت** نه برقبای حریریم مذهبت طراز • نه برکمیت
روانم معرفت لجام • رقم مغلط بر دفتر دانش نزنیم • مغلطه
دن من علم دفترنه اورمیلم سترحق با ورق شعبده ملحق نکنیم •
سترحقی حقه باز لق ورقنه ملحق که اتمیلم مراد بودر که علم کتابنه
سؤال صورتنده مغلطه لر یازب حقه بازلق اوراقی کبی ایدوب
سترحقی الکا ختم اتمیلم • زاهد ار منع من از باده کند آن بهتر • زاهد
اکر بنی شرابدن منع ایدرسه اول یکدر که التفاتش بمی صاف عروق
نکنیم • که آنکا التفاتن نغراب صافیه و سوز نکشا ایله اتمیلم مراد
بودر که شویلکم عشق حقدن منع ایدرسه بزدخی الکا بوندن صاف
ولطیف واسرار خفیه شراب اتمیلم • شاه اگر جرعه بحرندان نه
بحرمت کیرد • شاه اکر تخلصلرک بقیه یی اسرارن وکندویه واصل
اولان اخبارن عزت ایله دوتمزسه هیچ کارش ز سر صدق و
بر وفق نکنیم • هیچ آنکا ایشنی سر صدقدن ورونق ایلا تمیلم
مراد بودر که اسرار طریقتدن واخبار حقیقتدن بر مقدار شاه
نظرنه ایرشوب صلاح حمل ایدوب عزت ایله دوتمزسه هیچ
آنک دعا و دولتن سر صدق ورغبتدن اتمیلم • اسمان کشتی ارباب
هنر می شکند • فلک اهل هنرک کمیسنه هنر تکیه آن به که برین بحر
معلق نکنیم • اعتماد اولیکدر که بو آصیلش دکزه اتمیلم مراد بودر که
فلکدن دائما اهل کماله ضرر ایرر لاجرم بز الکا اعتماد اتمیوب
بلکه احتراز ایدلم کر بدی گفت حسودی و رفیقی رنجید

اکر

اکر بر یرمز دیدی ایسه بر حسود و انجیدی ایسه بر بولداش کو تو
خوش باش که ما کوش با حمق نکنیم • دیاسن خوش اول که بز
قولاغی احمقه اتمزز مراد بودر که بر حسود حسود فیلی حقنده بیرمز
سوز سویلیوب بر رفیق طریق اندن انجیدی ایسه انکا دیکم بز
احمقه قولاق دوتمزز و آنک سوزن اشتمزز لاجرم سندخی اشتمه
حافظ ار خصم خطا گفت نکیریم برو • ای حافظ اکر خصم خطا دیدی
ایسه انکا دوتمزز ور بحق گفت جدل با سخن حق نکنیم • اکر حق
دیدی ایسه حق سوز ایله جدل اتمیه لم مراد بودر که اکر خصم بزه که
افترا ایدوب ناحق سوز سویلیرسه بز انکا مؤاخذه اتمیلم اکر دیدوکی
واقع حال ایسه حق سوزه انجیموب نزاع اتمیه لم **وله ایضاً**
مرا عهدیست با جانان که تا جان در بدن دارم • بنم عهدم وار در
جانان ایله که تا جانم بدنده وار در • هواداران کویش را چو جان
خویشتن دارم • آنک محله سی هوادارلرین کندو جانم کبی دوتم
مراد بودر که حضرت حق ایله عهدم بو ایلدر که درکاهی محبلرن جانم
کبی عزیز دوتم و محبت ایدم • صفای خلوت خاطر از آن شمع چکل بینم
خاطر خلوتنک صفاسن اول شمع چکلدن کورورم • فروغ چشم و نور
دل از آن ماه ختن دارم • کوزک ضیاسین و کوکلک نورن اول
ختن آیندن دوترم مراد بودر که صفای خاطرم و نور عینیم و قلبم محبوب
اقلیم آخرتدن در • هی عیدرز بکام و آرزوی دل چو دارم خلوتی حاصل
کوکلک آرزوسی و مرادی ایله چو بر خلوت حاصلم وار در • چه فکر از خبث
بدگویان میان انجمن دارم • نه فکرم وار در دیرنک او رتسنده

بیرنز سوبلیجی اکر جنبشزن مراد بودر که چون کوکلم آرزو و مراد ایتدوکی
اوزره بکا بر خلوت حاصل اولمشدر بنم تشویشم وار اکر بیر مز
سوبلیجیلر مجمعنده جنابنه ایدرلرسه کرم حیدلکلر از خوبان بعقید
دل کمین مسازند ، اکر خوبلردن بوز لشکر کوکل قصدنه بوسه
دوزه لر بحمد الله والمنة بنی لشکرشکن دارم ، بحمد الله والمنة
لشکر صیجی بر صنمم وار در مراد بودر که اکر جهان محبوبلری بنم کوکلم
قصدنه یوسوا ایدرلر ایسه بنم غم کوکل شکر صیجی بر معبودم وار در
خدارا ای رقیب امشب زمانی دیده بر هم نه ، الله ایچون ای
رقیب بو کیجه بر زمان کوز یوم که من با لعل خاموشش نهانی
صد سخن دارم ، که بنم آنک ساکت لعلی ایله کزلو یوز سوزم
وار در مراد نفسه بر مقدار زمان اغماض عین ایدوب مهلت
ویروب مانع اولمه که بنم حضرت حقه مخفی مناجاتم وار در دیمکدر
چو در گلزار اقبالش خرامانم بحمد الله ، چون آنک توجهی
گلستاننده صبا لنور مین بحمد الله نه میل لاله و نسرین نه برگ
نسترن دارم ، لاله و نسرینه و نسترینه بیراغنه میلم یوقدر مراد
جناب حقدن گلزار مکاشفه و مراقبه ایچنده دین گلستان جهان شکوفه
لرنه میلم یوقدر دیمکدر ، الا ای پیر فرزانه مکن عیبم بخانه ، اکاه اول ای
عاقل پیر بنی عیبلیه میخانه ایله که من در ترک پیمانه دل پیمان شکن دارم ،
که بنم فتوح ترکنده بر عهد صیجی کوکلم وار در مراد بودر که ای عقل معاشی
اولان پیر بنی خانقاه ایله عیبلیه اکرچه ترک شراب عشق آلهی ایتمک ایچون
عهد ایتدیرین اما قلبم کرو اول عهدی بوزر شراب خوشگوارم هست و یار

چون

چون نگارم هست ، خوش سکیج شرابم وار در و نگارکبی یارم وار در
ندارد هیچ کس یاری کا چنین یاری که من دارم ، بو قدر هیچ کمسنک بر
یاری یوقدر بو خلیلین یار که بنم وار در مراد عشق آلهی قلبیمه نافذ در و رفیقیم حق
تعالی در بو خلیلین یار اهل دنیادن هیچ کمسنک بوقدر دیو اظهار
شکر در مراد ، درخانه سروی هست کاندر سایه قدش ، بنم اوده
سروم وار در که آنک قدی کولکه سنده ، فراغ از سرو بستانی و شمشاد
چمن دارم ، بوستانک سرودن و چمن شمشادندن فراغ و استغنام
وار در مراد علو مرتبه الهیه حاصل اتمشم در که مراتب مناصب عالیه
دن فراغم وار در دیمکدر ، سزد گر خاتم لعلش زنم لاف سلیمانی ،
لایقدر که آنک لعلی یوز کوردن سلیمانلق لافن اوررم چو اسم اعظم باشد چه
باک از اهرمن دارم ، چون اسم اعظم اوله دیودن نه غمم وار در مراد
بودر که کلام الهیدن بر آیه کریمه بیلورم که خاتم سلیمان کبی سبب سلطنت
آخرتم و ضرر شیطاندن امین و امانم اولدر که اسم بیلنه والحمد لله و منت
قلبم شیطاندن نه غمم وار در و اول آیه کریمه بودر ، ثم انزل علیکم من
بعد الغم امنة نعاسا ، دیو کلیرن والله علیم بذات الصدور ،
دیو کنه وار گیره دک بر بندی شهر شد حافظ بس از چندین ورع
لیکن ، رندلک ایله مشهور اولدی حافظ بو دکلو پرهیزکارلقده
صکره چه غم دارم چو در عالم امین الدین حسن دارم ، نه غمم وار
چون عالمده امین الدین حسنم وار در مراد بودر که اهل تصوفه
عوام الناس تهمت ایدوب ضرر قصد ایتدکلرندن اطورلر و ارباب دولت
دخی اولانلر حمایت و صیانت ایتمکله ضرر تیشدرمزلر بنم دایما بو دکلو

تقوی و زهددن صکره رند و قلاش و مرد عیاش دیو شهرتم و تهمتم اولدی
اما غم یوق چونکه امین الدین حسن حافظم در **ولہ ایضا** من که باشم
که بران خاطر عاطر گذرم ، بن کیم اولم که اول خاطر عاطره او غریم لطفها
میکنی ای خاک درت تاج سرم ، لطف ایدرسن ای کیمسه که سنک قپوک
طپراغی بنم باشم تاجیدر مراد بودر که بر بزرگوار خواجه حافظی تذکر ایدوب
سلام و کلام ارسال اتمش انککیچون اظهار شکر ایدر ، دلبرا بنده نوازیت
که آموخت بگو ، ای دلبر سکا قولنا وخشیغی کم اوکرتدی دی
که من این ظن برقیبان تو هرگز نبرم ، که بن بو ظنی سنک رقیبلرکه
اتمزم مراد بنی سکا رقیبلر تذکیر اتمش دکللر در کیم تذکیر ایتدی دیو اخبار
ور قیبلردن شکایتی اشعار در ، همتم بدرقه راه کن ای طایر قدس
همتی بکا یول قلاغزی قل ای قدس طایری که دراز است ره مقصد
و من نوسفرم ، که اوزاقدر مقصد یولی و بن یکی سفره چقمشم
مراد وصول الی الله مسافهٔ بعیده قطع اتمک ایله اولور و بن هنوز
سالک اولمشم دیو اول بزرگواردن استمداد همت در ای نسیم سحری
بندگی من برسان ، ای سحر یلی بنم قوللغمی یتشدر که فراموش مکن
وقت دعای سحرم ، که اونتمه بنی سحر دعاسی وقتنده مراد اول بزرگوار
دن سحر وقتنده طلب دعادر خرم آن روز کزین مرحله بربندم رخت
خرم اول کون که بو قوناقدن اسباب باغلیم ، و ز سر کوی تو پرسند رفیقان
خبرم ، سنک محلک باشندن صوره لر یولداشلر خبرم مراد اول بزرگوارک
جوارنه وارمق استدعاسیدر که یاران خبرنی اورادن صوره لر
راه خلوتگه خاصم بنما تا پس ازین ، خلوتگاه خاص یولن کوستر
تاکه

تاکه بوندنصکره می خورم با تو و دیگر غم دنیا نخورم ، شراب ایچم سنک
ایله و دخی دنیا غمن یمیم مراد اول بزرگوار ایله خلوت خاصده
اولوب عشق الهی یه مشغول اولوب غم دنیادن فراغ طلبیدر ، پایهٔ
نظم بلند است و جهانگیر بگو ، نظم پایهسی بلنددر و جهان دوتیجی
دردی ، تا کند پادشه دهر دهان پر گهرم ، تا ایده دهر پادشاهی
آغزمی کوهر ایله طلو مراد نظمک بلند پایه اید وکن بیان و پادشاه
زمانندن طلب احساندر حافظا شاید اگر در طلب گوهر وصل
ای حافظ یار را اگر گوهر وصل طلبنده دیده دریا کنم از اشک و در و غوطه
خورم ، گوزمی دریا ایدم گوز یاشندن و اندە طلمه ییم مراد گوهر
وصل وصول گوز یاشنی وافر اقوب دریا عد ایدوب و طالب دخی
اکا طالوب آنک قعرندن صدف آلورکبی اول موج ایله حاصل اولور
دیمکدر **ولہ ایضا** مراحمی بینی و دردم زیادت می‌شود دردم
بنی کوررسن و فی الحال یادکزن کیدر دردم ترا می بینم و میلم زیادت
می‌شود هر دم ، سنی کوررم و میلم زیاده اولور هر دم مراد مشتکلمدن
روح و مخاطب نفس در لاجرم نفس روحک دردینی فی الحال اوندیر
و روحک نفسه هر دم تعلقی زیاده اولور بسامانم نمی پرسی نمی دانم چه
سر داری ، بنم صلاح صورمزسن بلمزم نه سوداک وار در ، بدرمانم
نمی کوشی نمی دانی مگر دردم ، بنم درمانم دوشمزسن مگر دردمی بلمز
سن مراد گر روحک نفسه خطابیدر تقریر مرام منطوقدن ظاهر در
نه راهست این که اندازی مرا در خاک و بگریزی ، یول دکلدر بو که آتە
سن بنی طپراغه و قچه سن گذارت آری باز م بپرس که تا خاک رهت گردم

او غره گروه صور که سنك بولنك طراقني اولم مراد بودر که روح نفسه
دير بو بول دكلدر كه بني خاك كناهه دوشوروب كيدوسن يعني فراموش
ايدوسن كرو مطلوب بكا موافقت قيل كه سنك بولنك كه طريق حقدر
آنك طراقني اولم يعني غبار طريق حقدن بركشى اولم ندارم دامنت
از دست جز در خاك وآن دم هم ، دوتمزم يعني چكمزم اتككي الدن
طراقدن غيري يعني وا اول دم هم ، كه بر خاك ره روان كردي بگيرد
دامنت كردم ، كه طراغمه روان اولاسن دوترم اتككي توزم
مراد بودر كه روح نفسه دير حال حياتده و عرصه عرصاتده
سندن انقطاع منقطع اولمز لاجرم حسن حالده موافقت قيل
تا كه سعادت آخرت ميسر اوله ، فرو رفت از غم عشقت دمم دم
ميدهي چون لي ، طالدي وباتدي كتدي سنك عشقك غمنده
بنم نفسم اوغز سن ليكن ، دمار از من بر آوردي نمي گويي بر آوردم
بندن انتقام الدك ديمزسن بر نفس كتور يعني صولقلمن مراد
بودر كه روح نفسه دير بنم نفسم دوتلوي وانتقامك بيجا اولدي
بر كره ديمكلن ديمزسن ، شبي دل را بتاريكي ز زلفت باز مي جستم
بر گيجه كوكلمي قرانكلقده سنك زلفكدن استدم مراد تلبك ميلي
غيب هويته در ، استيجك اندن بولنمور ديمكدر ، رخت مي ديدم و
جامي ز لعلت باز مي خوردم ، يوزكي كوردم و بر قدح لعلكدن كرو
ايجدم مراد تجلي جمال اولجق مناجات حقه وتلاوته واذكاره
ميل زياده اولور ديمكدر ، كشيدم در برت ناگاه و شد در تاب
گيسويت ، چكدم سني ناگاه سينه يه صتيورلدي صاچك بوكلمي

نهادم

نهادم بر لبت لب را وجان و دل فدا كردم ، قودم لبكه لبمي وجان و كوكلمي
فدا ايلدم مراد بودر كه عقل نفسه دير سني ضبط ايتدم طول املك منفعل اولدي
وچون بنمله آغز بر ايدوب اتفاق ايتدك جاني وقلبي فدا ايتدم يعني مما نفسه
ايذا ايتدك چون موافقت ايتدك جانمي وكوكلمي في سبيل الله فدا ايلدم
بعزم سبزه و صحرا چه مي كردي روان بيما ، سبزه و صحرا عزمي ايله نه دلا قور
روان بزسز سر شك سرخ مي كرد دا زان بر چهره زردم ، قزل كوز ياشيني
بو المنور آنونكچون صاري يوزم اوزره مراد روحك نفسه خطابني ذكر در
كه ديرسن بنسز يعني بنم موافقتمز سير و تماشايه و هوايه تابع اولورسن
آنونكچون بن حالا اغلرم ، تو خوش مي باش با حافظ بر كو خصم جان مي كن
بسن خوش اول حافظ ايله خصمم بوري جان چكش دي ، چو گرمي از تو
مي بينم چه باك از خصم دم سردم ، چون حرارتي كه سندن كورورم نه غم
بكا نفسي صوغوق خصمدن مراد بودر كه روح نفسه دير سن بنمله متحد
وموافق اول شيطان جان چكشسن چون سندن حرارت اولانده نه غم
نفسي بارد عدودن ، قصيده سابقا بر قصيده حرف ميم غزللري اثناسنده
بولنوب شرح اولندي بو قصيده دخي بونده بولنوب شرح قلندي ،
من نه آن رندم كه ترك شاهد و ساغر كنم ، بن اول رند دكلم كه محبوبي
و قدحي ترك ايدم محتسب داند كه من اين كارها كمتر كنم ، محتسب بيلور كه
بن بو ايشلري الكركا ايدرم مراد بودر كه بن اول مخلص دكلم كه محبت حقي
و صفاي قلبي ترك ايدم اهل دنيا كه عيب بين اهل تصوفدر بيلور بوني
كه بن ترك محبتي و ترك صفاي قلبي اتمزم ، من كه عيب توبه كاران كرده باشم
بارها ، بن كه توبه كارلري عيبلمش اولم نيجه كره توبه از مي وقت گل ديوانه

باشم گر كنم

شرابدن توبه ایدکلی وقتنده دلو اولم اکر که ایدم مراد بو درکه بن طریق تصوفدن
رجوع ایدنلری نیجه کره عیبلدی اولم مکر دیوانه اولم که کشف وفیض وقتنده
طریقیدن رجوع ایدم، عشق دردانه ایست ومن غواصم، دریا میکده
عشق انجودر وبن طالبیم ودکز میخانه در، سرفرو بردم درین دریا کجا سربرکنم
باشم طالدردم بو دکزه نره دن باش چیقرم مراد بودر که عشق آلهی ووصول
شناسی انجودر وبن طالبیم وخانقاه دکزدر بو دکزه طالدم نره دن باش
چیقرم ونه فیض اله کتورم دیو اظهار تحیر ایدر، من که از یاقوت ولعل اشک
دارم کنجها، بنم که کوز یاشی لعل ویاقوتندن که خزینه لرم واردر
کی طمع در فیض خورشید بلند اختر کنم، نجه طمع یدوب بیلدزلو کنشی فیضنه
ایدم مراد بودر که کنشی تربیتی ایله لعل حاصل اولور چونکه بنم کندودن عندی
لعل ویاقوتم واردر لاجرم جوهر بیلرا اعتبار ایتدوکی لعله واهل دنیا
متاعنه وآنلرک نسبته حاجتم یوقدر، من که دارم در کدایی کنج سلطانی
بدست، بنم که واردر کدالکده خزینهء سلطانی الله کی طمع در کردش
کردون دون پرور کنم، نجه فلک دون پرورک دونشنه طمع ایدم مراد
بودر که فقیرلکین خزینهء فیض وفضل الهی یه مالک اولدم نجه ترتیبی
ادنی اولان فلکک حرکت دوریسی بکا مساعدهء دولت ومال ایده
دیو طمع ایدم، لاله ساغرکیر ونرکس مست وبر من نام فسوق، لاقدح دونجی
ونرکس مست وفسوق نامی بزم اوزرمزه، داوری دارم بسی یارب کرا
داور کنم، دعوام واردر چوق یارب کیمی حاکم ایدم مراد بودر که نیجه
کسه لر واردر فسقلری ظاهر وفجورلری باهر اما انلر طعنه تنزلر فسق
نامنی بزه طاقرلر بو مقوله دعوالرم واردر آیا کیمی حاکم اختیار ایدم

که

که حق اوزره حکم ایده، ور تو میکویی که زاهد شو بخندم وسر دلبا
اکر کت دیلرسک زاهد اول باش وکوز اوستنه اما میروم کین مشورت
باشاهد وساغر کنم، واره یین بو شورتی محبوب ایله قدح ایله ایده
یم مراد روحک نفسه خطابندن ذکر در که دیرسن بکا که طریقیدن اعراض
قیل وطلب دنیا ایله کل دیرسن سنک سوزک رد ایتمزم اما استخاره
وصفای قلب ایله مشاوره ایده یین یعنی جناب الهیدن وصفای خاطردن
بو خصوصده مساعده یوقدر، عاشقان را کر در آتش می پسندد لطف دوست
عاشقلری اکر آتشده اولمق بکنورسه دوست لطفی تنک چشم کر نظر
در چشمهء کوثر کنم، طار کوزین اکر نظری چشمهء کوثره ایدرسم مراد
بودر که حضرت حقک قضاسی نیجه ایسه انکا تمام رضام واردر
قهرین دخی لطف بیلورین، ورچو بیدلی نخرناکر چنین صافی شوم
اکر عشق سنز سکودکی ناکاه بو تخلیدن صافی اولم بعد ازین از شرم روی
کل کجا سر برکنم، بوندن فکره کل کجا بیدن تیزدن که باشم قالدورم مراد
بودر که شمدی بن عشق سنز سکودکی خالی یه که طریقیدن بهرمند اولمدم
وفیض الهی بولمدم اهل کشف اوکنده کجا عمون نیجه باشم قالدورم چونکه صبا
مجموعهء کل را باب لطف نشست، چون صفحهء کل مجموعهء سیل لطف
صوییله یودی نجه دل حوانکر نظر بر صفحهء دفتر کنم، اکر ب
کوکلو اوقیم بکا اکر دفتر یوزینه نظر ایدرسم مراد بودر که نسخهء روحانیه
اهل کشف اولانک قلبندن علوم رسمیه یکیدر لاجرم بنکه طالب کشفم
کتابه نظر العیوب بتصفیهء قلبه سعی ایتمک کرکن که اولیه اکثرسم کرطبیع
دی بکا، ورچنین بی راه خواهد کفت باما مدعی، اکر بو نجه ن

يولسز ديرسه بزه مدعي خاك راه پادشاه از دست او بسر كنم . پادشاهك
يولي طپراغنن آنك الندن باشمه صاچدم مراد بودر كه طريق حقده اولنلره
مدعي يولسز ديرسه پادشاهه الاندن محكم شكايت ايدوب باشمه
طپراق صاچم . گرچه گرد آلود فقرم شرم باد از همتم . اگرچه فقر توزنه
بولاشمم اما همتمدن اوتنمم گر باب چشمه خورشيد دامن تر كنم .
اگر گنش چشمه سي صويندن اتكم اصلق ايسم مراد بودر كه اگرچه فقر توزنه
كه بولاشمم اما همتمدن اوتنورم كر اغنيادن و اهل دنيادن اتكم
ياش ايليم يعني كه تحصيل معاشم ايليم عهد و پيمان فلك را نيست چندان
اعتبار . فلكك عهد و پيماننه يوقدر اولقدر اعتبار عهد با پيمانه بندم
شرط با ساغر كنم . عهدمي پيمانه ايله و شرطمي قدح ايله ايدم مراد عهد
فلك و آنك مساعده سي معتبر دگلدر عهد قلب شيخ و صفاي خاطر ايله
ايدوبين ديمكدر . بازكش يكدم عنان اي ترك شهر آشوب من . اوياننگي
حك ايله بنم شهره فتنه براغنجي محبوبم . تا ز اشك و چهره راهت پر
در و گوهر كنم . تا گوز ياشندن و دخي يوزدن يولگي پر التون و گوهر
ايدم مراد روحك نفسه خطابدر بيانندر كه ديراي وجود شهرنه فتنه
براغن محبوبم مغرور اولوب كتمه تا كه دمع صاف دوح و سيماي صلاح ايله
يولگي تزيين ايدم كه بو يولدن واروب مقبول حضرت الٰهيه اولاسن
شيوه ء رندي نه لايق بود وضع را گنون . رندلك شيوه سي لايق
دگل ايدي بنم وضعمه شمدي . چون در افتادم چرا انديشه ء ديگر كنم
چون دوشدم نيچون غيري فكر ايدم مراد بودر كه بنم وضعم شمدي اخلاص
و صلاح لايق دگل ايدي كه دخي هوا الرم و از ايدي چونكه بو حاله

دشندم

٤٤٧١٠

دشندم من بعد فكر غير و غره سير جايز دگلدر . دوش مي گفتم كه لعلش
شكري بخشد ولي . دون كيجه دير ايدم سنگك لعلك شكر بغشلر ولي
تا نه بينم بر دهان خود كجا باور كنم . تا گورميم كه كندو آغزمده اينانورم
مراد بودر كه كلام حق و ذكر الله لذت و حلاوت ويرر دير ايدم بو علم
اليقين در عين اليقين و حق اليقين اولمينجه و حال قلمينجه قلبم مطمئن
اولمز . گوشه ء محراب ابروي تو ميخواهم ز بخت . سنگك قاشك
محرابي گوشه سن استرم بختدن . تا در آنجا صبح و شامي درس عشق از بر كنم
تا انده صباح و اخشام عشق درسن ازبر ايدم حافظ ايدم مراد بودر كه
بر گوشه ده رمز صوفي بوليوب استرين مساعده توفيق الٰهي دن تا
انده علي الدوام كه درس عشق از بر ايليم . من كه امروزم بهشت نقد
حاصل مي شود . بنم كه بو گون بالفعل جنت حاصل اولور وعده ء
فرداي زاهد را چا باور كنم . زاهدك يارنكي وعده سنه قنده اينانم
مراد بودر كه سلوك طريقت و وصول حضرت بگا ميسر اولمشدر كه جنت
نقددر بوندن اعراض كه ايدرنك يارن اولور جنت دين يارين جنت
بولورين ديدوگنه كه قنده اينانورن . من غلام شاه منصورم نه شد
دور اگر . چون شاه منصور قولي بعيد اولمز اگر از سر تمكين تفاخر
بر شه خاور كنم . قدرت او جنددن مشرق پادشاهي يعني گنشه وزره
تفاخر ايدرسم مراد ظاهره نظر ظاهرا منصور نام پادشاه قولي بن و
انجا قولي اولمق ايله افتخار جهتندن شمس اوزره تفاخر ايدرسم بعيد
دگلدر ديمكدر و معنيء نظر موئيد من عند الله اولانه قول اولمق ايله
قدرت جهتندن شمس اوزره تفاخر ايتسم بعيد دگلدر ديمك در

دوش لعلت عشوه‌ئی می داد حافظ را ولی ٭ دون کیجه سنک لعلک شیوه
و وعده ویردی حافظه ولی من نه آنم کزو این افسانها باور کنم ٭ بن
اول دکلم کم انلرک بو افسانه‌لره ایناغم مراد روحک نفسه خطابیدر و آنک
اکا عتابیدر حکایه ایدر که روح نفسه دیر کیم سن بکا ترک هوا و شهوات ایدوب
و موافقت طاعات قیلورم دیرسن اما عهدکده دورمیوب وفا سن ... سنک
اغزکدن بو لغا ... اینانغم ٭ ولد ایضاً ٭ مژده وصل تو کو کز سر جان
برخیزم ٭ وصل مژده‌سن ویر که جان سوداسنده قالقیم ٭ طایر
قدسم و از دام جهان برخیزم ٭ قدس طایریم بن جهان آغندن که قالقیم
مراد حضرت الحقدن مژده وصول طلبیدر که آنک سببیله ترک جاه
و جناب قدسه طیران ایدم دیر ٭ بولای تو که گر بنده خویشم خوانی ٭
سنک محبتک حقیچون که کر بکا کند و قولم دیه سن ٭ از سر خواجگی کون و
مکان برخیزم ٭ کون و مکانک خواجه‌لکی اوجندن قالقیم مراد
بودر که حضرت حقه قول اولوجق کون و مکان یعنی جمله جهان افندیلکنده
راضی دکلیم دیر ٭ یارب از ابر هدایت برسان بارانی ٭ یارب بکا هدایت
سحابندن ایرشدیر بر یغمور ٭ پیشتر زانکه چو کردی ز میانه برخیزم ٭
اندن اول که بن کرد کبی اورتدن قالقیم مراد حضرت حقدن هدایت
طلب ایدر که مودن اول ٭ بر سر تربت ما با می و مطرب منشین ٭
بنم قبرم اوزره شراب و خواننده سز اوتورمه ٭ تا ببویت
ز لحد رقص‌کنان برخیزم ٭ تا که قوخوک ایله قبردن رقص ایله رک
قالقیم مراد زیارته ذکرالله ایله اوتورسن و خوشحال اولن حافظ کبی سن
تا قیام قیامته فرح و سرور ایله قالقیم ٭ دیگر ٭ کرچه پیرم تو شبی تنک

در

در آغوشم کش ٭ اکر پیرین بر کیجه بنی مست قوج ٭ تا سحر که ز کنار تو
جوان برخیزم ٭ تا سحر وقتنده سنک کنارکدن ییکیت قالقیم مراد
مخاطبدن شیخ صاحب حالدر اکا خطاب ایدوب دیر حضرت حق
شوقندن و عشق الهی ذوقندن خوشحال اولدوغک کیجه دخی بنی
خاطرکه کتوروب یا خلوتکده اسکان ایدوب و انده مکان ویر تا که
پیر عصیان ایکن سالک جوان قالقیم ٭ خیز و بالا بنما ای بت شیرین حرکات ٭
قالق قامت کوستر ای محبوب شیرین حرکات ٭ که چو حافظ ز سر جان
و جهان برخیزم ٭ که حافظ کبی جان و جهان سوداسندن قالقیم مراد
مخاطبدن نفس در عقل اکا دیر قیام صلوة لیله قالقوب قامت کوستر
ای نفس ضنم اکبر و حرکات شهوانی اولان دلبر تا سنک قیام قاملکدن
و عبادته هوا افقلکدن حافظ صدوداته کبی جان و جهان سوداسندن
قالقوب عزم جان و قرب رحمن قیلم ٭ ولد ایضاً ٭ نماز شام غریبان
چو کریه آغازم ٭ غریبلر اخشمی نمازی چون اغلمغه باشلیم ٭ بمویهای
غریبان قصه بپردازم ٭ غریبانه صاغولر ایله قصه‌یی تمام ایدرم مراد
بودر که آدم وم جنتده ظلمت کور محنش ایدکی یرو اینوب اخشم اولیجق
ظلمتدن و وحشتدن زیاده منفعل و مضطرب اولوب اغلدیکی اخشم
اولیجق بند حی اوبله ایلدرم ٭ بیاد یار و دیار انچنان بکریم زار ٭ یار و
دیار یادنه اول قدر اغلیم زار ٭ که از جهان ره و رسم سفر براندازم ٭
که جهاندن سفر یولینی و عادتنی کیدرم مراد بودر که یار و دیار یادندن
شول دکلو اغلیم که یار و دیار فرقتی مشکل اولوب اکثرین دیو که سفر
اختیار اتمیوب یار و دیارن که ترک ایتمیه ٭ من از دیار حبیبم نه از بلاد غریبا

بنا حبیب دیار زمین که غریب شهرلرده دکلی مهمنا بر رفیقان چو د
رسان بازم ٭ ای ناظر و حافظ کربنی بولدا شلرمه که ایرشدر کرو
مراد روحک مناجاتن ذکر درکه دیر مقام حضرت عندیت الآتیه و یارانم
ارواح طیبه ایدی بنیا کر وحضرت عزت قربنه وارواح مجرده مقارنته
ایرشدر خلاصه مراد بودر که معراج روحانی طلبی دیر خدای را
مددی ای دلیل ره تا من ٭ اشته ایچون برمددای یول عقولا غوزی
تا بن نکوی میکده دیگر علم برافرازم ٭ میخانه نحله تسند بینه
سنجاق قالدرم مراد مرشد دن استمداد درکه خانقاهدن اظهار
رایت دین ایده خرد ز پیری من کی حساب بردارد ٭ عقل بنم
پیرلکمدن نیچون حساب دوته که باز بامنی طفل عشق می بازم ٭
که کرو بر کوچک خم ایله عشق اوینارم مراد عقل بنم پیرلکم
نیجه اعتبار ایده که نفحه او غلانجغنه کرو محبت ایدوب انک هوا
سنده یم دیکدر بجز صبا و شمالم نمی شناسد کس ٭ صبا و شمالدن
غیری بنی کمسه بیلمز عزیز من که بجز باد نیست همرازم ٭ بنم عزیزم
که بیلدن غیری بو قدر بنم همرازم مراد بودرکه بنم اسرار اخبارم نفحات
ربانیه یه معلومدر که کمسه اشنا اسرارم و عزیز من دیو تعبیرنده
اشارت واردرکه اصحاب طریقته اولانلر کشف رازاتم تکلیف
کر عوام ناسه کشف ایدم بهوای منزل یار آب زنده کانی خاست ٭
یار منزلنک هواسی بزم آب حیاتمزدر صبا بیار نسیمی ز خاک شیرازم
ای صبا بر خوش قوقولو یل کتور بکا شیراز طپراغندن مراد وطن
اصلیه که عالم آلهیدر اندن کلن نفحه حیات ابدیه ویرر دیکدر

و شیراز طپراغندن مراد وطن اصلیه که عالم ارواحدر و شیرازدیو
اول عالمدن تعبیر ایدوب نفحه ربانیه دن اندن رایحه یه جنبشه
استدعا ایدر ز صر شکم آمد و عیبم بگفت روبا روی ٭ کوز یاشی
کلدی و عیبم دیدی یوزه یوز شکایت از که کنم خانه کیست غمازم
کیمدن شکایت ایدم که اوده کیدر غمازم مراد کلق آثار شیخ
بجا منیه صبحه کندو اثارم قبایح اعمالم الحاصل رایدر دیکدر
ز چنگ زهره شنیدم که صبحدم می گفت ٭ زهره چنکندن اشتدم
که صباح وقتنده دیر ایدی غلام حافظ خوش لهجه خوش آوازم
خوش سوزلو خوش آوازلو حافظک قرده سیم مراد تسبیح و
اذکارم و صورت صنع مقبول حضرت اولوب معمولات الهیه
بتردمی قبول سوبلر بن سمع روحانی ایله اشتدم دیکدر و له ایضا
بهر چند پیر و خسته دل و ناتوان شدم ٭ هر ندکلو پیر و مریض
القلب و ضعیف اولدم هر که که یاد روی تو کردم جوان شدم ٭
هر وقت که سنک یوزک اکدم یکیت اولدم مراد کندونک ضعف حالنی
و تصور رجال الهیا و لان شوق وصالنی بیان ایدر شکر خدا که هر چه طلب
کردم از خدا ٭ شکر الله که هر نه طلب ایتدم ایسه اللهدن بر منتهای
همت خود کامران شدم ٭ کندو همتم نهایتنه مرادسور یجی اولدم مراد
بودرکه ان الله لا یضیع اجر المحسنین ٭ دیجی ان الله لا یخلف المیعاد
صبحه بحیم مقدار نجه قرب حضرت حاصل قلدم ٭ در شاهراه دولت
سرمد بتخت بخت ٭ دولت سرمدک اولو یولنده بخت بر کتی ایله
با جام می بکام دل دوستان شدم ٭ شراب قدحی ایله دوستلر کوکلی

مرادبجا اولدم مراد دولت سرمددن سعادت الٓهیه در و آنلر اولوبولی
طرق شریعت وطریقت وحقیقت در و بختدن مراد توفیق آلهی یه در
وجام جم قلبدر لاجرم بند دستار مرادبجا اولدم یعنی مقصوده وصول
بولدم الیکلابن جوان بر دولت بجوز که من • ای تازه گل فدای
دولت عشق یکه بن • در سایه دیو بلبل باغ جنان شدم • سنك
کوکلکدن جنتکر باغی بلبلی اولدم مراد متکلمدن نفس ناطقه ومخاطبدن
قلب در و تقریر مرام محوی کلام سوقندن ظاهردر ازان زمان که
فتنه چشمت بمارسید • اول زماندن که کوزلرك فتنه سی بزه
ایرشدی ایمین زشر فتنه تا آخر زمان شدم • آخر زمان فتنه سی
شرندن ایمین اولدم مراد مفتوندن ذات حق اولوب آخر زمان
فتنه سی شرندن ایمین اولدم دیمکدر • اول زحرف وصوت چو بدم
خبر نبود • اول وجودم حرف وصوتدن خبرم یوق ایدی زحکمت
عجم تو چنین نکته دان شدم • سنك عجمك حکمتنده بو نجلاین که نکته
بیلیجی اولدم مراد اول اسرار وجودمدن یا اسرار وجوددن بنم هیچ خبرم
یوق ایدی سنك عشقك حکمتنده شویله عارف ونکته دان اولدم
دیو حضرت حقه خطاب ایدر • آن روز بر دلم در معنی کشاده
شد • اول کون کوکلمه معنی قپوسی آچلدی که ساکنان در که
پیر مغان شدم • که پیر مغان درکاهنك ساکنلری که اولدم
مراد خانقاه اهلی اولدلدن بر و بکا معنی قپوسی آچلدی دیمکدر
قسمت حوالتم بخرابات می کند • قسمت بنی خراباته حواله ایدر
هر چند کین چنین زدم وانچنان شدم • هر نه قدر که بو نجلاین

اوردم

اوردم انجلاین اولدم مراد بودر که قسمت وتقدیرم بنی خانقاهه
سوق ایدر هر نقدر نفسم دنیا طرفنه میل ایدر و اول جانبه طوتنور
اقتضای قسمت غالب وظاهر اولور • من پیر وسال ماه نیم یار بیوفاست
بین بیل وای بیری دکلم یارلی وفاد زبر من چو عمری کذرد پیر ازان شدم
بنم او زر یه عمرلی کچراندن پیر اولدم مراد زیاده قرین دکلم انا نفسم
کهیارم وقرینم در بی وفادر آنکتلی وفالق ایله محبوب کند و کندن پیر
اولدم دیمکدر • دوشم نوید داد عنایت که حافظا • دون کیجه قرده
ویردی عنایت که ای حافظ • باز آ که من بعفو کناهت ضمان شدم •
کروکل که بن سنك کناهك عفوینه کفیل اولدم مراد عنایت الٓهیه اوجیح
معصیت عفو اولندوغن ذکر ایدر • وله ایضا • این چه شورست که
در دور قمر می بینم • بو نه طالعدر که دور قمرده کورورم • همه آفاق
پر از فتنه وشر می بینم • دوکلی آفاقی فتنه وشردن طلو کورورم مراد
زمانه ده اولان اضطراب وفتنه لری استغراب ایدر • دختران را همه جنکست
وجدل با مادر • قزلرك دوکلی جنکی وجدلی واردر انا ایله • پسران راهمه
بدخواه پدر می بینم • اوغلانلری دوکلی بابانك بدخواهی دیلیجی کوررم
مراد منطوقندن ظاهر در • ابلهان را همه شربت زکلابست وشکر
ابلهلرك دوکلی شربتی کلابدن وشکردندر • قوت دانا همه از خون جکر می بینم •
عاقلك قوتی دوکلی جکر قانندن کوررم مراد جاهللر مرزوق ومتنعم وعاقللر
فقیر وبرغم دیمکدر • اسب تازی شده مجروح بزیر پالان • عربی آتلر مجروح
اولمشدر سمر النده • طوق زرین همه بر کردن خرمی بینم • التون حلقه
دوکلی مرکب بوینندن کوررم مراد بودر که واجب الرعایه اولانلر الم وحنته

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن
شور بر نجه معنایه کلور
بوزلنه طالعه وادراکه
معناسنه
حاصلدر
مسح

ومستحق الامانة اولنلر کمال حزمن دیمکدر بیز حافظ بشنو خواجه بردنیکی کفت
حافظک نصیحتن ایشت بوردی خواجه ابو لک قل که من این پند به از
کنج کهر می بینم • که بن بو نصیحتی کوهر خزینه سندن یکک کورورم مراد منظوقدن
که ظاهر در که ابو لک ایلیک اکیچون اولان نصیحت که خزینه ده کوهر دن یکدر
پس بوندن معلوم در که ابو لک ایوایدوکی زاید الوصف در قطعه
الی نصحت فهل لنصحی سامع • من قبل ان تفنی الحیات وتنقضی
فاحفظ زمانک لا تمر مضیعًا • فقد تأسف من بعد ما یمضی •

حرف النون عدد افسر سلطان کل بیدا شد از طرف چمن
کل سلطاننک تاجی ظاهر اولدی چمن جانبندن معدودش یارب مبارک
باد بر سرو و سمن • آنک کلمسی مبارک اولسون یارب سروه و سمنه
مراد بر صاحب کشف ظاهر اولدیغی جانب الهیدن که اکا خلافت ویرلدی
پس آنک قدوم قدمی مبارک اوله علو درجه سی اولان عالیه و صفا بخشی
اولان عالی یه دیمکدر خوش بجای خویشتن بود این نشست خسروی
خوش یرنده ایدی بو پادشاهلق اوتورمسی تا نشنید هر کسی اکنون
بجای خویشتن • تا اوتوره هر کس کندو یرنه مراد اول صاحب کشفک
سجاده یه جلوسی و خلافتی تمام موقعنده واقع اولدی تا که هر سالک استعدادنه
کوره مقام بوله دیمکدر خاتم جم را بشارت ده بحسن خاتمت • جم یوزکنه
مشتمل حسن خاتمه ایله که اسم اعظم کرد از و کوتاه دست اهرمن • که
اسم اعظم اندن مقصد اولدیغی اهرمن الی مراد جم دن روح انسانیدر
و آنک خاتمی ایمانیدر الخاص خاتمه میسر اولور که اهل طریقت مشغول
اولدوغی اسماء الله و وظیفه ده اوراد و اذکار شیطان الی قصد اندکی

بلکه

بلکه قطع ایلدی دیمکدر تا ابد معمور باد این خانه کز خاک درش • تا ابدی
معمور اولسون بو او که آنک قپوسی طپراغندن هر نفس بابوی رحمن
می وزد باد یمن • هر نفس رحمن قوقوسی ایله اسر یمن یلی مراد عمارت
خانقاه ایچون دعادر که بوندن نفحات رحمانیه مشاهده اولنور که
انی اجد ریح الرحمن من قبل الیمن حدیثنه که بوی رحمن کستر رد
شوکت پور پشنک و تیغ عالم کیر او • پشنک اوغلنک شوکتی و آنک
عالم دوتیجی قلیجی در همه شهنامه ها شد داستان انجمن • جمیع شاهنامه
لرده اولدی دیر نک قصه سی مراد اول صاحب کشفک شاه طریقت اوغلیدر که
شوکت و جهان کیر اولان تیغ زبانی تذکرة الاولیا کتابلرنده مجلس و محفل
قصه سی اولدی دیمکدر خنک چوکان چرخت رام شد در زیر زین • ای
چرخک چوکانی اتی مطیع اولدی سکا ایر التنده شهسوار چون بمیدان
آمدی کو بیزن • ای شهسوار چون میدانه کلدک بر طوب اور مراد
اول صاحب کشف و شیخ طریقت اولوب میدانه کلدکده علم و معرفت
و کلمه ده حکمت افاده سی و ارشاد طریقت و پند و موعظت اجاده سی ایچون
اقدام طلبیدر جویبار ملک را آب روان شمشیر تست • ملک ارماغنه
آب روان سنک قلیجکدر تو درخت عدل بنشان بیخ بدخواهان بکن •
سن عدل اغاجن دک بدخواهلرک کوکن قاز مراد ملک ارماغنه و یا وجود
انسانی ارماغنه آب روان لسان فایضک و کلام نافذک در خصائل
حمیده ده نصب و تربیت و رذائل قبیحه ده قلع و قمع قلمدیمکدر بعد از ین
نشکفت اگر با نکهت خلقت خوش • بوندن فکره عجب دکلدر سنک خوش
خلقک قوقوسی ایله خیزد از صحرای ایذج نافه ده مشک ختن • حاصل اولور

ایدیجی صحراسندن مشک ختن نافه سی مراد اخلاق حمیده کلک رایحهٔ طیبه
ایله عامی اولنلردن روایح معارف حاصل اوله عجب دکلدر دیمکدر
گوشه گیران انتظار جلوهٔ خوش میکنند • گوشه دوتنلر خوش جلوه
انتظارن ایدرلر • برشکن طرف کلاه و برقع از رخ برفکن • صنمی یعنی
بوک وقیور کلاهک اوجنی و برقعی یوزدن کتور مراد خاطردن منقطع
اولوب گوشهٔ فراغت اختیار ایدنلرسنک خوش جولانکه وحسن وجهکه
منتظردر پرده و حجابی رفع ایدوب عرض جمال کمال ایلیوب ارشاد ارشاد
قیل دیمکدر • مشورت با عقل کردم گفت حافظ باده نوش • عقل ایله
مشورت ایلدم دیدی ای حافظ شراب ایچ صاغیاجی ده بقول المستشار
مؤتمن • ای ساقی شراب وبر المستشار مؤتمن قولی ایله مراد عقل معاد
ایله مشورت ایتدم عشق آلهی نوشنه دلالت ایتدی امدی یا ایها الشیخ المستشار
مؤتمن قولی موجبنجه ارشاد عشق آلهی قیل دیمکدر • ای صبا بهمای
بزم اتابک عرضه دار • ای صبا پادشاهک صحبتی ساقیسنه عرض قیل
تا از آن جام زرافشان جرعهٔ بخشد بمن • تا اول التون صاچیجی قدحدن
برجرعه عطا ایده بکا مراد صبادن توجه تجرید بر انکا امر ایدرکه ساقی
مجلس انس حقدن کند والجون آنک قلب زرافشانندن استدعا ایده
منیض بقیهٔ عشق آلهی ایده شعر اشارات ولم اصحب وجهتک بلانا
ولیس لعبد عن مولاه مهرب • وله ایضا • ای نور چشم من سخنی
هست گوش کن • ای بنم گوزمک نوری بر سوز وار ایشت • چون ساغرت
پرست بنوشان و نوش کن • چون قدحک طولو در ایچیور وایچ
مراد شول جوانه بیند در که گوکلی علوم و معارف ایله مالی لولا الکادرکه

بزه

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلات

عزه تعلیم علم وعمل و کندکی دخی عمل قیل • پیران سخن بتجربه گویند گفتمت •
پیرلر سوزلری تجربه ایله دیرلر سکا دیدم ای اوغل که پیرشوی پند گوش کن
آکاه اول ای اوغلان که پیر اولاسن نصیحت ایت مراد بو درکه پیرلر
کزاف سویلمزلر ویکتلر پیرلرک پندن اشتمک پیر اولمق فایده سیدر بیت
هرکسی که نصیحت زعزیزان نکند گوش • بسیار بخارد سر انگشت ندامت •
بر هوشمند سلسله ننهاد دست عشق • عاقله زنجیر قومدی عشق الی
خواهی که زلف یار کشی ترک هوش کن • استرسنک که یار زلفن چکه سن
عقلی ترک قیل مراد بو درکه عقل معاشی اولانه عشق زنجیر اورمزکه آنی
کندویه مختص قیله اگر امدی یار زلفی یار چکه بین الخلق اولان و غیب
هوشیدن جدا اولاین دیرسک عقل معاشی ترک قیل • بیت
مرد دیوانه را ببین این اقبال • که بود زلف یار زنجیرش • تسبیح و خرقه
لذت مستی نبخشدت • تسبیح و خرقه مستلک لذتن بغشلمز سکا
همت درین عمل طلب از میفروش کن • بو عمله همتی شراب صاتیجیدن
طلب قیل مراد عمل ظاهر و تبدیل کسوت لذت عشق وحالت ویرمز
لذت عشق استرسک شیخ صاحب شوقدن و معطیٔ ذوقدن همت
طلب قیل دیمکدر • با دوستان مضایقه در عمر و مال نیست • دوستلر
ایله عمرده و مالده مضایقه اولمز صد جان فدای یار نصیحت بنوش کن •
یوز جانی نصیحت دکلیجی یاره فدا قیل مراد بو درکه دوستلره عمر و مال دریغ
اولمز پس نصیحت اشیدوب ایچی اولان یاره یوز جانی فدا قیل بر
جان و مال خود نه در بیت دوست آن دان که از تو جانش را
نکز بیند چه جای مال و منال • در راه عشق وسوسهٔ اهرمن بسیست •

نصیحت ایدیش وصف رکیبی دی
نی بر نصیحت کسرتیون اولیه
سوزدکلکی
منه

عشق بولنده که اهرمن وشیطان وسوسه سی چوقدر ۰ هش دار وگوش
دل بر پیام سروش کن ۰ عقلا جمع قل کوکل قولاغن فرشته خبرنه قل
مراد بودر که سالک طریقت اولانه شیاطین جن وانس چوق وسوسه
ایدرلر انلره اعتبار ایتمیوب فرشته خبرین استمک کرک **قطعه**
تجرد من الدنیا فانک انما ۰ خرجت من الدنیا وانت مجرد
تفرد من الدنیا فانک انما ۰ ستخرج منها وانت مفرد
برگ نوا تبه شد وساز وطرب نماند ۰ نغمه سی براغی باطل اولدی
وساز وشنلک قالمدی ۰ ای چنگ ناله بر کش وای دف خروش کن
ای چنگ ناله چک وای دف خروش قل مراد قرب حضرت براغی
باطل اولدی وانس حق سوزی وسازی قالمدی ای پیر مراقب
ومیختی وطالب حق ودعای خروش قل دیمکدر ۰ ساقیچه که جامت
از می صافی تهی مباد ۰ ای ساقی قدحک شراب صافیدن
بوش اولمسون ۰ چشم عنایتی بمن درد نوش کن ۰ بر عنایت کوزینی
بن بوسه ایچیجی یه قل مراد شیخ صاحب شوق ومعطی ذوقه
خطابدر که اکا دیر قلبک عشق خالصدن خالی اولمسون عشق علی
ریا ایله مخلوط اولاندن عین عنایتک دریغ ایتمه ۰ سرمست
در قبای زرافشان چو بگذری ۰ سرمست التون صاچیجی
قفتان ایله چون کچرسن ۰ یک بوسه نذر حافظ پشمینه پوش کن
بر بوسه ی حافظ خرقه پوشه نذر قل مراد کیفیت عشق الهی ایله
متکیف اولدوغک حالده عطا بخش اولوب توجه ومرورده
وسیر منازل وقطع هر مرتبه ایکن بر ذوق نذر ایت وبر حالت

بذلنی

بذلنی ۰ حافظ پشمینه پوشه قل دیمکدر **ولد ایضا** ۰ بالا بلند عشوه
گر ونقش باز من ۰ قدی بوجه وشیوه ایدیجی وبنم نقش بازم
کوتاه کرد قصه ی زهد دراز من ۰ قصه ایلدی بنم اوزون زهدم
قصه سنی مراد بودر که نفسمک طول املی وشیوه ی مکری و
درلو درلو تصوری وار در بنم زهد طویلم قصه سی قصه ایدوب
اعمالمک اکثری ضایع اولدی وخرابی قلیل ایلدی ۰ دیدی که دلا کر
آخر پیری وزهد وعلم ۰ کوردکمی ای کوکل پیرلک آخرنده وزهد و
علمده ۰ با من چه کرد دیده ی معشوقه باز من ۰ بکا نه ایلدی
معشوقه باز کوزم مراد روح قلبه شکایتن حکایه ایدر که روح قلبه
دیر کوزم نفسه معشوقه سنه مایل اولوب که پیرلک آخرنده وزهد
وعلمده کی صلاح وفلاح بولنجق وقتده نفس مرادنه مایل و
هوایه تابع اولدی ۰ از آب دیده بر سر آتش نشسته ام ۰ کوز
یاشندن اودا اوزرنه اوتورمشم ۰ کو فاش کرد در همه آفاق راز من
که اول فاش ایلدی جمیع آفاقده بنم رازم مراد کوزم کوروب عاشق
اولوب عشق مجازی ایچون اغلیوب بر رسوای عالم اولدی وعشقن
اودا اوزره یانار دیو شکایت ایدر ۰ کفتم بزرق دلق بپوشم نشان عشق
دیدم خرقه ریاسی ایله اورتین عشق نشانینی ۰ غماز بود اشک وعیان
کرد راز من ۰ غماز ایدی کوز یاشی عیان ایلدی بنم رازم مراد بودر که
ریایی خرقه ایله عشق مجازینی اورتمک استدم اما نفسانی
اغلدوغ واتنا [illegible] عالمه بنی رسوای ایلدی ۰ مستست یار ویاد حریفان
نمی کند ۰ مستدر یار ومصاحبلری انمز ذکر [illegible]

فاعلاتن مفاعلن مفعول فاعلات

مسکینی نوازمن ۰ ذکری خیر اولسون بنم مسکین اوغنایجی ساقیمک
مرادی باردن نفس درکه مست شهوت در روحی وعقلی وقواء
روحانیه والحاصل مسکین اوغنایجی که شیخ طریقتدر آنک ذکری بخیر اولسون
مصاحبلری الکوب عشق الهی نوش ایتدیردن کراولدر ۰ می ترسم از خرابی
ایمان که می برد ۰ قورقرین ایمان خرابلغندن که التر محراب ابرودی
تو حضور نمازمن ۰ سنک قاشنک محرابی بنم نمازم حضورینی مراد
نفسدن شکایتدر که اعدی عدوک نفسک التی بین جنبیک خنجه
بردستمند رکه جمله دشمنلردن اشد در زیرا سائر اعدانک ضرری جانه
وبونک ضرری ایمانه در لاجرم انکا دیرم زوال ایماندن قورقرین که سنک
رمز وملکرک بنم نمازم حضورین کیدر مشدر ۰ برخود چو شمع خنده زنان
گریه میکنم ۰ کندو هم شمع کیبی کولرک آغلرین تا با تو سنکدل چه کند سوز
سازمن ۰ تا سنی ظالم کوکلو به نه ایده سوز وسازمدن مراد
کندو نغمه خطابدر که دیر بنم سوز وسازم سن غلیظ وقاسی قلبه اثر
ایده می دیو اغلیوب اناقا وقلبنک بیلیوب اغلردی غم دیجی کولرم
نقشی بر آب می زنم از گریه حالیا ۰ صو اوزره نقش اورم اغلمقدن
شمدی ۰ تاکی شود قرین حقیقت مجاز من ۰ تا نیجه اولا حقیقت
یولداشی بنم مجازم مراد بودرکه کوزم باشنه ناظر اولوب المجاز قنطرة
الحقیقة موجبنجه بولک صورت مجازیه صورت حقیقته نیجه مقارن
اولادیو تصور ایدرن ۰ یارب کی آن صبا بوزد کز نسیم او ۰ عجب
نیجه اولحبا اسه که آنک خوش قوقولو یلیدن گردد شمامه کرمش
کارسازمن ۰ آنک کرمی بیلنیجی بنم کارسازم اولا مراد بودرکه نیجه

نغمه

[illegible]

نغمه در بانینه ظهور رایدوب آنکر راکجه وطتیه‌سی بنی جذب ایدوب
مجازدن حقیقته التدی دیرم ۰ زاهد چو از نماز تو کاری نمی رود ۰ ای زاهد
چون سنک نماز کیدن بر اشی کتمز ۰ هم مستی شبانه و سوز و گداز من ۰
بنم کیجه کی مستلکم و سوز و گدازم مراد بودرکه ای زاهد سن کیجه نماز قلوب
وبن عشق وخالت وحرارت اوزره اولوب آنا صباح زخارف وعجایب
دنیایه مائل اولوب سنک نمازکدن و بنم سوز گدازمدن نتیجه حاصل
اولمز ۰ حافظ بغصه سوخت بکو حالش ای صبا ۰ حافظ غصه ایله یاندی
دی حالنی ای صبا ۰ با شاه دوست پرور و دشمن گداز من ۰ بنم دوست
بسلیجی و دشمن اریدیجی شاهمه مراد توجه مجردن عرض حال طلب ایدوب
حضرت حقدن تقویت روح وعقل و قهر نفس و شیطان اعتن استدعادر
والله ایضا چندانکه گفتم غم با طبیبان ۰ اول دکلو که دیدم غمی طبیبلره
درمان نکردند مسکین غریبان ۰ درمان ایتمدیلر مسکین غریبلره مرادم طریقت
علماء علم ظاهره دیدم انلر علاج ایده مدیلر دیمکدر ۰ درج محبت بر مهر خود نیست
محبت حقه سی کندو مهری ایله دکلدر ۰ یارب مبادا کام رقیبان ۰ یارب اوله کام
رقیبلر مرادی مراد محبتدن قلبدر اول محبته مهری ایله کم مهرلنمش دکلدر حب
غیر دخی کیره قابلدر یارب رقیبلر طلبی مرادی که حاصل اولمسون کوکلمه محبت
ماسوی داخل اولمسون دیمکدر ۰ آن گل که هردم در دست خاریست ۰ اول
کل که دائم دیکن الندهدر کوشرم بادت از عندلیبان ۰ انکا اوتن بلبللردن
مراد بودر که نفوس صاحب کشف که اهل دنیایه مقیددر اونتمن طالب
مریدلردن ۰ یارب امان ده تا باز بیند ۰ یارب امان ویر تا کرد کوره چشم
محبان روی حبیبان ۰ محبلرک کوزی حبیبلرک یوزن مراد حضرت حقدن

بورده قافیه واقع اولان نغمه [illegible]
[illegible] اوله‌جقدر [illegible]

[illegible]

مساعلیه طلبیدر روح و عقل و قلب تجلی افعال و صفات و ذات مشاهده
ایتمکدر • ما درد پنهان بایار گفتیم • بز گزلو دردی یاره دیدک نتوان نهفتن
درد از طبیبان • گزلمک اولمز دردی طبیبلردن مراد مرض عشق دواسن
حضرت حقدن کر استدم زیرا کرمرضی طبیبلردن گزلمک اولمز دیمکدر • ای منعم
آخر بر خوان جودت • ایا دولتلو آخر سخاک سفره سی اوزره تا چند با غیم
از بی نصیبان • تا نیچه بز دک اولالم نصیبسزلردن مراد و الله الغنی وانتم
الفقراء • حسبنجه که صاحب النعم حقدن بندن طلب عطادر • ایکی جرمان
اولمیوب درمان اولموق استر عاشقیدر • حافظ نکشتی شیدا ای کیتی •
حافظ اولمز ایدی جهانده دیوانه سی کرمی شنیدی پندا دیبان • الرا شید
ایدی ادبلیجیلر نصیحتینی مراد اهل الله نصیحتنی قبول ایدن دنیا دیوانه سی اولمز
دیمکدر • وله ایضاً • ای روح ماه منظر تو نوبهار حسن • ای آی کبی که سنک
آی نظرلکا جلوه یرینک حسن نوبهاریدر • خال و خط تو مرکز لطفه مدار حسن
سنک خالک و خطک نقطه لطف و مرجع حسن در مراد خاطبین رسول
الله صلی الله علیه وسلم آنک یوزی کالقمر لیلة البدر ایدی و اول وجه حسن
الهی نوبهاری در آنک کزیره و اثار دیر رو آنک سر خفیسی لطف قرارگاهی
و خط وجهی حسیدر کم آنک مرجعی و دلیلی در • در چشم پر خمار تو پنهان
فنون سحر • سنک پر خمار گوزکده کزلودر سحر فنلری • در زلف بیقرار
تو پیدا قرار حسن • سنک قرارسز زلفکده ظاهر در حسن قراری
مراد ذاتکده فنون بلاغت واردر و ذاتک جانب الهی یه تعلق ایله دعوت
الله اشتغال جهتندن حکمتلر در کاته جاری واردر و روایات شریعت
و سلسله طریقتکده در حسن قراری دیمکدر • ماهی نتافت همچو تو

از

از برج نیکویی • بر آی یلا جادی سنک کبی ایولک برجندن • سروی نخاست
چون قدرت از جویبار حسن • بر سرو قالقمدی سنک قدک کبی حسن
ارماغی کنارندن مراد وجه و جهک ملیح و قدر رفیعک اعلی در که افضل
الرسل سن دیمکدر • خرم شد از ملاحت تو عهد دلبری • شاد اولدی سنک
ملاحتکدن دلبرلک عهدی • فرخ شد از لطافت تو روزگار حسن • مبارک
اولدی سنک لطافتکدن حسن روزگاری مراد ملاحت وجهی کوکلا لمغ
و ناس انکا تابع اولمغه باعث اولور ایدی که کوزلر ما هذا وجه کاذب دیرلر ایدی
و کنتم خیر امة • حسبنجه حسن دین زمانی سنک لطف و لطافتکدن مبارک
اولدی دیمکدر • از دام زلف و دانه خال تو در جهان • سنک زلفک آغندن
و خالک دانه سندن جهانده • یک مرغ دل نماند نکشته شکار حسن •
بر کوکل قوشی قالمدی اولمیه حسن شکاری مراد سلسله و روایات شریعتک
و رموز و اسرار طریقتک اهل ظاهری و ارباب باطنی صید ایتمشدر دیمکدر
کرد لبت بنفشه از آن تازه و تر است • لبک کنارنده بنفشه آنونکچون تازه و
تردر که آب حیات میخورد از چشمه سار حسن • که آب حیاتی ایچر حسن
چشمه سندن مراد الفاظک و احادیثک قرینی اولان اصحاب الجناب خیر
القرون القرن الذی انا فیه موجبنجه خیرلو و شریفلر در طب و لطیفلر در که منبع
حسندن آب حیات معنوی یی نوش ایدرلر • دایم بلطف دایه طبع از میان
جان • دایم لطف ایله طبع دایه سی جان اورته سندن • می پرورد بناز ترا در
کنار حسن • بسلر سنی ناز ایله حسن کنارنده مراد بودر که ادبنی ربی و احسن
تادیبی حسبنجه لطف الهی مقتضای حکمت ایله علی وجه الاهتمام سنی تربیت ایدر
تعظیم و اعزاز ایله حسن و جمال حق جوارنده که انک لعلی خلق عظیم شانکده نازل

در حافظ طمع ببرید که بینید نظر تو • حافظ طمعی کسدی که کوره سنگ نظر کن
دیار نسبت جزر خنت امزر دیار حسن • بر فرد بو قدر سنگ رخکلدن عزیز
حسن دیار زنده مراد خاتم الانبیاء والمرسلین ومقتدا الاولین والآخرین
سن دیکدر قوله ایضا بهار وگل طرب انگیز گشت و توبه شکن • بهار وگلک
شکلک قرغندرجی اولدی وتوبه صچی بشادی رخ گل بیخ غم ز دل برکن
گل یوزنک شادلغی ایله غمی کوکلدن قو بر مراد عالم بسط وکشف سالکه فرح
ویروب وطریقتدن رجوع عن حنینه لا جرم ای طالب کشف وجهنک فرحی
ایله غم جهانی کوکلدن ما الکلیه دفع قل دیکدر • رسید باد صبا غنچه در هوا
داری • ازرشده صبا یلی غنچه هوادارلغنده زخود برون شد و بر خود درید
پیراهن • کندوزدن چقدی بر تری کوکلکی مراد نفحه ربانیه ایرشوب طالب
چیقدی و سالک مستور لباس نفسانیتی بر توب بشر بیتدن چقدی
تخلقوا باخلاق الله • جنبجه اخلاق حمیده ایله متصف اولدی دیکدر • طریق صدق
بیاموز از آب صافی دل • صدق یولن اوگرن گوکلک آب صافیسندن
براستی طلب ازادگی چو سرو چمن • طوغرولغده استه ازاده لکی سرو
چمن کبی مراد سالکه بیندرکه صدر صفا یا قلبدن تعلم ایدوب وازاده لکنی
استقامتده طلب اتملکدر که • عروس غنچه برین زیور وتبسم خوش •
غنچه گلنی بو زینت ایله وخوش صرعوع ایله چو گل دل ودین می برد بوجه حسن
گلا بی کوکلی ودینی آلور گوزل یوز ایله مراد سالک قابل دخی فیض آلهی زینتی
وکشف وبسط عروسی ایله شیخ صاحب کشفی بی جذب قلب ایدر
ودین عوالم که حب دنیا در الور وجه حسن علم وعمل ایله دیکدر • صفیر بلبل
شوریده وفغان هزار • بلبل عاشقک اوازی وهزارک فغانی برای نقد گل

آمد •

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

بو مصراع بو ندر

تبسم خوش

هزار بلبلک یکی بو ندر

آمد برون زبیت حزن • گل نقدی ایچون چقدی غصه اوندن مراد بودر که
طالب عاشوق و سالک صاحب ذوق غصه اوندن قربا دو فغان ایدیکی کشف و
بسط اولدی وغمی اجلادن مراده واصل ومقصودینه حاصل اولوب غصه
اوندن چقدی دیکدر • ز دست باد صبا گرد گل کلاله نگر • صبا یلی الندن
گل قولاگنده چیچک دسته سنه گوز • بنفشه کیسوی سنبل ببین بروی سمن
سنبل کیسوسنک بو گلشنی گور سمن یوزی اوزره مراد بودر که نفحه ربانیه
وفیضان آلهی سببی ایله صاحب کشف اطرافنده معارف کثیره وعوارف
وافره معتبره قیل و یوزی آق اولانک مواجهه سنده طبقات عیب هویده
مراتب معتبره قیل دیکدر • حدیث قصه بکرد دوران زجام جو حافظ
دوران قصه سی حدیثنی قدحدن استه ای حافظ بقول مطرب وفتوی
پیر صاحب فن • مطرب قولی و پیر صاحب فن فتواسی ایله مراد بودر که
اذا اشکل الامر علیک استفت قلبک جنبجه دوران قصه سنی و بونک
بی وفاسنی وبقاسی یوغنی ایدوکن قلبکدن استعما ز قل که واعظک
قولی شیخ ذو فنونک فتواسی بودر که حدیث روایت ایدوب دیر ازا استفت
قلبک واز افتاک المفتون بیت بجه دانید جهان را نبود هیچ وفا •
مهر او در دل خود را چه نشانید شما • وله ایضا هیچ گل بر دم بیوست
جامه در تن • گلی بی بر دم سنک تحوک ایله قفتانی تنمده کنم چاک از پیراهن
تا بدامن • بر تن یقه دن اتکه دک مراد متکلمدن عقل معاد و تخاطب دن
نفس درکه بردم عقل نفسک شمه نفسانیتی وهوای قلیلی ایله لباس حیاتی
تمام بر توب خراب ایدر گل باد صبی ایله جامه سنی چاک ایتدوکی کبی شعر
الی الله اشکو نفس سو ر قد خنوی • علیها الهوی فاستاصلته العوائق •

گلا ربونده چیچک دسته سنی
مفاعلن فعلاتن

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

تنت را دید گل گویی در باغ • سنک تنکنی کوردی کل جنه سنی با غازه جوستان
جامه را بدرید بر تن • سنلر بکی قفتانی بر تنری بتی اوزره مراد کلکدن
صاحب کشف درینی عقل نفسه خطاب ایدر دیر صاحب کشف اولان
دخی باغ وجود ده نفسنی کورب سنلرکی لباس عصمتی بر توب عاصیلرکی
اولمشدر • من از دست غمت مشکل برم جان • بن سنک غملرکدن مشکل
قورتررم جانی • ولی دل را تو آسان بردی از من • ولی کوکلی اسان الدک
بندن مراد بودر که عقل نفسه دیر سنک غملکدن ومضرلکدن جانی خلاص ایلک
مشکلدر ولیکن بنم کوکلمی اسانلق ایله آلوب تابع ایلکنه سن در بتقول ثغایه
برکشتی از دوست • دوشمنلر قوللی ایله دوستلک دوستلکدن دونکی • نکردد هیچ
کس با دوست دشمن • هیچ کس دوست ایله دشمن اولمز مراد بودر که عقل
نفسه دیر شیاطین جن وانس سوزی ایله دوست حقیقیدن یار وجدن
یا بندن رجوع ایتدک هیچ کسه بو یله دوست ایله دشمن اولمز نیکن کرسیلیم
آه جگرسوز • اتمه که سینه‌دن جگر یاقجی آه • برآید هیچو دود از آه روزن
چیقر دونن کبی پنجره یولندن مراد بودر که عقل نفسه دیر بویله اتمه که آه
جگرسوز ایتدوررسن بکا • بیت هر کس از غریبی کنند فریاد • د
لیک فریاد من ز نفس نست • تنت در جامه چون در جام باده
سنک تنک قفتان ایچنده شراب کبیدر • دلت در سینه چون در سیم آهن
سنک کوکلک سینه‌ده کومشده دمور کبیدر مراد بودر که عقل نفسه دیر
جسم لطیف سن اما غلیظ القلب سن • بیا را ای شمع اشک از دیده جوشی
یا عذرا ای شمع کوز یاشی کوزدن بنم کبی که شد سوز دلت بر خلق روشن
که اوکمشدر کوکلک حرارتی خلقه روشن مراد که نفسه شرندن حرارتم وار در

شمع

شمع کبی وبو حالتم ظاهر اولمشدر لاجرم بن آنلک کبی واول بنم کبی آغلمغه
استحقاق وارد ردیکدر • دلم را مشکن و در پا میندار • کوکلمی جمه
وا باغه اتمه که دارد • دیر بیر زلف تو مسکن • که سنک زلفکده وجندن
مسکنی مراد بودر که عقل نفسه دیر کوکلمی عصیان ایله صیوب ذلیل اتمه که سنک
سلسله شریعتکده و طریقتکده و حقیقتکده صیانتکده در سکوننی وفکر درونی
چو دل در زلف تو بستست حافظ • چونکه کوکلی سنک زلفکه باغلمشدر
حافظ بدین سان کار او در پا میفکن • بونک کبی آنک ایشنی باغمه
براقمه مراد بودر که چون کوکلمی سنک شریعتک جانکرده و جمع باغلمشدر باغلنمش
در لاجرم ای سن بنم عملمی ابطال وضایع اتمه که جزای سعیکی مترتب اولور
وله ایضا چون شوم خاک ره بهشت دامن بیفشان ز زمین • چونکه
چون آتکیل بولی طراغی اولم اتکی سلکر بندن و در بکویم دل بکردان رو بکردانند
ز من • اکر دیرسم کوکل دوندر یوزی دوندرر بندن مراد جعلک نفسدن شکایتی
حکایتدر که دیر اگر بولک طراغی اولوب الچاق تنزل ایدرسم اول بکا ماسعد
و موافقت اتمز و مقصدمی جریده دوندرر دیسم یوزی دوندررر بندن آنوکوره
اعزی یا عدوک نفسک التی بین جنبیک شرحنده دیشلر درسا بیرا اعدای احسان
ایتسک یا بکری عداوت یا تقلیل عداوت ایدر اما نفسه ایلکن ایتدکجه عداوتی
ومخالفتی زیاده اولور • روی رنکین را بهر کس می نماید همچو گل • رنکین یوزی
هر کسه یه کوسترر کلکبی • ور بکویم باز پوشان باز پوشان از زمین • اکر دیرسم
اورت اورتر بندن مراد بودر که عقل دیر نفس هر کسه یه یوزکوسترر وصب
کل کبی آچیلور اکر یوزکی اورت احتراز قیل دیرسم بندن یوزن اورتوب
اجتناب ایدر • گر چه شمعش پیش میرم بر غمم خندد چو صبح • اکر شمع کبی

بملك البدن

آنك اوكنده اولم بنم غمم كولر صبح كبي • ور بر بكم خاطر نازك برنجاند زمن •
اكر انجلورسم خاطر نازكي انجيدر بندن مراد بودر كه عقل دير نفسك افعالندن
سكوت ايدوب هلاك و مغموم اولسم بنم غمم كولر مرحمت قلمز اكر انجلور خصوص
ايدرسم خاطر نازكي انجيدر بندن لاجرم هيچ بر حال ايله آنك اصلاحي متيسر
دكلدر • ديده را كفتم كه آخر يك نظر سيرش ببين • كوزه ديدم كه آخر
بر نظر آني توق كور • كفت ميخواهي مكر تا جوي خون راند زمن •
ديدي كه ديلرسن جكر قان ارماغي سوره بندن مراد بودر كه عقل حكايت
ايدوب ديركه كوزه ديدم نفسك مراداتن كورسك طويسم تا بر نظر
آني توق كورسك كوز ديدي كه اكر نفسك مراداتن ويررسم حقدن
زياده طغيان و عصيان ايدر كه آنك افعالنك انفعالندن كه اغليو
اغليو قان ارماغن آقتملو اولورز • او نكويم تشنه و من با لبش تا جون شود
اول قاغه صوسزويز لبنه صوسز تا نيجه اولا كلام بستانم از وي يا داد بستاند
زمن • مراد الم اندن يا داد الم بندن مراد بودر كه عقل دير نفس كثرت
عصيانه حريص اولور بنم هلاكم قصد ايدوب قانغه صوسزدر و بن آنك
لبنه يعني لبندن توبه صادر اولمغه مشتاق و صوسزن يا مراد الم اندن
كر لبندن توبه صادر اوله يا داد و فرياد دستندن ديم شكايت الر بندن
دوستان جان دادم از بهر دهانش بنگريد • اي دوستلر جان ويردم
آنك اغزي ايچون نظر ايدك • كو بچيز مختصر چون باز مي ماند زمن •
كه اول بر مختصر شنه ايچون نيجه كرو قلور بندن مراد عقلك روحي
وقواي روحانيه و عقليه يه شكايت حكايتيدر كه عقل انكره دير زياده
طالب اولدوم نفسك اغزيندن توبه صادر اولمق ايچون بو بر مختصر شنه در

زاد بونده عدلا مفعا سنجه دكلدر شكايت و فرياد مفعا سنجه در صح

اما

اما كورك آني كه بر مختصر شنه ايچون نيجه كرو قلور بندن • كر چو فرهادم ببايد
جان برآيد عيب نيست • اكر فرهاد كبي اجلق ايله جانم چيقرسه عيب دكلدر
بس حكايتها كه شيرين باز مي ماند زمن • نيجه طاتلو حكايتلر
كرو قلور بندن مراد بودر كه اكر رياضت مرارتي ايله جانم چيقرسه خلوق
دلنده رياضت و عبادتمك طاتلو حكايتلري سويلنسه كركدر اكر بونك
كبي اولورسه آنك كبي • درس عشق در هر كوشه افسانه شد خواند زمن
عشق هر بر كوشه ده بر قصه اولوب بندن مراد بودر كه نفس غمندن
چوق مسائل بيان قلدرم بو قدر ايله اكتفا اتمك كركدر كه اهل عشق بندن
هر كوشه ده بر قصه روايت اتمكه بو كافيدر • وله ايضا • خرابا كم نشينان
با خرقه پوشان • اشته ايچون كه اي كسكر او تور خرقه پوشلر ايله رنج از زندان
بيا با مي بيوشان • يوزي بوينر رندلردن اي رحم مراد عقلك روحه
بيلدن بياندر كه دير خرقه پوش اولوب اهل ريا اولنلر ايله آز اوتور و مخلصلر كه
ظاهرده صلاحلري كور غرض انلردن اعراض قلم • بيت • بتنك آمد دلم از خرقه پوشان
نشينم مدتي با دردنوشان • درين خرقه بسي آلوده كيهاست • بو خرقه ده
تلوث وار • در خلوت وقت قباي مي فروشان • خوشدر شراب صاتيجيلرك
قفتانلري وقتي مراد خرقه ده نيجه ريا تلوثي وار بو رياكارلر كه عشق آلهي صاتارلر
مخلصلر در اكرچه ظاهر الباسلري كهنه در اول لباسلر وقتي خوشدر كه ريادن
عاري ديردر ديكلر • تو نازك طبعي و طاقت نداري • بس نازك طبع سن و
طاقتك يوقدر • كرانيهاي مشتي دلق پوشان • بر آوج خرقه كيجيلرك نقيللكلريني
مراد اهل ريانك افعالندن روح منفعل اولدوغن ذكر ايدر • بيت •
خريدار مغان باده نوشيم • نخواهيم صحبت تقوي فروشان • ادرين صوفي

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

وفشان دردی ندیدم • بو صوفی کبیلرده بر درد کورمدم • که صافی باد عیش باده
نوشان • که صافی اولسون شراب ایچیجیلرک عیشی مراد بودر که صوفیه
صورتنه کیروب تغییر شکل لاجل الاکل ایدنلرده بر درد عشق کورمدم اما عشق
الهی نوش ایدوب تخلص اولانلرک حالی خوش اولسون دیمکدر • بیا وز غبن
این سالوسیان بینی • گل بو مرائیلردن سندن کوزه حراجی خون دل هر بط
خروشان • حراجی کوکلی قان و قوبز خروشان ایدیجی مراد مرائیلر خدعه سندن
صاحب مقامک قلبی قان و واعظ شیخک اغلمق ایله فریاد ایدوب آه ایتمه سی
بونلرک انلردن منفعل اولمقدر • چو مستم کرده دستور منشین • چون بنی
مست ایلدک دستور اوتورمه • چو نوشم داده زهرم منوشان •
چون که بکا بال ویردک زهر ایچیرمه مراد عقلک روح خطاب معنوی ایسن
ذکر درکه دیر چون عالم ارواحده بنی مست عشق ایلدک دستور اوتورمه
چون عقل کلام الهی خطاب ایتدردک زهر فراق ایچیرمه لاجرم کیفیت عشقو
حالکده ولذت عملیاتی عقده حرکت و موافقت قل • بیت
دران عالم نداشت چون شنیدی • درین عالم فغانش نوش و نوشان •
لب میکون و چشم مست بکشا • شراب بی لبی و مست کوزینی آچ • که از
شوق آن نوحی خاست وجوشان • که سنک شوقکدن شرابخانه ده ر
وقیناینجی مراد بودر که عقل روح معارف الهیه تکلم ایدوب ذاتکده
اولان حالتی اظهار قل که قلبده اولان کیفیت ظاهر و قینقمقده در
تا که کمال بولا دیر • که دارد سینه ام چون دیک جوشان • که ولوله ده
بر سینه سی قیناینجی چوملک کبی مراد کندونک کمال حرارتنی و تأثیر حالتنی
بیان در • ولد ایضاً خوشتر از فکر می و جام چه خواهد بودن • شراب وقدح

فکر

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

فکر نزدن خوشتر چه اوله کرک • تا به بینیم که سرانجام چه خواهد بودن •
متا کورم که آخر کار نه اوله کرک مراد عشق الهی و ظرفیه فکرندن یکرکی بودر که
بولنک عاقبتی جزد دیمکدر • بیت • کوی چوکان تو کردم سر سودایی را •
تا به بینیم که سرانجام چه خواهد بودن • غم دل چند توان خورد که ایام نماند
کوکل غمین نیجه چکه اولور که ایام قالمدی • که نه دل ماند نه ایام چه خواهد بودن
که کوکل قالمدی و ایام قالمدی نه اوله کرک مراد بودر که زمانه تجدیدی و کوکل
مرادینی حاصل اولمیه دیمک اولمز که نه کوکل قالور نه ایام پس بو غمی چکمک اولمز
عاقلان غم نخورند از پی فانی خوش باش • که بو غم بکذرد ایام چه خواهد بودن •
باده خور غم مخور و پند مقلد مشنو • شراب ایچ غم یمه مقلد نصیحتن
اشتمه اعتبار سخن عام چه خواهد بودن • عوام سوزنه اعتبار نه
اوله کرک مراد بودر که عشق الهی یه مشغول اول غم جهان یمه دعوام
سوزنه اعتبار اتمه • مرغ کم حوصله را کو غم خود خور که برو • دوقورنجی
آتشک قوشه دی کندو غمک یمه که آنک اوزرینه رحم انکس که نهد دام
چه خواهد بودن • آغ قویان کمسنک رحمی نه اوله کرک مراد
بودر که سالک مبتدی یه دیکندر و تدارکنده اولسون که شیخ ناقصه اعتماد
اتمسون زیرا اول آغ قوروب بونی شکار ایدوب در اندن بوکا نه رحم اوله
کرکدر • دست رنج تو همان به که شود صرف بکام • سنک الک امکی اول
یکدر که مراده خرج اولا ذات آخر که بناکام چه خواهد بودن • بیلورسن
آخر که نامراد و مذموری نه اوله کرک مراد بودر که کسب ایتدوکک مالی
مراد آخرته صرف و خرج اولنمق کرک بیلورسن آخر که موت ایرسن آخرته
کیدوب حال دنیاده قالسه کرک • پیر میخانه همی خواند معمایی دوش •

میخانه پیری اوقورایدی بر معمایی دون گیجه • از خط جام که فرجام خواهد بودن
قدح خطندن که عاقبت نه اوله‌جق‌در مراد بودر که شیخ خانقاه دون
گیجه بر معما اوقیدی صفای قلبندن که عاقبت نه اوله‌جق یعنی موت ظلمه کرک
عجبا ایمان ایله‌می ختم اولاسن و قبره داخل اولورسن عجبا نیجه جواب ویره‌سن
و حشر اولسه‌ک کرک عجبا حساب بکا آسان اولاجق و دخی فریق فی الجنة و فریق
فی السعیر اولور عجبا قنغی فریقدن اولاسن • بردم از زهره دل حافظ نمی و
چنگ و غزل • چقردم یولدن حافظک کوکلنی شراب ایله و چنگ ایله
و غزل ایله • تا جزای عمر بدنام چه خواهد بودن • تا بن بدنامک جزاسی
نه اوله‌جق کرک مراد بودر که حافظک کوکلنی دنیا یولندن و کسب مالدن چقردم
عشق آلهی و شیخ مخفی و کلام تقوی ایله پس بدنام معناسی بلمز دیدکلری
بدنامک جزاسی و اجری نه اوله کرک • بیت • این مرا بس که شدم بانغم عشق تو بنام
گر شدم عاشق بدنام چه خواهد بودن • وله ایضا • دانی که چیست دولت
دیدار یار دیدن • بیلورمیسن ندر دولت دیدار یار کورمکدر • درکوی او
گدایی به خسروی گزیدن • آنک محله‌سنده گدالغی شاهلوغه اوزره اختیار
ایتمک مراد دولت هت بهره یه دیدار حقدر و سلطنت دنیادن آنک طرفنده
فقرا اختیاری ایتمک دیمکدر • از جان طمع بریدن آسان بود ولیکن • جاندن
طمع کسمک آسان اولور ولیکن • از دوستان جانی مشکل توان بریدن •
جانه منسوب دوستلردن مشکل اولور کسلمک مراد بودر که جاندن طمع کسمک
آساندر که اندن فرقت مقرردر اما حیات ابدیه‌یه سبب اولان دوستلردن
کسلمک مشکلدر که موت حقیقی عذاب آخرتدر • خواهم شدن به بستان
چون غنچه با دل تنگ • بوستانه کتمک استرین غنچه کبی بحار کوکل

مستفعلن فعولن مستفعلن فعولن
یعنی که دانی که چیست دولت سؤالدر
دیدار یار دیدن جوابدر

ایله

ایله • وانجا بنیکنامی پیراهنی دریدن • اندن ایو آدلولق ایله بر کوکلک
یرتمق مراد بودر که خانقاهه وارمق استرین ضیق قلب ایله تا انده
عمل صالح ایله لباس وجودی افنا ایدم • که چون نسیم با گل راز نهفته گفتن
گاه ییل کبی گل ایله گزلو راز سویلیک • که سر عشقبازی از بلبلان شنیدن
گاه عشقبازلق سرینی بلبللردن اشتمک مراد گاه اهل کشف ایله
راز کشفی مخفی سویلیشم و گاه عشق مشرب سالکلردن سر عاشقی و عاشقلوغی
اسرارینی اشیدم • بوسیدن لب یار اول ز دست مگذار • یارک لبنی
اوپمکی اول الدن قومه • کاخر ملول گردی از دست و لب گزیدن •
که آخر ملول اولورسن ال و طوداق ایصرمقدن مراد بودر که صحتده و حیاتده
ایکن ذکر الله و کلام الله مداومتنی ترک ایتمه آخر وقتده و قبرده لا اله
الا الله دیمکه دخی الله ربی سویلیکه ثابت اوله‌سن نیته کیم حق جل و علا
بیورر یثبت الله الذین آمنوا بالقول الثابت فی الحیوة الدنیا و فی الآخرة
اگر ذکر الله و کلام الله مداومتنی ایتمزسک آخر وقتده عاجز و محروم
اولوب ندامت ایده‌سن که ملامت چکوب الکی طوداغکی ایصرسک کرکدر
العیاذ بالله تعالی • فرصت شمار صحبت کز این دو روزه منزل • فرصت
صایی صحبتی که بو ایکی کونلک منزللردن چون بگذریم دیگر نتوان بهم رسیدن
چون گیجه وز دخی بر بریمزه ارشمک اولمز مراد بودر که مصاحبت اخوان
صفایی و صحبت خلان وفایی یابرنده اولان اجتماع عقل و روح و قوایی
و اقتدار طاعت و توفیق خدایی فرصت صایی و غنیمت بیل که زمانی
قلیل اولان جهانی الحوب کیدجک بو جمعیت اولمیه‌جقدر • گوی برفت
حافظ از پادشاه منصور • صنه‌سن گتدی یا حافظ شاه منصور

عاشق

یاد ندن • یارب بیادش آور درویش پروریدن • یاربنی خاطرینه کتورد
درویش بسلمکی مراد ظاهره نظر ظاهر پادشاهی اولان شاه منصور
بنی یاد اتسون دیو دعادر و معناده نظر منصور و مؤید من عند الله
اولان شاه طریقت بن درویش سالکی تربیت و اصلاح ایتسون دیو که دعادر
ومُغیثٌ فی حبکم بعهدی • فعزت منکم بکل مقصدی • لقیتکم الآن منفتقرا
ارید منکم بفضل سعدی • وله ایضا زدردرای وشبستان ما منور کن
قبودن ایچرو کیر بزم قیش اوینز منور قل • هوای مجلس روحانیان معطر کن
روحانیلر مجلسی هواسنی معطر قل مراد متکلمین عقل و مخاطبدن
نفس در عقل نفسه دیر حجره و خلوت قبوسندن ایچرو کیروب عبادتده
بزمله موافقت ایلیه سن چونکه جوهر روحانی و نورانیسن بزم خلوت
خانه مزی منور قل قواء روحانیه مجلس هواسن طیب طبیبک
ایله معطر قل • بچشم و ابروی جانان سپرده ام دل و جان • جانانک
کوزینه و قاشنه اصمرلدم کوکلمی و جانمی • بیا بیا و تماشای طاق و منظر کن
کل کل کمر و پنجره تماشاسن قل مراد بودر که عقل نفسه دیرسن کوکلکی
وجانی جانانی مجازی کوزینه و قاشنه تسلیم ایدوب کمر و پنجره دردبو
تماشا ایدرسن اما بن جانان حقیقی ذاتنه و آنک اشاراتنه تسلیم
اتمشم رفی الحقیقه تماشاکاه بونلردر کل کل بونلری تماشا قل • سبب
تماشاکاه عامی کوه و صحراست • تماشاکاه ما در حجره و داست •
زخاک مجلس ما ای نسیم باغ بهشت • بزم مجلسمز طپراغندن ای جنت
باغی یلی ببر شمه بفردوس و عود مجمر کن • میلنتجی ایلت جنت
فردوسه مجمر عود ایله مراد عبادت یرنک طپراغی طیب جنت اولمغه

اولمغه

النفس جوهر روحانی نورانی یتعلق بالبدن تعلق العاشق بالمعشوق منه

اولمغه لایقدر که اول جنتدن مکر قدرد بیکدر و بعض نسخه ده بوبیتک
بدلی بوبیت واقع اولمشدر • بکو بخازن جنت که خاک این مجلس •
بدلی جنت حافظه که بو مجلس طپراغنی بتحفه بر سوی فردوس و عود
مجمر کن • تحفه ایلت فردوس جانبنه عود مجمر قل مراد بونده دخی
سابقی کبیدر ز حجاب دیده ادراک شد شعاع جمال • ادراک کوزینک
حجابی اولدی جمال شعاعی • بیا و خرکه خورشید را منور کن • کل کنش
اوتاغنی منور قل مراد عقلک نفسه خطابی حکایتدر که دیر شعاع
جمال حق ادراک کوزینه حجاب ویرده اولمش درسن کل بزه موافقت
قل خورشید حقیقی خانه سی که لایسعنی ارضی ولا سمائی ولکن یسعنی
قلب عبدی المؤمن التقی النقی الوداع حسبنجه قلب مؤمندر آنی
منور قل تاکه جمال حقی کوکل کوزی ایلمش ... ایده نوز • ستاره ی شب
هجران نمی فشاند نور • هجران کیجه سی یلدزی نور صاچمز • بیام قصر
بر آ و چراغ مه بر کن • کونیک دامنه چیق ای چراغن یوقرو قل
مرادکرو عقلک نفسه خطابن ذکر در که دیرسن موافقت ایتمیجک هجرانده
فراق زائل اولمز لاجرم ماشرطاعت یلدزی اولوب نوری یارهنما اولمز
اما سن کلوب موافقت ایلیوب عروج روحانی میسر اولوب نورمه
نکبه نور فاش ظاهر اولوب دلیل راه اولور • چو شاهدان چمن زیر
دست حسن تواند • چونکه چمن محبوبلری سنک حسنک الی التنده
دررلر • کرشمه بر سمن و ناز بر صنوبر کن • کرشمه سمنه و نازی صنوبره
قل مراد چمندن وجودانیدر و سمندن قلبدر و صنوبردن حواس
دماغ در لاجرم عقل نفسه دیرسن که حسن عبادتده اولاسن قلب و

حواس سنکه حسنکه تابع اولورلر بس نظر التفاتی قلب صافی یه و تعززی
حواسه قلمغه روا در • فضول نفس حکایت بسی کند ساقی • نفسک
زوایدی چوق حکایت ایدر ای ساقی • تو کار خود مده از دست می بساغر کن
سن کندو ایشکی الدن قومه شرابی قدحه قل مراد بودر که عقل شیخه
دیر نفس طریقته سلوکده و عشق آلهی نوش اتمکده چوق زوائد
سویلیوب تعقل ایدرسن کندو ایشکده اولوب قلبه عشق آلهی طولدر معنی
اول طمع بسنقد وصال تو حد ما نبود • طمعینک وصالک نقدنه بزم
حدیمز دکلدر • حوالتم بدان لعل همچو شکر کن • بزی حوالم اولنشکر
کبی لعله قل مراد بونده دخی عقلک شیخه خطاب ایدر که دیر بزم سلکک مقامنکه
یعنی وصال الی الله درجه سنه بالفعل طمع حدیمز دکلدر سن لب شیرین کلدن
بندر تکلین قل که آنک سببی ایله قطع مسافه ایدوب وصول الی الله حاصل
ایدموز • لب پیاله ببوس آنکهی بمستان ده • قدح طولدرانی ادیب
اندیشه مستانه ویر • بدین دقیقه دماغ خرد معنبر کن • بو دقیقه ایله
عقل دماغنی خوش قوقولو قل مراد شیخه خطاب در که انی دیر که اندوکک
عبادتدن سالک عاشقلره تعلیم قل که بو دقیقه ایله عقل معاش دماغنی
خوش قوقولو قل خلاصه مراد شیخدن عقل معاشه لذت عبادت طاندرمق
دبوی حضرت تیتدرمک طلبیدر • اگر فقیه نصیحت کند که می مخورید •
اگر فقیه نصیحت ایدرسه که شراب ایچمک دیو پیاله بدهش کو دماغ را تر کن
انکا بر قدح ویردی دماغنی تر قل مراد بونده دخی شیخه خطاب ایدر انکا دیر که
علم ظاهر اهلی سلوکدن که منع ایدرسه انکا عشق آلهی صونوب دماغنه یبوست
کلوب مختل اولمشدر عشق الهی ایله ترطیب دماغ قل که اختلالی

دفع

دفع اولادی • ازین مزوجه و خرقه نیک در تنکم • بو مزوجه و خرقه دن
ایو طارلقده یم • بیک کرشمه صوفی کشم قلندر کن • بر صوفیئی قتل
ایدیجی نظر ایله بنی قلندر قل مراد ذکر و شیخه خطاب در که دیر بو مزوجه دن
و عرف قفتاننده نحکم جفا تیغه ده یم صوفی اولدیغم ایچون نفسک
نفسانیتنی اهلاک و افنا ایدیجک نظر ایله بنی دخی قلندر صوفی
قل • پس از ملازمت عیش و عشق مه رویان • عیش و آی یوزلولر عشقنه
ملازمتدن صکره • ز کارها که کنی شعر حافظ از بر کن • ایشلردن ایشلرسن
حافظ شعرین از بر قل مراد بودر که طاعت ایدوب و ذات و صفات
طلبنه اشتغالدن صکره که بر ایش ایشلرسن اول ایش حافظ شعرینی
از بر ایلمک اولسون که اسرار طریقت و اخبار حقیقتدر دنیا و ماسوی
دن فراغت و اقبال حضرته تعلیم ایدر • وله ایضا • شراب لعل کش و روی
مه جبینان بین • شراب لعل چک و آی النلولر یوزن کور • خلاف مذهب
آنان جمال اینان بین • انلرک مذهبی خلافنجه بونلرک جمالن کور مراد شراب
لعلدن مجاهده در که لعل رنک و آتش تاب در و کثیر الثمن و کم یاب در
و دخی مه جبینلردن مراد افعال و صفات و ذات در و انلرک یوزی
تجلیلریدر و آنان دیو اشارت ایتدوکی مصراع ثانیده مذکور اولان
کوته آستینان در یعنی مجاهده و ریاضت ایدن انکا تجلی افعال
و صفات و ذات اولور خلاف تغییر شطر لاجل الاطلاق ایدن مکار ترک
بزیر دلق مرقع کمندها دارند • یعنی خرقه التنده کمندلری وار • دراز
دستی این کوته آستینان بین • بو کیمی قصه کولر الی اوزونلغن
کور مراد صوفیانه لباس پوشیش اولان مکارلر در که من دو جهان

اوکمکین

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

سرفرو نمی آرند • ایکی جهان خرمننه باش اندرمزلر دماغ زکبر کدایان
مخوشم چینان بین • دماغی وکبری کر کدالرک ونتیجه دکشی چیلرک
کور مراد بودرکه شونلرکه عزیزلردن نفع دینی وقوت یقین جمع وتحصیل
ایدرلر اگرچه فقیرلردر اما منافع دنیا وآخرته باش اندرمزلر که مطلب و
مطلوبلری حضرت الٰهی درلاجرم بونلرک دماغ واستغناسی وترک ماسوا الٰهی
کور بهای نیم کرشمه هزار جان طلبند • یارم نظر بهاسی بیک جان طلب ایدرلر
نیاز اهل دل وناز دلبر نشانه بین • اهل دلک نیازنی وناز نینلرک نازنی
کور مراد بودرکه تجلی افعال وصفات وذات التفات اتمکه چوق نفس
مرادلری وعقل معاش هوالری ترک اولنمق کرکدر حدیث عهد محبت زکس
نمی شنوم • عهد محبت سوزینی کمسه دن اشتمزم وفای محبت یاران وهمنشینان
بین • یاران ومصاحبلر محبتی وفاسنی کور مراد نفسدرکه وقواسندن
وعقل معاشندن وهواسندن که الست بربکم نداسنده اولان محبت
عهد سوزین اشتمز یارانک ومصاحبلرک وفاسنی کور یعنی وفالری یوقدر
دیمکدر اسیر عشق شدن چاره خلاص منست • عشق اسیری اولمق
بنم خلاصم چاره سیدر جمع عاقبت اندیش وپیش بینان بین • سلامت
فکر ایدنلرک واوکنی کورنلرک خبرینی کور مراد بودرکه عشق الٰهی یه اسیر اولمق
ایله نفسک وقواسنک وعقلک وهواسنک اسیرلکندن خلاص اولنور
سلامت اندیش اولانلرک واوکنی یعنی موت وآخرت کورنلرک خبری وفکری
بودر بونی کور سند حتی بویله قل دیمکدر • غبار خاطر حافظ ببرد صیقل عشق
حافظک خاطری توزینی کیدردی عشق صیقلی صفای طینت پاکان
وپاک بینان بین • پاکلرک خبری صفاسنی وپاک کوزیجیلری کور مراد

بودرکه پاک وپاک بین اولنلر عشق الٰهی اختیار ایدرلرکه غبار خاطر اولان
غم جهانی صیقل عشق پاک ایدر **وله ایضاً** نکته دلکش بکویم خال
آن مهرو ببین • کوکل چکیجی برنکته دیرم اول آی یوزلونک خالنی کور
عقل وجان را بسته زنجیر آن کیسو ببین • عقلی وجانی اول کیسو
زنجیرنه باغلمشنی کور مراد بودرکه زین للناس حب الشهوات من
النساء والبنین حکمنجه قلب انسان حسن صورته مائل اولورکه خال
جمالی دلکشدر عقل وجان مقید زلف سرکشی در عیب دل کردم که وحشی
وضع وصحرایی مباش • کوکلی عیبلدم وحشی وضع وصحرایی اولمه کفت
چشم شیر کیر وغنج آن آهو ببین • دیدی اول آهونک ارسلان دوتیجی
کوزنی ونازنینی کور مراد بودرکه تعییب قلب ایدوب صحرایی وهرجایی
اولمه دیدم جواب ویردی که قوت جذب آهو صفات بنی اوان وحشی
صفت ایتمشدر **بیت** ببرند شاهدان بنی یل دل حرا یارب •
نگاه دار که دزدان این دلند • حلقه زلفش تماشاخانه باد صباست
آنک زلفی حلقه سی باد صبا تماشاخانه سیدر جان صد صاحب دل آنجا
بسته یک مو ببین • یوز صاحب دلک جانینی انده بر قیله باغلو
کور مراد بودرکه باد صبا دکین زلفه وارر تماشا ایدر اهل دل اولانلر
صاحب عقللردر انکا کرفتار اولورلر عجب میدر **شعر** بدوا التجلی للفؤاد
والطرب • واصبا الی الحسن الجلیل علی حقیقی • عابدان آفتاب از
دلبر ما غافلند • کنشه طپنلر بزم دلبرمزدن غافللردر ای ملامت کر
خدارا روببین وروببین • ای ملامت ایدیجی الله ایچون که کندوکی
کورمه یوز کور مراد بودرکه کنشده بهان برنور واردر رنک وچشم وابرو

فاعلن
فاعلاتن
فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن بحرنجه
دلکش ینظر وصف نکته در
تا جهرالرضف صفت خال در
فی الحقیقه صفت قلبدر مسله
کره کلی ذنب وپاک لوکیجیلر صفتی
یا پاک اولمق خبری وپاک کورنلره مصراع
سهو دیمکدر بعض نسخه لرده وحدت ازدل
اول بو واقع اولمشدر بونده
حافظ بیر دحسب دوست ابونبشی
مخفی وصرلا نکا بهرداز انده عجب
اولنتره محصوص در اختیار
نسخه ده اولسبنده اختیار
ایدی ب مسله
وحشی وصحرایی اولمقدن اهم
نی ایلارد وشیر اهو نیتابدر
سبب بونسنده تمام مناسب
الفاظ رعایت اولنمشدر
مسله

لب شيرين وكلام رنكين وسائر لطافت وجذب جمالت لو قدر لاجرم الكا
طيني دلبرانه اسبابجسندن غافلدر ايو بنا عاشق اولوب عشق
حسن ايچون طعن ايدن كبري ترك ايدوب حسن وجهنه نظر قل تاكه فذلك
الذي لمتنني فيه موجبنجه عذرم ظاهر اوله **بيت** زاهدا بهر خدا تو
رو ميبين آن رو ببين • كر كند دعوي برويش بار روي او ببين • زلف دل
دزدش صبا را بند در كردن نهاد • آنك كوكل سارقي زلفي صبا بكن بو ننيه
بند عقود ليه با هوا خواهان ره او حيلت هندو ببين • بوله كيدجي
هوا خواهلرو اول هندونك حيله سن كور مراد بودر كه آنك كوكل سارق
اولان زلفي صبايي دوشركه بلانه قرار ايدر اهل هوا اولان ساكه
حيلهاتيه عجب حيدر • انكه من در جستجوي او ز خود بيكو شدم
اول كه كويد آنك جست وجو سنده كندمدن برطرف اولدم كس نديدست
ونه بيند خلقش از هر سو ببين • كمسه كورمشدر وكورمز آنك مثلني
هر طرفدن كور مراد بن عاشق اولوب كندمدن كتدوكم بر محبوب دركه
ليس كمثله شيء حسبنجه كه آنك مثلن كورمشدر وكورمز ديكدر حافظ
ار دركوشه محراب مي نالد رواست • حافظ اكركه محراب كوشه سنده
انكليكرسه روادر • اي ملامت كر خدا را آن خم ابرو ببين • اي ملامت
ايدجي الله ايچون اول قاشي بوكلمني كور مراد بودركه حافظ كوشه
محرابده كرانكيون انكلكر كه اول محراب تيي قاش حكرندن خلاص اوله
از مراد شاه منصور اي فلك رخ برمتاب • شاه منصور مرادندن
اي فلك يوز دوندرمه • تيزي شمشير بنكر قوت بازو ببين • قليچ
كسكنلكنه باق وقوت بازويي كور مراد معنيه نظر مؤيد من عند الله اولان

شاه دينه مخالفت ائمه كه انك مقبول حضرت اولور كلام نافذي
وقوت تأثيري واردر ديكدر **وله ازنجا** شاه شمشاد قدان خسرو
شيرين دهنان • شمشاد قدلرك شاهي شيرين دهنلرك خسروي كه بمژگان
شكند قلب همه صف شكنان • كه كرپكي ايله صف دونكي صف قيجيلرك
قلبني مراد شمشاد قدلردن علو درجه يه اولانلردر وشيرين دهنلردن
مراد كلام علم وحكمت سويلينلردر ووصف شكنلردن مراد شيطان عليه جنود
انس ونفس وقواسي وعقل معاش وهواسي در وقرپكلردن مراد
رموز آلهيه وكلمات حقدركه تأثير بونلرك نيزه در لاجرم دير درجات
عاليه سي اولانلرك پادشاهي ووعظ ونصيحت ايدنلرك سرداري يعني
بر شيخ كامل ومكمل كه رموز واشاراتي وكلمات طيباتي الهيه رحمك و
عقلك كه عقل معاددر وبونلرك جنودلك صفني يعني اعدانك قلبني
صر بو بيت مرهو نزر • مستي بكذشت ونظر بر من درويش انداخت •
مست كچدي ونظري بن درويشه اوزره آتدي كفت كه اي چشم چراغ همه
شيرين سخنان • ديديكه اي طاتلو سوزلولرك كوزي وچراغي مراد
بودركه اول شيخ بزم كوار كيفيت الهيه ايله تكيف اولدوغي حالده
بن درويشه اوغردي ونظر قلدي وديديكه اي اهل كلامك وارباب
نطقك چراغ راه نماسي وچشم راه بيني معقول قولي بو ندر نفكره اولان
اوج بيت در • تا كي از سيم وزرت كيسه تهي خواهد بود • تا نيچه يه دك
كومشدن والتوندن سنك كيسك بوش اوله كركدر • بنده من
شو وبرخور ز همه سيم تنان • بنم قولم اول دوكلي سيم بدنلردن
مراد بودركه نيچه يه دك وجودك كيسه سي فضائل وكرامات حقدن

خالي اولور بلكه عبد مطيع اولور جميع اهل دنيادن و ارباب عطادن بيوجه
اول **بيت** پادشاهان جهان چون بنهي خسته شوند • استعانت ز در
كوشه نشينان طلبند • كمتر از ذره نه پست مشو مهر بورز • ذره
دن اكسك كلمه دخي الچق اولمه محبت صنعه • تا بعشق تكه خورشيد
رسي چرخ زنان • تا كنشه محبتكله اير رسن چرخ وسماع اوره رق
مراد بودر كه ذره محبت آفتاب ايدوب انكا وصلت ومصاحبت
حاصل قلمغه راندن كوي دخي الچق اوله علو الهمة من الايمان
حسبنجه محبت حق قل تاكه اقبال حق ومحبت مطلق بحاله وارهسن
ذوق وشوق وسماع ايله بر جهان تكيه مكن ور قدح ميداري •
جهانه اعتماد اتمه اگر بر قدح كه شراب طرابسنه شادي يا زهره جبيان خورد
نازكان بزن تان • زهره جانلو كرثر ونازك بدنلر شادليغنه ايچ مراد بودر كه
لقالية حيات وعمر وبناته كا اعتماد ايلمه اگر قلبكده عشق حق وار ايسه عبادت
قل جبيني نور عبادت ايله منور ورياضت ايله بدني نحيف اولنلر شادي بلغه
كه انلر عشق الهي نوشنده شاد اولورلر • بير پيمانه كش من كه روانش
خوش باد • بنم قدح چكيجي پيرم كه روحي خوش اولسون كفت پرهيز
كن از محبت پيمان شكنان • ديديكه پرهيز قل كه عهد شكنلر محبتندن
مراد بودر كه عشق آلهي شاربي اولان شيخ روحي شاد اولسون بكا
ديديكه احتراز قل توبه وعهدي صيوب فسق وهوايه وكسب دنيايه
مشغول اولنلر مصاحبتندن • با صبا در چمن لاله سحر مي كفتم • صبايه
لاله چمننده سحر ديدم • كه شهيدان كه اند اين همه خونين كفنان •
كه كيمك شهيدلريدر بو دوكلي قانلو كفنلولر مراد بودر كه توجه سحريه

مصائب

مصائب ازلردن وقضا ارشنلردن سؤال اتدم كه بونلر بو آفات نه • ديدي بر
كفت حافظ من وتو محرم اين راز نه ايم • ديدي اي حافظ بن وسن
بو رازك محرمي دكلز • از مي لعل حكايت كن وشيرين دهنان • لعل شرابدن
حكايت قل وطاتلو آغزلولردن مراد بودر كه توجه سحريه بكا جواب ويردكي
كه قضا وقدر سرّينه كيمسه بلمز بوني سويله كه عشق ورياضتدن واهل علم و
معرفتدن سويله • دامن دوست بدست آر و زدشمن بكسل • دوست
اتككني اله آل دشمندن كسل • مرد يزدان شو وايمن كذر از اهرمنان •
الله ارلري اول امين يچ ديولردن مراد حضرت حقه تشبث ايدوب اعلاي
دنيادن كسلوب اهل اللهدن اولوب شياطين جن وانسدن امين
اول ديمكدر **وله ايضا** كه بكرد از سنبل مشكين نقاب كن كل
بيراغنه سنبل مشكيندن نقاب قل يعني كه رخ بپوش وجهان را خراب كن
يعني يوزي اورت جهاني خراب قل مراد خطاطيدن يعني رو وظلمدن كشف
جمال دن وپيراغندن اثر كشف در وسنبل مشكيندن غيب هويت
در پس ديمك اولا يعني سالك كشف جمال اثري ظهور ايدنجك غيب هويت
ايله آني ستر قل تاكه جهان وجودي استغراق ايله خراب اوله و مطالعه
هويتده خراب ومحو اوله • بفشان عرق ز چهره و اطراف باغ را •
صاحي ترى يوزدن وباغ اطرافني • چون شيشه هاي ديده ما پر كلاب كن •
بزم كوزمز شيشه سي كبي طلو كلاب قل مراد بودر كه رسول الله صلى الله عليه وسلم
حضرتنه وحي كلدكجه تر اتدن صكره انجيه صويلر ايدي سكا ديكي وحي قلبي
اولوب معارف عشق حقيقت وعوارف حب ذاتيت وصعوبت
احوال آخرت واحوال حضرت سويليوب اهل مجلسك اطرافنده اولور

سالکلردن اولیالرینه دخی اثردن شوق وحالت وسوز وحرارت ییتشدرر
کوزلرکیا یاشن ایله طولیوب بزکه سالکلر ومیان مجلسده اولنلرکوزلرینی یاش
ایله طولانلرز کوزلری دخی بزم کوزمزکبی پرآب اولسون • بکن بشیوه
نرکس پرخواب مست را • آچ شیوه ایله نرکس پرخواب مستی اوزرنکی
چشم نرکس رعنا بخواب کن • کوبیدن نرکس رعنا کوزینی اویقوده
قل مراد بودرکه شول سالکی مست عشق که کوزی خواب الجاب و
سترو حجاب ایله حالی لوله آلی شوق آهی بوذوق شناسی ایله آچ
وشوق عالی که عینی رعناسی وعشق عشقنا سستغناسی اولا آنی کوبیده
اویقوده ایلیت که تا اهل عرفا حکمت انشاعت در ایام گل چو عمر بر شتن
شتاب کرد • گل ایامی عمرکبی چون کچمکه استعجال اندی تنسا قی بیدور
باده یکلکون شتاب کن • ای ساقی گل رنکلو شراب دورنه استعجال
قل مراد بودرکه کشف ایامی عمرکبی استعجال ایله کچمکده در اودیای ایلخیخ
عشق گل رنکی دوراندر بکا استعجال قل که فرصت موت اولمیه
قطعه تؤمل فی الدنیا طویلة اولاتدری • اذا جن لیل هل تعیش الی الفجر •
فکم من صحیح مات من غیر علة • وکم من مریض عاش حینا من الدهر •
بوی بنفشه بشنو وزلف نکار کیر • بنفشه قوخوسن طوی وزلف نکار
طوت • بنکر برنک لاله وعزم شراب کن • لاله رنکین کور وعزم شراب
قل مراد بودرکه سالک عاشق بنفشه سی زلف نکار وغیب هویت جبار در
ورنک لاله سی شراب عشق جمال در • چون حباب دیده بروی قدح کشا
حباب کبی کوزینی قدح یوزینه آچ • وین خانه را قیاس اساس
از حباب کن • بو اونک بنیادی قیاسنی حبابدن قل مراد بودرکه

حباب

حباب کبی کوزکی بلردب قلب وباطنن کوزلیوب ظاهر جهانه نظر قیلم بو
جهانک بنیادنی حباب کبی بی ثبات قیاس قل زرا نجا کرسم
عادت عاشق کشی نیست • اول مقامدن که سنک عاشق قتل اتمک
رسم وعادتک در • با دشمنان قدح کش و با ما عتاب کن • دشمنلر ایله
قدح چک وبزه عتاب قل مراد بودرکه عادت الهی بودرکه اشد
الناس بلاء الانبیاء ثم الاولیاء ثم الامثل فالامثل • حسبجه عاشقلرک
نفسانیتن قتل ایدوب المؤمن فی قلة او علة او ذلة • موجبنجه دنیاده
محنته قلوب لاجرم اول عادت اوزره اعداکی عیش وعشرتده و
بزکی عتاب ومحنتده قل دیر حافظ وصال می طلبید از ره دعا • حافظ
وصال طلب ایدر دعا یولندن • یارب دعای خسته دلان مستجاب کن
یارب کی که خسته کوکللولرک دعاسن مستجاب قل مراد بودرکه هرکسنه
مطلب ومطلوب طلب ایدر و الحاح و صول حصولن استر حافظک
سنک وصالک استر یارب ایسه بو نحلین خسته دلکرک دعاسن
مستجاب قل ولہ ایضا صحبت ساقیا قدحی پر شراب کن •
صبا صدر ای ساقی بر قدحی طلو شراب قل • دور فلک درنک نیدارد
شتاب کن • دور فلک اکثر استعجال قل مراد بیخدن قلبنی عشق الهی
ایله طولدر موج طلبی درکه عجلوا بالصلوة قبل الفوت وعجلوا بالتوبة قبل
الموت حسبجه استعجال ایدر • زان پیشتر که عالم فانی شود خراب کن •
اندن اوکدین که عالم فانی خراب اولور • ما را بآب جام باده یکلکون خراب
بزلی یکار رنکلو شراب صوبی ایله خراب قل مراد بودرکه عالم وجود انسانی
که بی ثبات وفانیدر اول خراب اولمزدن وموت ارمزدن اول عشق

مفعولن فاعلات مفاعیلن فاعلن
ب بحر وقدح وشراب ودور
دارکن تناسب الفاظ
تنبیه در صح

آب بنظر باده لفظیله
مضاف اولور اضافه
بیانیه ایله در
صح

الهی ایلرسی بنجود و خراب قل خورشید می ز مشرق ساغر طلوع کرد
شراب کتبی قدح مشرقندن طوغدی ایکر برک عیش می‌طلبی ترک خواب
کن . اکر عیش از عشق استرسک اویقویی ترک قل مراد بودرکه
عشق الهی شمسی کی قلبدن ظهور ایتدی اکر عیش آخرت استرسک اویقو
یی که ترک ایدوب عبادت ده اول . روزی که چرخ از گل ما کوزها کند
برکون که چرخ بزم بالچقلرمزدن برداقلر ایدر . زنهار کاسه سر ما پر شراب کن
غافل اولمه بزم باشمز چناغنی شراب ایله طولو قل مراد بودرکه موت
ایدوب خاک اولقمزدن و طپراغمزدن برداقلر قلنمزدن اول که باشمز
چناغنی عشق الهی ایله مالامال قل . ما مرد زهد و توبه و طامات نیستیم
بز زهد و توبه و رسوم و عادات ارنی دکلز . با ما ز جام و باده و ساغر
خطاب کن . بزه قدحدن و شرابدن و ساغردن خطاب قل مراد
بودرکه بز زهد خشک و توبه صوریه و شطحیات صوفیلق رسم و عادتی
دکلز بزه صفای قلب و عشق حق و شیخ طریقتدن خطاب واندن
فتح باب قل دیکیدر . کار صواب باده پرستیست حافظا .
صواب عمل شراب پرستلک در ای حافظ بر خیز و عزم بکار صواب کن
قالق تیز جک صواب عمله عزم قل کم مراد عمل صواب عشق حق در اخلاص
در ای حافظ قالقوب عمل صوابه عزم قل دیو ترک عمل دنیا و اشتغال
عمل مولایه ترغیب ایدر . وله ایضا . فاتحه‌ چو آمدی بر سر
خسته‌ٔ بخوان . چون بر خسته باشنه اوزره کلدک بر فاتحه
اوقی لب بکشا که می‌دهد لعل لبت بکشته جان . طوداغنی آچ
که لبک لعلی ویرر مقتوله جان مراد بودرکه بر زمانده خسته اولوب

مفاعلن فعلاتن
مفتعلن
فعلاتن
مفتعلن

بر بار عزیز آنی زیاده کلمشدر اندن فاتحه طلب اتمش آنی ذکر ایدر . آنکه بپرسش
آمد و فاتحه خواند و میرود . اول کمسه که صورمغه کلدی و فاتحه اوقیدی
و کیدر . کو نفسی که روح را میکنم از پیش روان . قنی بر نفس که روحی
ایلدم ایلرو آنکه اردنجه روان مراد بودرکه زیاده ضعفمدن بر تنفسه
قدرتم یوق والا بر تنفس ایدوب روحی اول یار عزیز اردنجه روان
ایدر ایدم . بیت . بر نفس دروبرم یاره نجاتی جانمی
دوتلمی حسرتله بر قیترق آه دیدکت . ای که طبیب خسته‌ ورد و پر زبان
من به بین . ای کمسه که خسته طبیبی سن بنم دلم یوزن کور کبی دم و دود
سینه‌ام بار دلست بر زبان . که بو نفسم و سینمک توتنی کوکل
یوکیدر دل اوزره مراد بودرکه طبیبلر دله نظر ایدوب اندن مرضی
تشخیص ایدرلر که بنم قلبمده اولان حرارتم و آتشم اثریدر نفسم و سینمک
توتنی که دلم اوزره ظاهر در اندن قلبم حالن بیلورسن . کرچه تب استخوان
من کرد ز مهر گرم و رفت . اکرچه استم بنم کوکم محبتدن اتی قلدی
وکتدی یا هیچو تبم نمی‌رود آتش مهر از استخوان . استم کبی کتمز محبت
اودی کوکلدن مراد بودرکه عشق و حرارتدن جسمی حادث اولدی وکتدی
اما جسمی کتدوکی کبی آتش محبت کتمز حال دلم چو حال تو هست بر آتشی
وطن . بنم کوکلم حالی سنک خالک کبی آتشک وطنی اوزره در جسم
ازان چو چشم تو خسته باشد و ناتوان . جسم اندن سنک کوزک
کبی خسته و ضعیف اولمشدر مراد بودرکه سنک خالک یوزک آتشی
اوزره اولدوغی کبی بنم کوکلم بویله‌ درکه آتش عشق اوزره در آنک ایچون
چشم بیمارک کبی جسم خسته و ضعیفدر خلاصه مراد خسته و ضعیف

اولدوغنی بیان ایدر . بازفشان حرارتم ز آب دو دیده وبه بین . تسکینی
قل حرارتمی ایکی کوزیاشندن وکور . نبض مرا که می دهد هیچ ز زندکی
نشان . بنم نبضمی که ویررمی هیچ حیاتدن نشان مراد بودرکه حرارت
زائده یه تسکینی ایدوب نبضمی کور بحیات ابدیه دن نشان ویررمی
آنی بکا بیلدر . انکه مدام شیشه ام از پی عیش داده است
اول کمسنه که بکا شیشه یه مدام عیش ایچون ویرمشدر شیشه ام ازچه
محابر دهیش طبیب هر زمان . شیشه می نیچون الترا اوکنه هر زمان
مراد بودرکه شیخ طریقت بکا شیشه یه قلبی وصفای خاطرمی عیش
طاعت ایچون ویرمشدر پس شیشه می اهل ظاهره نیچون الترا
وکوندررم . حافظ از آب زندکی شعر تو داد شربتم . ای حافظ
آب حیاتدن سنک شعرک بکا شربت ویردی . ترک طبیب کن بیا
نسخه یه شربتم بخوان . طبیبی ترک قل کل بکا شربت نسخه سن اوقی
مراد بودرکه سنک کلامک آب حیات معنویه دن شربت در پس
طبیب ظاهری ترک ایدوب آب حیات معنویه شربتک نسخه سن
اوقی که امراض قلبیه وروحانیه یه شفا اندن اولور . وله ایضا
منم که شهره شهرم بعشق ورزیدن . بنم که شهر مشهوری عشق صنعتی
ایله . منم که دیده نیالوده ام ببد دیدن . بنم که کوزلری ملوث اتمامشدر
یرامز کورمک ایله مراد کندونک عشق الهی ایله شهرده شهرتنی بیان و
عیب بینی اولمیوب کوزلری عیب کورمک ایله ملوث قلمدوغنی ذکردر
اکرچه زاهد وعابد کنند دعوی عشق . کجی کنند چو من عشق دوست ورزیدن
وفا کنیم وملامت کشیم وخوش باشیم . وفا ایدرز وملامت چکرز و

خوش

قافیه رد مطلعدر

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

وخوش اولورز که در شریعت ما کافریست رنجیدن . که بزم شریعتمزده
کافرلقدر انجمک مراد کندونک وفادارلقنی وملامت چکوب
جر قلوب وانجنیوب خوش خاطر اولدوغنی بیان و طریقت
شریعتنده انجمک کفران نعمت یا کفر طریقت ایدوکنی ذکردر
شراب نوش حریفان ما زار خاطری دم رنج . که کوزه مظلمه رنجاندمشدر رنجیدن
به پیر میکده گفتم که چیست راه نجات . میخانه پیرینه دیدم نه در نجات
یولی . بخواست جام وگفت عیب پوشیدن . استدی شراب قدحن
ودیدی عیب اورتمک مراد بودرکه خانقاه شیخنه طریق نجات صوردم
عشق اولان قلب استیوب عیب اورتمک دیدی . بیت
مراد ما ز تماشای باغ عالم چیست . بزم مرادیمز باغ عالم تماشاسندن در
بدست مردم چشم از رخ تو گل چیدن . کوزبیبکی الی ایله سنک
یوزکدن کل دیرمک مراد بودرکه باغ عالم تماشاسندن کم مرادیمز
عالمک ارباب حسن وجمالنی کوروب جمال جمیل حضرت حقدن بونلر
بو ورقدر دیو عبرت المقدر . بیت . اکرچه دیده نهم روی حق همی
بینم . که عالمست مرایای روی حضرت او . بچی پرستیم ازان نقش
خود بر آب زدم . شراب پرستلک ایله کندو وجودی کندو نقشی
صویه اوردم . که تا خراب کنم نقش خود پرستیدن . که تا خراب
ایدم کندومه طاپوق نقشنی مراد بودرکه نام وناموسی ترک ایدوب
صوفیلق اختیار ایلیوب کندو انانیتم صورتنی نقش وتصویرینی
صویه اوردم آب عشقه اوردم تاکه خودبینلکمی وخودپرستلکمی
وکبر وانانیتم خراب ومحو ایدم . بیت . این قدر هست حاصل صوفی

مي نمايد بچشم خلق حقير • برحمت سر زلف تو واثقم ورني • سنك زلفك
ادجي رحمتنه اعتماد ايدرم يوخسه كشش چو نبود از آن سو چه سود كوشيدن •
جذب اولمينجه اول جانبدن نه فائده دور نيمكدن مراد بودر كه غيب
هويت ذات بكا مرحمت قلمغه اعتماد ايدرم كندو سعيمه دكل اكر اول
جانبدن جذب اولمزسه عاشقك طلبي مفيد اولمز بيت اگر از جانب معشوق
نباشد ميلي • كوشش عاشق بيچاره بجايي نرسد • ز خط يار بيا موز
مهر با رخ خوب • يار خطندن اوكرن كوزل يوزه محبتي • كه گرد عارض
خوبان خوش بگرديدن • كه خوبلر عارضي اطرافنه خوش دوندر طولانغوج
مراد بودر كه محبوب يوزنه محبت ايدر آنك اطرافن طولاشغي خط
محبوبدن اوكرن كه نهايت خوبدر پس محبوب حقيقي جانبنه طولاشغي
ترك ايتمه بيت دامن معشوق تا نابديدست • سر زجيب خويش
كي بيرون كنم • كنم عنان بميكده خواهم تافت زين مجلس • اويامي
ميخانه يه دوندرمك استرز بو مجلسدن • كه وعظ بي عملان واجبست
نشنيدن • كه عملسزلر وعظني واجبدر اشتمك مراد علمي ايله عمل
ايتميلرك سوزن اشتميوب خانقاهه واروب عمل قلنلر ايله اولمق
استرين ديكدر بيت كيست مفيد شود پند تو بكوش كسي • نصيحت
تو شنيدن بود چو نشنيدن • وبعض نسخه ده بو بيت بولنديكي بطور
ميكرد زاري كنان روم هر شب • ميخانه طولنغه زاري ايدرك
كيدرم هر كيجه • كه بس خوش است چو جام شراب خنديدن • كه زياده
خوشدر شراب قدحي كبي كولمك مراد بودر كه تلوث معصيت مورث
قساوت در وطلب دنيا باعث غفلت در ومصائب جهان و

عزت اقران محض محنت در لاجرم بونلردن اكه خلاص موجب فرح
وراحت در پس دوكلو آلامدن اغليورق خانقاهه واروب
عشق حق ايله طولوب بونلردن خلاص اولوب كلمك زياده خوشدر
اما مشغول به عن كل شي • انا فيه ما يهم في كل حي • يعني قلبي وقلبي عنده
فناه ظاهر منه المحيا • مبوس جز لب معشوق وجام مي حافظ •
اوپمه معشوق وشراب قدحي لبندن غيريني ايحافظ • كه دست زهد
فروشان خطاست بوسيدن • كه زهد صاتيجيلرك اللني اوپمك
خطادر مراد لب معشوقدن كلام الله وذكر الله در وجام ميدن شيخ
صاحب ذوق در لاجرم اوپ آغزه كتور بك انلر ازهد وصلاح
صاتيجي مرائي كمسنه لرك اللن اوپمك خطادر وله ايضا نمي فكن بر صف
رندان نظري بهتر ازين • براق رندلر صفنه بر نظر بويوردن يكيرك
بر در ميكده ميكن گذري بهتر ازين • ميخانه قپوسنه براوغرموق
قل بوندن يكيرك مراد بودر كه نيجاطيدن شيخدر انكا دير كه مجلسه كلكه
نظرك شمدي يه دكين اولاندن يكراولسون ويا مروركى وارنده حضوركا
دخي يكراولسون • در حق من لبت اين لطف كه مي فرمايد • بنم
حقمده سنك لبنك كه بو لطف بيورر سخت خوبست ولكن قدري
بهتر ازين • محكم كوزل در ولكن بر مقدار بوندن يكركدر مراد بودر كه
شيخه ديريكه وعظ وارشاد لفظني طوداغك ايدر نهايت خوبدر
لكن بوندن بو مقدار دخي يكراولسون • آنكه فكرش گره از كار جهان
بگشايد • اول كمسه كه آنك فكري جهان ايشنده دوكمي چوزر كودرينا
نكته بفرما نظري بهتر ازين • دخي بو نكته ده بيور بر فكر بوندن يكرك

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلان

بلكه نظر بو جهانك
حر معنا سندر

مراد بودرکه اول شیخ کرکن تف مشکلات و حلال معضلاتدر بکا
لطف حضور صنوه دخی یعنی فکر و تدبیر بیورسن ذل بدان رود کرامی
جکنم کرند هیم، کوکلی اول مکرم کوزل اوغلانه بنلیم اکر دیرمز سم
مادر دهر ندارد پسری بهتر ازین، زمان انا سنک بوقدر مراد غلامی
بوندن یعنی مراد بودر که روح و نفخت فیه من روحی حسبنجه مکرم و
حرنفسنده بغایت کوزلدر کوکلی انکا ویروب تعلق اتسم عجب
میدر که زمانه ننک اندن یعنی اوغلانی بوقدر شعر جمالک زآیه
بالملاحة زاهر، فقلبی به والطرف ساه وساهر، ناصح کفت که جز غم
چه هنر دارد عشق، بکا که نصیحت ایدجی دیدی عشقک غمدن غیری
نه هنری وار در، بودای خواجه عاقل هنری بهتر ازین، اولومی
ای خواجهء عاقل بر هنر بوندن یعنی مراد بودر که بکا نصیحت ایدن
ایمان ظاهر عشق آنی وحب خلقک غمدن غیری هنری یوقدر
دیدی بن انکا جواب ویروب دیدم که غمدن یعنی هنر می اولور که غم
آخرت مورث سعادت در بیت تلخی عشق اکر کلوکیرست،
عاقبت خوشکوار خواهد بود، من چو کویم که قدح کیر دلبا قی بوش
بن چون دیم که قدح طوت و ساقی لبن اوب نشنوای جان که
نکوید دکری بهتر ازین، اینت ای جان که دیمز بر غیر بوندن
یعنی مراد متکلمدن عقل معاد مخاطبدن روح در که دیر جون
دیم عشق آلتی ایله حالی اولان قلبی طوت و شیخ کلماتن تقبل
قل سوزمی که اینت آنک موجبی ایله ایش ایت ای جان
بر غیر بوندن یعنی سوز دیمز که بوندن یعنی سوز اولمز بیت

کیسو

کیسو جهان جمله ازان تو شد، مرک که بباید چه دوای کنی، کلک حافظ
شکرین میوه نباتیست بچین، حافظک قلمی شکر لو عیش نباتی در
دکشور یعنی عیش، که درین باغ نه بینی ثمری بهتر ازین، که بو باغده
کورمزسن بر عیش بوندن یعنی مراد منظوقدن ظاهر در که حافظک
قلمی بر نبات در که لذیذ میوه سی وار در که معارف الٰهیه بارز لاجرم
باغ عالمده بوندن یعنی عیش اولمز آنی دکشورمک کرکدر بیت
حافظ چه طرفه شاخ نباتیست کلک تو، کش میوه دلپذیرتر از شهد
و شکر نیست، وله ایضاً می سوزم از فراقت روی از جفا بکردان،
یا نرم سنک فراقکدن یوزی جفادن دوندر هجران بلای جانست
یارب بکردان، هجران جان بلاسی در یارب انی بلاسی دوندر مراد
متکلمدن عقل معاد و مخاطبدن نفس در یس عقل معاد نفسه دیر
یا نرم سنک حقدن فراقکدن یوزی جفا و مخالفتدن دوندر
و نفسک هجرانی جانه بلادر یارب انی بلاسی دوندر نفسه توفیق هدایت
قل دیر بیت ما رو براه داریم روسوی ما بکردان، جان در هوایی
وصلست ره ما بهوا بکردان، مه جلوه می نماید بر سبز خنک کردون
ماه جلوه کوستر فلک آتیا اوزره، تا او بسر در آید بر رخش پا بکردان
تا اول باشیله آشغه کله آت اوزره ایاق قل مراد بودر که عقل نفسه دیر ای فلک
آتی اوزره جولان اتمکده در اکر سن طاعت الله و عبادت براقته سوار
اولورسک اندن اعلی اولورسن بیت اندر خفا و مشهود جز دوست
نیست موجود، خواهی رسی بمقصود آن سوی تا بکردان، نیغای عقل
و دین را بیرون خرام سرمست، عقل و دین یغماسی ایچون طشره چالن

سرمست • بر سر کلاه بشکن در برقبا بکردان • باشن اوزره کلاهی حتی
اوزرکده قفتانی دوندر مراد بودرکه عقل معاد نفسه دیر عقل معاشی و
عوام دینی اتخاذ ایتدوکی عادتی تالان ایتمک استرسک طبیعت بشریه
و عادت مألوفه دن طشره چیق مست عشق حق اول اورونک حالنه
و تاجکی تغییر و لباسکی تبدیل قل بیت این ثید خرقه و تاج بند دست بر
سروتن • یا بهر دو را بشکن یا خود قفا بکردان • مرغول را برافشان
یعنی برغم سنبل • اورکلش صاچی سلک یعنی سنبل غنچه کرد بخور و
عنبر کرد صبا بکردان • بخور و عنبر توزینی صبا طرفنه که دوندر
مراد بودرکه عقل معاد نفسه دیر تزیینی صورتی تغییر قل یعنی کم زنکر
بو ایله کندوسی تزیین ایدنلر رغمنه تزیناتی و تحسیناتی بلیه دیر بیت
کر طالب خدایی می کن ز خود جدایی • بهر دم بکو خدایا ما را ز ما بکردان
ای نور چشم مستان در عین انتظارم • ای مستلرک کوزی نوری
که عین انتظارده یم چنکی حزین و جامی بینواز یا بکردان •
بر خوش اواز چنکی و بر قدحی اوچال یا دوندر مراد بودرکه عقل معاد
نفسه دیر کر قوای نفسانیه که مست شهوتلر در انلرک سن کوزلرینک
نوری یا سن بن سکا شول انتظارده یم که بر خوب کلام شیخ منحنی
و مراقبی نواخت ایلیوب یا قلبی بر حالدن بر حاله دوندره سن بیت
ای شیخ بر مناجات و ای صاحب مقامات • کر هیکینی کرامات پرواز را بکردان
دوران چو می نویسد بر عارضت خط خوش • دولان چون یازر
عارضکه اوزره خوش خط • یارب نوشته بد از یار ما بکردان •
یارتبی سیزر یازی یی بزم یاریمزدن دوندر مراد بودرکه عقل معاد نفسه

خطاب

متن زنکی اوجاغ ... النظیفدن باترواز زیرین القلندران
اوقضی معنی سیر ... حالی اولدرکه اما بوده
معنای یاپی ... دیر ... جاتی ... ایتدرکه اولان
دیدوکی ... انی دروش مزدر

خطاب ایدوب توبه و انابت و طاعت و ریاضت ایدرسک حضرت
یزدان یمحوا الله ما یشاء و یثبت و عنده ام الکتاب • موجبنجه دخی
الشقی قد یسعد حسبنجه سنک یوزکه ابوحفظ یازر دیوب بعده
حضرت حقه مناجات ایدوب بزم بدیده رفیقمز اولان نفسدن بلایی
دوندر دیوب دعا ایدر بیت جور رقیب صد دل را بلای جانست
یارب بحق پاکان از جان بلا بکردان • حافظ ز خوب رویان بختت
جز این قدر نیست • ای حافظ کوزل یوزلولردن بختک بو مقداردن
غیری دکلدر کر نیست رضایی حکم قضا بکردان • اکر سنک رضاک
یوق ایسه حکم قضایی دوندر مراد بودرکه قوای نفسانیه اصلاحنده
و انلرک سقطا موافقتنده طالع و بختک بو مقدار در اکر راضی دکلسک
تغییر قل بیت ای دل بکو بتاجی بس کن از ین تقاجی • رامی بشویانی
یا خود قفا بکردان • ولله ایضا کرشمه ای کن و بازار ساحری بشکن
بر ناز قل ساحرلک بازارینی بغمزه زورنق ناموس ساحری بشکن •
غمزه ایله ساحری ناموس رونقنی مراد بودرکه عقل معاد نفسه دیرکه
جانب روح قل ساحرلک بازارینی و کید رواشرت ایله ساحری
ناموسنی و انجلین اولان رونقنی بوز کید رخلاصه مراد بودرکه نفسی
صلاحه دعوت و سحر و مکری ترک ایتمکه دلالت در بباد ده سرو دستار
عالمی یعنی • بله و یر عالمک باشنی بودلبندینی یعنی کلاه کوشه آیینی
دلبری بشکن • کلاه کوشه سید دلبرلک عادتی ایله حی مراد بودرکه عقل
نفسه دیر عالم وجودک باشنی و دلبندنی یله و یر یعنی سنده کوکل الموق
عادتی و بانکلده غرور تاجی وار در اول عادتی و کبر کلاهنی بزلف کوکه

نفسانیت فعلات نفسانیت فعلالان
دنیا ... حضرت مولانا
ساحرلک ... ساحر ... اعتقادی بعض
زنانخانه اولان ... اولنمشدر
تفصیلی ...

ره ورسم سرکشی بگذار ٭ زلفه دی که سرکشلک راه ورسمنی ترک قیل
بغمزه گو که سپاه ستمگری بشکن ٭ غمزه یه دیکه ظلم سپاهنی صیه
مراد بودر که عقل نفسه دیرکه زلف سرکشلکی عادتنی دوتر که سیاه
ظلمه هجوم ایدرسن لاجرم بو ایکی خصلتی ترک قیل ٭ برون خرام وببر
گوی از همه کس ٭ طره صالن و صولجان طوبینی ال هرکسه دن
سزای حور بده رونق پری بشکن ٭ حور لایقن ویروجن رونقن
صی مراد بودر که عقل نفسه دیر طبیعت بشریه دن چقوب صفت
ملکیت ایله متصف اولورسک هرکسه غالب اولوب حوردن دخی
جندن دخی اعلی اولورسن ٭ بآهوان نظر شیر آفتاب بگیر ٭ نظر
آهولری ایله گنش ارسلاننی طوت با بروان دوتا قوس مشتری بشکن
ایکی قات قاشلر ایله مشتری یاینی صی مراد بودر که عقل نفسه دیر
صلاح و فلاح ایله کمال کرامت بولیجق آفتاب عالمتاب کبی نظرکده
دوتلوربنته کیم حضرت عمر رضی الله عنه نظرندن دوتلدیلر وکوکب مشتری
اشارانگلک منکری اولور ٭ چو عطرسای شود زلف سنبل از دم باد
چون عطرساز یجا اولا سنبل زلفی یل نفسندن ٭ تو قیمتش بسر زلف عنبری
بشکن ٭ سن آنک قیمتن زلف عنبری اوجی ایله صی مراد بودر که عقل
نفسه دیر اول ظاهر نفسندن رایحهء طیبه ظاهر اولورسه سن آنک قیمتن
انفاس طیبه روحانیه ایله صی ٭ بیت ٭ کشا ز طره عنبرفشان خود گرهی
تو قدر و قیمت آن سنبل طری بشکن ٭ چو عندلیب فصاحت فرو
شد ای حافظ ٭ چون بلبل فصاحت صاتا ای حافظ ٭ تو رونق
سخن گفتن دری بشکن ٭ سن آنک رونقن فارسی سویلمک ایله صی

مراد

مفتعلن فاعلان مفتعلن فاعلان

مطلب

مراد بودر که علم ظاهر اهلی فصاحت عربیه صاتوب عبارات لطیفه ایله
سوز سویلرایسه ای حافظ سن آنک قدر و رونقنی عشق آمیز کلمات
فارسیه ایله صی ذوق کلام ذوق اهلنه ترغیبی در ٭ بیت ٭ فارسی گو گرچه تازی
خوشترست ٭ عشق را خود صد زبان دیگرست ٭ ولـه ایضا
مرغ دل ما طایر یست قدسی عرش آشیان ٭ گوکلم قوشی بر قدسی طایردر
عرش یوه لو از قفس تن ملول سیر شده از جهان ٭ تن قفسندن
ملول و جهاندن طویمش مراد ظاهردر که قلب انسان کامل بر قدسی طائردر که
آنک یوه سی عرشدر لاجرم قفس تندن بیزمش و عالمدن اوصانمشدر
حططت رکابی بباب الجلیل ٭ وناديته في ظلام الدجا ٭
وقلت الهی اجب دعوتی ٭ ولیس من الفیوح لی مخرجا ٭ از در این
خاکدان چو ببرد مرغ راه ٭ بو چرکلک قپوسندن چونکه اوچه بول
قوشی ٭ باز نشیمن کند بر در آن آستان ٭ کرومکان ایدر اول اشیک
قپوسی اوزره مراد بودر که سالک طریقت روحی چون بو جهاندن چقوب بلکندن
اوچه حضرت عندیت الهیه ده کرومکان دوتر ٭ چونه ببرد زین جهان
سدره بود جای او ٭ چونه اوچه بو جهاندن سدره اولور آنک یری
تکیه که باز ما کنگرهء عرش دان ٭ بزم طوغانمزک تکیه کاهنی عرش برجی
بیل مراد بودر که روح انسان کامل بو جهاندن گیدجک سدرة
المنتهایه و عرش اعلی یه واروب انده متمکن اولور ٭ سایه دولت
فکند بر سر عالم همی ٭ دولت کولکه سی دوشر باشی اوزره کرکشد
مرغ ما بال و پری در جهان ٭ اگر کلیرسه بزم قوشمز قنادو قویروغ
جهانه مراد بودر که انسان کاملک ظلی که سایهء دولت در عالمه

جهانش

در دو جهان اش مکان نیست بجز فوق چرخ ، ایکی جهانده آنک مقامی یوقدر عرش اوزرنده غیری کان ویی ازمعدنست جای وی از لامکان ، آنک کانی معدن ارواح ومقامی لامکاندر مراد بودرکه روح کامل مکانی عرش اوزره عالم ارواحده حضرت عندیت الهیه ده درکه اول لامکاندر ، عالم علوی یا بود جلوه کر مزرع ما ، عالم علوی اولور کر بزم قوشنک جلوه کاهی آنجوزا ده بود کلشن باغ جنان ، آنک صوادی اولور جنتلر باغی کلشنی مرادروحانیه که تکمیل روحانی قلمشدر اولا آنک مکانی جولانی عالم علوی درونشی مقامی کلشن باغ جنان در دیکلدر ، تا دم وحدت زدی حافظ شوریده حال ، چون وحدت نفسن اوردی ای حافظ شوریده حال خامه توحید کش بر ورق انس وجان ، توحید قلمن چک انس وجان ورقنه اوزره مراد بودرکه چون وحدت نفسن اوردک قلم ایله خط چکرکبی انس وجانی توحید قلمی ایله جاروب محو وفنا ایله قل کل شیء هالک الا وجهه موجبنجه اندن غیری کالعدم بیل ولنا ایضا یارب آن آهوی مشکین بختن باز رسان ، یارب اول آهوی مشکینی ختنه کرو ارشدر وان سهی سرو روان را بچمن باز رسان ، اول طوغری سرو روانی چمنه کرو ارشدر مراد کندودن دور اولان رایحه طیبه وعلو درجه صاحبی اولان یار عزیزی کرو مکان ووطننه کلمسن حضرت حقدن استدعا در بیت یارب آن یار سفر کرده بمن باز رسان ، یوسف کم شده را سوی وطن باز رسان ، بخت بترمرده ، بیمار ابنسیمی بنواز ، بزم صوحلشن بختم بیر بلبل ایله اوخشه

یعنی

یعنی آن جان زتن رفته بتن باز رسان ، یعنی اول تندن کتمش جانی تنه کرو ارشدر مراد بودرکه صوحلشن نسنه یه نسیم ارشسه تازلنور انجلین تندن کتمش جانی یعنی اول یار عزیزی بدنمزه کرو ارشدر دیو تضرع ایدر بیت ای صبا بوی کسی آر ز انفاس وبس یا سلام من بیدل به قرنه باز رسان ، ماه وخورشید بمنزل چو بامر تو رسند ، ای وکون منزلنه چون سنک امرک ایله ایرشورلر یارمه روی مرا نیز بمن باز رسان ، بنم آی یوزلو یاریمی دخی بکا کرو ارشدر مراد بودرکه وسخر الشمس والقمر کل یجری لاجل مسمی صبحنجه ای وکون منزللرینه که سنک امرک ایله ایرشورلر بنم ماهمک دخی منزلی بن ایدم والقمر قدرناه منازل ، موجبنجه آنی بکا ارشدر دیو حضرت حقه دعا ایدر بیت تو خدایا همه جا مع مشتاقانی ، خواهم آن آرزوی دل تو بمن باز رسان ، دیدها در طلب لعل یمانی خون شد ، کوزلر لعل یمانی طلبنده قان اولدی ، یارب آن کوکب رخشان بیمن باز رسان ، یارتی اول اول یلدزیجی یلدزیی بینه کرو ارشدر مراد اول عقیق یمانی طلبنده آغلمقدن کوزلر قان اولدی وغن ذکر اول سهیل یمانی وکوکب نورانی کرو مکاننه کلمسن طلب در بیت یار من یار مرا بابی ولعاش بمن آر ، آب وربلی ببوختان وبمن باز رسان ، سخن اینست که ما بی تو نخواهیم حیات ، سوز بودرکه بز سنسز حیات استمز بشنو ای پیک خبر کیر وسخن باز رسان ، اینشته ای پیک خبر دوت وسوزی کرو ارشدر مراد بودرکه مصراع اول مضمونی پیکه

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن مفعلان

امر ایدوب اول بار عزیزه ارشاد ایدر بیت سخن اینست که جان تن وجان

جانست • مردم از حسرتش اینست سخن باز رسان • دیدکی

ای طایر میمون که هماي آزردند • کوردک ای مبارک قوشن که همیشه

الجندیلر • بیش عنقا سخن زاغ وزغن باز رسان • عنقا اوکنه

قرغه و دولنکچ سوزن کرد ارشاد مراد بودر که زاغ وزغن یعنی نااهل

ومردار خوارلر همای یعنی همتایی وصلی یعنی الجندیلر چون ای طالب

مبارک رای و درویش سبک پای بو حالی کوردک بونلرک خبرن

اول عنقای رعنایه یتشدر بیت من هما بودم وزاغ وزغم تخت گرفت

پیش بازم جز زاغ وزغن باز رسان • انکر بودی وطنش دیده حافظ

یارب • اول کمسه که آنک وطنی حافظک کوزی یارب بمراداش

زغربت بوطن باز رسان • یارب آنی مرادی ایله غربتدن وطنه

کر وارشادر مراد منظوقدن ظاهر در بیت مسکین مانه درین دیر

خراب اباد ست • یارب از فضل تو مارا بوطن باز رسان ولو ایضا

در بدخشان لعل اکر از سنک می آید برون • بدخشانده لعل

اکر طاشدن چیقرسه • آب رکنی چون شکر از تنک می اید برون •

رکن اباد صویی شکر کبی تنکدن چیقر مراد بودر که بدخشانده لعل

طاشدن چیقرسه شیرازده آب رکنی دخی حرب دره دن چیقر نته کیم

شکر بوکی دنکدن چیقر دیو شیرازی مدح ایدر • در درون شهر شیراز

از در هر خانهٔ • شهر شیرازک ایچنده هر براوک قپوسندن دلبر

رعنای شوخ وشنک می آید برون • دلبر رعنا شوخ و مطبوع

چیقر مراد شهر شیرازی مدح در کثرت محابیب ایله • از سرای قاضی و

مفتي

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

مفتي وشيخ ومحتسب • قاضی ومفتی وشیخ ومحتسب اودلرن

بادهٔ نابی بی غش کلرنک می آید برون • چرکسز کلرنکلو شرابلر

چیقر مراد بودر که شهر شیراز محل عشق الهی وشوق حقدر که انده

عشوهٔ خالص وشوق صحیح ریا اولنان منزلدن ودرجا اولنمین

محلدن داخی ظهور ایدر • بر سر منبر بوقت وجد ودر آقی یه حال

منبر باشی اوزره وجد وحی حال رباسی وقتنده • از سر دستار

واعظ نیک می آید برون • واعظک دلبندی اوجنده بنک چیقر

مراد بودر که شهر شیراز محل اخلاص وراز در که اهل ریا اوکنده عیبی

انده رسوای اولور • در درون باغها از مطرب صبح وشام •

باغلر ایچینده مطرب اوازی صباح واخشام • وای بلبل بانوای چنک

می آید برون • بلبل فریادی چنک اوازی ایله چیقر مراد بودر که

شیرازک باغلرنده خواننده لر وکوینده لر وشیخ سخنی وپیر مراقب وناصح

وواعظ کلامی ایله بلبل صداسی وعاشق نواسی جمع اولور • اینچنین

شهری بهجر یار وانده وه فراق • بوکبی شهرده یار هجری و فراق

غصه سی ایله حافظ از خانه از آن دلتنک می آید برون •

حافظ اودن آنوکچون کوکلی طار چیقر مراد کندونک فرقت حقدن

وغم فراق دوستدن اودن دلتنک چیقدوغن بیان ایدر دیرلر ح

حرف الواو عدد

ای قبای پادشاهی راست بر بالای تو •

ایلکه که پادشاهلق قفتانی طوغریدر سنک قامتکه • زینت تاج

ونکینی از کوهر والای تو • تاج ونوزک زینتی که سنک یوجه قدرلو

کوهرکدندر مراد ظاهره نظر ظاهر بودر که پادشاهی مدح ایدر

وحقنا به نظر ده حي پادشاهيني سرحد دركه آنك قامتنه سلطنت آخرت وطريقت
لباسي راست در وتاج دولت آخرت وتكين تعرف وفوريت زينتي آنك
عزيز القدر اولان كلات كوبر مثالندندر قطعه وليس يفيد ملك الكون عبدا
بتسود وقلبه بالجهل باعمي بحكم ابداطباء والعلم رشدا • وانصب ظلمه وازال الظلما •
آفتاب فتح رابردم فروغي مي دهد • فتح كنشته بردم بر دنيا وبرزدر كلاه
سروريرا رخساره سيماي تو • سرورلك كلاهنده سنك آي سيمالو
رخسارك مراد بودركه معنى پادشاهي شمس كشف وفتح فيضيدر دمدم
نور وبرر سرور دين اولمق تاجنده اولان آي كبي بعد ندن دركرچه خورشيد
فلك چشم وچراغ عالمست • اكرچه فلك كنشي عالمك كوزي وچراغيدر
روشني بخش چشم اوست خاك پاي تو • آنك كوزنه نور بغشليين
سنك خاك پايكدر مراد منور عالم اولانه نور وبرن سنك توتيايي
خاك پايكدر ديمكدر قطعه مريطي نه بير هز كرد از مغز • بكفتا طبيبش
كحل بايدت • شوي تا بصيركني احتراز • كه ابنا درد راآن نيفزايدت •
جلوه كاه طاير عرش آشيان شد هر كجا • عرش يوه لو قوشنك جلوه
كاهي اولور هر قنده • سايه انداز هماي چتر كردون ساي تو •
كوكلره آتـه سنك فلكه سوريتجي جادرك هماسي بودركه هر قنده
قونسه وخيمه قورسه انده عبادت وذكرالله ايدرسن لاجرم
ملائكه عرشدن كلوب اول طواف ايدركر وعبادت وذكرالله اولان
خانه وخيمه سماي اعلي در • در رسوم شرع وحكمت با هزاران اختلاف
شرع وحكمت رسملرنده بيچه بيك اختلاف ايله نكته هركز نشد فوت
از دل داناي تو • بر نكته هركز فوت اولمدي سنك عالم قلبكدن

مراد

مراد علوم شريعه وطريقتده حديث نبوي حسبنجه كه اختلاف امتي رحمة در
چوق اختلافات مذاهب واقوال وار در سنك دانا قلبكدن بر
نكته فوت اولمديدر جمله سنه عالمسن ديمكدر • لاابطل الزهد في الدارين
عنر • واجلال ومقدار بنيل • اذا هم جامعوا العلم وفعله • قصير همتهم جم طويل
آب حيوانش زمنقار بلاغت ميچكد • آب حيات آنك بلاغتي منقارندن
طملر طوطي خوش لهجه يعني كلك شكرخاي تو • سوزي خوب طوطي
يعني سنك شكر چينيجي قلمك مراد بودر كه سنك قلمك بر شكر چينيجي
خوب سوزلو طوطيدر كه آنك بلاغتي منقارندن آب حيات طملر
آنچه اسكندر طلب كرد ونداديش روزكار • اول نسنه كه اسكندر
طلب ايلدي وروزكار انكا ويرمدي • جرعه بود از زلال جام جان
افزاي تو • بر جرعه در سنك جان آرتوريجي قدحك زلالندن
مراد بودر كه آب حيات كه اسكندر استيوب بولمديكي سنك جام فيضكدن
بر جرعه در يعني آب حيات حقيقي حيات ابديه و اخرويه يه سبب
اولاندر اول سنك جام فيضكدن حاصل در آب حيات دنيويه اندن
بر جرعه در • عرض حاجت در حريم حضرتت محتاج نيست • عرض حاجت
سنك حضرتك حريمنده محتاج دكلدر • راز كس مخفي نماند با فروغ
راي تو • كمسنك رازي پوشيده دكلدر سنك فكرك نورنه مراد كشف و
كرامت صاحبيسن هر سائلك حالنه اطلاعك وار در اكا عرض
حال اتمكه حاجت يوقدر ديمكدر خسروا پيرانه سر حافظ جواني ميكند
اي پادشاه پيرلك وقتنده حافظ يكيتلك ايدر • بر اميد عفو
جان بخش كنه بخشاي تو • سنك جان بغشليجي كناه رحتا ايدي

بعضا الكاتبه وعرض حاله مصراع
اول يارسوب بورن مصراعي ثاني يارار
حال عالم نيست مخفي بر دل داناي تو
تفصيل كلام اتمدكلرنه اعتذار ايدر

بعض نسخه ده مصراع اولی بو بیت واقع اولمش، حافظ اندر حضرتت لاف غلامی می زند، خطاب حضرت
حقه اولمق ظاهر و شیخ کامله اولمق دخی جائزدر و لفظ جان بخش وصف ترکیبی در بخشودن لفظندن
کم نقلمق معناسنه ولکنه بخشا
لفظی دخی وصف ترکیبی در
بخشیدن لفظندن
مرحمت معناسنه در
مصحح

عفوک امیدنه مرادلودر که سلوک طریقت و جهد ریاضت چو اتلوغ
زماننده آسان ایدی حافظ پیرلک زماننده و کثرت ضعف ایله اکین اتمک
استرشول امیده که سنک عفو و مرحمتک الکا قوت و قدرت ویروب کناهنی
محو ایده ولد ایضا الا ای هدهد بهای نافهٔ چینی خاک راه تو، ای
که نافهٔ چینک قان بهاسی سنک یولک طپراغیدر، خورشید سایه
پرور طرف کلاه تو، کنش سنک کلاهک کنارینک سایه پروریدر
مراد تخاطبدن شیخ کاملدر انکا دیر که سنک خاک راهک نافهٔ چینک
بدلیدر و یوزک تاجک آلتنده پرکنش در کولکه بسلنمش بیت
ای توتیای دیدهٔ من خاک راه تو، هم تاج دولتست حقیقت کلاه تو
نرگس کرشمه می برد از حد برون خرام، نرگس نازلی حددن آشر
طره صالن، ای جان فدای شیوهٔ چشم سیاه تو، ای که
جان فدا اولسون سنک قره کوزک شیوه سنه سن صفت بصرک
و بصیرتک و اسراره و اخباره اطلاعک اظهار رقل دیکدر و اول عین
حقیقت بینا جان فدا اولنمغه لایق اولدوغیچون انکا دعا ایدر بیت
هر کس که داشت جان ابا جان جان من، کرفا نگست داد بچشم سیاه تو
تو خون بخور که هیچ ملک با چنان جمال، قانم ایچ که هیچ ملک اول
جمال ایله، از دل نیایدش که نویسد گناه تو، کوکلندن گلمز کیا زه
سنک گناهک تقرار ایدن نقاشیج هلاک قل که معصیته یازلر دیکدر
کرچه گنه تمردلا دوست عفو نخود، هرگز بخور عجی کر پیشنر گناه تو
آرام و خواب خلق جهان را سبب تویی، ظلوع جهانک دینکلنمه
و اویقوسنه سبب سن، زان شد کنار دیده و دل تکیه گاه تو

آ

آنوکچون اولدی کوزلرک کناری و کوکل سنک تکیه کاهک مراد جهاندن
وجود خلقتک یعنی جوارح و حواس ظاهره نک سکونته و حواس
باطنه و قوای روحانیه و نفسانیه استراحتنه یعنی ناظر اولوب
نظرنده اولمق و شیخ قلبده حاضر اولوب آنک ادابن ملاحظه قلمق
سبب در آنوکچون کوزم کنارلری سنی کوزلیوب و قلبمده اخلاقک
و آدابک حاضر در دیو شیخه خطابدر بیت هر کس کند بطاعت خود
اعتماد، لیکن جز لطف دوست نیست دلا تکیه کاه تو، با هر ستاره ئی
سر و کاریست هر شبم، هر بر لیلده ایله سودام وار در هر کیجه
نجم، از حسرت فروغ رخ همچو ماه تو، سنک آی کبی رخک نورینک
حسرتندن مراد بودر که حضرت شیخ کرمت هوسنده اوکشم
صوفیلردن هر بری ایله هر کیجه مصاحبت و کسب نورانیت ایدرم
هر شب مرا چو روز نماید بروز تا چون در خیال هست رخ همچو
ماه تو، یاران همنشین همه از هم جدا شدند، مصاحب یاران
برر برندن آیرلدیلر، ماییم و آستانهٔ دولت پناه تو، بز ز و سنک
دولت صغنایجی استانکدر مراد صوفیلر خانقاهدن کیدوب متفرق
اولدیلر بز بو آستانه ی ترک اتمز دیکدر بیت هر کس بآستان
درگاه برد التجا، مارا نبود ما من و جا جز پناه تو، حافظ طمع مبر
ز عنایت که عاقبت، ای حافظ طمع کسمه عنایتدن که عاقبت
آتش زند بخرمن غم دود آه تو، اود ادر غم خرمننه سنک
آهک عاقبت مراد اهل درد اولانک آهنک تأثیری اولوب عاقبت
غم یا نوب فتح و کشف اولور دیکدر بیت گرچه ز دود خانهٔ دیر

چونکه اوراسه که آورد از مقدم وصلش جواب ، تا آسمان زحلقه بکوشان ما شود ، تا فلک بزم قوللریمزدن اولا کوشوده ذ
زابروی بنجیدن هلال تو ، دی بر شیوه هلالکبی قاشکدن
مراد بو درکه رمز حق بزه کرو اصلا اولیجق مستجاب الدعوة اولورز
لاجرم آسمان دخی بزه مطیع فرمان اولور **بیت** قدر مه کر باشد
اندر نزد حق ، بی گمان کردد دعای مستجاب ، دراوج نازو
نعمتی ای آفتاب حسن ، نازو نعمت اعلاسنده سن ای حسن
کنشی ، یارب مباد تا بقیامت زوال تو ، یارب اولمسون
قیامته دک سنک زوالک مراد مخاطبدن شیخ کاملدر که عزتو
نعمتک اعلا مقامنده در ولایزال امتی ظاهرین علی الحق حتی
یأتی امر الله ، حدیثنجه الحاوامثالنه قیام قیامته دک بقا
دعاسن ایدر **بیت** چون مقام تو بلند و طیب است ،
تا قیامت باش خوب و مستطاب ، در چین زلفش الی
دل مسکین چکونه ذ ، آنک زلفی بوکلمنده ای مسکین کوکل
نیجه سن ، کاشفته گفت باد صبا شرح حال تو ، که تعرشق دیدکه
صبا یلی سنک حالک شرحنی مراد قلبه عیب هویت ادراکنده
حالک نه درکه توجه سحری مشوش سویلدی سنک حالک شرحنی
دیکیدر **بیت** چون بتاب زلف در تابی دلا ، روی از چین
زلف دلاویزش متاب ، مطبوع تر ز روی تو صورت
نیست باز ، سنک یوزکدن مطبوع عرض صورت با غلطی
کرد ، طغرانویس ابروی مشکین مثال تو ، سنک مشکین

کس شود سیاه ، کرد سپید خانه ذات ای دل زآه تو ، ولهایضا
ای آفتاب آینه دار جمال تو ، ای کمه کنشی جمالک آینه داری در
مشک سیاه مجمره کردان خال تو ، قره مشک سنک خالک کرمجمر
دولاندرجیدر مراد مخاطبده حضرت خدا درکه کنش آنک
جمالنک آینه سی یعنی حسنک عنونه سیدرو نورینک بر ذره سیدر
ومشک سیاه آنک صنایع خفیه سنک بر شمه سیدر **بیت**
ذره ز نورست از روی آفتاب ، شمه دار بوی صنعش مشک تاب ،
صحن سرای دیده بشستم ولی چه سود ، کوز سرایی میدانن یودم ولی
نه فایده ، کین کوشه نیست درخور خیل خیال تو ، بو کوشه دکلدر سنک
خیالک عسکری لایقی مراد عین رأس ایله بو دنیاده حضرت حق
مشاهده سی اولمز دیکیدر **بیت** دیده ز من مسکنش بنود ولی ،
منزل شه کی بود جای خراب ، این نقطه سیاه که آمد مدار نور ،
بو قره نقطه که نور مدار یدر ، عکسیست در حدیقه بینش زخال تو ،
عکس در کوز باغچه سی ایچنده سنک خالکدن مراد خال بنجه سر
الهی ایسه کوزده اولان قره نقطه ده نور اولمق دخی بو بله سر الهی
در دیکیدر **بیت** کی بنر دار دسواد دیده ام ، حق نهاده
اندر اینجا نور و تاب ، تا پیش بخت باز روم تهنیت کنان ،
تا بخته اوکنه کیدم مبارک یاد ایدیجی کو مژده ز مقدم عید وصال تو ،
دی بر مژده سنک عید وصالک قدومندن مراد بخت و دولت
مساعده سی حضرت حق مشاهده سیدر لاجرم اثر خیر وصال
واصل اولیجق بخت تهنیت حوققی در دیکیدر **بیت** شکر حق کویم

جه

مفعول فاعلاتن
مفاعیلن
فاعلات

تهنیت کنان
بحسب الاعراب حالدر
مصح

شنال قاشک طوقراسن بازیچی مراد مخاطبدن نفس درکه خشم اکبر در قلب انکا مایل
وهواسنه تابع وقابلدر لاجرم تلم منبع اندن مطبوع صورت یازمدی بیت
دل نمابد روی خود دیک لحظه‌ئی • هرچه فرمایی ایا عالی جناب •
برخاست بوی گل ز در آشتی درآی • قالقدی گل قوقوسی صلح قپوسندن
ایچرو کیر • ای نوبهار ما رخ فرخنده فال تو • ای کیمسه کیم بزم بهارمز سنک
مبارک فال یوزکدر مراد بودرکه عقل نفسه دیرکشف ظهور اندی بزمله جنکی
ترک ایدوب صلح قپوسندن ایچرو ظلوته کیر که بهار جدید سنک بزه توجهک
در بیت چونکه مفتوحست درای جان بیا • که بنیست هردم فتح باب •
در پیش خواجه عرض کدامین جفا کنم • خواجه اوکنده قنقی جفایی
عرض ایدوبن • شرح نیازمندی خود یا ملال تو • کندو نیازمندلکمی میایسنک
اوصنکلکمی مراد بودرکه عقل نفسه دیر افندیمی اوکنده بنم سکا احتیاج
وتفرعمی دیین یا سنک بندن فراغ واستغنا کمی دیین بیت
مگو کنم از تو شکایت بپیش حق • زانکه با من می کنی جور و عتاب •
حافظ درین کمند سر سرکشان بسیست • ای حافظ بو کمندده سرکش
باشی چوقدر • سودای کج مپز که نباشد مجال تو • اکری سودا پشورمه
که اول سنک مجالک مراد بودرکه نفس کمندنده کرفتار نیجه پادشاه
وسرورلر واردرین اندن کندی خلاص ایدرم دیو لاف اورمه که سنکا
انکا مجال یوقدر بیت از فنون مکر او غافل مباش • اینچنین گفتست
هر اهل کتاب • وله ایضا • بجان پیر خرابات وحق نعمت او • بیر
میخانه جانی ایچون وآنک نعمتی حقیچون • که نیست در سر من جز هوای
خدمت او • که بنم باشمده یوقدر آنک خدمتی هواسندن غیری

مراد

بو غزلک اکثر نسخه‌ده دخی بو ابیاتک
ذیلنده بر بیت سویلنمش درلرکه
ابیاتی قافیه برقافیه بعض
کلمه اصلدن اعلی
واقع اولمش در

مراد شیخ خانقاهک روحنه وحق نعمتنه یمین ایدوب آنک خدمتنده
وخلوتنده اولمقدن غیری هوام یوقدر دیمکدر بیت بحق ذات و
صفات وبعز حضرت او • که نیست درسر من جز هوای وصلت او •
بهشت اگرچه نه جای گناه کارانست • جنت اگرچه گناه کارلر یری
دکلدر • بیار باده که مستظهرم بهمت او • کتور شرابی که ارقه‌لنیجی یم
آنک همتنه مراد بودرکه اگرچه بن عاصی یم وجنت عاصیلر یری دکلدر
اما عشق آلهی یه اشتغال ایدوب اصحاب طریقتدن واهل جنتدن
اولمغه شیخک همتنه اعتمادم وار در بیت بهشت اگرچه نه جای گناه
کارانست • ببین مرا که مقیم در ان محلتم او • چراغ صاعقه‌ء آن
سحاب روشن باد • اول بولت یلدرمی چراغی روشن اولسون
که زد بخرمن ما آتش محبت او • که بزم خرمنمزه اوردی آنک محبتی
اودینی مراد بودرکه شول بلا ومصیبت که بزم نفسانیتمزی افنا ایدر انکا دعا
اتمکه مستحق درکه بزی اصلاح ایدر بیت صد آفرین خدا بر بلای
آن طوفان • که برد از دل وجانم بحر محبت او • بیار باده که دوشم
سروش عالم غیب • کتور شرابی که دون کیجه عالم غیب فرشته‌سی نوید
داد که عامست فیض رحمت او • مژده ویردی که عامدر آنک رحمتی
فیضی مراد عموم فیض رحمت بشارتی اولدوغنی ذکر ایدوب شکر در
امید از کرمش چون توان بریدالا • رقیب نیز ندارد امید رحمت او •
بر آستانه‌ء میخانه گر سری بینی • میخانه اشیکی اوزره اگر باش کورسه‌ک
مزن بپای که معلوم نیست نیت او • ایاق ایله اورمه که معلوم دکلدر
آنک نیتی مراد بودرکه شول کسه که خانقاه آستانه‌سنه باشن قومش

كوريسن آني ديوب تخفيف ايتمه كه معلوم دكلدر آنك نتيجه‌سي يعني سن
آني تغيير شكل لاجل الاكل ايتمه‌مش منعم احتمال واردر كه طالب حقده مخلص
اولا بيت حبيب خوب براند رقيب را اي دل ٭ كه روشنست
به بيشش همه وتيت او ٭ مكن بچشم حقارت نگاه بر من مست
حقارت كوزيله نظر ايتمه بن مسته ٭ كه نيست معصيت و زهد بي مشيت او
كه دكلدر معصيت و زهد كه آنك ارادتسز مراد بردن صفادر اولان
افعال وماتشاؤن الا ان يشاء الله رب العالمين ٭ موجبنجه حضرت
حقك مشيتي ايله در لاجرم قضايه رضا ويرمك كرك ديكلدر بيت
مريخ هرچه رود در جهان كون و مكان ٭ كه هيچ چيز نباشد بجز مشيت او
نمي كند دل ما ميل زهد و توبه ولي ٭ بزم كوكلمز زهده و توبه‌يه ميل ايلمز
اما ٭ بنام خواجه بكوشيم و فر دولت او ٭ خواجه آدنه و آنك دولتي
قوتنه دوريشلم مراد اكرچه قلبمز زهده و توبه‌يه تمام كرمايل دكلدر
اما سعي بنام ايتمك ايچون و آنك قوت صلاحي ايچون كه سعي
ايدلم ديكلدر بيت مرو بباب كسي كر بخواهي دولت دين ٭
ترا بسست دلا فر شيخ و دولت او ٭ دلا طمع مبر از لطف بي نهايت
دوست ٭ اي كوكل طمع كسمه دوستك نهايتسز لطفندن كه مي
رسد همه را لطف بي نهايت او ٭ كه ايرشور دوكليه آنك نهايت
سز لطفي مراد منظور قدن ظاهر در بيت كناه من متناهيست در
همه اصناف ٭ وليك محو كند عفو بي نهايت او ٭ مدام خرقه حافظ
باده در كروست ٭ مدام حافظك خرقه‌سي شرابه رهن در
مكر زخاك خرابات بود فطرت او ٭ مكر ميخانه طپراغندن در آنك

خلقني

خلقني مراد خرقه‌دن بدندر كه مدام عشق الهي ايچون خانقاهده مرهون
و محبوس در ديكر كه خانقاه طپراغندن مخلوقدر كه بالطبع انكا مائلدر
ديكلدر بيت عجب نباشد اكر دل بكوي دوست رود ٭ ازان
تراب سرشته طينتش و فطرت او ٭ وله ايضا تاب بنفشه مي دهد
طره مشك ساي تو ٭ بنفشه بوكلمن و بر سنك مشك ازنجي صاچك
بوكلي يعني صاچك بوكلي كه مشك ازمش بكي رائحه طيبه ويرر
يا مشكي يازر بخوايدر بنفشه‌يه بوكرددور مراد مخاطبدن حضرت
خدادر و بنفشه‌دن مراد حفظ كتاب علم ظاهر در كه لاجرم حضرت
حقك غيب هويتينك كه بر بلو بكنندن رائحه طيبه ظاهر اولوب
علم كشفي حاصل اولينجه علم ظاهر كتابلرينك حفظي دوربلور يعني
علم كسبي يه حاجت اولمز ٭ پرده غنچه مي درد خنده دلكشاي تو
غنچه‌نك پرده‌سن بيرترسنك كوكل آچيجي كولمك مراد پرده غنچه‌دن
سر مستور در و خنده‌دن مراد ظهور فيض و فضل در كه قلب سالك
آنك سببي ايله آچيلور يعني فيض الهي و فضل خدايي ظهور ايده
سر خفي ظاهر اولوب سالك غايب عالم و اسرار الهيه‌يه واقف اولور
اي كل خوش نسيم من بلبل خويش را مسوز ٭ اي نسيمي خوش كل كندو بلبلكي
ياقمه ٭ كز صدق مي كند شب همه شب دعاي تو ٭ كه صدق باشندن
ايدر دوكلي كيجه سنك دعاك مراد كل خوش نسيمدن حضرت خدادر انكا
خطاب ايدوب دير سالك عاشقكي ياقمه يعني فراقك ادونه ايتمه كه صدق
و اخلاص ايله اول دوكلي كيجه سنكا دعا ايدر ٭ دولت عشق بين كه چون
از سر فخر و احتشام ٭ عشق دولتني كور كه نيجه فخر و عظمتدن او چندن

مطلب

نقطه جیمدن بو بیتلر انشا عجم مقفا سنه ور سلخ
ایکیه وقفه‌در

کوشه دیناج سلطنت می شکند برای تو . سلطنت تاجنک کوشه سن
جیر سنک ایچون مراد بودر که عشق الهی دولتن کورکه فخر وعظمتدن
پادشاهلرک تاجی اوچن جیر یعنی پادشاهلر عشق الهی ایله بر مرتبه‌ده فخر و
عظمت معنویه یه تحصیل ایدرلر که تاج سلطنتی کسر ایدوب تاج فقر اختیار
ایدرلر که ابراهیم ادهم کبی رحمة الله علیه . من که ملول کشتمی از نفس فرشتکان
بن که ملول اولور ایدیم فرشتلر نفسندن . قال وقال عالمی می کشم از برای تو
بر عالمک قال ومقالن چکرین سندن اوتری مراد بودر که عالم ارواحده
حضرت عندیت الهیه‌ده ایکن ملکلرک اتجعل فیها من یفسد فیها دیدکلرنده
با استغراق حق بهره‌ده ایکن ملائکه مکالمه سندن ملول ومنفعل اولور
ایدیم شمدی خلق عالمک بنجه طعن وتشنیع وتقبیح وتعریض اشیدوب
جبر ایدرم سنک ایچون بیت بن که جان کلشنسنک نا زنه قتلنمز ایدیم
چکرم سن کل ایچون جور لئیم خار وخسک . عشق تو سرنوشت
من خاک درت بهشت من . سنک عشقک در بنم باشیم یازوسی
وسنک قبک طپراغی در بنم جنتم . مهر رخت سرشت من راحت من
رضای تو . سنک یوزک محبتی در بنم طبیعتم بنم راحتم در سنک رضاک
مراد بودر که ازلده عشقک باشیمده یازوایش وباب ودرکاهک یره
اولموح بکا عین جنتدر ویوزک محبتی عالم ارواحده ایکن طبیعتمده قوغش
حالت در وچون که رضاک بنم ریاضتم دریس اول بنم راحتمدر بیت
اکر بکدم بباسایم روا دمی نیاسایید . من ان لحظه بیاسایم که آن لحظه بیاسایم
خرقه زهد وجام می کرچه نه در خور همند . زهد خرقه سی وشراب
قدحی بر برینه لایق دکلدر نا یهم نقش میزنم از جهت جفای تو .

بو

بعض نسخه‌ده بو بیت دخی واقع اولمش
مهر رخت سرشت من خاک درت بهشت من
عشق تو سرنوشت من راحت من رضای تو

بود وکلی نقش اوردرم سنک جفاک جهتندن مراد بودر که زهد خرقه‌سی
ومشرب عشق بر برینه مخالفلردر بن سنک جفاک ایچون یعنی بسط وتجلی
اعمدوکک ایچون جمله‌سن ایدرم یعنی زهد خشک ایدوب تجلی حاصل
اولمیوب مشرب عشق اختیار ایدرم ومشرب عشقده اولمزسه عکس
اختیار ایدرم رباعی علی المحب اشارات واعلام وللمحبة آداب
واحکام . بیدیها الشواهد عن عیب الفقر بها . ینبی عن الوجد اعلال واسقام
دلوق کدای عشق را کنج بود در آستین . کدای عشق خرقه سنک
بکنده خزینه اولور . زود بسلطنت رسد هر که بود کدای تو . ترجک
سلطنته ایرر هر کمسه که اولور سنک کداک مراد بودر که عرب وعجم بیوک
بکلو قفتان کیوب داخی الجه‌لرین دالتونلرین بکلرنده حفظ ایدوب
حاجت اولدقجه اندن اخراج ایدوب جمع ایدرلر لاجرم سنک کداک
اولانک خرقه سی بکنده خزینه اولور که غنای قلب سببی ایله مال کثیره
مالک کبی استغناسی ویرزقه من حیث لا یحتسب . جنبجه
مال غیر محسوبی اولوب ترجک سلطنت معنویه یه ایرر رباعی
چه نادان بود مردم مکتسب . که از بهر روزی شود مضطرب
نداند که دادار هفت آسمان . ویرزقه من حیث لا یحتسب .
شاه نشین چشم من تکیه که خیال تست . بنم کوزم شاه نشینی سنک
خیالک تکیه کاهی در . جای دعاست شاه من بی تو مباد جای تو
دعا یریدر ای بنم شاهم سنسز اولمسون سنک یرک مراد عینم ایله
مشاهده وخیال اندکجه دعام وثنام زیاده اولور لاجرم خیالک بیندن
اکسک اولمسون تا که متصل دعاده اولم دیکدر . مستور وخراب

عشق نوان نفس رود زسر ٭ سنک عشقنگ کیفیتی وحالتی اول
دم کیدر بنم باشمدن کیتی سر بر هوس شود خاک در سرای تو ٭
که بو هوس ایله طولو اولان باش اوله سنک سرایک قپوسنک
طراغی مراد اولمیجه سنک عشقنگ کیفیت وحالتندن خالی
اولمزم دیمکدر بیت من دست ز دامنت نگیرم ٭ تا زنده ام
از غمت نمیرم ٭ خوش چمنیست عارضت خاصه که در بهار حسن ٭
خوش چمندر سنک عارضک خصوصا حسن بهارنده حافظ خوش
کلام شد مرغ سخن سرای تو ٭ کلامی خوش حافظ اولدی سنک سوزک
ارلایجی مرغ مراد تجلی جمال خوب چمن در خصوصا زمان بسط ده
اولا واوله چمنک بلبل خوش کلامی حافظ در دیمکدر وله ایضاً
خط عذار یار که بگرفت ماه ازو ٭ یارک عذاری خطی که دوتلدی
آی اندن ٭ خوش حلقه ایست لیک بدر نیست راه ازو ٭ خوش
حلقه در لکن چقمغه یول اندن مراد عذار یاردن جانب حضرت تجلیاتیدن
بر شمه در و آنک خطی عالم برزخ در دما هدن مراد قلب طالبدر که
کاهی طالب حقه شمه تجلی واقع اولوب عالم برزخه دوشوب
قلبی انکله دوتلور بو دخی بر خوش دائره در که عوام دن اولمیوب
سالکلر مسلکنه سلوک ایدر اما بوندن کندو کندو ایله یول بولمیوب حقه
واصل اولمیز بر مرشد کامل تکلمینه حاجت اولور ابروی دوست
کوشه محراب دولتست ٭ دوست قاشی دولت محرابی کوشه
سیدر ٭ آنجا بمال چهره وحاجت بخواه ازو ٭ اورایه سور یوزی
حاجت دله اندن مراد بودر که اهل مجاز ک ابروی دوست دیدوکی
اهل

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن
لفظ خط مبتدا در مضاف در عذار لفظنه اول
دخی مضاف در یار لفظنه بگرفت ماه ازو
جمله سی صفت در مبتدا انکچه کم لفظ
رابطه در موصوف ایله صفت اورتسنده
خوش حلقه ایست خبر مبتدا در لکن
بدر نیست راه ازو استدراک در
خبردن وظاهر نظر معنی بودر که
محبوبک عذار رنک خطی که آی
یوزنی دوتمشدر خوش حلقه در
تاللهی اما اندن چقمغه چاره
یوقدر ومعنی به نظر
معنی مسطوره ده مذکور
اولانلردر حسد

اهل حقیقت قتنده محراب دولت یعنی محل عبادت کوشه سیدر
پس ای طالب اول کوشه یه یوز سور وحاجت دله اول خضرتدن
ای جرعه نوش مجلس جم سینه پاک دار ٭ ای جم مجلسنک
جرعه نوشی سینه ی پاک طوت ٭ کاینه ایست جام جهان بین که آه ازو ٭
که آینه در جهانی کوریجی قدح آه اندن مراد مجلس جمدن طلب
حق مجلسیدر آنک جرعه نوشی سالک مبتدیدر لاجرم انکلا زمدر که
صدرینی تصفیه ایده ومراد جام جهان بین دن مرشدک صافی اولان
قلبیدر که اول بغایت نازکدر آه اندن که ریاییه مشکلدر پس
سینه ی پاک ایتمیجه اندن فیض اولمز ٭ کردار اهل صومعه ام کردی
بپرست ٭ اهل صومعه عملی بنی می پرست قلدی ٭ این دود بین که نامه ی
من شد سیاه ازو ٭ بو قوم دخانیله یی کور که بنم نامم سیاه اولدی
اندن مراد اهل صومعه دن ظاهر عبادت خانه سنده اولان عوام
الناس در انلرک عملی اعمال شریعت وعبادات ظاهره در سلوک طریقت
ووصول حق وحقیقت دکلدر لاجرم انلرک عملندن وصول الی الله
بولنمدوغنی کورب سالک طریقت وطالب حقیقت اولدم زیرا انلرک
صحبتنده نامه م وقلبم سیاه اولوب نورانیت حاصل اولمدی
سلطان غم هر آنچه تواند بگو بکن ٭ غم سلطانی که هر نیه قادر ایسه
دی ایتسون ٭ من برده ام بباده فروشان پناه ازو ٭ بن التجا
شراب صاتیجیلره چقمشم اندن مراد بودر که غم دنیا سلطانی یکدکمه
ویروب اضلال ایدر اما بن کیفیت الهیه ویریجی مشایخ طریقته
التجا ایلدم انلر بنی تعلیم توکل الی الله ایله اضلالندن حفظ ایدرلر

جرعه نوش لفظی وصف ترکیبیدر
قدح تعبیر ایجی دیمکدر اول
تعبیر اولندی بعض نسخه ده مصراع اول ای طریق عشق بودر
صنعنی اول بلکه بیوردی انتقیض ایله بولوب
واقع اولان تغییر شق اول طرف ایدر
عوام وطریق عشق معنا بیکلور
دودوده بر نجی معنا سنده در
بوننده قوم وقبیله معناسنده در
و بر معناسی یزک یادی دیکه در
اول معنا سیاه دیرو کنه
ملایم در حسد
سلطان لفظنک غم لفظنه اضافتی
اضافت بیانیه در وبعض نسخه ده
شیطان ایرنه سلطان واقع اولمش
اما شیطان سلطان مناسب
دکلدر غالبا آنی یازن شیطان
ذکر ندن که قاینجدر حقیر
نسخه لوقدیم ده بولوب
دخی یازدیم مصراع ثانی یازیمن
ملا حافظ قلمدن حسد

ساقیا چراغ میی بره آفتاب دار • ای ساقی شراب چراغنی کنش بوله
دوت • کو بر فروز مشعله صبحگاه ازو • دیا یاقلدر صباح وقتی
مشعله سن انلرن مراد بودر که آفتاب بدن علم ظاهر ایله منور اولاندر لاجرم
شیخ دیر عشق الهی چراغنی آنک اوکنه دوت تا که جانمه نور ویرمی علمنی
آنک ایله تمام منور قلسون • ای بوی نامه ء اعمال افتاده • بر صوینی
بزم اعمالمز یوزی اوزره صاج • بتوان مگر ستردن حروف گناه ازو •
قادر اولیه که حرفلری قازمغه انلرن مراد بودر که بزم اعمالمز دفترنده
یچه گناه خطلری وار در لاجرم ای شیخ انگا بو صوینی صاچ کر اول
گناه خطلرینی محو ایده • شعر فرحق علی الناس ان یتوبوا • لکن ترک
الذنوب اوجب • ایا درین خیال که دارد گدای شهر • عجبا بو خیالده که شهر
گداسنک وار در • روزی بود که یاد کند پادشاه ازو • بر گون اولا که انی
پادشاه آنی مراد بودر که فقیر سالک بو خیالده درکه بر گون حضرت حقک
تذکر رحمی واقع اولامی پس عجبا اول خیالده اولان وقوع بولای دیو
آنک وقوعن رجا ایدر • حافظ که ساز مجلس عشاق ساز کرد • حافظ
که عاشقلر مجلسی سازینی دوزدی • خالی مباد عرصه ء این بزمگاه ازو •
خالی اولمسون بو محبت یری نیک حید الحیا انلرن مراد بودر که حافظک کمالات
عشاق مجلسنک سازنک دوزلمه سی مثابه سنده در مجالس عشاق
اندن خالی اولمسون دیو دعا ایدر • قوله اینضا • گلبن عیش میدمد
ساقی گلعذار کو • عیش کل فدانی بلور می یوردر گل عذارلو ساقی قنی
باد بهار میوزد باده ء خوشگوار کو • بهار یلی اسه یوردر خوش
ایچمجی شراب قنی مراد انس حق و کشف الهی اثری ظهور ایده یوردر شیخ

حسن الوجه

حسن الوجه قنی دعالم بسط نغمه سی ظاهر اولو یوردر عشق الهی وطاعت سلوک
قنی دیمکدر • هر گل نو ز گلرخی یاد همی کند ولی • هر یکی گل بر گل یوزلو
دن آکدر مدح ایدر ولی گوش سخن بشنو کجا دیده اعتبار کو •
سوز اشیدیجی قولاق قنی اعتبار کوزی قنی مراد ظاهره نظر بودر که
هر یکی گل که بیتر یر النده حد فوق اولان هر بر گلرخی آکدر اما سوز
اشیدر قولاق وعبرت آلور کوز یوق دیمکدر ومعنایه نظر مراد
بودر که هر کشف جدید که ظاهر اولور تجلی افعال وصفات و ذات
خبر ویرر اما بونی استماع ایدر قولاق و بوندن عبرت آلور سالک
قابل وطالب مقبل یوق دیمکدر • مجلس بزم عیش را غالیه ء
مراد نیست • عیش صحبتی مجلسنه مراد قلیه مسکی یوقدر • ای نفس
خوش صبا نافه ء زلف یار کو • ای صبانک خوش نفسی یار زلفنک
نافه سی قنی مراد عیش حق صحبتی مجلسنه مراد رایحه ء طیبه سی یوق
یعنی اثر فیض ظاهر دکل ای توجه سحری نفحه ء غیب هویت قنی دیو
صفر یدن استشمام منیض در حسن فروشی گلم نیست تحمل ای صبا •
گلک کوزللک صاتمسنه تحملم یوقدر ای صبا دست زدم بخون دل
بهر خدا نگار کو • ال اوردم کوکل قاننه الله ایچون نگار قنی مراد
بودر که صاحب کشفم دیمک کند وسن صاتوب تفاخر
ایدر وکنه جرم یوقدر ای توجه سحری لا جرم انفصالمدن الملی قاننه بو یادم
الله ایچون حوری ایچون نگار رقتی یعنی بکا دخی کشف الهی میسر اولوب
غیرک تفاخرندن خلاص اولم • شمع سحر گهی اگر لاف ز عارض تو زد •
سحرگی ونقعقندن سنک عارضکدن لاف اوردی خصم زبان

دراز شد خنجر آبدار کو، خصمک دلی اوزادی خنجر آبدار قتی مراد بودرکه
زخارف دنیا و نقوش ماسوی بنده فنا حب چشم دیوب
جلب قلب ایدر تجلیات جاذبه اظهار قلدیکه آنی افنا ایدوب قلب
سالکی تأثیرده دفع ایدر، گفت مکر ز لعل من بوسه نداری آرزو،
دیدی مکر بنم لعلمدن بوسه آرزو ایتمزسن، مردم از این هوس ولی
قدرت اختیار کو، اولدم بو هوسدن ولی قدرت اختیار قنی
مراد جانب الهیدن بکا خطاب روحانی اولوب روحم قلبمی
ایتمزسن مکرکه تصفیه قلب ایتمزسن دنلوب بن دخی جواب ویروب
بو آرزونک هلاکی بن اما قدرت اختیارم یوق حضرت عزت عنایتی
کرک دیدم دیکلدر حافظ اگر چه در سخن خازن گنج حکمت است،
حافظ اگر چه سوزده گنج حکمت خزینه داریدر از غم روزگار دون
طبع سخن گذار کو، روزگار دنیا غمندن سوز ویرجی طبع قنی مراد
بودرکه حکمت خزینه سنک خزینه داری بن اما غم زمان طبعم سوز
ادا قلمغه مجالی قومز خلاصه مراد حکمت و معرفت اظهارینه ملال بال
اولمموق کرک بنم خاطرم روزگاردن غمکین در اول جهتدن حقوق معارف
و لطایف ابراز ایلامزم دیکلدر ولهُ ایضاً مرا چشمیست خون افشان
ز دست آن کمان ابرو، بنم بر گوزم وار در قان صاچیجی اول یایی قاشلو
الندن، جهان بس فتنه خواهد دید از آن چشم و از آن ابرو،
جهان چوق فتنه گورسه گرکدر اول گوزدن و اول قاشدن مراد
روحک گوزدن و محبوب مجازینک شکایتی درکه گوز محبوب گوروب
قلب آکا محبت قیلوب خیل ماسوایی ایدوکلری یاندن جفا گوردکلرندن

گوزم

مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

ازان چشم دیدوکی یکنده
گوزنه اشارتدر
یا محبوب گوزینه
اشارتدر
بو بیانده
انکسنه دخی
اشارت
واردر

گوزم قانی آغلر لاجرم جهان وجود چوق فتنه گورسه گرکدر اول گوزدن
که محبوب مجازی یه ناظردر یا محبوب مجازی گوزندن و اول قاشندن
که انده واردر بیت در لود رلود رده او غرادن بنی، قلب مائل
چشم شاهد باز دو، غلام چشم آن ترکم که در خواب خوش مستی،
اول محبوبک گوزی قولی بن که مستلک خوش اویقوسندن
نگارین گلشنش رویست و مشکین سایبان ابرو، گوزل گلشنی
یوزدر و مشکین سایبانی قاشدر مراد گوزی گوروب قلبی قول اولدوغی
محبوبک گوزن وصف درکه دیرآنک گوزی مستلک خوش اویقوسندن
یوز گلشننده و مشکین قاشی سایبان یا نور دیکلدر بیت
دیده پوشیدن بباید ورنه کس قادر نشد خاطر خود را نگه دارد از آن چشم نگار
هلالی شد تنم زین غم که با طغرای مشکینش، بر هلال اولدی بدنم
بو غمدن که آنک مشکین طغراسی ایله که با شد هم که بنماید طاق آسمان
تنم اولا ای که گوستره آسمان مگر بندن قاشی مراد بودرکه حکم الهی یازیلن
خطهای خط ده اعلی در لاجرم هلال آسمان اکا حسب بگورندو کندن
منفعل اولوب تنم هلالی که نحیف اولمشدر ابروی محبوب
مجازی نه درکه انکا نکزه دیه بیت خط مصحف هست خط سبز دوست
جندهای حرفش هلال ابروی اوست، تو کافر دل نمی بندی نقاب
زلف و می ترسم، بس کافر قلب زلف نقابن باغلمزسن و قورقرن
که محرابم بگرداند خم آن دلستان ابرو، که محرابم دوندره اول
گوکل آلیجی قاشک بوکلمی مراد روحک نفسدن شکایتیدر که دیرسه
کافر قلبسن که غیب هویت نقابی ایلکدر که او تمزه محبوب مجازی

نظر حجاب اتمرسن اندن قورقمزسن کرچه ابرم آنک قاشی اوله نروان کورنه
کیران را جنبش طرفه طلکزاریست، کوشه دوتانلره آنک الی عجب
کلستاندر. کر بر طرف سمن زارش همی کردد چمان ابرو. آنک سنبلکی
جانبنه صالحی اولور قاشی مراد جبینده ظهور آلهی در و سمن زار
عالم مکاشفه در و ابرو رموز آلهیه در لاجرم کوشه لر کلستانی
ظهور آلهی در کرد آنک عالم مکاشفه سنده رموز حقی حرکاتن مشاهده
ایدرلر. همیشه چشم مستت را ملال حسن برزه باد. همیشه مست
کوز کره حسن یا بیمار شده اولسون یعنی قورلمقده و حاضر اولسون
کر از شست تو تیر او کند بر هم کمان ابرو. که سننک شستکدن
حسن یاینک اوقی ایه قاش یابی چکلر مراد مخاطبدن حضرت حقدر
و چشم مست ستر آلهی در آنک چابکلک دایما حاضر اولماسون طلب
ایدر که آنک غلبه سی آسمانده بیله جاریدر دیو وصف ایدر رباعی
کر نباشد ستر حق ستار را. ور نباشد عفو او غفار را
حال ما رسوایی و بدنامیست. نیست نیکی غایت بیکار را
رقیبان غافل و کار را از آن چشم و جبینی هر دم. رقیبلر غافلدر چونکه
اوله کوزدن و الندن دایما نظاره ایه کورنمک بیکانه هست و حاجب در میان تابرو
نیچه بینک دیه لوجه وار در و قیوجی اورته ده قاشدر مراد چشم اله
صفت بصر و جبین ظهور آلهی در لاجرم دیر بزم الله صفت بصر
و ظهور حقی ایله چوق خبر شیم وار در واسطه اورته ده رموز
آلهیه در اما اهل ظاهر بونده غافلدر بیت تجلی میکند شاهد بس
از چندین حجب ما را. ولی از کثرت پرده کمی بینی دید فنغ نعوان

دکر

ذکر حور و پری یی راکس نکو بدیا چنان حسنی. دخی حور و پری بر کیمسه
دیمز انکلین حسن ایله. که از ان چنین حسنست و این را چنان ابرو
که انکا بو نکلین حسن وار در و بو کا انکلین قاش مرادکم حور و
پری یی حسن حقه نسبت ایلمز دیمکدر بیت لیس کمثله شیء فرموده حق
بس کس چکونه کوید هست آن فلان نظیرش. اکرچه منزع زیرکه
بود حافظ در نکو کافی. اکرچه زیرک قوشی ایدی یا حافظ اینجو
آدلو لقمه تیر غمزه صیدش بود چشم آن کمان ابرو. غمزه اوقی
ایله صید ایلدی آنی اول یای قاشلونک کوزی مراد کندو نکلین غمزه جمالی
جمال اولدوغن حکایت ایدر بیت کناه عاشق بیچاره نیست ای نکو
کناه تست که رخسار دلستان داری. ونه ایضا
ای پیک راستان خبر سرو ما بکو. ای طوغری لو پیکی بزم سرو مز
خبرن دی. احوال کلبه بلبل دستان سرا بکو. کلبه احوالنی
قصه ایله بلبله دی مراد راستکر پیکندن نفخه قربانیه در که
اول مستقیم اولنلره خبر و یز بجید لاجرم اندن رتب اعلی خبرین
طلب ایدرب دیر اول مطلوب لطیف و محبوب نظیف احوالنی
عاشق حکایت کوی و حقیقت جویه دی. ما محرمان خلوت انسیم
غم مخور. بز خلوت انس محرملری یوز غم ییمه با یار آشنا سخن
آشنا بکو. آشنا یاره آشنا سوزن دی مراد بودر که عالم ارواح
خبر که خلوت انس ایدی اول حضرتده محرم ایدک الست بربکم ندا
استماع ایده انسید ایدک لاجرم ای پیک بزا انیه خبر ویرکدن

خدایست

تحاشی ایدوب بزی اجنبی صانوب نه بیمه یار آشنایه خبر آشنادی
بر این فقیر نامه ده آن محتشم بخوان ۰ بو فقره اول هیچیلو نامه سن
اوقی یا این گدا حکایت آن پادشا بکو ۰ بو کدایه اول پادشاه حکایتن
دیمرادر اول سلطان اعظم امرین بو فقره اوقی و او دولتشاه معظم حکایتن
بو کدایه دیدی دیمکدر ۰ دلها ز دام طره چو بر خاک فشاند ۰ کوکللر که
طره آغشته چون طپراغه صاچدی یا آن غریب ما چه گذشت از هوا بکو
بزم اول غریبمزه که نه واقع اولدی هوادن دیو مراد حضرت عزتیت
الهیه دن ایکن ارواحی خاک دنیایه صالدی بزم روح غریب تقدیر ازلی
و حب نه بزلی واقع اولدی دیمکدر ۰ گر دیگرت بدان در دولت گذر بود
اگر بر دخی سکا اول دولت قپوسنه اوغرمق اولورسه بعد از ادای
خدمت و عرض ثنا بکو ۰ خدمت ادا سندن و عرض ثنا سندن
صکره دیو مراد اول بیکه حضرت عزته ایصال خبر سپارشی درکه
اول خبر بودر ۰ در راه عشق فرق غنی و فقیر نیست ۰ عشق یولنده
غنی و فقیر فرقی یوقدر ۰ ای پادشاه حسن سخن با گدا بکو ۰ ای
حسن پادشاهی سوزی کدایه دیو مراد کندوسی فقیر ایکن اول
حضرتدن وحی قلبی و الهام الهی طلبیدر که طریق عشقده فقیر و غنی
بیک ندر ۰ هر چند ما بدیم تو مارا بدان مگیر ۰ هر نه قدر که بز بد ز
سن بزی آنک ایله طوتمه ۰ شاهم نه ماجرای حدیث گو بکو ۰ پادشاهم
کدا سوزی ماجراسن دیو مراد بودر که بز سیزه فرد ایسر قصد در اولور
حرکت افعل بنا ما انت اهله ولا تفعل بنا ما نحن اهله

حسنجه

حسنجه سن بزی آنک ایله مؤاخذه ایتمه طوتمه انکه وعموم رحمتوکه لایقدر
کرم مظهر کرم یعنی در بیکه خلایق در سزاوار اولان عفو و رحمتدر آن خل
هرکس که گفت خاک در دوست توتیاست ۰ هرکمسنه که دیدی دوست
قپوسی طپراغی توتیادر کو این سخن معاینه در چشم ما بکو ۰ دیو الکا
بو سوزی معاینه بزم کوزیمزه دی مراد بودر که جانب الهیدن اثر و خبر
توتیای بصردر دیلین کمسنه یه دیو بو سوزی بزم کوزیمز مواجهه سنده
دیسون تا که کوزیمز اچله ۰ صوفی که منع ما ز خرابات میکند ۰ صوفی
که بزی میخانه دن منع ایدر کو در حضور پیر من این ماجرا بکو ۰ دیو بنم پیرم
اوکنده بو ماجرایی دیو مراد بودر که سالک اولمین عامی بزی خانقاهدن
منع ایدر انک دیو قطع بو منع کلامن بزم شیخمز مواجهه سنده سویلیه که اول
شیخ سلوک طریقت و طلب حقیقت حنا فحص بیاله ایشون آن می در سبو
دل صوفی بعشوه برد ۰ اول شراب که دستینده ایکن صوفی کوکلنی شیوه
ایله آلدی ۰ کم در قدح کرشمه کند ساقیا بکو ۰ قدحده نازله نظر ایدر
ای ساقی دیو مراد بودر که عشق الهی سبوی وجود شیخده ایکن شیوه
و لطافتی و کیفیت حال ایله عامی اولانک کوکلنی آلوب سلوکه مائل
قلدی قدحده آنک قلبی قدحنه کیروب ناز و تعزز ایدر الا شیخ دیو
که مطلب عالم در بر بیم چو جمی زد آن هر زلفین مشکبار ۰ بر برینه چون
اوردی اول مشک یاغدر جی ایکی زلف اوجنی ایا سرچه داشت
بیا ای صبا بکو ۰ عجبا نه سوداسی وار در کله ای صبا دیو مراد بودر که
ان قلوب بنی آدم بین اصبعین من اصابع الرحمن یقلبها کیف یشاء
یعنی آدم اوغلانلرک قلبلری الله تعالینک جمال و جلال صفتلرینک ما بیننده در
موجبنجه چون صفت هدایت و خذلان قلوب عباده قناچلوب اولدی

صوفی دیوب عامی دیلرکه
تعبیر ایله فقیه لر

حدیث دیلر سیزه کری تعلیق
ایکی دوندن دیمکدن
والاعتبار دوندن
اسلام النهار

محجبا بسترآکهی نه در و نیزه نه واقع اولدی ای نفخه درباینده دی مرغ چمن
عو بیژومن دوش مکر بیست، چمن قوشی بنم صباغدن دون
کیجه اغلدی آخر بتر امتی که چه رفت ای صبا بکو، آخر سن بلوروسن
نه واقع اولدی ای صبا دیمکله مراد دون کیجه مناجات و عرض حاجات
ایدوب صباغدن بنم صباغدن معالک عاشق دخی اغلدیغیا بنم صولمک
درکاه حقده مناجاتی و دعامک استجابتی اولدیغیدر ای نفخه رباینه دمی
دیو استخبار ایدر جاه طیر وریست قصه ارباب معرفت، جان
بلبلیجه درا اهل معرفت قصه سی رمزی برو بیش صحبه شنیدیبا بکو، برزمزی
یوبیه تصنور مر خبری نقل دیکم مراد اول بیکلان استفسار رمز وصال ایدوب
واندن فکره کلندویه خبر و بر کلک طلبیدر که بو تربیت روحی و سبب فتوحی
حافظکرت مجلس او را ه می دهند، ای حافظ اگر سنگا انجمن مجلسنه
یول ویررلر ایسه می نوش و ترک زر ز ح دریه حنا بکو، شراب ابنج
و رباترکن دی الفرا یحیون مراد بودرکه اگر سنکا سلوک طریقت میسر اولورسه
عشق آلهی نوش ایدوب و اخلاص ایله عمل کلمکه مشغول اول، ولـه ایضاً
مزرع سبز فلک دیدم و داس مه نو، فلککم کشتهٔ خاطر اباسن کوردم
و یکی آیک اوراغنی یادم از کشته خویش آمد و هنگام درو،
کندوم اکلخیم خاطره کلدی یادیمکن وقتی مراد بودر که فلک که کوک
اکن کبیدر و هلال که اوراق کبیدر بونلری کورنجک الدنیا مزرعة الاخرة
حسنجه کندو الدیکم وقت حصادی اکلدم نه اکدم ایسه آنی بیچرکیدر
بیت اینچنین کفته حکیم غزنوی، هرچه کاری ای برادر بدروی، دیگر
اینچنین کفته حکیمی خوش شنو، گندم از گندم بروید جو ز جو، ها

فعلن
فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

خمیدن
یاتمق اویومق

کفتم ای بخت بخسبیدی و خورشید دمید، دیدم ای بخت یاندک
وایودش کنش بلوردی، کفت با این همه از سابقه نومید مشو، دیدی
بود و کلی ایله سابقه دن مأیوس اولمه مراد بودر که بختمه خطاب و عتاب
ایدوب دیدیم کیجه یاتوب اویودک عبادتدن قالدک شمس طلوع کلدی
اول بکا جواب ویروب دیدی بوایله ایکن سبقت رحمتی علی غضبی
موجبنجه رحمت سابقه دن امیدکسمه، قطعه لم لا ترتجی برب الوری
اما کیف فقطع من حالمه، المیقعا الصبی بنات آلاله بعبده ارحم من امه
بکر روی پاک و مجرد چو مسیحا بفلک، اگر گیدر سنک پاک و مجرد عیسی
کبی که فلکه از چراغ تو بخورشید رسد صد پرتو، سنک چراغکدن
کنشه ایرشور یوز ضیا مراد بودر که عیسی علیه السلام تا اهل اعدای شهوات
ایله کندوییی ملکوت قلمدی لاجرم فلکه پاک و مجرد کیتدی اگر سن دخی تجرد و
نظافت ایله معراج روحانی یه و سمایه عروج ایدرسنک نورکیزی اولان
سنده چوق استفاده ایدر، بیت پیش ارباب طریقت نکته
بس روشنست، ظاهر و باطن بباید جمله از طاعت بنور، تکیه بر
اختر شب دزد مکن کین عیار، اعتماد ایتمه کیجه اوغرسی یلدزه که بو
عیار، تاج کاوس ببرد و کمر کیخسرو، کاوسک تاجنی و کیخسرونک
قوشاغنی الدی مراد بودر که تنجم طالع کوکب سعد دیر دیوب اولکجه عمر
اوغرسنه اعتماد ایتمه که بو کوکب عیار و فلک غدار کاوس پادشاهک
تاجنی و کیخسرو پادشاهک قوشاغنی آلدی و انلری هلاک قلمشدر
مشو غافل که این محتاج خاموش، نکر دست آدمی خوردن فراموش
آسمان کو منو وش این عظمت کاندر عشق، فلک دیو عظمتی صاحبه

كه عشق ايچنده خرمن مه بجوى خوشه ء پروين بدو جو • آيك خرمني
بر اربه وار ولكر سالتيمي ايكي اربه مراد بودر كه فلك ماهه و پروينه
قادر اولمق ايله بو بيله عظمت صاتمسون وكندوين بيوك كورمسون
كه عشق آلتى ايچنده خرمن ماه بهاسى بر اربه وار ولكر سالتيمي بهاسى
ايكي اربه در يعني آغز بها اولور دكلدر • قطعه • لاهل الزهد اوصاف كرام
فتدركوا اوفي النصيب • الا قالوا الزهد في الدنيا فاسموا • بال الزهد
احباب الحبيب • گوشوار از زر ولعل ارچه گران دارد گوش • التونده
ولعلدن كوپه اگرچه آغز يعني صاغر ايدر قولاغي • دور خوبي گذرانست
نصيحت بشنو • گوزللك دوني در نصيحت ايشيت مراد بودر كه التونده
ولعلدن كوپه وار در ديو قولاغك صاغر اولوب عالم وجاله مغرور
اولمه كه گوزللك زماني باقي دكلدر نصيحت استماع ايدوب دولته
وزينته فريفته اولمه • بيت • ايا محبوب ايدينمه ملك وما لحيي
اونتمه كمي زمان انتقالي • چشم بد دور زخال تو كه در عرصه ء حسن
بيدقي كوز آراغ اولسون سنك خالكدن كه حسن بساطنده • بيدقي راند
كه برد از مه وخورشيد گرو • بر بيدق سوردي و آلدي ايدن و كوندن
اوكدل مراد خطابدن بودر حضرت خدا در وخاله دكي آننك نكته
حكمتي ونقطه ء صنعتي در كه بساط حسن عالمده جميع ارباب حسنه
غالب در • بيت • كما كنم قيمت كه مصنوع تو حيران شدم • هيچ عاقل نيست
كو در صنع تو حيران نشد • آتش زهد وريا خرمن دين خواهد سوخت
زهد وريا اودي دين خرمنني ياقسه گرك • حافظ اين خرقه ء پشمينه
بينداز برو • اي حافظ بو يوك خرقه يي آت و يوري مراد

بودر

بودر كه زهد صوري و رياي صوري و بيحضوري ديني خراب ايتسه گركدر
ايمدي اي حافظ لباس ريايي چرب اخلاص ايله صالك آ و چيق گرك
وله ايضا • گفتا برون شدى بتماشاى ماه نو • ديدى طرفه كتدك
يكي آيى تماشاسنه • از ماه ابروان منت شرم باد رو • بنم قاشلرم
آينده سنكا اوتانمق اولسون يوري مراد بودر حقيقت معشوق حقيقي
وخطابدن سالك عاشقه در كه چون حجره ء خلوتدن كه تماشاى عيد
هلالي ايچون چقه اول حضرتدن خطاب روحاني اولور يكي آي
تماشاسي ايچون حجره ء خلوتدن چقمه آنده خود بنم رموزم مشاهده
ايدر ايدك كه هر بر تجلي يكي آي در يكي آيدي امدي يا ول رموزدن
اوتان يوري حجره ء خلوته • عمريست تا دلت ز اسيران زلف ماست
بر عمردركه سنك كوكلك بزم زلفمز اسيرلرندندر • غافل ز حفظ جانب ياران
خود مشو كه دو • يارانك جانبي حفظندن غافل اولمه مراد
اول حضرت خطاب روحانيدر كه مدت مديده در كوكلك بنم غيب
هويتيمك وحب ذاتمده اسير اولوب ولكا مبتلا اولنلردندر
اول قيدي واندن اولان ياران اسيراني ترك ايتميوب انلرك جانبي
حفظندن غافل اولمه • مفروش عطر عقل بهندوى زلف ما • صاتمه
عقل عطريني بزم زلفمز هندوسنه • كانجا هزار نافه ء مشكين بنيم جو
كه انده بيك نافه ء مشك بر اربه يه در مراد بودر كه سنك عقلك عطري
قليل القيمة در آني بنم غيب هويتم صاتمه ديو عزيز طوتمه كه انده
نيجه ارواح طيبه ونفوس نفيسه بر اربه يه يعني غنا اقل در كه ارواح
اوليا انكا مبتلا واندن بلي زيانه يه در • تخم وفا ومهر درين كهنه كشت زار

وفا و محبت تخمی بو اسکی اکنلکده • انکه عیان شد که رسید موسم درو
اول وقت ظاهر اولور که بیچین وقتی اولا مراد بودر که تکمه حضرت حقه
محبت ایله و آنک عهدینه وفا ایله بو کهنه اکنلکده که دنیادر اول
محبت و وفا تخمنک حاصلنی بیچمک وقتی که زمان موت و آخرتدر انده
ظاهر اولور • ساقی بیار باده که رمزی بگویمت • ای ساقی کتور شرابی
که سکا بر رمز دییم • از سر اختران کهن و سیر ماه نو • اسکی یلدز
سرلرندن و یکی آی سیرندن مراد بودر که شمدیدک کواکب سبعه سیاره نك
حرکات و اوضاعندن و یکی آی سیندن لاینقطع اعتبار زیاده ایله اولان
تأثیراتدن سویلرایدم اما ایدی ای شیخ بکا عشق آلهی کتور که سوزلردن
سکا بر رمز دییم که تأثیر حرکات و اوضاع کواکبه دگلدر بلکه حضرت
حق شؤون اموره اراده متعلق اولور بونلر اسباب ظاهره
قبیلوندن بعضیله سبب ظاهر قلدوغی یکی دخی • یسئلونک عن الاهلة
قل هی مواقیت للناس والحج • حسبنجه یکی آی اولمه مواقیت و
سنین و وقت حج و سایر امر دین بلنمز ایدی لاجرم جمله رموز آلهیه
دن بریدر • بودر شکل هلال هر سر مه می دهد نشان • هلال شکلی
هر آی باشنده نشان ویرر • از افسر سیاوش و ترک کلاه زو •
سیاوشک تاجندن و زوک کلاهی ترکندن مراد بودر که هر آی باشنده
هلالک گورنمسی بخشش پادشاهلر تاجندن و کلاهی ترکندن نشان
ویرر که انلرک بو گبی تاجی و کلاهنک ترکی وار ایدی بعده گندولر
هلاک و یانلری و تاجلری خاک اولدی • حافظ جناب پیرمغان
جای دولتست • ای حافظ پیرمغان جنابی دولت یری

زو رستمک برادریدر

درس

درس حدیث عشق بر او خوان و بز و بشنو • حدیث عشق درسنی
انکا اوقو و اندن ایشیت مراد بودر که اوقیوب دولته ارمک استرسنک
دولت یری شیخ جنابی در حدیث عشق آلهی درسنی انکا اوقی
و اندن ایشیت که دولت ابدیه بولاسین که عزل و موت ایله انقطاع
مفارقت اولمیه • حرف الهاء مع الدال • ای که با سلسلهٔ
زلف دراز آمده • ای کیمسه که اوزون زلف زنجیری ایله کلمش سندر
فرصتت باد که دیوانه نواز آمده • فرصتک اولسون که دلو اوقشایجی
گلمشسن درمراد مخاطبدن شیخ در و سلسلهٔ زلف درازدن
مراد سلسلهٔ طریقتدر که شیخدن تا حضرت رسالت پناهه
واریر لاجرم انکا دعا ایدوب دیر که سنک فرصتک اولسون که
جمعیته مبتلا اولان نفس دیوانهلری اوقشیوب یعنی آنی سلسلهٔ
طریقته باغلیوب تربیت و اصلاح ایچون گلمشسن • بیت
تو بچنگال نزه خاص چو باز آمده • مکر از صید دل عام چو باز آمده
ساعتی ناز مفرما و بگردان عادت • بر ساعت ناز ایتمه و رسم و قاعده دوندر
عادتی • چون بپرسیدن ارباب نیاز آمده • چونکه اهل نیازک
صورمغه گلمشسن درمراد بودر که الحمد لله شیخ عزیز سن فقرایی
اتمکه مستحق سن اما شیخ خادم الفقرا اولور لاجرم سلیقه
خادمیه حسبنجه بر ساعت نازی ترک ایدوب عادتکی دوندر سن بر عالی
طالب اولنلرک احوالینی صوروب اصلاح و تربیت قیل بو حالک
عزتی نه خانه دگلدر • بیت • سلطان کم بود در کدایان آمد
گر بر سر بوریا نشیند شاید • بیتش بالاکه تو نازم چه بصلح و چه بجنگ
سنک قدرک اوگنده گونوب آنی مدح ایدرم نه مصلحتله جنگ

سنك قلدك اوكندر بلكو بوب آني مدح ايدرم نه صلح نه جنك كه بهر حال
مرا زنده ء ناز آمده ء . كه بهر حالده ناز ايرا شوق كلمش سن در مراد
علو مرتبه كي مدح ايدرم كرك اتباع و موافقتده كرك نزاع و
مخالفتده اولاين كه بهر حال مدحه لايق سن ناز و تعززه ايتمك
مستحق سن ديمكدر **بيت** خلعت ناز نزيبد جو بقد هر كس
بر تو زيباست كه شايسته ء ناز آمده ء . آب و آتش بهم آميخته ء
از لب لعل . صويي و اودي بر بريه قرشدرمش سن لعل لبكدن
چشم بد دور كه خوش شعبده باز آمده ء . يرمز كوز ارانغ
اولسونكه خوش حقه باز كلمش سن در مراد بودر كه وعظ و كلامك
كاه جمالدن كاه جلالدن خبر ويروب لطف ايله راجي قهر ايله خائف
ايدوب عجب صنعت ايدرسن يرمز كوز كه سندن ارانغ اولسون
بيت كوته نظرانرا نبود جز غم خويش . صاحب نظران را غم بيگانه
و خويش . آفرين بر دل نرم تو كه از بهر ثواب . آفرين سنك
يومشق كوكلكه كه ثواب ايچون كشته ء غمزه ء خود را بنماز آمده ء
كند و غمزه كك مقتولنه نمازه كلمش سن در مراد بودر كه نفسمي رياضت
ايله و اسبابه مواظبت بر اهلاك ايدوب كرو انكا رحم ايليوب
دعا و تعليم و تحصيل ثواب ايچون كلدك آفرين سنك قلب رحمكه
صوفيا روي بابروي نكارم منما آن . قبله آنست كه از بهر نماز آمده ء
زاهد چون با تو نه سخن كه بيجاي دلم . بنم زاهد مكر سكانه وزين
دار در چون كوكلم نيجا معطر مست و آشفته بخلوتكه راز آمده ء
مست و قرشوق راز خلوتكاهنه كلمش سن در مراد بودر كه
عاشق حق اولان زهد و طاعته مغرور اولمز و انكا التفات

قلمز

قلمز لاجرم بنم زاهد مكك سنك هنكده وزن و قدري يوقدر كه بنم
قلبمي جلب ايدوب عاشق صادق و طالب حق كلمك استرسن
الي صبا حال دلم بر بسوي حضرت دوست . كه تو در حضرت او محرم راز آمده ء
كفت حافظ دگرت خرقه شراب آلودست . ديدي اي حافظ بنه
سنك خرقه شرابله بلشمش مكر از مذهب اين طائفه باز آمده ء
مكر بو طائفه مذهبندن كرو كلمش سن در مراد بودر كه شيخ ديدي
بنه اي حافظ خرقه ء بدنك عشق آبي به بولشدرمش سن مكر كرو
مذهب صوفيه دن اولوب كلمش سن يا خرقه كي فاسقانه قلمش
كندوكي ملامتيه طائفه سندن ايدوب كلمش سن . ما رفته بوديم زدرش
باز كشيدم زلفش . رفتيمش باز بكفتا كه بيا باز آمده ء **وله ايضا**
از خون دل نوشتم نزد يك دوست نامه . كوكلك قاندن يازدم كعبت
فتنه نامه . اني رايت دهرا من هجرك القيامة . تحقيقا بن كوردم
و بلدم زماني سنك هجركدن قيامت مراد متكلمدن بونده روح
و دوستدن نفس در روح نفسا اعلام خبر ده كاتبه كوكل قاندن
مكتوب يازوب دير تحقيقا بن زماني سنك هجركك ايچون قيامت
كوردم يعني قيامتده يخيه كه نفسي نفسي ديرايسه بد حيحتمل نفسي
نفسي ديوب سني دعوت و موافقتك طلب ايدرم و قيامتده
اولجق احوالي و اهوالي مشاهده ايدرم **قطعه**
اما لحي هذه الدنيا لبيب . يحس و يشتكي الم الجراح
و ينوب نفسه اسفا و حزنا . و يسعد بالبكا و بالنياح
على عمر مضى في كسب ذنب . و عصيان و افعال قباح

بولنمشدر

مصراع تامله عطفدر مفعول ثانيدن
بلكه كه روح نفس عاشق
كيب متعلق ايدوب يد قوده
ايكي بياني اولمشدر
صح

رايت لفظي علم معناسنه اوليجق
آكا مفعول تقديره ايدر سيري دثر
ويرن القيامه در والهجرت مفعولنه
اوليجق بر مفعول تقديره ايدر
يس لفظ القيامه بدل اولور
دهرا لفظندن و كلمه من
اظرفيه در سنك هجركك
ايچون ديمك اولور
صح

دارم من از فراقش در دیده صد علامت • وار در بنم کوزمده
آنک فراقندن یوز علامت • لیست دموع عینی هذا لنا العلامة
دکلدر بو کوزمک یاشلری یکنا علامت مراد بودر که روح دیرکندوکی
قیامتده ملاحظه ایدوب اغانوحزهم لیوم تشخص فیه الابصار
مهطعین موجبنجه دخی فکشفنا عنک غطاءک فبصرک الیوم
حدید • حسبنجه کوزلرم یرندن قالقوب وهیبتدن متحیر اولوب
و تیشمه حالی اولیوب وجیرتدن تا حاس اینی میوب وآنجی
قانه بویانوب و بر طرفدن بر طرفه نظر ایدامیوب بو نجلیلی
علامتم وار در بیهان علامت کوزم یاشی دکلدر اگرچه بونکله ایله
مباهات ایدن دیمش • بیت • چندان گریستیم که هر کس بعد از کسی
آید بکوی تو نتواند ز ما گذشت • هر چند که از موده‌ام ازودی
نبود سودم • هر نکلو که حنیا دم اندن نفع اولمدی • من جرب
المجرب حلت به الندامة • شول کمسه که تجربه اولنمیش تجربه
ایده انکا پشیمانلق حلول ایدر مراد بودر که نفسمی تجربه کره ابتدم
واندن فایده کورمدم لاجرم نفسه اعتماد اتمکی ترک ایدرم والا
حضرت پیغمبر اولنوز ابوبکیون که یوسف علیه السلام دیمش
وما ابرئ نفسی ان النفس لامارة بالسوء • بیت •
هر که بدی کرد و بدی یار شد • هم به بدی خویش گرفتار شد •
پرسیدم از طبیبی از حال دوست گفتا • صورتدم بر طبیبه
دوست حالندن دیدی فی قربها عذاب فی بعدها السلامة
انجا یقین لقد عذاب وار در و آنک ارا قلقنده سلامت وار در

مراد

مراد بودر که بر طبیب دینلدن نفسی حالی صوردم دیدیکه اکا قرب ومجاورتده
عذاب وار در واندن بعد ومخالفتده سلامت وار در • قطعه •
عن المرء لا تسئل وسل عن قرینه • فکل قرین بالمقارن یقتدی •
فان کان ذا شر فجانبه سرعة • وان کان ذا خیر فقارنه تهتدی •
باد صبا زما همی تا که نقاب برداشت • صبایلی بزدن هم ناکاه نقاب
قالدردی • کالشمس فی الضحی تطلع من الغمامة • کنش کبی قبلقوشلقده
چیقه بولندن مراد بودر که کاهی نفحه ربانیه وعنایت سبحانیه ناکاه
بزدن نقابی وحجابی رفع ایدر لاجرم قبلقوشلقده وقعنده بولندن چیقن
کنش کبی منور اولورز • بیت • تو آفتاب حسنی وما سایه تو ایم •
ای آفتاب حسن از ین سایه رو متاب • گفتم ملامت آید اگر گرد کوت گردم •
دیدم ملامت طلوع الرسکن تحلک طوقن کولا زسیم والله ما رأینا
حبا بلا ملامة • والله بز کوریدک بر محبتی ملامتسز مراد بودر که
شو لکم ترک دنیا وطلب مولی ایدوب عبادتخانه جانبنی دورا اندی
اول اهل ظاهردن ملامت وطعن اشیدر اما محبت ملامتدن اولمز
لاجرم ولا یخافون لومة لائم حسبنجه ملامت وتشنیعه اعتبار اتمیوب کیدر
اگر کوینید از آتی وسالوس • بکویم دو صد چندان دمی رو •
وگر از خشم دشنامی دهد دست • دعا گن خوش دل خندان می رو • حافظ چو
طالب آمد جامی بجان شیرین • حافظ چون طالب در بوزه جان
شیرین ایله • حتی یذوق منه کأسا من الکرامة • حتی طاده اندن
بر جناق کرامت مراد بودر که شو لکم نفسی نفیسنی ریاضت ایله عشق آلهیه
ویروب آنی آلوب مالک اولا اول حضرتدن اعزاز وکرامت ذوق ایدر

ضمیر مؤنث قرینه در که دوست ده مراد
نفس در که نفس خویشتن
سما عیب

تکریم واکرام بر معنی در
کرامت دخی بوندن
بر اسم در

لاجرم ان اکرمکم عند الله اتقیکم • حسبنجه مکرم دخی صاحب کرامت اولور
سبحان من ذکره عز لذاکره • وان یخفل فی الاقوال واجتهد فولایقا
ازمن جدا مشو که توام نور دیده ءی • بنده ارا اولمه که سن بنم کوز بیک
نوری یاسن محبوب جان ومونس قلب رمیده ءی • جانمک محبوبی واورکمش
کوکلمک مونسی سن مراد متکلمدن بدن ومخاطبدن نفس در پس بدن نفسه
دیر بندن جدا اولمه که سن اولمکش بن کورفز ایدم زیرا که بدن ایاقلو اعمی کبیدر
ونفس ایاقسز بصیر کبیدر لاجرم ایاقسز بصیر ایاقلو اعمی یه سوار اولوب بو
آنک ایلکوروب عمل ایدر ونفس روحک محبوبی وعمل حقدن نصرت اتمکن
قلبک مونسی در چون بونلر مجتمع ومتفق وموافق اولوب طاعت ایدلر
مقصد اقصی یه ومطلب اعلی یه واصل اولورلر • از چشم بخت خویش مبادت
کزند زانکه • کندو بختک کوزندن سکا ضرر اولمسون زیرا دلبری
بغایت خوبی رسیده ءی • دلبرلکده خوبلوغ غایتنه ارشمش سن در مراد
لسان بدندن نفسه نصیحتدر که بدنک نوری وجانک محبوبی وقلبک مونسی
اولوب جمله قوای بدنیه وروحانیه وقلبیه حاکم اولدوغکدن کمغرور اولوب
سکا کندو بختک کوزی دکوب اغترار ایله ضلاله دشمه دیمکدر • بیت
بولو کبی دولته مغرور اولمه • اوقات فکر ایله یاربی نولور احوال • آز
دامن تو دست ندارند عاشقان • سنک اتککدن ال دوتمزلر عاشقلر
پیراهن صبوری ایشان دریده ءی • بونلرک صبر ایدجیلکی کوملکلی یرتمش سن
در مراد السنه ی بدن وروح وقلب وبونلرک قواسی قوتدن نفسه خطابدر که
عاشق حق اولانلر سنک اتکک الدن قومیوب طاعته دعوت ایدرلر
زیرا بونلرک جری کوملکلی یرتوب عصیان ایتدوردن سن لاجرم مرز

باعث

باعث اولان نفعه سبب اولور نته کیم یوسف علیه السلام کوملکی وجاؤا
علی قمیصه بدم کذب • حسبنجه یعقوب علیه السلام کوزنه ضرر سبب ظاهر
اولوب اذهبوا بقمیصی هذا فالقوه علی وجه ابی یأت بصیرا موجبنجه
سبب محنت بصر اولدی • دل بودم دار که رسی بهم بروز وصل • قورقمه
غافل اولمه وصل کوننه ایررسن شبها چو زهر فرقت جان کشیده ءی •
کیجه لر چون جانان فرقتی زهرن چکمش سن در مراد بو در که هر کیجه ریاضت
زحمتن چکه وصلت نعمته واصل اولور • بیت یاردیمش الکم جور وجفا
کرایه رز • قتلنورسه صوکی اوجی مهر ووفا ایدرز • منع مکن زعشق
وی ای مفتی زمان • بنی منع ایلمه آنک عشقندن ای زمانه مفتیسی معذور
دارمت که تو اورا ندیده ءی • معذور دوترم سنی که سن آنی کورمامشسن ار
مراد کندو زمانه مفتیسی اولان عشق آییدن درموز طریقتدن غافل اولدیغچون
منع وطعن اتمشیدی آنی حکایت ایدوب ومعذور منع ایلیوب دیلمدوکی
ایچون منع ایلدوکی معذور دوتدوغن خبر ویرر • قطعه هر تو شاهد عشقت
جمال دل مرد • کی کند میل جمال انکه برای بیت جمیل • کر بودی قاعده حجت طلب نادانی
حجتم بس بود الجنس الی الجنس یمیل • این سرزنش که کرد ترا دوش حافظ
بو طعنی که ایلدی سکا دون کیجه ای حافظ بیش از کلیم خویش مکر پاکشیده ءی •
کندو کلیمکدن زیاده مکر ایاق چکمشسن واوزاتمشسن در مراد کر دالفظنک فاعلنک
مفتی اولدیغی تقدیرجه سکا آنک طعنی حدکدن تجاوز ایتدوکک ایچوندر کرم
الله امرأ عرف قدره ولم یتعد طوره حسبنجه کشی مقدارندن تجاوز اتمک
کرکز در دیمک اولور وکر دالفظنک فاعلندن مراد دوست اولدیغی
تقدیرجه عجزدن واقع اولان طعنی حضرت حقدن الخلیوب تادیب آلهی

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن

مفعول ثانی علامت مفعول ثانی علامتی

اکر شمع لحوظ ملاحظه قلنمق کرکدر دیکیدر ولها ایضا ای از فروغ رویت روشن
چراغ دیده، الواکه سنک یوزک ضیاسندن روشن کوز چراغی نور روشنی
ز چشم مست چشم جهان نادیده، سنک مست کوزکدن روشنا جهان کوزی
کور محضدر مراد متکلمدن بدن و مخاطبدن نفس در مصراع اول مفهومی
بیت سابق مطلوبیدر و مصراع ثانی مفهومی بودر که جهان کوزی سنک
چشم مستکدن کی شهوات کورمکله که روشن کوز کور محضدر همچو تو
نازنینی سرتا پا لطافت، سنک کبی برنازنین باشندن ایاغه لطافت
کیتی نشان نداده ایزد دنیا فریده، جهان نشان ویرمشدر حق تعالی
بیر محلدر مراد نفسک کمال لطافتنی بیان و آنک کبی لطیف بو جهانده
مخلوق دکل ایدوکن ذکردر، بر قصد خون عشاق ابرو و چشم شوخت
عاشقلر قانی قصدنه سنک شوخ قاشک و کوزک کاه این کمین کشاده
کاه آن کمان کشیده، کاه بو پوسو آچمش کاه اول یایی چکمشدر
مراد بودر که روح و آنک قواسی بلکه بدنک جمیع اعضاسی نفسه عاشقلر
در و بو تجلیه حقه عاشقلر واردر اما نفس بو عاشقلرک قانی و هلاکی قصدنده
کوز پوسوسن آچمش و قاش یایین چکمش یعنی کوز و قاش سببی ایله بونلری
هلاکه قصد ایتمشدر، تاکی کبوتر دل باشد چو مرغ بسمل، تا نیجه یه
دک کوکل کوکرجینی بوغزلنمش قوش کبی از زخم تیر چرخت در خاک و خون
طپیده، سنک چرخ اوقک زخمندن طپرانده و قان نده طلا عقده در
مراد بودر که بدن نفسه دیر نیجه یه دک دل کوز اوقن کوکلم اورب آنک
زخمندن بوینی بوغزلنمش قوش کبی مضطرب ایدرسن، از سوز سینه
هردم دودم بسر برآید، سینه حرارتندن هردم توتنم باشه چقر

جون

چون عود چند باشم در آتش آرمیده، عود کبی نیجه یه دک اودیم
اودده قرار ایتمش مراد بودر که بدن نفسه دیر سنک اودکدن کوکسمده
اولان حرارتدن توتنم باشمه چقر نیجه یه دک عودکبی اوزدن اودیم
کر زانکه رام کردد بخت رمیده با من، اکر مطیع اولورسه اورکمش
بخت بکا نهم زان دهان برآرم کام دل رمیده، بن اول آغزدن
حاصل ایدیم اورکمش کوکل مرادن. مراد بودر که بدن دیر اکر میل طاعت
بکا طاعت ایدرسه آغزدن ذکر و عبادت مرادن حاصل ایدیم
میلی اکر ندارد با عارض تو ابرو، اکر بر میلی اولمه سنک عارضکه قاشک
پیوسته از چه باشد چون قد من خمیده، متصل نه دن اولور بنم
قدم کبی بوکلمش مراد ابرودن رمز حقدر آنک میلی وجه الله طرفنه
در و ارشادی انحاء در آنوکون بنم قامتم کبی منحنی درکه مائل اولان
منحنی و راکع و ساجددر، کر بر لبم نهی لب یابم حیات باقی،
اکر لبیمه قورسک لب بولورم حیات باقی، آن دم که جان شیرین باشد بلب رسیده
اول وقت که طاتلو جان لبه ارشمش اوله مراد بودر که جان آغزه کلدوکی
وقتده من کان آخر کلامه لا اله الا الله لقد دخل الجنة حسنجه
چون سنک کلامکی و نامکی بنم لبیم کلم حیات ابدیه بولورم کر ایمان
ایله اولورم و جنته داخل اولورم، تاکی فرو کذاری چون زلف خود دلم را
تا نیجه یه دک آشفته الترسن کند و زلفکی کوکلمی سرکشته و پریشان
ای نور هر دو دیده، باشنی دونمش و پریشان ایلیکی کوزم نوری
مراد بدنک نفسه خطابیدر که نیجه یه دک کوکلمی زبون و مغلوب و حیران
منکوب ایدرسن، در پای خار هجران افتاده در کشاکش،

هجران دکینی که دیده دوشمش اضطرابده * از گلشن وصالت هرکز کلی نچیده *
سنك وصالك کلشننده هرکز برکل دیرمدك مراد بو نك نفعه شکایتی
تکمیل حالی حکایتی در کردل خار هجران دینه دوشوب و گلشن وصلندن
منتفع اولمدی سنك سببك ایله دیر * مارا بضاعت اینست کر در مذاق
افتد * بزم تماشم بود ار سنك مذاقكه دوشرسه * در پای شوح حافظ نبویس
درج بد * حافظك شوکی دریاسن یاز دفترده مراد نفعه بیندر
اکر مذاقکه واقع اولوب بسندیده ذوق صحیح دار ایسه حافظك شوکی
دریاسن یازب اندن جواهر اخراج و منافع استخراج ایدوب
نصیحت پذیر ویك دست کیر اوله * کر دست من نکیری با خواجه بازکویم *
اکربنم الم دوتمزسنك افندی یه کرودیرم * کز عاشقان مسکین دل
می برد یا بد یده * که مسکین عاشقلردن کوکل الورسن کوز ایله مراد
بودر که بدن نفعه دیر اکر بنم الم الوب عبادتده موافقت اتمزسنك
ولا نکلنی الی نفسی طرفته علی موجبنجه حضرت حقه مناجات ایدرم کر
عاشقلر کوزنه که زخارف دنیا و شهوات کوسترو ب کوز ایله کوکللر
دن الورسن **ولد انجا** خنك نسیم معنبر شمامه دلخواه * لفظ
خنك ضم خا و نون ایله مرادف طوبی در بخلوم مناسنه ونسیم
خوش بخنولو یلدر و معنبر اسم مفعول صیغه سیدر عنبر لفظندن و
شمامه لفظ عربیدر بیلنقج در ولفظ دلخواه وصف ترکیبی در معنای
مصراع بودر که بختلو خوش قنقولو عنبر لنمش بلکه کوکل دیلکی بیلنقجدر
که در هوای تو برخاست بامداد بکاه * لفظ برخاست الف ایله
قالقدی معناسنه در بامداد صباح در بکاه ارکن در معنای مصراع بودر که
سنك

سنك هواکده قالقدی صباح ارکندن مراد خطابدن حضرت حقدر
انکا دیر بختلو نفحه ربانیه رطبیه که سنك محبتکده ظاهر اولدی
سحر وقتنده ارکندن لاجرم اول نفحه رطبیه یه که خطاب ایدوب دیر
دلیل راه شو ای طایر خجسته لقا * لفظ عربیدر لقا لغتده قتشمق
و بولشمق معناسنه در و عجم استعمال ایتده صورت معناسنه در معنای
مصراع بودر که یول قولاغزی اول ای صورتی مبارك قوش * که دیده آب
شد از شوق خاك آن درکاه * که کوز صو اولدی اول درکاه طپراغی
شوقندن مراد اول نفحه ربانیه دن دلالت در که حق طلبی و کوزی
اول شوقدن آغلمقدن آب محض اولدی دیو مبالغه در **رباعی**
طوبی لعبد کف شهوته * وحمی من النیران مهجته * والدمع شفیع له لذلته *
اجراه راجیا بدر رحمته * بیاد شخص نزارم که غرق خون دلست *
بنم آرق شخصم یادنه که کوکل قاننه غرق * از هلال را زکنار افق
کنند نکاه * هلاله افق کنارندن نظر ایدرلر مراد شو یله ضعیف و
نحیف اولدم که هلال بکا نمونه اولوب بنم یادمه انکا نظر ایدرلر
آنی کورب بنی کورمش کبی اولورلر و خلاصه مراد طالب دوست
مرتاض و ضعیف اولموق کرك و نحیف اولان مشار الیه بالبنان و
منظور عیون انان اولور دیمکدر **بیت** هر شب تخمید وز
غمت مهی نود ضعیف * منظور خلق عالمیان شد از ان هلال *
ز شوق روی تو روزی که از جهان بروم * سنك یوزك شوقنده
بر کون جهاندن کیدم * ز تربتم بدمد سرخ کل بجای کیاه * بنم قبرمدن
بیتر قزل کل اوت یرنه که مراد ظاهره نظر یوزك کل کبی قزلدر آنك شوقی

نزار / رنجه و آرق

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

ایله اولدیغی قبرده اودت بیرنه قزل کل بیتر دیمکدر بیت چشمی خیالی ایله
اولورسم نگاریمک ٭ نرگس بتوره چو زمره خاکی مزاریمک ٭ معنی یه نظر
مراد بودرکه وجه الله سنکو قندن اولدیکی قبرمدن اثر کشف ظاهر
اولورکه زایرا اولانلر اندن مستفید اولورلر بیت پس از بردن
شود تا نیز من بیش ٭ چنانکه از نیام بیرون شود تیغ ٭ منم که بلی تو
نفسی می کشم زهی خجلت ٭ بنن کر سنر نفس چکرم زهی شرمسارلق
مکر تو عفو کنی ور نه چیست عذر گناه ٭ مکر سن عفو ایدسک یوخسه
نه در عذر کناهم مراد بودر که عاشق حق اولان بر نفس الله ذکرندن
خالی اولمیوب کرک زیرا که نسیان حق ذنب عظیم در مکر حضرت حق
عفو ایده که بو کناهه عذر یوقدر شعر ان وجدتم ماسوی الله
فی الفؤاد ٭ عذبوا قلبی بنیر البعاد ٭ بیت زبنده ترک ذکر حق چون کناه است
کناه از بنده و عفو از خداوند ٭ ز دوستان تو آموخت در طریقت مهر
سنکر دوستلر کردن اوکرندی محبت طریقتنده ٭ سپیده دم که هوا
چاک زد شعار سیاه ٭ ارته یری آغزدی وقتنده که هوا چاک
قلدی قره ایچ قفتانن مراد بودرکه حضرت حق دوستلری یاسحرخیز
اولورلر واول وقتده جامه چاک ایدرلر سوادی بولردن اوکرندی یا
مکر که فجر طلوعی زماننده سیاه لباسنی چاک ایدر بیت کربوت رفع
حجب نبود عجب بیش رخش ٭ شب رود از چشم مردم چون بدید آید سحر
مده بخاطر نازک ملالت از من زود ٭ خاطر نازکه ملالت ویرمه بندن
تز چک که حافظ تو خود این لحظه گفت بسم الله ٭ که سنک حافظک
خود بو لحظه ده دیدی بسم الله مراد بونده روحک نفخه خطابنی حکایتدر

که

که روح انکا دیر برکه چوق سویله وجوق اوقه انک کلامنده
اوضنورلر سنک نازک خاطرک که بنم کلامندن تز چکر او مضمون
ابتدا آیه کلامده یدن که شمدیکی بسم الله الرحمن الرحیم دیدیم وله ایضاً
در سرای مغان رفته بود و آب زده ٭ مغان سرای قپوسی سپوریلش
ایدی و صوارلمش ایدی نشسته پیر و صلایی بشیخ و شاب زده ٭
اوتورمش پیر قوجه یه و یکیده صلا ادرمش خانقاه قپوسی سپوریلش
و صو سپلمش و شیخ اوتورمش پیر و جوانه ارشاد ایچون صلا دیمش دیمکدر
سبوکشان همه در بندگیش بسته کمر ٭ دستی چکیجیلر دوکلی آنک
قوللغنده یا غلامک قوشاق ولی ز ترک کله چتر بر سحاب زده ٭
ولی کلاه ترکندن چادری بولت اوزره اورمش مراد بودرکه شیخی شراب
کوبنه تشبیه ایدرلر که عشق آلهی وکیفیت منبعی در و سبو کشان یعنی
دستی ایله شراب طاشیانلر خلافت درجه سنه ارمش سالکلردر
غیره شیخدن افاضه یه قادر در لاجرم انلر خانقاهده خدمته بیلی باغلمشلر در
ترک تاج دولت دنیا ایتدکلری ایچون دولت آخرته واصل اولوب
درجه عالیه بولمشلردر فروغ جام و قدح نور ماه پوشیده ٭
جام و قدحک ضیاسی ای نورینی اورتمش عذار مغبچگان راه
آفتاب زده ٭ مغبچه لرک عذاری کنش یولن اورمش مراد جام و قدحدن
قلب شیخ و لسان واعظدر که آنک نوری علم ظاهر اهلنک نورینه
غالب اولمشدر و سالک مبتدی و شاب مهتدی التهاب الحاصل
عندی بمنزله ملایکتی ٭ حسبنجه ملکک محبوبدر که محبوب ظاهرک
یولن اورر اهل الله قتنده آنلر رغبتن کیدرمشدر ز تازه عربده

منتخب علی فقلاتن مفتعلن فعلن
رفتن فهم رالیلم منقولدر
رفتن الفقطندن کرکلم رالیه
سپورمک معناسنه در
مه

شاهدان شهرين كار لذيذ عملو محبوبلرڭ ناز و جنكلندن شكر شكسته
وگل ريخته رباب زده • شكر ضمننده وگل دوكلمكنده و رباب اورمقده
مراد بودر كه اول سالك مبتديلر و طالب معتقديلر لذيذ العمللر در انلركه تعرض زنده
وانلرڭ شياطين جن وانس ايله جنكلندن مجلس فتوح و هوا مختل و
خراب اولمشدر • كرفته ساغر عشرت فرشته رحمت • عشرت قدحن
دوتمش رحمت ملكي • ز جرعه بر رخ حور و پري كلاب زده • جرعه دن
حور و پري يوزنه كلاب اورمش مراد بودر كه مجالس ذكره كه ملائكه رحمت
حاضر اولوب غبار دائره حشركن اولوب بعده مقاملرينه رجوع ايدوب
حوريله وجانه وجنه بونلرڭ بقيه حالتلردن فيض عبا دنيدن خبر ويرلر
سلام كردم و با من بروي خندان گفت • سلام ويردم و بكا كولر يوز ايله
ديدي • كه اي خمار كش مفلس شراب زده • كه اي خمار چكيجي شراب
اورمش مفلس مراد بودر كه اول خانقاه شيخنه سلام ويردم اول بكا بشاشت
وجه ايله ديدي كه اي دنيا شرابي اورمش مخمور خمر غفلت اولمش عمل
آخرتدن مفلس بو بيت مرهونلرده • كه اين كند كه تو كردي بضعف
همت وراي • كم ايدر بوني كه سن ايتدڭ همت و فكر ضعفي ايله
ز گنج خانه شده خيمه بر خراب زده • او خزينه سندن كه كتمش او كره
خراب اوزره چادر اورمش مراد بودر كه بو سنڭ ايتدوكڭ ايشي
كم ايدر كه همتڭ و فكرڭ ضعفندن كنج آخرتدن كيدوب خراب
دنيا اوزره چادر قوروب آنڭ ايچنده اولاسن • وصال دولت بيدار
ترسمت ندهند • اويانق دولت وصالي مقرر قورقرن سكا ويرميه
كه خفته بر تو در آغوش بخت خواب زده • كه ياتمشسن در

بخت

بخت قوجاغنده اويقو اورمش مراد بودر كه سكا دولت وصال و يركميه
ديو قورقرين كه ونحن اقرب اليه من حبل الوريد موجبنجه سكا
قرب حق حاصل ايكن غفلتده سن • فلك جنيبه كش شاه نصرالدين است
فلك نصرة الدين شاهڭ يدكين چكيجي در • بيابين كه ملكش دست در ركاب زده
كل كور كه ملك آنڭ اوزنكيسنه ال اورمشدر مراد بودر كه شاه نصرالدين كه رسول
الله صلى الله عليه وسلم حضرتلريدر بايمه مؤمن متقي در كه فلك آنڭ يدكين يدجيسي
ومراكبني كودجي در كه براق خيشتن آنوكا ايچون بسلنور و فلك آنڭ زنبيدره
اولور وليله معراجده جبرائيل عليه السلام آنڭ براقه سندرمش در و بيوم قيامتده
حضرت رسولي و هر مؤمن متقيولي ملك براقه سندرنب دخي طرقونا بلغي جاودكن
ولولدن كيديك ديو ديو جنبته آلوب كتسه كركدر • عروس بخت بدان
حجله با هزاران ناز • بخت كليني اول كردك اوزنده بيڭ نازايله شكفته
كشته و بر برك گل كلاب زده • آچلمش و گل يپراغنه اوزره كلاب اورمش
مراد عروس بختدن حور در و كردكدن مراد جنتدر انده حور بيڭ
بيڭ نازدا عزاز ايله آچلوب گل يوزينه اوزرينه گل يوزك اوزره كلاب
اورر • خرد كه ملهم غيبست بهر كسب شرف • عقل كه خبر الهام ايدجيدر شرف
كسبي ايچون • ز بام عرش صدش بوسه بر جناب زده • عرش طامندن يوز
بوسه اوردى و جانبنه اورمش مراد عقل مجرد يا ملائكه مقدسه كه خبر الهام
ايدجيلردر انلر كندولره تحصيل شرف ايچون عرشا و زيندن اهل جنت
اوي جانبين ابرلر كندولره بوني شرف ويرلر دعكيدر • بيا بميكده
حافظ كه بر تو عرضه كنم • كلامجي نه يه حافظ كه سكا عرض ايدم يوز
هزار صف ز دعاهاي مستجاب زده • بيڭ صف مستجاب اولمش

دعالردن مراد اول شیخک کلامن نقلدر که بکا دیدی کل خانقاهه ای
حافظ که سکا عرض ایده یم چون مستجاب دعالر که استجابت دعا صلاح عمل
و صفای قلب ایله اولور و بو حال اهل خلوتده و کنج عزلتده اولنلرده بولنور
یا مستجاب اولور دعالر وار در انلری شیخ ارباب طریقته تعلیم ایدر که اثر اوله
دعاره طلب مولی ایچون مشغول اولورلر **وله ایضا** دوش رفتم بدر
میکده خواب آلوده ، دوله کچه کتدم میخانه قپوسنه اویقو بولنمش خرقه تر
دامن و سجاده شراب آلوده ، خرقه تر اتکی یاش و سجاده شرابه بولشمش
مراد بودر که خانقاه قپوسنه واردم تمام تیقظ اوزره دکل ایدم ظاهر و باطنم
تلوث ایله دنیت جنابتم عشق ایله مخلوط ایدی ، آمد افسوس کنان مغبچه
باده فروش ، کلدی مسخره لغه ایچی اولان حالده شراب صاتیجی مغبچه
کفت بیدار شو ای ره رو خواب آلوده ، دیدی او یان ای یوله
کیدیجی اویقو بولشمش کسنه مراد بودر که بر سالک ناصح که هنوز تمکین بولمش
ایدی بکا تحذیر ایله دیدی اویان ای سالک غفلت آلوده که سلوک طریق
حق کمال تیقظ ایله اولور **بیت** چون رسیدن بشهان سهل نباشد ای شیخ
کی بود سهل رسیدن بخداوند جهان ، شست و شویی بکن آنکه بخرابات خرام
بو موج وار یقوق اول اندن خراباته صالن یعنی کل تا نکردد ز تو این دیر خراب آلوده
که بر صفا و بر نظیر اغه بولشمش صومعه دکل درکه لن یلج الملکوت السموات
والارض من لم یولد مرتین حسبجه اولا و آلوده دن طوغمق ثانیا طبیعت بشریه
دن طوغمق کرک زیرا مادام که طبیعت بشریه ایله اختلاط اوله صفای
کلی میسر اولمز **رباعی** نیست عشق لا یزالی را دران دل هیچ کار **هامی**
کو هنوز اندر صفات خویش ماندست استوار ، ای مجلس را نامدست از

دوستان

دوستان در راه عشق ، ای زوال ملک صورت ملک معنی در کنار ، کفتم ای
جان و جهان دفتر کل عیبی نیست ، کفتم ای جان و جهان بنم دیدم
ای جان و جهان کل دفتری عیب دکلدر کرشود فصل بهار از می
ناب آلوده ، اکر اول بهار فصلنده شراب صافدن بولشمش مراد کلدن
کشف و فصل بهاردن زمان بسط در و صافدن غرابدن عشق خالص در
چون انکا بویله رموز ایله سوز سویلدم کفت حافظ لغز و نکته بیاران
مفروش ، دیدی ای حافظ لغزی و نکته یی یارانه صاتمه آه ازین
لطف با نواع عتاب آلوده ، آه بو لطفدن که انواع عتاب ایله بولشمشدر
مراد بودر که اول سالک دیدی طریقته سلوک ایدن کسنه صوفیلره علم ظاهر
کلمنی بحر اتمک کرکدر خواجه حافظ دیر که بو اکرچه بنم علوم و معارف
ایله التقاتمی ذکر در اما سلوک آدابی بلمزسن دیمکدر که سالک مبتدی
سالکت کرک و ترک دعوی اتمک کرکدر و علم کا فنی اودر معرفت کرکدر و کندوسنی
اقجای حقیر عد اتمک کرک و اقچی صوفی سندن یکدر دیمکدر لاجرم بو جوق
نوع عتابدر **وله ایضا** دامن کشان همی شد در شرب زر کشیده
ایکی سوز بیرک کیدر ایدی التون چکلمش قطیفه ده یعنی التونلر قطیفه قفتانلر
صد ماه روز عشقش جیب قصب دریده ، یوز ای یوزلو آنک عشقندن
انجم کتان قفتان یقه سن بیرتمش **بیت** عجب آن نیست که محبوب جهانی
تو نحس عجب آنست که توهم محبوبی باشد ، غزل سابقک بعضا بیاتی بوکا
دلالت ایدر که خواجه حافظک یارانندن برلا بر باده نوش محبوب اولا
کنند و سیله انکا مساعده اعتوب باقی یاران دخی نهی ایدوب و انکا بند ایلیوب
لاجرم الحق فرحسنی اول یوزدن رنجیده خاطر اولوب التونلو قفتانی

ایله منکر آدم و مستانه آنکن سوز بیا پیرک کیدوب نیچه محبوبلر آنک محبتنده
یقه‌لرینی چاک ایله‌یه پس بو غزلده ماجرایی حکایت ایدوب آنی وصف ایدر
از تاب آتش می برگرد عارضش خوی * شراب اودی حرارتندن آنک
یوزی اطرافنده تر چون قطره‌های شبنم بر برگ گل چکیده * شبنم قطره
لری کبی گل یپراغی اوزره طامش مراد اول محبوبک وصف ایدوکی منظوقدن
ظاهر در * لفظی فصیح شیرین قدی بلند چابک * بر لفظی فصیح شیرین بر بوی
قدی چابک * روی لطیف دلکش چشمی خوش کشیده * کوکلی چکیجی
لطیف یوز بر خوش کشیده کوز مراد چشم کشیده دن اولدر که ظاهر
اولوب کاف مستطیح کبی اولوب قصداً ایله کوزی آچمز ناز ایدوب کوزینی
سوزوب نظر ایدر یکی کورنه‌که بیت ز چشمش یک نظر کافی بود لیکن چو
می بینم * کجا آن دل که من دارم قبول آن نظر کردد * یا قوت جان فزایش
از آب لطف زاده * آنک جان ارتوجی یاقوتی یعنی لبی لطف صوبندن
طوغمش * شمشاد دوش خرامش در ناز پرورید * آنک خرامش صالنجی
قامتی نازده بسلنمش ار مراد شمشاددن قامتیدر آفرین حواجه حافظ
که عجب وصف حسن ایله حسن محبوبی وصف ایلمش و هزاران آفرین
که انکا مساعده ایدوب رضایی دیدوکن که دیمش غزل مبادا که زندگی باده باشند
همه بایست او آماده باشند * بر لب روی که ساقی باشد انجا * زهر زنکی که خواهی بازده باشند
دران مجلس محکم ناکهانی * عزیب توبه کارا افتاده باشند * بحسب حال هر یک از حریفان
زهر جاکیا سخن یک ده باشند * حضوصا هر کلام از اهل مجلس * بدو در خوبش هزار آزاده باشند
دران حالت کنند بر دالی توبه * لبو ده یاخود کا ومادر باشند * قضا را حز رضا نبود رضایی
مبادا که اینچنین افتاده باشند * الا لعل دلکشش بین وان خنده زیر لب

اولکه چکیجی لعلی کور و اول بر فتنه کوکلی کوز وان رفتن خوشش بین وان
کام ارمیده * اول خوش کتمسن کور و اول دلکلمش آدیمن مراد
بونده دخی وصف بلیغ ایدوکی ظاهر در وکیدرکن کاه کاه توقف نازدن
بر نوع عدر و یار انزل ما عده اولوب دعوت توقفی ایچوندر
آن آهوی سیه چشم از دام ما برون شد * اول قره کوزلو آهو بزم
آغمزدن حیقدی یاران چه چاره سازیم با این دل رمیده * ای یاران
نه چاره ایدهلم بو اورکش کوکل ایله مراد آنک بوبلکه مصاحبتندن کیدوب
کندونک دخی کوکلی کیدوب کره آلب صید اتمک صد دنده حیرتن ذکر در
زنهار تا توانی اهل نظر میازار * زنهار کوچک ینده بجه اهل نظری انجتمه
دنیا وفا ندارد ای یار برکزیده * دنیانک وفاسی یوقدر ای یار مختار
مراد انجه نصیحت صورتنده هر یار مختاره بنده در بیت دنیا که او تش علامه
آخرش فناست * در عشق او کمان ثبات و بقا خطاست * تا کی کشیم
عتابت زان چشم دلفریبت * تا مجنه دک چکیم عتابکی ای کوکلی الدایجی
کوزلردن * روزی نکرشمه یکی ای نور هر دو دیده * بر کون ناز نظرینی ایت
ای ایکی کوزک نوری مراد عین عتابدن شکایت وعین عنایتنده نوحه در
جوان نزا باشد فضل و احسان * چه فرق از آدمی با نقش دیوار * کر خاطر
شریفت رنجیده شد ز حافظ * اکر خاطر شریفک انجتمش ایسه حافظدن
بازگه توبه کردیم از کفته و شنیده * کرو کلی که توبه ایلدک دیمشدن و
اشیدمشدن مراد کرو دعوت ایدوب حق نان و نمکی فضایح
انکمکدر رباعی شیرین که شکاری نبود روبه * عمری که تلخی کذر دکونه به
یارب که حق نان و نمک نشناسد * کر یوسف هوی بود اندر چه به * بونکر باز

کویم از بندکی خواجه • چوق شکر دیم افندی قد للفندرن کرا وفتد
بدستم آن میوه رسیده • اکر الومه دو غرسه اول ارشمش میوه
مراد بوندن بر تربیه یه قابل شخص ضایع اولدوغنه تأسف ایدوب
آنوکچون سوق آلهی طلبیدر رباعی سوی حدیث بهواک لا اتلفظ
لحرنک بالجوع احتفظ • فمن لیس بطرب حدیث قلبکمن طبع وقلب الحاجب
اغلظ • وله ایضا سحر کاهان که مخمور شبانه • سحر وقتلرنده که کیجه
منسوب مخمور لقدن • کرفتم باده با چنک و چغانه • شراب دوتدم چنک
وانکوج ایله مراد بودرکه زمان غفلت کیجه کبیدرکه عالم آلهیدن حاصل
اولان کیفیت انده محجوب ضما حالتی ظهور و سحر وقتی زمان انتباه
در لاجرم چونکه غفلت مخموری ایدنکن اول خماری دفع ایچون سحر وقتلرنده
یعنی انتباه ابتداسنده عشق آلهی یه وطاعت شاهی یه مشغول اولدق
شیخ سخن و واعظ صاحب صدا ایله کرا الصبوح نعم الطریق
دعلر در بو بیت مرهوندر نهادم عقل را ره توشه از می • قودم
عقله یول ازغنی شرابدن • ز ملک هستیش کردم روانه • آنی
دار الغنی ملکندن قلدم یوله کیدیجی مراد بودرکه عقل معاشی دائما
تشویش رزق حکوب سالک طریقت اولمغه مانع ایدی انکا عشق
آلهی غدا ایتدیروب • و ما من دابة فی الارض الا علی الله رزقها
فحوا سنی تعلیم کلابه و خنازیره رزقنی ویرن رزاق کندو درکاهنده
اولان دابة یه ایچ قومز و غداسز بتغهیم ایدوب وجود انانیتی ملکندن
آنی طریق حقه روانه و سالک قلدم بیت در چمن لاله زیر بلبل مست
مستی ارزان کرفته بر کف دست • نکار میفروش غشوه ده داد •

مفعول
مفاعلن فاعلاتن

بکا

بکا شراب مغانه نکار بر شیشه ویردی • که امین کشتم از مکر زمانه •
که امین اولدم زمانه مکرندن مراد بودرکه شیخ مرشد که محبوب طالب
سالکلردر و عشق آلهی مناسبتیله بزی محبت ایدنه اولدر اول بکا
بر شیشه ویردی که ومن یتوکل علی الله فهو حسبه مضمونی اوکرتدی
لاجرم حضرت حقه توکل قلدوب مکر زمانه دن امین اولدم ترجمه
زساعی زکمان ابرو شنیدم • یای قاشلوسا قیدن اشتدم
که ای تیر ملامت را نشانه • که ای ملامت اوقینه نشانه مراد
بودرکه بر شیخ واعظ و صاحب رمز و تأثیر بکا ندا ایدوب ای
ملامت اوقنه نشانه اولوب یعنی طعن انام و تشنیع عوام هدفی
اولان کمسنه معقول قول ابیات آتیه در • نبندی زان میان طرفی کمر وار
باغلمزسن اول بیلدن بر حصه قوشاق کبی • اکر خود را ببینی در میانه
اکر کندوکی کورر سنک اورته ده مراد بودرکه سن محو و فانی اولمزسک
که کندوکی و اعمالکی بیوک بلمز سک اول حضرت دن حصه دار اولمزسن
علمتنی سبل الغرام وانتنی • بینا جمالک فی کلک ذا اهل
انت الحبیب واستطابه • سمع کلامه وانت فیه القائل • بر وای
دام بر مرغ دکر نه • بور بو اوی یبری دکر قوش قو که عنقا را بلندست آشیانه
که عنقانک بو جهدر بوه سی مراد بودرکه وجود انانیت وطلب بشریه
ایله حضرت حقه صید اولنمز و بولنمز • که ندیم و مطرب و ساقی همه اوست •
مصاحب و شوق ویریجی و ساقی همه اوست • مصاحب و شوق
ویریجی و ساقی دوکلی اولدر • خیال آب وکل دره بهانه • صو
دخی بالجمع خیالی اورته ده بهانه در مراد بودرکه عشق آلهی صاحبی

وشوق وحالت ويرجي وعشق حق نوش ايتدورجي ظاهر دبالجقدن
خلوق اولنمش آدم اوغلانلريراآق بونلرا ورته ده بهانه درنفي الحقيقه
رفيق طريق وصاحب توفيق دكلدر وجنتي مذيقا حضرت حقدر

رباعي انكه نه نام بد بدست مرا زو نه نشان ٭ دست بگرفته
مرا در عقب خويش كشان ٭ اوست دست من وبانيزو بهر جاكه رود
باي كوبان زپيش مي روم ودست فشان ٭ بو دكلقي مي تا خوش
براني ٭ كشتي لفظنك مي لفظنه اضافتي اضافت بيانيه در
يعني ويرشوك كميني كه شرابدر تا خوش سوره يم ازين دريا كيا
نا پيدا كرانه ٭ بو كناري پيدا اولمين دكزندن مراد بودر كه عشق
آلهي كمي به سوار اولوب دنيا وحرص كه نهايتي بولنمز دكزدر بوندن
بسوروب كيدب جانب حقه روان اوله لم بو معني حرفي ياد دخي
ظلمه كركدر بيت كشتي باده بياور كه مرا بي رخ دوست ٭
كشته هر كوشه ز چشم از غم او دريايي ٭ كه بند دطرف وصل
از حسن شاهي ٭ كم باغلر وصل حقه سن برشاهك حسندن
كه با خود عشق باز دجاودانه ٭ كه كندو به عشق اوينيله ايدي
مراد بودر كه كنت كنزا مخفيا فاحببت ان اعرف حسنجه
حضرت حق كندو يه عشق باغلمشدر سن اول شاه اعظمك حسندن
وصل حقه سن باغلمق يعني آنك حسننه واصل اولوردن ديمك
كيمك حدني درمراد كندودن عنايت اولمينجه اولمز ديكدر بيت
اكر از جانب معشوق نباشد ميلي ٭ كوشش عاشق بيچاره بجايي
نرسد ٭ وجود ما معماييست حافظ ٭ بزم وجود ما بر معما دراي

حافظ

حافظ ٭ كه تحقيقش فسونست وفسانه ٭ كه آنك تحقيقي افسون
وقصه در مراد معما آنك معناي لغويسي دركه اوزلمش ديكدر
يعني بزم وجوديمز پرده غفلتمز كه التدره وجودكي كورينور
اما تحقيق نظري ايله نظر اولنسه كل شي هالك الا وجهه حسنجه
وجود دكل افسونه وافسانه كبي لاشي در لاجرم ليس في الدار
غيره ديار بيت بكيست آن جانكي آخر زاول ٭ ولي بنيده را جنسيت
احول ٭ وله ايضا چراغ روي ترا شمع كشت پروانه ٭
سنك يوزك چراغنه شمع كه پروانه اولدي ٭ مرا زخال تو با حال
خويش پروانه ٭ بكا سنك خالكدن كندو حالمه پروا يوق
مراد تخلطبوندن حضرت حقدر كه انك وجه انورنه شمع پروانه در
واني بكا سنك ستر مستوركي ايچون كندو حالم وصلاتم پرواسي
يوقدر ديرو دخي شمعدن مراد شمس اولمق روشن در وبو
مطلوبدن تجنيس وار در نيته كيم بو شمس لغزنده قطعه
چيست شمعي كه پيش پرتو او ٭ ماه تابان بود چو پروانه ٭
كار عالم ازو بود بنظام ٭ ليكن اورا هيچ پروانه ٭
طرفه شمعي كه چون برافروزد ٭ او چراغي بود بهر خانه ٭
خرد كه قيد مجانين عشق مي فرمود ٭ عقل كه عشق محبوبلرينه
قيد بيوررايدي ٭ ببوي حلقه ز زلف توكشت ديوانه ٭
سنك زلفك حلقه سي قوقوسي ايله اولدي ديوانه مراد بودركه شول
عاقل كه عشق ديوانه لرنه پند امر ايدر ايدي كندوسي غيب هويت
قوقوسي ايله بنلا علو ديوانه اولدي بيت اي ترا چون حسن

بهار ویرانه دن دیوانه یه • پیش ماه عارضت شمع فلک پروانه یه •
بر زد جان بصبا داد شمع در نفسی • داد لفظنك فاعلی شمع و
مفعولی جان در اولیه معنای مصراع بودر که شرده ایله شمع
جان ویردی صبانیه بر تفسده زشمع روی تو آتش چون رساند
پروانه • رساند لفظنك فاعلی صبا در و آتش لفظنده اولان
ضمیر غایب مصراع اولده اولان شمع لفظنه راجعدر معنای مصراع
بودر که سنك یوزك شمعندن چون صبا شعله ایرشدردی پروانه
مراد پروانه دن تذکره وجذبه لا بجرم الحکم جز جمال حق واصل
اولماز علی الفور جان ویرسه روادر • بوی زلف تو گر جان بباد رفت
چه شد • سنك زلفك قوقوسی ایله اگر جان یله کتدی ایسه
نولدی • هزار جان گرامی فدای جانانه • بیك جان عکرم جانانه
فدا در بادة الوصول مراد بوندن غیب هویت الجون جان
بذل اتمکه کمال لیاقت وار ایدوکن ذکر در • بر آتش رخ زیبای
تو بجای سپند • سنك پراشق یوزك آتشی اوزره یوزرلك
یرنه بغیر خال سیاهش که دیدیم دانه • اول رخك قره
خالندن غیری کم کوردی ایو دانه مراد مخاطبدن محبوب مجازیدر
انکا دیرکه آتش اوزره یوزرلك قویوب یعنی سنك رخك آتشی
اوزره یوزرلك یرنه دانه یه خالك قوغشدر که انکا اندن
یک دانه اولمز بو کلامدن مقصود اعطی کل شی خلقه
ضمنجه حضرت حقك کمال صنعتن بیان ورکندوبك نظری
صنا نعه اولوب صنعه دخل ایدوکن ذکر نیته یم بهر عارف دعش بیت

آن

آن پادشاه اعظم دربسته بود محکم • پوشیده دلق آدم اکنون بر در آمد •
دیگر چو آدم را فرستادیم بیرون • جمال خویش در صحرا نهادیم • •
من رمیده ز غیرت فتادم از پا بدوش • بنا ورکش غیرتدن ایاقدن
دوشدم دون کیجه • نگار خویش چو دیدم بدست بیگانه • کندو نگارم
کوردم چون یادالنده مراد روحك عقله حکایت وشکایتن روایتدر
ونگاردن مراد نفس در اجرم روح عقله دیر بن غیرتدن ایاقدن دوشدم
چونکه نفسمی غیری النده و آخر کسنك حکمنده کوردم واحتمال واردر که
نگاردن مراد حضرت حق اولا اول حضرت غیره تجلی ایتدوکندن
حکایت اولا واحتمال واردر که مجازیدن حقیقیه انتقال اولا غزل
کل ما فی الکون وهم او خیال • او عکس فی مرایا او ظلال • •
لاح فی ظل السوی شمس الهدی • لا تکن حیران فی تیه الضلال • •
کیست آدم عکس نور لم یزل • چیست عالم موج بحر لا یزال • عکس پاکی بلند
از نور انقطاع • موج را چون باشد از بحر انفصال • ره روان عشق را بنگر که چون
هر یکی را بر دگر گونست حال • آن یکی در جمله ذرات جهان • دیده تابان آفتاب
بی زوال • وان دگر زآینه ذات بهشت عیان • دیده مستورات اعیان را جمال
وان دگر در هر یکی آن دیگری • دیده من غیر احتجاب و اختلال • خرم آن عاشق
که با سلطان عشق • می خرامد فی تهانی الوصال • لب نداغم جز لب بکجکرد
کو هر از قوریش سوی لب انتقال • گفت ای گو تا چند جامی لب ببند •
حال می باید چه سود از قیل و قال • چه نقشها که برانگیختیم و سود نداشت •
سود نداشت جمله سی برانگیختم جمله سنه معطوفدر • فسون ما بر او گرفت
است افسانه • ولفظ بر عدم معناسنه در یعنی چه قدر نقشلر قوندردم

وفایده اعتدی بزم انسو غم آنك تنزه اف نه او لمش مراد نفسك
اصلاحی ایچون چوق ودعوت املك اما آنك تنزه قصه
وافسانه كلوب اعتبار قلدی دیمكدر لاجرم آنك صلاحنده وآخرنده
فلاحنده سعی بلیغ كركدر قطعه فانظر لنفسك حالة تجزی بها یوم القیامة
واندب ونح مادمت حیا من قبل ان تاتی الندامة مراد بودر
لب دوست هست پیمانی بكا دوستك لبی دورنده وار در بر عهد
كه بر زبان نبرم جز حدیث پیمانه كه دل اوزره التیم پیمانه خبرندن
غیری مراد بودر كه صفت كلام تجلی ایدیجك عهدم بودر كه ساعده عشق
حق و ذكر الله دن غیری اولمیه بیت زعشق كو بكه انسون دل ازین خوشتر
نگفته اند درین گنبد پر افسانه حدیث مدرسه وخانقه مكوی كه تو باز
مدرسه وخانقاه سوزن دیه كروقتا در سر حافظ هوای میخانه
دوشدی حافظك باشنه میخانه هواسی مراد بكا علم ظاهر و زهد عوام
مقامندن اكمه چونكه بنم باشمه عشق الهی هواسی دوشدی دیمكدر نته كیم
مولانا جامی دیمش مطلع شدم ز مدرسه وخانقه بیگانه سر نیاز من و
آستان میخانه وله ایضا عیشم مدامست از لعل دلخواه
عشرتم مدام در كوكل دیلكی لعلدن كارم بكامست الحمد لله انجم مراد
ایله در الحمد لله مراد لعلدن بطون كلام وظهور اسرار در كه مطلوب قلب در
چون اول حاصل اوله عیش مدام و عمل علی وفق المرام در لاجرم محل شكر در
چون شد میسر مطلوب دلخواه فقد وجب الشكر الحمد لله
ای بخت سركش تنگش ببر كش الی باشی چكیجی بخت بكا سینه بیچك
كه جام زر كش كه كام دلخواه التون چكلكلی قدحی كاه كوكل دیلدوكی

مفعول فعلاتن مفعول فعلاتن

مرادی

مرادی مراد متكلمدن یا عقل معاد یا روح در و بخت سركش نفس در كه
تكبر و امتناع ایدیجیدر لاجرم انكا دیر ای نفس متكبره و ممتنعه محكم
صدره كر چك كاه علوم ومعارف ایله مترتب مهذب اولاسن قلبی كاه
مراد قلب اولان حب حقی وعشق صدقی تمار ایتسن اف ادكر دلر
بزلری مستكك ایله فقه ایتدیلر پیران جاهل شیخان كمراه جاهل پیرلر
وآزغون شیخلر مراد بودر كه بز مست عشق اولوب طلب حق قیلوب
ملامت اختیار ایدوب ترك دنیا ایتدك انكچون جاهل قوجه لر و
دنیا محبتی ایله آزمش پیرلر بزی عیبلرلر قطعه لاهل الحق اوصاف كرام
یقوم بصدق سریم المغطا خشوع وافتقار وانكسار ودمع
فی الخدود تخط خطا یحبون البلایا فی هواه اذا ابدی الجهول
لذاك سخطا از قول زاهد كردیم توبه زاهدك قولندن ایتدك توبه
وز فعل عابد استغفر الله عابدك فعلندن استغفر الله مراد
زاهددن وكانوا فیه من الزاهدین حسبنجه جب جقدن اعراض
ایدندر كه انك قولی غیرلری اضلال در لاجرم انك قولندن توبه ورجوع
ایتدم ومراد عابددن ریا ایله عبادت ایدن در آنك تحمل ریاسندن
استغفر الله بیت یكدم ز راه حش كشتم بغفلت زین ذنب فاحش استغفر الله
جانا چگویم شرح فراقت جانانه دیم سنكك فراقكك شرحن
چشمی وصد نم جانی وصد آه بر كوزوم و یوز نم و بر جان و یوز آه
مراد بودر كه فراق حقدن بر كوزم یوز آغلر و بر جانم یوز آه ایدر
بیمار رعنا نیست كه آوازه درافتد كه آن عاشق بیچاره بدرد ونشی نماند
كافر مبینا داری غم كردیرست لفظ كافر مبینا دجله دعائیه در

ودیدست لفظلرینك معمولی اینی نعم دروفاعلی سرو وماه در کر مصراع
ثانیده مذکورلردر از قامتت سرو از عارضت ماه * یعنی کافر کورمسون
بوغمی که کوردیم سنگ قامتگدن سرو سنگ عارضگدن ای مراد بودرکه
شول کمسنه که منکردر بوغمی کورمسون که علو درجه سی اولان سنگ
مرتبه ء عالیه گك طالبیدن واهل نور اولان واستغنا فنه ده نور گلان
تجلی جمالگك شوقندن کوردی * رباعی * حارت الاحباب فی الحب وهوا
ثم لم یدر واحد فی الایام ماهو * یوستر الله فی الکون ولم یدر سر الله
فی الکون سواه * شوق رخت برد از یاد حافظ * برد لفظلرینك فاعلی
شوق رخت در معمولی مصراع ثانیده معنودر یعنی سنگ رخگك شوقی
الذی حافظك خاطرندن * درس شبانه ورد سحرگاه *
کیجه نك درسی صباح وقتی وردی مراد زمان تجلی ده جمال و وقت
خت هده ده دیدار اولیجق حال استغراق اولوب نوافل عبادات
خاطردن کیدوب انك اشتغال اولنمز سنتر که نظر محبوبه مطالعه
جمال اولور عرض حال مکتوبی اوقنمز زیرا که زمان صحت نهده ده
عرض حال مکتوبی اوقنمق وصل محبوبه نظردان محجوب اولوب
کندویی محروم قلوب کاغذه نظر قلنمه مشغول اولمقدر * بیت *
نظر بغیر جمالت نمی توانم کرد * چو در مقابله روی تو بود دیده *
بعض نسخه ده مخلص بیتی بو واقع اولمش * حافظ نگشتی رسوایی گیتی
حافظ اولمز ایدی جهان رسوایی گر ز انکه کردی این عقبه کوتاه *
اکر انو کجون ایدیدی بو عقبه ده دقیقه مراد بودر که شول کمسنه که
اعلان سر عشق ایدر کندویی عوام الکیده رسوایی وخواص *

اتام

اتام الجیلده بدنام ایدر * بیت * حدیث لذت مستی و ذوق بدنامی
لطیفه ایست که زاهد نمی کند ادراک * بر نسخه ده اوج بیت بو لفظلر ایله
بغلانلردر * از خبر عاشق خویشتن نباشد * عاشقك خبرندن خوش خبر
اولمز * خبر از رضا خواه خبر از خدا خواه * خبری الله دن دیله خبری
الله ده دیله مراد خبر مدوح ایدوکنی ذکردر * بیت * چو محمود دست خبر
از برآن خواه * حبیب خویش را از بو دن خبر * دلوغ طمع چون زنار
راهبیت * طمع خرقه سی چون یول زناریدر * صوفی نزار دا [illegible]
واین زراه * صوفینك اولمز بورسمی بو یوکی مراد بودر که طمع الجیوه
خرقه کیمك زنار طریقت در صوفی صافی بو عادتی دبو یولی دوتمز
صوفی الله فی نبوشد خرقه و تاج ریا * زانکه صوفی دگر نسبت و مرد مخلص — دیگرست *
وقتی بر دیش خوش بود وقتم * بر وقتده آنکه یوزینی سبحی ایله خوش
ایدن نیم وقتم از وصل جانان صد لوحش الله * جانان وصلی حاصل ایلدن
بیوز وحشت دیر سون الله مراد وصل وقتی خوشش وقت ایدوکی
ذکر و انجاد عادر ولوحش الله لفظی اصلنده لا اوحش الله ایدی
وعربلر ایکی الفی بیله حذف ایدوب دخی لوحش الله دیدیلر وصد ذکری
دعاده تکثیر ایچوندر * وله ایضا * گر تیغ بارد در کوی آن ماه * — مفعول فعلن مفعول فعلان
اکر قلیج یاغرسه اول آی محله سنده * گردن نهادیم الحکم لله * بیون
قودق الحکم لله مراد بودر که اگر طلب حق صوبنده قلیج یاغوب اسباب
هلاک دخی ظهور ایدرسه قضایه رضا ویروب و آنك یولنده اولمکی
اختیار قلدق الحکم لله * قطعه * از ان ساعت که بالای تو دیدم *
هدف شد جان من تیر بلا را * چو تقدیر خدا بود است عشقت *

چو شاید کرد تقدیر خدارا ۰ آیین تقوی من نیز دانم ۰ تقوی آیینی
بن دخی بیلورین ۰ لیکن چه چاره با بخت گمراه ۰ لکن نه چاره از عنود
بخت ایله مراد رسوم و اسلوب تقوی و زهدی بیلورز اما نفس
گمراه ما عدا ایلمز دیکیدر و نفس گمراه نفس اماره در ۰ ما شیخ و
واعظ کمتر شناسیم ۰ بز شیخی و واعظی آز بیلورز ۰ یا جام باده
یا قصه کوتاه ۰ یا شراب قدحی یا قصه قصد مراد بودر که جهان دیده
توجه بی وطلب دنیا ایچون نصیحت ایدن بزلرک بیلورز و سوزن
اصغا ایتمزز بزه عشق الهی طرفی طلب لرک یا ارتق سوز کرکمز بیت
ز اصل جوهر اگر شیخ شهر بودی پاک ۰ شراب لعل نمیداز نخبی بر خاک
دیگر ای شیخ تا کی منع ز عشقش ۰ بعزت نکیرم کن قصه کوتاه ۰
من رند و عاشق و آنگاه توبه ۰ بن رند و عاشق ایکن توبه
استغفر الله استغفر الله ۰ مراد بودر که بز ملامتیه دن ایدوکم و عاشق
حق اولم ایکن توبه قنده و بو طلبده توبه و رجوع قلم بونی
بن قچن ایدرم بیت هر روز و هر شب در عشق گویم استغفر الله استغفر الله
عکسی ز رویت بر ما نیفتاد ۰ بر عکس سنک یوز کیدن بزم اوزریمزه
دوشمدی ای آیینه رو یا آه از دلت آه ۰ ای آیینه یوزلو آه که کوکلکدن
آه مراد متکلمدن روح و مخاطبدن نفس در روح آکا دیر سن بزه
توجه ایتدک سنک وجهکدن بر عکس بزم اوزریمزه واقع اولمدی
ای یوزی برک نفس آه سنک قلبکدن آه بیت دریغا که محرمی همدم ندیدم
ولی دارم مسلمانان و صدا آه ۰ الصبر مر والعمر فانی ۰ صبر آجیدر
و عمر فانیدر ۰ یا لیت شعری حتام القاه ۰ یا حرف ندا در تنادامی

محزوف

محزوف و لیت حرفدر حروف مشبهه بالفعل دن که تمنی ایچوندر
و شعر کسر شین ایله علم معناسنه در یا متکلم مضاف در حتام القاه
لفظی حتی ما القاه لفظندن مخفف در معنای مصراع بودر که نولیدی
که علم اولیدی اکا نه وقت ملاقی اولورین انکا مراد بودر که مطلب و
مطلوبم عسیر الوصول چوک ایله و عمر طویل ایله وصول محتمل اولور
چرا چی انکا تحمل مشکل عمر ایسه فانی اعتماد قابل دکل نولیدی وصول
نه وقت حصول بولور علم اولیدی ۰ حافظ چه نالی گر وصل خواهی
ای حافظ نه اکلرسن اگر وصل استرسک خون بایدت خورد در
گاه و بیگاه ۰ قان ایچمک کرکسن وقتلو وقتسز مراد بودر که وصول
الی الله مجاهده و ریاضت و تعب مراد نه مخالفت نفس ضرورتدر
لاجرم خون جگر ایچون چوق ریاضت چکمک کرکدر رباعی
ایا سامعا لیس السماع بنافع ۰ اذا انت لم تعمل بما انت سامع ۰
اذا کنت فی الدنیا عن الخیر عاجزا ۰ فما انت فی یوم القیامة صانع ۰
و بعض نسخه ده تخلص بیتی بو واقع اولمش مهر رخش بردار زناید
حافظ ۰ آنکه یوزی محبتی الذی حافظک خاطرندن اوزهره
آیینه زنگاه ۰ نکله زهره اوازنی و آیینه سن مراد بودر که حب وجه
الهی نفسانی اوازی و حسن نکاهی مشاهده ایدن حافظه اوتنده دی
وله ایضا عیدست و موسم گل ساقی بیار باده ۰ بیرامدر و گل
موسمیدر کتور ساقی شراب قدحی ۰ هنگام گل که دیده بی می قدح نهاده
گل وقتنده کیم کورمشدر شراب سز قدحی قومش مراد بودر که وقت قبول
حاجت و موسم کشف و کرامت در و معقول سیدر که قلب سالک

عشق آلهی دن خالی اولا • زین زهد پارسا بجیا کرفت خاطرمن • بو ابو در کلو
کشی بر منسوب زهددن دوتکدر پنجه خاطرم • ساقی بر وه شرابی تا دل شود
کشاده • ای ساقی ویر شرابی تا کوکلم آچلسن اوله مراد بوندن بو درکه
شول کشی که ایو تنفر بها اولوب زهد ایده اول زهددن بنم خاطرم منقبض
اولمشدر ای شیخ سن بکا عشق آلهی ویر که کوکلم مکشوف اولوب اکا
کشف حاصل اولا **بیت** عشق سازی شیوه رندان صاحب درد
نیست • زهر بروزد بلا را انکبین در خورد نیست • صوفی کر دیا نصیحت
می کرد عاشقان را • صوفی که نصیحت ایدر ایدی عاشقلره امروز دیدیرش
هست تقوی کابیا دادده • بکون کوردم آنی مست تقوایی ییله ویرمش
مراد بو درکه شول عالمی که عاشقلره نصیحت ایدوب طلب دنیاده اولک
دیر ایدی بعد زمان کوردم اول سالک طریقت اولمش کندو دخی محبت
اولوب فقردن تقوی یو خوفنی ییله ویرمش • این یک دو روزه دیگر
کل را غنیمتی دان • بو بر ایکی کوننک دخی بر غنیمت بیل که عاشق طرب
جوی با ساقیان ساده • اگر شنلک استر عاشق ایک ساده
ساقیلر ایله مراد بودر که زمان کشف وحالده باقی دکلدر آنی غایة الحال
غنیمت بیل صانع قلب تجلی ایله اگر سالک عاشق ایسک **بیت**
ساقی امروز که آن سرو روان نزدیکست • باده پیش آر که ایام خزان
نزدیکست • کل رفت ای حریفان غافل چرا نشینید • کل کتدی
ای مصاحبلر غافل نیچون اوتورسنز نه بابک رود چنکی بجا یاد
جام باده • بر چنک قیلی آوازنسز یارسز و شراب قدحسز
مراد بودر که زمان کشف مرور ده در ای صوفیلر شیخ معنی اوازنسز

و

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن

وانس خوشسز وصفای خاطرسز نیچون اوتورسز بعض نسخه ده
حریفان بیرنه عزیزان واقع اولمش آنک معناسی مراده دلالتی
ظاهر در • در مجلس صبوحی دانی چه خوش نماید • صبوحی
مجلسنده بیلورمیسین نه خوش کورینور • عکس عذار ساقی
در جام می فتاده • ساقینک عذاری عکسی شراب قدحه
دوشمش مراد بودر که شیخ صاحبدل قالقوب یارانه نصیحت
ایدوب وعلم ومعرفت سویلیوب آنک وجهنک عکسی قلب
سالکده نیجه خوش کورینور بیلورمیسین **بیت** دوش از ان
خورشید رو عکسی در آب افتاده بود • تا سحر بر روی دریا
آفتاب افتاده بود • مطرب چو پرده سازد شاید اگر نخواند
مطرب چون پرده دوزه یار سه اگر او قینه از طرز شعر حافظ
در بزم شاهزاده • حافظک شعری طرز زندانه شهزاده مجلسنده
مراد بودر که واعظ چون پرده پند دوزه لایقدر که حافظ
شعری طرز زندان یعنی مجاز صورتندن معارف طریقت وعوارف
حقیقت سویلیه شیخ زاده مجلسنده **قطعه** رفت مطرب
ماند صوفی در سماع • زانکه عشق و سوز را انجام نیست •
از هزاران در یکی کیرد سماع • زانکه هر کس محرم پیغام نیست
وله ایضا نصیب من چو خرابات کرده است اله • بنم نصیبم
چون خرابات ایتمش الله • درین میانه بکو زاهدا مرا چه گناه •
بو اورته ده دی ای زاهد بکا نه کناه مراد بودر که چون بنم
نصیبم حق تعالی خانقاه قلمش ایدی ای معرض خانقاه و غیر اکتب (?)

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلان

درکاه بکانه کناه کسی که جام میش درازل نصیب افتاد • برکسه که شراب
قدحی انکا ازلده نصیبی دوشدی • جرا کشر کنند این کناه از دو دخواه •
نیچون حشرده ایدرلر بو کناهی اندن سؤال مراد بودر که شول کمسه که تقدیر
ازلی آنک قلبینی عشقیله مالی اولموق قلمشی اوله انی حشرده دک بو کناه دن دیو
سؤال اولنمز • بکو بصوفی سالوس وخرقه بوش • ودورو • مرا ایچو خرقه
کیپچی وایکی یوزلو صوفی یه • کر کرده دست درازی و آستین کوتاه • که
الیمزی ال اوزنلغی ویکز قصه لغین بونک مرادی منظوقدن ظاهر در ومعقول
اولمجو بیت اخر در • تو خرقه را ز برای ریا همی پوشی • سن خرقه یی ریا
ایچون کیرسن • که تا بزر قایر کی بندکان حق از راه • که ریا ایله حضره
الله قوللرینی یولدن مراد بودر که الله قوللری سنی کوروب اتفاک لباسنه
مناسب اولمز عیجو • حق سلوکدن چوزلر • غلام همت رندان
بی سرو پایم • عریان رندلرک همتی قولی یم که هر دو کون نیرزد به پیش
شان بیک کاه • که ایکی جهان دکمز انلرک اوکنده برجهان مراد بودر که شول
مخلصلر وملامتیه دن اولانلر که صوفیانه لباسدن عریانلر وفقر جهانلردر انلرک
همتی قولی یم که دنیا و آخرت انلرک قتنده برجهان قدر دکلدر که انلرک مطلبی
حضرت حقدر • مرادمن زخرابات چونکه شد حاصل • بنم مرادم که خرابات
دن چون حاصل اولدی • دلم زمدرسه وخانقاه کشت سیاه • کوکلم
مدرسه وخانقاهدن قرردی مراد بودر که چونکه مرادم خانقاهدن حاصل
اولدی علم ظاهر تعامنه وعوام الناس حعبتنه تنزل بنم کوکلم قرر منه
سبب در • بر و کدائی در هر کدا مشو حافظ • یوری هر کدا قپوسنک
کدائی اولمه ای حافظ • که این مراد نیابی مکر بشیئی بنه • که بو مرادی

بولنمز

بولنمزسی مکر شیئا بعد شیئا ایله مراد بوندن بودر که مرادک وصول الی الله در
بو بولنمز الا الله تعالی دن استمک ایله لاجرم کندوکی کروکند دن استمک
کرک • قولہ ایضا • ناکهان پرده برانداخته یعنی چه • ناکهان پرده اتمش
سن یعنی نیلدک • مست از خانه برون تاخته یعنی چه • مست اودن
طشره چاپمش سن یعنی نیلدک مراد متکلمدن عقل ونخاطبدن نفس درکه
عقل نفسه دیر ناکاه برده یی عفتی وعصمتی آتدک دست خانه خلوت
دن چیقدک بوندن نه غرض اندک ونه فائده اتدک که کندوکی رسوا ایلدک
کس این کند که دل از یار خویش بردارد • مکر کسی که دل از سنک سخت تر دارد •
زلف در دست صبا کوش بفرمان رقیب • زلفک صبا النده قولاغ
رقیب امرنده • این چنین با همه درساخته یعنی چه • بو مجلسین
دوکلی یه موافقت قلدک یعنی نیلدک مراد عنان اختیاری هوایه ویروب
شیطان امرنه استماع ایدوب هر کسه یه موافقت قلدک ایوبی اتدک
دیکدر بیت • تو که روی دو مرا چشم و دل بجانب تست • ولی چه سود
که جانب نکه نمی داری • شاه خوبانی ومنظور کدایان شده •
خوبلر شاهی سن وکدالر منظوری اولدک • قدر این مرتبه نشناخته یعنی چه
بو مرتبه نک قدرینی بلمدک یعنی که نیلدک مراد بودر که عقل وروح وقوای
عقلیه وروحانیه که خوبلر درای نفس سن بونلرک پادشاهی سن اما قوای
نفسانیه واهل فسق وهوانک تماشاگاهی سن بو مرتبه نک قدرینی
الملدک خطا اندک بیت • نشاید که خوبان بنجا روند • بهر کس نشایند
وهرجا روند • نه سر زلف خود اول تو بدست دادی • کندو زلفک
اوجنی اول سن بنم الیمه دیر مدکمی باز م از پای درانداخته یعنی چه •

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن
یعنی چه بلقطی نیلدک دیکدر
یعنی بوندن غرضک نه ایدی
فائده نه ایدی بوندن نه اولدی
وبوندن نه انداکی دیدکلر
امثالی لوازم مراداولور
صح

یعنی نیلدک اولور
تقدیرن بوسبب
نشاطلر اثبانه
تفسیر ایتدی
صح

کرو بني اباقدن آندک یعني خیالندک مراد بودرکه عقل نفسه دیرکه ابتدا
تعلق بولنده سن عنان اختیارکي بنم الیمه ویروب اطاعت ایدوب حکمه
اول اطاعتي بوزوب بني ابا غه دوشوردک ایوا یلدک رباعی گرچه اول
مرحبایي مي کند، بازجوروبي وفایي مي کند مي کند باخویش خود بیکانگي
با بعیدان آشنایي مي کند، سخنت رمز دهان گفت وکمر سر میان، سوزک
آغزرمزن دیدي قوشاق بیل سرین دیدي وزمیان تیغ بما آخته یعني چه
اورته دن قلیچ بزه چکدک یعني نیلدک مراد اول سنک قولک کلام آلهیا ولوب
ومیان بسته تخلک وسیله یه وصول سري ایدي بوا اورته ده تیغ خلاف
وعصیاني کروبزم اوزریمزه چکدک دیکدر بیت نه طریق دوستانست ونه
نه شرط مهرباني، که بدوستان یکدل سر دست بر فشاني، هرکس از مهر روي
مهر تو بنقشي مشغول، هرکسه کرسنک محبتک مهره سندن برصورته
مشغولدر عاقبت با همه کژ باخته یعني چه، عاقبت دوکلي ایله اکري
اوینادک یعني نیلدک مراد روح وعقل وبونلرک قواسي سنک محبتکدن
بر عمله مشغول که موافقت ایدوب طاعت وعبادت ترکت ایتمسن اما
سن جمله سنه مخالفت ایدوب خیره موافقت وطریق حقده مرافقت
اتمزسن دیکدر بیت شوخي مکن اي یارکه صاحب نظرانند
بیکانه وخویشن از پس وپیشت نکرانند، حافظا در دل تنکت چو
فرود آمد یار، اي حافظ سنک طارکوکلکه چون قوندي یار خانه ازغیر
نپرداخته یعني چه، اوي غیردن که پاک قلمدک یعني نیلدک مراد عقلک
روحه خطابي ذکردرکه دیرسنک طار عقلکه محبوب حقیقي نزول و
دخول ایلدي اما سن اوي یعني قلبي ماسوي دن پاک ایتمدک ایوا اتمدک

دیکدر

دیکدر شعر لیس من مات قلبه وهو حي، مات في طاعة الاله فعاش
وله ایضا وصال او زعمر جاودانه به، آنکه وصالي ابدي عمردن
یکدر، خداوندا مراآن ده که آن به، یارب بکا آني ویرکه اول یکدر
مراد اولفظدن مشار الیه سندن حضرت خدادرکه حاضر غایب منزله سنه
تنزیل اولنمشدر پس معنی بودرکه سنک وصلک ابدي عمردن یکدر مصراع
ثاني آنک حصولي ایچون دعادر، بشمشیرم زد وباکس نکفتم
بني قلیچ ایله اوردي وکمسه یه دیمدم، که راز دوست از دشمن نهان به
که دوستک رازي دشمندن کزلو یکدر مراد بودرکه حضرت حق نفسانیتم
هلاک ایتدي پس احیاء النفس اماتتها حسبنجه حیات بولدم اما
بو خبري کمسه یه دیمدم که رازي اغیاردن مستور اولمق کرکدرز دلا دایم
کداي کوي او باش، اي کوکل دایم آنک محله سي کداسي اول بحکم آنکه
دولت جاودان به، اول حکم ایله که دولت ابدي یکدر مراد بودرکه دایم
جانب آلهي یه افتقارده اول که دولت ابدي اولدر یا دولت ابدیه یه
سبب اولدر لاجرم اول یکدر بیت کرت ملک جهان زیر نکینست
بآخر جاي تو زیر زمینست، بخلدم دعوت اي زاهد مفرمایي، بني
جنته اي زاهد دعوت بیورمه، که این سیب زنخدان زان بوستان به
که بوالمک اول بوستاندن یکدر مراد سیب زنخدان مشاهده سي
جمالدن حاصل اولان لذت روحانیه در لاجرم اول جنتدن یکدر که
اول لذت جسمانیه در بیت جنان رابیش رویت خوب کفتند
کوراهي میدهد دل کان جنان نیست، بداغ بندکي مردن برین در
قولق داغي ایله اولمک بو قپوده، بجان او که از ملک جهان به

فعولن
مفاعیلن مفاعیلن

بوتفعیلک بومعناسنه کلدوکي یک
آتیده معناسنه وجهی کلور
بومعنی اعتباریله سیبه
مشابهدر

منه

آنک جانی جیحون جهان ملکندن یکدر مراد بو در که درکاه حقده علامت
عبودیة ایله اول ملک سلطنت دنیادن یکدر که سلطنت آخرة باقیه یاغندر
قطعه بگنج تخته تابوت حبسی • بخواری اگر بود تختی ز عاجت •
ترا پرهیز باید چند گاهی • که فاسد گشت از عصیان مزاجت •
کلی کان با جمال سرو مانست • بر کل که بزم سرو بیزکل ایاغی اوولتی اولدیا
بود خاکش ز خون ارغوان به • آنک طپراغی اولا ارغوان قانندن
یکدر مراد کلدن اهل کشف حال در و سرودن مراد علو درجه صاحبی
رب ذوالجلال در و دخی ارغواندن مراد شهید در یعنی اول
صاحب کشف که حضرت حقک هلاکی و آنک طریقنک خاکی اولا
اول خاک شهید قانندن یکدر بیت او مهر دنک بولنده ذره خاک
بر بیدر کرا اولور سر تاج افلاک • خدا را از طبیب من بپرسید • الته الجوه
بنم طبیبمدن صورک • که آخر کی شود این ناتوان به • که آخر نجین ایو
اولور بو ضعیف مراد طبیبدن شیخ طریقت در یعنی یارانه هیچ
ویروب اندن سؤال ایدک بو نفس نجین ایو اولور دیو استعجال مجتبا ایدر
جوانا سر متاب از پند پیران • الا یکیت باشی دوندرمه پیر نصیحتنده
که رأی پیر از بخت جوان به • که پیرک فکری یکیت بختندن یکدر
مراد منظومدن ظاهر در اما مراد پیر طریقت در بیت اگرچه
قامت پیران چو تو طاست • ولیکن تیرها ایشان رود راست •
شنیدی کی گفت چنین کس نه نیکست • بر نکته دیدی که گوزی کور مخندر
ز مروارید گوشم در جهان به • بنم قولاغم انجو سندن یک جهانده
مراد بو در که کندو یه بر نکته الهام الهی اولوب الیه یصعد الکلم الطیب

و

والعمل الصالح یرفعه حسبنجه بنم صفت سمعم مقبولی اولان انجودن
یک گوهر یکه گوزیکه کور نمخندر دیو خطاب روحانی اولدوغنی
حکایه در بیت چو گوهر ان بنود که باشد او ز جنس سنگ و خاک •
جو گوهر آن باشد که نزد سمع حق مقبول شد • سخن اندر دهان
دوست گوهر • سوز دوست اغزنده گوهر در • ولیکن گفته
حافظ از آن به • ولیکن حافظک کلامی اندن یکدر مراد دوستدن
شیخ در آنک اغزنده اولان کلمات جواهر حکمت و موعظت در لکن
کلام حافظ اندن یکدر که مجاز صورتنده بیان حقیقت در لاجرم
اهل مجاز دخی انکا مائل اولوب المجاز قنطرة الحقیقة موجبنجه
بند اولوب اهل حقیقت اولورلر پس ذو جهتین اولان کلام عام
النفع در که بو جهتدن اندن یکدر قوله ایضا بلکه شمدی شرح
اولنه جق غزل دیوان حافظ نسخه لرنک بعضنده حرف باده بولنوب
و تغییر ردیف ایله حرف یاده دخی بولنوب بعض ابیاتده ایکی غزل
بربرنه موافق اولوب و بعض ابیاتی متغایر اولوب لاجرم هم حرف
باده هم حرف یاده یازیلوب شرح اولنمغه مناسب کورلدی
ای دل بکوی دوست گذاری نکرده • ای کوکل دوست محله سنه
اوغرامق اتدک یعنی اوغرامدک • رفت ز دست داده و کاری نکردیه
فرصت الدن ویردک و بر ایشی ایلمدک مراد جانب حقه توجه و سلوک
طریقت اتدک که نعمتان مغبون فیهما کثیر من الناس الصحة و
الفراغ حسبنجه فرصت صحتی و فراغ خاطری ضایع اتدک و بر
عمل صالح اتدک دیمکدر بیت دریاب که آتش جوانی آبیست •

منقول لطائف منا عیانک [illegible]

حرف یاده واقع اولان بودر
ای دل بکوی دوست گذاری نمیکنی
ای دل بکوی دوست بیکرار
ان شارته [illegible]
تفصیل اولنمشدر
منه

بشتاب کر بیداری دولت خوابیست، میدان فراخ دیده و گوی بنزده دی

میدانی کلک کورمش و بر طوب اتمش ایسن در شاهینی چنینی بدست و شکاری نکرده دی، بو محلده شاهین الکده و بر شکار اتمدک مراد عمرک مدة مدیده سنده طرب عبادت اتمدک و شاهینی تحت و شباب الکده تحصیل فضل و ثواب و وصول رب الارباب کرامدک دیمکدر **بیت** بوحال و جمال خویش یکیکی

کیفیت ازین ره بشی بر زند و آنرا بتنی، این خون که موج می زند اندر جکر حرا

بو قانکر موج اورر سنک جکر کده، در کار رنک روی نکاری نکرده دی

بر نکارک رنک رویی کار زنده اتمدک مراد بودرکه اکرچه جکرک خونی دکلدر اما ننده دکلدر بلکه ماسوی الله ایچون اتیدک **بیت** هر دم هزار ناوک خونریز

برجکر، مارا ز فتنه ای نظر خویش می رسد، مشکین ازان نشد دم خلقت

کرچه ن صبا، مشک بگی آنوکچون اولدی خلقک نفسی کر صبا کبی برخاک کوی دوست کذاری نکرده دی، دوست محله سی طپراغی اوزره اوزموق اتمدک مراد مشکین نفس اولمغه صوب باب حقه مرور کرکدر ایسن آلی اتمدک دیمکدر **بیت** هر که بر کلبه ء عطار رود، بوی مشک و خوشش از انجا برد

تر سیم کزین چمن بتری ایستانی کل، متور قرینا کر بو چمندن التمیه سن کل یکنی

یعنی یکیکی کل ایله طولدرب الوب کتمیه سن، کز کلشنش تحمل خاری نکرده دی

کر اول چمن کلستاننده بر دیکنه تحمل اتمدک مراد جهان چمننده کل اکیده دیو خوف ایدرکه بونک کلشنی علم و عبادتندن خار ریاضته تحمل اتمدک دیمکدر **بیت** بلبلی کو ستم خار تحمل نکند، بهتر انست کر دیکر سخن کل نکند

آری غرور مستیست از دست برده است، بلی مستلک غروری سنی الدن

التمدرر اندیشه از بلای خمار کی نکرده دی، خمار بلاسندن فکر اتمدکک

مراد

مراد حجت و دولته مغرور سن آنوکچون فکر موت و آخرت دن کاهجور سن دیمکدر **بیت** ای کل بحسن خویش مشو غره عاقبت، آید خزان و بهر و قت خاک میکنند، کر دیکران بجان غم جانان خریده اند، اکر غیر بلر جان ایله جانان غمن صاتون آلمشلر در حافظ تو این معامله باری نکرده دی

ای حافظ بو معامله یی سن حیف کر اتمدک بو یا بر کره اتمدک مراد بوندن بودرکه عاشق صادق اولانلر جان ویروب غم جانان حقیقی الورلر سن بونی اتمدک دیمکدر **بیت** زنده کر است بر بهوشیار، انکه نمرد بر کوی یار

حرف لام الف بو حرف ده ملیکا که بر غزل واقع اولمشدر و اول غزل اکثر دیوانلرده حرف الفده یازلمش بولنور و علی اجلده الف حرفنده آخر غزل اول یازلوب انده شرح اولنمشدرکه اول بودر **مصراع** تا جایگه عاشقانت از دو مکان خود صلا،

حرف البا عدد ۲۲

ای دل آن دم که خراب می کلکون باشی، ای کوکل اول وقت که کل رنکلو شراب خرابی اولاسن بی زر و کنج بصد حشمت قارون باشی، التونسز و خزینه سز یوز قارون عظمتی ایله اولاسن مراد بودرکه چون عشق آلهی ایله بیخود و لا یعقل اولاسن غنای قلب حاصل قیلوب امر معاش تشویشندن مستغنی اولورسن **قطعه** اذا ما اراد الله خیرا بعبده، حماه من الدنیا و اذکره الاخری، وکان له بالخیر منه تعاهد، سوی ما من الحسنی اعد له اخری،

در مقامی که صدارت بفقیران بخشند، بر مقامده که صدارتی فقیرلره بغشلیه لر چشم دارم که بجاه از همه افزون باشی، کوز دوتریم که منصب جهتندن دوکلیدن زیاده اولاسن مراد بودرکه یوم آخرتده که صدر نشین و صاحب تمکین فقیرلری قیلسه لر کرکدر امید دوترین هر کسه دن زیاده اولاسن

بلبل هر بیته خطاب کوکله در
...

زیرا غیریلردن افقرسن بیت دولت آنست که امکان فراغت باشد
تکیه بر بالش بی دوست نه بس تمکین است ۰ دره منزل لیلی که خطرهاست
دران ۰ لیلی منزلی یولنده که خطرلر وار در انده شرط اول قدم آنست که
مجنون باشی ۰ اول قدم شرطی اولدر که مجنون اولاسن مراد بودر که
معشوق حقیقی وصولنك طریقنده که کم من عقبات حسنچه خطرلر
وار در انکا سلوك ایدنك اول قدمنك شرطی اولدر که عقل معاشده
بری اولوب مجنون اولا قطعه ما کلما جاء الحی عاشقا ۰ یقال اهلا بك
من مستهام ۰ کم عاشق زار ربوع الحی ۰ مهتك الستر خلیف الغرام ۰
نقطه در عشق نمودم بتو هان سهو مکن ۰ عشق نقطه سن کوستردم
سکا غافل اولمه سهو اتمه ورنه چون بنکری از دائره بیرون باشی ۰
یوخسه چون نظر ایدرسن دائره دن طشره اولورسن مراد بودر که
دائره در عشقك نقطه و مرکزینی سکا بیان ایتدم بو مرکز و نقطه ده
ثابت اولمق کرکسن والا نظر ایدیجك کندوکی دائره دن طشره
بولورسن بیت در عشق تو هرکز نکنم مستی ۰ وصل تو چو حمی بر و حراست
کاروان رفت و تو در خواب و بیابان در پیش ۰ کاروان کتدی
وسن اویقوده سن و بیابان اوکنده در ۰ کی روی ره زکه پرسی
حکیمی چون باشی ۰ قچن کیدرسن یولی کیمدن صورر سن نیجه اولورسن
مراد سلف صالحین کیتدیلر وانلر مقصده که یتدیلرسن غفلتده سن
و بیابان آخرت و صحرای غربت اوککده چون غفلتده سن و یولی بلمزسن
قچن کیدرسن یولی کیمدن صورر سن حالك نیجه اولور دیمکدر قطعه
انظر لنفسك قبل الموت فی مهل ۰ ما انت مؤخر فی مال و بنیان ۰

اما رأیت دیارا لا انیس لها ۰ امحت بلاقع من اهل و سکان ۰
قدحی نوش کن و جرعه بر افلاك افشان ۰ بر قدح نوش قل و بقیه سن
فلکه صاچ ۰ چند چند از غم ایام جگر خون باشی ۰ نیجه نیجه ایام غمندن
جگر بی قان اولورسن مراد عشق الهی یه مشغول اولوب بقیه سی حبکی طرف
اعلی یه توجه صرف قل ایام غمندن جگر خون اولمیوب شاکر اوله دیمکدر
بیت گر قصه در روزگار کویم ۰ بس قصه دنیا نخار کویم ۰ تاج شاهی
طلبی کوهر ذاتی بنما ۰ شاهلق تاجی استرسن کوهر ذاتی کوستر
ور خود از کوهر جمشید و فریدون باشی ۰ اگر خود جمشید و فریدون
کوهرندن ایسك دخی مراد بودر که درجه عالیه و سلطنت اخرویه
استرسك کندو ذاتکدن کمالات دینیه کوستر که اعتبار انکا در نسب
شرفنه دکلدر قطعه بنسب نیست نسبت مردم ۰ هر کسی را بنفس خود شرف است
شرف در زجوهر خود پیداست ۰ نه که پاکی کوهر از صدف است ۰ چو کنون
طبیعت بلی هنر ۰ بیهمزادی قدرش نیفزود ۰ حافظ از فقر مکن
نالم که که شعر اینست ۰ ای حافظ فقردن شکایت اتمه که اکر شعر بو ایسه
هیچ خوشنودل نپسند که تو محزون باشی ۰ هیچ کوکلی خوش کمسه
بکنمز و قبول قلمز که سن محزون اولاسن مراد شعردن بونده معنای
لغوسیدر یعنی علم در لاجرم چون حضرت حقه علمك بویله در یا خود
چونکه بو دکلو علمه مالکسن پس فقردن آغلمق کرکسن که بر عاقل
بویله عالم اولانك فقردن اغلمه سی وجه کورنمز قطعه یا ایها الراجی
باطماعنا ۰ لا بد ان تحمد طول الزمان ۰ فوقتی البنا والوح مستلما ۰
فالراحة العظمی لمن فوضنا ۰ فهذه الدنیا قلیل ۰ وما منالها الا الاسنا او مفنا

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

ولہ ایضاً احمد الله علی معدلة السلطانی ، احمد لفظی نفس متکلم وحده در و فعل دخی علدر و لفظه الله آنک مفعولی بو حرفجی در معدلة کسر دال ایله و فتح دال ایله عدل معناسنه در سلطان لفظنده اولان حرف یا که کسره نک اشباعندن متولد اولمشدر ، احمد شیخ اویس حسن ایلخانی ، احمد شیخ اویس عطف بیان در السلطانی لفظنه و لفظ ابن مقدر در که اول احمد شیخ اویس حسن اوغلیدر که ایلخانی نیدر و ایلخان بر پادشاه اسمیدر ایلکان دخی دیرلر معنای بیت بودر که حمد ایدرن سلطان عدالتنه که حسن اوغلی احمد شیخ اویس در که ایلخانی نیدر ، خان بن خان و شهنشاه شهنشاه نژاد ، خان اولو سلطان دیمکدر و شهنشاه لفظی شاهنشاه لفظندن مخففدر سلطان السلطانی دیمکدر و نژاد اصل و نسب در معنای مصراع بودر که اولو سلطان اوغلی اولو سلطان و سلطان السلطانی درکه سلطانلر سلطانی اصیل و نسبلیدر ، آنکه می زسید اگر جان جهانش خوانی ، اولدر که یار شور اگر کا جان جهان اوقیه سن دیده نادیده باقبال تو ایمان آورد ، گوزلو گورمدن سنک دولتکه ایمان گتوردی ، مرحبا ای بچنین لطف خدا ارزانی ، مرحبا ای بو کبی لطف خدایه لایق ، ماه اگر بی تو بر آید بدو نیمش بزنند ، آی اگر سنسز طوغرسه ایکی پاره اوله یعنی ایکی پاره ایدرلر ، دولت احمدی و معجزه سبحانی ، احمده منسوب دولت و سبحانه منسوب معجزه یعنی سنکله مخالفت و مقابله ایدرسه دولت محمدیه و معجزه محمدیه ایله هلاک ایدر ، جلوه بخت تو دل می برد از شاه و گدا ، سنک بختنک جولانی گوکل آلور شاه و گدادن ، چشم بد دور که هم جانی و هم جانانی ،

بر مز گوز اراق که هم جان سن هم جانان سن قطعه بهر چه خوبتر اندر جهان نظر کردم ، که گویمش بتو مانند تو خوبتر زانی ، وجود هر چه نظر می کنم ز جان و تن مرکبست و تو از فرق تا قدم جانی ، بر شکن کاکل ترکانه که در طالع تست ، صحی یعنی قبعد سیاه به کاکلی کرسک بخشش و کوشش خاقانی و چنگیز خانی ، خاقانه منسوب عطا و چنگیز خانه منسوب دو رشیمی خاقان بر شاه اسمیدر که عطا ایله موصوفدر و چنگیز خان دخی بر شاه اسمیدر که جلادت اقدام ایله موصوف ایدی خواجه حافظک عادتیدر که هر کاه که بر شاه مدح ایلیه ظاهره نظر شاه ظاهر مرصن مراد ایدر اما معنی یه نظر شاه طریقت مرصن دیلر لاجرم که بحسب الظاهر شاه بغدادی مدح ایدر اما فی الحقیقه انده اولان بر شاه طریقتی مدح ایدر آنو کچو لدر ، گرچه دوریم بیاد تو قدح می گیریم ، اگرچه ایراغز سنک یادکه قدح دوترز ، بعد منزل نبود در سفر روحانی ، منزل ایراقلغی اولمز روحانی سفرده مراد بودر که اگرچه ملاقات واقع اولمیوب بحسب الظاهر مستفید و مستفیض اولمدق اما غائبانه استمداد ایدوب که طریقتکه سلوک ایلیوب و سلسلهٔ شریفه کز تشبث ایدوب عشق الهی و وصول حق ایچون رسیم طریقتک دوترز بیت من نظر با تو کنم باهم این بعد مکان ، که میان من و تو بعد مکان حایل نیست ، از گل پارسیم غنچه عیشی نشکفت ، لفظ گل کسر کاف عجمی ایله یا لحق معناسنه در پارسی پارسه منسوب دیمکدر و دخی پارس شول دیاره دیرلر که شیراز آنک تختگاهیدر که خواجه حافظ اول شهردندر لاجرم دیر پارس یالجقندن بکا بر عیش غنچه سی آچلمدی ، حبذا دجله بغداد و می ریحانی ، حبذا لفظی فعل مدح در بغمکی و دجله بغداد ارماغیدر معنای مصراع بودر که

اوزرلر

نه كوزل بغداد ار باغي و شراب ريحاني مراد بودر كه جونكه وطننده كشف
اولمدي بغداده وارمق كرك كه آلت تطهير وعشق مستطر اندن در بيت
شهر بغداد چو برج اوليا دير دلا عاشقه بغداد از راع اولمز طلا انكي كيدلم
بتر عاشق كه نه خاك در معشوق بود، عاشق باشي كه معشوق
قپوسي طپراغي اولميه كي خلاصش بود از محنت سركرداني، يعني خلاص
اولور الا سركردانلق محنتندن مراد بودر كه طالب حق اولان باب
حقده متمكن ومستقر اولمق كرك تا آخر اناوج وسراسيمه لك محنتندن
خلاص بولمز كه وصول بولان عشق بونك ايله بولمشلردر قطعه
بذلوا الارواح في الحب وقالوا، لتباح لنا منه الوصال،
ورأوا يرجون وصلا وأرادوا، كلما راموا من الوصل ونال،
حبذا مولى لم ينزل منه، للقصاد جود ونوال،
اي نسيم سحري خاك در يار بيار، اي سحر منسوب يل يار قپوسي
طپراغن كتور كه كند حافظ از و ديده دل نوراني، كه ايده حافظ
اندن كوكل كوزن نوراني مراد بودر كه نفحه ربانيه سحريه جانب الهيدن
كتورنجك عيني قلب نوراني اولوب حقيقت بينا اولور لاجرم نفحه
سحريه ربانيه دن اثر استرتا كه بجريله كشاده اولوب اللهم
ارنا الحق حقا وارزقنا اتباعه جبنچه حق وحقيقتي كوروب انكا
اتباع كه ميسر اولا بيت آن توتيا كه چشم جهان روشنست ازان،
كردي ز آستان ظهر آشيان ادست، وله ايضا اي پادشه خوبان
داد از غم تنهايي، اي خوبلر پادشاهي فرياد ياكترلوك غمندن دل بي تو
بجان آمد وقتست كه باز ايي، كوكل سنسز جانه كلدي وقتيدر كه

بلكه لا امكان يا عليا وانحق
قطعه اولمسيدي معنى اولور
منه

شعره تعليقه

كرو

كردلها سن مراد مخاطبدن حضرت خدادر كه سلطان المحاب در
الكا انس اولمدوغندن شكايت ايدوب انس حق طلب ايدر
خبرت هست كه بي روي تو آرام نيست، طاقت بار فراق اين همه ايامم نيست
مشتاقم و از مهجوري دور از تو چنانم كرد، مشتاقلق ومتروكلك سنك
اراق بنبي شويله ايلدي، كز دست بخواهد شد پاياب شكيبايي
كه الدن كتسه كركدر جر طاقتي مراد اول حضرت خطاب دركه بن مشتاقلغم
وجناب عزتك بنيا ترك ايتدوكي بني شويله ايلدي كه جر طاقتم قالمدي
دار المحبة لا يزول، بغير لذة التلاقي، اي درد توام درمان در بستر ناكامي
اي ياد تو م خوبان سنك دردك كه بكا درمان نامرادلق دوشكي
اوزره، وي ياد توام مونس در كوشه تنهايي، وي پادشاه سني
اكمق بنم مونسم در تنهالق كوشه سنده مراد بودر كه مشغول كه اندن
در دحق ادله الكا اوله درمانم در بيت دواي درد دل اي دوست ليك دوست
بحمد الله كه كارا بست در دست، وطالب حقه مونس كوشه ده خلوتده
ذكر الله در شعر انت دوائي وفيك كرزي، وفيك سقمي ومنك طبي،
در دائيره در قسمت ما نقطه تسليم، قسمت دائيره سنده بز تسليم
نقطه سي يوز لطف انچه تو انديشي حكم انچه تو فرمايي، لطف اولدر
كه سن فكر ايدرسن حكم اولدر كه سن بيورسن مراد بودر كه بزم سنك
قضاكه كمال رضا مزوار مكه تمام انقيادمز وار در هر نه كه تقدير ايلدك
ايسه لطفدر و هرنه حكم ايدرسك امر سنك بزم مخالفتمز يوقدر شعر
ان كان يرضيك سلب عقلي، يا حبذا في هواك سلبي، فكر خود و
راي خود در عالم رندي نيست، كندو فكري وكندو تدبيري يا رندلك

آلانس بنينه البسط
كشنه اشد منه

الهجر بالفتح ضد الوصل،

عالمنده اولمز کفرست در بنا مذهب خود بینی وخود رایی
کفر در بو مذهبده کندو یی کورمک وکندو فکری مراد بودر که عالم
اخلاصده تفویض کلی اولور کندو فکری وکندو تدبیری اولمز زیرا
کفر طریقت در و مذهب اخلاصده انانیت وفکرده تفرد مصرع
واحکم بما ثبت في فؤادي حبي مات فيه حبيبي یارب بکرشاید
کفت این نکته که در عالم عجب کیمه دیمک اولور بو نکته یی که عالمده
رخسار بکس ننمود آن شاهد هرجایی بو زلیخه یه کوسترمدی
اول هرجایی محبوب مراد بودر که اول حضرت که وهو معکم اینما کنتم
حسنجه هر پرده دن آچلمغه یه عرض جمال اتمیوب عشاقه بر شوق
وحال اولمقدر بو نکته یی کمسه یه دیمکه دخی مجال یوقدر بیت
حاضر وناظرست حق هرجا لیک کس را جمال ننماید دلا شب کلم
زلفت با باد همی کفتم دون کیجه زلفکک حکایتن یل ایله دیدم کفتا غلطی
بکذر زین فکرت سودایی دیدی غلط اسن کچ بو سودایی فکردن
مراد بودر که دون کیجه توجهکری به غیب هویت ظاهر اولمدوغندن
شکایت اتدم جواب الاتمی دیروب دیدیکه غلط وخطا ایدرسن
کچ بو سودا غلبه سندن دبو دیوانه فکرندن کم اکا اطلاع میسر
دکلدر بیت کار رهرو جوینده در راه آخرست عارفانرا منتهای
کام نیست صوبادصبا ایجا با سلسله في رقصند بوز باد صبا
بو پرده زنجیر ایله رقص ایدرلر انست حریف الی دل تا باد نه پیمانی
بودر مصاحب ومعاطی الیکو کل تا ایل او یحیه سن مراد بودر که
نیجه نیجه توجهکری غیب هویت ادراکنده معتقد اولوب طلبده در

پس

[illegible]

یعنی حریف مصاحب [illegible]

پس اکا کمسنک اطلاعی میسر اولمز ولاجرم مطلب ممکن الحصول
دکلدر عبث یله اوجوب زحمت چکمک کرک بیت اندرین درکاه
کس را نیست راه در سرای خاص بار عام نیست ساقی چمن
وکل را بی روی تو رنکی نیست ایا ساقی چمنده کل سنک یوزک
برزنک یوقدر شمشاد خرامان کن تا باغ بیارایی شمشاد کبی
صالنه رق تا باغی بزه یه سن یعنی که مزین ایده سن مراد بودر که نیجه
خطاب ایدوب دیرکه سنک یوزک کشفنک دخلنک رنکی ولطافتی
یوقدر قد فکی خرامان ایدوب محل مکاشفه یه ومجلس شاهده
یه کل تا که آن مزین ایلیوب دیده دیار الی مزین وروشن ایلیه سن
نکارا جز تو یاری باز ندارم بجز لطف تو غمخواری ندارم
دایم کل این بستان شاداب نمی ماند بو بوستانک کلی تازه
وصو یه قانمش قالمز دریاب ضعیفانرا در روز توانایی
طوی ضعیفلری قدرت کوننده مراد کشف حال وبسط وحسن
احوال دایم وباقی اولمز زمان کشفده حالت ووقت بسط وقدرت
اولکجه ضعیف سالکلری ادنتمیوب انلره همت قل دیمکدر بیت
غنیمت دان اکر دانی که روزی همه روزکار زدر نو شود کم
زمین دایره دنیا خون بین جکرم فی ده بو کوک دایره دن جکری
قانلو بنی شرابه ویر تا حل کنم این مشکل در ساغر مینایی
تا حل ایدیم بو مشکلی حرجبکی قدحده مراد بودرکه دایره یه دورده
وسلوک طریقتده فیض اولمدوغندن جکرم قاندر عشق الهی
نوش ایتدیر بارش دعل تا که فیض حصولنه وصول

وطریق حصول بولمز غلبه کر هرچه کبی نازک **بیت** چو ساقی با شراب
آمد دلم کفت از رهش هشیار * اکرچه بود دیوانه شد اکنون مرد فرزانه *
حافظ شب هجران شد بوی خوش صبح آمد * ای حافظ هجران کیجه‌سی
کیتدی صبحک خوش نفحه‌سی کلدی * شادیت مبارک باد ای عاشق شیدایی
شادیلغک مبارک اولسون ای عاشق دیوانه‌وش مراد ظلمت استتار و
قبض کدورتدن رایحه طیبه و نفض کلوب سرور محلی اولدی شادیلغک مبارک
اولسون دیو دعا در **بیت** چه شکر کوییمت ای بادشکوی وصال *
که بوستان امیدم بشد ز نو کلشن * **وله ایضاً** بلبلی که شمدی شرح
اولنا جق غزل حرف یاده آخر یازلن غزل اولنده بیان اولنان غزللردر که
دیوان حافظ نسخه‌لرینک بعضنده حرف یاده بولنوب و تغییر ردیف ایله
حرف یاده دخی بولنوب بعض ابیاتده ایکی غزل بر برینه دخی موافق
اولوب و بعض ابیاتی مغایر اولوب لاجرم هم حرف یاده و هم حرف یاده یازیلوب
دخی شرح اولنمق مناسب کورلدی دنلوب حرف یاده شرح قلنوب شمدی حرف
یاده دخی ذکر محلی کلوب ایکی غزل بر برینه موافق اولان ابیات برکره بو قرده
شرح اولنمشدر دیو حرف یاده اولان بیانه حواله قلنوب و مغایر اولان ابیات
شرح اولنمغه عزم اولنوب شروع قلندی * ای دل بکوی دوست کذاری نمی‌کنی
بو مصراع برکره دخی بو قرده ذکر اولان کبی در اننده ردیف نکرده‌ی ایدی
اما بونده کمی ردیف نمی‌کنی درکه اتمزسن دیمک اولور اسباب جمع داری
وکاری نمی‌کنی * اسباب جمعک واردر و اشی اتمزسن یعنی عمل صالح
قلمزسن مراد نعمتان مغبون فیهما کثیر من الناس الصحة والفراغ حدیثنه
که مساعده‌ی اسباب واراما که عمل صالح اتمزسن دیمکدر * میدان بکام

مفعول فاعلات مفاعیلن فاعلن

خاطر

خاطر وکوبی نمی‌زنی * میدان خاطر مراد بخت و برطوب اورمزسن
بازی چنین بدست وشکاری نمی‌کنی * بو قرده مصراع ثانی اولی
شاهین بو نده بازی در ولفظ شاهین عربیده و فارسیده معرکده
بر صنف طوغاندر دیرلر و فارسیده تراز و عمودنه دیرلر دبازی یا اصلیه
که اولا عربیده طوغاندر و بازفارسیده طوغاندر اما یا وحدت
ایله اولمق بر طوغان دیمکدر * این خون که موج می‌زند اندر جگر ترا *
در کار رنگ روی نکاری نمی‌کنی * بو بیتک ردیفندن غیری الفاظی
بو قرده ذکر وشرح اولنمشدر * ترسم کزین چمن نبری آستین کل *
کز کلشنش تحمل خاری نمی‌کنی * بو بیتک دخی ردیفندن غیری الفاظی
بو قرده شرح اولنمشدر * آری غرور مستیت از راه برده است
اندیشه از بلای خماری نمی‌کنی * بو بیتک داخی ردیفندن غیری الفاظی
بعینها ذکر وشرح اولنمشدر * مشکین ازان نشد دم خلقت که چون صبا *
بر خاک کوی دوست کذاری نمی‌کنی * بو بیتک دخی ردیفندن غیری الفاظی
بعینها ذکر اولنوب شرح قلنمشدر * در آستین جان تو صد نافه مدرجست
سنک جانک یکنده یوز نافه کزلنمشدر * وانرا فدای طرهٔ یاری نمی‌کنی
آنی بر یار طره‌سنه فدا اتمزسن مراد جانکده علوم کثیره وفیوض وافره
استعدادات متوافره واردر اما آنی معارف ذاته و صفاتده که هر
برینک حلقه‌کر حرف اتمزسن دیمکدر * حافظ برو که بندکی بارکاه دوست
ای حافظ یوری که دوست درکاهی قوللغنی کر جمله می‌کنند تو باری نمی‌کنی
اکر جمله ایدرلرسه سن حیف یا برکره اتمزسن مراد هرکسه که درکاه حق
عبادتن و عبودیتن ایدرسه سن اتمزسن دیو کندو نفسنه توبیخ وتعریض

بعض نسخه‌ده مصراع اول بویله واقع اولمشدر چوکان کامی در کف ما نمی‌زنی
مراد چوکان ... بعض نسخه‌ده اول مصراع
...

بعض نسخه‌ده مصراع اول بو وجهله واقع اولمشدر
ای از لطیف و ... اولمشدر
...

بعض نسخه‌ده مخلص بیتی بو قوردن
زدلان بیتی واقع اولمش در
ردیف تغییری ایله در
منه

تعریض وعمله ترغیب در شعر مضى العمر والايام والذنب حاصل • وجاء رسول
الموت والقلب غافل • تزوّد من الدنيا فانك راحل • وبادر فان
الموت لا شك نازل • وله ايضا أتت روائح رند الحمى وزاد
غرامي • اتت فعل ماضي مؤنث در وروائح جمع رائحه دركه فعل مذكورك
فاعلي در ورند فتح را وسكون نون ايله دفني وعود اغاجيدر لفظا
مجرور مضاف اليه در وحمى كسر حا وفتح ميم ايله قوروق دركه اكا كمسه كرمكه
سيا قدر تقديرا مجرور مضاف اليه در وزاد فعل ماضيدر بونده لازمدر
معطوف اتت جمله دغرام بونده درد وعشق معناسنه در ويا متكلم
مضاف اولمشدر او بليه معناي مصراع بودر كه قوروق دفني وعود
اغاجي قوقولري كلدي يا كه بنم عشق ودردم زياده اولدي ديمكدر
من المبلغ عني الى سعاد سلامي • كلمه من استفهاميه در و
استفهام دخي انكار ايچوندر ومبلغ دخي اسم فاعلدر تبليغدن
وسعاد اسم معشوقه در غير منصرفدر كه علميت وتانيث ايچون
معناي مصراع بودر كه كم ارشدور يعني كم ارشدر مزبنده معشوقه
يه بنم سلامم مراد بودر كه صوب آليدن روائح طيبه واصل اولوب
بكا زياده عشق حاصل اولوب اول حضرته عرض اخلاص مقتضاي
حال اولوب وكمسه ايصاله مجال اولميوب كندم بالذات عرض حال
ايتمك لازم اولمشدر • پيام دوست شنيدن سعادتست وسلامت •
دوست خبرن اشتمك سعادت وسلامت در • فداي خاك در دوست
باد جان گرامي • دوست قپوسي طپراغنه فدا اولسون جان مكرم مراد
بودر كه چون اول حضرتدن استشمام روائح طيبه ايتدم واول دركاهم

جزم

جزم ايصال ايدركنم بو وقت كندم عزم ايدوب كندم انده كلام آلهي
حمامه وقلب ايله استماع اولنوبدر اول خود سعادت عظمي وسلامت
كبريادر ديوانحه ترغيب ايدر • پيام آشنام غريبان وآب ديده
ما بين • كل غريبلر اخشمه وبزم كوز بحر باشن كور • ببال ليجاده
صافي در ابكينه دشامي • صافي شراب بحر شامي مرجه ن مراد
كيجه‌لرده كلا اشتوقدن آغلدوغن ذكر در رباعي كر بقدر سوزشش
دل چنيم تن بكريستي • مرغ وماهي دم بدم برحال من بكريستي • كر مرا
ليلي بديدي بر منش رحم آمدي • كر مرا مجنون بديدي همچو من بكريستي
وان رغبت بخلد وضرت ناقض عهد • كلمه ان حرف شرط در
ورغبت فعل ماضي نفس متكلم وحده دركه فعل شرط در [illegible]
وضرت دخي فعل مذكور كبيدر واكا معطوفدر وناقض اسم فاعلدر
نقضدندر • فما تطيب نومي وما استطاب مناخي • كلمه ما
ايكي يرده نافيه در وتطيب واستطاب فعل ماضيلر در ونومي
تطيبك فاعليدر ومناخي استطابك فاعليدر ونوم اويقو
در ومنام اويقو يريدر مصراع اول شرط ومصراع ثاني جزادر معناي
بيت بودر كه اكر بن جنته رغبت ايدوب عهدمي اولورسم بنم
اويقوم واويقوم يري خوش اولمز مراد بودر كه بن طلب دوستك
عهدن اغشايدم اكر جنت اترسم نقض عهد اتمش اولورم حالم
ومالم ايو اولمز • اذا تغرد عن ذي الاراك طائر خير • اذا حرف
شرط در تغرد غنيدن ايله فعل ماضي غايبدر اراك مسواك اغاجيدر
طائر لفظا مرفوع فاعليدر تغردك ومعنا خبر طير لفظنه صفت

تغرد بلبلك سرخوش نغمه‌سي ايله ينمه
اوتمكدر منه

فلا تُغرِّدُ عَنْ رَوضِها اَبِيْنُ حَمامِي، تُغرِّدُ فعل مضارع در
تفعیل بابندن بنیه کیم تغرّد ماضی در تفعّل بابندن و رَوض جمع
رَوضَه در باغچه معناسنه در و روضها ضمیری معشوقه یه راجعدر
وانین الخلکدر و حمام جمع حمامه درکه کوکرجین وقمری معناسنه در
مصراع اول شرط و مصراع ثانی جزادر معنای بیت بودرکه قچن او
اراک اغاجی اولان یرک خبر قوشی او تمز معشوقه باغچه لرندن کوکرجنلر
قلمسی مراد کندونک حضور حاللرن تحسّر وتحزّندر زیبی نماندکه روز
فراق ما سرآید، چون قالمدی که بزم فراقمزکونی باشه طله، رَأیتُ منّی
هضبات الحِمی قِبابَ خیام، رایت فعل ماضی ونفس متکلم وحده در
وهضبات جمع هضبه درکه دپه معناسنه در خیام جمع خیمه در
که چادر در معنای مصراع بودرکه کوردم قوردوده یه لرندن چادرلر
طوردوغن مراد منزل جانانه قریب اولدم که آنک چادر ایلادلدوغی
یره کلدم چادرلرین کوردم پس فراق یار آخر اولور وخلاصه
مراد وصول الی الله اثاری یا موت علامتلری اولدیغی دیمکدر
خوشا دمی که درآیی وکوییت بسلامت، خوش اول بردم که
ایچرو کله سن وسکادیم سلامتله ایله، قَدِمتَ خیرَ قُدوم نَزلتَ
خیرَ مَقام، کلدک خیر کلمکله ایله وقوندک خیر مقامه مراد ملائکه در رحمتک
روح حظابنی ذکرادرکه وصول الی الله حاصل ایدوب و رحمت حقه
وصول حصول بولیجق سلام علیکم طبتم فادخلوها خالدین، جسیجه
مصراع ثانی مضمونی دیر، امیدهست که رویت بنجت نیک به بینم
امید واردرکه سنک یوزکی ایو بخت ایله کوردم توشاد کشته بزمان

دهی ومن بغلامی، سن شاد اولاسن حاکم لوح ایله وبن شاد اولم
قول لوح ایله سوبدن مراد بودرکه عقل نفسه دیر امیدم واردرکه سنک یوزکی
ایو بخت ایله کورم که اذا اراد الله بعبد خیرا جعل من نفسه واعظا،
موجبنجه سن خیر وطاعت ایله که حاکم اولاسن وبن قولک اولم اطاعت
ایله رباعی اگر دهی بگذاری بهوای ناهلی، به بینی اگه بینی دید اگه دیدی
خدا یرا شناسی وخاص بنده شوی، خدا یرا نتوبه بینی برغم معتزلی
بعض نسخه ده بو بیت واقع اولمش، من ارچه هیچ نیارم سزای
محبت شاهان، بنم اگرچه هیچ نسنم بوقدر شاهلر محبتنه لایق
زهی کار ثوابم قبول کن بغلامی، ثواب ایشی ایچون بنی قبول قل
قوللغه مراد کندونک شیخه تفرعن ذکردرکه اگرچه اهل الله محبتنه
لیاقتم یوقدر اما عمل ثواب ایچون بنی خدمته قبول قل دیر رباعی
کو هیچ سببی که در وستی با نیست، کو هیچ قبولی که در ورزی نیست
در جلوه که بهای تو حیران شده ام، کین جلوه که بهای ترا حدی نیست
بَعُدتُ منکَ وقد صِرتُ ذائبًا کالهلال، بعدت فعل ماضی ونفس
متکلم وحده در وقد حرف تحقیق اولیه در وذائب اسم فاعل در
ذوبان دن معنای مصراع بودرکه اراق اولدم سندن وارنجه اولدم
هلال کبی، اگرچه روی چو ماهت ندیده ام بتمامی، اگرچه سنک آی
کبی یوزکی کوردم بالتمام مراد طالبک بجد ن تخفیف اولوب بحث
علی وجه الکمال میسر اولمدوغن ذکردر قطعه جانی که آفتاب بتابد
زاوج عز، سر کشته نیست مصلحت ذره درهوا، آنجا که صوت رعد بغرّد رطاق چرخ
زنبور در سبوی نوا چون کند ادا، آنجا که بحر نامتناهی کند ظهور، شاید
که شبنمی بکند قصد آشنا،

چوسلك در خوشابست نظم پاك تو حافظ ، ابدار الحق وزني كي
درسنك پاك نظمك اي حافظ ، كه كاه لطف سبق مي برد ز نظم نظامي ،
كه لطف وقتنده تقدم ايدر نظامي نظمندن مراد سنك نظمك نظامي
كبي لطافت وقتنده ديمكدر كه آنك نظمي مجرد مبالغه ير شنو وحسنيات در
سنك نظمك ارشاد طريق حق وتحقيقات در لاجرم وقت لطف وجزاده
سكا ثواب واجر اولور **قطعه** وما من كاتب الا سيبقى ، غداة الحشر ما كتبت يداه ،
فلا تكتب بخطك غير شيء ، يسرك في القيمة ان تراه ، **وله ايضا**
اي دل كرازان چاه زنخدان بدر آيي ، اي كوكل اكر اول الحك چقور زنخدان
چقه سن ، هر جا كه روي زود پشيمان بدر آيي ، هر يره كه كيدرسن تيز جك
پشيمان چقرسن مراد چاه زنخداندن مشكلات اسرار شاهده درس
طالب دايم آنك فكرنده اولملو كرك كه غم دنيادن خلاص اولا شويله كه اندن
چقوب طلب دنياده اولا هر نه يره كيدرسه پشيمان اولور شويله كه تا بي
فلكت دست نگيرد ، يار كه بر صوايله فلك سنك الك دوتميه ،
كرتشنه لب از چشمه حيوان بدر آيي ، اكر صوسز چشمه حيواندن
چقرسك مراد بودر كه حيات باقيه باعث عمل صالح در شول كمسنه كه
اندن حصه دار اولمدن چقه دنيادن انكا آخرتده بر ايچم صو ايله مدد
اولمزسه لايقدر كه اخبارده شويله كلدي در كه من خاف شقاوة الدنيا
اكتسب سعادة العقبى **رباعي** زنهار دلا مخور دمي ره غم را ،
مگزين بجهان محبت نامحرم را ، با تن وناني چو قناعت كردي ،
چون تن منه سبلت عالم را ، هشدار كه كرد وسوسه ديكي كونش
عقلك طوت اكر نفس وسوسه سن اشيدرسك آدم صفت از روضه

رضوان

مفعول مفاعيل مفاعيل فعولن

زنخدان و زنخ بر معنايه در

رضوان بدر آيي ، آدم كبي رضوان باغچه سندن يعني جنتدن چقرسن
مراد بودر كه محل سلوك وموضع عبادات بالفعل جنت در باغچه
وسيله ووصلتدر نفس فقر ايله تخويف ايدر وطلب دنيايه ترغيب
ايدر اكر آنك وسوسه سن اشيدوب يعني قولني قبول كه ايدرسك آدم كبي
جنتدن چقرسن **نظم** نفس را اعدى عدو كفته رسول ، ،
مي نبايد نفس را كردن فضول ، نفس را كردن بزن فارغ نشين ،
من بيان كردم سلوك راه دين ، برد آدم را ز جنت چون زنش ،
همچو زن نفس است تو كردن زنش ، حال مي ديهم ز حسرت ديدار تو
چون صبح ، جان ويرردم سنك ديدارك حسرتندن صبح كبي تا باشدكه
چو خورشيد درخشان بدر آيي ، اولا كه بلكه سن كونش كبي چقه سن
مراد متكلمدن عقل ومخاطبدن آفتاب حقيقي در لاجرم عقل اول حضرته
ديرسنك جمالك حسرتندن رياضت ايله جان ويرمك مرتبه سنه
كلورن تا كه تجلي جمال حاصل اولم **رباعي** في وصلك قسطك حقي سيدي املي
ولا تكلني على عاملي ولا على عملي ، في سوء حسن ظني فيك ينفعني ،
فان يخب فيك مني الظن وا خجلي ، چندان چو صبا بر تو كمارم همت
اول دمكو صبا كبي سنك اوزركه حواله ايدرم همت نفس كز غنچه چو كل خرم
وخندان بدر آيي ، كه غنچه دن كل كبي خرم وخندان چقه سن مراد متكلمدن
عقل ومخاطبدن روح در لاجرم عقل روح ديرباد صبا نفسي دوقنوب
غنچه آچيلوب كل خرم وخندان چقر بن دخي سنك اوزرك اول دمكو
همت نفسن حواله ايدرم تا كه چقه سن شاد وخندان وكمال اعيان
ايله چقه سن **بيت** ما اميد از طاعت وخشم از ثواب افكنده ايم ،

سایهٔ سیمرغ همت بر غراب لفکنده ایم • در تیره شب هجر تو جانم بلب آمد
سنک هجر کلکیتر کو کیجه سند بجانم طوغه کلدی • وقتست که همچون
مه تابان بدر آیی • وقت در که طلوع آیی طوغه سن مراد تجلی اوله و غنده
منتجر اولوب تجلی طلبیدر رباعی تجلی حسن علام الغیوب •
معادمة لارباب القلوب • وخاطبهم وعاتبهم بلطف • وسامحهم بمبالغة الذنوب
بر خاک درت بسته ام از دیده دو صد جوی • سنک قپوک طپراغنه اوزره
باغلمشم کوزدن ایکی یوز ارمغ • تا بو که تو چون سرو خرامان بدر آیی
تا اولا کی سن صبا کبی سروکی چقه سن یعنی بیه سن مراد ظهور
آیی طلب شدید و دمع کثیر ایله حاصل اولور بنزجی چوق آغلرین تا که
اول مراده واصل اولم دیکدر • در خانهٔ غم چند نشینی و ملامت •
غم اونده نیجه اوتور سن و ملامت • وقتست که از دولت سلطان بدر آیی
وقتدر که سلطان دولتی اجلندن چقه سن مراد روح کی نفسه خطابی
ذکر در روح نفسه دیر نیجه بر دکی غم عصیان اونده که ساکن اولوب ملامته و
رسوای اولور سن وقت و انصاف اولدر که سلطان یعنی اولان عقل
دولتی اجلنده غصهٔ معصیتدن چقوب طعن و ملامتدن کم خلاص
اوله سن قطعه لقد علمت روحی مکان شفائها • قریبا و هل حالا نیال الزجاج
حلفت برب الراکعین لربهم • خشوعا و فوق الراکعین رقیب
لئن کان برد الما ینفع ظامیا • فلیس شفا قلبی سواک حبیب
حافظ مکن اندیشه که آن یوسف مه رو • ای حافظ غصه لنمه که او اول
آی یوزلو یوسف باز آید و از کلبهٔ احزان بدر آیی • کرو کلور غصه لر
اونده چقرسن مراد فرقت مؤبد اولمز آخری وصلت در دیمکدر

نثر کیم

مقبول
مقبول انتقا علی عنایت علیه

نثر کیم دیدی مطلع یوسف کم کشته باز آید بکنعان غم مخور •
کلبهٔ احزان شود روزی کلستان غم مخور • وله ایضا
آن غالیه خط کر سوی ما نامه نوشتی • اول غالیه مسک خطلو
اکر بزم جانبمزه نامه یازه ایدیلر • کردون ورق هستی ما در ننوشتی •
فلک بزم وارلغمز ورقنی دورمز ایدی مراد بو در که هر کیم که حق تعالی
ازلده علم تقدیر ایله که لوح محفوظده و ملائکه کتبه سی تقدیرده اهل سعادت
یازه یا یازده حیله و مکر جهان آنکر وجودی تغییر ایله میوب سعادت
ایله ختم اولور بیت بترسد هر کسی از روز آخر • بترسد قلب من
از روز اول • هر چند که هجران ثمر وصل بر آرد • هر چند کلو که هجران
وصل یمشین بیترر • دهقان ازل کاج که این تخم نکشتی • ازل
کو یلوسی کاشکی بو تخمی اکمیدی مراد اکرچه فرقت مؤبد اولمز
و اهل هدایت معصیت قالمز کرو وصلت میسر و توبه و انابت
مقرر اولور اما کاشکی مشیت ازلیه اولا اضلالنه اولمیوب عصیان
و ضلالت و هجران و معصیت ابتدا دخی اولمیوب سعادت و
طاعت اولا و آخرا مستمر اولیدی دیمکدر بیت کیرم ز سر جرم و
کنه می کذرد • زان شرم که دید چه کرد ام چکنم • فلک که مر برا او
زبان شکر ینش • سنک قلمک که آنک شکر کبی دلی دو کلمسون
مهر از تو ندیدار نه جوابی بنوشتی • سندن محبت کورمدی یوخسه
جواب یازر ایدی مراد بو در که علم تقدیر یازمقده تقصیر اتمز اما
ارادة الله هر کسک سعادتنه متعلق اولمز و ارادة الله دخی تابع
علم الله در و علم الله تابع معلوم در پس حق تعالی هر شخصک ازلده

کاج و کاشکی و کاشکی
اوچی بلر بر معنایه
کلور منه

استعدادني واختيار جزئيه‌سن نيه صرف ايده جكن بيلور چونكه بو وجه
ايله معلومم علم ازليسي متعلقدر و علمنه ارادتي دخي تابع اولوب
انكا كوره تقدير ايدر لاجرم جبر صرف لازم كلمز غزل مالي على فوت غاية اسف
ولا تراني عليه التلهف • ما قدر الله لي فليس له • عني المحيص سواي منحرف
اراحني بالعسر واليسار • فما تخطئني ذلة ولا صلف • فالحمد لله لا شريك له •
مالي قوة وهمتي الشرف • قد دل على صادق الاخوة: ليس في امري تلف
ولا سرف • معمار وجود ارنزدلي رنك تو بر عشق • وجود معماري
اكر اورسيدي پاسنك رنكلي عشق اوزره • ذرات محبت كل ادم نسرشتي •
محبت ذره‌لري آدم بالجفن يوغرمز ايدي مراد معمار وجوددن صفت
تكويني درور تكوين مراد صفت ارادت در ايجاد عالمه تعلقده عشقه
مبني در زيرا كنت كنزا مخفيا فاحببت ان اعرف فخلقت الخلق
لاعرف • حسبنجه خلق عالمه عشق و محبت باعث اولمشدر جوده نبار
وجود عشق اوزره در آلي خمرت طينة آدم بيدي اربعين صباحا
موجبنجه تعلقات تكوين حتي طينت آدمي يوغردي پس آدم تخميري
عشق ايله اولدي آنوكچون آدمده وجوه مختلفه ايله عشق و محبت ظهور
ايدي كه فمنكم من يريد الدنيا ومنكم من يريد الآخرة • حسبنجه كمي
دنيا محبتنه مبتلا وكمي آخرته ابتلاده در اما من يريد الله غايتده
اقل اولدي نيچون انكا تعرض اولنمدي بيت يت اين نشت معلقدركي حمديري
دركوع • كرنه درجنت اميد قلبه وطواسي ما زاهد مكن ازنسيه حكايت
چه نتقدم • اي زاهد درسيدن حكايت اتمه چونكه بالفعل
تركيبت جو حوريا وسرايي چو بهشتي • بر محبوب وار در حوري كبي و

بر

برسرايي وار در جنت كبي مراد بودر كه زاهد خشك اولان بابسلوك ايدن
موعض اولان آخرت منتبه‌ده حور و جنت اولور ديو حكايت ايدر
آني اول حكايتدن نهي ايدوب ديرلركه بزه بالفعل خيال حق ابسيني و
غمزدن خالي حجره خلوت واردر كه ديده بالفعل حوريا وجنت دريوندن
باغ ارم و جنت شداد • ارم باغنه و جنت شداده صا تحت
يك يشنيجي ونوش لبي ولب كشتي • برشيشه شرابي وبر بالطو دايي
وتار ركناري مراد بونلردر كه بر عشق الهي ايله حالي اولان قلب
وبر كلام لذيذيا اولان مصاحب وبر فزيج آخرت كناريا كرميتر
اولا انكا ارم باغنه و شداد جنتنه حاجتمه يعني اهل دنيا سرايينه رغبت
اتمه ديكلدر قطعه هون الامر تعش في راحة • قلما هونت الا سيهون
ليس امر المرء سهلا كله • انما المرء سهولة وحزون • تطلب الراحة في دار الفنا
خاب من يطلب شيئا لا يكون • وبعض نسخه‌ده بو بيت واقع اولمش
اكر زنتش نقد ستكيرا كر دريجا • بالفعل مغفرت دربكسه نكر
بوندن يعني دنياده يارسيت جو حوركي وسرايي چو بهشتي • بريار
اولا حوري كبي وبر سرايي اولا جنت كبي مراد بونلردر كه اولكه توبه
ايده التائب من الذنب كمن لا ذنب له • موجبنجه بالفعل مغفرت
بولور وانده خيال حق يا حوري صفت بر شيخ طريقت وجنت كبي
بي غم بر حجره خلوت اولا يا رنه اولاجق انكا بالفعل حاصل اولور
جهل من و علم تو فلك را چه تفاوت • نيم جهلك و سنك علمك
فلكه نه تفاوتي واردر انكا كه بصر نيست چه خوبي و چه زشتي
اولبيردكه بصر يوقدر خوبلك نه در چركينلك نه در مراد بولار كه

فلک که بحری بیوه مقدر الکا علم وجهالگی ان در بونکا تیس ایله بیر تمکر آنک بحری
وبحیریی اولمیه علم وجهلی فرقی اتمز قطعه عالمی در میانه پی جُهّال
مثلی کفته اند صبر نقان ۰ شاهدی در میان کورانست ۰ مصحفی در
سرای زندیقان ۰ تنها نه منم کعبهٔ دل بتکده کرده ۰ یا نکرزبن دگکم کوهلکُ کعبهٔ نشین
بت خانه اتمش ۰ در هر قدمی صومعهٔ هست وکنشتی ۰ هر بیر آدمده بر
صومعه وار در و بر کلیسا وار در مراد بودرکه جُعلت الارض لی مساجد
مقتضاسنجه دخی ماهذه التماثیل التی انتم لها عاکفون ۰ حسبنجه عابده بر بیر
موضع عبادت در وحب ماسوی ایدنه هر بیری فنوع طاعت ماسوی
الله در بیت در صومعه ودیر رخت قبلهٔ دل ماست ۰ چو رو بتو دارند
چه مسجد چه کنشتی ۰ در مصطبهٔ عشق تنعم نتوان کرد ۰ عشق مسافر
خانه سنده تنعم اتمک اولمز چون بالش زر نیست بسازیم بخشتی ۰
چون النون بصدق بوق دوزلم برکرپیج ایله مراد بودرکه حجرهٔ خانقاه
اختیار ایدنه النون یا صدق یرنه کرپیج ایله اکتفا اتمک کرک اول مقام
تنعم یری دکل عبادت یریدر بیت اگر با تیغ خونریزم کشد جان ابد یابم
که جان دادن بتیغ دوست باشد روح پروردن ۰ وبعض نسخه ده که
مصراع اول بو واقع اولمش ۰ بر خاک در خواجه که ایوان جلالست ۰
افندینک قپوسی طپراغی که عظمت وجلال ایوانی در مراد عبادت خانه
ایوان عظمت در انده تنعم صوری اولمز دیمکدر ۰ تا کی غم دنیی دنی ای دل دانا ۰
تا نیجه یه دک دنیا یا دنی غمی ای عالم قلب حیفست ز خوبی که شود عاشق زشتی ۰
حیفدر بر خوب بوت که عاشق اولا بر چرکینه مراد بوندن بودرکه قلب که عالم
اولا ضرب در دنیاکه دنیء در قبیح در لاجرم اکا حیفدرکه بو عاشق وماٸل اولا

بیت همیشه پارسا نکشته ادانی ۰ دریغا قدر حسن خود ندانی ۰ الودکی خرقه
خرابی جهانست ۰ خرقهٔ نک ملوث لکی جهان خرابلغی در کوره روکی
اهل دلی پاک سرشتی ۰ قنی بر سالک بر اهل دل بر پاک بوغزلنمش مراد بودرکه
خرقه پوش اولوب دخی خرقه سی حب دنیا ایله ملوث قلمیه با خرقه یه
وجودنی حب ماسوی ایله آلوده قلمیه جهان وجود خراب اولمقدر
قنی بر مرشد صاحب طریق و پاک سیرت که بو حالدن که تطهیر ایده رباعی
ان کنت علی ما مرت القوم تسیر ۰ لا تنظر علی الکون فالکون یسیر ۰
والهجر عن الدنیا وعش مفتخرا ۰ بالفقر علی الاکوان ان کنت فقیرا ۰
از دست چرا هشت سر زلف تو حافظ ۰ الدن نیچون قودی بینک زلفک
اوجنی حافظ ۰ تقدیر چنین بود چه کردی که نهشتی ۰ تقدیر بو یله ایمش
نیلیون قدیوب مراد حافظک عتیب بوترتیب طلبن ترک ایتدوکی
بودرکه اراده الله وتقدیر الهی که اکا متعلق اولمیه انکا کمدن مطلع
اولمیه بیت کی بود دل طلبد وصل تعالی ان عظیم ۰ مرد عاقل نکند
چون طلب امر محال ۰ بعض نسخه ده مخلص بیتی بو واقع اولمش
ترسا بچهٔ دوش همی گفت که حافظ ۰ بر ترسا اوغلانجغی دون کیجه دیویا
که حافظ ۰ حیفست که هر دم کند آهنگ کنشتی ۰ حیفدر که هر دم کلیسا
قصدن ایده مراد بوندن بر سالک مبتدی دیدیکه حافظ حیفدر که هر دم
بر کلیسا یی دنیایه وحب ماسوی یه میل ایده بیت حیف باشد که عمران ای
چو بهایم رود بناداني ۰ وله ایضا الا که بهجری عشاق روا می داری ۰
الا که که عاشقلرک هجرلکنی روا دوترسن ۰ عاشقان را ز بر خویش جدا
می داری ۰ عاشقلری کندو قتکدن که اراق دوترسن مراد بحافظ طلبدن

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

شیخ درکه مجنی مریدلره زلات وترک طاعات وتغییر عبادات ومیل
شهوات اوله شیخ انلردن عزلت وکنج خلوت اختیار ایتمک ادب طریقتدر
چونکه شیخ بویله ایده مرید صادق وطالب عاشق عرض نیاز ایتمک کرکدر
ارادت درکاهم خواجه حافظ بو آدابی اختیار ایتمشدر بیت دربرویم بستی و
من در امید فتح باب ٭ هر دمی با آه وکریه حلقه بر در می زنم ٭ تشنه بادیه را
هم بزلالی دریاب ٭ بیابان وبتریه صوسزلرینی بر زلال ایله طویر
بامیدی که درین ره بخدایی داری ٭ بر امیده که بو یولده خدایی دوترسن
مراد بودرکه شیخ دیر بیرته طریقتده عطشان اولانلری زلال الحکمت
ایله تذکر قل اول امیده که سنک ده حاجاتک حضور حقده روا اوله
کار درویش مستمند برآر ٭ که ترا نیز کاری باشد ٭ دل ربودی وتحمل
کردمت ای جان لیکن ٭ کوکلی قاپدک حلال ایتدم سکا ای جان آنا
بر از تنی دارنکاهش که مراعی داری ٭ بو نیده تکه صقله کوکلکه بنی
دوتر یعنی صقلرسن مراد کرو شیخه خطابدرکه دیر قلبی جاسوکیه
هیلدن محکم حفظ قل واحتمال واردرکه نفسک روحه خطابی اوله
بو حیثیت می کند خسرو که یاران دل نکه داریدی ٭ بدلداری دهید دلها که او
دلبرانکه دارد ٭ ساغر ماکه حریفان دکری نوشند ٭ بزم قدحمزکه غیری
مصاحبلر ایچرلر ما تحمل نکنیم ار تو روا می داری ٭ بز تحمل ایتمزز اکر سن
روا دوترسنک مراد بودرکه بزه اولاجق فیضی غیریلر آلورلر که انلر مستفیض
اولورلر بو حالی سن جایز کورورسن بز تحمل ایتمزز بزم حقمز بزه عنایت
قل دیکلدر ٭ ای مکس حضرت سیمرغ نه جولانکه تست ٭ ای سیکک سیمرغ
حضرتی سنک جولانکاهک دکلدر عرض خود می بری وزحمت ما می داری

کندو

کندو عرضنک کیدررر وبزه زحمت دوترسن مراد بوندن نفسک روحه خطابدرکه
ایرسنه که مکس کبی حقیرسن وحضرت الهی سیمرغ کبی عظیم دربس
اول حضرت سنک محل جولانک وموضع سیرانک اولمز لاجرم سنک عرا کا
طالب سن واصل اولمیوب کندو عرضکی ضایع ایدوب بزه زحمت ویررسن
کر عنان نفس کند بحث ونزاعی درحق ٭ که بکوید تو کجایی وخداوند کجا ٭
من بکویم که خداوند کریمست ورحیم ٭ بکند لایق وحضرتی بهر وقت بما ٭
تو قجدلمیکی اما جه کن کر نکنی ٭ کفت حق درحق تو اکر نشی بجرلا ٭
کار هرکس بصلاحی وفلاحی موقوف ٭ نظر عاشق دلسوخته بر عین عطا ٭
تو بتقصیر خود افتادئلا ازین در محروم ٭ سن کندو تقصیرک سببی ایله
دوشدک بو قپودن محروم ٭ از که می نالی وفریاد چرا می داری ٭
کیمدن اکلرسن وفریادی نیچون دوترسن مراد کرو نفسک روحه
خطابیدر ذکر درکه دیرسن تقصیر عبادت ایتدوکک ایچون بو باب سنجده
بلکه باب حقده محروم اولدک پس شکایتک کیمدن در وفریادی
نیچون ایدرسن بیت ازحق رسید انچه رسید از هوا بمن
آری بردم آنچه رسید از هوا رسید ٭ حافظ از پادشهان پایه بخدمت طلبند
ای حافظ کر پادشاهلردن مرتبه یه خدمت ایله استرلر کار ناکرده چه امید
عطا می داری ٭ ایش اشلمیوب نه عطا امیدین دوترسن مراد بودرکه
منصب دنیا خدمت وملازمت ایله ویرلیر فیض الهی طاعتسز نیجه
اولسه کرکدر بیت هر در درکاه شاه آید بدولت می رسد ٭
رو عجب کر تو خواهی منصب غفرانرا ٭ بعض نسخه ده مخلص بیتی بو واقع
اولمش ٭ حافظا عادت خوبان همه جورست وجفا ٭ ای حافظ خوبلرک

عادتی دوکلی جور وجفادر پس چرا این همه ناله زجفای داری
پس نیچون بود وکلی ناله جفادن دوترسن مراد خوبلرک عادتی
جفادر لاجرم محبوب حقیقی دخی جفا ایتسه روادر اعیدیک سن
جفادن ناله ایتمک نه وجهدر قطعه قیمت عشق نداند قدم صدق
ندارد سست عهدی که تحمل نکند بار جفا ورسم می رود
از عهد تو سر باز نپیچم تا بگویند پس از من که بسر برد وفارا
وله ایضا ای که دایم بخویش مغروری ای کمسه که دایما کندوکه
مغرورسن گر ترا عشق نیست معذوری اگر سکا عشق یوق ایسه
معذورسن مراد بودر که شول که اهل نفس اولوب کندو وجودنه مغرور
وانانیت ایله مسرور اولا اول که اهل عشق دکلدر لاجرم طالب باشق
نفس ونفسانیتدن محجوب فنا اختیار ایتمک کرک قطعه
معنی درویش ار خواهی که از نیست هر کرا هستی خود باقیست او درویش
نیست تا تو ناکامی نبینی کی توانی یافت کام زانکه مرهم در حقیقت
جز برای نیش نیست گرد دیوانگان عشق مگرد لفظ گرد
کسر کاف عجمی ایله قراکی معناسنه در ولفظ مگرد دخی گردیدن لفظندن نهی در
یعنی عشق دیوانه لری اطرافنی طولنمه که بعقل عقیله مشهوری
مشهور معناسی عقیلک شریفه وعزیزه معناسنه در یعنی عقل شریف
ایله که مشهورسن مراد بودر که عقل معاشک کاملی اولان وانک ایله
شهرت بولان عشق الهی دیوانه لری اطرافنی طولنمق کرک که عقل ایله
عشق بر برده جمع اولمز هستی عشق نیست در سر تو عشق مستلکی
یوقدر سنک باشکده رو که مست شراب انگوری یوری که اوزم

شرابیله

فاعلاتن مفاعلن فعلن

العقلیة من کل شیء اکرمه

شرابی هستی سن مراد بودر که مست شراب حرام اولان مست
شراب حلال اولمز رباعی این بزم چه بزمست که ارباب کمال
نوشند می محبت از جام جلال بینی در کف ساقی تو رحیق باقی
تا هست رحیق خوش شود جل جلال روی زردست وآه درد آلود
صارو یوز درد ودرد ایله قریشمش آه عاشقانرا دوای رنجوری
عاشقلره مرض دواسی مراد بودر که عاشقلر دردنک دواسی صارو
یوز ودردلو آه در رباعی ملک طلبش بهر دل وجان ندهند
منشور غمش بهر سلیمان ندهند درمان طلبان ز درد او محروم اند
کین درد بطالبان درمان ندهند بنود باغ خلد را رونق جنت باغنه
رونق اولمز بی می رواق ولب حوری یعنی شرابسز وحوری
طوداغنسز مراد عشق وذوق اولمجق جنتده رونق اولمز واندن
حظ اولنمز دیکر بیت گل وصل بایدم ز باغ بهشت چه کنم بوستان دیگرانرا
مهر آن ماه بایدت ورزید اول ماهک محبتین صناعت کرک
سنکا ورچه چون آفتاب مشهوری اگرچه کونش کبی مشهور ایسک
دخی مراد حب الهی اختیار ایتمک کرک هر نه قدر مشهور ایسک دخی
بو اولیدر دیکر بیت محبت مقام الهی بود محبت به از
پادشاهی بود بگذر از نام وننگ خود حافظ بکچه کندو
نام وعارکدن ای حافظ ساغر می طلب که مخموری شراب
قدحن است که مخمورسن مراد بودر که نام وناموس سلوک طریقته
وکثرت عبادته مانع اولور لاجرم صفای قلب ومحل عشق اولان
قلب صافیه استمک کرک که خماردن یعنی کسل عبادتدن خلاص اولنور

نشاط طاعت حاصل اولا بیت خار غفلت دنیا ترا گراه کرد است
بگیر جام آلهی کر بر نشاط شوی ٭ وله ایضاً ای کر در کوی خرابات
مقامی داریا ٭ ای که کر خرابات محلنه سنده بر مقامک وار ایسه
جم وقت خودی از دست بجامی داری ٭ کندو وقتنک جمی سن اکر
الکه بر قدحه دوترسک مراد بودر کر اول کمسه که خانقاه محلنه سنده
یعنی اهل سلوک همتنده بر مقامی وار در پادشاه زمانسن اگر الندا قلب
صافی وار ایسه بیت ای که امروز دگر عزم مقامی داری ٭ جون در
انجا برسی قلب بجامی داری ٭ ای که با زلف ورخ یار گذاری شب وروز
ای کمسه که یارک زلف ورخی ایله گچورسن گیجه وگوندزی فرصتت باد که
خوش صبحی وشامی داری ٭ فرصتک اولسون که خوش صباحک و
اخشمک واردر مراد بودر که مشغول کمسه که غیب هویت وتجلی ذات
ایله گیجه وگوندزی گچورمکده در آنک فرصتی اولسون که خوش صباحی
واخشمی واردر بیت کر سحر که رخ او بینی شبانگه زلفش ٭
خوش بزی زانکه عجب صبحی وشامی داریا ٭ وی که با وصل دلارام
گزیدی خلوت ٭ ای کمسه که دلارامک وصلی ایله اختیار ایدک خلوتی
بغنیمت شمر این لحظه که کامی داری ٭ غنیمت صانای بو لحظه یی که
بر مرادک واردر مراد بودر که مشغول کمسه که خلوتده انکا وصل حق ایله
اولا اول لحظه یی غنیمت صایمق کرک که مرادی حاصلدر بیت
گر بپیک کام ز نعمت گذری یابی کام ٭ نوش کن جام مرادت که تو کامی داری
ای صبا سوختگان بر سر ره منتظرند ٭ ای صبا یانغنلر یول باشنده
اوزره منتظرلر در گر از آن یار سفر کرده پیامی داریا ٭ اگر

اول

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

بو بیتده لف ونشر مشوش واردر ونظیره سی اولان بیتده لف ونشر مرتب واردر ایکی وجه ایله فافهم

اول سفر کرده یاردن بر خبرک وار ایسه مراد بودر که ای فیضان سحری
سلوک طریقتده عشاق محترقین منتظردر اگر اول یاردن دور اولان حضرتدن
خبرک وار ایسه ارسال ایت بیت محو رود باد صبا تا بر کوی حبیب ٭
بنویس از بر جانانش تو پیامی داری ٭ گر به هنگام وفا گرچه ثباتت بنود
اگر وفا وقتنده بالفرض سنک ثباتک یوقدر همی کنم شکر که بر جور
دوامی داری ٭ شکر ایدرین که جور اوزره بر دوامک واردر
مراد بودر که تجلی جمال وانکشاف حال اگرچه ثابت وبرقرار دگلدر
اما شکر مر الکا در که نفسمزه عصیاندن زجر بردوام در بیت
دایما درد دل ما چو جفای تو دواست ٭ ای که امروز دگر عزم مقامی داریا ٭
ای طبیب دل وجان نیک دوامی داری ٭ وبعض نسخه ده بو بیت واقع
اولمشدر ٭ گر بیجوری صنمی رسم جفایی بنهد ٭ اگر بر عجر ده بر صنم بر
بر جفا رسمن قورسه ٭ تو بیی ای جان که درین شیوه دوامی داریا ٭
سنسن ای جان که بو شیوه ده بر دوامک وار در مراد سائر حبیب
عجرده بر جفا رسمن قورلر اما که سنک نفسمزه جفا رسمک واقعی عصیاندن
ایچرکی علی الدوام در بیت با وجود لب جان بخش وشفا کار مسیح
ای چو دور مینداز دوامی داریا ٭ خال سر سبز تو خوش دانه عیشیت
ولی ٭ سنک تازه بکک خوش عیش دانه سی در ولی بر کنار چمنش
وه که چه دامی داریا ٭ آنک چمنی کنارنده اوزره واه که نه آغز وار در
مراد ظاهره نظر بودر که خال دانه یه غیب در آنک چمنی که یوزکدر
آنک کنارنده زلفک دام در وحقیقته نظر مراد بودر که ستر آلهی دانه یه
غیب در آنک مقناسی کنارنده غیب هویت عجب اخفار اولاجق

محل درکه اندن خلاصه مجال بوقدر بیت خط خال تو دو از لف کره کیر تو دا
مرغ دل چون کند این کونه تو دامی داری • بوی جان از لب جان بخش
مفرح میشنوم • جان تحو بسن قدحک جان بخشلیجی لبندن طویرم
بشنو ای خواجه اکر زانکه مشامی داری • طویک ای خواجه اکر برمشامک
وار ایسه مراد روح حقیقی رایحه سن محل عشق اولان جان و حیات
ایدیجی مبدیجی تبلرندن طویرم ای مرد بزرکوار سن دخی طویا اکر قوة شامه
و مشامک وار ایسه دیمکدر بیت بوی پیراهن یوسف بشنو از باد صبا
کر تو در حزن چو یعقوب مشامی داری • تا مجاورهء طلب از تو غریبی چه شود •
اکر بر آد استرسه سنده بر غریب بولا تو بی امروز درین شهر کرنامی داری
سنن بوکون بو شهرده کر بر آدک وار در مراد مخاطبدن نفس در و
غریبدن کره روح در لاجرم عقل اکا دیر سنده اکر روح غریب نامدار لوق
استرسه بولا که شهر بدنده سنه یار و نامدار اسنن بیت بدر غار نشینی
بلی اصحاب روی • سک اصحاب کهف کشته تو نامی داری • لیس دعای
سحرت حارس جان خواهد بود • بنجه سحر دعاسی سنک جان حافظی
اوله کرکدر • تو که چون حافظ شب خیز غلامی داری • سن کر
کیجه قالقیجی حافظ کبی بر قولک وار در مراد بودر که عقل نفسه دیر سحرلرده
اولان دعای وافر سنک جانک حافظی اولور که قیام لیل ایدر
حافظ سنک قوللردر بیت کر بمیرم نخوری غم تو اباشه جهان
زانکه چون من چو تو بسیار غلامی داری • ولسر لیفتا
ای که بر ماه از خط مشکین نقاب انداختی • لطف کردی سایه بر آفتاب انداختی •
ای اوکه که ای اوزره خط مشکیندن نقاب اتدک لطف کردی سایه بر آفتاب انداختی

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

لطف

لطف ایلدک بر کولکه بی کنش اوزره اتدک مراد متکلمدن عقلدر و مخاطب
دن حضرت حقدر و ماه دن قلبدر که آفتاب حقیقی دن نور
استفاده ایدر و خط مشکیندن علم لدنی در که علم غیب سایه سیدر
و آفتابدن مراد روح انسانیدر که ونفخت فیه من روحی حسنجه
نفس رحمانی و اول حضرت دن بر شعله در لاجرم عقل حضرت حقه
خطاب ایدوب دیر که ای رب کریم که قلبه علم لدنی نقابین القا اتدک
لطف ایدوب روحه علم غیبیدن بهره مند اتدک تا چه خواهد کرد با ما
آب و رنک عارضت • تا شیله که بزه سنک عارضک آب و
رنکی یعنی لطافت و حسنی حالیا بزنک نقش خود بر آب انداختی •
حالیا کندو نقشک رسمنی صو یه اتدک مراد بودر که ان رأیت
ربی لیلة المعراج علی صورة شاب امرد • موجنجه ماء نطفه دن
خلق اولنان اهل حسنی کندو نقشک رسم و نمونه ایدوب بزی اول
حسن و جماله فریفته قلدک پس کندک عرض حسن و تجلی جمال ایدجک
آنک لطافتی بزی تجلی ایدر اولا کوی خوبی بردی از خوبان عالم شاد باش
خوبلق طوبین الدک عالم خوبلرندن شاد اول جام کیخسرو طلب کافراسیاب
بکیخسرو قدح استه که افراسیابی اتدک یعنی دوشردک مراد
تجلی جمال اولوب عالمک جمله خوبلری مغلوب و قلوب طلابدن مسلوب
اولدی لاجرم نفس که افراسیاب کبی قتال ایدی مقتول اولوب روح که
سلطان قوای بدنیه در اندن جام عشق طلب اولناجق محل اولدی
که قلب عشق ایله طولدی دیمکدر کنج عشق خود نهادی در دل ویران ما •
کندو عشقک خزینه سن قودک بزم ویران کوکلمزه سایه رحمت برین

اندراختی

[illegible]

کنج خراب انداختی • رحمت کوکلکه سن بو خراب کوشه اوزره اندن مراد
بودر که عشق و محبت که سایهٔ رحمتدر چونکه آنی قلب خرابده
قودک کوشهٔ ویرانه سایهٔ رحمت صالدک خلاصهٔ مراد قلبده
محبت امارت رحمتدر دیمکدر بیت اگر در کنج دل جانان نهد کنج
غمش پنهان • ازان شادی بکن ای جان که از میلش نشانست این •
هر کسی با شمع رخسارت بوجهی عشق باخت • هر بر کسه مسلک رخسارنک
شمعنه بر وجه ایله عشق اوینادی • زان میان پروانه را در اضطراب
انداختی • اول اورته دن پروانه یی اضطرابه آتدک مراد بودر که
هر کسه ده که برینه یه عشق واردر اول جمال حقه بر وجه ایله و
بالواسطه عشق ورر اما پروانه که مراد اندن سالک عاشقدر اضطرابه
و بذل روحه اولان اولدر که حضرت حق آنی بویله قسمت ایدب
از مسجد و میخانه وز کعبه و بتخانه • مقصود خدا عشقست باقی همه افسانه •
هر کس صفتی دارد از عشق خدا لیکن • فرزانه زنان کم باقی همه دیوانه •
طاعت من گرچه از مستی خرابم رد مکن • بهر طاعت گرچه مستکرده
خرابی رد ایتمه • کاندرین شغلم بامید ثواب انداختی • که بو شغله بنی
ثواب امیدیله آتدک مراد بودر که اگرچه طاعتم کیفیت و حالتم ایچون
قبوله لایق دکلدر چونکه جناب عزت حضرتی توفیق رفیق ایدوب بنی
عبادته مشغول قلدی و کوکلمه امید ثواب صالدی لاجرم محروم قالمق حرم
کرمه لایق دکلدر بیت چون بکار خود گرفتی تو مرا • اجر خود می دارم از
لطف امید • پرده از رخ برفکندی یک نظر در جلوه گاه • پرده یی یوز
دن برافکندک بر نظر جلوه یریده • وز حیا حور و پری را در حجاب انداختی •

حیا

حیادن حوری و جنی حجابه آتدک مراد بودر که فلما تجلی ربه للجبل جعله
دکا و خر موسی صعقا • حسبنجه تجلی جمال الهی اولیجق حور و جن
محتجب و مغلوب و مستتر و منکوب اولور آدمی نه در که بیخود و
مسلوب اولمیه بیت دی چو ز چهره فکندی نقاب را •
شرمنده ساختی همه روز آفتاب را • خواب بیداران ببستی
وانکهی باز لف و خال • اویانقلرک اویقوسن باغلدک واندن صکره
زلف و خال ایله تهمتی بر شب روان خیل خواب انداختی • بر
تهمت اویقو بوکه شب رولرنه آتدک مراد اویانقلردن غفلتده
اولمیانلردر و زلفدن مراد غیب هویت و خالدن سر خفیدر یعنی
غافل اولمیانلرک غیب هویت و سر خفی ملاحظه سی ایله اویقولرین
باغلیوب اندن صکره اویقو کندوسی کلمز دیو اویقولر اینه تهمت
اسناد ایتدک خلاصهٔ مراد بودر که غافل اولمیانلرک کوزلرنه غیب
هویت و سر خفی فکری ایله اویقو کتورمیوب خاطرلرینه اویقو کندوکی
کلمز فکرین کتوردک بیت از خدا رحمتیت پنهان طلب • دل بیدار و
دیدهٔ بی خواب • از فریب نرگس مخمور و لعل می پرست • نرگس
مخمور و لعل می پرست آلدیسندن حافظ خلوت نشین را در شراب
انداختی • حافظ خلوت نشینی شرابه آتدک مراد نرگسدن کوز یعنی
صفت بصردر و مخمور اولدوغی مستور اولدوغیدر و آنک فریبی یعنی
الدیمسی استدراجیدر و اوهالیدر یعنی حقیقی کوروب کورمزلکوب
تزجک عقوبته اعتدنکیدر و لعلدن مراد کلام الهی در و می پرست اولدیغی
یعنی شراب سودوکی کندویه عشقی و کندوی ذکری سودکی در نیته که بیوردیلر

بلکه کرضا وجه دکرین
صنعت در

فاذكروني اذكركم ، دخي حديث قدسي وارد اولمشدر ومن ذكرني في نفسه
ذكرته في نفسي ومن ذكرني في ملاء ذكرته في ملاء اعلي من ملائكه
وآنك يعني كلامك قريبي ذاكرك ذكرايتدوكني الكا استماع ايتدوكي در
لاجرم حافظ خلوت نشين صفت نظر وكلامك اسندناجنيني وام ياني
واخفاسني بلدكي آني خلوتده معصيته جرات ايتدوب عتق آلاهيه
وذكر حقه كه مشغول قلمشدر ، وزبراي صيد دل دركردنم زنجير زلف
كوكل صيدي ايچون بوينم زلف زنجيري ، چون كمند خسرو مالك رقاب
انداختي ، سلطان مالك الرقاب كمندي كبي اتدك مراد كمند شاه كبي عنبيه
هوتي بوينم اتدك بني صيد اتمك ايچون ديمكدر بيت بنده زنجير
زلفن طاقدي اول شه بوينمه هماي ويرمز كه جكنم سنبر بي هم بكا ،
نصرة الدين شاه يحيي انكه خصم ملك را ، دينك نصرتي شاه
يحيي كه ملك خصمني ، از لب شمشير چون آتش درآب انداختي ،
اود كبي تكبيني كه طوداغندن صوبه آتدي مراد ظاهره نظر ناصر دين
اولان سلطان يحيي مدحي دركه ملكه خصم اولاني تيغ ابدار ايله نار هلاكه
آتدي ومعني يه نظر بودركه مراد شول ناصر دين اولان مرشد دركه يحيي پيغمبر كبي
سيدا وحصورا حسنجه خواجه بتجرد دركه ملك وجود خصمني كلام
مؤثر اوجندن آتش وش آبه آتدي قطعه ديد درخواب صالحي كه كسي
مي زند تيغ را بمسجد او ، رفت تعبير اين بكفت آنكس ، وا عظي بود خاق را
حق كو ، داور دارا شكوه اي انكه تاج آفتاب ، دار احشمتلو
حاكم اي اول كه كه كنش تاجني از سر تعظيم بر خاك جناب انداختي ،
تعظيم اوجندن جناب عزت طپراغنه اتدك مراد ظاهره نظر سلطان

ظاهر

ظاهر عظمتيني ذكر وآني عظمت وتكبر ايله توصيف در ومعني يه نظر
طريقت سلطانك حقيقتين وصف ايدوب آنك حشمتنده تاج
قدري يوقدر اول تاج آفتاب دخي اولمه آني جناب حضرت
آلاهيه يه آتوب اول حضرته نسبت آني بست عد ايدر ديمكدر
باده نوش از جام عالم زانكه بر اوزنك جم ، شراب انجم عالم قدحندن
زيرا جم تختي اوزره ، شاهد مقصود را از رخ نقاب انداختي ، مقصو
محبوبك يوزندن نقاب آتدك يعني آچدك مراد ظاهره نظر ظاهر
پادشاهنه عشرت قيل كه جم تختي اوزره متمكن اولوب مقصو محبوبك
يوزندن نقابي رفع اتدك ديمكدر ومعني يه نظر سلطان طريقت اولانه
عيش روحاني قيل كه سلطنت معنويه تختنده ثابت اولوب مقصود
اولان محبوب حقيقي وجهندن نقابي كشف اتدك يعني سكا انكشاف وتجلي
وتجلي تام حاصل اولمشدر لاجرم كه سكا عشرت يارشور ديمكدر
عيش خوش باشد كسي را لو بود با يار خويش ، وا انكس را كه
شد حيران اندر كار خويش ، زينهار ازاب شمشيرت كه شيرانرا
ازان ، امان سنك قليجك صويندن كه ارسلانلري انك تشنه لب
كردي وكردان را در آب انداختي ، صوسز قلدك وقويلري صويه
آتدك مراد ظاهره نظر پادشاه ظاهري قوت قاهره وقدرت كامله
ايله مدح در ومعني يه نظر سلطان معني اولان صاحب قدرت ولنوفي
وصف دركه ديرلسانك شمشيري مؤثر وآبي لطيف دركه شير طريقت
اولانلري متعطش وعلم قويك صاحبي اولنلري آب عذبه آتوب
غرق ومستغرق ايدرسن وله ايضا اي درر فتح نويد انوار پادشاهي

معفولن فاعلاتن

ای کہ سنک یوزکده ظاهردر پادشاهلق نورلری ذره فکرت تو پنهان صد حکمت آلهی
سنک فکرکده کزلودر یوز حکمت آلهیه مراد خاطبدن ظاهره نظر ظاهر پادشاهی
در و معنی بی نظر معنی پادشاهی درکه اکا دیر سنک و جهکدن انوار سلطنت
معنویه ظاهردر و فکرکده چوق حکمت آلهیه مختفیدر بیت سروا ایستاده
به که چو رفتار می کنی طوطی خموش به چو تو گفتار میکنی فلک تو بارکراته
بر ملک دین کشاده سنک قلمک بارکراته دینلیکی اوزره آچقی صد چشم
آب حیوان از قطره سیاهی یوز آب حیات چشمه سی بر مرکب
قطره سندن مراد کرو اول پادشاهه خطاب درکه دیر سنک قلمک تحریری
ایله دین ملکنه بر قطره مرکبدن چوق آب حیات روحانی چشمه لری
آچلوب جاری اولور بر ابر من نتابد انوار اسم اعظم اهرمن اوزره
بلیدرد نر اسم اعظم نورلری ملک آن تست وخاتم نزمای بر چه خواهی
ملک سکندر و یوزک بیور بهم نه دیلرسک مراد کرو اکا خطاب درکه
دیرسن سلیمان زماننک ملک دین وارثی و خاتم اصلاح وسداد سنکدر
پس سنکله اسم اعظم سنسن زیرا بو صفت اولانلر دکلدر کرا اهرمنه
انوار اسم اعظم انزال اتمز بیت بدانم نام حق من اسم اعظم
کر انکار م کنی الله اعلم در حشمت سلیمان هر کس که شک نماید
سلیمانک اولولغنده هر کمسه که شک کوستره بر عقل و دانش او خندند
مرغ و ماهی آنک عقلنه و عملنه کولر قوش و بالق مراد بودر که کمسه
سلیمان معنوی اولان عزیز دینک عظمتنده شک ایدرسه آنک عقلنه
و عملنه هواده مرغ و دریاده ماهی کولر یعنی حیوانات دخی استهزا
ایتسه لایقدر بیت چون حال کدایان بجهان سلطنتی نیست

بارکرانته جبلک جمله زوجاتی ... معنی ... در

کشاده لفظلک فاعلی ضمیر فلک در مفعولی صد چشم در
منه

مجموع تو از ملک رضا مملکتی نیست باز ارچه کلاه کاهی بر سر زنند کلاهی
طوغان اکرچه کاه کاه باشنی اوزره تاج قور مرغان قاف دانند آیین
پادشاهی قاف قوشلری بیلورلر پادشاهلق رسمنی مراد بودر که ظاهر
حاکمی باشنه تاج و اسکوف قوراما حکم سلطنت و ملک عافیت
رسمنی الحق قاف قناعت و کوشه فراغت قوشلری بیلورلر رسم و آیین
سلطنتی قطعه حدیث الآله لطلابه الذمن النعم الوافیه
مدی الدهر لیس یملونه ومن ذا یمل من العافیه نیفی که اسمانی
از فیض خود دهد آب بر قلبیچ که فلک اکا کندو فیضندن صو ویرر
تنها جهان بگیرد بی منت سپاهی بلکه جهان دوتر سپاهی منتسز
مراد بودر که شول کمسه که مؤید من عند الله اوله اول مستقل تأثیر
ایدر غیردن اعانته محتاج دکلدر بیت پوشیده کسی ببینی تو فردای
قیامت کامروز بر حضرت و برو عار نیست فلک تو خوش
نویسد در شان یار و اغیار سنک قلمک خوش یازر یار و اغیار
شأننده تعویذ جان فزایی افسون عمر کاهی جان ارتوروق
هیکلی و عمر اکسلتک افسونی مراد بودر که سلطان معنوی یه دیر
سنک قلمک دوست جانن آرتوروق و دشمن عمرین اکسلتک هیکلی
و افسونن یازر رباعی کتابی که تألیف تو بود آن دل اهل دل را
بود حرز جان چو منع هوا و هوس می کند بکاهد عمر های
طغیانیان ای عنصر تو مخلوق از کبریای عزت ای که سنک اصلک
مخلوقدر عزت کبریاسندن وی دولت تو ایمن از صدمت تباهی
وی که سنک دولتک ایمن بطلاندن و قسم سندن مراد کاکا سلطان

کاهیدن وکاستن اکسلمک معناسنه در
منه

معنوي يه خطاب ايدوب ديران العزة لله جميعا ولرسوله وللمؤمنين
صنيجه سنك جبلت وفطرتك كبرياي عزتدن خلق اولنمشدر و دولتك
دولت ابديه دركه انكا زوال اولمز **بيت** هركرا آن دل بنيم دكه تو جاتش باشي
نيكبخت آنكه تو دردم دو جهانش باشي ❁ كر بر تو ي زنيخت بركان و معدن
افتد ❁ اكر برضيا سنك قلبجكدن كانه و معدنه دوشه يا قوت سرخ
رو را لخشند رنك نكاهي ❁ قزل يوزلو يا قوته ديرلر جهان رنكني مراد
بودركه سنك قدركدن برضيا معدنه دوشه قزل يوزلو يا قوت آنك
هيبتندن جهان بكي صارو بكزلو اولور **بيت** زان بتر سندت جو
داند زيركان ❁ آب كرد د لعل اندر زيركان ❁ عمر بست يادشاها زكي
تهيست جامم ❁ بر عمر دراي پادشاه كه شرابدن خالي در قدحم اينك زينده
دعوي وز محتسب كواهي ❁ اشته قوللرن دعوي و محتسبدن شهادتي
مراد اول پادشاه دين وطريقت خطابدركه ديرحدة مذيله دركه
قلبم عشق آليدن خالي در بنده بو دعوايي ايدرين اهل ظاهر اولان
دخي شهادت ايدوب دير بو بجه حدت در طريق تصوف ده سالك در
شنه تحصيل اعتديه بالكدر **بيت** قاسمي در ره او غافل وافسرده
مباش ❁ حاصل عمر نباشد ز زماني سود ❁ دائم دولت بنجد بر
نجز شب نشينان ❁ بيلورن كوكلك عطا ايدر نجه اوتورنلر كجه نه
كرحالمن بيرسي از باد صبحكاهي ❁ اكر بنم حالم صورر سك صباح وقتي
يلندن مراد باد صبكاهدن توجه سحري دريعني اكر سحر وقتنده توجه
ايدوب بنم حالم بلمك استسك نجزم بيلور كيجه لرده يا محبوب اصحابي ليل
ايدوب فيضدن محروم اولدوغم الكلوب بكا رحم وعطا ايدر ايكنجي

بيت جانا بجز از تو كس ندارم ❁ وز لطف تو بس اميد دارم ❁
ساقي بيار رطلي از چشمه خرابات ❁ اي ساقي كتور برصو خرابات چشمه
سندن ❁ تا خرقها بشوييم از عجب خانقاهي ❁ تا خرقه لري يويه لم
خانقاهه منسوب عجبدن مراد سا قيدن اول سلطان طريقت
دركه انكا دير خانقاهدن آب فقر و مسكنت كتور تاكه اهل ظاهر
عرف واعتبارين لباس وجوددن تطهير ايده وز **بيت** ره بخرابات
بردعارف پرهيزكار ❁ آب بيار دكه تا پاك شويم از غبار ❁ دور زمان
آدم تا وضع سلطنت هست ❁ آدم زمان دور رفتدن تاكه وضع
سلطنت وار در ❁ مثل تو كس ندانست اين عالم را كماهي ❁ سنكلين
كمسه بلمدي بو عالمي كما هو حقه مراد ظاهره نظر ظاهر پادشاهي
مدح در و حقيقته نظر رسول الله صلى الله عليه وسلم مدح در **بيت**
زهي كامل كه پيش آمد كمالات تو پيش آمد ❁ مثال كاملان با تو مثال پشه و عنقا ❁
جور از فلك نيايد با تو ملك صفاتي ❁ فلكدن جور يلدره فرسن
ملك صفت ايله ظلم از جهان برفشند تو جهان پناهي ❁
ظلم جهاندن اولدي بنم قتم يعني بكا سن كه جهان صفنا غي سن مراد
فلكدن ظلم طالبي براوكم سن ملك صفات ايله اما عجب دركه بكا ظلم اولدي
جهاندن سن جهان صفنا غي ايكن **نظم** انظلمني الزمان وانت حي
ويأكلني الذباب وانت ليث ❁ ويروي من حياضك كل ظامي ❁
واعطش نحو جاك وانت غيث ❁ جايي كه برق عصيان بر آدم صفي زد
بر بيرده كه عصيان شمشكي آدم صفي يه اوردي ❁ ما را چكونه زيبد
دعوي بي كناهي ❁ بزه نيجه يارشور بي كناهلق دعواسي مراد

بحقتن

بودر که طبیعت انسانیه ده میل عصیان قونلمشدر لاجرم آدم صفی یه بودکلو
صغولیغی ایله مغفرت معصیت ارشدی بنزم حتز دکلدر که بی کناهلق دعوی
ایده وز **قطعه** تو کر دعوی کنی پرهیزکاری مصدق دارمت والله علم
وکر کویی که میل خاطرم نیست من این دعوی نمی دارم مسلم
حدیث عشق اگر کویی گناهست گناه اول زحوا بود وآدم حافظ هو
پادشاهست که گاه می برد نام ای حافظ جون پادشاهک سنک
کاه کاه آدک ذکر ایدر رنجش زبخت منما باز آبوزر خواهی
بختدن انجمک کوسترمه کروطل عذر دیله ایله مراد بودر که حضرت
حقه عصیاندن اعراض ایتدوکی یی توبه ایله دخی اقبال ایدریس
ای حافظ سور حالدن ونفس بد خصالدن شکایت ایتمه بو درکاه
حقه انابت قل یا ملجأ البرایا یا واهب العطایا ای خالقمزک صنعنا
وبالعطا ربع عیلی عطفا علی مقبل حلت به الرواحی **وله ایضا**
ای قصه بهشت زکویت حکایتی ای که جنت مقصه سی سنک محلکدن
که بر حکایتدر شرح جمال حور زرویت روایتی حور جمالنک
شرحی سنک یوزکدن بر روایتدر مراد مخاطبدن محبوب حقیقیدر
که جنت بو دکلو زینتی ایله انک حسن عنایتندن بر روایتدر
نظیره شیرین لبی شکر دهنی سرو قامتی کوته کنم سخن که بخوبی قیامتی
حور وقصور وجنت فردوس ونعمتش با حسن دوست این همه یابد
حکایتی انفاس عیسی از لب لعلت لطیفه ای عیسی نفسلری
سنک لعل لبکدن بر لطیفه در واب خضر ز نوش دهانت کنایتی
دخی خضر صویی طاتلو اغزکدن بر کنایتدر مراد بودر که انفاس عیسی

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن

سنک

سنک لطوه کلامکدن بر لطیفه جزئیه در وآب حیات سنک کلامکدن
بر کنایتدر که انلر حیات جسمانیه یه فانیه یه سبب اولورلر وبونلر
حیات جسمانیه وروحانیه باقیه یه سبب اولورلر **بیت**
خورشید را بروی تو نسبت نمی کنی لیکن ز اصطلاح بگویم کنایتی
هر پاره از دل من واز غصه قصه ای هر پاره نبم کوکلمدن غصه دن بر
قصه در هر سطری از خصال تو از رحمت آیتی هر بر سطر اخلاقکدن
رحمتدن بر آیتدر مراد بودر که قلبم هجراندن پاره پاره اولمشدر که هر
پاره سی که غصه دن بر قصه در وهر سطر سنک اخلاقکدن والطافکدن
رحمتدن بر آیتدر **بیت** رویت که آیتیست بر حمت یا بروان
زاهد چو دید خواند بمحراب آیتی کی عطرسای مجلس روحانیان
شدی قچن روحانیلر مجلسنک عطر ازیجی اولور ایدی
گل را اگر نه بوی تو کردی رعایتی گلی اگر سنک قوقوک رعایت ایتمیدی
مراد گل سنک بویکدن حصه دار اولمیدی وسنک قوقوک الغ
ارسیدی رایحه طیبه بولمز ایدی دیمکدر **بیت** سگ بهتر از رقیب
جبیست عاشقان کو میکند بقدر گرا را رعایتی در آرزوی خاک
ره یار سوختیم یارک یولی طپراغنک آرزوسنده یاندق
یاد آور ای صبا که نکردی حمایتی اک ای صبا که حمایت وحفظ
اتمدک مراد طریق حقدن بر شمه ذوق آرزوسنده یز تذکر قل
ای نفحه ربانیه که حفظ وحمایت وفضل وعنایت اتمدک دیمکدر
ای نفس بد عمل نکنو میل نکویی یارب مکر تو میکنی او را حمایتی
در آتش از خیال رخش دست می دهد ادده اگرانک رخی

خیالی ال ویرسه ساقی بیا که نیست ز دوزخ شکایتی ، ای ساقی طالکر
بو قدر جهنمدن بر شکایت مرادا اهل جنتک حظ اعظمی مشاهده
دیدار در اکر اهل ناره اول مشاهده ال ویریدی اهل نار دخی
جهنمدن شکایت اتمزلر که الم ناری ادراک ایلمزلر ایدی بیت
چشم تو بی که کشی وسن زنده ایچینین ، از غمزه تو نیست جز اینم
شکایتی ، بوی دل کباب من افاق را کرفت ، بنم کباب کوکلمک
قخوسی افاقی دوتدی ، این سوز اندرون بکند هم سرایتی ،
بو ایچ حرارتی ایلرو هم بر سرایت مراد بودر که کیمده که حرارت
اولا آنک اثری غیرده دخی ظهور ایدر بیت هر کس که کشت
یار من او را کرفت عشق ، زیرا که هست جمله مرض را سرایتی ،
ای دل بهرزه دانش و عمرت ز دست شد ، ای کوکل بطالن
ایله علم و عمرک الدن کتدی ، صد مایه داشتی و نکردی کفایتی ،
یوز سرمایه ک وار ایدی بر کفایت اتمدک مراد بودر که علمکی و عمرکی
عبث یره صرف ایدوب جوق سرمایه یه مالک ایدک سرمایه ی ضایع
ایلیوب کسب و تجارت و کفایت و منفعت حاصل اتمدک بیت
مردم بمال مایل و ما مایل جمال ، بینیم عاقبت بکه باشد کفایتی ،
دانی مراد حافظ ازین درس غصه چیست ، بیلورمیسین
حافظک مرادی بو غصه درسندن ، در از تو کرشمه و ز خسرو
عنایتی ، سندن بر کوز اوجی ایله نظر و پادشاهدن بر عنایت
مراد مخاطبدن شیخ و خسرودن حضرت حق در که دیرحافظک
بودکلو غصه درسنی قصه ایتدوکندن مرادی سندن بر نظر

مفعول فاعلاتن مفعول فاعلات
بحر مضارع اولدیغی
سلام الیه اوقنور

و حضرت حقدن بر عنایت طلبی در وله ایضا این خرقه که من
دارم در رهن شراب اولی ، بو خرقه که بنم وار در شراب رهنی
اولمق اولی در ، وین دفتر بی معنی غرق می ناب اولی ، بو معنیسز
دفتر صافی شرابه غرق اولی در مراد بودر که بو لباس وجودم که وار در
عشق الهی یه مرهون و مصروف اولمق اولی در دیو کتاب بی علم
اثرم عشق حقه غرق اولوب مستغرق عمل اولمق یکدر نظیره ای دل
جکر عاشق پیوسته کباب اولی ، وین دیده ی نا فرمان هر لحظه پر آب اولی
چون عمر تبه کردم چندانکه نکه کردم ، چون عمری باطل و ضایع
ایلدم اول دکلو که نظر ایلدم ، در کنج خراباتی افتاده خراب اولی ،
بر خرابات بوجاغنده خراب دوشمش اولمق اولی در مراد بودر که
هر بار کر نظر قلدم عمرمی باطل و ضایع اوکمش بولدم پس خانقاه
بوجاغنده عمل دنیادن فارغ و خراب یاتمق اولی در بیت
چون باطن این خرقه نبود ز ریا عاری ، با جامه و سجاده در رهن
شراب اولی ، چون مصلحت اندیشی دورست ز درویشی ،
چونکه مصلحت فکر ایلمک بعید در درویشلکدن ، هم سینه پر آتش
به هم دیده پر آب اولی ، هم سینه طولو آتش یک هم کوز طولو صو
اولی کر مراد بودر که فکر معاش دنیا و سبیل عیش عقبی درویشلکدن بعید در لاجرم درویشی دلان دنیایی و معاشنی فراموش
ایدوب تدبیر آخرت ایلیوب دردآمیز ایله حالی اولمق کرک بیت
چون آخرت و دنیی هندند بیکدیکر ، معموری آن خواهی این خانه خراب
اولی ، هر حال دل ای زاهد با خلق نخواهم کفت ، بن کوکل حالی

ضایع

ای زاهد خلقه دیم کر کدز این قصه اکر کویم با چنک ورباب اولی
بو قصه یی اکر دیرسم چنکه وربابه اولی در مراد بوندن بودر که کوکلمک
حالی عشق آلهی ایله حالی اولمغ دربن بو حالی عوام الناسه واهل
وسواسه دیمزم اکر دیلو اولورسم شیخ مراقبه و پیر مسخنی یه واهل شوق
وحالت اولان واعظه دیرم **بیت** هر کس که بود عاشق آنست بوی
لایق • بنها لی ز ستر ازا و از پیر و شباب اولی • تا بی سرو پا باشد
اوضاع فلک زین دست • تا باشن سزوار اقرز اولور زیرا اوضاعی
بو الدن • در سر هوس ساقی در دست شراب اولی • باشنده ساقی
هوسی الده شراب اولی در مراد بوندن بودر که اوضاع فلکک نی
ابتدا و انتها در و علم بشر آنکا منتهی اولور دکلدر لاجرم بو جهتدن
باشده عشق و محبت شیخ والده عمل حب آلهی اولمق اولی در
چون وضع فلک نی سر هیچ آخر او ابتر • از بحث نو جلل بکذر از شیخ عتاب اولی
از بهر تو دلداری دل بر تلخ آری • سنجلین دلداردن کوکل قالدرمزم
بلی • کر تاب کنغم بار لبزان زلف تتاب اولی • اکر زحمت چکرسم باری
اول بو کلملو زلفدن اولی در مراد خواجه سلمان کلامی حقم نیدر
دل اکر بار کشد بار نگارا ری یاری • ور کسی بار کزیند چو تو یارا یاری •
لاجرم حرارت و زحمت و شوق و هجرت چکمک بر نگارین نظیر و زلف
کره کیر اچونه چکمک کرک **بیت** خوابی چو قدر دلجو باید بود
اشکت چو • بر وردن عرعر را ابیاری آب اولی • چون پیر
شدی حافظ از میکده بیرون آی • چون پیر اولدک ای حافظ
میخانه دن چیق • رندی و هوسناکی در عهد شباب اولی •

رندلك

رندلك و هوس ایله اولمق یکتلك زماننده اولی در مراد بودر که چون پیر اولدک
خانقاهدن چیق ای حافظ زیرا اخلاص عبادت و ریاضت و هوس
وصول حضرت یکتلك زماننده اولمق اولی در که مکحول شامی قدس سره
جوانلره نصیحت ایدوب دیر ایمش ای یکتلر کرشندیکی طاعت و ریاضت ایدیکز
وصول حضرت تحصیل ایدیکز و الا پیر اولدیغیکزده یکتلکده کی کبی اغنی دیو
نادم و متأسف اولورسز **بیت** بکذر تو ز بر کفتن با یار بکو حالت
نزد بلغای دل چون مفصل خطاب اولی •
ولـه ایضـا
ای که در کشتن ما هیچ مدارا نکنی • ای که بزم قتلمزده هیچ مدارا
ایلمزسن سود و سرمایه بسوزی و محابا نکنی • اصلیه سرمایه یی تفرسن
و اوجز بازار اتمزسن مراد متکلمدن روح انسانی و عقل معاد و بونلرک
قواسی در و خطابدن مراد نفس در لاجرم انلر بو نکاد یرلرای نفس بزم
هلاکمزده هیچ ملاحظه و توقف اتمزسن کرو قد خطابسن دشتها
ح بنج نفع علم و عملی سرمایه یی عمر و زمانی ضایع ایدرسن که قد افلح
من زکاها موجبنجه دخی ان الله اشتری من المؤمنین انفسهم و
اموالهم بان لهم الجنة حکمنجه اوجز بازار اتمزسن دیمکدر • درد منداه
بلا زهر هلاهل دارند • بلا درد مندلرنیک زهر قاتل لربا وار در
مقصد این قوم خطر باشد جانا نکنی • بو قومک مقصدی هلاکه قریب
اولمقدر زهرا راغبسن مراد بلا درد مندلردن تکلیف عبادته مبتلا
اولان روح و عقل معاد در بونلرک قوالری در بونلرک زهر قاتلی وار در
دیمکک معناسی بودر که لحوم العلما مسمومة کبی بونلره ضرر قصدندن ایدن
مستقر اولور لاجرم ای نفس بو قومه قصد ضرر اتمه کرسن مستقر اولور

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

دکانوا فیه من الزاهدین موجبنجه معوض طریقت در بازاهد
خشک در وبزم محبوبمزدن مراد تجلی افعال وصفات وذات در
لاجرم انکا دیرلر سکا تجلی افعال یا تجلی صفات یا تجلی ذات اولور
حضرت حقدن عشق آلهی وتجلی جمال آستر عزیزینه استمز ایدک
حافظا سجده بابروی چو محرابش کن ● ای حافظ آنک
محرابی ابروسی سجده سن قل که دعای زسر صدق جز انجا نکنی
که بر دعایی صدوق باشندن اندن غیری یرده اتمزسن مراد بودرکه
رمز آلهی بو خطوع ایدوب طلب مرام قل که استجابت دعا انده
اولور **قطعه** در فراقش وصلت او خواه تا حاصل شود ● چون
محل استجابت وقت حزن ورقتست ● چو دلش بکت ده بینی
مقصد دل خواه ازو ● هم محل استجابت دلخوشی ورافتست
چون بیابی جای خالی عرض حال خود بکن ● به عرض حال خود ای
دل چو خلوت فرصتست ● **وله ایضا** ای بیخبر بکوش که صاحب
خبر شوی ● ای بیخبر سزکمنه دورش که صاحب خبر اوله سن تا راه
رو نباشی کجا راهبر شوی ● تا یوله کتمیه سن قنده قلاغوز اولورسن
مراد بودرکه جانب آلهدن خبردار اولمغه سعی قل که صاحب خبر اوله سن
تا سالک طریقت اولمیه سن مرشد اولمزسن ● در مکتب حقایق پیش
ادیب عشق ● حقایق مکتبنده عشق استادی اوکنده ● هان ای پسر
بکوش که روزی پدر شوی ● غافل اولمه ای اوغلان دورش که بر کون
آتا اوله سن مراد مکتب حقایقدن خانقاه در وادیب عشقدن شیخدر
واوغلاندن مراد سالک مبتدیدر وپدر شیخ در لاجرم دیرکه خانقاهده

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن

دیمکدر ● دریغ ما را اگر تو ان بر دبیک گوشه چشم ● بزم مرضمز کیدرلمک
اولور بر کوز کوشه سی ایله ● شرط انصاف نباشد که مداوا نکنی ●
انصاف شرطی اولمیه که دوا اتمیه سن مراد بودرکه بزم مرضمزی الا نفس
بر عین عنایت ایله نظر اتمک ایله ازاله ممکن در انصاف دکلدر که بو دخلو
سهولت ایله دفع اولنجق مرضه علاج کلا تمیه سن ● دیده ما چو بامید تو دریا شد
چرا ● بزم کوزمز چونکه سنک امیدک ایله دکز در نیچون بتفرج گذری
برلب دریا نکنی ● تفرج سببی ایله دکز کنارنه اوغرمیه سن مراد کرد
متکلمدن روح وعقل وقوالری ومخاطبدن نفس در لاجرم انلر
بو کثافتن حال ایله دیرلر بزم کوزمز یاشی سنک فراقکدن وصلاتکدن
آغلمقدن دکز اولمشدر نیچون سیر وتماشا ومشاهده یه مایل چون
بزم جانبمزه میل اتمزسن ● نقل هر جور که از خلق کریمت کردند ●
هر جور نقلی که سنک کریم خلقلکدن ایتدیلر ● قول صاحب غرضانست
تو انها نکنی ● صاحب غرضلر قولیدر سن انلری اتمزسن مراد
بونده مخاطبدن شیخ طریقت در که قایم مقام رسول الله صلی الله علیه وسلم
در پس عوام الناس نقل ایدوب چوق ریاضت ایتدوروب
زیاده جفا ایدر دیرلر لاجرم انکا دیرلر انک تعلی خلق عظیم حسنجه
سنک خلق کریمکدن بعید در که بویله ایده سن بو صاحب غرضلر
یعنی منکر طریقت اولانلر سوزیدر سن جورلر اتمز بلکه اصلاح نفس
ایدرسن ● برتو گر جلوه کند شاهد ما ای زاهد ● سنک اوزرکا اگر
جلوه ایدرسه بزم محبوبمز ای زاهد ● از خدا جز می ومعشوق تمنا نکنی ●
الله دن شراب ومعشوقدن غیری تمنا اتمزسن مراد مخاطبدن

کریم خلقلکدن

شیخه نظرنده ای سالك مبتدی سعی قل كه بركون شیخ منتهی اوله‌سن
بیت عوام وش چو توکم کرده ره طریق نجات ✿ ز پی روی بزرکان راه‌بر یابی
خواب و خورت زمرتبهٔ عشق دور کرد ✿ او یقودیمك سنی عشق
مرتبه‌سندن اراق ایلدی ✿ انکه رسی بعشق که بیخواب و خور شوی ✿
اول وقت ایرسن عشقه كه او یقوسز و یمکسز اوله‌سن مراد
نوم کثیر و کثرت الطعام ایله طریقتدن و وصول حضرتدن سنی دور
ایتدی اول وقت ایرسنکه انلری ترك ایده‌سن دیمکدر بیت
بتقل خواب و خور دبا بعدول یکمن دربند ✿ مکرک رکی از نفحهٔ سحر یابی ✿
کر نور عشق حق بدل و جانت اوفتد ✿ اگر حقك عشقی نوری سنك کوکلکه
و جانکه دوشه ✿ و الله کز آفتاب فلك خوبتر شوی ✿ و الله فلك کونشنده
خوبرك اوله‌سن مراد بودر که نور الهی مظهر شمس دن احسن دراکا
مظهر اولان بوندن اظهر در بیت ای آفتاب روی ترا بنده آفتاب
وی از جمال روی تو تابنده آفتاب ✿ دست از مس وجود چو مردان
ره بشوی ✿ ای وجود بقرندن الیول ارلری کبی یو تا کیمیای عشق
بیابی و زر شوی ✿ تا عشق کیمیاسن بولاسن و التون اوله‌سن
مرادبودر که وجود دوانانیت بقرجیلی وقدر در پاك اولیجق کیمیای
عشقه مالك اولوب التون اولمق مقرر در بیت چو مطلع نظر تو
جهان قدس شود ✿ وجود را همه خاك ره کذر یابی ✿ و زیا کیا
تا سرت همه نور خدا شود ✿ ایا قدن تا باشکه دك دوکلی نور
خدا اولور ✿ در راه ذو الجلال چو بی پا و سر شوی ✿ ذو الجلال
یولنده چون ایاقسز و باشسز اولاسن مرادلیی پادسر اولمقدن

نایاب دل

ایا قلدە و باشکدە لباس زینت اولمیوب فقر اولمق درچونکه بویله
اوله‌سن باشدن ایاغه نور خدا ایله حالی اولورسن بیت مراد دینی و
دینی هر دو ضد یکدیکراند ✿ یکی چو کم شود از تو یکی دکر یابی ✿ یکدم
غریق بحر خدا شو کمان مبر ✿ بر دم الله ذکرنه غریق اول ظن اتمه
کز آب هفت بحر بیك موی تر شوی ✿ که یدی دکز صوییندن
بر قیل ایله اصلنه‌سن یعنی بر قیلك اصلنه مراد بحر حق غریقی اولان
کمسنك بر یدی دکزدن بر قیلی اصلنمز فکیف که غریق اولا دیمکدر
بس آب روی که فردا تو چشم خواهی داشت ✿ ز آب چشم کرامروز رو دیا
تر یابی ✿ وجه خدا اگر شود ت منظر نظر ✿ الله یوزی اگر سنك
نظرك منظری اولا ✿ زین پس شکی نماند که صاحب نظر شوی ✿
بوندن صکره بر شك قالمز که صاحب نظر اولورسن مراد ناظر حق
اولان صاحب نظر اولور دیمکدر ✿ نظیر هر چه جمع بوجه اعتبار کنی ✿
بخویش چون نکری صاحب نظر یابی ✿ بنیاد هستی تو چو زیر و زبر
زبر شود ✿ سنك وارلغك بنیادی چون زیر و زبر اوله ✿ در دل مدار
هیچ که زیر و زبر شوی ✿ کوکلکده دوتمه هیچ که زیر و زبر شوی یعنی انکله
یوقرکی اوله‌سن مراد بودر که وجود و انانیتك زیر و زبر اولیجق
هرکز زیر و زبر اولمزسن اول تشویشی کوکلکه کلمسون و یاکوکلکه
اول ظن کلمسون دیمکدر بیت اگر تو زیر شوی از همه بلند جهان
تو خویش را ز همه مردمان زبر یابی ✿ کر در سرت هوای وصالست
حافظا ✿ اگر باشکده وصال هواسی وار ایسه ای حافظ
باید که خاك در که اهل بصر شوی ✿ کر کدر که اهل بصر در کاهی طپراغی

اولاسن مراد وصال حق استمك ايله بحر قبوسنده طراق اورمق كرك
ديمكدر بيت اكرتو كل بجر خاك راه يار كني • كنج ده جشم و خودت صاحب
بصر يابي • ولهم ايضاً بامدعي مكوييد احوال عشق ومستي •
مدعي ديمك عشق ومستلك احوالني • تا بيخبر بميرد در درد خود پرستي •
تا خبرسز اوله خود پرستلك دردنده مراد مدعيدن شول كمسنه در كه
بن شيخ صاحب كرامت ودرويش صاحب حالتم ديو دعوي ايدوب
لاف اوره لاجرم يارانه ديرمدعي يه عشق وسكر احوالني ديمك تا كه
خود پرستلك درده بيخبر اوله بس شول كمسنه كه انانيت ولافده اولا نيف
حالن فهم وانا كشف اسرار طريقت جايز اولمز كه تعليم وارشاد مسكنت
وعرض حاجت ايدنه لايقدر • با ضعف وناتواني همچون نسيم خوش باش •
ضعف ايله واوجسزلك ايله يل كبي خوش اول • بيماري اندرين ره خوشتر
زتن درستي • خسته لوق بو يولده سكلدرتن درستلكدن مراد ازباب
سلوكه ضعف وخفي كوسترمك اولمادر ديمكدر • در كوشه سلامت
مستور چون توان بود • كوشه سلامتده مستور نيجه اولق اولور
تا نركس تو كويد با ما رموز مستي • تا سنك نركسك ديه بزه
مستلك رمزلرين مراد صفت بصر سكر رموزنه كوسترمجك كوشه
سلامتده مستور اولمق قدرت اولمز ديمكدر • عاشق شو ای نه
روزي كار جهان سرآيد • عاشق اول بر كون جهان ايشي
باشه كلور • نا خوانده نقش مستي از كارگاه هستي • اوقومامش
ايكن مستلك نقشيني وارلق كاركاهندن مراد بودر كه طالب حق اولوب
ذوق الهي حاصل قلمق والا عمرك تمام اولوب جهان كارخانه سندن

مستلك

مفعول فاعلات مفعول فاعلات
بو غزل و بونك عقيبنده اولان غزل برابر
نظيره در بعض نسخه لرده برابر يازلمشدر
[illegible] وبعض نسخه لرده
مخلوط يازلمشدر اصحي [illegible]
سكز بيت ايكي غزل وجمله
يازلمشدر اولنمليدر
منه

سكر فتحتين ايله مصدر
ضم سكونيله اسم مصدردر
منه

مستلك وعشق الهي نقشن اوقومدن يعني شويله حقدن غافل كيدرسن
در آستان جانان از آسمان مينديش • جانانك اشكنده اسماندن
فكر ايتمه • كز اوج سربلندي افتي بخاك پستي • كه سربلندلك رفعتندن
الچقلق طپراغنه دوشرسن مراد بودر كه عتبه حقده ايكن تا غير
فلك ملاحظه سن ايتمه يا عتبه حقده ايكن ظاهرده اولان علو
درجه ملاحظه قلمه والا مقام اعلي دن مقام ادني يه دوشرسن
خار ارچه جان بكاهد كل عذر آن بخواهد • ديكن اكرچه جاني
اكسيلتسه آنك عذرن ديلر سهلست تلخي مي در جنب ذوق مستي •
آسانبدر شرابك اجيلغي مستلك ذوقي قتنده مراد بو در كه رياضت
اكرچه جانه تا حقق ايدر لكن كشف آنك عذرن ديلر يعني الكا
بدل اولور نته كيم شراب آجيلغي اختيار ايدرلر لاجرم كشف وفتح
وفضل فيض ايستين رياضته جراتمك كرك • صوفي پياله پيما عابد
قرابه پركن • صوفي قدح اولچجي عابد شراب طولدرجي اي كوتاه آستينان
تاكي دراز دستي • اي يكي قصه لر تا قچنه دك ال اوزونلغي مراد بو در كه
صوفي صورت اولان قلبي قدحه حب دنيا ايله طولدرور و
دنيا پرست اولان اندن دخي زياده حريص اولور لاجرم صوري
صوفي و دنيا عابدي اولانلره دير اي يكي قصه اولوب يعني صوفي لباسن
لابس اولنلر كرچه دل ال اوزونلغي • از راه ديده حافظ تا ديد
زلف پستت • كوز يولندن كه حافظ تا كوردي اچوق زلفكي
با جمله سربلندي شد پايمال پستي • جمله سربلندلك ايله اولدي

الچقلوق بابالی مراد زلفدن بو بوزه سلسلهٔ طریقت دوتوب نابسه
ارشاده مشغول اولمقدر که حافظ آنی که ظاهرده رفعت کوروب الچقلوق
طریقت دوتدی اندن اول حضرت حقدن غیری ایله انسی یوق
ایدی شمدی خلق ایله مانوس اولوب سربلندلکدن الچغه
دوشدی زیرا انس حق ایله مخصوص اولمق اعلی خلق ایله دخی
مختلط اولمق اندن ادنی در آنکچون انبیاده اولان درجهٔ
ولایت مرتبهٔ نبوتدن افضل در دیرلر وله ایضًا ای دل مباش
یکدم خالی ز عشق و مستی ای کوکل بردم اوله خالی عشقدن و
مستلکدن زانکه برو که رستی از نیستی و هستی اندنصکره کیت
که قورتلدک یوقلقدن و وارلقدن مراد بودر که شول کمسنه که عشق
الهی یه مستغرق اولوب بیخود اولوب فقر و غنا و وجود و
عدمدن خلاص اولوب یعنی غم دنیا اولوب اگر خرقه پوش بینی
مشغول کار خود باش اگر خرقه پوش کوررسن کندو ایشکه
مشغول اول هر قبله که باشد بهتر ز خود پرستی هر قبله که وار ار
کندویه طپمقدن یکدر مراد بودر که شول کمسنه که صوفی صورتنده اولوب
کندوسنی زی صوفیه ایله تزیین ایدوب بو لباس اوله معبود ایدنه
سن آنی کوروب کندو عملکه مشغول اولوب خود پرست اولمه زیرا
هر نسنه یی که معبود ایدینورسن خود پرستلکدن یکدر در مذهب
طریقت خامی نشان کفرست طریقت مذهبنده خام اولمق کفر
نشانیدر آری طریق رندی چالاکیست و چستی بلی رندلک طریقی

جا

وجه نظر
بونک تقطیعی دخی غزل
نک بحر کبیدر

چالاک اولمقدر و چستلکدر مراد بودر که ناپخته لک و عملده اهمال کفر
طریقتدر لاجرم طریق اخلاصده چابک و چست اولمقدر تا فضل و
عقل بینی بی معرفت نشینی تا فضل و عقل کوررسن که معرفتسز
اوتورسن یک نکته ات بگویم خود را مبین و رستی بر نکته
دییین سکا کندوکی کورمه قورتلدک مراد بودر که اگر کندو فضلکی
و عقلکی کوروب بن اهل فضلم و صاحب عقلم دیرسک معرفتسز
اوتورورسن یعنی معرفة اللهدن خالی اولورسن سکا بر نکته دیه یین
کندوکی کورمه مگر نفس و شیطاندن خلاص اوله سن
آن روز دیده بودم این فتنه‌ها که برخاست اول کوندن کورمش
ایدم بو فتنه‌لری که قالقدی که سرکشی زمانی با ما نمی نشستی
که سرکش اولدوغن بر زمان بزم ایله اوتورمدک مراد روح نفس
حظاتی ذکردر که روح نفسه دیر که سنک مخالفتک فتنه و فساده
باعث اولجغن اول کون بلدم که سرکش اولدوغن بر زمان بزم ایله مجالست
اتمدک سلطان من خدا را زلفت شکست مارا بنم سلطانم
الله ایچون زلفک صیدلدی بزی تا کی کند سیاهی چندین دراز دستی
تا نیجه دک ایدر بر سیاه بو دکلو اوزانلغی مراد بودر که روح نفسه
دیر ای بنم وجود ممالکه سلطان اولان نفس سنک زلفک و انی
میلک صیدلدی بزی یعنی جمله قوایی و اعضایی حنکسر قلدی نیجه یه
دک بر قره بو دکلو اوزانلق ایدر دوش آن صنم چه خوش
گفت در مجلس مغانم دون کیجه اول صنم نه خوش دیدی مغان
مجلسنده با کافران چه کارت گر بت نمی پرستی کافرلر ایله نه ایشک

وار چون صنم طیمزسن مراد بودر که معبود حقیقی طرفندن خطاب
روحانی بویله اولدی محلنی شیخ صاحب حرارتدن که الواتی ستر
ایدوب یکرنک اختیار ایدنلر ایله اوتورن انلر که معبوددن معبود
ایدنوب و انلرک مسلکنه سلوک ایتمک کرک حافظ ندید اول این
غم کرفت مهمل، حافظ کورمدی اول بو غمی مهمل دوتدی
کزاو سر بلندی افتد بچاه بیتی، که سر بلندلک رفعتندن
دوشر الحقالحق قیوسنه مراد بودر که طریق حقده نیجه عقبه لر ونیجه
منزللر واردر که حافظ بونلری اولدن کورمیوب اعمال ایله دوتوب
احتیاطی ترک ایلیوب قرب حضرت حاصل اتمک ایکن درجه سندن
دوشدی بیت خلق کویند که در عشق بلیا لطفی نیست ها
قدمی نیست درین راه که افتاده نیست ولنه ایضاً
بشنو این نکته که خود را زغم آزاده کنی، ایشت بو نکته یی که
کندوکی غمدن آزاده ایدهسن خون خوری گر طلب روزی
نهاده کنی، قان ایچرسن اکر قونلمش رزقی طلب ایدرسک
مراد بودر که رزق مقدردر و وصولی مقرردر و مقدر اولمین
رزق معتبر دکلدر بس شکالکتهده لطیفه بودر که رزقی غمنی
چکمیهسن رزاق حضرتلری ایدهسن بلکه کسب و سعی تکثیره
باعث اولور و تکثیر رزقه سبب اولمز زیرا که رزق مقدر
اولاندر هر کسب اولنان رزق تقدیر اولنمش دکلدر بس مقدر
اولمینی طلب عبث زحمتدر خواجه حافظک دیدوکی بودر
بو مسئلهده خلاف یوقدر اما خلاف بونده در که مقدر اولان

فاعلاتن مفاعلن فعلن

رزقه

رزقه طلب لازم میدر دکل میدر ظاهر نصوص بونی دلالت ایدر که
طلب لازم اولمیه نته کیم حق جل وعلا بیوررسوره هودده
وما من دابة فی الارض الا علی الله رزقها و سوره طلاقده
بیوررز ویرزقه من حیث لا یحتسب، و سوره آل عمرانده
بیورر ان الله یرزق من یشاء بغیر حساب، و رسول الله صلی الله علیه وسلم
دخی بیورمشدر لو توکلتم علی الله حق توکله لرزقکم کما یرزق
الطیر تغدو خماصا و تروح بطانا، انونیچون حضرت مولانا دیمش
رو توکل کن مرزان پا و دست، رزق تو بر تو زتو عاشقتر است
و بعض علما دخی دیمشدر که طلب حلال تعفف ایچون فرضدر و بعض
متأخرین رسالة تنابیعده ایدوب مطلقا فرضدر دیوب فاذا
قضیت الصلوة فانتشروا فی الارض وابتغوا من فضل الله
دخی وان لیس للانسان الا ما سعی، و بونک امثالی ایله
استدلال ایدوب و بو بیتی ایراد ایتمش بیت گر نشینی تو صبر و قوت کنی
دست و پایت چو عنکبوت کنی، اهل تفسیر سوره رحمنده و
سوره نجمده بو آیتلرک تفسیرنده ذکر ایتدوکی اوزره طلب رزقه
استدلال صحیح و ظاهر دکلدر و تحقیق بودر که توکلی قوی صاحبی
اولان کمسنه طلب رزق ایتمک لازم دکلدر اما توکلی ناقص اولان
ناسه بار گران اولمق ایچون طلب رزق و کسب ایتمک لازمدر
آخر الامر چلک کوز نکران خواهی شد، اخر کار برادجیلر باجی
اولسک لکن مزخالیا فکر سبو کن که پر از باده کنی، حالیا
دستی فکرن قل که شرابدن طولدوره سن مراد بودر که آخر الامر

[illegible]

آهی ج

خاك اولسك كركدر حاليا بدنك دستني عشق اليله مالي قلمق فكرن قل
كم صكره پشيمان اوليه سن رباعي افسوس كه وقت كار از دست برفت
اسباب وصول يار از دست برفت • در موضع يك دولت نايافته
صد دولت بيدار از دست برفت • كر از پي آدميان كه بهشت هوست
اكر بو آدميلردن ترسك كه جنت سنك هوسك عيشي با آدمي چند پري
زاده كني • عيشي نيجه بر پري زاده آدمي ايله ايدرسن مراد بو دركه
جنت استين آدمي پري زاده آدميلر يعني صورتا ظاهر اهلي ايله
كه باطنا شياطين انس اوليه مصاحبت ايتمك كركز بيت تو عاشقي
كه هر ساعتش نظر بكيست • نه عارفست كه هر روز خاطرش جاييست •
تكيه بر جاي بزركان نتوان زد بكزاف • تكيه يي اولولر يرنه اورمق
اولمز قولايلقله • مكر اسباب بزركي همه آماده كني • مكر اولولق اسبابن
كم دوكلي بر آلقمش ايده سن مراد مقام شيخوخت وارثي در اورمق
اولمز مكر اسباب ارث دكلو حاضر قلش اولاسن ديمكدر بيت
مردم نشوي بي ريش و دستار • اي جان پدر هنر بدست آر • ح
خاطرت كي رقم فيض پذيرد هيهات • خاطرك قچن فيض رقمن
قبول ايدر هيهات • مكر از نقش پراكنده ورق ساده كني •
مكر پراكنده نقشدن ورقي ساده ايدر سن مراد خاطرك ورقي
فيض خطنه اول وقت لايق اولوركه اول ورقي كم پريشان خط
لردن صافي قيله سن يعني تصفيت قلب قلمنجه منفض آهي حاصل
اولمز ديمكدر بيت كجا باشد تراكيفي و تجلي • كه تو تمايل مكدر آينه روي •
اجر ها باشدت اي خسرو شيرين دهنان • اجرلر اولور سكا

الی

اي طاتلو آغزلولر خسروي • كر نكاهي سوي فرهاد دل افتاده كني •
اكر نظركي كوكلي دوشمش فرهاد جانبنه كر ايدرسن مراد مسكين درويش
لردن مواعظ و معارف سوليين علما دين و مشايخ يقين در انلرك
خسروي كندونك اختيار ايتدوكي شيخ در لاجرم انكا دير ينه كوكلي
دوشمش فرهاد عاشق جانبنه نظر ايدرسك لان يهدي الله بك احدا ما
خيرلك من ان يكون لك حمر من النعم حسبنجه سكا اجرلر اولور بيت
نو درارت دتحفه قبولي دو توب • افسوسي قيوسينه التمك • كار خود
كر بكرم باز كذاري حافظ • كندواشكي اكر كرمه قورسك اي حافظ
الواب عيشي كه بابخت خدا داده كني • اي نيجه عيشي خدا ويرمش بخت
ايله ايدرسن مراد كار دنيا يي حضرت حقه قورسك نيجه حضور قلبله
عيشي آخرت و عمل طاعت ايدرسن ديمكدر يا عمل آخرتكي نته ايدرسك
نيجه عيشي لهيتي الله ويردكي بخت سعيد ايله ايدرسن ديمكدر بيت
تا نرك عوايق وعلايق نكني • كي سجده بشايسته و لايق نكني •
اي صبا بندكي خواجه جلال الدين كن • اي صبا خواجه جلال الدين
قوللغن قل • تا جهان پر سمن و سوسن آزاده كني • تا جهاني سمن و سوسن
آزاده ايله طولدره سن مراد ظاهر و نظر خواجه حافظك عادتنه بنا •
مخلص بيتي اردنجه جلال الدين نام بزركوار ايله مدح ايدر و آنك قوللغي
سبب فرح در ديرو معنى يه نظر جلال الدين وصف اولمق اعتباريله
ايله مراد حضرت ذو الجلال در لاجرم انكا عبادت و عبوديت جهان
وجودي پر سپيدي و فراغت قلمغه باعث در وله ايضا
بصوت بلبل و قمري اكر ننوشي مي • بلبل و قمري صوتي ايله اكر شراب

ضعی علی عقلی فمن حسنه عقل

انجم شکفت علاجی کی کنمت آخر الدوا الکی* لفظ کی فتح کاف و تخفیف یا
ایله لفظ فارسی در قجن و اولو پادشاه معنا سنه در و عربیسی
اصلاح نا ید حسن ده داغ ایله در کر داغ یعنی دوکون در و آخر الدواء الکی عرب
مثل لرندندر شول مرض که ادویه و اغذیه وغیری دوکی داغ ایله
علاج اوله داغ ایله علاج اولنور پس معنی مصراع بودر که علاج
قجن ایدم سکا آخر الدوا داغدر و مراد بلبلدن دخی واعظ خوش
کلامدر و قمریدن مراد شیخ صاحب ردادر احدی آنلرک صوتی ایله
عشق الهی نوشی اتمک کرک الزام سکا علاج مثل مذکور حسبنجه
نار فراق ایله احتراق یا نار جحیم ایله عذاب الیم در آخر کار ز دیمکلر
نرفت چون زسرم درد تو بهیچ علاج* بران نهادم داغی که آخر الدوا الکی*
چه کل نقاب برافکند و مرغ زد هو هو* چون کل نقاب آتدی
و قوشلر هو هو اوردی منه ز دست پیاله چه میکنی هی هی*
لفظ منه نهی صیغه سیدر نهادن لفظندن و لفظ هی نهی اکجون
موضوع لفظدر تکریری تأکید اکجوندر اویلیه معنای مصراع
بودر که قدحی الدن قومه دیمکدر پس انجام مراد کل نقاب اتمکدن
کشف ظهور اتمکدر و مرغدن مراد اول بلبل و قمری در یعنی واعظ
خوش آواز و شیخ صاحب ردادر لاجرم اول مرغ پرشوق اولوب
هو هو دیر اویله اول وقتده عیش طاعتی نوش قدحینی الدن قومه
اولمز* هو بهشت آب حیات بدست تشنه بمیر* چون آب
حیاتک واردر الکده صوسز اولمه فلا تموتن و من الماء کل شیء حی*
الایه وضو دیر بر دیری شنه مراد آب حیاتدن حیات ابدیه یه

حیات ابدیت دن
نهایی در

سبب

سبب اولان دین اسلام و عمل صالحدر حیوة انکا قدر ننک واردر
فلا تموتن الا وانتم مسلمون موجبنجه دین اسلام و عمل صالحسز
اولمه حیات ابدیه تحقیقا نیمی قل دیمکدر* بیت* حیات از لب لعل
تو میرسد بدلم* بخوانده ای و من الماء کل شیء حی* ذخیره و هنر
از رنک و بوی فصل بهار* بر آرزق تو فصل بهار رنکندن و
قوخوسندن* که میرسند زپی ره زنان بهمن و دی* کرا بر سنور
لر آردنجه قیش و کوز یول اورجیدی مراد بودر که بهار دنیا
و صحت و حیات وار ایکن اعمالنی دنیا کلاخرتک و صحتک مرضک
و حیاتک مماتک حسبنجه اعمال حسنه و طاعت با عالم بسط
وار ایکن وقت حسرت ذخیره سن قوکحتدن صکره حیاتدن
صکره موت و بسطدن صکره قبض قطاع طریقلری کلیر دینمکیم
بهاردن صکره خریف و شتادن زنلری کلورلر* بیت* جوانی و پیری
بهار است و دی* نه آن دلکر او را بهار است بی* زمانه هیچ نبخشد
که باز نستاند* زمانه هیچ بغشلمز کرو المیه بجوز سفله مروت کرم
سخیه لا شی* استمز دنیدن مروت که آنک شنه سی شنه دکلدر
مراد که منظومقدن نظامدر بیت زمانه و پیر دوکنی صاغنه قالور*
نه سی کیم ویردی ایسه کیرو آلور* شکوه سلطنت و حکم کی ثباتی داشت
سلطنت و حکم شهنک قجن بر ثباتی واردر ز تخت جم سخنی یادره
است و افسر کی* جم تختندن بر سوز قالمشدر و کی تاجندن
مراد سلطنتک و حکومتک ثباتی یوقدر کیخسرو پادشاهلردن دخی
همان بر اثر قالمشدر دیمکدر* نظم* منشا ید شدن بجاه و مال مغرور*

چه مرگ آید چه درمان وچه نفغفور • ازین معشوق هرجایی چه آید •
که هرگز با کسی دایم نپاید • خزینه دار ایا میراث خورکان کنز ست •
میراث خورلر خزینه دارلغی کنزدر نبتول مطرب وساقی بفتوی دف و نی •
مطرب وساقی نقولیوب دف و نی فتواسی ایله مراد بودرکه اکثر حالا اقتب
الیه من مال وارثه موجبنجه اکثر ناس کندو مالنی سومزلر صدقه
وخیراته صرف ایدوب مالک اولمزلر بلکه وارثنک مالنی سوب حفظ
ایدوب بعد وفات ایدوب وارثه قالسون دیرلر لاجرم اول وارثنک خزینه
داری اولورلر وارث خزینه دارلغی کنز طریقت در واعظ وشیخ قولی
واهل شوق وصاحب حال فتواسی ایله بیت انکه جاشن را نگهبان استخوان •
حال وارث را بود او پاسبان • نوشته اند بر ایوان جنت الماوی •
یا زمشلر در جنت الماوی صفه سی اوزرنه که هر که عشوه دنیی خرید
وای بولی • که هرکه دنیا شیوه سن الدی واکا الدندی وای اکا
مراد بودر که جنت الماوی اول جنتدر که انکا متقیلر و یا ارواح
شهدا راجع و داخل اولورلر پس دنیایه فریفته اولان که اندن
محروم اولمق مقرر نیتابتدر بیت جنت الماوی بود ماوای مرد متقی •
مای شود محروم از او دنیاپرستان شقی • مغنا نغمه سخن حق کیم شراب
کجاست • مسخ قالمدی کرسوزی دوریله شراب قنده در
بده بدی روح وروان حاتم طی • ویر حاتم طی روح وروانی
کرت دلیغه مراد بودر که اول زمانده اولیای کمل واراینلو کرنلر
فیض وحالت ایدرلر ایدی بو زماننا اکجاین افاضه ایدر
کمسنه قالمدی پس سالک عشق الهی وریاضت طالب و

جاد

جاد ونجد اولمق کرکدر اول کمل اولیا و منفیده اسخیا ارواحی
شاد دیلغه کرسی بلیغو وجد قوی قلان سالک والذین جاهدوا
فینا لنهدینهم سبلنا • موجبنجه مقصوده واصل اولورلر بخیل بوی
خدا نشنود بیا و حافظا • بخیل اولان رایحه حق دویمز بورله
ای حافظ بیا کیر وکرم ورزد والضمان علی • قدح دوت وکرم
کرمینه یعنی کرم قیل کفالت بنم اوزرمه یعنی بن کفیل مراد خواجه
حافظک روحنک عقلنه حظا بیاذکر درکه دیر بخیل طریقت
اولان فیض الهی وفیضان شاهی استشمی منده محروم اولور
پس سن عشق الهی فرقنی اولان قلبی دوتوب طالب اولان سالکه
بذل قیل که سکا بوی خدا واصل اولسه بن کفیل کرباذل اولانه
حق تعالی بذل ایدر بو نو تخلف اولمز قطعه عطا وبذل تحسن
چو عادة الله است • بهرچه قدرت من هست کشته ام باذل •
بهر بایی جو ذره و بیشتر دهد عوضش • برای دادن معتقدر
می یشنوم خوش دل • ولم اعلم الزنسخه ده بو غزل بو نیو ب
وبو نیلن نسخه ده بیش بیت بولندی لکن نقصانی کمال علید
اولمغه لایقدر نیته کیم شیخ کمال دیمش بیت کمال این یک غزل کوباش کوتان
زکوتاهی چه نقصان از بود رست • وبو غزل نظیره سی قاسم بر
غزل دیمش مطلعی بو در بیت چو زنان مکرد فانع ز جهان بزرکی
بزن ای پسر چو مردان قدمی بجست وجویی • خواجه حافظ
غزلی نهایت بلند در بو در • بفراغ دل زمانی نظری بماه رویی •
کوکل فراغی ایله بر زمان بر نظر بر آی یوزلویه • به از انکه پادشاهی

بو غزلک مطلعی و اوانیم
تا جوامد اولان بیت و مخلص
دیوان حضرده بولنمدی

همه عمروم الی وهم بیی . بکلر برایدر کم پادشاهلق اولا دولکلی عمروماتی و
هوسی مراد بودر کم حضور قلب وجمعیت خاطر ایله تجلیات صفاتدن
بر صفت تجلیسی نیت هده قلموق و بر نظر الکا ناظر اولموق دولکلی عمرده سلطنت
وحکم وحکومتدن یکدر بیت دلا فراغت ورندیا زپادشاهی به
دمی فراغت خاطر زهر چه خواهی به . بخدا اکر رشکم آید بر جنت زحکم
خویشم . انته حجتدن بکا کوکلمو سنک رحله که کشمکو زمدن . که نظر
دریغ باشد بجنان لطیف دوییی . که نظر دریغ اولور الحاصل لطیف
یوزینه مراد بودر که تجلی تجلیسی بر حال وحدت هده جمال بر نوال درکه
کشی کندو کوزندن غبطه ایتمک جایز اولور بیت نه کلوسودوکم بیل بو کوز مردن
که بر کوزم صفتیو بر کوز مردان . دل من شد و ندانم که چه شد عجب ما را
بنم کوکلم کتدی بلمزم که نولدی بزم غریب حالمزه که گذشت عمر و نامد خبری ز هیچ سوی
که کجیدی عمر و کلمدی بر خبر هیچ بر جانبدن مراد قلبه تجلی ذات اولمیوب
وقلب بو طلبده کیدوب بولنمدیغندن اظهار تحسر و تحزندر بیت
حاکه رویا از همه بنافته ایم . لیکن هرگز ترا نیافته ایم . نفسی با خرامد نظرم
ندید سیر نفس . نفس آخره کلدی نظرم آنی دونیجه کورمدی بجز اینی خاند
ما را هوسی و آرزویی . بوندن غیری قالمدی بزه بر هوس و بر آرزو
مراد مشاهده تجلی ذاته استغراق کمال مقصودم در عمر آخره ایردی
اول مراد دایر عدم دیو اکا کمال رغبت اظهار ایدر بیت طلبکار عیب
زهد بکذشت و ما محروم و نامحرم . در ینا جان مجروح از جامهای بلو مرهم
حکن ای صبا منوشش سر زلفان پریچوش . تلمیه ای صبا منوشش اول
پری وشک زلفی اوجنی که هزار جان حافظ بغدای تار مویی . که

بدن
کندو کوزمدن

بیکر

بیگز حافظ جانی بر قیل تلنه فدا در ویا فدا اولسون مراد توجهکر
یه حظا بدر که دیر عنیب بو بیتی مشوشن قلمه انجا الاطلاع آرزو سنده
اولمغه که بغایت عزیز و شریف و عمیق ولطیف در و بیچه بیچه بذل روح ایدن
بیر شتمه یه لایقدر بیت مسلسل را نهایت نیست ای دل . چرا حو اهی
تو آن زلف مسلسل . اعمال نظرا و لنجق بو غزل زنده و متر سلو کزدن
جزو برا اکر چه که قلیل اللفظ در اما کثیر المعنی در نتکیم بیچه کمالا معنی بیت
کمال این پنج بیت آن پنج کنجست . که ماند از تو حیوانها از نظامی
بکر وبنت کما حسنت چیوه عشق من کما لی . دو تدعیب سنک حسنک آیتی
بنم عشقم یی بر کمال خوش باش زانکه نبود این نهد و را زوالی جو حسنک
اول زیرا اولمز بو ایکی یه بر زوال مراد تخاطبدن محبوب حقیقی در آنک
حسنی کماله ایدوکی بیاندن مستغنی در اما حسنک کمالی یعنی قلمو بدن
نا تیری یا وصف قتی تکیری کمال بولمشدر نتکیم عشاق ایکینده بنم عشقم
کمال بولمشدر که تجشم علی وجه الاخلاص در بر وجه تقنع و ریادکلدر
و بو ایکی حال قابل زوال دکلدر دیمکدر بیت بحمل حسن تو دو عشق
من بیدسرویا . هم بر وجه کمالست کی لا یخفی . دررو هم من نکنجد
که اندر تصور عقل . وهم ضخم که عقل تصور نبود آید هیچ معنی زین
خوبتر بمثالی . کله هیچ معنیده بوندن خوبترک بر مثال مراد بودر که
محبوب حقیقی حضرتن محبوب صوریه یه تشبیه و تمثیل ایدرلر زیرا
تصور عقلدن و وهمدن بولنان خوبترک هیچ برمثال الکلمز بیت چکنم باکه مخمل بکنم
بروی خوشت . نبود جز که کیرم بتو ماننده ورا . شد حظ عمر حاصل
کر زانکه با تو مارا . عمر نصیبی حاصل اولور اکر سنکله بزه هم کز بعمر روزی

مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن

بو غزلک پنجه حضرت القه وا در سنده
بدی بیت بولوناوی اقتع اولوب
بو بیته حاشیه اکر انتقیم
شرح اولنمدی

روزی مشود وصالی • بر زمانده عمرده بر کون فرض اولورسه بر وصال
مراد اگر بر کون سنک وصالک نصیب اولورسه حظ عمر حاصل اولمش
اولور بکا دیکلدر بیت اگرم وصل تو روزی مشود روزی من •
بود آن حاصل عمر این تن پر درد مرا • آن دم که با تو باشم یکساله هست
روزی • اول وقت که سنک ایله اولم بر ییل بر کون در • وان دم که بی
تو باشم یک لحظه هست سالی • و اول وقت که سنسز اولم بر لحظه
بر ییلدر مراد بوندن بودر که سنة الوصل سِنَةٌ و سِنَةُ الهجر سَنَةٌ
حسبنجه وصل وقتی زمان کثیر دخی اولسه اول زمان قلیل کلور و
هجر واستتار زمانی قلیلده اولسه اول زمان کثیر کلور بیت
نفسی فرقت او چشم مرا صد سالست • همکی عمر وصالش نفسی هست بجا •
چون من خیال رویت جانا بخواب بینم • چونکه بن سنک یوزک
خیالنی جانا دوشده کورم • کز خواب می نبیند چشمم بجز خیالی •
اویقودن کورمزم بنم کوزم خیالدن غیری مراد بودر که دوشده ...
حق میسر اولنجق بکا اول قدر فرح کلور که اویقو کوزمه خیال اولور
یعنی کوزمه اویقو کلمز اویقونک خیالی کلور بیت اگرم روی تو در خواب
ببیند چشم • دگرم خواب نیاید نفسی چشم را • رحم آر بر دل من
کز مهر روی خوبت • رحم کتور بنم کوکلمه که سنک کوزل یوزک محبتندن
شد شخص ناتوانم باریک چون هلالی • اولدی بنم ضعیف شخصم
اینجه هلال کبی مراد بوندن رحم قل بنم قلبمه که سنک وصلک محبتندن
تن ضعیف و شخصم هلال کبی اینجه اولمشدر دیکلدر بیت اگرم رحم نیاری
ز تو آن نیست روا است • شده ام من چو هلال مرحمت و لطف ترا •

حافظ

هجرت لفظنک افرادندن خطاب ایچوندر

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن

سهـ احترازدر جهتیدن مقامات

مقامات معنوی

حافظ مکن شکایت گر وصل یار خواهی • ای حافظ شکایت
ایتمه اگر وصل یار استرسک • زین بیشتر بباید بر هجرت احتمالی
بوندن زیاده مولک کرک سکا که هجره تحمل مراد وصله واصل اولمق استرسن
الم فرقته صبر و تحمل ایتمک کرکدر دیکلدر بیت اگرت باید وفا باید از آن
سرو بلند • می بباید که تحمل کنی بر یار جفا • و له ایضا
بلبل ز شاخ سرو بگلبانگ پهلوی • میکشد که پهلوی لفظی که پهلوه منسوب
دیکلدر و بر پهلو فتح لام ایله اولنجق ایران شهرلرندن اصفهان و ری دیرلر
و لاکن ... ایلرده فی استعمال ایدرلر و کاهی حبا الفه قلب ایدوب الف نون
دخی زیاده ایدوب پهلوانی دیرلر نته کیم کتبه نسبتده کیانی و خسروه
نسبتده خسروانی که دیرلر و پهلوی فرس قدیم معناسنده استعمال اولنمزدر
بوندن مراد اولدر که معنا بو مصراع بودر که بلبل سرو بوداغنده فرس
قدیم آوازی ایله • می خواند دوش درس مقامات معنوی •
اوقور ایدی دون کیجه مقامات معنوی درسنی بلبلدن شیخ و واعظ
مراد اولنور و شاخ سرودن مراد علو درجه دن حقیقه دیرلر لاجرم
شیخ و واعظ علو درجه حقیقه سنده ... فرس قدیم اداسی ایله دون کیجه
مقامات معنویه درسنی اوقوردی یعنی بیا که آتش موسی نمود گل •
یعنی گل که آتش موسی کوستردی گل • تا از درخت نکته توحید بشنوی •
تا که اغاجدن توحید نکته سن اشیده سن مطلعدن که مصراع ثانینک
مفهومنی تفسیردر مراد بودر که شیخ و واعظ اوقودیغی درس بودر که دیر
گل که کشف ظهور ایدوب موسی پیغمبر علیه السلام شجره‌دن جبار کردن نور
آلهی نار کبی کوردوکی کبی سن دخی درختدن نکته توحید استماع قیل

مرغان باغ قافیه سنجند و بذله گوی ٭ باغ قوشلری قافیه طارتیجیلر در و
لطیفه سویلیجی ٭ تا خواجه می خورد بغزلهای پهلوی ٭ تا خواجه شراب
ایچه پهلوه منسوب غزللر ایله مراد اهل مجلس و ارباب سلوکک کلام
محققی و لطیفه رایقه سویلر اولدقلری تا که نفس حاکمه عشق آلهی نوش ایده
پهلوه منسوب کلمات ایله بلکه که فارسیده زبان دری فصیحنه دیرلر نته کیم
بو قرده بیان اولندی و پهلوی غیر فصیحنه دیرلر پس مراد پهلوی
غزللردن شول صوفیلر مجلسنده ایلدکلری اوقدقلری محققی و رموز و لطیف
کلمات درکه انده چندان فصاحت اولمز نته کیم بو بیت مثنوینده ترکیب بلبل
پهلوی خوانان غزل مجنونلنر دوش ٭ اوکنجه مشغول جانها از خروش
و بنز بیراده دخی دیمشز ٭ پهلوی خوان بستر کوی حبیب آمده ایم
بهر درمان دل خود بطبیب آمده ایم ٭ پس شیخ بو صوفیلر اولدقلری
نظم و حکایات استماع ایدوب وجد و حالات تحصیل ایلیوب ذکر مشغول
اولورلر و نیجه اهل نفس و هوا بو مقوله کلمات استماع عندنده سماع ایدوب
صوفی و اهل فقر اولمزلر لاجرم خواجه حافظک تا خواجه می خورد
بغزلهای پهلوی دیدوکی مناسبی بودر خوشتر ز وقت بوریا و گدایی
و خواب امن ٭ خوشتر حصیر وقتی و فقر و امن اویقوسی کبی عیش
نیست در خور اورنگ خسروی ٭ که بو عیش دکلدر خسروه منسوب تخت
لایق مراد بودر که حصیر اوستنده یاتوب فقر الحال اولوب امن اویقوسنده
اولمق خوشتر که بو عیش پادشاه تختنه لایق دکلدر که انده بو استراحت
و خواب امن اولمز نته کیم شیخ سعدی بوستاننده دیمش بیت مکو جاهی
از سلطنت بیش نیست ٭ که ایمن تر از ملک درویش نیست ٭ جمشید جز حکایت

جام

جام از جهان نبرد ٭ جمشید نام پادشاه جهاندن قدح حکایتیندن
غیری الندن گیتی ٭ زنهار دل مبند بر اسباب دنیوی ٭ زنهار کوکل
باغلمه اسباب دنیویه یه مراد که بوندن بودر که قناع دنیا دار عقبی یه
بیله گیتمز لاجرم اسباب دنیویه یه محبت اتمک اولمز بلکه فی سبیل الله
بذل اتمک و بو طریق ایله ایلیه آلوب گیتمک گرکدر نظم بذبینی توانی که عقبی
خری ٭ بخر جان من ورنه حسرت خوری ٭ کسی گوی دولت ز دنیی برد
که با خود نصیبی بعقبی برد ٭ دهقان سال خورده چه خوش گفت
با پسر ٭ بیک عینم یعنی چوق یاشامش کویلو نه خوش دیدی اوغلنه
کای نور چشم من بجز از کشته ندروی ٭ ای بنم گوزم نوری الدکلرن
غیری بیچرسن یعنی مراد بوندن عملکک جزاسن کوررسن دیمکدر که
الناس مجزیون باعمالهم ان خیرا فخیر وان شرا فشر نظم بکوش
امروز تا تخمی بپاشی ٭ که فردا برجوی تا در نباشی ٭ گر اینجا کشت کردن
را سوز زدی ٭ دران خرمن بنیم ارزن نیرزی ٭ هر انچه بکاری اندر اینجا
همان آن بدروی باتته در اینجا ٭ چشمت بغمزه خانه مردم خراب کرد ٭
کوزک غمزه ایله خلقک اوینی خراب ایلدی ٭ مخموریت مباد که خوش مست
می روی ٭ مخمورلق اولمسون سکا که خوش مست گیدرسن مراد مخاطبدن
شیخدر که رمز نظر ایله خلقک طول امل و حب ماسویله مکانی اولان قلبنی
خراب ایدوب اندن نفی ماسوی اتدی پس انکا دعا ایدوب دیر که عشق
آلهی مستی اولوب گیدرسن که مخمورلق اولمیوب و کسل کلمیوب سلوککده
فتور اولمسون بیت سرمایه ذوق دو جهان مستی عشق است
آنها که ازین می بچشند ندانند ٭ این قصه عجب بشنو از بخت واژگون ٭

معبنده اولان از
من اطیبه معناسنه در

بو مقصد وایشت که باشی اشغه نختردن هم ار ابکشته یار بانفاس عیسوی
بزی قتل اتدی یا عیسی یه منسوب نفسلر ایله مراد متکلمدن روح
مخاطبدن عقلدر و بخت وازگوندن مراد نفس دره یار دن حضرت
خدا یا شیخ ومقتدا در که آنک نفسی عیسی کبی احیای موتی ایدر
لاجرم روح عقله دیر بو عجب قصه در ایشت که نفس معکوسنک
اجلندن انفاس عیسویه صاحبی اولان یار بزی هلاک اتدی
خلاصه مراد شآمت نفسدن تحذیردر بیت الهی دره خود
دار مارا • دی با نفس خود همکذار کارا • ساقی مکر وظیفه
حافظ زیاده داد • ساقی مکر حافظک وظیفه سن زیاده ویردی
کآشفته کشت طره دستار مولوی • که قرشق مورش اولدی
منلا یانه دلبندک قبتوری مراد بودر که حکر شیخ حافظه عشق الهی
وظیفه سن زیاده ویردیکه منلا یانه دلبندنک بورمه لری قرشق مورشق
اولوب کندوسی مست وبیهوش اولدی بیت به از سر بپای دوست دستار
پس انکه دامن او را بدست آر • ولا ایضا بیا بیا ما موز این کینه داریا •
که با برم ایله عادت اتمه بو کین دوتمقی که صوح صحبت دیرینه داری
که قدر بیمی صاحب حقن که دوتر سن مراد متکلمدن روح و عقلدر
و مخاطبدن نفسدر لاجرم روح و عقل نفسه دیر که بزم ایله انتقامی
عادت اتمه یعنی معاصی یه جرأت اتمه که سنک ایله حقوق صحبت قدیمه
من وار در قطعه لما ذکرت عذاب الناس ازعجنی • ذاک التذکر عن
اهلی واوطانی • وذا قلیل لمثلی بعد جرأته • فاعصی الله عبد
مثل عصیانی • نادوا علی وقولوا فی مجالسکم • هذا المسیء وهذا المذنب

الجانی

مفاعیلن مفاعیلن فعولن

بعض نسخه ده مطلعک اولی
بیتی التقلید که الحبیب دیمک
اولور مراد مخاطبدن نفس
ایدوکنه آیتک دلالتی ظاهر در که
رسول الله حضرت رسول الله
صلی الله علیه وسلم حدیثنده در
النفس هی الصنم الاکبر
منه

الجانی • نصیحت گوش کن کین دُر بسی به • نصیحتا ایشت که بو الجو
جوقدیکدر • ازان گوهر که در گنجینه داری • اول گوهردن که خزینه کده
وار در مراد سعادت آخرت ایچون اولان نصیحت جواهر دنیادن افضل
وانفع در دیمکدر قطعه یا من تخلف عن نجل نجاتک •
تشاغل باللهو والعصیان • کنز بحرک فی مقامک ما مضی •
وانظر فهذا موقف الاحزان • خذ ما قلت لک انه خیر لک من حفظ
الجواهر والاختزان • بغیر یاد خمار مغلسان رندی • مفلس
لرک خماری فریادینه ایرشن • خدارا کرمی دوشیده داری • الله ایچون
اکر دون کیجه لک شرابک وار ایسه مراد مفلسلردن عملدن خالی اولان
قوالیف آنیه در وانلرک خماری جهادتن فتوراتی در دوزیادلی
عملسز لقدن بحضور لقدن بحضورلقکیدر لاجرم روح وعقل نفسه
دیر که عالمی رواح ده اولان حب الهیدن وقرب شاهیدن سنده
بقیه واثر وار ایسه اول ایکی ایلر اولان قوایه بنته مدد قیل
که کسللری دفع اولوب عبادته رغبت ایده لر قطعه
فاعمل لنفسک واجتهد • ان کنت ترغب فی السلامة •
من قبل ان یأتی الحمام • وقبل یوم اتی القیامة •
ولیکن کی غاید رخ برزدان • ولکن نجین گوستره سن یوزنی زندلره
تو کز خورشید وش آیینه داری • سن که گوندن وآیدن آیینه ک
وار در مراد زندلردن عابد مخلصلر واهل فقر سالکلردر نفس
که حسن وجماله و زخارف دنیا و مالنه ناظردر اول عابد مخلصلره
یوز گوستر منیوب وانلره متوجه اولیوب اقبالی و توجهی حس

ومتاع دنیایه درلاجرم اندن شکایت ایدر شعر النفس کاذبة لیست بوافیة
تشکوا الفراق وبین طالحة بد رندان مکو ای شیخ وهش دار
رندلرک یرمز لعن دیمه ای شیخ وعقل دوت که با مهر خدایی کینه داری
که خدایه منسوب محبته که انتقامکنی وانکارکن وار درمراد شیخدن شول
پیر دنیا پرست درکه عابد مخلصلرک عیبنی سویلیوب بونلر فقیردر
دیو طعن ایدر لاجرم اکا دیر مخلصلره فقر وترک دنیا ایله طعن اتمه
که انلرده محبته واردر انلر مبو وجهله طعن محبت حقه انتقامدر وانکاردر
ما احسن الفقرا بما وجدوا من فرط فقرهم وقد فرحوا
ان الخلایق فی الحجاب غدا والسابقون الی النعیم نحوا
نمی ترسی ازآه آتشینم تو دانی خرقه پشمینه داری
قورقمز مسن اول آهمدن که اتشیندر قوتی خرقه پشمینه داری
یعنی بیلورسنکه یوکدن خرقکک واردر
مراد بانعمایه استعداد کی اولانک اودن احتراز اوله که کوکن ایدیا
محبدرکه سنک اندن خوف واحترازک یوقدر دیکدر قطعه
اذا تعاظمت دنیا قد اتیت به ونال نفسک منه الخوف والفرج
اندم علیه وعد لتر معتذرا اذا الذنوب تحت العفو تفرج
فالمتحق بالحجی عواقبه سو العذاب وعقبی الخائف الفرج
ندیدم خوشتر از شعر تو حافظ بقرانی که اندر سینه داری
کورمدم سنک شعرکدن خوشرک ای حافظ بر قرانک حقیچون که سینکده واردر
مرادبودرکه سنک شعرک لطایف ومعارف واحوال سلوکه وعوارفدرکه
هیچ بر شعر بونکا بکزمز پس سنک شعرکدن خوبرک شعر یوقدر قرانک حقیچون
الی تفحت وهل لنصحی سامع من قبل ان تفنی الحیاة وتنقضی

فاحفظ زمانک لاتمر مضیعا وتقول عند النایبات کذا قضی
غزل ایضا بچشم کرده ام ابروی ماه سیمایی کوزده اتمشم بر آی سیمالو
قاشنی خیال سبزخطی نقش بسته ام جایی بر خیال خطلو چنالنی
نقش باغلمشم بریرده مراد کوزمده مصوّر قلمشم بر شیخ حسن الوجه
رمزینی وکوکلمده باغلمشم اول حسن لحظا اولانکه نقشنی دیکدر بیت
امیدهست که منشور عشقبازی من امیدواردر که بنم عشق بازلغم براتی
ازان کمانچه ابرو رسد بطغرایی اول قاش یایچوغندن
ارشه نشان شاهی به مراد بودرکه بنم عشق بازلغم عشاقی که قلبم در
امیدیم واردرکه اول رفردن نشان قبول حق ارشه بیت
نشان قبول انکهی پایدار اولور بروشنت واردر طغرای شاهی
سرم زدست بشد وچشم از انتظار بسوخت باشم الدن کتدی
وکوز انتظاردن یاندی در آرزوی سر وچشم مجلس آرایی
بر مجلس بزنجینک باشنی وکوزنی آرزو سنده مراد بودرکه اول
آرزو ایتدوکم عزیزکه مجلسی تزیین ایدر آنی کورمک ونظرنده که
اولمق غایتده آرزودم درلاجرم اول آرزوده باشدن چقدم وکوزم
محو اولدی بیت براي دیدنش زان رو نرفتم کر از هجرش ندارم پای رفتن
مکدرست دل آتش بخرقه خواهم زد مکدردر کوکلم خرقه یه اود
اورمق استرین بیا ببین که کرا می کند تماشایی کل کورکه بر کمسه
بر تماشا ایدر مراد بودرکه اول عزیزکه آنک قدومی مرادی ایدینور
انکا دیرکه کل والاعلم مکدرم در خرقه یه اود اوربم صوفی مکرمم که بر

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن
[illegible]

حادثه ایدر بیت گر بیابی نشانی آتش من ؛ ورنه سوزد جهان را هم ؛
دران مقام که خوبان بغمزه تیغ زنند ؛ اول مقامده که خوبلر غمزه ایله
قلیچ اورالر ؛ عجب مدار سری اوفتاده در پایی ؛ عجب دوتمه که بر
باش دوشمش اولا ایاغنه مراد صفات الٰهیه ظهور ایتدیگی اوزره
عاشق طالب محو و فانی اولمه عجب اولمز دیمکدر بیت
من ارشوم زتو بیخود عجب مدار مرا ؛ چو آفتاب بر آید ستاره گم گردد ؛
مرا که از رخ او ماه در شبستانست ؛ بجا که آنک یوزندن آی
قیغش اونده در بجا بود بفروغ ستاره پروایی ؛ یعنی اولور
یلدز ضیاسی پرواسی مراد بودر که حجره ٔ خلوتده بکا تجلی حق اولمقدر
زخارف دنیا نوریله پرواسی یوقدر بیت آنکه شد آشنای
دریا ها ؛ غم نباشد ز جوی ها اوراه زمام دل بکسی داده ام من درویش
کوکل یولارن بر کسه یه ویرمشم بن ار درویشم که نیستش بکس از تاج
و تخته پروایی ؛ که بو قدر انکا بر کمسنک تاجی و تختی ایچون
بر پروا مراد بودر که بر شیخ مستغنی یه تسلیم قلب ایتمشمدر که آنک
کمسنه تاجی و تختی ایچون اعتبار یوقدر بیت خاک پایت بر سرم
تاج چیست ؛ اینچنین سرکی بود محتاج تاج ؛ فراق و وصل چه باشد
رضای دوست طلب ؛ فراق و وصل نه اولور دوست رضاسن ایسته
که حیف باشد ازو غیر او تمنایی ؛ که حیف اولور اندن غیری
تمنا مراد بودر که فراقدن شکایت ایتمه و وصله رغبت ایتمه محبوب دوست
رضاسن ایسته یعنی حضرت حقک رضاسن ایسته کندو نفسک
مرادین ایستمه که حیفدر اندن غیری تمنا ایتمک بیت یاران بود که

جر

کلمه دراز من احلیه معناسنه در

جر کند بر جفای یار ؛ ترک رضای خویش کند یار رضای یار ؛
بر روز واقعه تابوت ما ز سرو کنید ؛ واقعه کوننده بنم تابوتمی سرو
دن ایدیگز ؛ که میروم بداغ بلندی بالایی ؛ که کیدرم بر بوجه قامتلو
نک داغی ایله مراد چون علو درجه صاحبی اولانک داغ محبتی ایله
کیدرز وفاتمز کوننده تابوتمزی سرودن ایدیگز که انکا استحقاقمز
واردر دیمکدر خلاصه ٔ مراد رتبه ٔ اعلی محبتی اولان علو مرتبه یه
لایق اولور دیمکدر بیت گر در طلبش سرم از بهر حور شکلی ؛ در حور
بود از منه چون میر جمله پیوستم ؛ دختر ز شوق بر آرند ماهیان بثار ؛
انجولری شوقدن چیقررلر بالقلر کاجا چو بیه اگر سفینه ٔ حافظ رسد
بدریایی ؛ اگر حافظک کمیسی یعنی دفتر اشعاری ایرسه بر دکزه مراد
بودر که حافظک دفتر اشعاری دریا کنارنه ایرسه بالقلر استحسان
ایدوب انکا نثار ایچون دکزدن بالقلر انجولر چیقررلر ایدی خلاصه ٔ
مراد بوندن بودر که معارف الٰهیه ایله مالی اولان اشعارینه لآلی
نثارنه لایقدر دیر ینه که شیخ کمالی کندو اشعارینه دیدکلرنده دیمش
چه دیوان کمال افتد بدستت ؛ نویس از شعر او چندانکه خواهی ؛
خیالات لطیف و لفظ حرفش ؛ اگر خواهی که دریابی کما هی ؛
ز هر لفظش روان مگذر چو خامه ؛ بهر حرفی فرو رو چون سیاهی ؛
گر او را در لب دریا بخوانی ؛ کند در پا نثارش مرغ و ماهی ؛
وله ایضاً بجان او که گرم دست رس بجان بودی ؛ آنک جانی
حقیچون اگر جانمه الم ارمک اولیدی ؛ کمینه پیشکش بندگانش آن بودی ؛
قوللرینک انکا ایچون پیشکشی اول یعنی جان اولور ایدی مراد اول

در رجع ... معناسنه در

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

شیخ بزرکوارك جاننه قسم درکه دیرآنك جان عزیزینی چقیجون
الرجا غم الم ارمك اولیدی اکا آنی کمینه تحفه ایدر ایدم اکر دلم
نثری پایی بیند طرهٔ داو ۰ اکر کوکلم آنك طره سنك ایاغنی باغلوسی
اولمیدی ۰ کیم قرار درین تیره خاکدان بودی ۰ پس بکا بو بولانق
جیفکده قرار اولور ایدی مراد قلبی عیب سوتیت تعلقی باغلمسه ایدی
والا بو جهانده قرارا اتمز ایدم خلاصه مراد جهانه تعلق لا بد کلدر
بنم بونده قرارم ادراك یارم ایچوندر ۰ در آمدی نزدم کاشکی چو کشته نور
انجیر و ظلمیری قیو مونک کاشکی نور بلا بسمین بکی که بر دو دیدهٔ
من حکم آورواد بودی ۰ که بنم ایکی کوزمده آنك حکمی روان اولیدی
مراد اول عزیزك مطلوب ایکی کوزمنك نوری اولمسین طلبدر
سرخ جو مهر فلك بی نظر آفاقست ۰ یوز ایله فلك کنشی بی نظیر
نظیر آفاقدر بدل دریغ که یک ذرهٔ مهربان بودی ۰ کوکلم ایله دریغ
که بر ذره شفقتلو اولیدی مراد بودر که اگرچه اول عزیز آفتاب
عالمتاب بی نظیر جهاندر اما دردمنده مهربان دکلدر دیو صورت
حکایتده طلب شفقت و اعانت ایدر ۰ بخواب نیز نمی بینمش
چه جای وصال ۰ دوش دیده دخی کورمزم آنی وصال نیرده
چو این نبود و ندیدیم باری کاش بودی ۰ چونکه بو اولمدی
و کورمدك باری یاد اولیدی مراد بودر که وصال اولمدی یعنی
وصول الی الله حاصل اولمدی وآنی مشاهده قلمدق باری یادی دخی
کورمک ورؤیای صادقه اولیدی ۰ به بیندکی قدش سرو معترف
کشتی ۰ آنك قدینی قوللغنه سرو مقر اولور ایدی اکرچه سوسن ازاد اش

زبان بودی

زبان بودی ۰ اکر سوسن ازاد ه بکی دلی اولیدی مراد اولدرکه هر عالی
قدر حضرت حقك علوتنه قائلدر اما بعضنك لسانی اولمدیغی
ایچون استماع اولنمز و اهل ظاهر آنی فهم قلمزسنه کیم بیور روان
من شیء الا یسبح بحمده ولکن لا تفقهون تسبیحهم ۰ ز پرده ناله می
حافظ برون کی افتادی ۰ پرده دن حافظك ناله سی طشره نیجه
دوشر ایدی ۰ اکر نه همدم مرغان صبح خوان بودی ۰ اکر صباح اوتیجی قوشلره
مصاحب اولمیدی مراد بودرکه حافظ سحرخیزلر ایله مصاحب اولوب
انلرکبی صباحلرده قالقوب افغان ایدر دیر آنوکیچون ناله سی فاش اولوب
بین الناس مشهور اولدی ولـه ایضا بعض نسخه ده غزل سابقك نظیره
سی بولنوب اما آنك عقبنده یازلمش بولنیوب تعقیب مناسب کورلمدی.
آنکه عقبنجه یازلدیکه اول داخی بودر ۰ چه بودی ار دل آن یار مهربان بودی
نولیدی اول یارك کوکلی شفقتلو اولیدی ۰ که کار ما نه چنین بودی ار چنان
که بزم ایشمز بویله اولمز ایدی اکر اویله اولیدی مراد بودرکه اول یار عزیزك
قلبی بنوم متعلق اولیدی امام ز احوالمز علی وجه الانتظام اولور ایدی
دریغ اکر دل آن ماه مهربان بودی ۰ ز روی مرحمتش میل عاشقان بودی
کرم زمانه سرافراز داشتی و عزیز ۰ اکر زمانه بنی باشی یوجه و عزیز
دوتیدی ۰ سریر عزتم آن خاک آستان بودی ۰ عزتمك تختی اول
استانه طپراغی اولور ایدی مراد بودرکه اکر زمانه بنی عزیز و محترم دوتسه
بنم مقام عزتم و متوسعادتم اول یار عزیزك و یا حضرت عزتك اشیکی
طپراغی اولور ایدی بیت کمینه پایه من بودی آسمان برین
اکر مقام من آن خاک آستان بودی ۰ تکلفتی که باحیثیت خاک پاینی را

بودی

دیرایدم که بهانه‌در آنکه ایا غم طراغنه اگر حیات گرانمایه جاودان بودی
اگر آغز بهالو حیات ابدیه اولیدی مراد بودر که آنک خاک پایی غاشیه‌ده
بهالو در انکا غنی اولمغه لایق انجق حیات ابدیه دراغیدی آنک خاک
پاینی بن مشتری اولوب بهانه در دیو صورر ایدم اگر آنی المغه که
ممکن اولیدی که اول حیات ابدیه در بیت اگر ز لعل لبش بوسه‌ئی چنیدی
حیات جان و دل خسته جاودان بودی • ز پرده کاشکی بیرون آمدی
چو قطره اشک • پرده‌دن کاشکی طشره چقیدی گوز یاشی قطره‌سی
بکی • که بر دو دیده‌ما حکم او روان بودی • بو مصراعی ادنی تغییر ایله بوقرده
یحیی افندی‌ده مراد اول عزیزک که ظهوری دایکی گوزیمک بذری ادمش طلبدر
هزار دل اگرم بودی و هزاران چشم • ز هر یکی بشب بحر خون روان بودی
بگفتمی که چه ارزد نسیم طره دوست • دیر ایدم نه دگر دوستک طره‌سنک
خوش مخلوللی کرمم بهر سر مویی هزار جان بودی • اگر بنم هر قیلم باشنده
بیک جان اولیدی مراد بودر که عنبر بو بیک نسیم طیبی آغز بهالودر که
هر قیلم باشنده بیک جان اولسه آنی آلمغه انجق غنی اولور و بن مشتری
اولوب نه دگر دیو صورر ایدم اگر هر قیلمک باشنده بیک جان اولیدی
ز راه لطف اگر آمدی به پرسش ما • فدای هر قدمش صد هزاران جان بودی
برات خوشی دلی ما چه کم شدی یا رب • بزم خوش دل لکنز برانی ندن
اکسک اولوراید یا رب گرش نشانه امان از بد زمان بودی • اگرکی
زمان بیرمز بنده لعاله نشانه اولیدی مراد زمان بیرمز لغندن امان اولان
قلب خوش اولور دیمکدر بیت ز چشم و غمزه‌د و تو غم نبود جانم را
بتیر سایه‌ی زلف تو گر امان بودی • اگر نه دائره عشق راه بربستی

اکر

بودی

اگر عشق دائره‌سی یولی باغلمیدی • چو نقطه حافظ بیدل دران میان
نقطه‌یه بنی حافظ عاشق اول اورته‌ده اولوردی مراد بودر که حافظ
عاشق عشق دائره‌سی ایچینده که بولنوب انزل حقیقه قادر اولمیوب
حوادث دنیا و حب ماسوا ایچینه دوشمدی والا حوادثه اورته‌سنده
واقع اولوراید بیت بست ضعف ریاضت ز دست من این دم
وگرنه همچو کمر بسته در میانه بودی • دلرا انصاف تو مگر برلب آبی بهوس
بنشینی • سن مگر صو کنارنده سن هوس ایله اوتورسن ورنه هر فتنه
که بینی همه از خود بینی • یوخسه هر فتنه که گورسن دوگلی کندکدن
گورسن مراد متکلمدر که روح وحی طلبدن که عقلدر لاجرم روح عقله
دیر که سن کن رابده اولوب مگر هوس و غرور ایله ناظر سن والا هر
فتنه‌یی کندکدن گورر ایدک پس عاقل اولان آبی کندویه مرآت ایدینوب
کندو عیبنی گورمک گرکدر بیت حاذقا بکم ترا غرقه کند تا بینی
اهل عقلی سببش را اگر از خود بینی • بخدایی که تویی بنده بگزیده او
بمرالله حقیچون که سن شنی آنک مختار قولیسی که برین چاکر دیرینه کسی
نگزینی • بو اسکی قول اوزره بر کمسه اختیار اتمیه سن مراد بودر که روح
عقله دیر اول الله حقیچون که سنی عبد مختار قلدی بن که عالم آلهیدن برو
بنده‌یم بو دیرینه بنیم اوزریمه غیری اختیار و ترجیح اتمیه سن بیت
من بیچاره ترا از دو جهان بگزیدم • واجب آنست که بر من تو کسی نگزینی
نقد زینها و گدایی که بسر منزل عشق • بو ندر نه صنگره بز دکوالوح که عشق
سر منزلنده ره روان را نبود چاره بجز مسکینی • سالکلره اولمز چاره
مسکینلکدن غیری مراد بودر که روحک عقله کلامی حکایه‌یدر که روح

فعلاتن
مفاعلن
فعلاتن فعلاتن

[illegible]

عقله دیرکه چونکه طریق حقه سالک اولدک وایکی اول دولته لایق و حالک اولدی
من بعد بنوا فقر و مسکنت اختیار ایتمک کرکدر زیرا عشق عزتلی باشنده
سالکلره مسکنتدن غیری چاره یوقدر بیت مسکنت ورز تو با خلوع
جهان ای سالک که بحقیقت برکی فرشو رزه مسکینی بعض نسخه ده
که بو بیت واقع اولمش جور بر جور رقیب چکنم کر نکنم سنک رقیبک
جورنه جر الم نه سم نیلیم عاشقانرا نبود چاره بجز مسکینی عاشقلره
اولمز چاره مسکینلکدن غیری مراد بودرکه روح عقله دیرسنک رقیبکدن
که نفس در آنک جورنه که جردن غیری چاره یوقدر پس عاشقلر
جر ایله مراده واصل اولورلر ادب و شرم ترا خسرو مه رویان کرد
ادب واوتنمق سنی ای یوزلولرک پادشاهی ایتدی آفرین بر تو که شایسته
صد چندینی آفرین سکا که یوز بودکلو به لایقسن مراد بوندن بودرکه
روح عقله دیرسنک ادبک و خجلک سنک جد و طلبک سنی قوای بدنیه
پادشاهی ایتدی آفرین سکا یوز بو قدر سلطنته لایقسن
بسالاشد که بنویسند بنور روز ازل نسخ حسن. صفت حسن تو در دفتر
صد چندینی کر امانت بسلامت ببرم باکی نیست اکر امانتی
سلامت ایله التر سنم غم چکلدرنی دلی سهل بودکر نبود بلی دینی
کوکلمزک آسایندرا کراو کمزسه دینمزک بوندن مراد بودرکه
روح عقله دیر اکر امانت ایمانی سلامت ایله درکاه حقه التر سم
دنیاده فقر و ذلتدن غم و حزن یوقدر زیرا غناسزلق اساندر
بی دین اولمق مشکلدر بیت عاشقی مذهب ارباب دیانت باشد
تو مپندار که در عشق بود بی دینی سخن بی غرض از بنده مخلص

مخلص

مخلص بشنو غرض سز سوزنی بنده مخلصدن ایشت
ای که منظور بزرکان حقیقت بینی ای اول کمسه که حقیقت کورجی
اولولرک منظوریسن مراد روحک عقله خطابیدر حکایتیدرکه
روح عقله دیرسن که حقیقت کورجی اولولرک منظوریسن سکا
بر غرض سز سوز دیه یم ایشت واول سوز بودر نازنینی چو تو
پاکیزه دل و پاک نهاد بر نجاتین کوکلی و طبیعتی پاکیزه و پاک نازنین
بهتر آنست که با مردم بد ننشینی یکرک اولدرکه بدنر کشی ایله اوتورمیه
سن مراد بودرکه عقل که بر پاکیزه قلب و پاک طبیعت در اولیا اولدرکه
بدنر قرین ولنفس بد آیین ایله مجالست و مصاحبت وانکا موافقت
ایتمیه بیت آفت جان و دل خلق جهان یار بدست خوشتر آنست
دلا تا بیدان ننشینی حیفم آید که خرامی بتماشای چمن حیف کلور
بکا که سن چمن تماشاسنه صالنه سن که تو خوشتر ز کل و تازه
تر از نسترینی که سن کلدن خوشرق و دخی نسریندن تازه رک
سن مراد عقلک هوایه و زخارف دنیایه که مایل اولدوغندن
روحک انفعالن ذکر درکه عقلده نیجه معارف و عوارف و وجوه
فضائل و فواضل وارکه بونلر زینت ظاهر و فائده لری احسن در
پس بونلر تحصیل قبیح در بیت می نباید که حسن یار بتیجی کرد یارلیا
خار بکل بهت قبیح آیینی شیشه بازیا سرشکم نکر کیا ز جب درآیت
کوزم یاشنک شیشه اوینتمسنی کور پس صولدان و صانع ال
کر بدین منظر بینش نفسی بنشینی اکر بو نظر منظرنده بر نفس
اوتوره سن مراد کوزم یاشنک هر قطره سی بر شیشه کبیدر

لاجرم کوزم یاشی هر طرفه شیشه روان ایدوب شیشه بازلق ایدر سکان عنیم بونی
مشاهده ایدر خلاصه دیمه مراد بودر که کوزم خوش تماشا کاهدر انده
کل دوب طلب مشاهده ایدر **بیت** فتنه ای جان و دل من زلف نوزی خرد
چه شود کر بنشانی و دمی بنشینی ٭ سیل این اشک روان صبر دل حافظ
برد ٭ بعد اقربایشنک سیلی کم حافظک کوکلنک صبرن الدی بلغ الطاقة یا
مقلته عینی یعنی ٭ بلغ لفظی بونده متعدیدر یاجنت المکان بلوغا کبی الطاقة
لفظی فاعلیدر یا حرف ندادر مقله کوزک یاغیدر که آغی وقره سنی جمع ایدر
ومعنا قدر عینی بالفظنه ولفظ بینی فتح بالیله فراق معناسنه ودخی وصل
معناسنه کلور اما بونده معنا ای اول مراددر ومضافدر یاء متکلم
مفعولیدر بلغ لفظنک ودخی معنای مصراع بودر که طاقت ارشدی یا
الایننم کوزم یاغی فراقه مراد طاقت ومجال بندن مفارقت املواولدی یا
دیمکدر ٭ تو بدین نازکی وخوش دلی ای شمع چکل ٭ لفظ چکل ترکستانده
بر محبوبیا جوق یرک اسمیدر سن بو نازکلک وخوش دللک ایله ای
محبوب عالم آرای لایق بزمکه خواجه جلال الدینی ٭ خواجه جلال الدین
صحبتکاهنک لایقی سن مراد عقله خطابدر که سن بویله لطافتک و
خوش دللک ایله شیخ جلال الدین صحبتنه لایق سن که جمال الدین
اولاسن دیمکدر **وله ایضا** خوش کرد یاوری فلکت روز داوری
خوش یار دبجیلق ایلیه فلک سکا حکومت وخصومت کوننده
تا شکر چون کنی وچه شکرانه آوری ٭ تا شکری بنچه ایده سن ونه شکرانه
کتوره سن مخاطبدن مراد کندو پادشاهیدر که آنک بر خصمی وار ایدی
انده چوق اضطراب ومضایقه کورمش ایدی کیم کلکده غزل آتی

المقلة شحمة العين التي تجمع البياض والسواد صحاح

فاعلن
مفعولن فاعلاتن مفاعیلن

کلکده غزل اول دنلمش بخاریه تقدیمی ایچون یازمقده تأخیر اولنمشدر منه

بیان ایدر آخر بو انک مظفر اولمسی لاجرم انک دبیر بونک ایچون که بنجه
شکر ایده سن ونه شکرانه ویره سن **قطعه** وکم ثاینا من ذوی ثروة
لم یقبلوا بالشکر اقبالها ٭ لو شکروها جاءهم الله ٭ اعوانهن شکره وقد
قالها ٭ لئن شکرتم لازیدنکم ولئن کفرتم غالها ٭ در کوی عشق شوکت شاهی
نمی خرند ٭ عشق محله سنده شاهلق شوکتن آلمزلر اقرار بندکی کن ودعوی
چاکری ٭ قوللق اقرارین قل وچاکرلک دعوسن مراد جناب الهیده
پادشاهلق شوکتی المزلر وانک اعتبار قلمزلر که اول درکاهده عبودیت
ومسکنت معتبردر پس اقرار عبودیت ودعوای ذل وقل دیو پند
ایدر **بیت** کر خود بهم عالم بکشایی تو بتیغ ٭ چه سود که باز همی
کذاری بدریغ ٭ انکسی که او فتاد وخدایش کرفت دست ٭ اول
کمسه که دوشدی وحق الله آنک الن دوتدی کو بر تو باد تا غم افتادکان
خوری ٭ دیه انک سنک اوزرکه اولسون افتاده لر غمن یییه سن مراد
بودر که شول کمسه مغلوب وضعیف الکن حضرت حق الحاکمین اولوب
قدرت بولا انک لازمدر که افتاده لر غمن یییوب یعنی انلرک غمن ازاله ایده
حال کار افتادکان ارکاری بیداکاه کاه ٭ خاصه کار افتاده لرکوز کار افتاده ست
ساقیا بنر دکانی عیش از در درآی ٭ ای ساقی عیش مزه دکانی ایچره
قپودن ایچره کیر تا بکیدم از دلم غم دنیا بدرسری ٭ تا بر دم کوکلمدن
دنیا غمن کیدره سن مراد بودر که چون دنیا اهلنده چوق قلوب غم اولور
وفقرا اهلنده وافر راحت اولور لعیش وفقیر سالک بو تپه بلمز ایدی
که ای شیخ خلوته کلوب بکا اشتی دیروب ودخی مژده اولوب دیه سن
حضور قلب ایله تعیش فقیرده در زنهار دنیا ایچون غم چکمه **قطعه**

دعوی لفظنی مجلر واو ایله اوقورلر منه

النفس تجزع ان تكون فقيرة والفقر خير من غنى يطغيها وغنى النفس
هو الكفاف فان ٭ ابت فجميع ما في الارض لا يكفيها ٭ درشاه راه جاه
وبزرگی خطر بیست ٭ منصبك واولونك اولو بولنده خطر
چو قدر ٭ آن به گزین کز تو سبك بار بگذری ٭ اول یكدر كه بوده
حكیده بویكی بیني نجه سن مراد بودر كه منصبی وعلو قدري اولان
دنیا ده چوق خوف و خطر ده در فقیر اولان خفیف الحمل در لاجرم
بونده سبك بار كتمك كه اولی در بیت طلب منصب دنیا نكند اهل
كمال ٭ عاقل آنست كه اندیشه كند پایانش ٭ سلطان و فكر لشكر و
سودای گنج و تاج ٭ پادشاه و فكر عسكر و خزینه و تاج سوداسی
درویشی و امن خاطر و گنج قلندری ٭ درویش و خاطر امینلكی
و قلندرلك بوجاغی مراد پادشاهه عسكر فكری و خزینه و تاج
سوداسی اولور درویشه امن خاطر و قلندرلق بوجاغی اولور
دیمكدر لاجرم خلاصه مراد دنیاسی چوق اولانك محنتی چوق
و فقیر اولانك راحتی چوق اولور دیمكدر رباعی انكس كه طمع ز اهل
دنیا برداشت ٭ وین دنی دون با اهل دنی بگذاشت ٭ اورا بر كسی
چرا باید رفت ٭ در دل غم این و آن چرا باید كاشت ٭ نیل مراد بر
حسب فكر و همتست ٭ مراده ایرمك فكر و همت حسبنجه در
از شاه نذر خیر و ز توفیق یاوری ٭ شاهدن نذر خیر و توفیقدن
نصرت مراد بودر كه هر كسنك مراده وصولی كندونك فكر و
همتی و صدقه و خیر نیتی مقداری نجه اولورسه شول شاه كه نذر خیر
ایده توفیق الهی انكا یاردیجی اولور قطعه وقتی كه داشتم ید و قدرت

چو مردمان ٭ دایم رعایت دل درویش كردمی ٭ خود بد نكردمی و اگر كردمی
نبی هو ٭ خود را ز بس ملامت دل ریش كردمی ٭ امروز كشت
وانجم انها كه كرده ام ٭ با كس نكردمی همه با خویش كردمی ٭ چو دیدیست
باز بد و نیك را جزا ٭ ای كاشكی نیكی از همه كس بیش كردمی ٭
یك حرف صوفیانه بگویم اجازتست ٭ بر صوفیانه حرف دیه یم كه
اجازت ایسه ٭ ای نور دیده صلح به از جنگ و داوری ٭ ای گوزم
نوری صلح یكدر جنگدن و خصومتدن مراد پادشاهه پند در كه
اعدا ایله صلح اتمك یكدر جنگ اتمكدن دیر قطعه نكی نصیحت ار دیش
وار خواهم كرد ٭ اگر موافق شاه زمانه می آید ٭ اگر چه غالبی از دشمن
ضعیف بترس ٭ كه تیر آه سحر بر نشانه می آید ٭ حافظ غبار فقر و
قناعت ز رخ مشوی ٭ ای حافظ فقر و قناعت توزنی یوزن
دن یومه كین خاك بهتر از عمل كیمیا گری ٭ كه بو طپراق یكدر
كیمیاگرلك عملندن بونده مراد بودر كه فقر و قناعت غبارن گیدرمه
یعنی غنی و تنعم طلب اتمه كه غبار فقر و صبر كیمیاگرلكدن و خیرو تدن یكدر
دیمكدر بیت هر كه در راه قناعت بر نشیند حال دنیا بر دل او بر نشد
وله ایضا دو یار زیرك و از باده كهن دو منی ٭ ایكی زیرك یار و
ایكی شرابدن ایكی بتمن فراغتی و كتابی و گوشه چمنی ٭ بر فراغت و
بر كتاب و بر چمن گوشه سی مراد بودر كه بن و ایكی زیرك یار كرغم دنیا
اختیار اتمیلر و عشق قدیمدن بر مقدار اوله و بر فراغ خاطر و
بر كتاب فراغت و بر گوشه غزلت میسر اوله بو بیت مرهو ندر
من این مقام بدنیا و آخرت ندهم ٭ بن بو مقامی دنیا یه و آخرته

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

وبرزم٭ اگرچه در بیع ابنشد بهردم الجمنی٭ اگرچه بنم آردم دوشنرآر
ویابنی بو مقاملده که کیدرمک ایچون اردمه دوشوب تحریک ایدر
لرسه بهردم برجماعت دیمکدر بیت٭ نزد دنیا هیچ دانی چیست یارا
حاصل یاران٭ نشستن یکنفس با هم برآوردن دمی با هم٭
هرآنکه کنج قناعت بگنج دنیا داد٭ هر اول کمسه که قناعت بوجاغن
دنیا خزینه‌سنه ویردی٭ فروخت یوسف مصری بکمترین ثمنی٭
صاتدی یوسف مصری اکسکرک بهایه مراد بودر که شول کمسه که قناعت
بوجاغنده اوتورکن ماله مایل اولوب اهل دنیا اولسه جوشرقه
بثمن بخس دراهم معدودة٭ حسبنجه یوسف جنیلی غنی قلیله
صاتمش اولور بیت این مال وجاه را که غنیمت شمرده‌ی٭
با تو چو نیک درنگری جز عذاب نیست٭ بیا که مستیت این کار
خانه کم نشود٭ کل کوبو کارخانه‌نک قسمتی اکسیلمز بز هله هیچ
توبه یا یقیق هیچ چون منی٭ سنک کبینک زهدی وبنم کبینک
فسق ایله اتمجری یه دکین نیجه محلده معلوم اولمشدر که خواجه حافظ که
نیجه موضوعه تعبیر بالنقیض ایدر سن زهد طریقندن اعراض ایدوب
دنیایه اقبال ایتمکدر وفسق دنیادن اعراض ایلیوب طریقته اقبال
ایتمکدر لاجرم دیرکه ای طالب دنیا که بونک قسمتی وحصه‌سی اکسلمز
سنک کبینک کسب وتجارتی وبنم کبینک ترک وعزلتی ایله قطعه
کسب مال ارچه بود موجب بسیاری مال٭ لیک مکتوب بهم رزق نباشد بلدا
گرچه ما کسب نداریم وعبادت بکنیم٭ میرسد روزی ما لیک همیشه را٭
بکوشه‌ی بنشین خوش دل وتماشا کن٭ برکوشه‌ده اوتورکوکلک

خوش

منتخب نسخه‌ده ... ملک الکلام ... صحیحی ... منه

خوش وتماشا قل٭ که کس بیاد ندارد چنین عجب زمنی٭
کوکلک خاطرنده بو قدر بو مخلین عجب زمان مراد بودر که کفر وپادشا
عدو وهجوم ایتدوکی زمانی حکایتدر که هیچ کمسنک خاطرنده
بونک کبی حادثه بو قدر دیر یعنی بونک کبی حادثه که اولمش دکلدر
ودخی بعض نسخه‌ده بو بیت واقع اولمش بروز واقعه غم با شراب
باید کفت٭ واقعه کونلرنده غمی شرابه دیمک کرک٭ که اعتماد بکس
نیست در چنین زمنی٭ که کمسنه‌یه اعتماد یوقدر بونک کبی زمانده
مراد بودرکه حادثه واقع اولدقده غمی عشق حقه وقلب صافیه
دیمک کرک غیره دیمک کرک که کمسیه اعتمادی داین عجب زمان دکلدر
تیر خود با یار چون گفتن نباید زان سبب٭ یار رازی ملزمی بود
اغیار با راندیشه کن٭ نکار خویش بدست کسان همی بینم٭ کنیز و
نکاریمی کمسلرک الده کورورم٭ چنین نشناخت فلک حق خدمت
چومنی٭ بو مخلیق الکلدی فلک بنم کبینک خدمتی حقنی مراد
بوندن بودرکه کفر وپادشاهلک دولتی غیرک النده اولوب کفر ومنک
دعاجینی فلک ضایع ایتدوکن شکایت ایدر بیت ای فلک بابا عجب
کار غریبی باختی٭ با مراد خوش بودم با مرادم ساختی٭ بجز کوشش
تو ای دل که حق رها نکند٭ صبر و دوش سن ایا کوکل که حق قوجر
چنان عزیز نکینی بدست اهرمنی٭ اکلینی عزیز یوزکی قاتنی دیو
الینده مراد حضرت حق خاتم سلطنتی اول عدوی دیو صفت الینده
قومز جبر قل دیو کیدر وقلبه تسلیت ایدر فی الواقع اویله اولمشدر کم
غزل سابقه آنی بیان ایلدی شعر لئن نظر الزمان الیک شزرا٭

بعض نسخه‌ده بو مصراع بو وجه ایله واقع اولمش
ملوحظات حضور جو بجای صبایع درن
مراد فتحی پادشاه حق بالا ایدرلک
قلمکبلرن غیره دیو دیمکلر
منه

بعض نسخه‌ده مصراع ثانی بو ایله واقع اولمش
چنین نگاشت فلک صورت کی چو منی
یعنی بو نکته نقش ایتدی فلک بنم کبی بر کیمسنک
صورتنی مراد صورتنی تغییر ایلدی
ودیمکدر منه

فلا تکن ضيقًا من ذاك صدرا ولکن بالله ذا ثقة فانی
اری الله فی ذا الامر سرًّا زماننا ان رمانی لا ابالی فقد مارسته
يسرًا وعسرًا • زنند بانك حوادث نمی توان دیدن • حوادثك ضرب
بلنلرن کورمک اولمز • درین چمن که گلی بوده است یاسمنی • بو چمنده
که بر گل واراتشی یا بر سمن مراد شده هجوم اعدا گل وسمن قومدی
یاسمن تماشا یه مجال قومدی دیمکدر بعض نسخه ده بو بیت واقع اولمش
ازین سموم که بر طرف بوستان بگذشت • یعنی خزرلو یلدر که
بوستانه اوغرادی • عجب که رنگ گلی هست و بوی یاسمنی • تعجبدر که
بر گل رنگی و یاسمن قوخوسی اولا مراد شدت هجوم اعدا گل رنگینی و یاسمن
قوخوسنی قومیه عجب دکلدر دیر مبالغه در • مزاج دهر تبه شد
درین بلا حافظ • زمانه نک مزاجی باطل اولدی بو بلاده ای حافظ
کجاست فکر حکیمی و رای برهمنی • قنده در بر حکیم فکری و بر برهمن
تدبیری مراد بودر که مزاجی فاسد اولمش الخ طبیب حاذق و
حکیم ماهر علاج و تدبیر مزاج ایلیوب اصلاح ایدر رشته زمانه نک
مزاجی باطل و فاسد و بر عالم کاسد اولدی اکا بر تدبیر و علاج
واصلاح مزاج ایدر بر طبیب کامل و حکیم فاضل کرکدر و بو تنبیه
واردر که پادشاه فکر حکیم ایله مزاج عالم اصلاحنه سعی ایتمک کرکدر
جهانه اعتماد و اعتبار و ملکه حاله اعتزار ایلیک اولمز قطعه
ای که بر تخت اولو الامر دیسی تکیه • تکیه بر عدل کن و ملک نکه دار بداد
کین جهان مثل تو بر دیر فراموش شد • وین بر تخت چه حق
شاه بسی دارد یاد • عزه در مملکت و مال بنابغی کینها • دیکری

یاد

داشت

داشت کز و دهر ستاند وبتو داد • علم داد برافراشته بیداری •
خلق را جان بشد از بن غصه بیداد آزاد • چشم بکشا و ببین نیک که
بدگشت کنون • بگوش عالم کر از آوازه طبل بیداد • گر بدین
وضع بماند نکشد دیر که زود • خاک ملک تو دهد ظلم ستمگر برباد •
وله ایضًا بو شرح اولکی غزل اول غزلدر که مولانا جلال شرح
اتمشدر بو فقیر بر بیتنه انلرک شرحنی اولا علی وجه التلخیص که یازب
تماشا کندو خاطر فاترهٔ خلجان ایدنلری یازب بیان ایدرم
در همه دیر مغان نیست چو من شیدایی • دو گلی مغان دیرند
بو قدر بنم کبی بر شیدا • خرقه جایی گرو باده و دفتر جایی • خرقه
بر یرده شراب بعضی و دفتر بر یرده مولانا جلال دیمش که مراد دیر
مغاندن مقام طلب در و شیدا الوفانی بنادر که طالب حقیقت مطلوب
معلوم دکلدر بس حیران دشت و آرطلب صحراسنده وشتندر و خرقه
رسوم زهد دن کنایت در که یعنی ظاهر پرستلرک حجابی اولمشدر که
آنی واسطه جلب منافع فاسده ایتمشلر در و دفتر اشارتدر بر مرتبه
جلالیه که یعنی ارک ستدر ابی اولمشدر که آز نسنه یه مغرور اولوب کندو
لرنی واصل ظن ایتمشلردر یعنی جمیع مراتب طلبده بنم کبی آشفته و حیران
بو قدر که بالکلیه جناب قدسه توجه ایدوب علایق زهد و علمی ترک
ایتدم و فقیرم دخی دیرم مراد دیر مغاندن خانقاهدر که اندر مسندن دیوانه
وشیدا و طالب بلیدر بو قدر که ملامتیه طائفه سندن اولوب صوفیان
لباسی یا عرف لباسی عشق آلهی ایچون بر یرده ترک و کتاب رسمی
آنوکیجون بر یرده ترک ایتدم که طریقتی نقش و وصول غرضیتی ترک ایتدم

فعلن
فعلاتن
فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

شده ام عاشق و دیوانه و حیران جایی که نخود نیز نماند ست جز بیروایی

دل که آینه دشاهیست غباری دارد کوکل که آینه دشاهیدر

توزی وار در از خدا می طلبد صحبت روشن رایی الته دل

استر بر فکر عید روشن یار روشن فکرلو صحبتینی مولانا جلال دیمش

نفس ناطقه یه قلب دیرلر اندن اعلی جوهر قدسی اثبات ایدوب

روح دیرلر و نفس ناطقه دن بدنه فایض اولان قوی یه نفس

دیرلر پس قلب برزخ در و ایکی جانبه تقلبی اعتباریله

قلب دیرلر که القلب بین اصبعین من اصابع الرحمن یقلبها کیف یشاء

حسبنجه در لاجرم من لا یعرف لا یعرف الا بصحبة شیخ مرشد او استاد

کامل موجبنجه بر صفا ویریجی ارکدر و فقیر دیرم قلب مرآة الهیدر

که اول حضرت جمال با کمالنی اندن مشاهده ایدر و قلبک ماسوی یه

تعلقی سببی ایله غباری واردر و آلا ان لکل شی صقالة و صقالة القلب

ذکر الله حسبنجه صیقل و پاک قلبلو کرکدر که یوم لا ینفع مال و لا بنون

الا من اتی الله بقلب سلیم موجبنجه مقبول الهی و منظور شاهی اولا

و آینه پاک قلبلو بر کامل روشن رای و مکمل بزم آرای مصاحبتی ایله اولورکه

قلب صفا بولوب مظهر تجلی و مشاهده مجالی اوله نیته کیم بو معنایی افاده ایچون

حضرت مولانا که اوایل مثنویده دیمش بیت آینه ات دانی چرا غماز نیست

زانکه زنگار از رخش ممتاز نیست جو بیابسته ام از دیده مهر اماله

که جگر ارجا قرباغلمشم کوزدن انکه که جگر در کنارم بنشانند سهی

بالایی یعنی کنارمه دیکه کر بر سرو قدلی مولانا جلال دیمش بو عقیده که

طلب شوقسز منقصوره کلمز و حرکت ارادیه یه دورت نسنه کرکدر

مطلب لطیف

برای علم یعنی تصور بوجهما و تصدیق بفائدة ما برای شوق و برای عزم

و جزم و برای قوة محرکه که محل منهانانی یه سبیدر و مراد دسته یی بالادن

که مطلوب حقیقی در که اعلی المطالب در پس صدق طلبده کمال شوق

کرکدر و فقیر دیرم مراد بودر که مراقب و متوجه حضرت الهی اولوب

کمال اشتیاق ایله جوق اغلادم کویا کوزمدن که انکلم ارماقلر جاری

اولدی لاجرم طلبده مجاهده قلدم تا که والذین جاهدوا فینا لنهدینهم

سبلنا موجبنجه و من طلب وجد و جد حسبنجه درجات علیه

و تجلیات الهیه دن که بر مقام اعلی و تجلی یه مولی کنار ملاقات اولا

جون کنم که نکنم جوی بر شکم در جوشت جونکه بی کوشش بسیار رفت نجایی

کشتی باده بیا ور که مرا بی رخ دوست شراب کمیس یعنی شول کمی

که شراب در کتور که بکا یار یوزنسز کشته هر کوشه چشم از غم دل دریایی

اولمشدر هر کوز کوشه سی کوکل غمندن که بر دکز مولانا جلال دیمش

غرض اظهار کمال شوقدر مطلوبه که مستلزمدر کثرت بکایی مراد

دریادن غموم دنیا و مراتب کثرتدر و اندن خلاص عشق و تجلی ایله

اولور و مراد که هر کوشه چشمدن هر جا سر که اشتری ایله که

تعبیر اولنمشدر مقررد که دیرم کشتی باده دن مراد عشق الهی در و غم دل

فرقت دوستدن در که یار رخنسز کوکل زیاده غمکین اولور و

عاشقه اندن اعظم غم اولمز و چشم کنده معناسنه منحصر در کوزک

هر بر کوشه سی دریا اولمشدر دیو مبالغه ایدر پس حاصل معنی مراد

بودر که عشق الهی کتور که یار رخنسز کوکل زیاده غمناک اولوب اغلمقدن

هر بر کوشه سی دریا اولمشدر پس بو قدر دریادن خلاص کشتی عشق

کشتی لفظنده یا اضافتی اضافت بیانیه در

آلهی اولمغه اولمز بیت اگر مدد نکنی نکذرم ز بحر سرشک که در محیط
نشاند نشستاوری ملاح ؛ کرده ام توبه بدست صنمی باده فروش ؛
توبه ایلدم بر شراب صاتیجی صنم الی ایله که دکر مئی نخورم بی رخ بزم آرایی ؛
کرد خی شرابی ایچیم بر مجلس بزمیجی یوزنسز مولانا جلال دیمش
بو منده بو معنی ظاهر ایله اکتفا ایلمش فقیر دخی دیرم که مراد صنم باده فروشدن
بر شیخ ارشاد ایدر سالکه مبتدی در و بزم آرایدن مراد شیخ منتهی در چون
شیخ ناقصک حضورنده کوردم آنک الی و واسطه سی ایله توبه ایلدم
که عشق آلهی نوشن اتمیم و طریقه سلوک ایلمیم بر شیخ کامل و منتهی فاضل
حضوری اولمیجق بیت سبحه در گردن عصا در کف مصلی در کتف ؛
پای تا سر شیخ شهرت جوی باشد شب و شین ؛ سر این نکته مکر
شمع بر آرد بزبان ؛ بو نکته نک سرینی مکر شمع دله کتوره ورنه پروانه
ندارد سخن پروایی ؛ یوخسه پروانه نک یوقدر سوز پرواسی
مولانا جلال دیمش که عشقک ایکی جانبی وار در بری معشوق بری
عاشق اولکی ظهور استر ایکنجی اختفا استر و عشق آنی اقتضا
ایدر که عاشق معشوقده فانی اوله لاجرم عاشقده ظهور ایدن اثر
معشوقدر رباعی هر بوی که از مشک و قرنفل شنوی ؛
از سایه آن زلف چو سنبل شنوی ؛ چون ناله بلبل ز پی گل شنوی ؛
گل گفته بود گرچه ز بلبل شنوی ؛ فقیر دیرم سر این نکته دیمکدن
نکته توحید ستر یدر که آنی مکر معشوق حقیقی دیه یوخسه عاشق
صادق بو سری دیمز که بوی دیمک جرم عظیم در بیت گفت آن یار
کزو گشت سر دار بلند ؛ جرمش آن بود که اسرار هویدا می کرد ؛ یاخود

من

من عرف الحق کل لسانه حسبنجه عاشق ولعلی سر آلهی سویلمز
این قدر عیان در طلبش بیخبر اند ؛ آنرا که خبر شد خبری باز نیامد غزل
ان کان حسن بود جنود از جهان نشان ؛ والآن ان عرفت علیها علیه کان ؛
اعداد کون و کثرت صورت غایشت ؛ فالکل واحد یتجلی بکل شان ؛
نوریست مختفی کرده باوصاف جود لاهوز ؛ نام متنوعات ظهور شر بود جهان ؛
هر چند در نهان و عیان نیست غیر او ؛ فی حد ذاته نه نهانست و نه عیان ؛
فایض بود بجود بر اعیان انس و جن ؛ بسیاری بود ز لطف در الجوار الشرود جهان
دانا بهر بصیرت و بینا بهر بصر ؛ کویا بهر زبان و توانا بهر زبان ؛
جامی کشیده دار زبان را الهی جمعوغ ؛ رمز نیست کس نکوید چه نفس کس میدان
سخن غیر مکو با من معشوقه پرست ؛ غیر سوزن دیه بن معشوقه پر
طلبی جیه کنزوی ده جام مینم لنسی بکس پروایی ؛ که معشوقه دن و شراب
قدحندن بکا یوقدر کمسه پرواسی مولانا جلال دیمش عاشق جمیع
ما سوی دن یوز دوندروب معشوقدن غیری کورمکه اشتهمک کرک
فقیر دیرم که کزلنطنده اولان از لفظی حسن اجلیه معناسنه در بعنی
شغلم معشوقه و آنک مرآتی اولان قلبه در که نفی خواطر و تصفیت
قلب استغالدو بس لاجرم بونلرو اشتغال بکا غیرک اخبارن و
احوالن استماعه مانع اولمش در رباعی معشوقه که شد ز کار ما عاشق من
دی گفت نه ای بعاشقی لایق من ؛ وصل است ز من بکام تو آری هستی ؛
تو عاشق کام خویشی ای عاشق من ؛ نرگس ار لاف زد از شیوه چشم
تو مرنج ؛ نرگس اگر لاف ادر سنک کوزک شیوه سندن انجنمه
نرود اهل نظر از پی نابینا پی ؛ کشمز اهل نظر اولانلر براعمی ارد نجه

مولانا جلال دیمش نرکسک اگرچه کوز صورتی وار در اما که بینا دکلدر
آدم صورتلر دخی بویله چوقدر بیت شده زاهد بی هوای کل رخان
همچو نرکس همه تن دیده ولی بینا نیست ، فقیر دیرم مراد نرکسدن
شیخ ناقص در که مشاهده یه قادر دکلدر و چشمدن مراد ذاتدر که
عین لفظنک بر معناسی ذات شی اولمق اعتباریله پس مراد بودر که
شیخ ناقص بتمامی ذات لافندر بره الحکم زیرا اهل نظر اولنلر
انکا اقتدا اتمزلر بیت دلا زقید حریفان بی خرد بکریز ، تو مرغ زیرکی از
دام دیو دد بکریز ، زان حدیثم چه خوش آمد که سحرکه می گفت ،
اول حدیثدن نه یکانه خوش کلدی که سحر وقتنده دیر ایدی ، بر در میکده ئی
با دف و نی ترسایی ، بر میخانه قپوسی اوزره دف و نای ایله بر ترسا
مولانا جلال دیمش مراد سحرکه دن وقت آلتدر و فیض در میکده
دن مراد مقام عشق و حالتدر و ترسادن مراد سالک طالب دیندر
خلاصه مراد و معنی بودر که بکا بو سوزدن غایتده خوش حال کلدی
که بر سالک وقت آلتنده مقام عشق و حالتده شوق و ذوق و
اعلان ایله دیدی ، فقیر دیرم سحرکه دن مراد وقت توجهدر و میکده دن
مراد خانقاه در و ترسادن مراد کنز و احوالن ستر ایدن صاحب
حال در و دفدن مراد طلب معشوق و نایدن مراد پیغام محبوب در
خلاصه معنی و مراد بودر که بکا اول سوزدن نه خوش حال کلدیکه
بر مرید صاحب حال و ستار احوال وقت توجهده خانقاه قپوسنده
طلب معشوق و جذب مطلوب و خبر محبوب ایله دیدی ، کر مسلمانی از اینست
که حافظ دارد ، اگر مسلمانلق اول اسلوبدن ایسه که حافظک وار در

آه

منقول [illegible]

آه اگر از پی امروز بود فردایی ، آه بکونه ایچون اولیدی یارنلق
مولانا جلال دیمش یعنی یارن حقیقت ظهور ایدر مجاز او کمز و اخلاص
دخی هو الواقع پیدا اولور ریا و تصنع او کمز ایچون اولیه ایدی یعنی
اهل مجاز و اصحاب ریا ایچون اهل حقیقت و مخلصها ولار ایدی بیت
فردا اگر نه پیشگاه حقیقت شود پدید ، شرمنده رهروی که عمل بر مجاز کرد ،
فقیر دخی دیرم مراد بودر که یارن که جمیع ماسوادن قطع تعلق قلنور و
توجه انجق حضرت حقه اولنور که ایچون اولیه اولیدی وصول الی الله بالفعل
حاصل اولوب سالک طالب واصل اولور ایدی بیت مستی ز داین ترانه
با آواز چنگ گفت ، یا طالب الوصال تجرد لکی تصل ، صاحب نظر و اهل
انصاف اولنلره ظاهردر که بو بیتک شرحنده که مولانا جلال ذکر ایتدوکی نوع
تدقیقات فلاسفه قبیلندندر و اهل سلوکه لایق کلمز قال و قیلندندر و فقیر
ذکر ایتدوکم درویشانه تعبیر و احوال سلوکه ملایم تعبیردر ایمدی انظر الی
ما قال ولا تنظر الی من قال حسبنجه نفس مقوله نظر ایدوب قایلنه نظر
اتمملک کرک پس انکا نظرا که مولانا جلال دیار مجده عظیم و بو فقیر دیار رومده
حقیردر قطعه کر ندانند جاهلان قدرم ، چون گهر قیمتم نگردد کم ،
قیمتم چون حطام دنیا نیست ، از طلبکاران شدم ابکم ،
از حذا اخروی بها حقوا هم ، کو بود بر گزیده محکم ولد ایضا
دیدم بخواب دوش که ماهی بر آمدی ، کوردم دوشده دون کیجه که بر آی
طوغدی ، کز عکس روی او شب هجران سر آمدی ، که آنک یوزی عکسندن
هجران کیجه سی تمام اولدی بو بیت مرهوندر تعبیر خیست یار سفر کرده می رسد ،
تعبیر و درسز آغش یار ایرشور یعنی کلور ، ای کاج هر چه زودتر از در در آمدی ،

[illegible]

اي حرف ندا در منادي محذوف در كاج بونده كاشكي معناسنه در يعني
اي زهي كاشكي بن بو كلوتنز كرايسه قيود له ايچيرو كليدي مراد بودركه خواجه
حافظك ياري بر شيخ عزيز سزه كتمش ايمش ذكر ايتدوكي رؤيا واقع
اولوب آنك تعبيري اول سزه كيدن يارك قدومي اولوب آنك تز كلمسني
استدعا ايتدوكن حكايه ايدر بيت جانم بدر رشدي بملاقات حضرتش
آن خواجه از راه كرم بر در آمدي ذكرش بخير ساقي فرخنده فال من
ذكري خير اولسون بنم ساقيء مبارك فالم كه در مدام با قدح و ساغر آمدي
كه قيودن مدام قدح و صغرق ايله كلور ايدي مراد بودر كه اول شيخ مبارك
قدمه دعا ايدوب كلدكجه عشق آلهي ايله حالي قلوب صافي ايله كلور ايدي هم
خوش بودي كز بخواب بديدي ديار خويش خوش ايدي اگر دوشده
كوريدي كندو دياريني تا ياد صحبتش سوي ما رهبر آمدي تا انك صحبتي
الكوج بنم جانبمزه قولاغز كليدي مراد بودر كه دوشنده كندو ديارين
كورسه بونده اولان صحبتي كه تذكر ايدوب اول تذكر انكا بو جانبه كلمكه قولاغز
اولور يعني كلمكه باعث اولور ايدي آنكو تراب بسنك دل كشت رهنمون
اول كسه كه سنكا طاش كوكلولك قولاغز اولدي اي كاشكي كه باشي بسنكي
در آمدي اي دوست كاشكي ايايغي طاشه كليدي مراد بودر كه شول كسه كه
سني بو طرفه كلمكه مانع اولوب سنكدل لكه ارشاد ايدر كاشكي ايايغي طاشه
دوقنه ايدي كه مانع خير در بيت مشنو سخن انكه ترا مانع خيرست
شر تر بود هر كه بود مانع خيرست فيض ازل بزور و زر آمدي بدست
خضر صوبي يعني آب حيات اسكندر نصيبي كلور ايدي مراد بودر كه فيض
آلهي ضعيف و فقير اولانلره اولور قوي و غني اولانلره اولمز واللآب

حيات

حيات خضره نصيب اولمز اسكندره نصيب اولور ايدي يا خود فيض
آلهي به قوت و التون شرط دكلدر حتي انده متعلق اولدوغي كسه يه
اولور آنوكيچون خضره نصيب اولوب اسكندره نصيب اولمدي بيت
بفضل است فيضش از آن آب حيات نصيب خضر شد عليه السلام
جانش نثار كردمي آن دلنواز اگر جاني انكا نثار ايدر ايدم اول كوكل
او غشايجي اگر چون روح محض جلوه كنان در بر آمدي روح محض
بكي جلوه ايده رك سينه يه كليدي مراد اول يار عزيزك وصلنه كمال رغبتي
ذكر در آن عهد ياد باد كه از بام و در مرا اول عهد ياد اولسون كه طام دن
و قپودن بكا دايم پيام يار و خط دلبر آمدي دايم يار خبري و دلبر
خطي كلور ايدي مراد بودر كه سن دلبر بونده ايكن كاه طام او زرندن
بكا خبر سويلر ايدك و كاه اولي كيجنون قپوده مكتوب كوندرر ايدك اول
زمان اوندلسون خلاصه يه مراد ذكر دلكشا اول حاله كرو ميسر اولسون
ديمكدر بيت هر كه از من دل برد من نام او دلبر نهم لفظ دلبرا
چون معني دلبر بنده بوده است كي يافتي رقيب تو چندين مجال ظلم
قچن بولور ايدي سنك رقيبك بو دكلو ظلم مجالني مظلوم ماه رسيني
بر در داور آمدي بر مظلوم بر كيجه الحاكم قپوسنه كليدي مراد مظلومك
دعاسي دركاه حقده مستجاب اولدوغن ذكر در كه رسول الله صلى الله عليه وسلم
معاذ بن جبله بيورمش اتّق دعوة المظلوم فانّ الله تعالى
لم يجعل بينه و بينها حجابا بيت آير مغه بنده آني سعي ايتمه رقيبا
غافل يوريه بونده صقن آه سحردار خامان ره نرفته چه دانند
ذوق عشق سالك اولمش خاملر نه بيلورلر عشق ذوقني دريا دلي

صقن مظلومك آهندن سحرگاه
كم انكا برده قوماشدر الله

بجوی ودلیری سرآمدی . برکوکلی دکزاسته وبرباها در وبرسرامد مرآد
اول شیخ عزیزه خطابدرکه دبرسالک اولیان خاملرارشادینی ترک قلکه
انلر ذوق عشقی بلمزلر برد ربادل ودربا فتنه بها درسرآمدآسته کرتربیتک
ضایع اولمیه کربرو بحررا بمیان فرق نیستی . اکرقوری یه دکزاوره سنده
فرق اولمیه یدی بکا ویهوده را زجبین عنبر آمدی . مغلوب صنعرک
النندن عنبر کلوراید ی مراد بودرکه بر وبحرک فرقی واردرکه بکا وبحردن
عنبر حاصل اولوردی وبردن حاصل اولمز اکر بر وبحرک فرقی اولمیه یدی
استخراجم اولنان بقره دن دخی عنبر حاصل اولور ایدی . ورد یکری یی
بشنیو ز حافظ زدی یارقم . اکر بر عنبر حافظ شیوه سنی ایله رقم اوریدی
معقبول طبع شاه هنر برورآمدی . هنر بسلیجی شاهک طبعنک
مقبولی کلورایدی مراد حافظک کلامی مرغوب الاسلوب درآنوکچون
هنرمرتبه سی اولان شاه قاتنده محبوبدر برغیری کلامی دخی
بوبله اولیدی اول دخی مقبول حضرت شاه اولور ایدی ولد ایضاً
روزکاریست کمرا نکران می داری . بر روزکار درکه بنی منتظر
دوترسن بنده کانرانه بوضع دکران می داری . متوللری غیرلیر
وضعی ایله دوترسن مرآد اول یار عزیزه شکایتدر تاخیر ایدوب انتظار
ویردیکی حکایتدر وبنده ی مخلص لردن غیرلری کورمدوکندن
شکایتدر . کوشه چشم رضایی بمنت یار نشد . سلالی رضایه
منسوب کوزک کوشه سی بکا آچلمدی یا انجینیمزت صاحب نظران
می داری . صاحب نظر لرعزتنی بوتخلیق دوترسن مرآد
بودرکه بزصاحب نظرلرذاتا بزه رضا ایله نظرکوشه سیله

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

[illegible]

که دوترسن یعنی رضا نظری ایله نظر ایتمزسن وصاحب نظرلره نخوت ایتمزسن
نه کلی از داغ غمت رست نه بلبل درباغ . کل سنک غمک داغندن
قورتلمدی ولا دخی بلبل باغده . همه را نعره زنان جامه دران می داری
دوکلی نعره اوریجی قفتان یرتیجی دوترسن مراد کل داغ غمدن قفتانی
یرتیجی وبلبل نعره اوریجی درلاجرم باغ عالمده عشق الهی موثر دردیمکدر
ساعد آن به که بپوشی توکه از بهرنکار . بیلکی اول یکدرکه اورتیه سن
سن که نقش ورنک ایچون . دست درخون دل پرهنران می داری
الی چوق هنرلولرکوکلی قاننده دوترسن مرآد ساعدان قدرت
قوتیه درلاجرم حضرت حق الی استدعا ایدرکه قدرت قوتیه
سن سترایتموب اهل هنراولنلرک قلبنده تاثیر ایدوب کندویه
قلوبی کرمنجذب قلوب حب ماسوی دن ومحبوب مجازیدن
تخلیص ایله بیت کیج دیر . بدر تجربه ای دل توبی آخر چه روی
تجربه اتاسی ای کوکل سنسن آخر نه یوزدن طمع مهر ووفا زین بسران
می داری . شفقت ووفا طمعنی بو اوغلانلردن که دوترسن مراد بودر که
منکلردن روح ومخاطبدن قلب درکه اول بو تکا دیرسن کثیر التجربه
سن اوغلانلردن شفقت ووفا کلمدوکنی بیلورسن پس بونلردن
نیچون بوبله شفقت ووفا طمعی ایدرسن بیت فراغت ایله کل ای دل
امید وصل دلبردن . بیلورسنکه وفا کلمز جهان ایچره کوزللردن .
کیسه ی سیم وزرت پاک بباید پرداخت . التونک وکومشک کیسه سنی
پاک اوینوج کرک زین طمعها که تو از سیمبران میداری . بوطمعلر
اجلیچونکه سن کومش کوکسلولردن دوترسن مراد بو ندن بودرکه

بو بیته لف ونشر مشوش وار در

کوڭش کوکنلره طلوع ایدرنکه التولی وکوڭشی کیبی سن تمام ایتمك کرك بیت
خرابات کنندش همه خانه کن • بروخانه اباد کردان بنزه • دل ودین رفت
ولی راست نمی یارم کفت • کوکل ودین کیتدی ولی طوغرو دیمکه قادر دکلن
که من سوخته دل را تو بدان می داری • که بن کوکلی یانغی سن انکا
دوتر سن مراد بوندن بودر که قلب جاسوی یه کیتدی ودین طریقت که
ترك ما سوی دراول تیدی ولی قادر دکلم یعنی اول حضرته اول قدرم وانکا
اقتدارم یوقدر که دیم بن خسته خاطری سن بوکا دوتدڭ وبویله
ایتدڭ ولکن • اکرچه رندی وخرابی کنه ماست همه • اکرچه رندلك و
خرابلق بزم کناهمز دردوکلی • عاشقی کفت که تو بنده مبران میداری •
بر عاشق دیدی که سن قوللری آنکا وزرنه دوتدڭ مراد بودر که
عاشق صادق اولان سیئاتی حضرت حقه اسناد ایتمکه قادر اولور
بیت فاعل مختار اوست در همه بابی • سید بیچاره شد متهم مرد وزن
یاخود عاشق اولان صرف اختیارندن معطل اولوب بر فعلی حضرت
حقدن اولوب بن ایتدم سن ایتدڭ دیمکه قادر اولور دیمکدر بیت
محبت از تو وجان از تو دین ودل از تو • تو یی نخت بلندی وطالع مسعود
اکر دردلق مرقع طلبی ذوق حضور • ای که سرمایلو خرقه ده
استرسن حضور ذوقنی ومشاهده روح لذتنی چشم تری
عجب از بیخبران می داری • بر عجب سرکوزلیا یعنی رجاسنی خبرسز
لردن دوترسن مراد بودر که مرقع خرقه کیلر اکثر اهل ریا وحضرت
حقدن بی خبرلردر پس ای طالب حضور صفا ارسن دخی
لباس ریا کیوب حضور ذوقن استرسڭ ترعجب وام صعب
رجا

رجاسن بیخبرلردن یعنی بی خبرلردن استرسن طریق اخلاص اولدکلی
وخرداراولان مخلص در انلر دکل بیت تا قیامت بوی یا معنی
مثنوی • تا قیامت کرره صورت رومی • نرکس باغ نظر جون
تو یی ای چشم وجراغ • نظر باغنك نرکسی جوان سن انی
کوز وجراغ • سرچرا بر من شوریده کران می داری • باشنی نیچون
بن دلو یه آغر دوترسن یعنی که التفات ایتمزسن مراد مخاطبدن
نظر آلهی باغنك عینی اولان مرشد کامل در اندن علی عنایت
طلب ایدوب التفات ایتمدوکندن شکایت ایدر بیت
بو جان سازی بس دلنوازی • ما را نظر کن از عین عالی •
تا صبا بر کل وبلبل ورق حسن تو خواند • تا صبا کله وبلبله سنك
حسنك ورقن اوقیدی • همه را اشفته حال ونکران می داری
دوکلیی دیوانه حاللو وعاشق دوترسن مراد بودر که نفحه ربانیه
معشوقه وعاشقه حسن حقدن اثر اظهار ایدنجك جمله معشوقه
وعاشق حضرت حقه عاشق اولور رباعی یا امة العشق والتصابی
دونکم خلوة بالشراب • هذی کؤس المدام تجلی • وذا جمالی بلا حجاب
کوهر جام جم از کان جهان دکرست • جام جم کوهری غیر بو جهان
معدنندندر • تو تمنا ز کل کوزه کران می داری • سن بر دا تجیلر بالجفنیدن
تمنا ایدرسن مراد بودر که عشق آلهی کوهری اهل باطن وصاحب
حقیقت اولانلرده بولنورسن آنی اهل ظاهر واصحاب ریا
مادة دیقندن استرسن آنی نیچون بولمزسن بیت
دلا هر کوهری راحت کانی • چنانکه هر متاعی را دکانی •

ملكزاران روز سلامت بملامت حافظ ، كچوره سلامت كوزن طعن
ايله الى حافظ چه توقع ز جهان كذران مى داريا ، يعني جهاندن
نه رجا دوترسن مراد بودركه كشي سلامت كوزنده طلب دنياده
اولسه نيچه طعن وتوبيخ استماع ايدر عاقل اولان فانيا ايچون
تشنيع استماعندن اختيارا اتميوب نفسي اندن كچوروب
سلامت كوزن ملامت وملالت ايله كچورر فرض بيت از چشم جز آن
جان وجهان را گذرانيد ، تا خوش گذرانيم جهان گذران را ،
وله ايضا رفتم بباغ صبحدم تا چينم گلي ، كتدم باغه صباح وقتنده تا بر گل دوشرم
آمد بگوش ناگهم آواز بلبلي ، قولاغمه كلدي
ناگاه بر بلبل اوازي مراد منظوقدن ظاهردر كه عاشق معشوق
ايچون فريادده اولور ومعشوق فاني يه عاشق اولان بويله اولديغي
معشوقا باقي يه عاشق اولان طلب وفرياده مبونك اضعافي كرك
بعيد يقين عاشقان ديده اند ، كه غير از خداى جهان هيچ نيست
مسكين چو من بعشق گلي گشته مبتلا ، يعني بلبل مسكين بنم كبي
بر گل عشقنه مبتلا اولمش ، واندر چمن فكنده ز فرياد غلغلي ،
وچمن ايچنه اتمش فريادن بر غوغا مراد اولكي بي عاشقدن
فرياد وفغان اولور وعن بيانذر بيت گر بپاى ميدرم هر دم
كه دامن دركشى از ما ، كه ما مشتاق ديداريم ومست وعاشق شيدا
مى گشتم اندران چمن وباغ دم بدم ، طولاندم اول چمن وباغده
دم بدم مى كردم اندران گل وبلبل تأملي ، ايلدم اول گل ايله
بلبلده بر تفكر بو اوچ بيت مرهوندر گل يار خار گشته وبلبل قرين

فاعلاتن
مفاعيل
مفعول فاعلات مفاعيل
نقط چينم لفظ چيندن
مخففدر سلمه

بتدلي

عشق ، گل خار دار يار اولمش وبلبل عشقه قرين ايدى ، نه تغير بيافته وانرا تغيرلي
بوكا تغير يوق والى بتدل يوق مراد گلك خاره يار اولمغي وبلبل عشقه
قرين اولمغي ترك اتمز ديكلر خلاصه مراد گل كه معشوق فاني در
خاره يار عاشقدن بيزار در خلاف معشوق باقينك وبلبل كه
عاشق مجازيدر ترك عشق اتمز عاشقي ترك عشق حق اتمك ندن
جا شيرا اولور بيت جان ميدهم بيادو تمنت في برم نخاك ، طولي
لمن يموت وفي قلبه هواك ، چون كرد در دلم اثر آواز عندليب ،
چون كوكلمده اثر ايلدي بلبل اوازي گشتم چنانكه هيچ نماندم تحملي ،
بشوقليا اولدم كه هيچ بنم تحملم قالمديا مراد بودركه بلبل اوازي بكا اول
قدر تأثير ايلديكه صبره مجالم قالمديا يعني عاشق فاني بويله فرياد ايدوب
ترك عشق اتمجك عاشق باقي اولان نيچون فرياد قلميه وفانيه زحمتسز
حاصل اولميجق باقي نه دن سهولت ايله حاصل اولا ديوب جبر وقرار
اولدم بس گل شگفته مى شود اين باغ را وليه ، نيجه گل آچيلور
بو باغه اما كس نچيد بلاى خار زچيد دست از و گلي ، كمسه خار بلاسز
اندن دوشرمدي بر گل مراد باغ جهاندن بلاسز انتفاع اولنمز
ننكلو چوق انتفاع قصد اولنسه اولقدر چوق بلاچكلور بس
عاقل اولدركه باغ فاني دن انتفاعي ترك ايدوب باغ باقي دن حضرت
خلاقه تلاقي قصد ايليه بيت عمر باقي بجز اين نيست كه در خلوت انس
دست در گردن يارى فكني والباقي ، حافظ مدار اميد فرح از مدار گون
اولكي مدار لفظي فارسيدر كه نهايت ز داشتن لفظندن والثاني مدار
لفظي عربيدر طولاشجق يير وطولاشق معناسنه والفلك كون فتح كاف

ایلمکه بنیدز اولمق وجهان مقوله سنم دربونده بیز بیزنک اکینجی مصرعی
مراد اولمق مناسبدر یعنی ای حافظ فرح امیدیمز دوتمه بو جهان
دورندن «دارد هزار عیب و ندارد تفضلی» بیکز عیبی واردر
بر احسان ایتمسی یوقدر مراد وعظ قدرنی ظاهر در بیت
بگرد دشن گردون دون آزاد نیا زا بنی کرد «کو دلی کز گردش گردون دون
مجروح نیست» وله ایضا «زین خوش رقم که بر گل رخسار میکشی
بو خوش رقمدنکه گل یوزک اوزره چکرسن «خط بر صحیفهٔ
گل و گلزار میکشی» خطنی گل و گلزار اوزره چکرسن مراد تجلی ظهوردر
حضرت خدا در که قلم قدرت ایله گل یکاغی اوزره رقم چکوب صحیفهٔ
گل و گلزار اوزره خط بازار بیت گرچه بسیار رو بیرانه کهبان آمده اند
هیچ یک بر بوزوق گلزار تکشیده خطی «اشک حرمنشین نهانخانهٔ مرا
نیم ظلام عکس حرم نشینی اولان گوز یاشیمی «زان سوی هفت پرده به بازار
میکشی» اول یدی پرده جانبندن بازاره چکرسن مراد بودر که
گوزکه یدی طبقه در گوز یاشی اولمین یدی طبقه دن ایچرود مخفی اولان
حرمدن صنع الٰهی ایله طبقه‌ی هیچ آچمی استخراب ایدوب صنع حقی
اسحاره ایدر بو گوز یدی طبقه واقع اولوب بتدر له مرتبی ایدوکی
یوقرود ایکی کره تفصیل اولنمشدر واجمالی بو ایکی بیتده مذکوردر قطعه
«کرد افریده کار بقالی بصنع خویش» چشمت به هفت پرده و سه آب منقسم
صلبیه وشحیه وشبکیه زجاجیه وبلیه جلیدیه نسبه عنکبوتیه وبیضیه وعنبیه قرنیه ملتحمه
«کاهل روی چو باد صبا را ببوی زلف» بلفظ کاهل روی وصف ترکیبیدر
یعنی باد صبایی که بر کاهل کبیدجی مراد تعبیر بالنقیض اعتبار ایله باد

صبا

بو بیتک تقطیعی وزن غزل سابق شرحیدر

نهانخانه کلارده بیرلر

صباکبی چابکدر دیمکدر یعنی آنک کبی چابکی زلف عنقوسی ایله هردم تقیید
سلسله در کار میکنیش «هردم زنجیر باغی ایله اتیشه چکرسن
مراد صباکبی چابکلری عنبر بو تیث رایحه سی ایله زنجیر تسخیر ایله
باغلیوب استخدام ایدرسن دیمکدر فی الواقع صبا کبی سریع واندن
اسرع اولان افلاک وملائکه حضرت حقک تسخیری ایله مقیدلر اولوب
عمله در بیت «جمله اجسام عظام و جانکان هرچه فرماید خدا
زو دش کنند» «هر دم بیاد آن لب میگون و چشم مست» هر دم اول
شراب رنکلو لب ومست کوزی یادی ایله «از خلوتم بخانهٔ خمار میکشی»
بنی خلوتدن شراب صاتیجی اوینه چکرسن مراد مکیف و ذات جاذب
تذکری ایله بنی انس خلوتدن یو انلرک مجتمع اوله کیفیت الٰهیه ویرن
شیخ خانقاهنه الترسن دیمکدر بیت «انکه ز اهل بود لعل چشم
یار» «می بر بذار ورا بذاری فروشی» «گفتی سر تو بسته فتراک ما شود»
دیدی که سنک باشک بزم قایشیمزه باغلنمش اولمق لایقدر «سهلست
اگر تو زحمت این بار میکشی» اسان ندر اگر سن بو یوک زحمتنی چکرسک
مراد بو نیم ربقهٔ جذبه ده صعوبت اولمق ایکا اسان بلکه مطلب جاندر
اگر عنایت الٰهیه بو طلبی اختیار ایدرسه دیمکدر بیت «سرم را رفعت
قدر این عقد بس» که باشد بستر فتراک آن پاک» «با چشم و ابروی
تو چه تدبیر دل کنم» سنک گوزک و قاشک ایله گوکلم تدبیرینی نیلیم
یعنی نیچه ایدیم «وه زین کمان که بر دل بیمار میکشی» واه بو یایدن که
خسته کوکله چکرسن مراد تجلی حضرت ذات و رفر حقی و اشارات
ادیجوج قلب نیا اختیار منجذب بلکه منسلب اولوب قابل ضبط اولمز

كه بر ضعيف كمان قوى بيتر نه مقابله ومقاومه كرايده فنر بيت
چشم وابروست قوى اندو دل زارم ضعيف كى بود تا بك ضعيف آيد برآن دو
در مصاف ﴿ بازا كه چشم بد ز رخت دفع ميكنم ﴿ كير وكلكه برزم
كوزى سنك يوزكدن دفع ايدم اى تازه كل كه دامن ازين خار ميكشى
اى تازه كل كه انكى بود كندن چكه سن مراد سالك مبتدى دعوتى دركه
الحاصل كه بير عزتلرى يعنى بيرعزلر نظرينه سنك يوزكدن دفع
ايدن بين كه خار دنيادن اتك چكوب حجرة خلوتده سلامت اولمسن
اگر خواهى كه ايمن مى نشينى ﴿ بيا در حجره كان دار الامانست ﴿
حافظ دگر چه ميطلبى از نعيم دهر ﴿ اى حافظ دخى نه استرسن
زمانه نعيمندن مى ميكشى وطره دلدار ميكشى ﴿ بو مصراع اخير كه
اولنده اولان لفظ مى كسر ميم ايله كه ادات حال در آنچى لفظ فتح ميم
ايله شراب معناسنه در اولينه معناى مصراع بودركه شمدى بكى اوه شراب
چكرسن يعنى ايچرسن و دلدار زلفين چكرسن يعنى دوترسن
مراد بودركه نعيم دنياده بوندن اعظم اولمزكه عشق حق نوش ايدوب
و عيب بو بيتدن حصه دار اولاسن بيت دا يا در وصل آن جان
و جهان مستغرقيم ﴿ پس دگر اندر جهان چيزى نخواهيم ما ﴿ ارسال المثل
ز دلبرم كه رساند نوازش قلمى ﴿ دلبرمدن كم يتشدرر قلم اوغشم
سن كجاست پيك صبا گر همى كند كرمى ﴿ قنده در صبا يلى اگر بر كرم
ايدرسه مراد بر كوزلى آلن يار عزيزدن مكتوب كلمسن استدعا در
اى نامه بر بيار تو ياريا سلام خشك ﴿ چون يار رنجه ؤ قلم ازين ارنج داشت
نمى كنم گله ليكن ابر رحمت دوست ﴿ بر شكايت اتمزين الكز دوستك

رحمتى

رحمتى سحابى بكشت زار جگر تشنگان نداد نمى ﴿ جكرى صوسزلر اكينته ويرمدى
بر نم مراد بوندن شكايت اتمزم ديوب مكتوب كوندرمدوكندن
كه شكايت تعريضى در شعر شكوت وما الشكوى لمثلى عادة ﴿
ولكن تغيض الكاس عند امتلائها ﴿ قياس كردم و تدبير عقل
در ره عشق ﴿ قياس ايلدم و عقل تدبيرين ايلدم كه عشق يولنده
چو شبنمست كه بر بحر مى كشد رقمى ﴿ چه كى دركه دكزه رقم چكه
مراد بودركه بن انكا مكتوب كوندرمك فكر ايتدم اما قياس ايلدمكه
بو حال چه بحره رقم كوندرمك دن خلاصه مراد بن انكا مكتوب كوندرمك
بر زيادة ادبى بر نهايتده اعلى يه مكتوب كوندرمك دركه هيچ مناسبتى
يوقدر دمكدر شعر ايا واحدا فى الانام بلطفه عليك سلام الله
ما طلع البدر ﴿ بيا كه خرقه من گر چه وقف ميكده هاست ﴿ كل كه بنم خرقهم
ميخانه لره وقف در ﴿ ز مال وقف نبينى بنام من درمى ﴿ مال وقفدن
كورمزسن بنم آدمه بر اقچه مراد بودركه خرقه م تنم خانقاهلر وقفى در
اما وقفدن بكا بر اقچه تعيين يوقدر بيت نظر جان و دلم جز بتونيست
جان و دل بين كه چه حالى نظرست ﴿ چرا ببيك نمى قندش بمى خرد
انكس ﴿ نيچون بر شكر تحشيسى ايله المزاولمه كه كردصد شكر
افشانى از نى قلمى ﴿ كه يوز شكر افشانلق قلور بر قلم نيى ايله مراد
بودركه اولمكه تمام منشى وكاتب معلوم دركه قلم تحشيسى ايله شكر افشانلق
ايدر اما بنى بر قلم ايله اكرمى دمر كز اكديا شعر لا رسول ولا اتوف حالى
كل هذا مقدمات حلالى ﴿ دلم گرفت ز سالوس و طبل زير گليم ﴿
كوكلم دوتلدى يعنى كه تكبرندى ريادن وكليم التنده طاولدن يعنى

كرد نقطى بوبنده كند
معناسنده در

مخفی ومستور عشقبازلقدن * بیاکه بردر میخانه بر کنج عالمی
کلکه میخانه قپوسی اوزره قالدرم بر بجاق مراد بودرکه مستور
سلوک ایتمکدن او صنم من بعد آشکاره سالک طریقت اولوب
وساکن خانقاه اولوق استرین دیمکدر قطعه مقت در پرده نکویم
کر آن شاهد جان * عاشق خویش بخواهد که هویدا باشد *
علم نصرت منصور ازان بالاشد * عشقبازیش بنزد همه پیدا باشد *
طبیب راه نشین سر عشق نشناسد * بولیدا او توزجی طبیب
یعنی یولکرده بساط یایوب طبابت کوسترن طبیب عشق سرینی
بلمز * برو بدست کن ای مرده دل مسیح دمی * یوریبا الده قل یعنی
تحصیل ایلمکل ای کوکلی میت بر عیسی نفسی مراد منتهی اولمیوب
بولیده او توزن شیخ ناقص عشق آلهی سرینی بلمز دردکه دوا قلمز
ایدی ای کوکلی مرده اولان سالک بر احیای موتی یه مالک بر شیخ واصل
حاصل قل کم قلبکی احیا ایدوب سنی واصل مولی ایده بیت
هرکه راهی را ندیده بارها * رهبرت کی باشد ای مرد خدا *
حدیث چون وچرا درد سر دهد ای دل * پیاله کیر وبیاسا زعمر خویش دمی *
باش آغرسی ویرر ای کوکل پیاله کیر وبیاسا زعمر خویش دمی *
قیچ دوت دکلن کنند عمر کدن بردم مراد بودرکه علم ظاهر اشتغال
وبحث وجدال یعنی لم لا یجوز ان یکون کذا نزاعی وکیف یکون کذا کبی بحثی
باش اغرسی کتورر عشق آلهی نوشنه وعبادت وفراغ خاطره
مشغول اولوب عمردن بردم راحت اول یعنی بر بحث وجدال
وقیل وقال ایله کنندوکه صداع ویررسن قطعه زمان ضایع مکن

در

در علم صورت * مکر چندانکه در معنی بسر بری راه * چو معنی یافتی
صورت رها کن * که آن تخت وانیها سر بسر کاه * بیا که وقت
شناسان دو کون بفروشند * کلکه وقت بلنلر ایکی جهانی صفرلر
بیک پیاله می صاف وصحبت صنمی * بر قدح صافی شرابه دبر محبوب
صحبتنه مراد بودرکه شونلرکه وقتک قدرن بیلورلر ایکی جهانی
بر عشق خالصه ومحبوب حقیقت صحبتنه صتر یعنی اکا صرف ایدرلر
بروز را رایکان ز دست مده * نیست امکان انکه باز رسد *
دست این روزگار کوتاهست * که بدان دولت دراز رسد *
دوام عیش وتنعم نه شیوه عشقست * عیش وتنعم دوامی عشق
شیوه سی دکلدر * اکر معاشر مایی بنوش نیش غمی * اکر بزم مصاحبنم
ایسک ایسه بحج غم نیشترین مراد بودرکه عشق آلهی طریقنده دوام عیش
وتنعم دکلدر بلکه آنک شرطی که مجاهده ورباضت درلر جرم اکر
بزم مصاحبنم ایسک غم نیشتری ایلمک چک غزل ان کنت ممن تدعی حبنا
اصبر علی الفقر وطول العنا * یا فوز من یترک ما عنده * من الذی
یبتغی ما عندنا * کم عاشق خاض المنایا الی * ان نال منا سؤله والمنا *
معاشر الاحباب بشراکم * قد ذهب الحزن وزال العنا * جراحة راقت
دوقت صفا * ومطرب غنا وساقی دنا * بزای قدر تو شاها
بدست حافظ نیست * سنک قدرکی لایق ایلیشا وحافظ البنده
دکلدر * جز از نیاز شبی ودعای صبحدمی * کیجه لک نیاز ندن وسحر
وقتی دعاسندن غیری نسنه مراد بودرکه حافظ سنک قدرکه لایق
خدمته قادر دکلدر قدرتی الجق کیجه نیازنه وصباح دعاسنه در

بیمار لفظی امردر ابسایدن نفخندن در

[illegible]

مفاعيلن مفاعيلن مفاعيلن مفاعيلن

ولە ايضًا زكوي يار همي آيد نسيم باد نوروزي ، يار ايحله سندن
كلور نوروزه منسوب بلكه خوشن قوقولوبي ازين باد ار مدد خواهي
چراغ دل برافروزي ، بو يلدن اگر مدد استرسك كوكل چراغني
يالكلندرەسن مراد بودر كه سالك طريقت اولانه جانب آلهيدن
نفحه ربانيه ظاهر اولور اگر سالك اول نفحه دن مدد استرسه
والخا تشبث ايدوب كيدرسه كوكلي روشن اولور بيت
گر اي باد صبا دستي بر آن خاك قدم داري ، چه باشد گر بگردي ديده ام را
محترم داري ، چو گل گر خرده داري خدا را صرف عشرت كن ،
گل كبي اگر التون خرده لرك وار ايسه الله ايچون عشرته صرف قيل
كه قارون را غلطها داد سوداي زر اندوزي ، كه قارونه غلط
لر ويردي التون قزنمق سوداسي مراد بودر كه گل ايچنده صاري وجه
خرده چچكر وار در التون اواني كبي اگر سنك ده خي وار ايسه مثلا
عشرته و ثواب آخرته صرف قيل كه قارونه التون قزنمق غلط
لر ويروب منع زكوة ايدوب موسي عليه السلام افترا ايليوب حطام
دنيايه مشغول اولوب آخر الامر خسف اولدي قطعه
دليلك ان الفقر خير من الغني ، وان قليل المال خير من المثرى
لقاؤك مخلوقا عصى الله للغني ، ولم تر مخلوقا عصى الله للفقر ،
ميي دارم چو جان صافي و صوفي ميكند عيبش ، بر شرابم وار در
جان كبي صافي و صوفي عيبلر آني ، خدا را هيچ عاقل را مبادا بخت
بد روزي ، يا ربي هيچ عاقله بر مزبخت نرزوق و نصيب اولمسون
مراد بودر كه عشق خالصم وار در روح صافي اما صوفي يعني طالب دنيا

تعبير بالنقص خواجه حافظك
عادت ايدوكي مزاحمدر
اولمشدر

آني

آني عيبلر يا ربي هيچ عقل اهلنه بر مزبخت نصيب اولمسونكه
ترك باقي قيلوب طالب فاني اولمسون رباعي بوديم درين عالم
فاني رفتيم ، زين ملك بملك جاوداني رفتيم ، گشتيم ز مملكت
تن خود بيزار ، از مملكت تن بملك جاني رفتيم ، طريق كا جستن
چيست ترك كام خود كردن ، مراد استمك طريقتي نه در كندو
مرادني ترك ايلمك ، كلاه سروري آنست از اين ترك بردوزي ،
سرورلك كلاهي اولدر كه اگر بو تركي ديكرسك مراد بودر كه
سرورلك كلاهي اول وقت حاصل اولور كه ترك مرادي كلاهيك
تركي ايدوب ديكه سن بيت هست تاج عارفان اندر جهان از جا ترك
ترك دنيي ترك عقبي ترك هستي ترك ترك ، نداغم نوحه و قمري بطرف
جويبار از چيست ، بلكه مرم قمرنيك فريادلي ارجاق كنار زنده نه دن در
مگر او نيز همچون من غمي دارد شبانروزي ، مگر آنكده خي بنجلين
بر غمي وار در كيجه كوندوز مراد بودر كه شيخ صاحب درد انك دنيا
كنار زنده فريادي نه دندر بلمزم مگر آنك ده خي بنم بكي كيجه و كوندوز
غم يار يا و فكر آخر كاري وار در بيت فغان و ز درد از درد آلهيت
كه بي باعث نباشد ناله كس ، جدا شد يار شيرينت كنون
تنها نشين اي شمع ، ايرلدي سنك طاتلو يارك شمدي تنها اولتور
اي شمع ، كه حكم آسمان اينست اگر سازي اگر سوزي ، كه حكم آسمان
بودر گرك دوزل گرك يان مراد بودر كه هر كيمه طاتلو ياري ايله
على الدوام اولمز البته مفارقت واقع اولور تقدير آلهي بو يله در
گرك تقديره موافقت و طاقت گرك يانوب فرياد قلسون

هر شب کراردوزی آن ماه میکشم • کریم چو شمع هم زسرم آه میکشم •
سخن در پرده میکویم زخود چون غنچه بیرون آی • سوزی پرده
ده سویلرین کندکدن غنچه یی چیق • که بیش از پنج روزی نیست
حکم میر نوروزی • که بش کوندن زیاده دکلدر نوروزلق یکی
یا نوروزه که منسوب بکی حکمی مراد بودر که میر و حاکم دیو پرده
آردنده غنچه یی اوتورمه کلکی بطشره چق بو بیندی سکا
مستور المعیوب بطریق التمثیل نصیحه ایلرین لاجرم تعظم و تکبر ایلیه
کندکدن چیقوب ظاهر اولوب انانیتی و نفاسنی ترک قل زیرا
نوروزلق حکومتی یی دنیا سلطنتی مدت قلیله ده تمام اولور
رباعی دنیا نیرزد انکه پریشان کنی دلی زنهار بد مکن که نکرد دست
عاقلی • بعد از هزار سال که نوشروان نماند • کویند از و هنوز
که بود دست عادلی • بعجب علم نتوان شد ز اسباب طرب محروم •
علم کبری ایله شنلک اسبابندن محروم اولمه اولمز نیاسا تیمی که جاهل
را همین ترمی رسد روزی • کل ای ساقی که جاهله زیاده رزق
ایرشیور رزق مراد ظاهر ده نظر اهل علم اولان عجب علم سببی ایله
رزقدن محروم اولور لاجرم الجاهل مرزوق حسبنجه جاهل اولوب
متنزل و مرزوق اولمق یکدر دیمکدر بیت کم عاقل عاقل اعیت
مذاهبه • کم جاهل جاهل تلقاه مرزوقا • وهذا الذی ترک الاوهام
حائرة • وصیر العالم النحریر زندیقا • و معنی به نظر مراد
بودر که کبر علم ایله سلوک طریقت اعتیوب فرح آخرت اسبابندن
محروم اولمق اولمز کل ای شیخ که تکبر علم اعتیوب صوفی اولانک
فیضی

فیضی زیاده اولور انکا رشاد قیل نظم عجب چه بود انکه نفس
شوم کبید • خویشتن فایق نهد بر عمرو زید • عجب را جنبش
زامداد هواست • مرد عجب دشمن خاص خداست • بیا بلبل که
از مطرب رموز عشق کیری یاد • کل ای بلبل که مطربدن عشق
رموزن از بر ایلیه سن بیا مطرب که از حافظ غزل کفتن بیاموزی
کل مطرب که حافظدن غزل دیمک اوکرنه سن مراد بلبلدن
واعظ علم ظاهر در و مطربدن عالم علم باطن در انکا دیرکه کل بونده
علم طریقت اوکرن و بونکا دیرکه کل بندن صورت مجازده تعلیم
حقیقت اوکرن که حقه دعوتک اهل مجازه دخی عام اولوب
یا اهل رموزه خاص اولا بیت در جمله ذرات جهان پرتو خشیت
من با تو چه کویم که ترا پر توحسن نیست • بعض نسخه ده مخلص بیتی
بو واقع اولمش ببستان رو که از بلبل نوای عشق کیری یاد •
بوستانه کیت که بلبلدن عشق نواسن از بر ایلیه سن بکلشن
رو که از حافظ غزل کفتن بیاموزی • مراد تعلیم علم ظاهر اولور
بیره وار که علم ظاهر تعلم ایده سن و محل تصوفه وار که رموز طریقت
و صورت مجازده حقیقت اوکرنه سن دیمکدر و بعض نسخه ده
مخلص بیتی بویله واقع اولمش بیا مطرب که از بلبل رموز عشق
کیری یاد • کل ای مطرب بلبلدن عشق رموزن از بر ایلیه سن
بمجلس رو که از حافظ غزل کفتن بیاموزی • مراد ساقی
کبید ردیف الفا زان می عشق کز و پخته شود هر خامی • اول
عشق شرابندن که اندن پخته اولور هر بر خام کرچه ماه رمضانست

فا علاتن فعلاتن فعلاتن فعلن
کر کز و پخته شود هر خامی
می عشق نقطه صفت در
و کرچه ماه رمضانست
جمله معترضه در

بیا ورجامی؛ اگرچه رمضان آیی درکتور برقدح مرادمخالفدر
شیخ در اگرچه رمضان آینده ولا تباشروهن وانتم عاکفون
في المساجد، حسبنجه شیخ خلوتده اولوب ارشاد سالکدن
فارغ اولور اما انکادبر اولان عشق الهی که تعلیم طریقت وارشاد دکزته
ریاضت درکه آنک سببی ایله خام نخته یعنی مبتدیلر کامل اولورلر
بر قدح کتور یعنی کرواندن آذاقت قل وارشاد طریقت ایله ایلکاهمین
خلوتده عزلت دفراغ ایله ساکن اولم بیت امشب شب آدینه وفردا
رمضانست، تن در ذوبان آمد وجان در طیرانست، روز بهار رفت
کردست من مسکین نگرفت، کوکلر کتیری کربن مسکینک الی دوتمدی
ساقی سخن دقری یا ساعل سبح انداقی، برسخنا دقدر کز بالدرن
وبرسبح انداملکی بیلکن مراد بودر که رمضان کلوب شیخ خلوتده
اولوب مبرتجه کون تحری علو درجه ساقیء وواسطه ء تلاقی
اولان اسمای طریقتی وشیخ پاک ومعاصیدن صاف اولنک الینی دوتمدم
بیت یارم بپس پرده ومن دور نشسته، عشرت بنو دراست چو
دلدار نهانست، روزه هرچند که مهمان عزیزست ای دل، اودخی
هر بندکلوکه عزیز قونقدر اولکوکل صحبتی موهبتی دان وشیدن انغامی
آنک صحبتی برهبه بل وکفتن برانعام مراد بودرکه شهر رمضان الذی
انزل فیه القرآن، موجبنجه اوله مبارکی اوسطه مبارکی وآخره عتق
من النیران حسبنجه شهر رمضان مبارک مهمانذر اولی واوسطی
یعنی که آنک صحبت ومفارقتی عطاء الهی ومفارقتی انعام شاهی در
معتور بو دنفس چو باروزه برروز، ازادی جان از تب نیران ازانست

وبا ورجامی لفظی زبان می عشق لفظنه متعلقدر ومعنی مراد زبان می عشق لفظی قرینه‌در زیرا می عشق شرب ظاهر دکلدر

اوسطه رحمت

مرغ زیرک بدرخانقه اکنون نپرد، زیرک قوش خانقاه قپوسنه
شمدی اوچمز، که نهادست بهر مجلس وعظی دامی، که قوغشدر
هر بروعظ مجلسنه بر آغ مراد بودرکه سالک زیرک اهل ریا معبدینه
وواعظ غیر سالک محفلنه وارمزکه آنک بروعظ مجلسنه برآغ
قوغشدر خلاصه ء مراد واعظ صوری زرق وریا ایدوب خلقده
جلب مال وتحصیل اقبال ایچون دام تزویر قومشدر طالب زیرک
انکا گرفتار اولمز بیت آن خواجه عزیزست وشریفست ولطیفست
چون طالب دنیی دنی گشت مهانست چه چیست، کلها از زاهد بد خو
چکنم رسم اینست، برنیز خو لوزاهدلن که شکایت نیلیم یعنی ایلمزم
عادت بودرکه چونچی بدمرد رپیش آفتد شکایتی، کرچون صبح ظاهر
اولا آنک آردینه دوشر بر شام مراد زاهدان وکانوا فیه من الزاهدین
حسبنجه کم سلوکدن معرض اولانلردر انلکی بکه بدخولق ایدوب
سالک اولانک آردینه دوشوب سلوکدن نهی ومنع ایدر اما بنم
انلردن شکایتم یوقدر زیرا عادت در صبح روشنک اردنجه شام
ظلام اولور بیت از طعنه بدکوی نترسم که چو هر روز
اندر پس هر صبح شب تیره نهانست، یارمن چون بخرامد بتماشای
چمن، بنم یارم چون صالنه چمن تماشاسنه بر ساغش زمن
ای پیک صبا بیغامی، ارشد را کلابنده ای صبا پیکی بر حظ مراد
یاردن شیخ طریقت در ومراد چمندن اذا مررتم برباض الجنة
فارتعوها موجبنجه مجلس علم وصحبت اهل الله ء حیون شیخ
خلوتدن چیقوب مجلس علم وصحبت اهل طریقه کله ای توجه سحر یا

پیک صبا انک صحبتی ارشاد قصدیله

اولرسه

بندن اکا ابرشدر بو خبری، گوهربینی که شب و روز همی صاف کند
دلی بر مصاحب که گیجه و گوندز شراب صافی چکر بود انا که کند
یاد ز دُرد آشامی، اولور می عجبا که اکا یوسه چکیجیدن مراد
بودر که مشغول مصاحب که عشق خالص و صفوت حق ایله صفا فانی
اولانلردن یکدر شراب عشق نوش ایدنی عجبا یاد ایدرمی دیوب
اکا بنی تذکر اتمکی تذکیر ایت دیمکدر بیت ایا بود آن روزکه یاد م
کند آن یار، در محبت دلدار هم روز بخواندست، حافظا گر عهد
دا دولت آصف عهد، الا یا حافظا گر دیر بزم سنگ کوکلک
عدلیندن زمان آصفی بکام دشوار ربدست اوری از خود کاهی،
مرادی مشکل الله کتوربرسن کندو مرادکجه اولمقدن مراد آصف
عهددن خلیفة الله و قائم مقام رسول الله صلی الله علیه و سلم خود
اولان شیخ در اگر اول سنک کوکلک اصلاحی ایچون اهتمام تام
و عدل تام اتمزسه مرادی الکه اسانلق ایله کتوربرسن کندو
مرادکجه اولمقدن دیمکدر بیت گر یاری آن یار نباشد بقوای دل
هر سو که بنداز ننش آن عین زیانست، وله ایضًا سحرگه ره
روی در سر زمینی، سحر وقتنده بر سالک بر مملکت باشنده
همی گفت این معما با قرینی، دیرایدی بو معمائی بر یولداشه
مراد بر سالک مراتب سلوکدن بر مرتبه ده بو مستور سوزی
دیرایدی اول سوز بودر که ای صوفی شراب انگه شود صاف،
که ای صوفی شراب اول وقت صافی اولور، که در شیشه برآرد
اربعینی، که شیشه ده اربعین چقره مراد بودر که عشق الهی و حب

مفاعیلن مفاعیلن فعولن

حق

حق اول وقت صافی اولور که قلبده انکه اربعین چقورمکه قرق عددنده
تأثیر قوی وار در آنوکچون رسول الله صلی الله علیه و سلم بیورر
من اخلص لله اربعین صباحًا ظهر ینابیع الحکمة من قلبه
علی لسانه، گر انگشت سلیمانی نباشد، اگر بلیه منسوب
بر حاتم اولمزسه، چه خاصیت دهد نقش نگینی، نه خاصیت
و برر یوزک قاشی نقشی مراد بودر که خاتم سلیمان که سلطنت اکا
ارزانیدر پرماغنده اولمق ایله تأثیر تامی اولوب جمیع وحوش و
طیور و جن بر اشیایه حاکم اولدی انادیو پرماغنده اولمق
ایله جمله ده تأثیر قلمدی خلاصه مراد کسوت طریقت اهل حقیقت
اولانلره مؤثر اولور که اثر فضل و کرامت ظهور بولور هر کسوت
طریقت لابسنده اولمز آنوکچون دیر، خدا زان خرقه بیزار است
صد بار، ایعو اول خرقه دن بیزار در یوز کره که صد بت باشدش
در آستینی، که یوز بتی اول بر یکنده مراد خرقه پوش اولوب
انواع ریائی اولانک حضور حقده قدر کی یوقدر دیمکدر و
اهل کسوتده ریا غالب و مخلص اولانلردن استعداد مناسب
اولمدیغیچون دیر، درون ها تیره شد باشد که از غیب، ایچلر
بولاندی و طوندی اولا که غیبدن چراغی برکند خلوت نشینی،
بر چراغ قالدره بر خلوت نشین مراد بودر که قلوب سالکان تاریک
اولوب تنویره محتاج اولدی اولا که بر صاحب حال و اهل عزلت
روشنالق ویره و بو دخی طلب اولنمز، مروت گرچه نامی بی
نشانست، مروت اگرچه بر نام در نشانه سز نیازی عرضه کن بر نازنینی،

بر نیاز عرض قل بر نازنینه مراد مروت عنقا کبی موجود الاسم معدوم الجسم
در آما نازنینده عزیز اولاندن امید مروت ایتمک اولمور لاجرم بر عزیز
اولانه عرض نیاز قلمق مناسبدر واندن اثر مفضل مرجودر دیمکدر
دانکی که بتن احسان ایته جایزدر آنوکچون دیر؛ ثواب باشد
ایکا دارای خرمن؛ ثواب اولورسکا ای خرمن دوتن و ای حاکم
اولان؛ اگر رحمی کنی بر خوشه چینی؛ اگر بر رحم ایدرسک بر باشق دکشورجیه
مراد بودر که صاحب حال واهل حالت اولانه کمه سالک سائلره رحم
ایدوب فیض فضل ایتسه ثواب اولورلر اکا آما بو نیله ایدرسک غایتده
اقل قلیل اولدیغیچون دیر؛ نمی بینم نشاط وعیش در کس؛ کورمزم
شنلکی وعیشی کمسه ده؛ نه درمان دلی نه درد دینی؛ نه کوکل درمانن
نه دینک دردن مراد بودر که سرور عشرت جوق وعیش آزی کمسه ده
ظاهر دکلدر که مرض قلبه دوا ایتمزلر دین دردی چکوب اکا تدبیر
قلمزلر پس طالب اولیوب بولمق کرکدر؛ در میخانه بنما تا بپرسم
میخانه قپوسن کوستر تا صورم؛ مآل خویش را از پیش بینی؛ کندو
مرجعمی براوک کورجیدن مراد بودر که خانقاه قپوسن بکا کوستر
تا برآخر بنی اولان درویش کاملدن حالمک آخرن صورایین اکا
کوره تدبیر آخر کار قلایین واندن فیض الایین؛ اگر چه رسم خوبی
تند خو نیست؛ اگر چه خوبلق رسمی صرب خولیلق درجه باشد
کر بیاز دیا نمیمنی؛ نولا کر موافقت ایدرسه بر غصه لو ایله مراد بودر که
کوزللر اکثر تند خو اولورلر لاجرم طریقت کوزللری دخی اهل فسق و
هوادن اعراض قلوب انلره غضب ایدر؛ التفات اتمزلر

دارا لغتده پادشاه ... اسمیدر ودارنده معناسنه ... ودارنده لفظندن مخففدر صیغه مبالغه در خرمنه مضاف اولیجق ... منه

بر حزینی ومعتقدن نمکین ایله مزین اولوب آنک اصلاحنه دخی
سعی ایتسه لر نولا که بوندن کندولرکه نقصان کلمز اگر چه عصیان
غالب اولوب ترک اعانت ایتلو اولمنلر رنشیه کیم دیر؛ نه حافظ را
حضور درس وخلوت؛ حافظک درس وخلوتدن حضوری
یوقدر؛ نه دانشمند را علم الیقینی؛ دانشمنده علم یقین یوقدر
مراد حافظ اولانه حضور درس قرآن وصفوت خلوت تن
وجان یوقدر مراد حافظ اولانه دیه دانشمندن عجبی یقینی در
وعالمه علم یقین وایقان یوقدر دیمکدر؛ وله ایضا؛ سلیمی منذ حلت
بالعراقی؛ لفظ سلیمی تصغیر سلمی وسلمی دخی اسم معشوقه در منذ حرف جردر
زمانیت ایچون دخی استعمال اولنور وحلت دخی تانیث حل یا ممکان در
کلدی وداخل اولدی معناسنه در وعراق دخی بونده اسم دیار در
وحرف یا قافک کسره سنک اشباعندن متولد اولمشدر ودلیه
معنای مصراع بودر که سلیمی جک کلدی بر وعراقه یعنی بنی اراق
اولدن بیرو؛ الاقی من هواها ما الاقی؛ لفظ الاقی نفس متکلم وحده
در معنا علیه یا بیدن یعنی ملاقی تدرن وهوا محبت معناسنه در معنای
مصراع بودر که جناشری آنک محبتندن جکت شدنکه مراد شترجمال
اولمحو عشقدن بکا بر عجب حال کلور دیمکدر؛ الا ای ساربان
محمل دوست؛ الا حرف تنبیه در ساربان دوه جی در ومحمل بیوک
محفه در معنای مصراع بودر که اگاه اول ای دوست محفه سنک
دوه جیسی؛ الی رکبانکم طال اشتیاقی؛ رکبان جمع راکب در
جار مع المجرور طال لفظنه متعلقدر معنای مصراع بودر که سزک راکبکزه

حافظ لفظنک ... اعتبار ... دانشمند ... منه

مفاعیلن مفاعیلن فعولن

الاقی لفظنده ... ا یچون ... من الیم ... منه

اوزادي اشتياقم ديمكدر مراد دوستك و آنلك ايجابنك جلاقاتنه اشتياقنك
كثرتن ذكردر ❊ دروغم خون شد از نا ديدن دوست ❊ ايچم قان اولدي
دوستي كورمكدن ❊ الا انعشا لايام الفراق ❊ نعشا مفعول مطلق در
نا صبنك حذفي واجبدر سماعا مونثاسي بتعلمع دهلاك اولمق ديمكدر
اويليه معناي مصراع بودركه اكاه اول كه هلاك اولسون ايام فراق مراد
دوست فرقتندن كمال تحزننن اعلام وايام فراقنك زوالن طلبدر
خرد در زنده رود انداز ومي نوش ❊ زنده رود نهر اصفهاندر خرد
لفظ اندازه انداخته لفظندن امردر اويليه معناي مصراع بودركه
عقلي زنده روداره غنمه آت و شراب ايچ ❊ بكلبانك جوانان عراقي ❊
عراقه منسوب يكتلر كلبانكي ايله مراد عقل معاشي ترك ايدوب اهل
شوق كلامن استماع ايتمك ايله عشق الهي يه اشتغاله ترغيب در
ب زاي مطرب خوش خوان وخوش كوي ❊ دوزاي خوش اوقيجي
وخوش سويليجي مطرب ❊ بشعر پارسي صوت عراقي ❊ پارسي شعر ايله
عراقي صوتي عراق بوندن مقامات موسيقيدن برمقام اسميدر ومساز
لفظنك مفعولي صوت عراقيدر مرآد بوندن واعظ وشيخدن كلام
مؤثر طلبيدر ❊ جواني بازمي ايد بياد م ❊ يكتلكي كرو كتورر خاطرمه
سماع چنك و دست افشان ساقي ❊ چنك سماعي وساقينك ال
سلكمه سي مرآد بودركه شيخ منحني كلامني استماع و آنك جولاني وسماع
و واعظلك عامدن ال سلكمه سي وشوق ايله تكلمي واسماعي بني جوان
ايدوب سلوك طريقه رغبتم ارتوردي ❊ بمي باقي بده تامست خوش دل ❊
شراب باقي ويرتاكه مست و كوكلي خوش ❊ بياران برفشانم عمر باقي ❊

يا

يارانه صاحبم عمر باقي مراد شراب باقيدن ترغيب عبادت در كه اكا مالك
اولوب و عمل ايله سالك اولوب مست عشق حق واعي الذن خوش
قلب اولان ياران طريقته عمر باقي نثار ايدوب عذاب آخرتدن خلاص
عطا ايدر ❊ بيا ساقي بده رطل كرانم ❊ كل اي ساقي وير بكا طولو قدح
سقاك الله من كاس الدهاقي ❊ الله سني صوارسن طولو جنبا قدن ن
مراد واعظ وشيخ دن كلام مشبع طلبي در واكا دعا ايلمر در وكا سما
دهاقا صبيخه شراب جنت سقيني ايله ❊ دمي با نيك خواهان متفق باش ❊
بر دم ايولك ايله متفق اول ❊ غنيمت دان امور اتفاقي ❊ غنيمت
بيل امور اتفاقيه مراد بودركه ايولك استيلر كه صلحا در انلرك كلامن
استماع وانلر ايله صحبت وانتظام احوال امور اتفاقيه در بوني
غنيمت بيلوب انلر ايله متفق اول و الا فوت ايدوب نادم اولورسن
رعينا العشب في مرعي جماكم ❊ رعينا لفظي نفس متكلم مع الغيردر اوتلاتيجي
بابدن عشب ضم عين وسكون شين ايله يا ش اوتدر و مرعي اوتلاقدر
و حمي قوروردر اويليه معناي مصراع بودركه اوتلاردق يا ش اوتي
سزك قورينكزده اوتلاغنده ❊ حماك الله يا عهد التلاقي ❊ الله سني حفظ
ايليسون اي ملاقات زماني مرآد زمان وصالده ووقت تجلي جمالده
فيضان وافر وجولان متكاثر حاصل اولدوغن ذكر وآنكله ايجون
شكر در بو بيت وصلي ايله متفق اولوب فيض كثير حاصل اولدوغن
بيان ايلديكي من بعد فرقة ايله صحبت سببي ايله فرصت فوت اولدوغن
بيان ايدوب دير ❊ مضت فرص الوصال وما شعرنا ❊ لفظ مضت فعل
ماضي مؤنث در ولفظ فرص ضم فا وفتح را ايله جمع فرصة در وما شعرنا

سيم ور
بنفشه
ايكا كرارن طولو قدح

... استيلرحم
تراكيب فارسيه ده صفت ايله
موصوف اورته سنده
مطابقت رعايتيا
لازم دكلدر يا
رعايت قافيه
ايچون رعايت
اولنمشدر
سنه

تلاقي ايله ارخند كيبا
نفس متكلم باسيدر
سنه

دمي آرد

نفس متکلم مع الغیردر یعنی در معنای مصراع بودر کم وصال فرصتلری کچدی
وبز بلمدک * وانی الآن فی عین الفراق * دخی بن شمدی عین فراقده یم (یعنی اشباعیه در)
مراد بودر که عمردن زمان کچز وقوت بدن وصحبت شیخ ومرشد دار ایکن
وصول الی الله میسر ایدی اول فرصتلری فوت ایدک شمدی عین فراقده
بوز دیو تحزن وتحسر اظهار ایدر * عروس لب جو نیش ای دختر رز *
زیاده کوزل گلمش سن ای اوزم چبوغی قزی * ولی که کرسزاوار طلاقی *
ولی گاه گاه طلاقه لایقسن مراد بودر که خمر تحریم الرچه نسیان
ماسوی الله ایدرز اول جهتدن ایودر لکن عصیان اولوب سلوکه مانع
اولوب وصوله مانع اولدوغیچون طلاقه لایق وفراقه مستحقدر * مسیحای
مجرد را برازد * لفظ برازد ضم با ایله فعل مضارعدر برازیدن لفظندن
که براشمق معناسنه در معنای مصراع بودر که عیسای مجرد علیه السلام
حضرتنه براشور ولایقدر که با خورشید ساز د هم وثاقی * کونش ایله اودزه
هم چارداقلق مراد بودر که اول کمسنه که علایق دنیاویه دن مجرد اولا (نهایت معتبر در)
مکان اعلی آنک مقامی اولمغه لایقدر * نهانی الشیب من وصل الغوانی *
لفظ نهانی فعل ومفعولدر ولفظ الشیب مرفوع فاعلیدر وبو لفظ
فتح شین وسکون یا ایله بیرلک معناسنه در وعذارا جمع عذرادر
بکر معناسنه اولیه معنای مصراع بودر که نهی ایلدی بنی قوجه لق قز
اوغلنلر وصلندن * سوی تقبیل وجه واعتناقی * یوز اوپمکدن و
قول بوینه صالمقدن غیری مراد عذرادن تجلیات آلهیه واسرار
خفیه در بونلرک وصالی کثرت ریاضت استر پیر اولدن اکا قادر
اولمیدم لاجرم بیرلک بنی انلرک وصلندن منع ایلدی یعنی اه شمدیک

بعض

یا زخطا در

اعتناقی جورده کی یای تکلم
وتحریر اشباعیه روعق
جائز در

بعض تلذذه ومقاربه یه قادر دیر * دموعی بعدکم لا تحقروها *
دموع جمع دمعدر که کوزیاشی معناسنه ولا تحقروا لفظی اکیجی
بابدن نهی حاضر در ومؤنث ضمیری دموعه راجعدر معنای مصراع
بودر که بنم کوزم یاشلرین سزدن یعنی کتدوکلکزدن صکره حوار لق
کورمک * فکم بحر عمیق من السواقی * لفظ کم بونده خبریه در تکثیر
مراد در عمیق لفظی جمع مؤنث ماضیدر بحره صفت در کثرت ملاحظه
سی ایله وسواقی جمع ساقیه در که کوچک ارماق معناسنه در اولیه
معنای مصراع بودر که چوق دکز جمع اولور کوچک ارماقلردن مراد
بودر که کوزم یاشنک تاثیری اولور نته که نهر صغیره جمع اولوب بحر
اولور * وصال دوستان روزی ما نیست * دوستلر وصالی بزم
نصیبمز دکلدر * بخوان حافظ غزلهای عراقی * دی ای حافظ عراقی
غزللردن مراد بودر که عراقی که عاشقانه ودرد ناک غزللر سویلر ایدی
چون دوستلر وصالی سکا میسر اولدی عراقی کبی فراقلو غزللر
سویله یا انک غزللرن اوقی که سنک حسب حالک بیانی اولا **بیت**
قصهء مجنون عاشق عشقء فرهاد ووامق * کر اوقنات کوش ایلرسک حسب حال جان ودلما
ولهُ ایضاً سحر با بادمی کفتم حدیث آرزومندی * صباحی یلی ایله
دیدم آرزومندلک سوزنی * بوصلم مژدکانی داد الطاف خداوندی *
یکا وصل مژدهسن ویردی خداونده منسوب لطفلر مراد بودر که
توجه سحری ایله عرض اشتیاق قلدم الطاف آلهیه وصل ایله یکا
مژده ویردی وبعض نسخهده مصراع ثانی بویله واقع اولمشدر خطاب
آمد که واثق شو بالطاف خداوندی * یعنی خطاب روحانی

کلدي که معنا اول خداوندن که منسوب الطائفه، قلم را آن زبان نبود
که سر عشق گوید باز، قلمه اول اول بولندر که عشق سرن دیه کرد
وراء الا حق تقریرست شرح آرزومندي، تقریر حقدن اونه در
یعني حقدن طلب و درآرزومندلک شرحي مراد قلم شرح اشتیاقدن
عاجز ایدوکن بیان و شرح آرزومندي بیچاره ایدوکن ذکردر بیت
سالها گر بنویسیم سخن مشتاقي، ماند از شوق تو صد باب از حکایت باقي
دل اندر زلف لیلي بند و کار از عقل مجنون کن، کوکلکي لیلي زلفنه
باغله و اشیي مجنون عقلندن قیل، که عاشق را زیان دارد مقالات
خردمندي، که عاشقه زیان ایدر عاقللق کلماتي مراد قلبي غیب هویت
معشوقه باغلیوب عملي عاشقانه ایتمک کرک که عاشقه زیان در
عاقلانه کلمات دیکلدر. الا اي یوسف مصري که کردت سلطنت مشغول
الکاه اولاي یوسف مصري که سني سلطنت مشغول قلدي، پدر را باز پرسي
آخر کجا شد مهر فرزندي، باباي صور آخي قنده کتدي یعني نه مرتبه یه
واردي اوغل محبتي مراد یوسف مصري دن نفس درکه سلطنت بدنه
مشغول و مغرور در و بابدن مراد روح درکه نفس محبتي آني ضعیف
ایتمشدر پس نفس آني تذکر ایتمک کرکدر بیت همي گر بد کنند روحم تا سف
ز درد دوري آن نفس یوسف، بسحر غمزه بر نشان دوا بخشید درد انگیز
غمزه و فتان سحري ایله دوا باغشلیجي سن و دردقوبریجي سن بچین زلف
مشک افشان دل آرایي و دلبندي، مشک صاچیجي زلف بوکلمي ایله
کوکل الدیجي سن و کوکل باغلیجي سن مراد خطابدن نفس درکه غمزه دیه
فتان ایله عین عنایت نظران ایدرسه دوا ویر روشه هواسیت ایله نظر

ایدر

ایدرسه مرض قلب ارتوردر و بو تجلیني غیب هویت رائحه سي ایله کوکلمز
آرام ویرر و زلف حسن ظاهره نظر ایدرسه کوکلي باغلر نظم مرحبا اي
سائل فرخنده فال، در بیان نفس خود بشنو مقال، چونکه نفسي
ورزد و راه صلاح، مطمئنه باشد اندر اصطلاح، گر ز تقوي
در مجوري عاق شد، اسم اماره بدان الکلاح شد،
ور میان هر دو ساکن شد کري، عارفان لوامه خوانندش همي
قابل خیرست و شرست و یقین، خیر او مخواه شوال بسرد دین،
جهان پیر رعنا را ترحم در جبلت نیست، جهان پیر رعنانک خلقتنده
ترحم یوقدر، ز مهر او چه مي جویي در و همت چه مي بندي،
آنک محبتندن نه استرسن و همتي آکا نه باغلرسن مراد کرو مخاطبدن
نفس در آکا دیرکه بو دنیا که رعنا در آنک خلقتنده ترحم یوقدر
اندن محبت استمک و همتي آکا باغلمق خطا در بیت
ز دنیاي بي وفا جهان مطلب راحت کز هست، شهد وش قرین زهر و گلش همنشین خار،
درین بازار اگر سودیست با درویش خرسندست، بو بازارده اگر فائده
وار ایسه درویش قانع ایله در خدایا منعم گردان بدرویشي و خرسندي،
یارب بني غني قیل درویشلک ایله و قناعت ایله مراد بودرکه دنیا فائده
سي دکلدر بونده فائده وار ایسه درویش قانعه واردر لاجرم حضرت
حقدن درویشلک و قناعت غناسن استر رباعي
یارب ز دو کون بي نیازم گردان، و ز افسر فقر سرفرازم گردان،
در راه طلب محرم رازم گردان، آن ره که نه سوي تست بازم گردان،
دعاي صبح و آه شب کلید گنج مقصودست، صباح دعاسي و کیجه آهي

مقصود خزینه سنك مفتاحیدر ۰ بدین راه و روش می رو كه با دلدار
بپیوندی ۰ بو یوله بو یورش ایله گیت كه دلداره اولشه سن مراد
دعای سحری و آه لیل وصول الی الله باعث اولوب مقصوده وصول
بونك ایله حصول بولدوغن ذكر ایدر بیت زاد راه عاشقان در دست
روی زرد و آه ۰ راه ازین كونست بسم الله كر دارد عزم راه ۰ همایی
چون تو عالی قدر و حرص استخوان تا كی ۰ ای نجلبین عالی قدر
هما و كمك حرصی نیجه یه دك ۰ دریغ آن سایهٔ دولت كه بر نا اهل افگندی
دریغ اول دولت كولگه سنه كه نا اهل اوزره براقدڭ مراد بودر كه
همایر دن كمك قیبرآتی غذا ایدینور دیرلر لاجرم روح انسانی یه
خطاب ایدوب دیرسنك كبی عالی قدر هما كه اندن حرص حطام
دنیا اولوب دولت و سعادت كولكه سن آنك اوزرنه براقمق خطادر
قدر خود نشناست مسكین آدمی ۰ از فزونی می فتد اندر كمی ۰
بخوبان دل مده حافظ ببین آن بی وفاییها ۰ خوبلره كوكل ویرمه
ای حافظ كور اول بی وفالقلری ۰ كه با خوارزمیان كردند تركان سمرقندی
كه خوارزم شهری خلقنه اتدلر سمرقند سپاهیلری مراد بونلر انلری یغما
ایتدیلر پس ترك و محبوب بی وفا اولور انلره كوكل ویرمك خطا اولور
بعض نسخه ده تخلص بیتی بو واقع اولمش ۰ شعر حافظ شیرازی می رقصند و
می نازند ۰ حافظ شیرازی شعری ایله رقص ایدرلر و صالنورلر
سیه چشمان كشمیری و تركان سمرقندی ۰ كشمیر مملكتنك قره كوزلو
لولری و سمرقندڭ محبوبلری مراد كند و شعرینك موجب ذوق و شوق
اولوب سائر ممالكده شهرتن ذكر و آنوكیچون شكر ایدر ولە ایضاً

ساقیا

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

ساقیا سایه ابرست و بهار و لب جوی ۰ ای ساقی بولت كولگه سی
ای ساقی بولت كولگه سی در و بهار در و ارماق كنارید ر می لكو یم چه
كن از اهل دلی خود تو بگوی ۰ بن دیمزم سن ایله اگر اهل دل ایسڭ
سن سویله مراد بودر كه شیخه خطاب و سزا ایدوب دیر محل استراحت
و اعتدال مزاج و فرح موجبی اولدوغی وقتده سندن عشق الهی
نوشنه رغبت بزدن عمری عبادته صرف ایتمك گرك بونی بن دیمك
لازم دكل سن صاحب دل ایسڭ كندڭ دی بیت زاهد افضل
بهارست ره زهد مپوی ۰ جز پی عشق و رخ یار و لب جوی مجوی ۰
جوی بگیر نكی ازین نقش نمی آید خیز ۰ یك رنكلك فتوسی بو نقشدن
كلمز قالق ۰ دلق آلودهٔ صوفی بمی ناب بشوی ۰ صوفینك ملوث
خرقه سن صافی شراب ایله یو مراد كروه شیخه خطابدر كه دیرسنكز كه
دعوای صلاح ایدرلر اما سالك او كیسدن اتحاد صورت و معنی تحصیل
اتمشلر در انلرڭ خرقهٔ وجودن عشق الهی رنكیله تطهیر ایدوب
اهل الطریقت كسوتنده قلمق كرك بیت در دل خود چو لبسی نقش
كدورت داری ۰ باده صافی كن و جرعی تو ازان قلب بشوی ۰
سفلهٔ طبیعت جهان بر كرمش تكیه مكن ۰ دنی طبعدر جهانڭ آنك
كرمنه اعتماد ایتمه ای جهان دیده ثبات از قدم سفله مجوی ۰ ای
جهانی كورمش كیشی دنی قدمندن ثبات استمه مراد منظومدن
ظاهر در كه دنیا دن و بهر دنیدن كرم رجا ایتمك خطادر بیت
كر بود حاجت تو بیش كزیمی ببر شاه ۰ حاجت خویش تو هر كز لشكیان مجوی
كوش بكشای كه بلبل بفغان می كوید ۰ قولاق آچ كه بلبل فغان ایله دیر

خواجه تقصیر مزما کل توفیق بیوی . الی خواجه تقصیر بیورمه توفیق
کلمن فوق مراد بودر که بلبل طرتنک فریادی دیمزی بودر که ابهال
امحبوب توفیق استشمام ایدروب موقوف اولمق کرکدر سن بیت
دلرابک کره از طره دو مشکین بکشا ی . که هزاران دل دیوانه ببند بوزاره بوی
دو نصیحت کنمت بشنو و صد کنج ببر . ایکی نصیحت ایدرم بن سکا
ایشت و بیوز خزینه ایلت . از در عیش درآی و بره عیب مپوی
عیشک قپوسندن کیر عیب یولنه یله مراد بودر که ایکی نصیحت که حورث
ثواب کیز دربری عشق الهی قپوسندن داخل اولاسن بری بودر
که عیب یولنه کتمیه سن بو پندی قبول قل که مهذب و شاب اولاسن
یک نصیحت کنمت تا که شوی پاک نژاد . بیرکس اول تودما عنت زمی خم و سبوی
روی جانان طلبی آینه را قابل ساز . جانانک یوزین استرسن
قابل آینه دوز . ورنه هرکز کل و نسرین ندمد ز آهن و روی
یوخسه هرکز کل و نسرین بتمز دمردن و توجدن مراد استعداد شرط
ایدوکن بیاندر پس مشاهده یه صفای قلب کرک نیتکه کیم کل و نسرین
بتمکه طپراق کرک بیت کر بخواهی شود ذکر خداموش جان .
در حود ذکر خداکن سخن غیر مکوی . کفتی از حافظ ما بوی ریا می آید
دیدک بزم حافظمزدن ریا قوخوسی کلور آفرین بر نفست باد که خوش
بردی بوی . آفرین سنک نفسکه اولسون که خوش قوخودی بیلدک مراد
سلف صالحین مسلکنه سلوک در انلره کندولره ریا نسبت ایدن
نه تحسین ایدوب ایو بیلدک بنی دیرلر ایمش بیت چون ریا احتقا ثبت
نداند هرکس . آفرین بر دل انکس که بیابد ان بوی . وله ایضا

سلام

فاعلاتن مفاعلن فعلن

سلام الله ما کر اللیالی . لفظ سلام لفظا مرفوع مبتدا در معنا فدر
جلاله یه و حرف ما مادامه در و لفظ کر فعل ماضیدر اوکی بادن
لازم و متوری استعمال اولنور بونده لازمدر و لفظ اللیالی آنک
فاعلیدر معنا یی مصراع بودر که اللهک سلامی اولسون مادام که کیجه لر دونر
وجاوبت المثانی والمثالی . جاوبت فعل ماضی مؤنثدر مجاوبه دن
جوابلشمک معناسنه و لفظ المثانی آنک فاعلیدر مثانی دخی جمع
مثنی در که بونده ایکی تیلتوسا ز معناسنه در و لفظ المثالی معطوفدر
الکا و مثالی اصلده مثالث ایدی یا حرفنا دن ابدال اولنمشدر و مثالث
دخی جمع مثلث در که بونده اوچ قیلتوسا ز معناسنه در و لیه معنای
مصراع بودر که دخی مادام که جوابلشور ایکی قللو و اوچ قللو سازلر
علی وادی الاراک و من علیها . لفظ علی حرف جر در مجرور یله مجرورفه
متعلق اولوب محلا مرفوع خبری در مبتدانک یعنی اللهک سلامی
دائما اراک درسی اوزرینه و آنک اوزرینده اولانه اولسون
ودار باللوی فوق الرمالی . لفظ دار معطوفدر وادی لفظنه
و لفظ لوی قمر ایله قومدن بوقری طاغ بولنه دیرلر و رمال جمع رمل در
قوم معناسنه معنای مصراع بودر که دخی اول اوه اولسون که قومدن
یوقری طاغ بولنمزه در مراد بودر که خواجه حافظک بر بار عزیزی
حج بیت الله و زیارت رسول الله صلی الله علیه و سلم عزم ایدوب کتمش ایمش
آکا دعا ایتمک قصد ایدوب اول رسول الله حضرتنک دیارینه و کندو یه
و دارینه سلام ایدوب اندنصکره اول یار ایچون کلام ایدر غزل
سلام بالشهور و باللیالی . وما تر السنین علی التوالی .

اراک مسواک اغاجیدر

مختار صحاحده ولوی الرمل
منقطعه و هو
الجدد مبالرمل اویله
لفظ فوق الرمال تبیین
مانع الغبن اولور
منه
الرمالی دیکی یاسنرده ینک
اشباع عندنده متولددر
منه

علی بدر الدجی خیر البرایا • محمد مصطفی مولی الموالی • شفیع الخلق در روز قیامت
بنی جا رتبه اعلی الکمالی • خداوندا زبانم را بفضلت • مدار از ذکر او یک لحظه خالی
مرا لکس را کر او باشد شفیعش • قرین اوست فضل لایزالی •
چو با جنبش دل و جان مجتمع گشت • چه باکم دیگر از آشفته حالی • اگر فضلش
شفیع ما نگشتی • چه کردی شاه بیدی لاابالی • دعاگوی غریبان جهانم •
جهان غریبلرینک دعاجیسی یم • وادعو بالتواتر والتوالی • دعا
ایدرین بری بری اردنجه مراد اول یار غربته گتدی و بنم عادتم غریبلره
دعا در دیوب عموم تحتنده آنی درج ایدر • بهر منزل که روی آرد خدایا •
هر منزله که توجه ایدر یا ربی • نگهدارش بلطف لایزالی • صقله آنی
لطف لایزالی ایله مراد اول یاره بخصوصه دعا در بیت چون یوللدک
سفره لطف خدا یارک اولا • بخت همراه و دعا قافله سالارک اولا •
منال ای دل که در زنجیر زلفش • اینکله ای کوکل که آنک زلفی زنجیرنده
همه جمعیت آشفته حالی • دوکلی جمعیت در قریشوق حاللولق
مراد بودر که آنک تعلقی اگر چه بحسب الظاهر پریشانلق در اما
فی الحقیقه جمعیت خاطر در بیت یافتی جمعیت خاطر دل هر جا بیم
گر زنهانی در وی آن زلف پریشان احوالی • اموت صبابة یالیت شعری •
لفظ اموت لفظ متکلم وحده در حات یموت دن یعنی اولکی یا بدن انتقال
اولینجه و لفظ صبابة تمیزیه اوزره منصوبدر که عشق واشتیاق
معناسنه در و یا حرف ندا در منادی مقدر در و لیت حرف در حروف
مشبهة بالفعل دن شعر کسر شین ایله بلمک معناسنه در و یا متکلم مضاف در
معنای مصراع بودر که اولرن عشق واشتیاقدن جهتدن نولیدی یا علم

اولیدی

٢٤٧

اولیدی • متی یقطع البشیر عن الوصالی • متی ظرف زماندر یقطع
فعل ماضیدر لفظ البشیر آنک فاعلیدر و عن مجرور ایله آنکا متعلقدر
اولیسه معنای مصراع بودر که نه زمانده سویلیر یعنی خبر ویرر مژده جی وصالدن
مراد فرط اشتیاقنی بیان و مژده جی خبرینه انتظارینی ذکر در آنو گیجون
فاء تفریعیه ایله دیر • بحبک راحتی فی کل حین • سنک محبتک بنم
راحتمدر هر حینده • وذکرک مونسی فی کل حالی • سنک ذکرک بنم مونسمدر
هر بر حالمده مراد مخاطبدن اول یاردر رباعی کلی بحبک مستهام مولع •
والیک طرف توجهی منطلع • سوی جمالک لایروق لناظری •
بغیر ذکرک لا یلذ المسمع • سویدای دل من تا قیامت • بنم کوکلمک
قره نقطه سی قیامته دک • مباد از شور و سودای تو خالی • اولمسون
سنک فتنه و سوداکدن خالی مراد آنک محبتنک دوامن طلبدر
من همی خواهم دوام درد او • تا که یادش در زبان و دل بود •
کی یابم وصال چون تو شاهی • قنده بولم سنک کبی شاهک وصالنی
من بدنام و رند لاابالی • بن بدنام و رند لاابالی مراد بنم ایله سنک
اورتکده مناسبت یوق که سنک وصالک طلب ایدم دیمکدر بیت
ذره هر چند فقیرست و حقیرست و صغیر • لیک خورشید نگردد ز وصالش دلگیر •
زخطت صد جمال دیگر افزود • خطدن سنک یوز جمال دخی
ارتدی • که عمرت باد صد سال جلالی • که عمرک اولسون یوز جلالی
ییلی یعنی سلطان جلال الدوله ملکشاه سلجوقی زمانندن اعتبار اولنان
تاریخ اعتباریله عمرک یوز ییل اولسون مراداندن حفظ کلکه وکندی
محبت و جمال آرتمش آنی حکایه در اما بحسب الظاهر خطک کلمکله

لفظ ارزنفرود وبوندن
لا رفدر مشعر ی
دکلدر
منه

جمالک زیاده اولدیغی دیر بیت از خط نباید که شوی دلبرا حزین ·
خط نیز هم مقدمهٔ حسن دیگرست · بدان نقاش قدرت آفرین باد
اول قدرت نقاشنه آفرین اولسون · که گرد مه کشد خط هلالی ·
که آیک اطرافنه چکر هلالی خط مراد خط مکتوب مناسبتی ایله خط
محبوب وصفدر و آنک سببی ایله قلم قدرتی توصیف و تحسین در
که آیک یوز اطرافنه هلالی خط یازر · توقعی باید که باشی ورنه
سهلست · سن اولمق گرکسن والا اسا ندر زیان مایهٔ جاهی
ومالی · منصب ومال سرمایه‌سی زیانی مراد بودر که منصب ومال
زیانی چوق دکلدر همان تک جانان حاصل اولسون بیت
مراد جانم از عالم تو بودی · ترا چون یافتم دیگر چه جویم ·
خدا داند که حافظ را غرض چیست · الله بیلور که حافظک غرضی
نه در · وعلم الله حسبی من سؤالی · اللهک علمی یتر بنم سؤالمدن
مراد ابراهیم علیه السلام طریقته اتباع درکه نمرود آنی آتشه اتدقده
هواده آتشه اتلوب کیدرکن جبرائیل علیه السلام کلوب الک حاجة یا
ابراهیم یعنی احتیاجک وارمیدر یا ابراهیم دیوب اول دخی اما الیک
فلا واما الی الله فنعم یعنی اما سکا احتیاجم یوقدر اما اللهه واردر
دیوب جبرائیل علیه السلام دخی لما لا تسئله دیوب یعنی نیچون اللهه
سؤال اتمزسن دیوب اول دخی حسبی من سؤالی علمه بحالی
دیمش یعنی اول بنم حالمی بیلمک بکا سؤال یتر دیمشدر خواجه حافظک
دیدوکی دخی اول مضموندر وخلاصهٔ مراد بنم غرضم وصول الی الله در
وبو غرضم اول حضرته معلومدر لاجرم که آنک علمی بکا کافیدر بندن

سؤاله

مفعولن مفعولن مفعولن مفعولن

سؤاله حاجت یوقدر ولة ایضًا سلامی چو بوی خوش آشنایی ·
بر سلام آشنالق خوش قوخوسی کبی بدان مردم دیدهٔ روشنایی ·
اول روشنالق کوزینک ببکنه مراد بوندن شیخ طریقت درکه
روشنالق کوزینک ببکی مثابه‌سنده درکه مرایای حق کورمک
آنک ایله اولور · درودی چو نور دل پارسایان · بر اسنک زاهد
لرک کوکلی نوری کبی · بدان شمع خلوتگه پارسایی · اول زاهدلک
خلوتگاهنک شمعنه مراد ذکر و بوندن شیخ طریقت درکه زاهدلرک
کوکلی نوری کبی در وزهد خلوتگاهنک شمعیدر لاجرم الکا سلام
و تحیت ارسال ایدوب دیر نمی بینم از همدمان هیچ بر جای ·
کورمزم مصاحبلردن هیچ بیرنده · دلم خون شد از غصه ساقی کجایی ·
کوکلم قان اولدی غصه‌دن ای ساقی قنده سن مراد بودر که
صوفیلر ثابت قدم اولمدیلر اول غصه‌دن کوکلم قان اولدی ای
شیخ قنده سن دیو شیخ طریقته ندا ایدر · همی صوفی افکن کجا میفروشند ·
صوفی دوشورجی شراب قنده صاتارلر · که درتابم از دست زهد ریایی ·
که حرارتده یم ریایی زهددن مراد صوفیلر ریا ایله زهد ایدرلر
اول جهتدن انفعالده یم شول عشق الهی که صوفی بی یعقوب مست
ایدیجی اولا قنده در آنی ایچورکه بونلری مست و بیخود ایدوب ریادن
قورتره · رفیقان چنان عهد صحبت شکستند · یولداشلر
شویله صحبت عهدینی صیدیلر · که گویی نبود ست خود آشنایی ·
که گویا اولمشدر آشنالق مراد بودر که صوفیلر عهد طریقتی
صیوب دنیایه برو جاهلره مایل اولدیلر که گویا هیچ اهل طریقتدن

اولمیوب سلوك اتمدیلر و سالك اولانه پند بودر كه دیر كوی مغان رخ
مكردان كه انجا · مغان محلّه سندن بوز دوندرمه كه اندهٔ فروشند
مفتاح مشكل كشایی · حتی مشكل آجیجیلو مفتاحدن
مراد سلوك طریقت اوزره مستمر اول كه مشكلات كشفی سكا میسّر
اولوب جهان فانی و جهتندن اعراض و عالم باقی جهتنه متوجّه اولكسن
عروس جهان كرجه درحد حسنست · جهان كلنی كرچه حسد
حسنده در ز حد همی برد شیوه بی وفایی · حدّدن التر
بی وفالوق شیوه سن مراد صوفیلره پند در كه طریقت ترك ایدوب
طلب دنیاده اولمك كه دنیا اگرچه حسن حدّنده در اما بی وفالغی
حدّدن بیروندر · دل خسته من كرش همتی هست · نخواهد ز سنكین دلان مومیایی
كوكلمك اگر همتی وار ایسه · نخواهد ز سنكین دلان مومیایی
استمز طاش كوكللولردن بر مومیا مراد شول كوكلدر كه عالی همت
اوله مرضی وار ایسه دخی قساوت قلبی اولان اهل دنیادن علاج
استمز دیمكدر · بیا موزت كیمیای سعادت · سكا كه اوكردیم
كیمیای سعادت · ز همصحبت بد جدایی جدایی · یرمز مصحبتندن
جدالق جدالق مراد بودر كه كیمیای سعادت یرمزدن انقطاعدر دیمكدر
بكوش بهوش بشنو نكته ز حزب · اگر داری خرد دستور خود ساز ·
همیشه ناتوانی ای برادر · مشو با هشت كس همراه و دمساز ·
حسود و بی وفا نادان و ظالم · بخیل و كاذب و نا اهل و غمّاز ·
مرا گر تو بگذاری ای نفس طامع · بسی اگر سن قورسك ای
طمعكار نفس بسی پادشاهی كنم در گدایی · چوق پادشاهلق

ایدم

ایدم گدالقده مراد گدالقده پادشاهلق وار در نفس طمعكاردن خلاص اولمغه
كوشه خالی و بانك غلغل در درست · هر كه قانع شد بخشك و تر شه بحر و بر ست
مكن حافظ از جور دوران شكایت · ای حافظ دوران جورندن
شكایت · چه دانی تو ای بنده كار خدایی · نه بیلورسن ای قول
سن اللهه منسوب ایشی مراد دوراندن صادر اولان افعال
تقدیر الٰهی ایله در اندن شكایت ایتمیوب الخیر ما اختاره الله تعالی
دیوب مقتضایه رضا ویروب جرو تسلیم قل دیمكدر · وله ایضاً
سحرگه هاتف میخانه بدولت خواهی · سحر وقتنده بكا میخانه
هاتفی دولت دیلمك ایله دیدیكه گفت باز آی كه دیرینه این دركاهی
دیدی كه گل كه بو دركاهك اسكیسی سن مراد بودر كه خانقاهك
هاتف غیبی سحر وقتنده بكا ندا ایدوب دیدیكه گل كه بو دركاه الٰهی
قدیمیسن · همچو جم جرعهٔ ما كش كه ز سر ملكوت · جم كبی بزم
قدحمزدن ایچ كه ملكوت سرّندن · بر تو جام جهان بین دهدت آگاهی
جام جهان بین خیاسی سكا خبر دارلق ویره مراد بودر كه هاتف غیبك
پندی بو اولدی كه سلطان طریقتك بقیه عشق الٰهی نوش
ایت كه ملكوت سرّندن سكا قلب صافی خبر دارلق ویره · بیت
چون عاشق روی خوش آن بدر تمامی · یك جرعه تصدق طلب از
ساقی جامی · بر در میكده رندان قلندر باشند · میخانه قپوسی
اوزره قلندر رندلر اولورلر كه ستانند و دهند افسر شاهنشاهی
كه آلورلر و ویررلر شاهنشاهلق تاجنی مراد خانقاه قپوسنده

فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

محرمك
بو حوضلردن خلاص اولمش اولور از
كشی اولمغه كركر عز ایله ممتاز

مخلص مجردلرکه اولورلرکه اولو پادشاهلق تاجنی برکمسه دن آلورلر
برکمسه یه ویررلر یعنی که عالمده متصرفلردر شول مرتبه ده که سلطنت
عزل ونصبه قادرلردر بیت همیشه گنجی چو ویرانه لرده گزلرلر
سن ای عزیز صفتین خور بقمه درویشه ٭ خشت زیر سر و بر
تارک هفت اختر پای ٭ کوزیج باش آلتنده ویدی یلدز دیه
سی اوزره ایاق ٭ دست قدرت نگر و منصب صاحب جاهی ٭
قدرت الن کور وصاحب منصبن منصبنی مراد اول مخلص مجرد
لری وصف درکه دیر ظاهرا باشلری آلتنده کرپیچ که آنی بعید تورلر
ومعنی جهتندن کواکب سبعه سیاره یعنی افلاک سبعه دیه سی
اوزره ایاقلری قدرت بو قدرت ومنصب ودولت بودر
نظر قل کور دیمکدر بیت سلطان هر دو کون دو عالم گدایی تست
در ملک فقر شاه نشانی چه کو بیت ٭ سر ما و در میخانه که طرف
بامش ٭ بزم باشمز ومیخانه قپوسی کراول میخانه طامنک کناریله
بفلک برشد و دیوار ربدین کوتاهی ٭ فلک اوزره اولمش ودیوار
بو الچقلق ایله مراد بودر که بزم باشمز دن خانقاه قپوسی اوزره در
وخانقاهک طامنک کناری هم یوزینه فلک اوزریجقدر
اگرچه بحسب الظاهر دیوارلری الچقدر یا گدایان درمیکده ای
سالک راه ٭ میخانه قپوسی گدالری ایله ای سالک طریق
با دب باش اگر ازسر خدا آگاهی ٭ ادب ایله اول اگر سر حقدن
خبردار ایسک مراد سالک طریقته پند در که خانقاه فقراسی

ایله

ایله ادب ایله اوطوغ کرک که انلر معززدر حضرت آتیه در بیت
مظهر ذات وصفت آدم وعالم بلند ٭ جام جم راکه شنیدی دل آدم بلند ٭
اگرت سلطنت فقر ببخشند ای دل ٭ اگرسکا فقر سلطنتنی
بغشلرلرایسه ای کوکل ٭ کمترین ملک تو از ماه بود تا ماهی ٭
سنک ملککا الچغی آیدن بالغه دک اولور مراد طریقت فقراسی
نقرتمی اگرسکا ویریلورایسه ادنی ملکک عالم ثابت ده اولور دیمکدر
قطع این مرحله بی همرهی خضر مکن ٭ بو کوچ قطعنی خضر
یولداشلغنسز اتمه ظلماتست بترس از خطر گمراهی ٭ ظلمات
واردر قورق آزمق خطرندن مراد بودر که سلوک طریقتی شیخ
مرشدسز اتمه که ظلمات وعقبات واردر ضلالدن صقن
وبعض نسخه ده بو بیت بریلو بو بیت واقع اولمشدر ٭ گذرت
بر ظلماتست بجو خضر وش ٭ سنک اوغرنک ظلماته دراسته
برخضر پی پی که درین مرحله بسیار بود گمراهی ٭ که بوکوجده
چوق اولور آزمق مراد بوندن بیت سابق گبیدر ٭ تو در فقر
نداری زدن از دست مده ٭ سن فقر قپوسن اوزمق بلمه سن
الدن قومه ٭ مسند خواجگی و مجلس تورانشاهی ٭ وزیرلک
تکیه گاهین وتورانشاهه منسوب مجلسی مراد اهل تنبیه فقر
طریقن اختیار ایدنه مزدیمکدر بیت چو عاشق راجفا باید کشیدن ٭
نشانند اهل نازاین کار کردن ٭ وبعض نسخه ده بو بیت بدلنه
بو بیت واقع اولمش در بکر اینده جمیلست وکنون می باید ٭
که بکری کوزل در وشمدی گرکدر کوشوارش زدر و دانه یو تورانشاهی

آنک کوبه‌سی تورانشاهه منسوب الجوزانه دن مراد بودر که فکرم
بکری قولاغنه تورانشاه الجوسی و کوهری کوبه‌سی اولمغه لایقدر دیمکدر
حافظ خام طمع شرمی ازین قصه بدار * ای طامع طمع خام حافظ بو قصه‌دن اوتان
عملت چیست که مزد دو جهان می‌خواهی * عملک نه در که ایکی جهان
ثواب و اجرتن استرسن مراد بودر که شاه حقیقت عفوین و شاه
مجاز عطاسن استمک ایکی جهان اجرتن استمکدر نیچه عملک واردر
که بوکا استحقاقک اوله **وله ایضاً** سینه مالامال دردست
ای دریغا مرهمی * سینه درد ایله طلودر ای دریغا بر مرهم دل ز تنهایی
بجان آمد خدا را همدمی * کوکلم یالکزلقدن جانه طلدی یازق بر مصاحب
مراد درد تنه درمان و بر رفیق طریق طلبیدر **بیت** جز دمی باقی نماند
از عمر کو عیسی دمی * تا بشادی بگذرد از عمر ما باد دمی * چشم آسایش
که دارد از سپهر تیز رو * راحتلق کوزین کم دوتر تیز کیدیجی فلکدن
ساقیا جامی بیار و رنا بیاسایم دمی * ای ساقی بر قدح کتور تا دکلنم
بر دم مراد بودر که فلکدن راحتلق امیدی اتمک اولماز ای شیخ تعالی بر
صفای خاطر و حضور قلب بر که تا دکلنم و راحت اولم بر دم
بیت دردم دردی نماند از مرهم پیکان او * ای دریغا کر رسیدی
سینه را هم مرهمی * خیز تا خاطر بدان ترک سمرقندی دهیم * قالق
تا خاطری اول سمرقندی محبوبه ویره‌لم کز نسیمش بوی جوی مولیان آید
همی * که انک یلیندن مولیان ارماغی قوقوسی کلور مراد بودر که
مشغول محبوب حقیقی‌یه کوکل ویره‌لم که آنک نسیمندن عالم ارواح
قوقوسی کله و بو مصراع رودکی نفرسن احمد نام پادشاهی بخارایه

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

کتمکه

کتمکه ترغیب ایدوکی غزلک مطلعنه قریبدر که بودر **بیت**
باد جوی مولیان آید همی * بوی یار مهربان آید همی * لاجرم ترغیب
جانب الهیه کرک **بیت** کر قصد کنی بکوی او باید کرد * ور آب خوری
ز جوی او باید خورد * زیرکی را کفتم این احوال بین خندید و کفت
بس زیرکه دیدم بو احوالی کور کوکردی و دیدی صعب روزی بوالعجب
کار و بار عالمی * بر متفطن کون بر عجیبی چوق ایشی بر بیرنیان
عالم مراد بودر که احوال عشقی کوردیدم اول دخی عشق بویله مشکل
اولور دیدی **بیت** کرچه دورست از نظر در دل خیالش همدمست
مونس دل چون خیال او بود نبود غمی * سوختم در چاه صبر
از بهر آن شمع چکل * یاندم صبر قیوسنده اول چکل شمعی ایچون
شاه ترکان غافلست از حال ما کو رستمی * ترکلرک شاهی غافلدر
بزم حالمزدن قنی بر رستم مراد بودر که صبر و ریاضت قیوسنده
یاندم افراسیاب کبی ترکلرک شاهی یعنی شیخ ناقص بزم حالمزدن
غافلدر قنی بر رستم صفت پهلوان طریقت که بزی بو چاهدن خلاص
ایدوب جاه وصله اتصال ایده **بیت** بر در قصر جلالش نیست
دربانی و لیک * منزل سلطان نباشد جای هر نامحرمی *
در طریق عشقبازی امن و آسایش بلاست * عشقبازلق
طریقنده امن و راحتلق بلادر * ریش باد آن دل که با درد تو
خواهد مرهمی * یاره اولسون اول کوکل که سنک دردک ایله
بر مرهم استیه مراد بودر که شول کمسه که عاشقدر آنکا امتی

وراحتی بلا ومحنت در پس شول الوکلی که ار دوست ایله مرهم استیوب
بلادن یچه مجروح اولمغه لایقدر آنوکچون دیر اهل کام وناز را در کوی
رندی راه نیست ٭ اهل مراده ونازه رندلک محلنده یول یوقدر
ره روی باید جهان سوزی نه خامی بی غمی ٭ سالک گرک جهانی یچی
یعنی کثیر الحرارة خام وغمسز دکل ایدی بودر که مراد طریق سالک
اولان مراد نفسی ونازی ترک ایدوب صاحب حرارت واهل غم و
محنت اولمق گرک بیت جمله تن را چون نعم دنیایی دون بر تنت
نان ٭ غصه یارم همی باید که باشم بی غمی ٭ آدمی در عالم خاکی
نمی آید بدست ٭ بر آدم خاکه منسوب عالمده اله گلمز ٭ عالمی
دیگر بباید ساخت وزنو آدمی ٭ بر عالم دخی دوزمک گرک
ویکیدن بر آدم مراد بو عالمده بر آدم که بهموم ونجوم اولا
بولنمز مگر حق تعالی بر عالم دخی ایجاد ایدوب بر آدم دخی خلق
ایلیه دیگر غزل منسوخ شد مروت ومعدوم شد وفا ٭ وز هر دو
نام ماند چو سیمرغ وکیمیا ٭ شد راستی خیانت وشد زیرکی سفه
شد دوستی عداوت وشد مردمی جفا ٭ کشته است ناز
کونه همه رسمها بی خلوح ٭ زین عالم برحفته وکرد دون بی وفا ٭
هر عاقلی بزاویه گشته ممتحن ٭ هر فاضلی بداهیه گشته مبتلا ٭
دیوانه را کسی نشناسد زهوشیار ٭ بیگانه را کسی نگزیند
ز آشنا ٭ گریه حافظ چه سنجد پیش استغنای عشق ٭
حافظ آغلمه سنک نه وزنی وار در عشق استغناسی اوکنده

که

که اندرین طوفان نماید هفت دریا شبنمی ٭ که بو طوفانده
کورینور یدی دکز بر چه مراد بودر که حضرت حقک استغناسنه
نسبت حافظ آغلمه سنک هیچ وزنی وقدری یوقدر زیرا
طوفان استغنای الهی یه نظر یدی دکز بر قطره کورینور
بیت بحر عمان اگر چه شد محیط جسم موج ٭ لیک بجوش می
کند از بحر رحمت شبنمی ٭ وله ایضاً ساقیا بیا که شد قدح
لاله پر زمی ٭ ایا ساقی گل که لاله قدحی طولدی شرابدن طامات
تا بچند وخرافات تا بکی ٭ بزم رسم وعادات تغز نیجه یه دک و
خرده مرده اعتبار ... نیجه دک مراد قدح لاله دن وجودات نیدر
وآنک طولمسی دخی ... کرمکه قابل اولمیوب عام اولمسیدر
خلاصه مراد علم ظاهر اهلنک شیخ طریقة ارث دایچون نداسی
در که دیرایا شیخ گل بزه سنکدن کر و ارث دطریقت فلکه وجود
پیمانه سی طولدی وعمر پیمانه آخر اولدی نیجه یه دک بو عرف و
افنا قانمز وجوجر موج اعتبار ایتمز ٭ بگذر ز کبر وناز که دیده است
روزگار ٭ کج کبردن ونازدن گذر کوردی روزگار
چین قبای قیصر وترک کلاه کی ٭ قیصر قفتانی دورشینی
وکی کلاهی ترکنی مراد بو در که دنیایه مغرور اولوب تکبر و
تعزز ایتمه که زمانه قیصر رومک قفتانی دورلدوکن وکی
نام پادشاهک کلاهی ترکنی کوردی بیت از خروش
کوس شاهان این ندا آمد بگوش ٭ کین سرا هر پادشاهی را نوبت
هشیار شو که مرغ سحر مست گشت هان ٭ آیل که سحر قوشی

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن

می رسد

بست اولدي غافل اولمه بيدار شو كه خواب عدم در بيست يعني
اويان كه عدم اويقوسي آرديجه در يعني مراد غفلتك باشنه جمع
ايدوب سحرخيز اول كه بلبل سحرخيز نيست حق اولوب غافلدن
در و غفلتدن اويان كه الموت نوم ثقيل دو جنبيه عدم و موت
اويقوسي اردجه در ديمكلدر بيت تو طول امل مي كني در جهان
اجل در قفايت تو غافل از آن خوش تازكانه مي جچي اي شاخ
نو بهار خوش تازكانه صبا النور سن اي يكي بهار بوداغي
كه آشفتكي مبادت از آسيب باد دي كه قيش هورش اوليح
اولمسون سكا كوزللي فتنه سندن قرآد اگرچه دعادر
اما في الحقيقه بر بهارك بر خزاني و كوزللك زوالي وار
ايدوكن بيان ايدر بيت بهار باغ اگرچه لطيف و رنكينست ولي
چه سود كه باد خزان در پي اوست بر مهر چرخ و شيوهء
او اعتماد نيست چرخك محبتنه و آنك شيوه سنه اعتماد
يوقدر اي واي بر كسي كه شد امين ز مكر وي فرياد و آفرين
بر كمسه يه كه امين اولدي آنك مكرندن مراد بودر كه يعني بكمه لره
چرخك مهر و محبت و مساعدهء دولت كوسترر و انلر اكثر فريفته
اولوب يعني الدنورلر فكر عاقبتدن و عمل آخرتدن محروم قلورلر
آفرين اول كمسه يه كه آنك مساعده سنه الدنميوب مكرندن امين
اولا بيت دولت ال ويروب سكا اوستكه دونديكي فلك
جانكه ال صونمه در حيفم سبو وريام حبابا فردا شراب كوثر و
حور از براي ماست يارين كوثر شرابي و حور بزم ايچوندر

امروز

[illegible]

امروز نيز ساقئ مه روي و جام مي بوكون دخي آي يوزلو ساقئ
و شراب قدح مراد بودر كه بو كونده آي يوزلو شيخ طريقت و محل
عشق حق اولان قلب بزم در لاجرم عمل صالح ان الله لا يضيع
اجر المحسنين حكمنجه امارت ثواب آخرت و باعث شراب كوثر
و حور و صحبت در بيت آنكس كه موفق شده با خير و عبادت
داند كه رسد عاقبة الامر برحمت باد صبا ز عهد صبا ياد مي كند
صبا يلي اوغلانلق زمانن اكدر جان دارويي كه غم ببرد
درده اي صبي برجان علاجي كه غم كيدرر ويراي اوغلان بچه
مراد مخاطبدر شيخ جديد در انكا دير نفخهء ربانيه سلط در غيبت
ويردكه رياضت و مجاهده يه تازه همليز اولورلر لاجرم عمل وطاعتي
بنزه ارث دقل و عبادته دلالت ايلكل غزل مظهر ذات و صفت
آدم و عالم بشنيد جام جم را كه شنيدي دل آدم باشد در ره
عشق و فنا باش سليم و تسليم بعد از آن دعوي عشق از تو مسلم باشد
دل كه با عشق و محبت نبود محروم است دل نباشد بيقين خانهء
ماتم باشد صفت بخت بلند است و نشان دولت
دل كه در عقدهء سوداي تو خرم باشد اندرين راه مريدان
طلب ارد كنيد شيخ را داعيهء آن كه مقدم باشد مفتي و صوفي
اگر چند سليمان باشد صوفي صاف يقينست كه اسلم باشد قاسم
از ساقي جان جام لبالب بستان هركرا جام عظيمست معظم باشد
حشمت ميبين و سلطنت طلب كه كه مي برد عظمتي كورمه
و طلب سلطنتي كه الست فرآتش باد دهر و رقش را نبر بر بحي

بلغزانی آنکه هر ورقنی اینرالتنه مراد بودرکه کلاکرچه سلطان کبی تخت
شاخده حسن وجمال وعظمت وجلال کوسترر اما یل آنک هر ورقنی
یره دوشورر خلاصه مراد دولت دنیایه اعتبار جایز دکلدر دیکلدر
مشنو غافل کراین دریای خاموش نکر دست آدمی خوردن فراموش
درده بیاد حاتم طی جام یک من ، وبیر حاتم طی یادینه بر بطمانلق
قدحی تا نامه سیاه بخیلان کنم طی ، تا بخیللرک قره نامه سن
دوره لم مراد اسخیانک بذل همت قل تا که تارک دنیا ومقبل مولی
اولوب بخیللره عرض حاجت اعتبوب انلرک دفترین دوره لم
دیکلدر بیت ای شیخ شهر زوبره لطف کرم حاتم نمرود نام نکونش
نکشت طی ، آنم حیکه دا دحسن ولطافت بارغوان ، اول شراب
ارغوانه حسن ولطافت ویردی بیرون فکند لطف مزاج از رخش بخوی
طشره بر قدی لطف مزاجی آنک یوزندن ترایله مراد بودرکه عشق
آلهی هرکسه استعدادی مقدارنجه اظهار آثار ایدر بیت فیض یابد
هم کس از استاد ، آن قدر که بدارد استعداد ، مشنو بیانه نع
برکر بخدمت چو بند کان ، تکیه کاهی باغ ایلیت که خدمته
قوللر کبی ، ایستاده است سرو وکمر بسته است نی ، دورشیدر
سرو وقوش باغلمشدر قمش مراد بودرکه باغده وارب کورکه
سرو وقمش جماد ایکن ادآم خدمت ایدرلر سرو قایم وقمش قوشاق
باغلمشدر لاجرم انسان صاحب روح وعاقل ایکن خدمتده اولمق
شین عظیم در بعض نسخه ده بو بیت واقع اولمش مشنو که
مطربان چمن راست کرده اند ، ایشت که چمن مطربلری راست

عقل کل آکراوی ... اولدقده صحیح اولمازیکار (منقول)

متوجه اولنمشدر ... حافظ مرحوم ... حاشیه

نقصانلرینه ه اولنمشلردر صح

ایتمشلردر آواز چنك وبربط وطنبور ونای ویل ، چنك وقپوز
وطنبوره ودودك وقمش اوازینی مراد دنیا تا انك بعضی مراقب کبی باش
اکمش وبعضی عریض وبعضی طویلدر وبعضی نحو قدر وان من شی
الا یسبح بحمده ، حسبنجه هر بری ذکر وتسبیح ده آدمی عقل کامل
ایله ذاکر اولمق معقول دکلدر بیت چو هر جماد بیاد حق اسماع کنند
تو هیچو سنك نشینی چکونه آدمی ، حافظ حدیث سحر فریب خوشت
رسید ، ای حافظ سنك سحر آلدیجی خوش سوزك ارشدی
تا حد مصر وچین وباطراف روم وری ، تا مصر وچین حدینه
وروم وری اطرافنه مراد کمندونك کلامینی مدحدر که سحری
الدر یعنی آدمی بیله شیخ ایدر وبوبلیاولان کلام شریف مصر
چین سرحدینه وولایت روم وشهر ری اطرافنه ایرشور وسماع
لایق واقتدایه مستحقدر ولد ایضا شهریست بر ظریفان وز هر طرف
نکاری ، بر شهر در ظریفلر ایله طولو وهر طرفدن بر نکار ، یاران
صلای عشقست کر میکنید کاری ، ای یاران عشق صلاسی در
آرایش ایدرسکز مراد بودرکه شهر سلوك بر شهردرکه ظریفلر ایله
طولودرکه ترك دنیا ایدوب الرزق علی المولی دیوب واسماعت نده
هر بر نکار هر بر طرفده اولوب هر بر طالب بر نه مقید ومبتلا
اولمشدر لاجرم ای دوستلر عشق آلهی یه صلادر اکر سزده
عمل آخرته نیت وار ایسه بیت ما بیم ونیم جانی درعشق خوش
نکاری ، آن هم بباد دادیم دیکر نماند کاری ، چشم جهان
نه بیند زین تازه تر جوانی ، جهان کوزی کورمز بوندن

منقول از علامت منقول

١

تازه لک بر نکیت در دست کس نیفتد زین خوبتر نکاری
کمه نک الند دشمز بوندن خوبرک بر نکار مراد شیخ جدیدیدر ملحج
درکه بونک کبی بر تازه واصل کورلمز واکر کرمز لاجرم بونک صحبتی
نی غنیمت بلمک کرک بیت جز باز عم کشیدن کار دکر نداریم
ازما بجوی دیکر الا خواجه کار و باری جسمی که دیده باشد
از روح آفریده بر جسمی کیم کورمش اوله که روح دل باد دلمش در
زین خاکیان مبادا بر دامنش غباری بو خاکه منسوب اولنلر
دن اولمسون آنک اتکنی اوزره توز مراد بودر که اول شیخ جدید
روح مجسمدر اهل خاکک اتکنه غبار یتشدورمک آفتنی حفظ
اولنمز بیت چون باد در پی او می پویم از جیب و راست
باشد ز کرد راهش یابد رخم غباری بعض نسخه ده بو
بیت واقع اولمش ای روی خوب از گل صد بار نازنین تر
ای دلبر سنک کوزل یوزکدن یوز کره نازنین ترک زین رهگذر
مبادا بر دامن تو غباری بو یولدن اولمسون سنک اتکک
اوزره بر دکین مراد مخاطبدن شیخ جدیددر اکا دیر سنک
وجهک کلدن احسن در بو طریقدن یعنی اهل طریقتدن سنک
اتکک اوزره غبار اولمسون یعنی سالکلر مخالفت ایدوب رنجیده
خاطر اتمسونلر بیت کفتم که درد دل را بر دوست عرضه دارم
ترسم ملول کردد چون بشنود شماری چون من شکسته
را از پیش خود چه رانی یعنی ضمنی کندو اوکدن
نه سورر سن چون غایت توقع بوسیست یا کناری

چون

چون غایت رجا بر اوپمکدر یا بر قوجقدر مراد بودر کم بزیم منکری
و عملده مقصری رد ایتمک لایق دکلدر چون غایت رجاسی انکله ال
وصول دکلدر و انک استعدادی بو قدردر بلکه نهایت غایت توقعی
بر شمه تلذذ در یا مقدمه حصول وصولدر بیت هوی میان
آن ماه چون در خیال ناید ما نیز نی ترد جو هیچ از و کناری
می بیغش است بشتاب وقتی خوشست دریاب شراب جرکسز
در تیز اول بر خوش وقت در دوی سال دکر که دارد امید نوبهاری
بر بیله دخی کیمک وار در نوبهار امیدی مراد بودر که اول شیخ جدید
صحبتنده عشق آلهی خالص در استعجال ایتمک کرک و بر خوش وقتدر
فوت ایتمک کرک و هر وقت زمان بسط اولمز غافل اولمق کرک بیت
وقتت غنیمتی دان چون باد بکذرد سالها هر دم نمی توان یافت
فصل گل و بهاری در بوستان حریفان مانند لاله و گل بوستانده
مصاحبلر لاله و گل کبی هر یک گرفته جامی بر یاد روی یاری
هر بری بر قدح دوتمشلر بر یار یوزی یادینه مراد خانقاهده
صوفیلرکه هر بری بر اسمه مشغول اولمشلردر دیمکدر بیت
در بوستان حریفان خوش حال شد دخوش الحان
هر یک مکرر از ایشان کشته است یک هزاری چون این گره
کشایم وین راز چون نمایم یعنی بو دوکمی آچم و بو رازی نیجه کوسترم
دردی و سخت دردی کاری و صعب کاری بر درد در بر که ادرد
بیرلشی در مشکلاتی مراد مشکلات طریقت حلی صعب و
سرّ آلهی افشاسی مشکل ایدوکن ذکر در بیت

زین سان که من گرفتم یکی کار مشکل و تند · هرگز نمی‌توان یافت یک مرد ذلفکارتر

هر تازه مویی حافظ در دست زلف شوخی · حافظ کیم بر قالی بر شوخ‌لک

زلفی النده در · مشکل توان نشستن در اینچنین دیاری · مشکل

اوتورمق بونک کبی دیارده مراد بودر که حافظ سالک اولوب خانقاه

ده ساکن اولوب کندودن ارادت واختیار مسلوب اولوب اسماء متضاده

یه وصفات متضاده یه ومظاهره یه محل اولوب کثرت کشوره در بودیار

سلوکده اولمق غایتده مشکل ایش **بیت** در کشوری که شاهان هستند

بنده فرمان · چون من گدا در آنجا چون گشت شهریاری ·

وله ایضاً صبا تو نکهت آن زلف مشکبو داری · ای صبا سن اول

مشک قوقولو زلفک خوش قوقوسن دوترسن · بیادگار بمانی که بوی

او داری · تحفه یه بکزرسن که آنک قوقوسن دوترسن مراد بودر که

ای توجه سحری سن اول غیب هویتدن کرایحهٔ طیبه بولمشسن

دلم که گوهر اسرار حسن وعشق درو ست · کونکلم که حسن وعشق

اسراری انده در · توان بدست تو دادن گرش نکو داری · سنک الکه

ویریلک اولور اگر اونی دوترسک مراد بودر که توجه سحری یه دیرقلبی

سکا تسلیم وتابع قلمق اولور اگر اونی دوترسک یعنی جانب حقدن

غیری یه توجه ایتمیوب آنی دخی اول سمته توجیه ایتمزسک · قبای

حسن فروشی ترا برازد وبس · حسن صتمق قباسی سکا

یارشور انجق · که همچو گل همه آیین رنگ وبو داری · که گل کبی رنگ و

قوقو آیینن دوترسن مراد توجه سحری مدح درکه چون اول حضرت

دن رنکده بویی وار در حسن وجمال دعوسن اتمه روا در

دم

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

[illegible]

دم از ممالک خوبی چو آفتاب زدن · نفسی خوبلوق مملکتندن کنش

کبی اورمق · ترا رسد که غلامان ماه رو داری · سکا ایرر یعنی یراشور

کم آی یوزلو قوللرک وار در مراد توجه سحری حسن دعویسن ایلسه

یعنی صاحب حسن وجمالم دیسه یراشور زیرا حواس وقوای روحانیه

ای بنده وتابعلردر · دران شمایل مطبوع هیچ نتوان گفت · اول شمایل

مطبوعه هیچ دیمک اولمز · جز این قدر که رقیبان تندخو داری · بوندن

غیری که هرب خولو رقیبلرک وار در مراد بودر که توجه سحری کم جانب

آلهیدن جذر دار در غایتده خوبدر هیچ عیبی وار در دیمک اولمز مگر

عیبی بودر که نفس وقوای نفسانیه آنک رقیبلری وحصولنه مانعلری در

نوای بلبلت ای گل کجا پسند افتد · بلبل آوازی ای گل سکا نیجه مقبول دوشر

که گوش هوش بمرغان هرزه گو داری · که عقل قولاغن بلجاق سوزلیر

قوشلره دوترسن مراد بونده مخاطبدن نفس در انکا دیر سکا واعظ

وشیخ کلامی نیجه مقبول اولسون که شیاطین انس وجن کلامنه عقل

قولاغن دوترسن · بجرعهٔ تو سرم مست گشت نوشت باد · سنک

بقیه و قدحک ایله باشم مست اولدی سکا نوش اولسون · خود از

کدام خمست این که در سبو داری · عجب کوپدن در بو که دستیده

دوترسن مراد مخاطبدن واعظ وشیخ در انکا دیرسنک بقیه و قدحک

بنی مست ایلدی عجب شیخ طریقتدن در بو وجودک دستیسنده

اولان دیو آنی استحسان واستغراب ایدر · بسرکشی خود ای

سرو جویبار مناز · کندو سرکشلکک ایله ای ارماق سروی نازلنمه

که گر بدو رسی از شرم سر فرو داری · که اگر انکا ایرسک حجابدن

بلکه حسن ولطفی انداز اولوب ... [illegible]

باشنی اشاغه دوترسن یا باشنی اشاغه کتوررسن مراد علو درجه سی
اولان اول حضرت عالیه مشاهده سندن خجالت ایله باشن اشاغه
ایدر دیکلر. دعاشن کفتم وخندان بتر بر لب خجا کفت. اکا دعا ایدیم
کولب مستور دیدک اکر کیستی تو وبا من چه کفت وکو داری. کرکیمک
کرنیم ایله نه دیمک وایچک وار در مراد بوندن استعاره تمثیلیه
طریقی ایله حضرت حقک کمال علوینی وعبدک نهایت دناستنی
بنیان ایدر که براعلی که به برادنی کینی سوز سویلیه اول اعلی که
اکا بطریق التلطف کولرک سن کیم سین که بکا سوز سویلرسن
دیه بو بر عتابدر که لطف آمیزدر لاجرم حضرت حقه بزم دماغ
دخی زیاده ادبی بز غایتده اعلی یه خطاب ایتمک شایسته سنده در
لکن اول حضرت کمال کرمندن رد ایتمز. ز کنج صومعه حافظ
مجوی گوهر عشق. خانقاه بوجاغندن استمه ای حافظ
عشق گوهرینی. قدم برون نه اگر میل جست وجو داری.
ایاغی طشره قو اگر استمک وارامق میلک وار ایسه مراد
بودر که مجرد صومعه بوجاغنده اوتورمق ایله گوهر عشق بولنمز
کندو نفسکی نیکلردن جیقوب کزرسن یا خانقاه نشین اولمقده
نوع ریا وار در اندن جیقوب کمال اخلاص اوزره اولمق کرکسن
یا ملامتیه دن اولمق کرکسن که گوهر عشقی بولاسن بیت
کرت معراج احمد آرزو شد. برون آی از سرای ام هانی.
وله ایضا طفیل هستی عشقند آدمی وپری. عشق هستلکنک
اوینه سبدر آدمی وجن. ارادتی بنما تا سعادتی ببری. بر ارادت

کوستر

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

کوستر تا سعادته ایره سن مراد مخاطبدن نفس دیمکدر اهل نفس
لاجرم اکا دیرشول کمسه کر انده عشق حق وارادت صدقه اولا
متبوع اولورلر انک وجود وقوای روحانیه ونفسانیه اکا
تابع اولورلر پس ارادت صادقه وعشق حق کوستر که متبوع
واهل سعادت اولاسن بیت دلا بکوش که جز نام عاشقی نبری
کرزنده از پی عشقند آدمی وپری. چو مستعد نظر نیستی وصال
مجوی. چه نظر استعدادک یوقدر وصل استمه که جام جم
نکند سود وقت بی بصری. که جام جم فایده ایتمز بصرسزلق وقتنده
مراد بودر که اهل نظر اولمق کرکسن که مشاهده وصاله معتبر
اولا اکرچه جامنک وارسه کوزنده آینه سنک فایده سی یوقدر بلکه بصر
اولا نه بیت بصیرت وبصرت باید ای مرید جمال. که بی بصر نتواند
مشاهدات وصال. می صبوح وشکر خواب صبحدم تاچند. صبوح
شرابی وصبح وقتنک طاتلو اویقوسی نیجه یه دک. بعذر نیم شبی
کوش وکریه سحری. نصف لیل عذرینه دوریش وسحر اغلمسنه
مراد تهجد [illegible] واحیای لیل واستغفار سحره ترغیب در
جو دولت [illegible] عاشق را بدارد دوست. بلکن تو کریه وناله شبانکه
وسحری. بیا وسلطنت از ما بخر بمایه حسن. کل وبزدن
سلطنت صاتون ال حسن مایه سی ایله وزین معامله غافل شو
کر حیف حوری. بو معامله دن غافل اولمه کر حیف یرسن مراد
بودر که نعم واهل نعمه دیر کمال حسن وجمالکی بزه ال ایدوب بزدن
سلطنت آخرت صاتون ال اگر بو ایله ایتمزسک پشیمان

بعضی نسخه ده بو بیت ... واقع اولمشدر

تا تشفع ایدرسن بیت دل رسنگ الهٔ سن حقدن وصالت
ریاضت ایله ویرانخ جمالی. بکوش خواجه و از عشق بی نصیب مباش
دورش خواجه و عشقدن نصیبسز اولمه که بنده را نخرد کس بعیب
بی هنری. که قولی صاتون المزسن کمسه هنرسزلک عیبی ایله
مراد بودر که عشق اوکمنج هنرسزلکدر و هنرسزلک عیب عظیمدر
بلکه جمیع عیوبک اعظمیدر بونک کبی اعظم عیوب ایله کمسه قولی
صاتون المز یعنی عشقی اولمیان معقول حضرت حق اولمز
بیت گرچه از عقل و دل و دیده و جان برخیزم. حاش لله که
من از عشق فلان برخیزم. چو هر هنر که تو داری دریغ نخجیر گشاد
چه هنر کم سنگ وار در حجره بر قیتومی اجدی ارتق سن
من و مستی و وضع بیخبری. بوندن صکره بن و مستلک و بیخبرلق
وضعی مراد مصراع اولدن استفهام انکاری مفهوم ایدر لاجرم
روحک نفسه دیر سنک هر هنرک حجره قیتوسی اجدیلر یعنی حجره
قیتو اجدی سنکدن صکره بن و مستلک و بیخبرلک وضعی اختیار
اولنمق گرک بیت یک سخن را قبول کن از من. هوشیار ای مرد
برمستان. تو خود چه لعبتی ای شاه زنان شعبده باز. سن خود
نه لعبت سن ای حقه باز گوزل که در برابر چشمی و غایب از نظری
که گوز برابرنده سن و نظردن غایبسن مراد بونده دخی
روحک نفسه خطابیدر که دیرسن نه قوتله سن ای حقه باز
گوزل که حاضرسن اما مرئی دکلسن بعض نسخه ده بو بیتدن
بدل بو بیت واقع اولمش ز وصل و هجر تو در حیرتم چه چاره کنم

سنک

سنک وصالکدن و هجرکدن حیرتده یم نه چاره ایدیم نه در
برابر چشمی نه غایب از نظری. گوز برابرنده دکلسن و نظردن
غایب دکلسن مراد روحک نفسه خطابیدر که روح نفسه نه
واصلسن و نه مهجورسن دیر بللو زیرا مرئی دکلدر و غائب دکلدر
دلالتله طالب آنی و آن با تو بود. چو در میانه وصالی چرا ست مهجوری
هزار جان مقدس بسوخت زین غیرت. بیک پاک جان یاندی
بو غیرتدن. که هر صباح و مسا شمع مجلس دگری. که هر صباح
واحشام بر غیر مجلسک شمعیسن مراد روحک نفسدن شکایتی
بیاندر که چوق جان پاک بو غیرتدن یاندیکه نفس غیریلرک یعنی
اهل فسقک و هوانک شمع مجلسیدر. دعای گوشه نشینان بلا
بگرداند. گوشه نشینلرک دعاسی بلایی دوندرر چرا بگوشه
چشمی بما نمی نگری. نیچون بر گوز اوجیله بزه نظر ایتمزسن
مراد بودر که ارباب قلوب و ارواح مقدسه دعاسی بلایی دفع
ایدر اما نفس بونلره التفات ایتمز که بلای دنیا و عنای عقبی اندن
دفع اوله. از من بحضرت آصف که می برد پیغام. بندن وزیر حضرتنه
کیم التر خبر که یاد گیرد دو مصرع ز من بلفظ دری. که از بر ایله بندن
ایکی مصرع فارسی دری لفظی ایله مراد بندن عقل معاش که وزیر نفسدر
کم بو خبری التر که نظم فارسی دریدن ایکی مصراعی بندن از بر ایله
دیه و اول ایکی مصراع بودر. بیا که وضع جهان را چنانکه من بینم
کلی که جهانک وضعنی اول ایله که بن گورورم گر امتحان بکنی می خوری
و غم نخوری. اگر امتحان ایدرسک شراب ایچرسن غم یمزسن

مراد بودر که بن جهانی بویله کورورم که حالی بلا و منصبی عنا و فقری
راحت و حصولی استراحت در اکرسن دخی امتحان ایدرسک
کورر و بویله بیلورسن لاجرم عشق الهی یه اشتغال ایدوب غم جهان
دن فارغ اولورسن رباعی هر چند که در مرتبه ما مورانیم انصاف
نتوان داد که حامیرانیم فی الجمله اکر کدا اکر سلطانیم مرکب بکوی
عنا میرانیم کلاه سروریت کج مباد بر سر حسن که سنک
سرورلکک کلاهی اکری اولمزسه حسن باشی اوزره که زیب بخت و
سزاوار تخت و تاج زری که تخت زینتی و تختک والتونک
تاجک لایقی سن مراد یا عقله خطاب یا نفسه خطابدر که هر برلی
زینت تخت آخرت و لایق تخت و تاج دولت در سرورلکی کلاهی
حسن باشی اوزره اکری اولمیوب تمام استقامت اوزره اولیجوق
طریق عشق طریق عجب خطرناکست عشق طریقی عجب خطرناک
یولدر نعوذ بالله اکر ره بمقصدی نبری نعوذ بالله اکر یولی مقصده
التمزسنک مراد روحک نفسه خطاب بیندیدر که دیر عشق الهی
طریقی خطرلو طریقدر نعوذ بالله اکر یولی مقصوده الحمد بو
حال ایله کیدرسک غزل زهی سر مرده ام الحمد لله بجانان زنده ام الحمد لله
ز فضل و رحمت و توفیق یزدان ببوره برده ام الحمد لله ز جام مصطفی
شرب الهی مصفا خورده ام الحمد لله تولا زم محبوبیت وا ز خود
تبر کرده ام الحمد لله درخت وصل را در باغ فضلش ببار آورده ام
الحمد لله ندارم پرده از معشوق با خلوت اکر در پرده ام الحمد لله
ز قاسم پرده یی در پیش دل بود فنا شد پرده ام الحمد لله

ببوی

ببوی زلف درخت می روند و می آیند سنک زلفک و رخک
قوقوسی ایله کیدرلر و کلورلر صبا بغالیه ساییی و کل بجلوه کری یا
صبا غالیه مسک زمکی ایله بیغی خوش قوقو ایله و دخی کل صبا تجلیو
ایله مراد مخاطبدن که محبوب حقیقی در که نفخه ربانیه غیب هویتدن
رائحه طیبه ایله کلور کیدر و کل اول جمال جمیلدن غنج ایله کلور
کیدر بیمن همت حافظ امیدهست که باز حافظک همتی
برکتی ایله امیدوار در که کرو اری اسامر لیلای لیلة القمری
اری یا نفس متکلم وحده در رؤیتدن کورمک معناسنه و اسامر
نفس متکلم وحده در مسامره دن کیجه ایله سویلشمک معناسنه
و لیلی اسم معشوقه در بونده یاء متکلمه مضاف اولمشدر مفعول
اسامردر و لیلة منصوب ظرفیه در معنا قدر القمر لفظنه و اسامر
جمله سی مفعولدر اری لفظنک اولیله معنای مصراع بودر که
کورم معشوقم ایله کیجه سویلشدوکم آی آیدنلق کیجه سنده مراد بودر که
امید واردر که کندومی معشوق حقیقی ایله مناجاتنده و مکالمه روحانیه
ده کورم روشنالق اولور و یعنی کیجه ده وله ایضا الا یا غم تو مارا پیوند
لایزالی دلبرسنک غمک ایله بزه اتصال لایزالیدر وقد ضاع
فی هواک عمری و لا ابالی تحقیقا ضایع اولدی سنک هواکنز
اجلندن بنم عمرم و قیدمزم مراد محبوب حقیقی حضرتنه خطابدر که دیر
سنک غمک و عشقک بزه لایزالیدر و سنک محبتک اجلندن
عمرم ضایع اولمشدر اما غم یمزم زیرا فی الحقیقه احسا عنا عمر اولدر
رباعی شاهدت فی سرکی و اعلانی حسن الذی فی الکون اعلانی

می روند و می آیند که ایکی فعلدر
بونک صبا و کل فاعللریدر وزنه
ابتدا اسلوب با اوزره اجرا اولنر
لفظنک فاعلی صبا و کلدر
لفظنک فاعلی کلدر و
لفظ و نشر مشوش اسلوب
اوزره بونک عکسیدر
مصحح

بونده اولان حرف یا
رانک کسره سنک
اشباعندن
متولدر
اولمشدر
مصحح

مفعول فاعلات
مفعول فاعلات

وادنیه خنقر امغلنا، لزادنی عنرا واغنالب، عینن
سگان کویت بر بیخبر چه داند، سنک محلک کلبلرینک عیشی
بر خبرسز بلمز، یالیت لی مجالا ذلک الحوالی، نولیدی بکا
مجال اولیدی اول حوالیده مراد درگاه حق سمتنده اولا کلب
اصحاب کهف گبی حضورده و عیشی و سرورده ایدوکن ذوقی
اعلیون بلمز نولیدی بن دخی انلردن اولیدم دیو تحسر ایدر **نظم**
غایب از من مرا حضوری کو بخش، بر دلم دیده راه نوری بخش
رخت درد از ملک تنم بر بند، جای در کشور یقینم ده، از آب دیده
دعوی یارا شد رازم آشکارا، گوزم یاشندن ای یار سترم
آشکارا اولدی، ارحم علی دموعی یا من علمت حالی، ارحم
لفظی درد نجی بابدن امر حاضر صیغه سیدر دموع جمع دمعدر
گوز یاشی معناسنه معنای مصراع بودر که اسرگه بنم گوزم یاشنی
ای بنم حالم بیلن مراد حضرت رحیم دن طلب رحم در **قطعه**
الا یا ایها المامول فی کل شدة، الیک شکوت الضر فارحم شکایتی
الا یا رجائی انت کاشف کربة، اقلنی ذنوبی کلها واقض حاجتی
اتحرقنی بالنار یا غایة المنی، فاین رجائی ثم این مخافتی
فزادی قلیل ما اراه مبلغی، الزاد ابکی ام لبعد مسافتی
خوبان وفا ندارند ای جمع پاکبازان، خوبلرک وفاسی یوقدر
ای پاک بازلر جماعتی لا تر قبوا وفا من صاحب الجمال
لا ترقبوا نهی حاضر در اولکی بابدن وفا لفظی منصوب مفعولیدر
معنای مصراع بودر که وفا دخی صاحب جمالدن مراد بودر که

محبوب

محبوب مجازیده وفا یوقدیدوکن ذکر در **رباعی** جانا همه نازو
سرفرازی دانی، سوز دل عاشقان مجازی دانی، نی ترسیم
ازان روز که ابلد زغم تو، من زار بمیرم تو مجازی دانی
تا تشنه لب گذشتیم بر آب زنده گانی، بز صو صوزلغندن کچدک ابحیات
اوزره، یا ساقیا اغثنی من شربة الزلالی، یا حرف ندادر ساقیا
منادی نکره در اغثنی امر حاضر در افعال بابندن معنای مصراع
بودر که ای ساقی حدد قل بکا طاتلو شربتدن مراد سلوک
طریقت مرشدندن اولیجق انتفاع بولنمز لاجرم ای شیخ بزه مدد
قل لذیذ شربتدن دیو طلب اذاقت لذات طریقت ایدر
ان لله عبادا اشفقوا فیه القناع، هل رایتم قط عبدا عاملا المولی القناع
ما ترک دین و دنیا کردیم از آرزویت، بز دینی و دنیایی ترک ایتدک
سنک آرزوک ایچون، جاوزت فی هواک عن حب جاه ومالی
لفظ جاوزت نفس متکلم وحده در مفاعله بابندن واکی حرف جر
یعنی فی وعن مجرورلریله ایکسی متعلقدر معنای مصراع بودر که
سن محبوبم سنک هواکده منصب ومال محبتندن که مراد محبوبدن
محبوب حقیقی در و دینیدن عادت اهل دنیا در یعنی بز سنک
آرزوک و محبتک ایچون عادت اهل دنیا بین ومال دنیایی
ترک ایتدک دیمکدر **رباعی** تا کی بد و روزه گر شود حاصل مرد
وز کوزه شکسته دمی آبی سرد، ما مور کسی دیگر چرا باید بود
یا خدمت چون خودی چرا باید کرد، حافظ اگر نمیرد بر خاک
آستانت، حافظ اگر اولورسه سنک آستانک طپراغی اوزره

قد طار ذا حيات كانت بلا زوالي، تحقيقا اولور حيات حقيقي
اولمغه حيات كه زوالي يوقدر مراد دركاه حقده عباد الله ايكن وفات
ايدنلرك حيات ابديه بولوردمكا اولور ولقد ارى انصفا اي ز شرم عارضته
كل غرق خوي، لفظ خوي بفتح خا وياء در سحيه ايله مرادف عرقدر
يعني اي دلبر سنك عارضنك حيا ايدن كل عرقه غرق در بر عرق
بيني عقيقت جام مي، طلوتر در سنك عقيقك اولكذه شراب
تدحي مراد جمال ذات حسن دن كل خجل وكلام الهيدن شراب سكر
منفعل ديمكدر بيت اي ورق كل بهشت از رخ نازكت خجل
كوثر او زلال تو گشته ز خوي خنده منفعل، نزاله بر لالست يا بر كل
كلاب، جودر لاله اوزره يا كل اوزره كلاب يا بر آتش آب يا بر
روت خوي، يا اود اوزره صو يا يوزك اوزره تر در مراد صنع
حقي بياندر كه محبوب مجازي يا وجهيني لاله يي يا كلابي يا آتش بي قلمقدر
و آنك اوزرنده عرق شبنم يا كلاب يا آب در و بر امر غريب بودر كه
زاله و كلاب و آب لاله و كل و آتش اوزره خارجدن واقع اولور عرق
محبوب وجهي اوزره ايجرودن ترشح ايدر بيت دانه دانه عارضنكده
شول عرقا ديوم نه در، ديدي كم كلدر بوزم هر دم كلاب انزن جيقر
مي شد از چشم آن كمان ابرو دل، كيدردي كوزدن اول يايي
تا شلوو كوكل از پيش مي رفت و كم مي كرديي، اردنجه كيدر ايدي
يتوردي ايزي مراد محبوب مجازي اردنجه اولان اينرن آرزو وصلتدن
دن محروم اولدوغنه ذكر ايدر بيت راه سنت روا كر خواهي صراط مستقيم
راه چشم وابروش كژ باشد و غايت سقيم، امشب از زلفش نخواهم

داشت

داشت دست، بوكيجه آنك زلفندن ال دوتمق استرم مؤذن نرو
بانك مي زن كو كرحي، يوري مؤذن آواز اوردي كه فلك نايا
ذيل مراد بودر كه بن بوكيجه غيب هويت ملاحظه سنه استغراقده
بن يوري سن مؤذن غفلتده اولانلري ايقاظ دعوت قل بيت
مؤذن خالق الاصباح ما كفت، كه ان بردم كه بانت الراح مي كفت
جون بني عامر نسب مجنون شود، بني عامر قبيله سيكي جونكه مجنون
اولور كر برون آيد كل ليلي زمي، اكر جيقرسه ليلي كلي قبيله دن
مراد بودر كه بني عامر قبيله سندن ليلي نام محبوبه ظهور ايدوب قيس
نام كمسنه اكا عاشق و ديوانه اولوب مجنون لقب ويرلدي كرانجق هم
قبيله دن كر جمال ظاهر اولا جوق كمسنه مجنون اولور كه ظهور جمال
محبتي در و مجنون ديمكدر قطعه وكان فؤادي فارغا قبل حبكم
وكان بذكر الخلق يلهو ويمزح، فلما دعا قلبي هواك اجابه
فلست اراه عن فنائك يبرح، فان شئت واصلني وان شئت فاقتل
فلست ارى قلبي لغيرك يصلح، ني دمي لب بر لب مطرب نهاد، بر
دم لبني مطرب لبنه قويدي چنك را در زير ناخن كردني، جنكي
طرناغي آلتنده ايلدي كي مراد بودر كه ني كبي رجال كامللر جه اول
لبني كلام الهي يه متصل قلوب انلردن صدا پيدا ايدوب منحني و مراقب
آنك طرناغي آلتنده اولوب يعني انلردن دخي آواز پيدا اولوب ناسك و
مراقب ايكن نالان اولور ديمكدر رباعي يك ساغر مي ز دست مستان بستان
خيمه انكه دهد ساقي مست آن بستان، و ر عقل مكلف كذرت تر دبتول
مشنو سخن عقل كه مستان بستان، جنك را در دست مطرب نه دلي

چنكي مطرب الندە قوبردم كوركش بخراشين ونحر وشتي نژلي
دي مطربە آنك حلقرين قازيي وخروش ايتدراندن صكره مراد بودركه
شيخ مراتب وشاكين كلام آلهي تعليم ايده نه تسليم قيل تاكه اول آنك حلقرين
تحريك ايدوب خروش ايتدره **شعر** منقل كلام دون نطقك زائف
وكل كلام دون لفظك واهي عود بر آتش نه ومنقل بسوز
عودكي اوداوزره قومنقلي ياق غم مدار از شدت سرماي وي
غم يمه كوز صوغوغي سدتندن مرادجانب آلهيدن رايحه رطبته
ايله حرارت اولانره ارشدورب ودخي استعدادي اولانره اوداورب
بارد سوز سويلينلرك واييل بهوا اولانلرك شدت برود تندن
غم يمه ديمكدر **قطعه** الا انما الدنيا سراب مكدر وكل حريص في
هواها معذب اذا لم يكن لحي في الحيوة عزوبة فان رحيق الموت
احلى واعذب باتو زين پس كه فلك حنوري كند سكا بوندن
صكره آكر فلك حنورلق ايدرسه باز كود حضرت دارا يا ري
كروديا رئيس شهريا پادشاهلك يعني حاكمك حضرتنه مراد سن
طالب حق وسالك طريقت اولدوغكدن صكره اگر فلك سكا حنورلق
وتحقير ايلرايسه حاكم عالم اولان حضرت حقه شكايت قيل كه اول
كفايت ايدر ديمكدر **قطعه** نعوذ بمولى الخلق واطلب نواله
وعول عليه في الشدايد ناصرا فطوبي لعبد كان بالله عونه
وطوبي له ان كان لله ذاكرا خسروا آفاق را آن كز سخا افاق بخشي
پادشاه اول كه سخادن يعني آنك سخاسندن تا معرجاتم وبنش
كشته طي حاتم نامه سي وآنك ناحي دورلدي مراد بودركه اول پادشاه

شكايت

شكايت قيل كه آفاق عالم حصبا ايدجي در وآنك سخاسندن حاتم كي
سخا ايله مشهور اولانك دفتري وناحي دورلدي واول پادشاه
حضرت حق تعالى در **بيت** پادشاهان جاه وتاج ونان دهند
حق تعالى شاهي وهم جان دهد انكه بهر جرعه يي جان مي دهد
اول اولدركه بر بقيه ء قدح ايچون جان ويرر جان او بستان كه
جامي ده بوكه آنك جانن آل وبر قدح ويرا آكا مراد بودركه
اول بر پادشاهدركه قلبكدن بقيه ء عشق واذعان ويرسك اول
سكا حيات ابديه ويروب وسن الخ قلبكي كليتيا ايله تسليم
قلسك جان باقي الورسن كه عذابدن سالم ونعيم ايله متنعم اولورسن
اذا ضاق قلب المرء واشتد حاله جفت به النيران وانقطع الرجا
تدارك رب الانام بفضله واعطاه من كل الشدايد مخرجا
جام مي بيش آر وچون حافظ بخور شراب قدحني اوكه
كتور وحافظ كبي ايچ غم كه كي كي بود ويا كاوس كي غم يمه كه كي
پادشاه نجه ايدي يا كاوس پادشاه نجه ايدي مراد بودركه
طلب صافي اوكه كتورب عشق الهي نوشنه مشغول اول وتواريخ
عليكه كه علم لا ينفع وجهل لا يضر در آني ترك قلوب امورنا فعه يه اشتغال
قيل **شعر** واحسن ما الزمان ضياع اكثره والويل ان كان له باقيه كما ضيع
دلبر انجا بيار باده وبازم رهان زمخموري كتور شرابي وكر
قورتر بني مخمورلقدن كه هم بباده توان كرد دفع رنجوري كه
شراب ايله دفع مرض اتمك اولور مراد عشق آلهي كبي در خرقلبي
دفع ايتدوكن ذكر در **رباعي** الهي دل تو جراحيت زحقود بحجري

منقلت
بمعنى علت
منقلت
بمعنى علت

روزان وشبان در طلب سیم وزری؛ سرمایهٔ تو ازین جریان چیک
کفتن است؛ آن نیز کی نیست بر لو با نیزی؛ باهیچ وجه نشاید فروغ
مجلس انس؛ هیچ وجه ایله بلا عیز مجلس انس ضیاسی
هکر بروی نکار وشراب انکوری؛ مکر نکار یوزی ایله و
اوزم شرابی ایله مراد معنی به نظر استفهام انکاریدر بیت
من که می کویم نباشد آن حرام؛ بلکه آن باشد که نوشنوش کرام؛
بسحر غمزهٔ فتان هیچ غره مباش؛ غمزهٔ فتانک سحرینه هیچ
مغرور اولمه که از موده وسودکی نداشت مغروری؛ که تجربه اندم
بر فایده اعتدکی که مغرورلق مراد غرور شوم ایدوکن ذکر در بیت
حالت هستی تو خانهٔ دل کرد خراب؛ هان و هان تا نشوی باز بهستی
مغرور؛ ادب چند نصیحت کنی که عشق مباز؛ الا ای ادیب بنکا نصیحت
ایدرسن عشق اوینمه دیو اگرچه نیست ادب این سخن بدستوری
اگرچه ادب دکلدر بو سوز بر وزیره مراد عقل معاش وزیر روح
بیرنه در دایما عشق آلسیدن منع ایدر روح الکانجه نصیحت ایدرسن
دیو جوجه سویلکدن وقتا تای ایدر اگرچه وزیره بو بلا سوز
دیمک ادب دکلدر اما عشق بی اختیار سویلیدر شعر غلب العشق
في الفؤاد له ظل عقلي لاجله مسلوب؛ بعشق زنده بود جان مرد
صاحب دل؛ عشق ایله دری اولور صاحب دلی کشینک
جانی؛ اگر تو عشق نداری برو که معذوری؛ اگر سنک عشقک یوق
ایسه یوری کیت معذورسن مراد معذورسن دیمکدن عذر اولور
مرضک وار در دیمکدر بیت هر انکو نیست عاشق مرده میدان

بلي

بلي عشقست جان جان عاشق؛ بیک فریب بداد دم صلاح خویشتن
زدست؛ بر الدموج ایله ویردم الدن کندو صلاحمی؛ دریغ
آن همه زهد وصلاح ومستوری؛ دریغ اول دوکلی زهد و
صلاح ومستورلکه مراد کندونک فریفته اولوب غمزه تحسر ایدر
بکا تیمزی ایدی بر کوزل یار؛ دریغا الدی دنیا یا غدار
رسید دولت وصل وکذشت محنت هجر؛ ارشدی وصل دولتی
وکیدی هجر محنتی؛ تنها دکشور دل بازو معموری؛ لوکا ملکتی
کرویوزی معمور لغنه متوده مراد وصول حصوله متوجه اولوب
قلب معمور اولمغه یوز دوتدی دیمکدر بیت در دلم جا کرد آن یار گزین
بیت معمورست تا مشن بعد ازین بار کس نتوان کفتن ایرد او حافظ
هر بر کسیه دیمک اولمز آنک دردنی ای حافظ؛ بکو بدانکه کشیدست
محنت دوری؛ دی او کمسه یه چکلی زار اقلوح محنتنی مراد
ما حال اولمینه احوالی بلمز الخ در دیارک دیمک اولمز دیمکدر غزل آریکا
ای باد نسیم یار داری؛ ای بل یارک خوش قوقوسن دوترسن
زان نفخهٔ مشکبار داری؛ اول مشک بایغد بویجی خوشبو قوقودن
دوترسن مراد توجه تحری نفحهٔ ربانیه دل حصه دار اولدوغی
ایجون آنی تعوجه در زنهار مکن دراز دستی؛ صقن ال
اوزاتمه قلمه با طرهٔ او چه کار داری؛ آنک طره سی ایله نه ایشک
وار در مراد بودر که توجه صحی بی عیب هویته تفرقندک نهی در
نتیجه کیم رسول الله صلی الله علیه وسلم بیورر تفکروا في آلاء الله ولا
تتفکروا في ذات الله؛ ای کل تو کجا وروی زیبا؛ ای کل سن

مفعول مفاعلن فعولن

قنده براشق يوز قنده اومشك توخار داركيه آنك مشكيه سنك
ديكنك وار در مراد بودر كه هيچ برحسن الوجه جمال حقه نسبت اولنمق
جائز دكلدر ديمكدر بيت حسن مهرويان چه مي ماند بروی يارما
پيش تو مه ديگرد نور تجلى ديگرست ريحان توكى وخط سبز ش
الى فلك سن قنده وآنك سنبل خطى قنده اوتازه وتوغبار داركيه
اول تازه وسنك توزك وار در مراد اول خط كه حضرت حقه متعلق
در دائما تازه در ساير خطوط كه هوايه ودنيايه متعلقدر توزلو در
قطعه دوات وقلم آلت دانش اند بدانش توان شد بعالم علم
باقبال ودولت دهد دست جز دهان دوات وزبان قلم ولیکن به پرهيز
ازان خط كراو سبب باشد آخر بظلم وستم نرگس توكجا وچشم
مست ش الى نرگس سن قنده وآنك مست گوزلرى قنده اوسرخوش و
توخمار داركيه اولماسي خوش وسنك خمارك وار در مراد صفت
بحر غيري بحره نسبت اولنمق جائز دكلدر كه صفت بحر جميع اشيايي
محيط در وصابر در خلاف غيري بحورك قطعه آفرين بر كريم وبرستار
كه گنه بيند وهيچ پوشند آدمى را ببين كه زلت تو مي بيند وليهمي جوشند
الى سرو توباقد بلندش الى سروسن آنك بوجه قدى ايله
در باغ چه اعتبار داركيه باغده نه اعتبارك وار در مراد بودر كه
هر درجه عاليه صاحبنك علونك حضرت حقك علونه نسبتي يوقدر
ديمكدر قطعه عجبت از لطافت شعرا باندار نذ نور در ديده
قد خوبان بسرو مي خوانند روی شان را بماه تا بيده
ماه قرصيست ناتمام عيار سرو چوبيست ناتراشيده

الى عقل تو با وجود عشقش الى عقل سن آنك عشقي وجودي
ايله در دست چه اختيار داركيه الده نه اختيارك وار در مراد
عقل جذبه الهيه ايله بي اختيار اولور ديمكدر شعر العقل يقول لا تبالغ
والعشق يقول لا ابالي روزى بسرى بوصل حافظ بر گون ايرشورسن
وصله الى حافظ گر طاقت انتظار داركيه اگر انتظاره طاقتك
وار ايسه مراد بودر كه طالب ومنتظر اولان وصله ايرشور ديمكدر
بيت چه خوش باشد كه بعد از انتظارى بمقصودش رسد امید
واري وله ايضا بديد آمد رسوم بي وفايي ظاهر اولدي
بي وفالق عادتلري نماند از كس نشان آشنايي قالمدي
كمسه دن آشنالق نشاني مراد بودر كه زمانه خلقندن سخا بيتدر
قطعه دوش در تنگناى فكر مرا با خرد صحبت اتفاق افتاد
گفتم از راه عقل نوعى گو كه شوم از غمان دهر آزاد
گفت يارى طلب كه در عالم شهر بند وفا كند بنياد
چون چنين خواست هر كه از عالم فرد گردد خداش جز د باد
بر ندار فاقه نزد هر خسيس الى نزار منقود هر بر خسيس
فتنه كنون اهل هنر دست گدايي سن مندكي اهل هنر الندن الني
مراد اهل هنر دن فقير وذليل اولوب حضور بتك هر بر خسيسه عرض
حاجت وذلت ايتدوكن حكايتدر رباعي رو يدرك يا دهر كم
ذا الغلط لئيم علا وكريم هبط كذا الدهر من سره عاداته
يموت الكرام ويبقى السقط كسي كو فاضلست امروز از دهر
بر بكه كه او فاضلدر بكون زمانه ده بمي بيند زغم يكدم رهايي

مفاعيلن مفاعيلن فعولن

کورمز بر دم غمدن خلاص مراد بودر که زمانه نك بر مز لغندن اهل فضل
مغموم اولدوغنی ذکر در قطعه ای خواجه مکن تا بتوانی طلب علم
کاندر طلب راتبه هر روزه بمانی ، رو مسخرگی پیشه کن و مطربی آموز
تا داد خود از کهتر و مهتر بستانی ، ولیکن جاهلت اندر تنعم ،
ولکن جاهل تنعمده در متاع او چو هست این دم بهایی ، آنکه متاعی
چون شمدی بها لودر مراد بو زمانده جهل معتبر در دیکدر قطعه
سیم و زر دارد و متاع و عقار ، هر که او در زمانه بی هنرست ،
وانکه صد گونه علم دارد و فضل ، از غمم دل خراب و خسته ترست ،
اگر شاعر بگوید شعر چون آب ، اگر شاعر صوفی شعر دیر شعر کردلر
رازان فزاید روشنایی ، که کوکلنه اندن آرته روشنالق مراد
اهل نظم دخی رغبت اولمز و غنه توطئه در بو بیت بر بولنور غزل
اساس فضل و هنر را خراب می بینم ، جهان سیاه چو پر غراب می بینم
مگر چراغ اکابر فرو نشست که من ، ز دود بر رخ گیتی نقاب می بینم
چه بوده است که ارباب نظم را شب و روز ، ز دست غصه و غم در عذاب می بینم
چو شاعری که بود گفته اش جواب حیات ، دلش رقیق و روان همچو آب می یابم
بخشندیکی جوشش از بخل و امساکی ، بخلم انکا برابر به بخل و خستری
اگر خود فی المثل باشد سنایی ، اگر مثلا سنایی دخی اولورسه بلکه
سنایی شعرای صوفیه نك کبراسندندر و آنك سوزلرین استشهاد
طریقی ایله کتابلرده بیند و جهی ایله کتوررلر و آنك کلامندندر بو
این جهان بر مثال مردارست ، کرکسان اندرو هزار هزار ،
این مران را همی زند مخلب ، وان مرین را همی زند منقار ،
خرد

خرد در گوش هوشم دل همی گفت ، بلکه کرکه خرد و هوش امر خلقی اولان
عقل معناسنه استعمال اولنور گاه اولور تجربه ایله امور ایله حاصل اولان
بصیرت معناسنه استعمال اولنور بو تقدیرجه مند که اداة تحصیل و
توصیف در انکا مقارن اولور خردمند و هوشمند دیرلر گاه خرد
عقل معناسنه و هوش اولکی معناسنه استعمال اولنور که مقابل
اغادر انوکچون بایلان کمسه یه اوشی کتدی دیرلر گاه خرد بصیرت معناسنه
و هوش امر خلقی دلالت عقل معناسنه استعمال اولنور اما بونده مراد
بو اولمق ظاهر در که اول بیله معنای مصراع بودر که بصیرت عقل قولاغنه
دون دیر ایدی ، صبر و صابری کن در بی نوایی ، یوریه پسر صبر قیل فقر
لفظه بیت صد هزاران کیمیا حق آفرید ، کیمیایی همچو قناعت کس ندید
قناعت را بضاعت ساز و کم سوز ، قناعت گنج خود دوزویان
درین درد و عنا چون بی نوایی ، بو درد و مشقتده چون
طاقتکز یوق مراد صبر و قناعته ارشاددر رباعی با قدم تجردی
بر سر سروری زدیم ، زیر کلیم فقر طبل قلندری زدیم
خطبه بنام ما بزند بر سر منبر فنا ، زانکه علم سکندری نوبت سنجری زدیم
ای حافظ بجان این پند بشنو ، ای حافظ جان ایله بو نصیحتی اشیت
که گر از باد در افتی با سرابی ، که اگر ایاقدن دوشرسك باشك کلورسن
مراد بودر که طریق دوشرسك باشك آشغه کلوب دخی بدتر حاله
گرفتار اولورسن قطعه طالعی با خودم که از پی آب گر روم سوی بحر
بحر گردد ، ور بهشت از برای خاک روم ، خالی جای بهشت زیر گردد
ور بدوزخ روم بآتش خواه ، دوزخ از یخ فسرده تر گردد

ور زکوهی طلب کنم سنکی ، سنک نایافت چون کهر کردد

ور بهرم حاجتی بنزد کسی ، در زمان کوش هاش کر کردد

اینچنین حالها به پیش آید ، هر کرا روزکار بر کردد ، از همه حال شکر باید کرد

تا مبادا که از این بتر کردد ، ولـه ایضاً برو زاهد بامیدی که داری

بوردن زاهد مرا امیدم که سنک وار در که دارم همچنان نا امید واری

که وارد را انجلین بنم امیدوار لغم مراد زاهد دن بو زاهد خشکدر که جنت

استر یاطریقیدن موحش اولانلردر که دنیا استر پس هر برنه دیر

یوریلیسن امید دوتدوغکه بن دخی بنجلاین امیدوار لغم وار درکه

دیدار حق استرین پس بن دخی انکا طالب اولوب کیدر رین

وقت آنست که رندان در میخانه زنند ، دست اندر قدح باده و پیمانه زنند

بجز ساغر چه دارد لاله در دست ، قدحدن غیری نیسی وار لاله نک

النده ، بیا ساقی بیاور تا چه داری ، کل ساقی که تورنک وار در

مراد بودر که منکسر البال اولان سالک ضعیف الحال قلبدن غیری یانینه

یه قادر دکلدر کل ای شیخ کتور نک وار ایسه آنی بو کار ارشاد قیل

چون کاسه ترای آمده ام پیش تو ساقی ، بیر کس زکرمهای خود این دم قدحی

مرا در دست دیوانکان کش ، بنی دلولر صفته چک که مستی

خوشترست از هوشیاری ، که مستلک خوشتردر آیقلقدن

مراد دیوانه عشق اولوب مست حق اولمق عاقل و آیق اولمقدن

یکدر دیمکدر قطعه ساقیا برخیز زخمر معنوی در جام ریز

دیکران را تن بجان زندست وما را جان بمی ، در ازل مجنون او بودم

کنون هم همچنان ، کفته اند آری که هم با اصل کردد کار شی

بر بیز

مفاعیلن مفاعیلن فعولن

بیر بیز از من ای صوفی بپرهیز ، صقن بندن ای صوفی صقن

که کردم توبه از پرهیزکاری ، که توبه ایلدم پرهیزکارلقدن مراد

متکلمدن عقل معاد و مخاطبدن نفس در یا جرم عقل معاد نفسه

دیر بندن صقن که نفسی قتل ایلمک پرهیزکارلقدن توبه ایلدم

پس غافل اولمه که سنی ریاضت و مجاهده ایله هلاک ایدرم قطعه

شرط این ره طالبا دانی که چیست ، دایما با نفس خود بودن بحرب

خلوت تاریک و بیداری شب ، معده خالی و ذکر حق بقرب

بیا دل در خم کیسوی او بند ، کل کوکلی آنک زلفی بوکلمنه باغله

اکر خواهی خلاص و رستکاری ، اکر استرسک خلاص و قورتلمق

مراد بودر که عقل معاد نفسه دیر طلبوقلبکی عیب هویتیه مرابطه

باغله تا که قیود دنیادن خلاص بولاسن رباعی آنان که طالب تو

نکشتند جاهلند ، و آنان که دل بدست تو دادند عاقلند

تنها نه من اسیر خم کیسوی تو ام ، آزادکان مقیدان خویش سلسلند

بدست کل خدا را توبه بشکن ، کل الی ایله استرایجوک توبه یی صی

که عهد کل ندارد استواری ، که کل عهدینک محکملکی یوقدر

مراد ظاهره نظر کل وقتی کلیجک توبه یی صی تا کل وقتی تجدید عیش

ایدهم که زمانه کل باقی دکلدر دنیلدر و معنی یه نظر مراد بودر که کشف

ظهور ایدیجک طریقیدن رجوع ایجی تا که سالک اولوب کشف و

حال حاصل ایدهسن که زمانه کشف ممتد و باقی اولمز بیت

درون خلوت ما جز من و تو هیچ کس نیست ، بیا و همنفسی کن که عمر جز نفسی نیست

عزیزان نوبهار عمر بکذشت ، ای عزیزلر عمرک بکیه بهاری کچدی

چو بر طرف چمن باد بهاري . چمن بهارلپ اوزره بهار يلي بي مراد
عمرك سرعتله خطابيدر و فرصتي فوت اتمكه دلالت . در بيت
ترا که نازل دو ره دراز در پيش است . بدين دو روزه اقامت چرا شوي مغرور
بيا حافظ بنيفه تلخ كن نوش . كل اي حافظ آجي شرابي نوش قيل
چرا عمري بغفلت مي گذاري . نيچون بر عمري غفلت ايله كچورر سن
مراد رياضت اگرچه آجيدر اما كل ثمره وار حسبنجه علاج ذرين
نيچون عمري غفلت ايله كچورر سن درد كه درمان اتمزسن ديمكدر
ز امروز كارت بفردا بماند . چه داني كه فردا چه گردد زمان .
ولد ايضا ترا گر هرچه مرادست از جهان داري . سنك كه هر نه
مرادك اولسه جهاندن وار در . چه غم ز حال ضعيفان ناتوان داري .
كوچسز ضعيفلر حالندن نه غمك وار در مراد روح وعقل خطابدر
نفس خطابين ذكر دركه دير ايسه كه مرادات نفسانيه حاصلدر
بز ضعيف و عاجزلرك حالندن غمك يوقدر بيت تو مست دولتي
ز آن رو بما نظر نكني . بكوي اهل حقيقت نكي گذر نكني . بخواه جام و
دل از سبزه و روان بستان . است جانيا و كوكلي سبزه دن روان
يعني اكال آل . كه حكم بر سر آزادگان روان داري . كه آزاده لره
روان حكمك وار در مراد عقلك نفس خطابيني ذكر دركه عقل اگا دير
جاني و كوكلي سبزه دن كه استر سنك يعني الكال آلور سن كه غالب مطلق
اولوب آزاده لره حكمك جاريدر بيت تو پادشاه وجودي كه حكم تو جاريست
ز سور خاتمه بكار خود حذر نكني . ميان نداركي و دارم عجب كه هر ساعت
بيلك يوقدر و عجب دوترم كه هر ساعت ميان جمع خوبان كني ميان داري

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

محبوبلر

محبوبلر مجمعي اورته سنده اورته دوتچيلوح ايدرسن يعني صدر نشين
سن مراد تودر كه نفس اگرچه مجتمع دكلدر اما عجب در روح
قواي روحانيه اورته سنده صدر نشين در بيت اگرچه پادشاهي
كار خير نكذاري . چه خير كه هرگز تو دفع شر نكني . بيا ضمن روي
ترا نيست نقش در خور از آنكه . سنك يوزك بياضنه لايق نقش
يوقدر زيرا سواد از خط مشكين بر ارغوان داري . خط
مشكينك سوادي ارغوان اوزره دوترسن مراد بودر كه
محبوب مجازي يوزنه بكزر يوزينه بكزر و اكا مناسب نقش يوقدر كه
ارغوان اوزره فتره خط يازلوب نفس الكافر سيفه اولمدر
ديمكدر . تو هايي بزخارف كه هيچ دم زتقا . به پيش ديده چه
بد بيني خود سير نكني . بنوش مي كه سبكروحي اي ضعيف اندام
شراب ايچ كه سبك روح سن اي اندامي ضعيف علي الخصوص درين
دم كه سر گران داري . خصوصا شمديكي دمده كه باشك آغرلغي وار در
مراد روحك نفس بيندي دركه دير سن ضعيف روح سن عشق الهي
نوش قيل اي ضعيف اندام كه تا محبت و قوت بولاسن خصوصا
كه شمدي عبادته كسلك و طاعتده ابهالك كه زياده در بيت
اگرچه پادشهي كار كن چو درويشان . كه بعد ازين مكافات تو نيست
تر نكني . مكن عتاب ازين بيش و جور بر دل ما . عتاب اتمه
بوندن زياده و جور اتمه بزم كوكلمزه . بكن هر آنچه تواني كه جاي آن
داري . قل قادر اولديغك كه اول يرك وار در مراد عقل و روحك
نفس خطابيني بياندر كه دير اي بزم كوكلمزه بوندن زياده عتاب و

جور اتمه و بر نیه که تا در ایسک علی که اول بیر دوسن یعنی دار تکلیفده
سن و بزه حکم ایتمکه قادرسن بیت یکیست شاه و گدا در نفاذ امر خدا
بکوی عبادت او تا بخود حذر نکنی باختیارت اگر صد هزار تیر جفا
سنک اختیارک ایله در اگر یوز بیک جفا اوقی بقصد جان من
خسته در کمان داری بن خسته جانی قصدنه یایکده واردر
مراد بودر که عقلک نفسه خطابنی ذکر در که دیر سنک اختیارکی و
کثرت عصیانه جرأتک ایله اگر روحه قصد ضرر ایدرسن بر نیجه وجه
ایله بیت جفا و جور تو از حد گذشت انصاف نیست که بعد ازین
ستم ما ازین بیشتر نکنی بکشی جفای رقیبان مدام و خوش دل باش
چک رقیبلرک جفاسنی دایم و لوکلی خوش اول که سهل باشد
اگر یار مهربان داری گر آسان اولور اگر شفقتلو یارک وار ایسه
مراد عقلک نفسه پندینی ذکردر که دیر قوای نفسانیه نک و شیاطینک
جفواسنک و طعن ایدن اهل دنیانک جفالرینی چک خوش
دل اولوب سلوک قل که بونلرک جفاسی سهل و جزئیدر اگر
حضرت حق ایله انسک وار ایسه بیت نیابی بهیچ رهایی ز طعنهٔ اغیار
درین طریق اگر خویش کور و کر نکنی بوصل دوست گرت دست می دهد
یکدم دوست وصلنه اگر سنک الک ایرسه بردم برو که هرچه مراد ست
در جهان داری یوری که هر نه مرادک ایسه جهانده دوترسن مراد
عقلک نفسی تسلیتنی ذکردر که انکا دیر اگر دوست حقیقی یه الک
ایرمک واقع اولورسه یوری که جمیع مرادات سنک الکده حاصلدر
اگر مقصد و مطلب رسی کمالدن بس در جهان تو ازین به دگر بهتر نکنی

چو ذکر لعل لبش میکنی و می شنوایی چه دن آنک لعلنی ذکر
ایدرسن و اشیده بسن حدیث با شکرست آنچه در دهان داری
شکرلو سوزدر که آغزده دوترسن مراد بودر که اگر کلام الهی ذکر
ایلیوب یا آنی اشیدرسک شکرلو سوزدر کویا آغزکده شکرک
واردر دیمکدر قطعه وفی الجهل قبل الموت موت لاهله
واجسادهم قبل القبور قبور وان امرء لم یحی بالعلم میت
ولیس له حتی النشور نشور چو گل بدامن ازین باغ می بری حافظ
چو گلی ایتک ایله بو باغدن التر سن که ای حافظ چه غم ز ناله و
فریاد باغبان داری باغبانک ناله و فریادندن نه غمک واردر
مراد بودر که بوندن اگر باغ جهاندن گل کشف و فیض و احساندر
فتح و افر آلورسک دنیا بخدر دیین ابلیسک فریاد و فغانندن
نه غمک واردر وله ایضا چو سرو اگر بخرامی دمی بگلزاری
مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن
سروکی اگر صالنه سن بردم بر گلزارده خورد ز غیرت روی تو
هر گلی خاری بیر سنک یوزک غیرتندن هر بر گل بر دیکن مراد
مشکلدر عقل معاد و مخاطبدن نفس درکه عقل معاد نفسه دیر
اگر سن سرو کبی غنج و دلال ایله گلزار هواده صالنورسک سنک
اهل هوایه و جانب ماسوایه توجهک غیرتندن هر اهل کشف و الاک
وقوای روحانیه نک خاطرلرینه خار انفعال باتوب منفعل اولورلر
بیت دوست دارم که بپوشی رخ همچون قمرت تا چو خورشید نبینند
بهر بام و درت ز کفر زلف تو هر حلقهٔ و آشوبی سنک
زلفک کفرندن هر بر حلقه و بر فتنه ز سحر چشم تو هر گوشه بیماری

سنک کوزکه سحرندن هر برکوشه و بر خسته مراد بودر که نفسک زلفنه میلدن
و آنک سرندن هر حلقه یه ذکر و جا عقدو بر فتنه و فرقه و عینی شهوانیت
سحرندن هر برکوشه ده بر خسته یعنی روح و قوا ایا روحانیه مریضه
بحضورلردر **رباعی** ای از نشاط عیش بیگانه نشین
در کوی بلا در آی و مردانه نشین چون فتنه میان خلق بودی یکچند
می باش کنون چه عافیت خانه نشین مرو چو بخت من ای چشم
مست یار بخواب که تمه ای بنم بختم یار کی مست کوزلی کبی اویقویه
که در بیست ز هر سو آه بیداری که سنک اردکجه در هر طرفدن
براو یانق آهی مراد بودر که عقلکه قرین نفس در اول بوکلا دیرای
بنم یار کبی عینی بختم کبی اویقوده و غفلتده اولمه که هر جانبدن روح
و روحانیات بیدار لرنیک آهی سنک اردکجه در **رباعی**
ای دل بنشین طریق کاری اندیش ضایع مکن این عمر گرامی زین بیش
هرگز نرسد بار زوی دل خویش انرا که اجل در پس بود عمر ز پیش
نثار خاک رهت نقد جان من هر چند سنک یولک جراغنه نثار
اولسون بنم جانم نقدی هر نه قدر که نیست نقد روان را بر تو مقداری
که بوقدر نقد جاری بی سنک نزدکده بر مقدار مراد بودر که عقل نفسه
دیر سنک طریقک یعنی کیدجک یولک جانب الهی و آخرت در
الکا نه قدر روح نثار اولسون اگر چه نقد جاری سنک نزدکده
مقداری یوقدر **بیت** بزر نخریده جان را ازان قدرش نمی دانی
که مردم قدر نشناسد متاع رایگانی را لکن نقد روان در نیه حقه
نفسه عزیز و شریفدر **رباعی** هر بدکه ز گردش زمن می آید

سبحان

سبحان الله نصیب من می آید این گریه که من نه بار بیست و امید
بر طوف تنم گریستن می آید دلا همیشه مزن لاف زلف دلبندان
ای کوکلم همیشه کوکلی باغلیجیلر لافن اورمه چو تیره رای شد کی
کشاید ت کار کی چون طوغری فکرلو اولدک نجین آچلور سنک
برایشک مراد بودر که عقل قلبه پند ایدوب دیر دلبند اولانلرک
زلفی لافن اورمه و انده مهارت دعوی قلمه که اول فکر تیره رایلو
در تیره رای اولانک ایشی اچلمز و انکا کشف اولمز **رباعی**
از هر چه بد و میل دل غافل ماست جز حسرت و حسرت چه دگر حاصل ماست
سبحان الله همه خوشیهای جهان کو نیست که زهر نا خوشی دل ماست
سرم برفت بر زمانی بسر نرفت این کار باشم کتدی و بر زمان
باشه کتمدی بو ایش دلم برفت و نبودت دل گرفتار رکب
کوکلم کتدی و سکا بر گرفتار کوکلی اولمدی مراد بودر که عقل نفسه
دیر عمر آخر اولدی سندن عمل آخرت میلی اولمدی و کوکلم سکا
مبتلا اولدی اما سنک بر مبتلا و گرفتاره کوکلک و میلک اولمدی
ای نفس ترا همی بباید کاری هرگز غم آن کار نخوردی یکدم
گفتند که یکدم بجز این کار مکن تو در همه عمر خود نکردی یکدم
چه نقطه گفت شی اندر میان دائره دید دیدم ای نقطه کبی دائره
اورته سنده سن بخنده گفت که حافظ تو در چه پرکاری
کوکلک ایله دیدی که ای حافظ سن نه پرکارده سن مراد بودر که عقل
نفسه نقطه پرکار کبی دائره اورته سنده سن خلاصه و خزانه
مجالک یوقدر دیر **رباعی** پیوسته ترا حال پریشان باشد

خرج تو همه زکیسه ی جان باشد ٭ این مایه ی عمر صرف در چیزی کن
کر انکاه که این نباشد آن باشد ٭ اول دخی بطریق الاستهزا دیدیلر
مراتب سلوکون نه بر کارده و نه دائره ده سن رباعی
قومی شده تا زنده سر اسرار جهان ٭ قومی شده نازنده باسباب و دکان
ما بیم درین میان مخزون قوم و زآن ٭ در حسرت هر دو برده عمری بزیان
ولد ایضا جان فدای تو که هم جانی و هم جانانی ٭ جان سکا فدا
اولسون که هم جان سن هم جانان سن ٭ سر فدای تو و کرنه من و سر کردانی
باشم سکا فدا اولسون یوخسه بن و سرکردانلق مراد محبوب
حقیقی درکه ونفخت فیه من روحی حسبنجه ارواح انسانیه اندندر
پس اول بزم جانمزدر و ارواح انسانیه جزئیه نک تعلقی اکا درکه آنوڭچون
جانانمزدر و باشمز و جمله تن آنکه جمله مخلوقاتندر اکا فدا و تسلیم
اولنمق کرک مملوک مالکنک حکمنده اولور او لمزسه یعنی باشقه باش چکرسه
سرکردانلق و حیرانلق اولور رباعی چون ما که فدای تو نکردیم سر و جان ٭
دادیم بتو زان سرای جانان ٭ کر می ندهیم ازان توای سلطان ٭
مانیم ز حفظ هر دو سرکردان ٭ سر سری از سر کوی تو نیارم بر جای
مقولهٔ سنک محلک باشندن قادر دکلم قالعفه کار دشوار زکیرند
بر بین اسانی ٭ مشکل ایشی دوتمزلر بو آسانلق ایله مراد محبوب
محبوب حقیقی یا شیخ طریقتدر اکا دیر تکمیل طریقت ایتمکسز
سنک محلک ده قالقوب کیدوب بن مرشد اولدم دیوارث ده
شروع ایتمزم کرارث ده مشکل ایشدر آنی بو بله آسانلق ایله دوتمق
اولمز بیت شناور شو پس آنکه بکذر از آب ٭ که از دریا کذشتن نیست آسان ٭

خامه

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلات

خامه را طاقت پروانه ی پر سوخته نیست ٭ خامه قنادن یاقمش
پروانه طاقتی یوقدر ٭ نازکانرا نرسد شیوه ی جان افشانی ٭
نازکلره یرشمز جان صاچیجیلق شیوه سی مرادسالک مبتدی
و نازو تنعم معتاد اولان نکه مرتاض و منتهی اولانه کمنک عملن
ایتمکه قادر دکلدر دیمکدر بیت لاف استادی مکن نا کرده تحصیل
هنر ٭ کی بود شاکرد کمتر همچو استاد کزین ٭ بی تو آرام کرفتن
بود از ناکامی ٭ سنسز آرام دوتمق مرادسزلقدندر نا تو کستاخ
نشستن بود از حیرانی ٭ سنکله کستاخ اوتورمق حیرانلقدندر
مراد بودر که دوسته وصولسز قرار ایتمک نامرادلقدر و دوست
ایله بی ادبانه وضع حیرانلقدر قطعه تا رسی شهر دلبر خود را ٭
منشین یک دمی و زود دبرو ٭ کر تواضع کند بسلطانی ٭ تو بکن بنده کی
و غره مشو ٭ فاش کردند رقیبان تو شر دل من ٭ فاش ایتدیلر سنک
رقیبلرک بنم کوکلمک سرینی ٭ چند پوشیده بماند سخن پنهانی ٭ یعنی
مستور قلاکز الوسوز مراد سنک کوز جیلرک یعنی ملائکه ی حفظ
بنم اذکار خفیه می و اعمال مستوره می افشا ایدرلر دیمکدر بیت
حکمی من سخن به پنهانی ٭ دو کواهم قرین شده بر جا ٭ تا بماند تر و
تازه ی رخسار غمم تو ٭ تا قلا تازه و صویه قاغش سنک غمک
فدایی واجب آنست که بر چشم منش بنشانی ٭ واجب اولدر که
بنم کوزمه دیکه سن مراد صولو یرده اولان تر و تازه اولور سنک
غمک فدایی دخی بنم کوزمده کرک که تازه و صویه قاغش اولا دیمکدر
و خلاصه ی مراد کوزیک یاشی چوقدر دیمکدر ٭ بیت

اگر طلب خواهي كنار آب دلجويي يابي به ازچشمان من جو ، در خم زلف تو ديدم دل
خود را روزي ، سنك زلفك بوكلمنده كوردم كندو كوكلمي بر كون
كفتمش چوني و چوني في زلي اي زنداني ، ديدم اكا نيچه سن و نيچه دير يكورن
اي محبوبم سن مراد سايلدن عقل معاشدر كفت اري چه كني كر نبري زنداني
ديديم بلي نيچه كويي التجيه سن بكا يعني نيچه كونيلم يه سن هر كدا را نبود مرتبه
سلطاني ، هر كدايه اولمز سلطانلق مرتبه سي مراد قلبك جوابيدن
بودر كه ديرين عنيب هويت كرفتار لغندن سلطانلق ده يني سن زنك
ايدرسك اولور آما هر كدايه سلطانلق مرتبه سي اولمز بس سنك بوكا استعداد
يوقدر **بيت** چنانم هست جاه و سربلندي كه با خود نفس من دارد بسي رشك
راستي حد تو حافظ نبود محبت ما ، راستي سنك حدك دكلدر اي
حافظ بزم محبتمز بس اكر بر سر اين كوي كني شكيبايي ، تير اكر بو محلده باشي
اوزره ايدرسن شكيبالق مراد محبت الهيه هر كسنك حدي دكلدر ديمكدر
كدا اكر خاك نشين نيست در خور شاهان ، كجا بود كه شود مونس خداي جهان
وله ايضا چون در جهان خوبي امروز كامكاري ، چون خوبلق جهاننده
بكون مرادا نليجي سن شايد كه عاشقانرا كامي ز لب برآري ، يعني كه عاشقلرك
بر مرادن لبيدنكه حاصل قلاسن مراد بودر كه چون فاعل مطلوب وقادر تحقق
سن كيم قدرتكه و كرم حضرتكه لايقدر كه عاشقلك مرادني صفت كلام ايله
تحصيل قلاسن **بيت** هر كس نه اعتماد بر اعمال خود كند ، پس اعتماد طالب تو
بر عطاي تست ، با عاشقان بيدل تا چند ناز و عشوه ، كوكلسز عاشقلره
تا نيچه يه دك ناز و شيوه بر بيدلان مسكين تا كي جفا و خواري ، مسكين
كوكلسزلره تا قچنه دك جفا دخي خوارلق مراد كثرت استغنا رواجچي بدن

مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن

شكايت در **بيت** سالها منتظر بر سنا او بود كمال ، عمر بكذشت دريغا و نرسيد
زمين ، تا چند همچو چشمت در عين نا تواني ، تا نيچه يه دك كوزك
كبي كه نا توانلق عينندهسن تا چند همچو زلفت در تاب و بي قراري
تا نيچه يه دك زلفك كبي بوكلمنده سن و بي قرار سن مراد بودر كه ذات الله
مستور در كاينات ظاهر و مظهر دكلدر كه عاشقه تجلي جمال علميه و كل يوم
هو في شان حسبنجه داعيا ايجاد ده و آثاري ابراز ده در **قطعه**
بر جمال دلبر ما نور عزت شد نقاب ، زان تجلي در نقاب بلو تراي ميكنند
كشت پيدا در دل اسعد خليل يار او ، با جمالش روز و شب عيش نهاني ميكنند
دردي كه از تو دارم جوري كه از تو ديدم ، بر درد كه سندن دوترم
بر جور كه سندن كوردم ، كرشمه و بداني دانم كه رحمت آري ، اگر
بر شمه بيلورك بيلورم كه رحمت كتورر ايدك مراد دردمه واختيار كه
علمكك و ارادتكك تعلق ايجادي سي اوليجق رحمت ظهور ايدر ديمك
در **قطعه** بدا و تجلي للفؤاد والطرف ، وابدا لي الحسن الجليل على
ضعفي ، فبهت عزاما وافتضحت صبابة ، وهتكت اسراري بحبه وما اخفي
فلما رآى وجدي به وتولهي ، دعاني اليه بالمكارم واللطف ، اسباب
عاشقي را اسبار ما يه بايد ، عاشقلق اسبابنك چوق سرمايه سي
كرك ، دل اما ي همچو آتش چشمان رود باري ، اودي كبي كوكلمز وار حاق
يا غدر بجي كوزلر مراد عاشق اولانلرك كوكلي ناري كبي حرارتلو و كوزلري
ارماق كبي كيرانلر اولمق كرك ديمكدر **بيت** وصال دوست طلب ميكني جفا كش باش
كه خار و گل همه با يكدكر تواند بود ، در بحر مانده بودم باد صبا رساند

تجرده قالمش ایدم صابلي بلور تنري • از بوستان وصلت بوي امیدواري •
وصلت بوستاننده امیدوارلق مقتوسن مراد میوارکه فراقده قالمش
ایدم نوصبحري نفحه ء رباتیه اظهار اندي قطعه جو عزم ارقسم کو
تکاوري کم مرا • عنان گرفته براد صواب باز آرد • اگر کسسته شد
آن عقد امید بهت که یار • وفاي عهد بدین رشته تاب باز آرد •
گرچه بوي وصلت در حشر زنده کردم • اگرچه وصلك مقتوسي ایله حشرده
دیري اولورم سر بسر نیارم از خاك از روي شرمساري • باشم قالدرمغه
قادر اولمزم ظراقده نجالت یوزندن مراد کثرت عصیان تجلندك یوم
حشرده قالقمغه قادر اولمیجزم دیکدر رباعي در داو هزار بار در دا •
کم امروز ندارم خبري از فردا • فردا اگر شوم فرد زبیگانه و خویش •
رب ارحم لي ولا تذرني فردا • از باده ء وصالت گر جرعه ء بنوشم •
سکشه وصلك شرابندن اگر بر جرعه ایچرسم تا زنده ام نورزم آیینه هوشیاري •
تا که دیري یسي حنا سزم آیلوع عادي مراد بر باره مست وصال اولسم
هرگز آیلمو استمزم ایدم دیکدر بیت هوشیاري که شوم مست وصل
دلبر حود • جهان و جمله نمانش رو ندا ز دل من • ما بنده ایم و
عاجز تو حاکمي و قادر • بز قولز و عاجز سن حاکم سن و قادر
گر ما کشي بزودیم ور میکشي بزاري • اگرچه سن بني زور ایله و اگر
قتل ایدرسن زاریلق ایلم مراد منطوقنده ظاهر در قطعه
گر گناهي کرده ام الاعتذار الاعتذار • ور خطاي رفت از ان الاجتناب الاجتناب •
در جهان رسم قدیمست از بزرگان مرحمت • از خردوستان خطا والله اعلم بالصواب •
آخر ترحمي کن بر حال زار حافظ • آخر بر مرحمت قل حافظك زار حالنه

تا

نگاه ایدر ایله لفظ وصلت
خمر واو ایله در و حرف ها
نفس کلمه دندر کر وصلك
معناسنه در و احتمال وار در که
دادك فتحي ایله اولوب
وضما حرف ها خطاب
ایچون اولا سنك
وصلك دیمك
اولا تنقیه
[illegible]

تا چند نا امیدي تا چند خاك ري • تا نیچه به دك امید زلك تا نیچه به دك
طراغ فرشیم غزل مراد من ز وصال تو بر نمي آید • بلاي عشق تو بر جسم بسر
نمي آید • شب امید من اندر امید تو بگذشت • هنوز صبح وصال تو
بر نمي آید • خیال روي تو در چشم من چنان بنشست • که آفتاب و مهم
در نظر نمي آید • اگرچه جستن وصل تو سر بسر خطرست • ترا گذشتن
من خود خطر نمي آید • هزار تیر زشست دعا رها کردم • و زان هزار
یکي کارگر نمي آید • ز آه من سحري سنگ خاره نرم شود • مگر بگوش تو
آه سحر نمي آید • ز عاشقان جهان هیچکس چو سعدي نیست •
چه گویمت که بچشمت مگر نمي آید • ولا ایضا ساقي اگرت هواست با مي
الا ساقي اگر سنك محبتك وار ایسه شرابه جز باده میار پیش ما هي •
شراب دن غیري کتورمه بزم اوکمزه صفق مراد بودر که شیخ خطاب ایدوب
دیر که ای شیخ عشق آلهي و فیض حقه قدر تنك وار ایسه بزه اندن غیري
کتورمه رباعي آن جام شراب بشکار در دستم نه • وان ساغر چون نگار
در دستم نه • آن مي که چو زنجیر بود در گردن • دیوانه شدم بیار در دستم نه •
سجاده و خرقه در خرابات • سجاده ء و خرقه ء نجا بنزده بغزوش و
بیار جرعه ء مي • صات و کتور شراب یعنیسن مراد خانقاهده
مقصود سجاده و خرقه دکل عشق آلهي در آني تحصیل قل دیمکدر رباعي
لب باز مگیر یک زمان از لب جام • تا بر داري کام جهان از لب جام
در جام جهان چو تلخ و شیرین بهم است • این از لب یار خواه آن از لب جام •
گر زنده دلي شنو ز مستان • اگر قلبي دیري ایسك اینت مستلردن
در گلشن جان نداي یا حي • جان گلشننده یا حي نداسن فراد

حب آلهی اولانلر یاعنی اسمنه مشغوللر وحیات ابدیته طالبلر دردیکدر
رباعی از عمر عزیز خود بدین خرسندم • کان روز که در عشق تو نست پیوندم •
یاحی بگو بجو حیات ابدی می جویم • این زندگی فانی به پسی افکندم •
بادرد درای سوی درمان • درد ایله کل درمان جانبنه کونین نگر
بعشق لاتغنی • ایکی جهانی کور عشق ایله سنه دکل مراد عشق حق اولان
دردناک اولوب ایکی جهان محبتندن پاک اولوب طالب حق اولور دیمکدر
رباعی عمر تو کر برخیره جنان ضایع شد • کوجک جیزی نبود کان ضایع شد
فریاد از آن دم که تو ایکا دشوی • کان جیست که از تو رایکان ضایع شد
اسرار دلست دره عشق • کوکل اسراریدر عشق یولنده آواز سماع و
ناله نی • سماع آوازی ونی ناله سی مراد عاشق اولان آواز ساز دن
عشقدن راز فهم ایدر دیمکدر بیت منع سماع نغم دینی کند فقیه •
بیچاره بی نبرده بسر نغمت غنیه • یک مفلس پاک دره عشق •
بر پاک مفلس عشق یولنده • بهتر ز هزار حاتم طی • بیگلردر بیک حاتم طی دن
مراد فقیر صابر غنی شاکر دن چوق یکدر دیمکدر بیت با فقر بساز م کر
مرا فقر خوشست • گر هیچ ندارم چو تو دارم همه هست • سلطان صفت
آن بت پری رو • پادشاه صفتلی اول پری یوزلو صنم می آمد و خلق شهر
در پی • کلور شهر خلقی آنک اردنجه مراد الهام ملکی کلیجک جمله خلق
شهر وجود یعنی حواس وقوای بدنیه انکا تابع اولورلر دیمکدر قطعه
انکر ملک بگوش هوشش گوید • می فهمد و هرگز غم دنیا نخورد •
پس جمله اعضا وحواسش بکدم • درجانب دنیای دنی نگرد •
مردم نگران بروی خوبش • خلق نظرلر آنک خوب یوزینه • وزخرم فتنه

عارضش خوبی • حیا بدن دوتمش آنک یوزی تر فرآدن ملک اهل شرم
اولور واهل شرم اولان ملک صفت در وشرم صفت ملکدر بیت
خواستم بوسی از و بردم نکرد • چون ملک باشد همیشه شرمگین •
حافظ ز غم تو چند ناله • ای حافظ سنک غمکدن نیچه اینکله جز
دل من شکسته تا کی • بنم شکسته نک کوکلی نیچه دک مراد مخاطب
اولان حافظدن نفسی در وشکسته دل اولان روحی درکه دایم
نفسدن انفعالده در رباعی دردی از هجر تو دیدم که ندیدم هرگز
کاری شایسته بجوح از تو نچیدم هرگز • بعد توبس که شنیدم سخن
ناخوش خلق • وز تو روزی سخن خوش نشنیدم هرگز •
قوله ایضا خوشتر از کوی خرابات نباشد جایی • یعنی میخانه
محله سندن خوشرک یوقدر بر مقام • که به پیرانه سرم دست دهد ماوایی •
که پیرلک وقتنده بکا ال ویره بر صحبت مراد بودر که خانقاه دن
خوشترق یر یوقدر که پیرلک زماننده انده ساکن اولنوب عمل دنیا
سز قوت قلیل و محل امن میسر اولوب که عبادته اشتغال اولنور
بیت خوشا که میکده کنجنده بیر بیاغم اولا الم ایا غم اولوب کاسه دن فراغم اولا
آرزوی کندم از تو جه پنهان دارم • آرزو ایدرین سندن نه کزلیه بیلن
شیشه باده و جام لا نیزه و زیبایی • شراب شیشه سی و برخم بیر و
بر بیر شیق محبوب مراد بودر که شوی آرزو ایدرن که بر صفا کجه قلم
اولا و بر خم موضع اولا و بر کوزل شیخ طریقت اولا که حضور قلب ایله
عمل آخرت ایلیم بیت خوشا دلی که نگاری بمی زلال دهد • ز بهر کم شدن
عمر او شی زلال دهد • جای من دیر مغانست مروح وطنی • بنم برم دیر مغاندر

راحت لك وطنی ز آلایمن رای بیانت مبارك رابیی • بنم فكرم محبوبلر
فكر بدر مبارك فكرم مراد بودر كه بنم مقامم خانقاه شیخ دركه راحت اوتاجغ
مقامدر بنم فكرم ذات الله وصفات الله فكریدر كه معقول ایكن در بیت
ذكرو فكری بوكلك اول قدوعار ضد ر مدام • فكره فكر ملیح ذكره ذكر جمیل •
چه كنی نوش كه در دیر چو من شیدا نیست • نه ایچرسن كه دیرده
بنم كبی شیدا بو قدر نیست این جز سخن بوالهوسی رعنا یی •
دكلدر بو بر ابوالهوس رعنا دن غیر نك سوزیدر مراد دعوی شوق
وذوق دخی بوالهوسلك ورعنالك دردیكلدر نته كیم حضرت مولانا دیمش
حرف درویشان بدزدد مرد دون • تا بخواند بر سلیمی آن فسون •
كار مردان روشنی وگرمی است • كار دونان حیله وبی شرمی است •
وتواضع وبی ادب طریقیدر آنوكچون بر رجل منصف دیمشد
با این همه بجلسه ما هیچ كس • در مانده بنا رسایی و بوالهوسی •
دادیم نشان ز گنج مقصود ترا • گر ما نرسیدیم تو شاید برسی •
با ادب باش كه هر كس نتواند گفتن • ادب ایله اول كه هر كمسه قادر
اولمیز دیمكه سخنی پیر مكر بر همن راییی • بر پیر سوزیدر مكر بر حكیم
اولا طاقتلو مراد دعوی منقل مكال ولاف ذوق وحال ایتمك
ترك ادبدر بو سوزی بر رجل كامل ومكمل دیمك گرك نیته كیم كمل
حقیقتده دینلمش در رباعی از بوی گل بجانب گلشن كنند روی •
هر سوز طعم میوه بشناسند باغ وجوی • بیند باغ را اثر لطف باغبان •
با باغبان كنند ز گلزار و باغ خوی • صنما غیر تو در خاطر ما كی گنجد •
الا صنم سنك غیرك بزم خاطریزه نجه صیغه كه سر اینت بغیر

از

از تعمیر مكس بپروا ییی • كه بنا یو قدر سندن غیری اولمز دیكلدر بیت
درون خلوت ما جز من و تو هیچ كسی نیست • بیا فاعتنمی كن كه
عمر جز نفسی نیست • نه هر كسی بتواند قدم نهد بر آتش • كه عشقبازی
پروانه كار هر مكسی نیست • مرا ز جنید تو روی خلاص نیست بنا كام
بكام خویش بود بلبلی كه در قفسی نیست • نجاه مبر كه بجای تو هیچ
كسی نبیندم • كسی كه هر نفسی با كسی است هیچ كسی نیست •
بخاك زیر الرسر بها غریب نباشد • گیاه را چو سرو بلند دست
رسی نیست • هوس همی كندم سر فدای پای تو كردن بخاك
پای تو كه اندر سرم جز این هوسی نیست • الا كه جسم تو دور ست راه كعبه
مقصود • ز خود گذشتن قدمی زن برون كه راه بسی نیست •
رحم كن بر دل مجروح و خراب حافظ • رحم قل حافظك مجروح
وخراب كوكلنه • زانكه هست از پی امروز یقین فردایی • زیرا
واردر بوكونك اردندن محقق بر یارن مراد رحم ذخر آخرت
اولمق گرك دردیكلدر بیت ما اگر چه فقیریم نداریم بشیزی •
تو هم چه بجای كنی از بهر خدا كن • ولا انضا منجست وزاله
می چكد از ابر بهمنی • صبا حدر وجه طلرقیش بولتندن
برگ صبوح ساز و بده جام یك منی • صباح شرابی بیراغن دوز
و ویر بر بطمنلو قدح یعنی بیوك بطلو قدح مراد صباح وقتنده زمان
بارده شوق ایله ذكره مشغول اولوب تحصیل حرارت قلمغه
ترغیب ار من ومعشوق وجام ناب وصباح • نكب بر بهمن اینی
در الافتاح • در بحر ما لی ومنی افتاده ام بیار • بزلك وبنلك

قابلی
متعلقی
مشغول قابلیتلری

دکرنه دوشنمم کتورمی تا خلاص بخشدم از مالی ومنی • شرابی تا خلاص
بغلبه بکذا بزلکدن ونبلکدن مراد عشق آلهی وسلوک طریق فقر آدی
انانیت وتکبردن خلاص ایدر آنی کچون آنی طلب ایدر رباعی
مستدعیم از حضرت سلطان قدم • یک جرعه شراب را که سر تا بقدم •
مستم کند انچنان که آسوده شوم • از مطلعه وجود واز رسم عدم •
خون پیاله خور که حلالست خون او • قدح کاشنن ایچ که حلال در
آنک تعانی • در کار باده باش که کاربست کردنی • شراب ایشنده اولکه
ایدجک ایشی در مراد پیالدن قلب در آنک قانن ایچمک یعنی
نفس نفس اخذ انک حلال در وعشق آلهی عملنه مشغول اولمق
کرک کرکه ایدجک ایش در وا اهل عقل قتنده مراد ایدکی ظاهر در
والا خمر حلال الدر دیمک کفر در حکایت مولانا جلال خدمتنه برکمسنه
کلوب بر کشنک بر مرضی یعنی وار حاذق ومسلم طبیبلر بونک
علاجی خمر ایچمکه منحصر در اکر ایچمز سه هلاک اولور دیرلر اول کشی
خمر ایچمک حلال میدر دیو استفتا ایدوب مولانا جلال درحق
دوا ایچون بو صورتده شرب خمر حلال در دیو بعض سفهاء بو
خبری ایشدوب بو بیتی دیمش بیت درد خمار دارم ودرمان وی
می است • ای خواجه می زبهر دوا حرام نیست • وبعضی شیخم
حکیم الخلاق ایدوب بو بیتی دیمش • حلالست در کشمی ارغوانی •
بفتوی مولانا جلال دوانی • مولانا حافظک بو بیتنه حل حمزه
فتوی در دیمک بو مقوله فسقه وسفها کلامیدر وخواجه حافظک
شانی بلایدن عالی هدا یانی در و بونک مقدری بر مقدار بیلن کسنه

دیمش

دیمش بیت ای حافظ شیرازی بر ما نظر اندازی • ما عاشق سر بازیم تو
کاشف هر رازی • کر صبحدم خمار ترا درد سر دهد • اکر صباح وقتنده
خمارسکا باش اغرسی ویرو • پیشانی خمار همان به نشکنی • خمار
النی همان یکیدرکه صیه سن مراد بو درکه ان اثقل صلوة علی المنافقین
صلوة العشاء والفجر • صبحه اکر صباح وقتنده سکا عبادت کسلی
کلورسه همان اول یکیدرکه اعوذ بالله من الشیطان الرجیم دیوب کسلک
باشنی یا رب عبادته دورب • واذا قاموا الی الصلوة قاموا کسالی زمره سندن
اولمیه سن رباعی هرکرا در سر هوای مهوشی است • در صبوحی باده
خوردن هم خوشست • کر ترا مخموری آرد آن شراب • در پی او تازه
کردن هم خوشست • ساقی بدست باش که غم در کمین ماست •
ای ساقی حاضر اول که غم بزم بسوزده در مطرب نکاه دار همین
ره که می زنی • مطرب صاقلر بو یولی که اودر سن مراد شیخه
وواعظه خطابدر که شیخه دیر حاضر اول که غم دنیا بزم بسوزده در
آنک ایله بزی طریقتدن اخراج ایتمک استر وواعظه دیر که ای
بو بیان قلدو غک یولی صاقله یعنی علمک ایله عمل قیل که غیر یلر سکا
اقتداسی اوله رباعی روزی دل من ز جست وجوی نا سود •
پای طلبم ز پس تکاپو بود • جمله رزق واجل نکاسته ونفزود •
بیهوده خاک بیهوده باد بود • می ده که سر بکوش من آورد و چنگ کفت •
شراب ویرکه چنک باشنی بنم قولاغمه کتوردی ده دیدی خوش بکذران و
بشنو از این پیر منحنی • خوش کچور وایشت بو بو کلمش پیردن مراد
بودر که شیخ مراقب نکا باشنی قولاغمه کتوروب دیدی عمری خوش

کیدر یعنی عبادت ایله اتمام ایلدکی و بو بوکلکدن بیرک نیدن دیکلکدن
رباعی احداث زمانه چو پایانی نیست ❊ واحوال جهان را سروسامانی نیست
چندین غم بیهوده بخود راه مده ❊ کین مایهٔ عمر نیز چندانی نیست
حافظ به بی نیازی مردان می خوری ❊ ای حافظ ازنلر استغناسی
حقی ایچون که شراب ایچه سن تا بشنوی ز صوت مغنی هو الغنی ❊
تا اشیده سن سازنده صوتندن هو الغنی لفظنی مراد بودر که
عشق آلیی نوش ایدوب توکل حق ایدرسک واعظ کلامندن
الله غنیدر صوتنی اشیدوب رزق ایچون غم دنیا چکمزسن رباعی
تا چند ازین غم فراوان خوردن ❊ سیلی جهان بکردن جان خوردن
نان می خوری تو از غم نان خوردن ❊ زین بیش غم بیهوده نتوان خوردن
وله ایضا عمر بکذشت به بی حاصلی و بو الهوسی ❊ عمری بی حاصل
لغو ایله و چوق هوس ایله ای پسر جام میم ده که به پیری برسی ❊
ای اوغلان شراب قدحنی ویر بکا که پیر اولورسن مراد کندو دنک
عمری ضایع اولدوغندن تأسف و شیخ جدیددن اتحدت طلبیدر
مددی کن بمن خسته دل ای جان جهان ❊ که نماندست ز عمر من بیچاره بسی
لمع البرق من الطور وانست به ❊ لمع فعل ماضیدر مصدری
لمع و لمعان دریلاغوق معناسنه در و لفظ انست نفس متکلم وحده
در افعال بابندن که حاضری آنیاس دربونده آنا کورمک معناسنه در
معنای مصراع بودر که شیخک یلابیدی طوردن و بن آنی کوردم
فلعلی لک آت بشهاب قبسی ❊ آت منوا ایله اسم فاعلدر اتیان
دن و شهاب اود شعله سی در قبس بانسز اودن پاره سنه دیرلر

معناي مصراع بودر که اولا که کتورم سکا ایچون یانز اودن پاره سی شعله سینی
مراد متکلم دن عقل معاد یا روح انسانی در و مخاطبدن مراد نفس در
لاجرم اول بوکا دیر جانب آلهیدن نور لمعات انوری و بن آنی کوردم
امید وارم که سکا بر شعله و اثر کتورم اندن تا که اهتدا بوله سن
چه شکرهاست درین شهر که قانع شده اند ❊ نه شکرلر وار در بو شهرده
که قانع اولمشلر در شاهبازان طریقت بمقام مگسی ❊ طریقت شاهباز
لری مکس لک مقامنه مراد بودر که چوق تلذذات جسمانیه وار در
بو دنیاده که طریقت اولولری شاهباز دین ایکن مکس کبی اول شکر کبی
اولان حظوظ جسمانیه یه الونوب مکس لک دائره سنده و عوام
الناس درجه سنده قالمشلر در بیت ای شاهباز طریقت وی شاهباز ملت
چون کشت شهر تو ماندی بجای پستی ❊ دوش در خیل غلامان
درش می رفتم ❊ دون کیجه آنک قپوسی قوللری جماعتنده کیدر ایدم
گفت کای بیچاره بیمار تو بار را چه کسی ❊ دیدی ای بی کس خسته
سن بارکاهنه سن مراد کمل اولیا زمره سنه دخول عزمی ایلیه کیدر ایدم
هاتف غیب سن کیم سن که بو دائره یه وصول و بو مقامه دخول
مقصد ایدرسن دیدی رباعی ای دل اگرت بوصل دلدار هواست ❊
مرگ خود و زندگیت از و باید خواست ❊ پروانه بوصل دست در گردن شمع
انگاه آورد که سر خود برخاست ❊ تا چه بجز نفسی دامن جانان گیرم ❊
تا بجز بجز بر نفس جانان انکنی دوتم ❊ دل نهادیم بر آتش ز پی خوش نفسی
کوکلکی قودق اوداوزره بر خوش نفسی ایچون مراد بودر که مجمر ایچنده

معنا

اوداولوب اندە ما نند طبيب اولاغيچون آنڭ اوزرینە محبوبلر انكن
دوتوب تطييب لباس ايدرلر پس پنجر اتملرڭ انكن دوترين دحجي
دامن جانانی دوغوغ ايچون تنم پنجرنده قلبيی اوداوزره قويوب
يا چوق اوزره بين خلاصه مراد بودر كه وصول دوست آتش هجابوده
ده يا نوغ ايله اولور ديكلدر بعض نسخه ده بو بيت واقع اولمش

بادل خون شده چون نافه خوشش بايد بود . قان اولمش
كوڭل ايله نافه كبى خوش اولمق كرك هر كه مشهور جهان گشت بمشكين
نفسى . هر كمسه مشهور جهان اولدى مشكين نفس لك ايله مراد
بودر كه مشكين نفس اولمغە نافه كبى كوڭلى قان اولوب خاطرى
خوش اولمق كرك ديمك در رباعى هان اى دل حيرت زده بى پى
سروپايى . كر هست ترا حضرت جانان را رانى . در ظلمت شب
چنان روش كن كه ترا . چون شمع بجز پاى نماند برجاى .
كاروان رفت وتو در راه كمين گاه بخواب . كاروان كتدى
وسن يسوير يا يولده اويقوده سن وه كه بس بيخبر از غلغل
چندين جرسى . وه كه بوقدر كوچ فريادندن نه مقدار بى خبرسن
مراد بودر كه دنيا بر يسو ير يدر كه بنجه اعراى دل وجان وايمان
بونده پنهان در وانبياء عليهم السلام واولياء عظام واتقياء كرام
فرياد ايدوب الحذر الحذر ديرلر اما عجبدر سن بو قدر فريادن
اويا غيوب خواب غفلته سن رباعى برخيز ومخور غم جهان
گذران . بنشين وجهان شادمانى گذران . در طبع جهان اگر

و

وفايى بودى . نوبت بتو خود نيامدى از دگران . بال بكشا
وصفير از شجر طوبى زن . قناد آچ واوازى طوبى اغاجندن
اور . حيف باشد چو تو مرغى كه اسير قفسى . حيف اولا سنك
كبى بر قوش كه بر قفس اسيرى اولا مراد متكلمين عقل معاد
مخاطبندن نفس ناطقه يا روح انسانيدر لاجرم اول بو كونه خطاب
ايدوب بال همتى آچوب مقام اعلى يه اوجوب طوبى اغاجنه
عروج ايدوب آنى محل بروج ايدوب انده تكلم وترنم اتمك كرك
سن سنجلينى قوش اسير قفس اولمق لايق دكلدر دير بيت
بشنو اى مرغ عزيز واشناى شهر قدس . چون تو مرغ زيركى چون
اوفتادى در قفس . چنفر بويد بهواى تو از سو حافظ . نيجه يللر
سنك هوا كنا يله هر طرفه حافظ . نيست آنت طريقه بك يا ملتمسى .
اته ميسر ايده سكا بر طريق الى بنم مطلوبم بوندن مراد كند وكك
طلب حقده نيكو بولى ايته وكك ذكر ايدوب اندن كرو الخاطر بوخ
وصول طلبيدر بو مصراع مضمونى اللهم اسئل منك الك قبيلندندر
ولرا نيكا كنبت قصه شوقى ومدمعى باكى . كنبت نفس منكلم وحاره
در قصد آنك مفعوليدر ومدمع اسم مكان در كوز ياشى نيرى ديمك
اولور كه مراد كوزدر وباكى اسم فاعلدر بكى بيكى دن او بليه معناى مصراع
بودر كه يازدم بنم شوقم قصه سنى حال بو كه كوزم اغلر ايدى بيا كه بى تو
بجان آمدم ز غمناكى . كل كه سنسز جانه كلمشمدر غمناكلكدن
مراد بودر كه الحاصل كمال آشتياقمدن . در قطعه اشتياق مرا تو پندارى
كه مكر قابل بيان باشد . هر چه بر حد لفظ وحرف بود كاه تركيب بر زبان باشد

منا علیك فضلان منا علیك فضل

وانچه از لفظ و حرف بیرونست ، من چه دانم که آن چسان باشد
سالها گر مرا درین معنی ، کلک وصّاف در بنان باشد
پس بهر جا که کاتبی یابند ، گرورا دست در فغان باشد
یار من گردد و بهر وصفی ، گاه تحریر همعنان باشد
بنویسیم و شرح و بسط کنیم ، تا بتن قوّت و توان باشد
چون به بینیم آنچه باقی ماند ، بدو صد باره بیش ازان باشد
بسا که گفته ام از شوق با دو دیده خویش ، نیچه کتو دیعنی شوقدن
کند و ایکی کوزیمه ایا منازل سلمی واین سلماکی ، ای سلمی‌نک منزللری
قنده در سلمانک مرادی بودر که ایکی کوزم معشوقه منزللری ایدی شمدی
انلرده حاضره اولمدوغی ایچون بونلردن نیچه کره استفسار ایتدم ودخی
بو معنی نظمنده سلمان دیمش زمان زمان بدل و جان خویش می گفتم
ایا منازل سلمی واین سلماکی ، اما احمد پاشا بونلرک خلافن دیمش بیت
کوکلده کوزده ظلوس نیچه دیسون احمد ، ایا منازل سلمی واین سلماکی
عجیب واقعه یه و غریب حادثه ایت ، عجیب واقعه و غریب حادثه
در انا اصطبرت قتیلا و قاتلی شاکی ، اصطبرت نفس متکلم وحده در
افتعال بابندن اصلده اصتبرت ایدی حرف تا حرف طایه قلب اولنمشدر
و قتیل فعیل بمعنی المفعولدر و قاتل اسم فاعلدر و شاکی اسم فاعلدر
شکایتچیدن اولیه معنای مصراع بودر که بن جرا ایدرم مقتول
اولدوغم حالده حال بوکه بنم قاتلم شکایت ایدیجیدر فی الواقع عجیب
واقعه و غریب حادثه در بوکه مقتول شکایت اعیوب جرا ایده قاتل
ظالم ایکن عذرا عیوب شکایت ایده مراد بودر که روح دیر نفس کثرت

عصیان

دامن پاکک

عصیان ایله بنی هلاک ایتدی حال بوکه بن مقتول ایکن جرا ایدیجیم
اول قاتل ایکن شکایت ایدوب بنم مراد اتمه مساعده ایتمدکی دیو
کرار ایسه که کند عیب دامن پاکت ، کیمه ایر اریغنی کیمه لا یقدر
که سنک دامنک پاکلکی عیب لیه که هیچ و قطره که بر برک کل چکر پاکی
پاکی لفظنده اولان حرف یا خطاب ایچوندر معنای مصراع بودر که
کل یپراغی اوزره طمایان قطره بکی پاک نفس جرا دنسکلیده عقلدر
و نجا کجیدن روح درکه اکا دیرس شویله پاک سن که سنک دامنکه
عیب اسناد اتمکه مجال یوقدر و نظافتده کل یپراغی اوزره طمایان
قطره بکی سن بیت کی رسد این هازل بد کوی را ، تا بیاید عیب و
نقص آفتاب ، ز خاک پای تو داد آب روی لاله و گل ، سنک خاکی
پایکدن ویردی لاله و گل یوزینه صوینی چو کلک صنع رقم زد بر آبی و خاکی
چیدن صنع قلمی رقم اوردی آبی و خاکی اوزره مراد عقلک روحه کلامی
ذکر درکه خلقت الاشیاء لاجلک حسنجه بهرسنه روح آدم ایچون
خلق اولنوب و آدمک جمالی اثنا ریدن بر شمه غزه آب روی اولمشدر
رباعی ای از بساط جاه تو گردون ولایتی ، وی از سپاه رای تو خورشید
رایتی ، کرده زبان سوسن آزاده هر نفس ، در باب لطف از دم خلقت روایتی
صبا عبیر فشان گشت ساقیا برخیز ، صبا عبیر صاچیجی اولدی ای ساقی
دور و هات شمه کرم مطیب زاکی ، حرف واو عطف ایچوندر
که هات جمله سی برخیز جمله سنه معطوفدر که خیز مرادف قم در و لفظ هات
اسم اسجار اعطنی لدن اعطنی معناسنه در و شمه کنشده اولاندر و کرم

لفظی فتح کاف عربی وسکون را ایله باغلر ومطیب اسم مفعول صیغه
سیدر کوجکی قفولندرمش دیمکدر وزاکی ظاهر معناسنه در معنای
مصراع بودر که دینی کتورلوزیک کنشده اوتش کوجک قفولی باکش مراد
توجه سحری نفحهٔ ربانیه صاحبوب فیضان الهی اظهار ایدر اولدیغی ای
شیخ قالقوب آفتاب شریعت ایله مرتبی ومحته اوطان عبادات طیبه یه
اخلاص ایله کتور تاکه مریدکرو تکمیل طریقت ایتدره دیمکدر قطعه
جهان کرم پادشاه شریعت • که هست بر اقلیم دین کامکاری •
توآن فیض بخشی که در روز جود • جوکان کشت دریا زبس خاکساری •
مزاج صبا زان سبب روح بخش است • که کردست با خلقت آمیزکاری •
دع التکاسل تغنم فقد جری مثل • دع بلکل که امر حاضر در
اترک معناسنه تغنم مجزوم در امرک جوابی اولدیغیچون در فقد جری
شرط محذوفک جزاسیدر معنای مصراع بودر که کاهللکی ترک قل
که غنیمت بوله که تحقیقا مثل جاری اولمشدر • که زاد راه روان چستیست
وچالاکی • که یوله کیدنلرک آزغی چستلقدر وچابکلکدر مراد
عبادتده نشاط ورغبته ترغیب در که حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم
بیورمش ان الله لا یمل حتی تملوا نظم طاعت حق کرچه تلخ آید ترا •
دارو تلخست درد را دوا • تلخ دارو نافع آید عاقبت •
خسته را بخشد شفا وعافیت • اثر نماند ز من بی شمایلت آری •
اثر قالمدی بندن سنک شمایلکسز بلی • آری که آثر محیای حسن
محیا کبی • اری نفس متکلم وحده در ومآثر جمع مأثره در ایو

ضو

ضو معناسنه ومحیا فتح میم ایله حیات معناسنه در ومحیا ضم
میم وتشدید یا ایله یوز معناسنه در معنای مصراع بودر که کوروم
بن حیاتمک ایو صفتلرن سنک یوزکدن مراد متکلمدن بدن
در ومخاطبدن روح در لاجرم بدن روحه دیر سنک شمایلک
وحضورک اولمیجق بنم هرکز اثرم قالمز بلی بنم حیاتمک ایو
خصلتلری سنک یوزکدن در نظم الا ای همایون طایر فرخنده فال •
روح انسانی انیس ذو الجلال • چون نهادی زان جهان خوش قدم •
در تن بیچون قفس ای خوب دم • کشت پیدا زین قفس آثارها •
میفتادی بی توچون دیوارها • ز وصف حسن تو حافظ چکونه
نطق زند • سنک حسنکک وصفندن حافظ نیجه نطق اوروره
که چون صفات الهی ورای ادراکی • که صفات الهیه کبی ادراک
اوزره سندن پس مراد مخاطبدن که روح انسانیدر که
لاجرم آنک حسن وجمالی بیان ووصفی عیان اولنمغه قابل دکلدر
ویسئلونک عن الروح قل الروح من امر ربی • حسبنجه علی حضرت
حقه مخصوص در پس صفات الهیه نیجه بلنمزسه بلنمک میسر دکلایسه
روح دخی بویله در وبعض نسخه ده مصراع ثانی بو واقع اولمش
که سر صنع خدایی ورای ادراکی • مخاطب روح ایدوکی بونده
اظهر در بیت چندان تو عیانی که همه کس منم آن کفت •
چندان تو نهانی که کسست هیچ نداند • وله ایضا که برد
بنزد شاهان ز من کدا پیامی • که الله پادشاه لرقتنه بن کدادن
بر خبر • که بکوی می فروشان دو هزار جم بجامی • که شراب جامنی تجلیل

غفلتدن نا غفلت نا غفلتدن

محلّه سنده ایکی بیک جم بر درجه مراد پادشاهلردن خانقاهلره اولا
واهل سلوکدن اولیاء طریقت درکه الملوک تحت الاطمار حسبنجه
اطلس پلاس پوش پادشاهلردر و شراب صهای تجلیلری یعنی عشق آلهی ویتجلیلر
انلردرکه مظاهر اسم فیاض در و انلرک قتنده شاهلر معتبر دکل عشق آلهی
معتبردر پس انلرک کبی بزرگوارلرو بنم کبی فقیرک حضرتده کم التربیعی یکه
التمز دیو کندویی تنزیل وانلری تعظیم ایدر نظم هرچند که در مرتبه تا مورانیم
بی منظاهر و بیداست که جامیرانیم ، یک لحظه گدا ایم و گهی سلطانیم
در حالت خویشتن عجب حیرانیم ، شده ام خراب و بدنام و هنوز
امیدوارم ، خراب و بدنام اولمشمدر و هنوز امیدلویم که همت
عزیزان برسم بشکنافی ، که عزیزلر همتی ایله ارشیم ایو آدلوله
مراد بونلر بودرکه کندونک احوالی مشوش اولدوغی اجلدن شکایت
ایدوب و عزیزلر همتی ایله انتظام احوال حصولنه بومقین رجا
ایدوکن حکایه ایدر رباعی برناله و برزار بامن رحمت کن ، بر فقرو
نکویت را بامن رحمت کن ، برگریه و بیدار بامن رحمت کن ،
بر مفلسی و خوار بامن رحمت کن ، تو که کیمیا فروشی نظری بقلب ما کن ،
سن که کیمیا صاحبی سن بزم قلبمزه بر نظر قل ، که بضاعتی ندارنم و کلنده
ایم دای ، گر بر تماشتم بوقدر و بر اقمتز در برابغ مراد بخاطبدرن
شیخ کامل درکه نظری کیمیا در اکا دیرسن که کیمیا دیرجی سن بزم قلبمزه
نظر قل که زر خالص اولا و بزم حسیده بهاسنه اولور سنه مزیوق اما
آغ قور مشمز در یعنی مجاهده مز یوق ایکن وصول الی الله رجا سنده
یوز رباعی یا رب که نداردا ز لبش جام طمع ، گردیم دروبرزم ایام طمع

بنگر

بنگر که بریدن دست و دل و کیسه و جبر سودای که بی بزم من خام طمع
بعض نسخه ده بوبیت واقع اولمشدر زر بهم میکن ای شیخ بدانه های
تسبیح ، بولدن بر قمه بنی ای شیخ تسبیح دانه لری ایله که چون زغ
زیرک افتد نفتد بهیچ دامی ، که چون که زیرک واقع اولا یعنی
بر قوش که زیرک اولا دوشمز هیچ آغه مراد تسبیحدن عقود و
بیع و شری و سائر مکاسب دنیا در و آنک دانه لری انلرک
حاصله اولان نقود در و شیخ دیدوکی شغول متوجه درکه اهل
دنیا اولور پس اول اهل دنیا متوجه یه دیر بنی طریق حقدن تبرّم
نقود و عقود ایله که زیرک اولان کمسنه هیچ دنیا آغنه دوشمز
وانکا دوشلوب آخرتدن محروم اولمز رباعی بیوسته زبهر شهوات
جسمانی ، این جان شریف را همی نرنجانی ، وآگاه نه و که آفت
جان تواند ، از انکه تو در آرزوی ایشانی ، بر دید بار سایان
که برفت پارسایی ، بیورک زاهدلرکه کتدی زاهدلک می ناب
درکشیدیم برفت ننگ نامی ، صافی شراب چکدک کتدی ایو
آدلولق مراد بو درکه بورک اهل طریقت و سلوکدن حوضلو اولوب
دنیایه متعلق اولانلرکه بزدن اول طریقتدن اعراض و دنیایه اقبال
کتدیلر که عشق خالص نوش ایدوب ایونام که بزک فتکنزده
کسب حطام دنیا و صاحب مال اولمقدر بزدن اول حال کتدی
یاد لعل لب ایله چون که می نوش ایتدم ، جانان و دلدار غم دنیا یی فراموش ایتدم ،
عجب از وفای جانان که تفقدی نفرمود ، عجب جانان وفاسندن
که بر یوقلموق بیوردی ، نه بخامه سلامی نه بنامه پیامی ،

برقلم ایله سلام یوق برنامه ایله برخبر یوق مراد بودر که عجب در لطف و
بیوفالی حضرت حقدن که فیض ظاهر اولمدی نه قلم ایله لوح ازلده اثر
قبول ونه دفتر ملکده خبر وصول بو حال بندن مقدمه ده ملال در
لا رسول ولا تعرف حالی کل هذا مقدمات ملالی ❁ بیت ❁ نه نامه ده
نه سلامی نه پرسشی آری ❁ بود هر اینه اینها مقدمات ملالی ❁ سر خدمت
تو دارم بخرم بلطف مفروش ❁ سنک حضرتکک سوداسن دوترم
بنی لطف ایله صاتون ال صاتمه که چو بنده کمتر افتد عیاری غلامی ❁
که بو مقوله کبی سکرک دوشر مبارکک ایله بر قول مراد حضرت حقدن
کمال قبول وعدم رد رجاسی در واخلاص ایله عبادت ایدن
عبد مبارک ایلدکن ذکر در ❁ رباعی ❁ هم خدمت تو مرام جانم باشد ❁
هم ذکر تو بر سر زبانم باشد ❁ من گرچه بدم ولیک بیزه ده نیکم ❁
فرمان تو بر سر وروانم باشد ❁ بکا بر شکایت یکم کو یم این حکایت
قصه الم بو شکایتی و کیم دیم بو حکایتی که لب حیات حا بود و
نداشتی دوای ❁ که سنک لبک بزم حیاتمز ایدی و بر دوام دوتمز سن
مرادلبدن کلام الهی و وحی روحی والهام قلبی در و اول سالکک اولانک
حیاتیدر اما علی الدوام اولمز بوندن کیمه شکایت ایدهیم و بونی کیمه حکایت
ایلیهیم ❁ رباعی ❁ هجران تو کر قرار بر جان باشد ❁ این هر دو فراق کردم آسان باشد ❁
لیکن چو مرا نخواهی ای قبله جان ❁ نا خواستن ترا چه درمان باشد ❁
اگر این شراب خامست وگر این حریف پخته ❁ اگر بو شراب خام ایسه
واگر بو حریف پخته ایسه ❁ بهزار بار بهتر ز هزار پخته خامی ❁ بیک کره
یکیدر بیک پخته دن بر خام مراد سلوکی اگرچه جدید ایسه یعنی

سالك

سالك جوان ایسه وعالم علم ظاهر اگرچه بر ایسه ده کی چون وصول الی
الله طریقین بیلمز بیک کره اول پخته دن بو خام یکدر که وصول الی الله
طریقینه سالکدر و عبد الله اولان حضرت حقه اضافت ایله مشرفدر
اگر او کمترین غلام خداست ❁ شهرت نام او ز نام خداست ❁
بکا ای تیر مژگان و بر بیز خون حافظ ❁ آج کریک اوقنی و دوک
حافظ قانینی ❁ که چنان کشنده ده را نکند کس انتقامی ❁ که بو کبی
قاتلکه بر انتقام اتمز مراد صفت قهر و جلال ظاهر اولوب حافظک
نفسانیتنی هلاک اتمسین طلبدر که بونکبی قاتله انتقام اولمز و
قصاص قلنمز دیمکدر ❁ بیت ❁ گفتیم تیغ بر کش گفتی گناه باشد ❁
با این گنه همیشه از تو بکبر دل ما ❁ وله ایضا ❁ گفتند خلایق که تویی
یوسف ثانی ❁ دیدیلر خلایق که سن یوسف ثانی ❁ چون نیک بدیدم
بحقیقت به ازانی ❁ چون ایو کوردم حقیقتده اندن یکسن
مرادی خطابدن رسول الله صلعم در انکا دیر که خلق سکا یوسف ثانی
دیرلر اما چون ایو نظر اتدم ❁ کان یوسف ابیض منی وانا املح منه ❁
موجبنجه سن اندن یکسن ❁ نظم ❁ ای کرده لطف صوح بخودی خودت ثنا ❁
حاز کجا و مدح وثنای تو از کجا ❁ ما خود کرایم تا ثنای تو دم زنیم ❁
در مرض لعمرک ولولاک والضحی ❁ لطف خدای جمله کی لات خلق را ❁
ملک جبر کرد وداد بدو نام مصطفی ❁ شیرین تر از آنی بشکر خنده که گویند
طاتلو رقسن اندن که شکر خنده ایله دیرلر ❁ ای خسرو خوبان
که شیرین زمانی ❁ ای گوزللرک پادشاهی سن زمانه نک شیرینی سن
مراد بودر که رسول الله صلی الله علیه وسلم دائما تبسم ایدی و تبسمی غایتده

مفعول فاعلن مفاعیل فعولن

ملیح ایدی و سلطان الانبیاء و افضل الرسل در لاجرم خاتم الانبیاء د
اولدوغی ایچون غیری نبی نهاندر که اندن صکره بر آخر ایچون زمان نبوت
اولمز نظم هر چند انبیا همه پیش از تو آمدند چون پس روان همه
بتو کردند اقتدا محروم کرد روح قدس را ز محرمی جاوش
بود نوبت شب خلوت دنا تشبیه دهانت نتوان کرد بغنچه
سنک اغزکی غنچه یه تشبیه اتمک اولمز هرکز نبود غنچه بدین تنک دهانی
هرکز غنچه اولمز بو کارا اغزلولق ایله مراد اول حضرته خطاب درکه و
اوتیت جوامع الکلم حسبنجه کلامی قلیل اللفظ و کثیر المعنی در و حقایق
شریعتی و دقایق طریقتی و غوامض حقیقتی الشریعة اقوالی و
الطریقة افعالی والحقیقة احوالی مقتضاسنجه مبیندر لاجرم آنک
دهانی کبی ضیق یوقدر نظم از شرح لفظ تو دهن نقل پر شکر وز
یاد خلق تو نفس عقل عنبری ظلمت زدای عالم جان از آنکه هست
لفظ تو آفتاب و نفس صبح راستین اگر سرو بماند از قد و رفتار
تو برجای اگر سرو سنک قد و رفتارکدن یرنده قالدی ایسه
بخرام کر از سرو کذشتی بر دانی حاصل که سرودن کچدک یوز بیلک
ایلمه ادعلو درجه‌سی اولانلر عیسی و ادریس و خضر و الیاس علیهم السلام
کبی بونلرکی کندو زمانلرنه مخصوص ایدی اول مقامده قالدیلر اما
سن حاصل که قیام قیامته دل شرعک جاری و امرک روان در
انجا که جای نیست تو آنجا رسیده‌ای هر جا آن کسی نرسید تو انا بعید بوده
کس را از انبیا نرسد که آرزو کند کانجا رسی که تو بسعادت رسیده
صد بار بکفتی که دهم زین دهنت کام یوزکرو دیدک و یرورم
سکا

سکا بو آغزدن مراد چون سوسن آزاده چرا جمله زبانی سوسن
آزاده کبی نیچون جمله دلسن مراد تخاطبدن بوندن نفس دیرکه مواعیدی
چوق انجازی یوق و نیجه کره توبه ایدوب نقض ایلمشدر نظم
کاه آنست که دلم را که بسامان کردد کار در یا بپرواز کرده پشیمان کردد
عشق بازی و هوس نوبت خود داشت کنون کاه آنست که دل با سر
ایمان کردد ای بت از حجره دل رخت هوس بیرون نه تا دلت
منظره رحمت یزدان کردد عقل را بنده شهوت مکن این نه
رواست که ملک همه کش مطبخ شیطان کردد کفتی بدهم
کامت و جانت بستانم دیدک و یرورم سکا مرادکی و آلورم
سنک جانک ترسم ندهی کامم و جانم بستانی قورقرین مرادم
و یرمیه‌سن و جانم آله‌سن مراد بودر که نفس سنک مرادکی و یره‌یم
جانکی الهیم عذابدن قورترایم دیر پس عقل نفسه دیرکه قورقورن
جانمی آله‌سن عملا آخرت مرادمی و یرمیه‌سن نظم کام دل هیچ طلبی
بنده بناکامی باش تا همین درد ترا مایه درمان کردد
خود کرفتم که پس از سعی و تمنا بوی دراز کار از آن سان که دلت
خواست بسامان کردد بچه ارزد همین از این عالم نا پایدار کمر بیک
دم زدنش کار دکرسان کردد جان ازین منزل غولان بسلامت
نبرد جز کسی کز سر تحقیق مسلمان کردد چشم تو خونک از سر
جان کذراند سنک کوزک اوقی جان قلعه‌سندن کچر
بیمار که دیدست بدین سخت کمانی خسته دیکم کو رشده
بو بجسه یا بیلوقی ایله مراد بودرکه نفس نظر شهوت ایله نظر ایدوب

دلت

جان قلقانی اولان توبه‌یی بوزر یجیدر که نفس فی قلوبهم مرض حسبنجه
بیمار ایکن یاپی محکم درکرینجه حصین توبه‌لری خراب ایدر قطعه
مراد لیست زانواع فکر سودایی ● که هیچ گونه رهش نیست سوی دانایی
من از طریق نصیحت همی دهم پندش ● که ای دل این چه پریشانیست
ورسوایی ● اگر مربی جانی بترک جسم بگوی ● که جان فزود دل شمعست
جسم فرسایی ● گذشت عهد جوانی ز لهو سیرنه‌یی ● رسید
نوبت پیری بتوبه ننگرایی ● برفت عمر و درینجا و بر نیامد ازو
نه هیچ مقصد دینی نه کام دنیایی ● چو اشک بیند ازین پس
از دیده‌ء مردم ● گوز یاشی کبی اترسن خلق گوزندن انداکردی
از نظر خویش برانی ● آنی که بر آدم کندو نظرکردن سوررسن
مراد بودر که نفسه خطاب ایدوب دیر آنی که کندو نظرکرکبی اچون
سورب و عصیان ایتدورسن خلق نظرلرندن دخی سورب قوررد
اعتبارن قومزسن که فاسقک خلق نظرلرنده قدری یوق اولمز
والحاعقلا اعتبار قلمز نظم ایا بکام هوس راه عمر پیموده
هنوز سیر نگشتی زکار بیهوده ● روا بود که تو عمری بسر
بری کهدران ● نه تو ز خود نه کسی از تو گردد آسوده
ببینی ار تو کنی باز عین عبرت باز ● که شبها همه فقرست
ولبوده نابوده ● زخاک سجده کرد آب چشم بار بخواه
که جز بدین نشود پاک جان آلوده ● در راه تو حافظ چو
قلم کرد ز سر پای ● سنک یولکده حافظ قلم کبی باشدن
ایاغه قلدی ● چون نامه چرا نگیریش از لطف بخوانی ●

نامه‌یی نیچون بردم آنی لطفدن اوقومزسن مراد کندونک نفسنه
غایت هوا مفتن و نفسنک نهایت مخالفتن ذکردر و بعض نسخه‌ده
تخلص بیتی بو واقع اولمش ● از بیش سران حافظ عذیده خود را
اوکذن سوره‌مه کندوزعم کورمش حافظکی ● در عشق رخت داد دل و
دین و جوانی ● سنک یوزک عشقنده ویردی کوکلی و دینی
و یکتلکی مراد مخالصدن یا محبوب حقیقیده یا نفس در و دین دیدوکی
عادت ناس در ولد اینضا لبش می بوسم و در می کشم می ●
آنک لبنی اوپرین و شراب چکرن ● با آب زندگانی برده ام پی ● آب
حیاته التشم ایزر مراد کلام حق قرائت ایدوب عشق آلهی نوشن ایلیوب
آب حیات معنوی‌یه ایزر التدم یعنی آنی بولدم دیمکدر بیت حق چنین
نزد و الی سر و خدا ● لیس للانسان الا ما سعی ● نه رازش بی تواتم
گفت با کس ● آنک رازن کمسه‌یه دیه مزین ● نه کس را می توانم
دید با وی ● وکمه‌یی آنک ایله کوره‌مزن مراد ستر حقی فاش ایدمزین
وکمه‌یی الکا بکزر دیه مزن که او کمسی اعتبار سر در شعر بالستر تا حوائج
دمازیم ● وکذا دماء العاشقین مباح ● والحق بی کلام فنا تکلم در
سلامت در خموشی دان که گر مستر دگو باراعداوت ● عداوت
آرد و خضر ان سخن گفتن چه دانی ● مر از خاموشی هرگز پشیمانی نه ندام حاصل
و لیکن از سخن گفتن بسی دارم پشیمانی ● لبش می بوسد و خون می
خورد جام ● آنک لبنی اوپر دقان ایچر قدح ● رخش می بیند و گل
می کند خوی ● آنک یوزنی کورر و کل تر در مراد کلام الهی تلذذ ایدوب
کوکل قان ایچر و صاحب کشف اولان حضرتی مشاهده ایدوب

نه عیب نه عیب نسخه

خجالت صفندن یا کمال جمالندن ترلر بیت شوند حور و ملک از جمال
یار خجل دمی که برده برآرد ازان جمال جمیل کل از خلوت بباغ
آورده اند کل خلوتدن باغه کتوردی تکیه کاهی بساط
زمرد اچون غنچه کن طی زمهر دوشکن غنچه بی دور مراد کشف
و فیض حق ظهور اندیسن دخی اعراض طریقتی دورب اهل سلوك
اول دیمکدر سجع خبتة الوصل سکون الاخیار سقر الهجر مجلس الاشرار
بده جام جم وز جم مکن یاد وبر جام جمی وجمدن یاد ایتمه که می داند
که جم کی بود و کی کی کم بیلور جم قچن ایدی و کی قچن ایدی مراد
بودر که عشق آبی نوش ایدوب عمل وطاعت خروش و جوشنه
مشغول اولوب احوال جمی و کی تمام شاه معظمی یاد اتمه که انلرك
قصه سنك صحت ایله روایتنی کم بیلور و آنی بلمکدن نه فایده اولور
تو درویشی احوال درویش جو نه پادشاه قصه پرشه مکو
بزن در چنك چنك ای ماه مطرب اورچنکه چنکی یعنی
بچه مطرب آی رکش بخراش تا بخروشم از وی طربی ایتار کی
تا خروش ایدم اندن مراد بوتره مطربدن خوننده و کوینده دراکا
دیر شیخ مراقبه و بیر مخنی به حالت ویرتا که آنك حالتندن بکا دخی جوش و
خروش حاصل اولا دیمکدر بیت خوننده مجلس چو شود کوینده
باشد همکی مجلسیان جوینده جو جشمش مست را مخمور مکذار
کوزنکی مست مخمور قومه بیا د لعلش ای ساقی بده می آنك لعلی
یادنه ای ساقی شراب ویر مراد بودر که مست حق اولانه کسل عبادت
کلمیك اول حال اوزره قومه کلام حق ذکری ایله انکا عشق آبی ویروب

عبادته

عبادته ترغیب قل بیت اول ولآخر قرآن زجه با آمد و سین
یعنی اندر ره دین رهبر قرآن بس بجویید جان ازان قالب جدا آیی
استمز جان اول تندن ایرولوح که باشد خون جانش در رك و پی
کراولا آنك قدحنك قانی آنك طمرنده و سکرنده مرادبودر که شول
کمسه که عشق آبی ایله حالی اولاجان اندن مفارقت اتمز و شول کمسه
حبتحقدن خالی اولاجان آنك ایله مصاحبت استمز بیت
در رخ هر کس که نیست داغ غلامی او کر بود رهن بود دشمن و اغیار اوست
چو مرغ صبح می کوید که هو هو جو ده صابح قوشی هو هو دیرخمه از
دست جام باده هی هی الدن قومه شراب قدحن اتمه اتمه
مراد شیخ صابح و تنزه بیر شوق وحال اولیجق عشقی طاعتی الدن
قومق اولمز دیمکدر رباعی آنی که فلك با تو درآید بطرب
کر آدمی شیفته کرود چه عجب تا جان بود م بندکیت خواهم کرد
خوابی بطلب مرا خوابی مطلب زبانت در کش ای حافظ زمانی
دلك چك ای حافظ برزمان زبان بی زبانان بشنو از نی دلسز
لر دلین اشیت بیندن مراد بودر که کثرت کلام فهم معنی یه مانع اولور
بس کلام کثیردن لسانی حکوب نی کبی زبانسزدن یعنی رجل کامل
بیر حالدن دلکه اسرار آلتنه لسان حال ایله استماع قل رباعی
نی حال دلم بکان کوید وان راز که داشتم نهان می کوید
حالی که بصد زبان بیان نتوان کرد از نی بشنو که بی زبان می کوید
ولہ ایضاً مخمور جام عشقم ساقی بده شرابی عشق قدحنك
مخموریم ای ساقی ویر شراب پر کن قدح که بی می مجلس ندارد آبی

لطائف كه بوبيتي شافعي المذهب
دينين كه بيجاء فني
غوص صنعه بر سوره نك
اولنوری جزء
سه

شول غزل كه مطلعنك اول بصوت بلبلة وقمري
اكر شعر نخوار دربو بيته قرب بيت سكيزه
اوتمشدر برزه
عرضه

[illegible]

طولدر قدحی کم اول بزم مجلسك بو قدر صوبیی مراد بودر که عشق الهی بکا
حیرت و کلل ویرمشدر ای شیخ نشاط عبادت ویر و قلبی مالی قل که
مجلس انس عشق الهی سز صولسز یعنی لطافتسز در رباعی
گل گفت اگرت هستی بتیم ونی خویش ، با من بنشین و بر رخش می کن خویش
من بر دل خونین کرده ام آتش خویش ، زان عمر بکام دل گذارم خوش خوش
عشق رخ چو ماهش در پرده راست ناید ، آنکه آتی کبی برخنك عشقی
پرده ده راست گلمز ، مطرب بزن نوایی ساقی بده شرابی ، ای مطرب
نوا اور وای ساقی بر شراب ویر مراد بودر که عشق الهی و سلوك طریقت
مستور اولمق خوش دگلدر امدی ای واعظ بر نوا اور بر بزی
بلا اختیار قل و ای شیخ شراب عشق صونوب بزی شیدا قل رباعی
هنگام صبوحست حریفان بخزید ، وان باقی دوشین بقدح در ریزید
یک لحظه زننگ و بد بکر بزید ، در بیخبری و بیخودی آویزید ،
شد حلقه قامت من تا بعد از این رقیب ، حلقه اولدی بنم قامتم
تا بوندن صکره سنك رقیبك ، هر دم زدر نراند ما را ایچ بابی ،
هر دم قپودن سورمیه بزی یعنی بر باب ایله مراد بودر که قامتم زیادتی
ایله حلقه اولوب مزاجم ضعیف اولدی که شهوت و غضب و سائر
رذائل قبیحه ایله بنی شیطان سنك درگاهکدن سوره میه که ضعیف
اولان بولمز یکی افعال قبیحه ایده مز بیت اگرچه زار و ضعیفم ولیک
شکر می است ، بر آنکه نیست مجالم بگرد عصیان ، در انتظار روئیت
ما را امید وار کنی ، سنك یوزك انتظارنده وار در بزه امید دار لوح در
عشوه ده وصالت ما و خیال خوابی ، سنك وصلك شیوه سنده

بز

بز واریغو خیالی مراد تجلی جمال رحمانی غالب اما وصول احتمالی یوق
در دیمکدر غزل لاف رندی مزن ای زاهد پاکیزه خصال ،
درد این حال نه داری و نزی دردی نال ، تو و مستوری و سجاده
طاعت همه عمر ، ما و مستی و نظربازی و رندی همه سال ، هر کس
از مائده وصل نصیبی طلبد ، تا کرا بخت نشاند سر خوان وصال ،
هیچم حیف دیده کجا بسته فردا باشد ، عاشق وعده و تأخیر زبی
امر محال ، طالب دوست کز و دور شمارد خود را ، بیخبر تشنه
همی میرود در عین زلال ، مانم آشفته و نقش کم در آب و کلت ،
نظر پاک نباشد نگران بر خط و خال ، گرچه نقصان کمال از پی و
شاهد بازیست ، در مقامی که همه اوست چه نقصان چه کمال ،
مخمور آن دو چشم آیا کجاست جامی ، اول ایکی کوزك مخمورییم
عجبا قنده در بر قدح ، بیمار آن دو لعلم آخر کم از جوابی ، اول
ایکی لعل خسته سی یم بر جواب الکمی در آخر مراد عین ذات
و عین صفات مخموری و آنك تجلی سی یم بر قدح بوق میدر که بکا
ذوق ویره و کلام لفظی و کلام نفسی خسته سی یم بر جواب یوق
میدر که آنك سببی ایله صحت حاصل قیلم و لفظ جواب تکلم کلام معنای سنه در
اتا خسته یه مناسب اربه صوبیی حفنا سنه دخی ادعق ای ماهدر
تر نجبین مع صائم بیده که شربت بحر ، نمی کند خفقان خواد را تسکین ،
حافظ چه می نهی تو دل در خیال خوبان ، ای حافظ نه قورسن
سن کوکلکی خوبلر خیالنده ، کی تشنه سیر گردد از لمعه سرابی ،

تجن صبوسز قنه شراب بلا به سندن مراد بودر که ظاهر خوبلری کسراب
بقیعة یحسبه الظمآن ماء موجبنجه سراب بی آب کبی درانلره کوکل
ویرمک عشق وحالت وذوق وکرامت ویرمز دکلدر بیت
خوبان معنوی بولت آورلر روی، کر چشم خویش بنگری از خوبان مستغنیی
ولرالبقا می خواه وکل افشان کن از دهر چه می جویی، شراب
ایسته وکل صاچ دهردن نه استرسن این کفت سحر که کل آلی
بلبل توچه می کویی، بو لفظی دیدی سحر وقتنده کل ای بلبل سن
نه دیرسن مراد بونلر جوان اولانه پند درکه الکا دیر عشق آلهی
استه وکل هوایی برشان قل بو سوزی اهل کشف دیدی
ای واعظ سن نه دیرسن فی الواقع بکت اولان بو بیله ایمک کرک
الی جوانی وعمر داده باد، هیهات از مرک می نیاید یاد،
چاره خود بکن که ره دورست، دیده بکشا که منزلت کورست،
مسند بکلستان بر تا شاهد وساقی را، تکیه کاهی کلستان ده
ایلت تا محبوب وساقینک لب کیری ورخ بوسی می نوش وکل
بویی، لبن دوترسن رخن اوپه سن وشراب ایچه سن وکل
قوقه سن مراد بودر که جوانه دیر کلستان علم ومعرفته وکلشن
شیخ طریقته وار تا که انده کلام آلهی دوته سن وتجلی جمال تلذذ ذن
ایده سن وعشق آلهی نوش ایدوب کشف وکرامت رایحه سن
دویه سن نظم ای برادر چو زنده زنده، بندکی کن که بنده بنده،
چند باشی مقید زر وزن، ممکرست نیست یاد کور وکفن، تا غنچهٔ خندانت

دولت

مفعول مفاعيل مفاعيل فعولن

دولت بکه خواهد داد، تا سنک غنچهٔ خندانک دولتی کیمه ویر
کرکدر، ای شاخ کل رعنا از بهر که می رویی، ای کل رعنا
بو داغی کیمدن اوتری بیترسن مراد بودر که ای جوان غنچه کبی
آچلمقده سن دولتی روحه می ویررسن یا نفسه می ویررسن یعنی
کیمک هواسنه ماعدا ایدرسن کیمک ایچون بیتوب بیورسن
مایهٔ دین را برنیی دادن از دون همتیست، زانکه دنیا جمله رنجست
واین اسایش است، نعمت دنیاستانی دولت باقی بهم، اندرین
سودا خرد داندکه غبن فاحش است، شنت دخرامان کن وآهنک
کلستان کن، سمت دکی صالندر وکلستان قصدین قل،
تا سرو بیاموزد از قد تو دلجویی، تا سرو اوکرنه سنک قدکدن
کوکل الامقی مراد بودر که ای جوان قدبلندوکی وهمت عالیه کی
کلستان معنوی طرفنه قل تا که علو درجه سی اولان سندن جذب
قلب اتمک اوکرنه بیت بربر لب فکر خویش نه زین، مرد انه
در آن در ره دین، امروز که بازارت بر جوش خریدارست، بکون که
بازارک مشتری جوشی ایله طولودر، در یاب وبنه کنجی از جایه نیکویی
دوی وقتو بر خزینه ایولک سرمایه سندن مراد بودر که بکون که اعتقاد
ظاهر ودو باطنه کمال قدرتده وقوتده در تحصیل ثواب آخرت وتقرب
عز حضرت قل بعض نسخه ده بو بیت واقع اولمش، چون شمع
نکورویی در رهکذر باد است، چون ایو یوزلوک شمعی
یلاده غرقنده در، طرف هنری بربند از جایه نیکویی، بر هنر
حقه سن که با غله ایولک سرمایه سندن مراد حسن وجمال و

برنیجه شمع لطف صفا اولدوغی [illegible]
[illegible] نکوجی جمع [illegible]
[illegible] اولور سر

شباب کمال محل فنا و زوالده در امدی غافل اولمیوب طول امل
قلمیوب بنزدن حصه باغلیوب ثواب و قرب حق حاصل ایلیوب
ذخر آخرت املکلکی دیمکدر تا نادم اولوب دیمیو اولمیه‌سن رباعی
افسوس که نامهٔ جوانی طی شد • وان تازه بهار ارغوانی دی شد
آن مرغ طرب که نام او بود شباب • خود هیچ ندانم که کی آمد کی شد
آن طره که هر جعدش صد نافهٔ چین ارزد • اول طره که بر قورجغی
یوز نافهٔ چین دکر • خوش بودی اگر بوی وی از خوش خویی • خوش
ایدی اگر اولیدی آنک قوقوسی ایو خولولوقدن مراد جوانک کم
طره‌سی مشک نافه سندن نیجه کره یکدر خوش ایدی اگر خصلت
حسنه رایحه‌سی دخی اولیدی دیمکدر نظم کسی را دائم اهل استقامت
که باشد بر سر کوی ملامت • ز اوصاف طبیعت پاک مرده
با طلاق هویت جان سپرده • بر فته سایه و خورشید مانده
تمام از گرد خود دامن فشانده • هر مرغ بوستانی در گلشن شاه آید
هر قوکش بر قفسه ایله که پادشاه گلشننه گلور بلبل بغزل خوانی
حافظ بدعا گویی • بلبل غزل خوانلق ایله حافظ دعا گویلک ایله
مراد کلبن الهی به واعظ علم و معرفت ایله حافظ دعا و نیاز ایله
گلور دیمکدر بیت نیامد از من آلوده هیچ طاعت خاص
ولی برحمت عامش امیدوارم هست • وله ایضاً
نو بهارست در آن کوش که خوش دل باشی • یکی بار دراغ
دوریشلیه کوکلی خوش اولاسن • که بسی گل بدمد باز و تو
در گل باشی • که چوق گل بلورر کروکه سن با لحقیده اولورسن

تا اگر سود این جهد

تا علامتش معلمتش منعلمتش

مراد

مراد بودر که چون زمان معتدل در و مزاجک کسب قوت ایلمه قابلدرسن
دخی اکا سعی قیل که بر عمل ایده‌سن که کوکلک خوش اوله اکه نیجه گللر
آچلسه کرک که سن یرده مدفون اولسک کرک بیت پس از تو این
همین چون فانه خواهد ماند در آن بکوش که نیکو بماند افسانه
چنگ در پرده همین می دهدت پند ولی • چنگ پرده ده
همان بو نصیحتی ایدر سکا اما • وعظت انگاه کند سود که قابل باشی
وعظ سکا اول وقت فائده ایدر که قابل اولاسن مراد بودر که
شیخ مراقب پرده ده خلوتده که سکا بو نصیحتی ایدر لکن وعظ
سکا اول وقت فایده ایدر که قابل نصیحت اولسن رباعی
گو دل که بود اندر نفسی اسرارش • لو گوش که بشنود دمی گفتارش
معشوق جمال می نماید شب و روز • کو دیده که برخورد از دیدارش
من نگویم که کنون با که نشین و چه بنوش • بن دیمزم سکا کیم ایله اوتور
کیمک ایله اوتور و نه ایچ • که تو خود دانی اگر زیرک و عاقل باشی •
که سن خود بیلورسن اگر زیرک و عاقل ایسک مراد بودر که اعتدال
هوا اولدوغی هوا و صحت و مزاج صحیح اولدوغی زمان شغل طریقت
و دقتی وارباب طریقت یولی حقیقت ایله او نورسه عشق الهی
نوشنم مشغول اولمق ایا قدر بن دیمک لازم دکل در سن زیرک و
عاقل ایسک بونی بیلورسن رباعی ای طالب دنیا تو بیکی مزدوری
وی عاشق خلد از حقیقت دوری • وی شاد دو عالم از
بیخبری • شادی غمش ندیده معذوری • در چمن هر ورقی
دفتر حالی دگرست • چمنده هر بر ورق بر غیری حال دفتریدر

حیف باشد که زکار همه غافل باشی ، حیف اولور که دو کلینک
ایشندن غافل اولاسن مراد بودر که چندن بر وری صنع آلهیدن
و بر حالدن بر حاله انتقالدن و فنا و زوالدن خبر ویره حیف اولا که
سن بو جمله دنک که عملندن غافل اولاسن حکایت شیخ سعدی
زماننده شیراز شهرنده بر شیخ نه که معاصرلردن چوق واقع اولور
شیخ سعدی یا خود منکر نه منکر ایدی اول شیخ منکر بر کیجه واقعه سنده
کورر که ابواب سما آچلمش ملائکه نوردن که طبقلر ایله نزول
ایدرلر بو نه در دیو سؤال ایدر دیرلر که سعدی شیرازی ایچوندر که
بر بیت سویلمش اول بیت مقبول حضرت اولمش و اول بیت دخی بودر
برگ درختان سبز در نظر هوشیار ، هر ورقی دفتریست معرفت کردگار
اول شیخ بو واقعه یی کورب اویقودن اویانب دخی کیجه ایکن بشارت
ایچون شیخ سعدی زاویه سنه کلوب کورر که شیخ سعدی دخی چراغ
یاقمش زمزمه ایله بر نسنه اوقور قولاق اورب اشتمش بو بیتی اوقور
ایمش ، کرچه راهیست پر از بیم زما تا بر دوست ، کرچه بر یول
واردر قورقو ایله طلو بزدن دوست قتنه دک رفتن آسان
بود ار واقف منزل باشی ، کتمک آسان اولور اکر منزله واقف
اولورسک مراد وصول الی الله حصولی بویله خطر عظیم چوقدر
اما سلوک آسان اولور اکر منزله واقف ایسک و آداب طریقی
رعایت ایدرسک دیمکدر رباعی بیچاره دلا دور جوانی دریاب
چیز بیست شریف زندکانی دریاب ، با بیخبران چند نشینی برخیز
وین باقی عمر اکه دانی دریاب ، نقد عمرت ببرد غصه دنیا

بکزاف

بکزاف ، عمرک نقدینی آلور دنیا غصه سی قولاینه کریب و وزدرین
مقصد مشغلی باشی ، اکر کیجه و کوندز بو مشغل مقصده ده اولورسک
مراد دنیا فکرنده سرمایه ی عمرک عبث ضایع اولور دیمکدر ترجیع
ای دل تراکه کفت بدبینی قرار کیر ، وین جان نازنین خود اندر حصار کیر
بر جا بر سوی طبع بزن خیمه مقام ، جای جبین وطن ز سر اختیار کیر
جای مقام نیست جهان ای دل برونه ، خود را مسافری کن و این رهکذار کیر
تا کی بروی بکام هوس در قفای حرص ، آهسته شو زمانی و بر جا قرار کیر
جان جنج میکنی که فزون کردت درم ، چون مال وارثست تو خود صد هزار کیر
خواهی که عیش خوش بودت کار بر مراد ، با نیستی بساز و کم کار و بار کیر
مار است حرص دینی بود نبال او مکیر ، دانی که چیست عاقبت کار مار کیر
حافظا کر خود از بخت بلندت باشد ، ای حافظ اکر سکا بو جه
بختدن مدد اولورسه صیدان شاهد مطبوع شی یل باشی ، اول
خوبلری مقبول اولان محبوبک صیدی اولورسن مراد بودر که اکر سکا
مساعده ی توفیق آلهی اولورسه اول صفات کامله ایله متصف
اولان محبوب حقیقی سنکا ریلی اولور که اکا مبتلا اولورسن مقطع
کرمی زنی ز روی خرد لاف زیرکی ، فانی بدار دست و پی پایدار کیر
روزی سه چار اکر اجلت مهلتی دهد ، بکذار خلق را و در کردکار کیر
بسیار کرد خلق دویدی چه حاصلت ، باقی عمر را ز کذشته غنی کیر
بر ابلق زمانه سوار ای بهوش باش ، که آنست تیز لیک بدندان سوار کیر
غره مشو که کام بکام تو می زند ، زیرا که تو ضعیفی و تندست بار کیر
وله ایضا نسیم صبح سعادت بدان نشان که تو دانی ، ای

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلاتن

سعادت صباحنک بلی اول نشان ایله که سن بیلورسن کلفرزیکوی فلاک
کن دران زمان که تو دانی، فلانک محله سنه اوغره اول زمانده که
سن بیلورسن مرادنیمی واسطه ایدوب آنک ایله خبر ارسالی دراجرم
آلمیا عاقل منزلرسنه تنزیل ایدوب دیر ای نسیم صبح سعادت بر کمه که
رسول اولوب بر درکاهه کتسه بر علامت ولباس ایله کیدر سن
دخی اول حضرته نیجه لباس ایله ونه علامت ایله وارمغی وجه کوررسک
اول بلوردکک ووجه کوردوکک علامت ایله وارد خی نه زمانده وارمغی
احتیار ایدرسک اول زمانده وارکه سن مقبول الکلام سن **بیت**
جایی که خامهٔ تو نهد در شکر زبان، لکنی بود هر آینه از طوطیان سخن
تو بیک خلوت رازی و دیده بر راهست، سن راز خلوتک بیکیسن
وکوزسنک یولک باشی اوزره دریغی سنک انتظارکده اولوب یول
کوزلر بجردمی نه بغرمان چنان مبران که تو دانی، آدملو ایله اعرا ایله
دکل اویله سور که سن بیلورسن مراد بودر که سن بیک خلوت راز
سن واسطه اولمق ایله ممتازسن بس سنکا انتظارده بن که خبر
التورسن اما خبر التمک کندو آدمیلکک در منزسکا امر الملک ایله دکلدر
وکتمکده استعجال می کرک وتأنی می کرک وتوسط می کرک نیجه وجه کوررسک
بلدوکک ووجه کوردوکک اول درکاهه وار **بیت** ای پیک جذب
بی زیب مرحمت، یکباره قاصرت زشرح دیبای سخن
بکوکه جان ضعیفم زدست رفت حذار را، دلی که بیخم ضعیف جانم الدن
کتدی هلاکه وارد دیلی استرایکیون، ز لعل روح فزایش ببخش ازان
که تو دانی، جان ارتودجی لعلدن الله عطا قل اندن که بیلورسن

مراد بودر که جانمک ضعفنی انکا عرض ایدوب اندن دوای جان فزا
طلب قل اول دوای جان فزا اندن اولمق وجه کوررسک اندن
که عطا قل دیو **بیت** لطف تو گفته بود که یاد آورم ز تو،
زنهار تا نکردی فراموش آن سخن، حسن این حروف نوشتم چنانکه
غیر ندانست، بن بو حروفی یازدم اویله که غیر بلمدی، تو هم ز روی
کرامت چنان بخوان که تو دانی، سن لطف وتعظیم یوزندن اویله
اوقی که سن بیلورسن مراد بودر که بن انکا عرضحال ایتمکنو بنی
مخفی یازدم سن دخی انکا کرامت وتعظیم ایله نه وجهله اوقمق وجه
کوررسک اویله اوقی **بیت** چون بهر مقام را بود ای پیک خوش مقال
همی کوی تو بهر چه بخواهد مکان سخن، امید در کمر زر کشت چگونه
نبندم، امید سنک التون چکلکش قوشاغوکه نیجه باغلیم، دقیقه
ایست نکار را در آن میان که تو دانی، بر دقیقه در ای نکار اول
میانده که سن بیلورسن مراد بودر که وصول مطلوبم واحاطهٔ
مقصودم در بو مطلب ومقصد کرایدنم محجب دکلدر که
اورته ده بر دقیقه در که هرکس انکا واقف دکلدر سحان سن
بیلورسن **بیت** تأثیر شد چو غنچه لن سخن ای رسول حسن،
بسیار روی بکوی ز من درمیان سخن، خیال تیغ تو بر ما
حدیث تشنه وآبست، سنک قلیجک خیالی بزه صوسز و
صوصزکی در، اسیر خویش گرفتی بکش چنان که تو دانی،
کندو اسیرک دوتدک قتل قل اویله که سن بیلورسن مراد بودر که
نفس منیتی قتل ایچون صفت قهر خیالی صوسزه صو اشتیاقی کبیدر

لاجرم سنک کرفتار کم بلبو کلک کبی قتل بقل بیت از بهر قتل
خویش چه بسیار کفتمت ، رنجیده کشته بکشم زانجلان سخن ،
یکیست ترکی و تازی درین معامله حافظ ، برادر ترکی و عربی
بو معامله ده یعنی عشق بابنده حدیث عشق بیان کن بهر زبان
که تو دانی ، عشق حدیثنی بیان قیل هر دل ایله کیم سن بیلورسن
مراد منطوق نظامدر بیت هرکز حدیث عشق بپایان نمی رسد ،
کویم هزار سال اکر زین زبان سخن ، وله ایضا
فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن
نوش کن جام شراب یک منی ، ایجه بر بطمانلو شراب قدحی
یعنی طولو ایچه تا بدان بیخ غم از دل بر کنی ، تا انکله غم
کوکنی کوکلدن قوپاره سن مراد بودر که عشق الهی یه مستغرق
اول تا که غم دنیادن بالکلیه خلاص اوله سن رباعی
مرا عزت مران دار دکه چشم از غیر بردوزم ، ز عشقش آتشی
سازم خیال ما سوی سوزم ، همی عشقش خورم چندانکه باشم
مست ولا یعقل ، یعنی آیم بخود هرکز شوم بیخود شب و روزم ،
دل کشاده دار چون جام شراب ، کوکلکی آچیق دوت شراب
قدحی کبی سر کرفته چند چون خم دنی ، باشنی برکنمش بیچه یه دکل
الچق کوپ کبی سن مراد بودر که عشق الهی ایله کشاده دل اول طوب
کوپ کبی اغزی بر کنمش منقبض و مغموم کرکز رباعی بر روی خلایق
در محبت مکشای ، می باش بکلی جستجوی تخزای ، غافل مشو
از ذکر دل و ذوق زبان ، تا زنده جاوید شوی در دو سرای ،
چون زخم بیخودی رطلی کشی ، چون بیخود لوح کوینده ن

بر رطل یعنی بر بطلو حکیه سن ، کم زنی از خویشتن لاف منی ،
آز اوره سن کندکدن بنلک لافن مراد بیخود لوح هستی اولان
بنلک دعوی سن ایتمز دیمکدر نظم ای بسر عجب آتش عجب است ،
کرم ساز تنور بو لهب است ، هر کجا شعله ز ازو افروخت ،
هرچه از علم و زهد بود بسوخت ، سنک سان شو در قدم
نی انجو آب ، طاش کبی اول قدم ده صو کبی دکل جمله رنک آمیزی
و تر دامنی ، جمله رنک قریشدرجیلق و اتک یاشلغی مراد طاش
کبی ایاغ آلتنده اول قوپ کی آب کبی دز لو دزلو رنک قریشدریب
یاشی اتکلو اولمقدن قطعه پای از حدود شرع برون می نهی مخور
خود را اسیر نفس و هوا می کنی مکن ، بی حبل شرع نیست خلاصی
ز چاه طبع این رشته را ز دست رها می کنی مکن ، خود را بمردمان
بنمایی بچند رنک ، در کار خیر مکر و ریا می کنی مکن ، دل بجی در بند
نامردانه وار ، کوکلکی شرابه باغله تا زر کبی کردن سالوس و تقوی
بکنی ، ریا و تقوی بو بیتین صحه سن مراد عشق خالصه کوکلکی باغلیوب
مرد مخلص اول تا که ریا بی هلاک ایلیاسن دیمکدر بیت مکر و حیله
عذاب خدا کی رد نشود ، نیاز باید و اخلاص و ناله سحری ،
خیز و جهدی کن چو حافظ تا مکر ، دور ه بر جهد قیل حافظ کبی
تا مکر خویش را در پای معشوق افکنی ، کندو کی معشوق ایاغنه
آته سن مراد بودر که وصول الی المطلوب طلب شدید و جهد بلیغ
ایله اولور الکاسی قیل دیمکدر نظم قیامت که بازار مینو نهند ،
منازل باعمال نیکو دهند ، بضاعت بچند انکه آری بری ،

وگر مفلسی شرمساری یبری · که بازار چندانکه آکنده‌تر · تهی دست را
دل پراکنده‌تر · وله ایضا وقت را غنیمت دان آن قدر که بتوانی ·
وقتی که غنیمت بیل اول قدر که قادرسن · حاصل از حیات ای جان
این دمست تا دانی · حاصل حیاتدن ای جان بودمدر تا بلسن
مراد متکلمدن عقل و مخاطبدن روحدر لاجرم عقل معاد روحه
دیر وقتی غنیمت بیل قادر اولدوغک قدر زیرا حیاتدن حاصل
همان بو وقتدر اگر بیلورسک نیته کیم دیمشلردر بیت دی رفت و
نمی آید فردا با عماد · نشاید وقت امشب نمی باید · نظم بر باد میش
ازین حدود این عمر نازنین · که انرا که فوت شد نه تلافی و نه قضاست ·
از عمر خویش هرچه توانی بشب بدزد · کین اژدهای چنین همه منزلی رواست
با روزگار عهد تو بستی نه روزگار · پس این نفیر چیست که ایام
بی وفاست · کام بخشی گردون عمر در عوض دارد · فلک مراد
بخشلمسنک عوضی عمردر · جهد کن که از دولت داد عیش بستانی ·
جهد قل که دولتدن عیش عدل و عوض الهسن مراد بودر که
مراد دنیانک وصولنه و منصب و دولتک حصولنه عوض عمردر که
عمرا که صرف اولنوب عملا آخرتدن محروم قالنور و اول مراد و دولت
دخی باقی دکلدر پس سعی قل که دولتدن عیش آخرت دادن
الوب مراد حقیقیه واصل اولاسن بیت بر همه چه بندی
اینها همه فانی بدست حرص · چیزی بدست کن که نه آن عرضهٔ فناست
پند عاشقان بشنو و ز در طرب باز آی · عاشقلر نصیحتن ایشت
و شنلک قپوسندن گل · کین همه نمی ارزد شغل عالم فانی ·

فاعلاتن مفعولن فاعلاتن مفعولن

جان لفظی بوکا صریح دلالت ایدر
صح

بو غزلک شرحنده یازلن ابیاتک اکثری کمال اصفهانی قصیده‌سندندر و بعضی دخی بو حقیرکدر
صح

که

که بو بیغ فلکک مراد بغشلمسی دولکی دکلدر عالم فانی شغلنه مراد
بودر که عاشق حق اولانلرک پندلی بودر که غم دنیایی ترک ایدوب
فرح آخرت قپوسندن گیره‌سن زیرا فلکک نه قدر مراد و برسه
و دولته ارگیررسه عالم فانیه مشغول اولمغه دکلدر که بعضیده
اولانلر عالم فانی مصالحنه مشغوللر و عمل آخرتدن غافللردر
ای دل چه آگاهی که فنا در پی بقاست · این آرزو آرزوی دراز تو از کجاست
پیش زاهد از رندی دم مزن که نتوان گفت · زاهد اوکنه کلارند
لکدن دم اورمه که دیکلمیز · با طبیب نامحرم حال درد پنهانی
نامحرم طبیبه گزلو دردک حالنی · مراد بودر که زاهد خشک اولان ویا
مؤمن طریقت اولان حال عشق حقی و اخلاص و صدقی بلمز
انکا بودردک حالنی دیمک اولمز بیت ترک بدیا مقدمهٔ قفل نیکی است
که اول علاج واجب بسیار احتماست · با غبان چو من زینجا بگذرم
حرامت باد · ای باغبان چون بن بورادن یعنی دنیادن گچم و آخرته
گوچم سکا حرام اولسون که بجای من سروی را غیر دوست بنشانی
اگر بنم یرمه یعنی قبرم دوستدن غیری بر سرو دکرسک مراد بودر که
بن وفات ایتدکدنصکره قبرم سرو دکیلوب دوست ذکر سن یعنی
حضرت حقی ذکر ایدوب علو درجه دعا سن ایده سن که ثابت و
نافع اولدر نظم اندر دعای تست خلل ورنه بر در شی ·
دست اجابتش گریبان کش دعاست · گر با ورم نداری تو
مصداق این سخن · انی اجیب دعوة الداع اذا دعاست ·
خصم شکن نمی داند این قدر که صوفی را · گوب صنی بلمز

بو مطلع کمال اصفهانینک قصیده‌سنک مطلعیدر بو محله مناسب اولدغچون یازلدی
صح

بو قدر کم صوفینک جنس خانکی باشد همچو لعل رمانی اوده
منسوب جنسی یعنی او شرابی وار در لعل رمانی یی مراد بودر که
محتسب یعنی صحو بانی که شراب کو بینی صیوب شرابی دوکوب خلقی
شرب شرابدن نهی و زجر ایدر اما بو قدر بالمزکه صوفینک اوده
یعنی درون دلده لعل رمانی یی شراب رنکینی و صافیسی وار درکه
آنک کیفیتی ایله متکیف اولور بیت حسن صوفیان نه زرد دیبی است
کر ایشان مست باده دلهای پر صفاست مجاردکی و مزکانت خون
خلق مجار یزد کیدرسن دکر بنک خلقک قانن دوکرسن تیز مجاردکی
جانا تر سمت فرومانی تیز کیدرسن ای جان قورقرین سن عاجز
قلاسن مراد عقلک نفسه خطابیدر که دیر بهوایه تابع اولوب
کیدرسن تیز اولان آلاتک خلق وجودک قانن دوکوب هلاک
ایدر قتی حدت ایدوب تیز کیدرسن قورقرنکه وجود ملکنده
اولنلری افنا ایدوب عاجز قالوب مغلوب اولاسن بیت
تیری که کارکر بود از پس کجا جهد آن باز پس جهد ز نشانیش
ناروا است بادعای شب خیزان ای شکر دهان مستیز کیجه
قالقجیلر دعاسی ایله ای شکر اغزلو عناد ایتمه در پناه یک اسم است
خاتم سلیمانی بر اسم صفعتنت در خاتم سلیمانی مراد بودر که سلطنت
آخرت استرسک شب خیز اولنلره موافقت قل مخالفت قلمه و انلرک
امرینه عناد ایتمه که سلطنت دنیا الحفیظ اسمنک پناهنده در بیت
غم با کسی بود که پناهش نه حضرت اوست غم نیست با کسی که نکهبان
او خداست دل از تو او کل چشمت کوش داشتم ولیکن

علیکه کزنا رنجی دانه سی یز کنده
اولان لعله لعل رمانی دیرلر
که ممدوح در

کوکلی

کوکلی سنک کوزک اوقندن صقلادم اما ابرو یکی نظارت می برد به پیشانی
سنک یایلو قاشنک آلور الوب ایله مراد بودر که نفسک قلبی تسخیری
و خدعه و مکری بحرج متعدده دن ابر بندن صیانت ایدرسم
بر بندن ایدر مزم لاجرم اعتصام حضرت حقه کرکدر بیت
بر هر چه جز خدای کس تکیه می کند عصیان محض باشد از آن نام
او عصات یوسف عزیزم رفت ای برادران رحمی عزیز یوسفم
کیتدی ای قرنداشلر بر رحم که زغش عجب دیدم حال پیر کنعانی
که آنک غمندن عجب کوردم پیر کنعانی حالنی مراد متکلمدن
عقلدر که دیر یوسف قلبم کیتدی ای قوای عقلیه رحم ایدک آنک
غمندن عجب کوردم روح پیرک حالنی بیت مشکل ترا انکه خصم و
کواه خانه اند که اندام تو بهر یکی بر فعل تو کواست
زاهد پشیمان را ذوق باده خواهد کشت زاهد پشیمانی ذوق
شراب اولدر سه کرکدر عاقلا مکن کاری که آورد پشیمانی ای
عاقل بر ایش ایتمه که پشیمانلق کتوره مراد بودر که عشق الهیدن
معرض اولان آخر وقتده پشیمان اولور و پشیمانلق اوزره وفات
بولور پس ای عاقل شمدی حیاتده و صحتده ایکن تضییع عمر ایتمه
و بر مزرع عملک که صکره پشیمان اولورسن بیت اکنون شود مفید پشیمانی
از بلیا بعد از معاینه هیچ نادمی بها ست ازدم در آرزوی
تا زنم زشادی دل دست جو مردن ایچره کیر بر کون تا ال اوردم
شادیدن روشن بین بپوست راستی بجهانی روشنلق
بکا اولنلری استقامت موفقلق ایله مراد بودر که چون فضل حق

واصل اولاشا دیدن ال قارصوب جمرور اولورم که روشنا بکا حاصل اولدی
واستقامت بو لفقه کلدی **بیت** انکس ببارکاه قدم سر برآورد
کز جان پاک بنیاد ره آثار مصطفاست ، جمع کن باحسان حافظ پریشان را
جمع قل احسان ایله حافظ پریشانی ای الشیخ گیسوی جمع پریشانی ، ای
کمسه که سنک صاحبك بولکی بو کلمی پریشانلق جمعی در مراد مخاطبدن
نفس در که احسان ایده حافظ پریشان مجموع اولور که آنک زلفی
بولکی بو کلوب صنوع پریشانلق جمع اولاجق یردر که نفسك جمعیتی بوزلمق
قلبك و روحك جمعیتی دوزلمکدر **بیت** چون نفس خاطرت برهاند
بهرطرف ، قلب را ملاحظه و جمع از کجاست کر تو فارغی از من ای
نگار سنکین دل ، اگر سن فارغ ایسك بندن الی طاش کوکللو یار
حال خود نخواهم گفت پیش آصف ثانی ، کندو حالم دیم کمرك آصف
ثانی اوکنه مراد ظاهره نظر ظاهر محبوبنه خطابدر که دیر اکر بندن فارغ
ایسك الی طاش کوکللو دلبر کندو حالمی وزیر زمانکه آصف ثانیدر
آنك اوکنه دیرم و سندن شکایت ایدرم معنای نظم مراد بودر که
نفسه خطاب ایدوب دیر اکر بندن فارغ ایسك ای نفس سنکین دل
کندو حالمی قائم مقام رسول الله اولان شیخ اوکنه دیوب سندن
شکایت ایدرم **نظم** اصلاح نفس من کن ای شیخ معتقد بخا ، کو راهمیشه
قول شیاطین معتقد کی است ، سرتا بسر صحیفه ز او علت بدست ،
سیل شفاعت ز هم علتش شفاست ، یارب امید عفو تو نفسم دلیر کرد ،
بنزلت او عطای خداوندیت رجاست
نیهوا خواه تو ام جانا و می دانم که می دانی ، سنك محبتکی دیلم بن

یعنی

ایجان

یعنی سنك محبتکی ای جان و بیلورم که بیلورسن ، که هم نادیده می بینی
و هم ننوشته می خوانی ، که کورلمشی کورورسن و هم یازلمشی
اوقورسن مراد بودر که حضرت حقه عشقنی ذکر و بلاوکن
بیان در روا می تعلیل در حق تعالی کورلمشی کوردوکی و یازلمشی
اوقودغی ایله بس الحاح خلاف و حیله جائز دکلدر **بیت** چه چندین
عذر انکیزی و چندین حیلها سازی ، چو می داند که می دانی و می داند
که می داند ، ملك در سجده آدم زمین بوس تو نیت کرد ، ملك
آدم سجده سنده یرکی او پمك نیت ایلدی ، که در حسن تو چیزی
یافت بیش از حد انسانی ، که سنك حسنکده برنسنه بولدی
حد انسانیدن زیاده مراد حضرت حقه خطاب اولمق ظاهردر
و رسول الله حضرتلرینه صلی الله علیه وسلم دخی خطاب اولمق جائزدر **رباعی**
چون ملائك سجده کردند آن زمان ، قبله بود آدم ترا بد سجده شان ،
یا برای آنکه از خلقش بدید ، چون محمد می رسد آخر زمان
ختم جعدت بنامیزد کنون مجموع پر دلهاست ، قوزجی زلفك بوکلی
الله آدی ایچون شمدی کوکللر مجموعی ، در از آن با دامنی باد که انکیزد
پریشانی ، اول یلدن ایراك اولسون که پریشانلق قوشدرر
مراد مخاطبدن حضرت حق اولیجق معنی بو تیك مرابی قلوب مجموع
سیدن اندن تفرق هواسی اولیوب دائما مجموع قلوب اولسون
یعنی قلوبمز عصیان سببی ایله محجوب اولمیوب عفوك بزه معین
اولسون دیمکدر **قطعه** بعفوك یا مولی الموالی تعوذی ، فکن
لی و لتیاتی مقامی و موثقی ، و ها انا بالباب المعظم قدره ، فقال من التقوی

كثير التخوفي • ومخاطبدن مراد رسول الله صلى الله عليه وسلم اولمق جايز ديلور حاصلي
طريقتك مجموعه‌سي قلوبدر انده تفرقه باعث اولور هواي نفس اولمسون
ديو دعا در شعر ما دعا الله داعيا لطاعته • يا اكرم الناس كن اكرم الامم
چون خدا پيغمبر را بر حق خوانده است • افضل پيغمبران آنست يا ظالم الامم
اميد از بخت مي دارم كه بكشايم كمر بندش • اميد دوترم بختدن كه قوشاغين
چوزم خدايا اي فلك با من كره بگشا زبيبا اي • انده الحيون اي
فلك بكا دوكمي چوز انكدن مراد بودر كه عقل ديرايديم وارد كه نفس
قوتشاغين چوزب عريان ايدوب هوجم و كندو مه مخصوص ايدم
اكر فلك بكا خلاف عادة ايدوب هوايي ترك ايتدور رابعه قطعه
تريد النفس ان نعطي مناها • ويابي الله الا ما اراد • يريد العقل
من فضل الاله • بان يعطي الها ما استفادا • بيفشان زلف و
صوفي را ببازي و برقص آور • سلك زلفي و صوفي يي اويونه
و رقصه كتور • كه از هر رقعه دلقش هزاران بت بيفشاني
كه انك خرقه‌سنك هر پاره‌سندن نيچه بيك بت سلكه‌سن مراد بخاي حسنده
محبوب مجازيدر اكر او زلفن چوزب چنكلري رقص و سماع ايدوب
صوفي صورت اولانلري دخي بازي يه و سماعه و رقصه و دوره
كتورسه نيچه صوفي شكل اولانلرك خرقه‌سنك هر پاره‌سندن نيچه
بيكن بتلر دوكلوب نيچه هواي نفسلري و نيچه شهوانيلري ظاهر اولور
ديكلدر بيت صوفي ومرايي مي شود فاش • چون دلبر خوب چون
محك است • صد منيه كوركم صيقل اغني صورت ايلمش • اول هما پروازي
فقيرا محك ديلر بوايلمي آيله • چراغ افروز چشم ما نسيم زلف خوبانست

بزم

بزم كوزمزك چراغ نورلندرجي جميع خوبلرك زلفلري نسيمي در
مبادا اين جمع را يا رب غم از باد پريشاني • اوغمون بو جمعه غم
يارتي پريشانلق يلندن مراد سالك اولانلرك كوزلرينك نورلك
ارتوران غيب هويت ذات و صفات رايحه طيبه‌سيدر
انك پريشانلق يلي اولمسون يعني بزده آني پريشان ايدر هواي
نفساني اولمسون ديو دعا ايدر بيت باد با دلي را كند كاهي
چو نسيم • با دنيكم حق زبد دارد نكاه • ملامت كوچه دربايد
زراز عاشق و معشوق • ملامت سويلمجي نه دوير عاشق و معشوق
سرنهان • نه بيند چشم نابينا خصوص اسرار پنهاني • كور مزا عمي
كوزي خصوصا كه نورازي مراد بزه سلوك طريقتمز و لذت وصلتمز
واول حضرت ايله محبتمز اكچون طعن ايدن بزم ايله دوست اورته‌سنده
اولان رازدن خبردار دكلدر زيرا اعمي كوزي محسوساتي كورمز
سر پنهاني قچن كورسه كركدر ديكلدر بيت ديدار از بهار ديده چه
بيدار است • انرا كه نظر نيست چه دريابد راز و • ملول از همرهان
بودن طريق كارداني نيست • يولداشلردن ملول اولمق كاردانه
منسوب اولمق طريقي دكلدر بكش دشوار كار منزل ببا دعهد اخاني
حك منزلي مشكل لكن اسانلق زماني يادنه مراد بودر كه ارباب طريقتدن
ملول اولميوب صعوبت طريقي اختيار ايدوب مجاهده يه تحمل كركدر
اسانلق زماني و راحتلك مكاني يادنه يعني آنكه رجاسنه كه اول
حضرته وصول و جنته دخولدر بيت هر كه شد زحمتي ميسرش راحتي
هر كه شد درد دوست مي دهدش وصلتي • در نفا عيش بكر ياي

کر در خواب سحر بگذشت * درنغا کیجه صباحه دک اویحق عشرت سحر
اویقوسنده کچدی * بدالی قدر وقت الی دل ولی وقتی کر دریابی *
بیلورسن وقت قدرینی الی کوکلی ولی اول وقت کر عاجز اوله‌سن
مراد بودر که کیجه اویانوب عبادته اولوب حضرت حق ایله عیش
نهانی قلمق میسر ایکن بو فرصت و وقتی فوت ایدرسن سحر اویقوسی
ایله کچورورسن پس وقت قدرینی اول وقت بیلورسنکه اول وقت
عبادته اکر قادر اولمزسن نظم روز امروزست ای صوفی وشال
کی بود از دی واز فردا نشان * حکایت بر عزیز مرضه متنده
حال احتضاره قریب اولوب عبادتدن عاجز اولدقده دیدی بونی بیت
چون بدانستم توانستم نبود * چون توانستم ندانستم چه سود *
خیال چنبر زلفش فریبت می دهد حافظ * آنک زلفی چنبر
خیالی سنی الدرالی حافظ نکر تا حلقه‌ء اقبال ناممکن نجنبانی *
نظر قل تا ممکن اولمین دولت حلقه‌سن قملدتمیه‌سن مراد
غیب هویت طبقه‌سنک خیالی خاطره کلوب بونی حمکی ملاحظه
قلمق سنی الدمیه‌سن بو دولت غیر ممکنه نظر قل تا کر ممکن اولمیه
دولت حلقه‌سن چالمیه‌سن دیمکدر بیت نکر تا حلقه‌ء اقبال
ناممکن نجنبانی * سلیمی ابلهانی بلکه مرحوما و مسکینا * ولم الصفا
هزار جهد بکردم که یار من باشی * بیک جهد ایلدم که بنم یارم اوله‌سن
مرادبخش دل بیقرار من باشی * بنم قرارسز کوکلمک مرادین بغشلیجی
اوله‌سن مراد تخاطبده حضرت حقدر انوار تجلی مطلق طلب ایتدوکی
ذکر دربیتو حدیث طیب القرب ما احسنه * ذکر طول التعبد ما اخشنه *

دبی

مکرر

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

دبی بکلبه‌ء احزان عاشقان آیی * بیک جهد ایلدم که بنم یارم اوله‌سن
مرادبخش دل بیقرار من باشی * بنم قرارسز کوکلمک مرادین باغشلیجی
اوله‌سن مراد تخاطبده حضرت حقدر انوار تجلی مطلق طلب ایتدوکن
ذکر دربیتو حدیث طیب القرب ما احسنه * بر دم که عاشقلرک حزنلری
اوینه کله‌سن شبی انیس دل سوکوار من باشی * بر کیجه بنم باسلو
کوکلمک انیسی اوله‌سن مراد تجلی ذات حصولن استدعا ایتدوکیدر
ایام قربک کلها اعیاد * ولیل وصلک قدر و مراد * چراغ دیده‌ء شب
زنده دار من کردی * بنم کیجه بی دیرلیدوکی کوزمک چراغی اوله‌سن
انیس خاطر امیدوار من باشی * بنم امیدلو خاطرمک انیسی اوله‌سن
مراد سابق کبیدر قطعه قد بدت فی ظلام اللیل نشرقة * انوار وجه المطلوب
للطالب * وانس بالقریب العشیق لاطفا * فقد کان قبل ها ربا فی المهارب
من این مراد به بینم بخواب نیم شبی * بن بو مرادی کورمکی دوشمده
نصف اللیلده * بجای لعل اشک روان درکنار من باشی * اقرکوز یاشی
یرینه بنم کنارمده اوله‌سن مراد بودر که بو مرادم ادیا نقلقده اولمزایسه
دوشمده اولسه دیمکدر شعر یالیت کنت ستیدی بجواری *
نشهد کی جاریا کالدمع الجاری * ازان عقیق که خونین دلم ز عشوه‌ء او
اول عقیق که قانلو درکوکلم آنک شیوه‌سندن اکرچه کلمه‌ء راز
دار من باشی * اکر بر شکایت ایدرسم بنم راز دارم اوله‌سن
مراد روحانی تحسرندن بورکم قانلو اولدو عنبرن شکایت
ایدرسم سکا ایدم عزه اخذ انجم دیمکدر قطعه اخلصت فی حبک اسرارلا
یا کل امالی واوطاری * فلا ارکا منک شکوی ولو * یا حبیبی حرقت النار بی

چون خسروان ملاحت به بندگان نازند • چون کوزللک پادشاهلری
قولرینه ناز ایدوب عرض جمال ایدهلر • تو در میان همه خداوندگار من باشی
سن اورتهده بنم خداوندگارم اولاسن مراد بودر که محابیب غنا فتنه
عرض جمال و غنج و دلال ایدیجک سن پادشاه بواحسانی بکا ایدهسن
که بکا سندن غیری کیمسه یوق قطعه وددت انی ملکت الکون اجمعه
لا رغبة فیه لکننی اجود به • لیعلموا ان قلبی خندهام بکم • سائل
عن الکون لا ه عن تکسبه • شود غزاله خورشید صید لاغر من
کنشک غزالهسی بنم آرق صیدم اولور • که آهویی چه تو بکیدم شکار
من باشی • اگر سنک بیبر آهو بردم بنم شکارم اولاسن
مراد بودر که تجلی جمالی حایب اولان سائر صیودی صید حقیر عدّ
ایدر قطعه جلی تجلی کاسه وجاله • فقترها ابهها وتترها الهنا •
خضنا فلما سمعنا خطابه • ذهلنا تزکنا کل ما یذهب ویغنی •
سر بوسه کز دولبت کرده بد وظیفه دهن • اوج بوسه دایکی لبدن
لکا و ظیفه ایتمش ایسن در اگر ادا ایکی قرض داهن باشن • اگر ادا
اتمز سنک بنم مدیونم اولاسن مراد ایکی لبدن کلام لفظی و نفسی در
و بوندن وظیفه اولان فرض و واجب دمندوب در بیسا اوج جهتدن
ثواب مترتب اولوب دنیاده عوض اولمزسه وعد الکریم دیْن
حسنجه آخرتده ثواب اولور دیکلدر قطعه فرادیا لک البشری دنا
موعد اللقا • واحکم امر الوصل وانتسخ الشقا • وقد تحصل المقصود
فوراً واجلا • وراعا لنا عهدا قدیما وموثقا • دران چین که ربایان
دست عاشقان گیرند • اول حینده که محبوبلر که عاشقلرک الن دوتلر

کرت

کرت زدست بر آید نگار من باشی • اگر الکدن کلورسه بنم نگارم
اولاسن مراد بودر که روز جزاده بر کمسه یارینه قریب و عملنه مکافات
اولور مقتضاسی قدرنجه دار الاخرتده اولورسه بکا یار غمخوار اولسن
دیکلدر رباعی الهی مختص القرب فرقة الجفا • وان حزت
لی بالعفو یرتفع ما ارتقا • ومن جاه قلبی نحو جمالک کامعا •
لعلک تمحو یا من الذنب اسلفا • من ارجه حافظ سیهرم
جوی نمی ارزم • بن اگرچه شهرک حافظی بن بر ارپهیه دکمزین مگر تو از کرم
خویش یار من باشی • مگر سن کندو کرمکدن بنم یارم اولهسن مراد
بودر که انس حق اولورسه عزیزلرک والا ذلیل و حقیرلر داخل استغفار
کلدم اودرم کر دیه قطعه اذا جاءنا العبد مستغفراً • وهبنا له کل ما اسلفا
فان السنونیة فی قربنا • بلتقی عاما مضی فی الجفا • وله ایضا
یا منتهی نهالی در جامن اللائی • یا حرف ندادر ومنتهی اسم فاعلدر
افعال بابندن کولوری دیکلدر دتکره اولور و غنجون منصوبدر یا جلا
یک و درجا منصوبدر مفعولیدر و درج جواهر قونلن حقه یه دیدیر
و من اللائی بیانیدر او بلیه معناسی مصراع بودر که ای کولورجی کمسه
سنجا لمه الجخولردن بر درجی مرادا غریبی الجود رجنه تشبیه و کندو
حالنه کلدوکون استغرابدر • یاربچه در حضور آمد کر دش خط هلالی
عجب نه لایق کلمه تیره او درج قرآکنده خط هلالی مراد بودر که
کاه اولور معشوق مجازی عاشق حقیقی حالنه کلور حال بو کیم
کندونک حسنی باقی دکلدر بو کندو ایله عاشق اولان هفا دائمک
احتمالی وار در بنکیم دیر جالی خیال وصلت خوش میدهد فریبم

مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن

شمعی بسنک وصلک خیالی خوش آلدی بنی تا خود چه نقش باز دان
صورت خیالی ، تانه نقش اوینه یه اول صورت خیالی مراد
بودر که اولور بر نسنه بر کیشینک خیالنده مرتسم اولور آنک ملاحظه
سی یا بر فعل حسن یا بر فعل قبیح وجودنه باعث اولور بیت
کاهی وصال دلبر باشد بعشق رهبر یارب نکاه دارم ز اسباب فتنه و عصیان
دل رفت ودیده خون شد تا خسته جان زبون شد ، کوکل
کتدی یا وکوز قان اولدی تن خسته وجان زبون اولدی اوذیت
بالرزایا ما الهوی وما لی ، اوذیت نفس متکلم وحده مجهول در
ورزایا جمع رزیه در که مصیبت معناسنه در وما استفهامیه در
تعجب وتعجیب ایچوندر اولیله معنای مصراع بودر که اذا اولندم
بن مصیبتلر ایله نولدی عشقه وبکا مراد عشق حقیقی نفسی
مغلوب ایدوب معصیتدن محجوب ایدر دیمکدر نظم نفس نتوان
کشت الا با ظل پیر ، با تو کویم یاد کیرش ای عزیز ، خنجر خاموش وخنجر
جمع نیزه و تنهایی وترک هجوع ، دل خون شدم ز دستش
وز ناز چشم مستش ، کوکلم قان اولدی آنک الندن ومست
کوزینک نازندن فی العشق معجبات یأتین بالتوالی عشقده
عجب کیتورچیلر وار در کلورلر بر بری ایار دیمکه مراد دستندن قدرت
کامله در وچشمدن مراد علیا ذات در وناز یا مشاهده الابرار
بین التجلی والاستتار مضمونجه کاه ظهور کاه کاه اختفاسیدر
لاجرم تجلی صفت قهرندن وبروز اختفادن حضرتدن
قلب خون ونفس زبون اولور وعشق حقیقی احوال نفسده

و

و افعال قلوبیده عجایبی اظهار ایدر خلاف عشق مجازینک کم
اندن نفس زبون اولمز وعجایب ظهور بولمز آنو کچون دیر
خوبان تو کر نکرد دهر کز دکر نکرد ، سنک خوبک اکر دونز سه
هر کز بر دخی اولمز عاشق درین جوانب عارف درین حوالی
عاشق بو جانبلرده وعارف بو طرفلرده مراد بودر که معشوق مجازی
صیانت لوزره اولمیجق عاشق صورت اولان صادق اولمز وصورت
خوبی مرات حق قلان عارف ختا جلوه جمال قلمز بیت
آن بود والا حبیب که دلبر ممتنع کردد دلا ، ورنه ضبط نفس اماره کرا
ممکن بود ، یا راکبا بتری عن موثقی وهادی ، یا راکبا لفظی یا
مبنی لفظی کبیدر اعراب جهتندن بتری تفعل در بریدن والحینده
فاعلی ایله جمله فعلیه اولوب صفتی در راکبا لفظینک وموثق
دخی عهد معناسنه در وهادی اسم فاعلدر اولیله معنای مصراع بودر که
ای بنچه کم بر بلی لاولوکلن بنم عهدمدن وهدایت ایدیجیدن آن تلق
اهل نجد کاننی تحسب حالی ، ان حرف شرط در وتلق مضارع
مخاطب در اصلنده تلقی ایدی ولفظ اهل منصوب مفعولی در وکلم
امر حاضر در معنای مصراع بودر که اکر نجد اهلنه مشتور سک سویله
بنی صحب حالمی مراد بودر که ای عهد طریقینی صیوب وهادی
اولان شیخی قویوب کیدن کمسنه بزم دیار اهلنه بولشورسک
بنم صحب حالمی وسلوکده تباعی اثلره دیه سن دیمکدر خلاصه
مراد بودر که تکمیل سلوک اتمکسز طریقتدن رجوع ایدوب عوامدن
عدادندن اولمق مذموم در دیمکدر نظم چون عشق تو بکزیدم

کارم همه آن کشته است، فارغ شده ام زان روز از جمله بکار خود
تا وصل ترا یابم ای یار وفادارم، بیگانه شدم اکنون از یار و دیار خود
من ترک نخواهم کرد عشق تو ز جان خویش، گر فتوی کشتن ام شاها از حضرت عطار خود
دلبر بعشق بازی چون غم حلال دانست، المعنى عشق بازلقده
قانی حلال ایلدی، فتوی شرع چون نست الی زمره موالی،
شرع فتواسی نیجه در ال موالی جماعتی مراد بودر که معشوق
حقیقی نفحاتیم هلاکی انکی حلال بیلور ظاهر شرع عنده بو مسئله نیجه در
دیو سؤال ایدر خلاصه مراد نفحاتیت اهلاکی تقوی ده
حلال در اگرچه فتوی ده دکلدر بیت گرچه پرهیز از بهشت و حور
هست از شرع دور، در روایت دیده ام فتوی تقوی دیگر است
العین ما نامت شوقا لاهل نجد، لفظ العین مرفوع مبتدا در
ما نامت جمله سی خبریدر شوقا فعل منفی نک مفعول له در لاهل
نجد شوقا لفظنه متعلقدر اولیه معنای مصراع بودر که کوز اویومدی
اهل نجده شوق ایچون، والقلب ذات وجیب فی ذاتها الغضالی،
والقلب مبتدا در ذات لفظی آنک خبریدر و وجیب غصه معناسنه در
غضالی تجم علیل ایله شدت معناسنه در اولیه معنای مصراع
بودر که غصه صاحبی در آنک ذاتنده شدت وار در مراد
دیارده دیاره کمال اشتیاقن ذکر در بیت امروز مراد دردل جز یار
تمنا نکند، کر اندر حرم سلطان اغنیا تمنا نکند، وما حب الدیار
شغفن قلبی، ولکن حب من سکن الدیار، بنته ذات رحیل من سکن
کان الحبیب بها، جار مع المجرور محلا مرفوع مقدم خبر در ولفظ

ذات

ذات لفظا مرفوع مبتدا در مضاف در ورحل لفظنه وکان تامه در
ولفظ الحبیب فاعلیدر وفیها ضمیری راجعدر ذات رحله معنای
مصراع بودر که انته الحبون در ذات رحل دیدکلری بقعه که حبیب انده در
طار المعقول طرا من نظرة الغزالی، عقل لر اوچدیلر جمیعی
غزال نظرندن مراد حبیب اولدوقی دیارده جمیع والحاد عا و
انده اولان حبیبه نظر عقل لری بیتوردکن ذکر در خلاصه مراد
عالم الهی به میلی داول حضرتده تجلی یه بر نظر عقولی بیتور
دوکن بیان ایدر که حق تعالی سورر فلما تجلی ربه للجبل جعله
دکا وخر موسی صعقا، از چار چیز مگذر گر زیرکی وعاقل
دوست سنه دن نجه الکز زیرک وعاقل ایسک امن و شراب بی غش
معشوق وجای خالی، امینک ودجکسز شراب ومعشوقه خالی
یر مراد بودر که زیرک وعاقل اولان دوست سنه دن محبوب یعنی
ترک ایتمک کرک تبرلی امن برلی عشق خالص برلی معشوق حقیقی
برلی حجره بخلوت بیت اهل سعادت انکه شود جمع اندرو
هم امن وهم امن ومی صافی ویار خوب، می ده که گرچه گشتم
نامه سیاه عالم، شراب ویر اگرچه اولدم عالمک قره نامه کوسی
نومید کی توان بود از فیض لایزالی، نه یوس اولمق اولمز فیض
لایزالیدن مراد کثرت عصیانی اولان عشق الهی به استغفار ایدوب
فضل رحمتدن وفیض قرسیدن امید کسمک اولمز دیمکدر نظم
خطا پوشا خداوندا الها، عطا بخشا کریما پادشاها،
بفضل خویشتن بر ما ببخشای، خداوندا بخود کن عفو فرمای،

ساقی بیار جامی وز خلوتم برون کن ، الی ساقی کتور بر قدحی و بنی
خلوتدن چیقر تا در بدر بگردم قلاّش ولاابالی ، تا قیوقیو گزم
رند ولاابالی مراد بودر که بعض مشرب سوداوی مزاج وملامتیه
طبع اولور خلوت وسکوت وزی صوفیه دماغلرینه اقادر اولمیز
لاجرم آنلری کیمسه شیخ طریقت متصفت طلب تعلیم ایدوب خلوتدن
چیقروب اهل الله وجمیع ایله مصاحبته حواله ایتمک گرکدر که رندانه
گزوب تحصیل فیض ایده بیت شیخ می باید که باشد چون طبیب اهل شناس
هر یکی را تا کند وفق مزاج او علاج ، چونیست نقش دوران بر هیچ حال
ثابت ، چون نقش جهان بر حال اوزره ثابت دکلدر حافظ
مکن شکایت تا می خوریم حالی ، ای حافظ شکایت ایتمه تا
شراب ایچلم شمدی مراد بودر که حاصل عمره وزمان یوقدر ای محب
اولمز که نقش جهان بر حال اوزره اولمز امدی شکایت ایتمیوب
عشق الهی یه اشتغال ایدهلم دیمکدر بیت چاره بیشادی نباشد
خاطر غمگین را ، غیر ان شربت که نام او شراب عشق اوست ،
صافیست جام خاطر در دور آصف عهد ، صافی در حافظ قدحی
وزیر زمان دورنده ، قم فاسقنی رحیقاً اصفی من الزلال ،
لفظ قم واسق امر حاضردر ورحیق صافی و آق شرابه دیرلر
اصفی اسم تفضیل در صفادن معنای مصراع بودر که دوراگچون
بکا لطف ایله کز باده صافیدر ماء لذیذدن مراد صفای قلب مع الحاصل
ایچمشدر وزیر زمان یعنی شیخ دوران زمانندہ لاجرم فیضنا شم
استعدادم وار دراغاضه قل دیمکدر رواخیار [illegible] القلوب

ا

اوانی الله فی الارض فاحب الاوانی الیه الله اصفاها رباعی
رق الزجاج ورقت الخمر ، فتشابها فتشاکل الامر ،
فکانما خمر ولا قدح ، فکانما قدح ولا خمر ، الملک
قد بیاهی من وتجده وجده ، ملک خرم ایله مجموع مملکته
دیرلر بیاهی فعل مضارع در مباهاتدن مفاخرت معناسنه در و
وجد بوزده وجدان وحالت وتخت وبخت معناسنه در و
جد بخت معناسنه در اوله معنای مصراع بودر که مملکت فخر
ایدر آنک وجد وحالندن وتخت ودولتندن ، یارب که جاودان
بادا این قدر واین معالی ، یارب ابدی اولسون بو قدر ما
دائمی بو رفعت وشرف غلر مسند فروز دولت کان شکوه وشوکت ،
دولتن تختنی نورلندرجی که هیبت وشوکت کانی ، برهان ملک و
ملت بونصر بو المعالی ، ملک وملتک دلیلی ابونصر بن ابوالمعالی در
خواجه حافظک عادتیدر که تخلصی ذکر اولنان بیتدن صکره بر
بزرگوار مدحن ایدر وآنک القابنده که بعض ابیات سویلر اما بر
وجه ایله تعبیر ایدر که ظاهره نظر ظاهر اولورسه وصف ایدر
ومعنی یه نظر طریقت اولورسه وصف ایلر بر نیچه یرده بو معنی
تفصیل اولنمشدر بوراده دخی اویله در بیت خواجه حافظ ای نیار
باغ دین ، بر کمالت صد هزاران آفرین والله ایقا ملکا که بو غزل
اولنا جق غزل بر غزلدر که اکثر نسخه ده یوقدر که بعض القاضی عزی
وبعض فارسی وبعض اهل شیراز لغتیدر که شیراز قوقندن عزی
مجلسلرده دخی بلنز بو فقیر دخی زمان ایله بولوب دمیلوب دخی بو ورقه یازمش

غلاظم علین وفتح علین ایله
وملاظم فتح میم ایله ظرف
ودر فعمت معناسنه در
معناسی شرطلرنا بابی
دیمکدر جمیع معانی در
[illegible]
منه [illegible] [illegible]

ایدم شهری آخرده ایراد قلدم تاکه غزللر غریب ایله تمام اولا
شبت سلمی بضلعیها فؤادی • بومصراع عربیدر که لفظ
شبت فعل ماضی مؤنثدر اکیجی بابدن ضلع ضم صاد ایله زلف در
بونده تثنیه سیدر که اصلده ضلعین ایدی ضمیره که مضاف اولوب
نون ساقط اولمشدر وفؤاد دخی ضم فا ایله قلب دردیایء
متکلمه مضاف اولمشدر اویله معنای مصراع بودر که اسیر قلدی
سلمی نام معشوقه ایکی زلفی ایله بنم کوکلمی • وروحی کل یوم لها ینادی •
بومصراع دخی عربیدر که معناسی وبنم جانم هر کون اکا ندا ایدر
دیمکدر مراد بودر که معشوق حقیقی غیب هویت ذات وصفات
ایله قلبمی اسیر ایلدی وجانم عقلمه ندا ایدوب تخلیص طلب ایدوب
تحصیل مطلب استر • خدایا برمن بیدل ببخشای • بومصراع
فارسیدر که معناسی یارب بن عاشقه عفو قل دیمکدر • واوصلنی
علی رغم الاعادی • بومصراع عربیدر که معناسی دخی اولشدر بنی
دشمنلر رغمنه دیمکدر مراد عفو معاصی طلب ایدوب نفس وقوای
نفسانیه وشیاطین جن وانس رغمنه وصول حصولن طلب ایدر
اهوی انکرتنی عن عشق سلمی • بومصراع عربیدر که همزه حرف
ندادر وهوی استفهام ایچوندر وانکرتنی فعل وفاعل ومفعولدر
معنای مصراع بودر که ای کمسنه بکا انکار می ایدرسن سلمی عشقندن
تزاول رویکی لولو بوادی • بومصراع مخلوطدر لفظ تز
اهل شیراز لغتیدر فارسی تعبیر ایله تواز دیمکدر ولفظ اول عربیدر
ولفظ رویکی فارسیدر ولولو دخی عربیدر معشوقدن کنایه‌در

[illegible]

و

ولفظ بوادی اهل شیراز لغتیدر فارسی تعبیر ایله می بابید دیمکدر
معنای مصراع بودر که سنکا اولدن بر معشوق یوزن کورمک کرک ایدی یا
مراد بودر که وجه حسن کورلن وقتا جلوه وتجلی ایدن بی اختیار
اولور بو بیت مرهوندر که • هچو مث بنبوتن ذل وآبره •
بومصراع دخی مخلوطدر که هچو فارسیدر ومث ضم میم ایله اهل
شیراز لغتیدر فارسی تعبیر ایله من تو دیمکدر بنبوتن لفظی بای
وکسر تا ایله اهل شیراز لغتیدر فارسی تعبیر ایله بباشند دیمکدر
ودل فارسیدر ولفظ وابره واوک فتحی وهمزه‌نک کسری ایله
رانک فتحی ایله اهل شیراز لغتیدر ترکی تعبیر ایله برادغوردن دیمکدر
معنای مصراع بودر که بنجلین سنک اولوردی کوکلک برادغوردن
بومصراع مرهوندر • غریق العشق فی بحر الودادی • بومصراع
عربیدر که معناسی عشق غریقی محبت دکزنده دیمکدر مراد مشاهده
تجلی جمال ایدیجی سنک کوکلک بنجلینه محبت دکزنده که غریق عشق
اولور ایدی دیمکدر بیت کویی که چرا تو عاشق وامهجوری •
تو روی بتم ندیده ومعذوری • به بی ما چان غرامت ببر بنی
بومصراع مخلوطدر بی لفظی اهل شیراز لغتیدر بپای دیمکدر
ولفظ ما فارسیدر چان جیم عجمی ایله اهل شیراز لغتیدر جان
معناسنه در غرامت لفظی عربیدر مرادف جزا وعوض در ببر بنی
اهل شیراز لغتیدر فارسی تعبیر ایله ببیاریم دیمکدر معنای
مصراع بودر که آیاغمه بزجانی عوضنه جزا المزلرز • عزت یکدی
روشنی تزامادی • بومصراع داخی مخلوطدر عزت لفظی

اهل شیراز لغتنده حرف شرط در اگر لفظی کبی و لفظ بیک فارسیده دی ز روشنی
کسر دال وراایله اهل شیراز لغتنده در بر روشنلکدر دیمکدر تیز لفظی تاز
معناسنه در نیشترکیم سخند یکه بیان اولندی آمادی لفظی اهل شیراز لغتنده
دیدی معناسنه در معنای مصراع بودر که اگر بر روشن الکشتر بزدن کوردک
ایسه مراد بزدن بر شرک مرکیا وصفا کوردک ایسه آنک عوضی جان تسلیم
ایلرز بیت درین ره گر مطیعی جای شکرست اگر داری حفظی بنی عذر از و خواه
غم این دل بتوانت خوردن ناچار بو مصراع مخلوط در بواست لفظی
اهل شیراز لغتنده ربابید ترا معناسنه در باغ القاظی فارسیده ر معنای
مصراع بودر که توکلی غمن سکا ایمک کرکدر وغزنه واینی انحت نشادی
بو مصراع دخی مخلوط در و غزنه لفظی اهل شیراز لغتنده فارسی تعبیر ایله بینی
دیمکدر و لفظ انحت دخی فارسیده اولسنه دیکه سن دیمکدر و لفظ
نشادی کسر نون ایله اهل شیراز لغتنده مرادف نتوانید ر معنای مصراع
بودر که بعضه کورسن اول سنه دیکه سن انگاها دردلکسن مراد
بوندن عقلک نفسه خطابنی ذکر در که دیر عقلمک ورو حکک عمن بشمدی
بیبوب تدبیر آخرت ایله کرک سن والا عذاب آخرت کورسن که انکا
تحمله قادر دگلسن قطعه مده فرصت از دست اگر بایدت که گوی سعادت
ز میدان بری که فرصت عزیزست اگر فوت شد بسی دست حسرت
بدندان بری نگارا در غم سودای عشقت الی نگار سنک عشقک سوداسی
آیه اشارت علیه در
غمنده توکلنا علی رب العبادی توکلنا ملدوح بز عقولتر یونته
مرادی منادی و مخاطبدن نفس در انکادیر که سنک عشقک سوداسی
غمنده حضرت حقه توکل ایدوب عبادت ایدرز و الآنک بزم عبادتمزه

حا

حاجتی یوقدر نظم طاعت مخلوق خالق راچه سود لیک خالق را
رابحی غود تا شناسد خالق خود را یقین شکر نعمت را
نهد رو بر زمین دلم گم کرده ره در چین زلفت کوکلم
ازمش سنک زلفک بوکلمنده بتلبیل منظالم والله هادی قره کو
کیجه ده الله هادی در مراد بودر که عقل بار کوح نفسه دیر کوکلم سنک
قیود گرده یتمش در ظلمت شهوانیه ده بس حق تعالی ما دی در
اندن هدایت طلب ایلرم رباعی گر لطف تو یاری نماید ز نخست
هم توبه شکسته است هم پیمان سست چون توبه با مید نیز بیرفتنی
نست تا تو نبندی نشود توبه درست ختم حافظ گر دست
غیب ناگاه سوسن حافظ که غیب الهی ناگاه چنان سازد
که خواهی روز شادی اولیه ایدر که استرسن شادیلوح کونی
مراد اسرار الخفیه فاش اتمه والا دست غیرت غیبی سنی رد ایدوب
درکاهندن مهجور اولورسن بو مقامده اول زمانه تحتر ایدرسن پس
اخفاء اسرار واختفا کرکدر رباعی روزی که رسوم همه جانان بنجن
نی لاله و گل ببینم و نی سرو وسمن رازی که میان من و او گفته شود
من دانم و او داند او داند و من خواجه حافظ کلامی شرحنده
خیلی اهتمام اولدی بو محلده جمله غزللرینک شرحی تمام اولدی بیت
شکر که این نامه بعنوان رسید پیشتر از عمر بپایان رسید
و شرحک مقداری و کثرت سواده محتاج اولدوغی معذور بیوریله که
اگرچه شرح مزبور برکتاب بدرا انکالی کتابی جامعدر که بر کاغ فارسی
دیوان حافظ در و بری دخی ترکی دیوان حافظ در و بریکی معنی

مراد اعتباری ایله تصوفدن بر کنایه در و بر دخی عربی اشعار کیم اشتمالی
ایکون چونکه اشعار عربیه در و بری دخی فارسی ابیات متضمن
اولدوغی اعتبار ایله چونکه ابیات فارسیه در و بری دخی ترکی ابیاته
شمولی حسبی ایله اعتبار جهتندن چونکه ابیات ترکیه در و خواجه حافظک
مقطعات و رباعیات و ساقی نامه و سایر ابیاتی تصوفه چندان
متعلق اولمدوغی اجلدن شرح ایتمک قصد اتمش ایدم بعض عزیزلر
دیوان حافظ شرحی تمام اولمق اول وقت اولور که و ما الاحسان الا
بالتمام موجبنجه انلر دخی شرح اولونه دیدکاری اجلدن انلرک دخی شرحنه
شروع اولنوب مراد بیان قلندی **المقطعات عدد**

دل منه بر دنیی و اسباب او کوکل قومه دنیایه و اسبابنه
زانکه از وی کس وفاداری ندید زیرا اندن کمسه وفادارلق کورمدی
مراد بودر که دنیایه اعتماد ایتمک اولمز که بی وفادر کس عسل بی نیش ازین
دکان نخورد کمسه بالی نیشسز بو دکاندن ییمدی کس رطب
بی خار ازین بستان نچید کمسه بی خار خرمایی دکنسز بو بوستاندن
دیرمدی مراد بودر که لذتی زحمت ایله اولور که هر بایامی چراغی بر فروخت
هر بر چراغی که برایامده یاقدی چون تمام افروخت بادش در دمید
چون تمام یاقدی اکا یل اوفوردی یعنی سوندردی بی تکلف هر که
دل بر وی نهاد تکلفسز هر کمسه اکا کوکل قودی یعنی محبت ایتدی
چون بدیدی خصم خودی بر ورید چون کوردی یعنی اوکا نظر قلدی
کندو خصمنی بسلدی مراد بودر که دنیایه کوکل ویرن شول کمسه بیکزر که
خصمنی بسلیه شاه غازی خسرو گیتی ستان غازی شاه مملکت

فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

آ

می چکید

ایلچی پادشاه آنکه از شمشیر او خون می چکید اولکه انک قلیجندن
قان طمر ایدی مصراع ثانی معنوی وصف شاه در که بیک حمله
سپاهی می شکست گاه بر حمله ایله سپاهی صیار ایدی
که بهویی قلب گاهی می درید گاه بر هویی ایله بر قلب
گاهی بیرتر ایدی بو بیت معنوی دخی وصف شاه در سروران
را بی سبب می کرد حبس سرورلری سببسز حبس ایدر ایدی
گردنان را بی گنه سر می برید بیونلرک گناهسز باشن کسر ایدی بو بیت
معنوی وصف شاه در از نهیبش بچه می افکند شیر انک هیبتندن
یا ورسین براغور ایدی ارسلان در بیابان نام او چون می شنید
بیابانده چون انک آدین اشیدر ایدی یعنی انک آدین اشیدیجک
انک هیبتندن کوکلو ارسلان یاورسین دوشرر ایدی بو بیت معنوی
دخی وصف شاه در عاقبت شیراز را و تبریز و عراق عاقبت
شیرازی و تبریزی و عراقی چون مسخر کرد وقتش در رسید چون
مسخر ایلدی و آنک وقتی ارشدی یا مرهونندر انکه روشن بد جهان بینش
بدو اولکه روشن ایدی شاهک چشم جهان بینی انک ایله میل
در چشم جهان بینش کشید آنکه چشم جهان بیننه میل چکدی یعنی
اوغلی انک کوزنه میل چکدی سلطنت کرچه بوشناهک اوصافندن فهم اولنور که
مراتب رحم پادشاه ایتش لاجرم متن لایرحم لا یرحم حسبنجه کندویه
دخی رحم و شفقت اولنمش **قطعه اخری** ساقیا باده که اکسیر حیاتست بیار
الا ساقی شراب که حیات کیمیاسیدر کتور تا تن خاکی من عین بقا گردانی
تا بنم خاکه منسوب تنمی عین بقا ایده سن مراد بودر که نسخه خطاب ایدوب

فاعلاتن مفاعلن فعلن

دیر ای شیخ عشق آلی کیمیای حیات در آبی کتوریکجه تا جسم خاکی جان
باقی ایده سن چشم بر دور قدح دارم و جان بر کف دست، گوزلریم
قدح دورنه دوترم و جانی ال اوجنده آلوب اوزره بسر خواجه که تا آن ندهی
نستانی، خواجه نک باشی ایچون تا آنی ویرمیه سن المزسن
مراد نوبت عقلی قلب و منت سهنه یدر بکا کلمه کل امید نده
بین و جانم الم ایا سنده در آتا خواجه بکا کاینات باشی ایچون
بذل روح اعتنجه آنی بومزسن دیمکدر، ایچو کل در جمیل ازباد
بیغمان دامن، کلاهی چینده بیلدن ایکی سلکمه زانکه در پای
تو دارم سرجان افشانی، زیرا سنک ایاغکده جان افشانلوغ
باشن یا سوداسن دوترن مراد بودر که شیخه خطاب ایدوب
دیر بکا تربیت دارشد ده کر فارغ اولمه کر سنک خدمتکده بذل
روح ایدوب طلب فتوح ایدرم تبر شانی و مثالب بنواز
ای مطرب، ای قیللو واوج قیللو سازی اوزره اوغشه یعنی
چالوب ازله ای مطرب، وصف آن ماه که در حسن ندارد ثانی
اول آیک وصفن که حسنده بو حدثانیسی یرادساز و آوازدن
و باقی صدا و ندادن وصف حضرت حقی اسماع قطعه آخری
بکوش جان ربی منهیی ندا در داد، تو لک جانی عوالاغنه بر ایتیز جی
ندا ویردی یعنی چاغردی زحضرت احد لا اله الا الله، حضرت احد
دن که آنلر قدر الا الله یعنی حق تعالی طرفندن خبر ویروب ندا ایلدی
کهای عزیز کسی را که خوار ربیت نصیب، کهای عزیز بر که یکه
خوارلق نصیب در، حقیقت انکر نیابد بعزو منصب و جاه،

حقیقت

حقیقت اولدر که بو کمز اولکه زور ایله منصب و جاه، با آب زمزم و
کوثر سفید نتوان کرد، زمزم و کوثر صویی ایله اغر عوج اولمز
گلیم بخت کسی را که بافتند سیاه، بر کمسنک بختی کلیمن که
سیاه دوقیمش اولالر، مراد زور ایله منصب و دولت اولمز تقدیر
حق ایله اولور دیمکدر بیلکل که بعض نسخه ده بو محلده بر تخلص
سز غزلی یازمشلر در مطلعی بودر بیت دا که تا زانکه جرخ کش بیا لرباد
دشمن دل سیاه تو غرقه بخون چو لاله باد، مطلع ایله اولیجق
مقطع اولمز و بو تمام غزلی در حرف داله ذکر اولنوب شرح اولنمشدر
و بعض نسخه ده بو محلده بر مطلع سز و تخلص سز ابیات یازمشلر که
حرف داله تمام غزلی یازلوب شرح قلنمشدر که مطلعی بودر بیت
نسبت رویت اگر با ماه و پروین کرده اند، صورت نا دیده الحاقی تخمینی کرده اند
و بعض نسخه ده دخی بو محلده بر تخلص سز غزل یازمشلر که مطلعی دخی بودر
خسروا گوی فلک در خم چوگان تو باد، ساحت کون و مکان عرصه میدان تو باد
مطلع ایله مقطع اولمز و بو دخی حرف داله شرح اولنمش تمام غزل در تکرار
ایراد اتمک زاید در آنو کجون ایراد اولنیوب شرح قلنمدی بو را ده قطعه اخری
دل مبند ای جان من در خواجه و شاه و وزیر، گوکلکی باغلمه ای
بنم جانم خواجه یه و شاهه و وزیره کسی نمی داند که کارش
از چه خواهد گشت، کمسه بلمز که آننک ایشی نه قدر آجلیه کیدر
رو توکل کن نمی دانی که نبود کلک حسن، بوری توکل قل بلمزمیسن
که بنم قلمم اوجی نقش هر صورت که زد زبانی دکر بیرون فتاد،
هر صورت نقشن که اوردی بر درلونک طرحه دوشدی یعنی

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلات

بنجه نظم یازدم بر بزرکواردن اهان رجا ایتدم اندن بکا انعام اولمیوب
غیرده اولدیغی بیتکم دیر • شاه هرموز ندیدو بی سخن صد لطف کرد •
هرمز پادشاهی بنی کورمدی سوز سز یعنی انکا بن نظم و مدح ایتمکسز
یوز لطف ایلدی • شاه یزدم دید و مدحش کفتم و هیچ نداد • یزد
شاهی بنی کوردی و انکا مدح دیدم هیچ بکا ویرمدی • کار شاهان
اینچنین باشد تو ای حافظ مرنج • شاهلرک ایشی بویله در اولور
ای حافظ سن انجمه • داور روزی رسان توفیق و نصرت شان
دهاد • رزق ایرشدریجی حاکم بونلره توفیق و نصرت ویرسون
خلاصهء کلام و زبده ء مرام بودر که ارباب دنیا اهانت
اعتماد ایمیوب حضرت حقه توکل ایتمک کرکدر که اول رزقی
بلمیدوکلری یردن ایرشدرر قطعه جامی مبند تو سن همت بیخ آز
بچیون غزان بر آخر زمانیان • از خوان خالیان مطلب لقمه تا رسد
ترتیب و نیاز و حاشیهء آسمانیان • آزادهگی گزین که نیرزد بنیز جعل
ملک جهان بدیدن روی جهانیان • و بلکه که بعض نسخه ده بو محلده
بیش بیت بر تمام غزل یازلمش مطلعی بودر بیت بر سر بازار جان باز آن
منادی میزنند • بشنوید ای ساکنان کوی جانان بشنوید •
و بو نفکره الی بیت دخی تمام بر غزل یازلمش مطلعی بودر بیت
مرا چو دکر باره از دست برد • بمن باز بخود می دست برد •
مقطعات انشا سنده تمام غزللر ایراد ایتمک مناسب دکلدر و بو
ایکی غزل دخی حرف دالده یازلیوب شرح و بیان اولنمشدر قطعه حافظ
روح القدس آن سروش فرخ • روح القدس یعنی جبرائیل اوله

ملکلرکه آخر نقلی بحر قونمک
مددی وفا یمک تحقیقی ایله
آخوره دیر اسلدی

فعلن
مفعول فاعلن

ملک

ملک نجابارکه • بر قبه ء طارم زبرجد • زبرجد رنک فلک قبه سی
اوزره • مجاکفت سحر کمان که یا رب • دیر ایدی بی سحر وقتلرنده
که یا رب • در دولت و حشمت مخلد • ابدی دولت و عظمتده
بر مسند خسروی بمانا د • پادشاهلق تکیه کاهی اوزره قالسون
منصور مظفر محمد • منصور نام مظفر وصف که محمد اوغلیدر
مراد بودر که پادشاه عادل حلالنکه ننک دعا ء خیرینه مستحق ولایقدر
قطعه د بعهد سلطنت شاه شیخ ابو اسحاق • شاه شیخ ابو
اسحاقک سلطنتی عهدنده • به پنج شخص عجیب ملک فارس بود آباد
بیش عجب شخص ایله ملکی معمور ایدی • نخست پادشهی همچو او
ولایت بخش • اولکی بر پادشاه آنک کبی ولایت بخشیجی
که جان خویش بپرورد و داد عیش داد • که کندو جاننی
بسلدی و عیش عدلن ویردی یعنی عیسی علیه السلام کبی معمر
اولوب و آنک زمانینده اوکچه عدلی ویردی که کمال العدل قادر کبی
دکر مربی اسلام شیخ مجد الدین • دخی اسلامک تربیت ایدیجیسی
شیخ مجد الدین که قاضی بهاز و آسمان ندارد یاد • که اندن یک
قاضی فلک خاطرنده بو قدر • دکر بقیه ء ابدال شیخ امین الدین
دخی ابدال حق اولنلرک بقیه سی شیخ امین الدین که یمن همت او
کارهای بسته کشاد • که آنک همتی برکتی باغلنمش اشلری
آچدی • دکر شهنشه دانش عضد که در تصنیف • دخی علمک
اولو پادشاهی عضد که تصنیفده بنای کار مواقف بنام شاه نهاد •
مواقف اثرینک بنیادن یعنی بناسنی شاه آدینه قودی یعنی تألیفی

مفاعلن
مفاعلن
مفاعلن فعلاتن

شاه آدنه قلدی جمله دن بری معتمد اوقتدر کر ابو اسحاق آدنه اول
بینه کیم دیباجه سنده دیر محرز ممالک الاکاسرة بالارث والاستحقاق
جمال الدنیا والدین ابو اسحاق ذکر کریم جو حاجی قوام دریا دل
دخی حاجی قوام کبی دریا دل کریم کرنام نیک ببرد از جهان بخشش وداد
که ایو آدیا کتوردی عطا وعدل جهاننده نه نظر خویش بنگذاشتند
وبگذشتند کندو نظیرلرینی قومدیلر وکیتدیلر خدای عز وجل جمله را
بیامرزاد خدای عز وجل جمله سن یارلغیه سن مراد بو بونلردن ایولر ذکر
با خیر اولنمق ایله و فاتلرندن صکره دعای خیر آکولر وقطعه آخری
کدا اگر کهر پاکی داشتی در اصل کدا انک اکر کوهر پاکی اولیدی
اصلده ببر آب نقطه شرفش مدار بایستی کدا انک اکر کهر پاکی
اولیدی اصلده دیمکنه علت غائیه در یعنی انک نقطه سی اوزره
قرار ایلکرکی ایدی پس کدا انک اصلده کوهر پاکی اولمدیغیچون بجاب
اوزره قراری اولمیوب نا سدن سؤال ایدر ور آفتاب نکردی
مسنوس جام زرش اگر کنش مسخره لوح اتمیدی انک آلتون حقه جی
چراتهی زی خوشکوار بایستی بنجوه خویش کیجی شراب دن تهی
کرک ایدی پس آفتاب آدم مسخره سی دوتر آنو کجوک بو شش
متوج کوستر اگر سرای جهان را سر خرابی نیست اگر جهان سرا ایلک
خرابلغی باشی یوغ ایسه بنای او به ارزن استوار بایستی
آنک بناسی بو بوندن بک محکم کرک ایدی یعنی دار الغنا اولموب کرکلی
ایدی زمانه گر نه سر قلب داشتی کارش زمانه نک اکر
قلبلغی سوداسی اولمیدی آنک ایشی بدست آصف صاحب

عیار

عیار بایستی عزیز صاحب عیار اولنده کرک ایدی پس کار زمانه
صاحب عیار اولنده اولمق قلبلق علامتیدر چو روزکار جز
این یک کریم پیش نداشت چون روزکارک بو بر کریم اولان
غیری زیاده سی یوقدر بعمر مهلتی از روزکار بایستی عمرده آنک
روزکاردن بر مهلتی کرک ایدی یعنی طول عمری کرک ایدی مراد
تصرف عالم نا اهل و خسیس النده اولمق عالمک قلب و مزخرف
و خراب اولمق علامتیدر دیمکدر قطعه آخری بسبع خواجه رسان
ای حریف وقت شناس خواجه نک سمعنه ایرشدر
ای وقت بیلیجی مصاحب بخلوتی که در وا جنبی صبا باشد
بر خلوتده که اوراده اجنبی صبا اوله یعنی اول سویلیه تنها اوله که صبادن
غیری اجنبی کمسه اولمیه لطیفه ئی بمیان آر و خوش بخندانش
بر لطیفه کتور اورته یه خوش کولدر آنی به نکته ئی که دلش را
دران رضا باشد بر نکته ایله که آنک کوکلنه انده رضا اولا
یعنی غلیظ لطیفه ایدوب خاطرنی رنجیده قلمیه پس انکهش زکرم
این قدر بلطف بپرسش پس اند فکر کرم جدن بو قدر لطف
ایله صوردکره وظیفه ئی تقاضا کنم روا باشد که اکر وظیفه
تقاضا ایدرسم روا اولامی سمع خواجه یه ایرشدر نجک مصراع
اخیر مضمونیدر یا قیسی اکا شرایط و قیود در مراد ظرافت ایله
طلب وظیفه در قطعه آخری تو نیک و بد خود هم از خود بپرس
سن کندو ایو کنی و یرمزکی کندو کندن صور چرا دیگری باید محتسب
نیچون غیری کرک سکا محتسب مراد بودر که کندو افعالکی و اقوالکی و احوالکی

خلاف نيت كه حكم نظر را انجا نسيت • خلاف بو قدر دركه نظر حاكمي انده يو قدر
مراد بودر كه بيز دشمنلرمزك قاضيسنك كوزيني صحيح دكلا يمشلر الحاصل
تعريض ايدر رشيد كيم بعض ايكي قاضي عسكر ايچون ديمشدر بيت
بصدر صدارت نشسته دو خر • يكي بي بصيرت يكي بي بصر • اما
بو تصريح در خواجه حافظك نظمي تعريضدر كه بو قطعه سنده احسن در
قطعه اخرى حسود خواجه مارا بكو كه بد مپسند • بزم خواجه مز حسودنه
دي كه بيز مز بكنمه يعني بيز مز اختيار ايدوب بزم خواجه مز حقنده بيز مز سويلمه
وكرنه دور زمان جز بدت جزا ندهد • يوخسه دور زمان سكا بيز مزدن
غيري يا جزا ويرسون • مكن ستيزه كه هركز بعقل و فكر فضول •
عنا داغنه كه هر كز عقل ايله وزياده فكر ايله • فلك زمام تصرف بدست ما ندهد
فلك تصرف اوياننى بزم المزه ويرمز مراد بودر كه بنم عقل كامل وفكر فاضلم
واردر ديو بن دولته ايرزن خواجه بقا ايچون همت ايتمز ديه كه فلك
عنان تصرفي المزه بزم ويرمز بوكا بنم استحقاقم واردر ديك اولمز بلكه
عاقل اولان دولت دنيايي طلب قلمز نيته كيم ديمز • بانكه در نظر جم جهان
بيا را نيفد • آنكا ايله كه جم نظرنده جهاني بهز كر ببرك كوهر جام جهان
نما ندهد • جام جهان نما كوهرني ترك ويرمز يعني كوهر جام جهان نمايي
ترك ايدوب جهاني المز مراد بودر كه جهان ايچون كوهر قلب صافيي ويرمك
اولمز بلكه قضايه رضا ويرمك كرك نيته كيم ديمز • نعوذ بالله اكر تير از آسمان بارد
الله صغينورز اكر آسماندن اوق ياغسه • كه باز در حرم كبريا كمان ندهد
كم بزم كبريامز حرمنه اجازت ويرمز يعني تير قضادن اكا كم جاي منع
اولوب بزم اويمزه كركه قومزسه هر نه كه واقع اولورسه قضا وقدره

فعولن
مفاعلن
مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

شريعته تطبيق ايدوب كور اكر شرعه موافق ايسه ايوسن واكر موافق دكل ايسه
بيزمزسن پس عزيزيكمه سكا تحصيب اولمق لازم دكلدر • ومن يتق الله
يجعل له • نكه اتقه دن قورقه قيلور انكچون • ويرزقه من حيث لا يحتسب
اكا رزق ويرر صاغنمدوغي يردن بو معنايي عزيزي وجه ايله نظم اتمشلر در
كه بو نظمدن ابسط در رباعي چون داده بود مردم مكتسب • كه از بهر
روزي باشد مضطرب • نداند كه داده است آسمان • ويرزقه من حيث
لا يحتسب • قطعه اخرى بر تو خوانم ز دفتر اخلاق • سكا اوقيايم دفتر
اخلاقدن آيتي در وفا ودر بخشش • بر آيه وفاده وبخششده
مراد بودر كه سكا اخلاق كتابندن بر باب اوقيوب تعليم ايدهيم كه اول
باب بودر هر كه بخراشد جگر بجفا • هر كه طرمله سنك جكرك
جفا ايله همچو كان كريم زر بخشش • معدن كريمي التون باغشله مراد
بودر كه معدنك جكرين نغازلر و تيزلر اول التون ويرسند حتي سكا
جفا ايدنره احسان قل كه مقتضاي خلق كريم بودر • كم مباش از درخت
سايه فكن • اكسك اولمه كولكه براغيجي اغاجلردن • هر كه سنكت زند ثمر
بخشش • هر كيم سكا طاش اوره ميوه باغشله • از صدف ياد كير نكته حلم
صدفدن اوكرن حلم نكته سين • آنكه برد سرت كهر بخشش • اول كه سنك باشك
كسه كوهر باغشله مراد بودر كه اخلاق كريمه بوني اقتضا ايدر كه بيز مز لوم ايدنه
ايولك ايدهسن قطعه اخرى سراي ومدرسه وبحث علم وطاق ورواق •
سراي ومدرسه وعلم بحثي وكمر وجار طاق • چه سود چون دل دانا وچشم
بينا نيست • نه فايده چون كوكل عالم وكوز كورر دكل در سراي قاضي يزد
ار چه شيخ فضلست • يزد قاضيسنك اويي ارچه مفضل حسبي در

مفعول
فاعلاتن مفاعلن

مفعول
مفاعلن
مفاعلن فعلاتن مفاعلن

صلاه

اسناد ایدوب غیره نسبت اتمک اولمز خصوصا اول غیر اهل خیر اوله
انکا شر و ضرر اسناد اتمک اولمز سنیه کیم دیر بتحقیق نعمت حاجی قوام ما
کز قدر • بزم حاجی قوامزک نعمتی حقیچون که قدر دن و علو نعمت
دن و خیر شیدن • زبهر مصلحت خود بدین رفتانده • کندو
مصلحتی ایچون بو کارضا ویرمز مراد بودر که حقی کندو ایچون
اتمز قطعه اخری شاها مشتری زهشتم رسیده است • ای
پادشاه بر مژده جی جنتدن بکا ایرشدی • رضوان سر بر و حور و ش
و سلسبیل بوی • رضوان تختلو و حوربکی و سلسبیل قوخولو
مصراع ثانی وصف مبشر در خوش لفظ و پاک معنی و موزون و
دلپذیر • خوش لفظلو و پاک معنیلو و موزون و کوکل مقبولی
صاحب جمال و نازک و بکر و لطیفه کوی • صاحب حسن و نازک و بکر
و لطیفه سویلیجی بو بیت تمام وصف مبشر در گفتم بدین سرا چه
ز بهر چه آمدی • دیدم بو سرا ایچون نه ایچون کلدک گفتا ز بهر
مجلس شاه فرشته خوی • دیدی فرشته خولو شاه مجلسی
ایچون مصراع اول سؤال و مصراع ثانی جوابدر بعده کندوسی
نه عرض حال ایدوب دیر اکنون ز محبت حسن مفلس بجان رسید
شمدی بن مفلسک مصاحبتندن جانه ایرشدی • نزدیک ضریش
خواستی و کام دلش بجوی • کندو یقینکه اوقی و کوکلی مرادن
استه یعنی مرادینه ایدوکن صورت ادا و عطا قل مراد الانام
آلای و ملکی قلوب یا بر ملک صفتی شاهد صحیح اتمک استدوکی
تعریض در دیر قطعه اخری بدین ظلمت سرا تا کی بیوی دوست

بنشیم

بنشیم • بو قر تخلق اوده تا کی جنه دک دوست قخوسی ایله اوتورم
کهی انکشت در دندان کهی سر بر سر زانو • کاه برمق دشده کاه باش
دیز باشی اوزره مراد بودر که سنا بقا عالم آلینده اکین حضرت عندیت
آلینده اول حضرت ایله محبت روحانیه ده ایدم شمدی عالم خلایق
ایچنده و با حجره ده خلوتده اول حضرت حسرتندن و وصول حصول
رغبتندن کهی اصبر متدوین تناهی الحرمنطلت بجاوی الاسد
بر حان • صبر تو کندی اول زماندن برو که حلول اتدی ارسلانلر
یرنه قورد دیمکی قدایی روحانیه و ارواح طیبه یرنه نفس قرار قلدی
وطار العقل اذ عنی عغنی الورق عز بان • لفظ معنی عینک ضمی ایله
اوچمق یر دیمکدر و لفظ الورق ضم واو و سکون را ایله جمع ورقا
در که طوطی معناسنه در و غربان کسر عینک ایله که جمع در و سکون
را ایله که مهمله در جمع غراب در اول بابده معنای مصراع بو در که
دخی عقل اوچدی بندن زیرا طوطیلر اوچمق یرده قرغه لر در
مراد ارواح طیبه و ملائکه قدسیه یرنه وساوس شیطانیه
و هواجس نفسانیه در قرار اتدی دیمکدر • بیا ای طایر فرخ
بیاور تر ده ده دولت • کل ای مبارک قوش کتور دولت شرده سن
مراد الانام ملکی قلوب و وصول الی الله بشارتن ویرسن استدعا در
عسی الایام ان یرجعن قوما کالذی کانوا • عسی فعلدر افعال
مقاربه دن لفظ الایام اسمی در و ان یرجعن جمله سی خبریدر و قوما
ان یرجعن لفظنک مفعولیدر و لفظ کالذی صفتیدر موصوف
محذوف کالوضع الذی تقدیرنده در و بونده لفظ علیه مقدر در

تقدیر کلام بودر که عسی الایام ان یرجعن قوما کالوضع الذي کانوا علیه
اویله معناسی مصراع بودر که دارد که ایام دوندره بر قومی شول وضعه
که آنک اوزرنه ایدیلر مراد حالت اولی یه و ترتیب مولی یه عودت
میسر اولوب قوالی مرتبه و رهطاتیه انتظام بولوب احسن حال اوزره
محبت حالیه و آلیه حاصل ایدیلر دیو عنیدر **قطعه دیگر**

فاعلن
فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

ساقیا پیمانه پرکن زانکه صاحب مجلست، الوساقی قدحی طولدر
زیرا سنک مجلسک صاحبی آرزو می بخشد و اسرار می دارد نگاه،
آرزو بخشلر و اسرار صقلر مراد بوندن شیخدن افاضه طلبیدر و اهل
مجلسک موافقتی و کتم سر ایتدکلرن ذکردر جنت نقد است اینجا
عیش و عشرت تازه کن، جنت نقد بوراده عیش و عشرتی تازه
قل زانکه در جنت خدا بر بنده ننویسد گناه، زیرا که جنتده الله
قول اوزره گناه یازمز مراد اذا احب الله عبدا لم یضره الذنب
حسبنجه عبادت مجلسنده گناه اولمز دیمکدر گناه اولور یازلمز
دیمک دکلدر، دوستداران دوست کامند و حریفان با ادب
دوست دوتانلر دوست مرادنجه و مصاحبلر ادب ایله نیکوکاران
نیک نام و صف نشینان نیکخواه، خدمتکارلر ایو آدلو و صف
نشینلر ایولک استیجی بو بیت متقارب حرف مید ه بر بیت یکجه در
اول بودر، صف نشینان نیکخواه و پیشکاران با ادب، دوستداران
صاحب اسرار و حریفان دوستکام، ساز چنک آهنک عشرت
صحن مجلس جای رقص، چنک دوزی عشرت آهنکی مجلس صحنی
رقص یری خال جانان دانه و دل زلف ساقی دام راه،

جا

جانان خالی کوکل دانه سی و ساقی زلفی یول آغی مراد یاران صفا
و اخوان وفا متفقلر و شیخ مراقب و پیر مغنی عشق الهی سازی
مقصدنده و فضای مجلس قابل سماع و ستر الهی جذب قلب ایدوب
و سلسله شیخ دام طریق اولوب صید قلوب قلمقده در دیمکدر
بو ایکی بیت مربوطدر، دور ازین خوشتر نگردد ساقیا عشرت گزین
دور بوندن یکرک اولمز ای ساقی عشرت اختیار قل حال ازین خوشتر
نباشد حافظا ساغر بخواه، حال بوندن خوشراق اولمز ای
حافظ قدح ایسته مراد بودر که چونکه اسباب حضور حاضر اولا
حضرت شیخ عیش الهی اختیار قلمق و حافظ طالب صفاسی
خاطر استیوب قبول فیضان حضرت الهیه اتمک کرکدر **قطعه اخری**

فاعلن
فاعلاتن
فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

پادشاها لشکر توفیق همراه تواند، ای پادشاه توفیق لشکری سنک
یولداشلرکدر خیز اگر بر عزم تسخیر جهان ره میکنی، دور اگر
جهان تسخیری عزمی اوزره یول ایدرسک بیجه که یولا گیدرسک مراد
سلوک طریقت ایدرسک دیمکدر با چنین اوج جلال از پیشگاه
مسکنت، بونکبی اوج جلال ایله مسکنت صدرندن الهی و خدمت
دلهای اگر می کنی، جزدارسن و جزدار کوکللر خدمتن ایدرسن
مراد بودر که اگرچه بحسب الصورة اوج جلالده و علوکی لازمسن
اما بحسب المعنی صدرنشین مسکنت اولوب جزدار طریقتسن
و جزدار اولانلره خدمت و انلره اتمام مصلحت ایدرسن با قریب رنک
این نیلی خم ز نکار فام، بو نیلی ز نکاری کوک رنکلی الدنیا ایله
کار بر وفق مراد صبغة الله میکنی، اشی صبغة الله مرادنه موافق

ایدرسن مراد اگرچه بوفلک برنگار رنگلو کویدر درلو درلو رنگی ایله
آدم آلدرسن بورنگ الدرمسی ایله صبغة الله موافقی یعنی فطرة الله التی
فطر الناس علیها حسبنجه عمل ایدرسن یعنی زخارف ونقوش دنیایه فریفته
اولمزسن دیمکدر ، انکه ده باهفت ونیم آورد بس سودا نکرد ، اول کمسه
که اونی یدی بوچق ایله کتوردی چوق فایده اغدی یعنی اون الچی بس
یدی بوچق فایده ایدن چوق فایده اغدی فرصت باد اگر هفت و
نیم باده فی کنی ، سکا فرصت اولسونکه یدی بچوغی اون ایله ایدرسن
مراد من جاء بالحسنة فله عشر امثالها موجبنجه ودخی کمثل حبة انبتت
سبع سنابل فی کل سنبلة مائة حبة حسبنجه سنک قلیلک اعملرده
کثیر فایده ایدر دیمکدر لاجرم فایده یی کثیره اولدوغی تحصیلی کثیر
وعمری یسیر اولوب وفانی یی ویروب باقی آلوب ذخر آخرت اولا
قطعه دیگر الا معزا اصل عالی جوهرت از حقد وحرص ،
ای کمسه که معزا درسنک جوهرک اصل عالیسی حقد وحرص دن ای مبرا
ذلت میمون اختری از زرهها ودریغ ، ای آنکمه که مبرا درسنک
ملیلدزی جبارک ذاتک ریادن ومکردن ، از بزرگی نیز اما بشد که تشریفات را
اولدقدن محین رو اولورکه تشریفاتی از فرشته باز گیری وانکهی بخشی
بدیو ، فرشته دن آلسن وانون صکره دیوه ویره سن مراد
بوقطعه دن بوادر که برحسن الخلق والخلق اولان رسوم
آلنوب بر قبیح الوجه وسیئ الفعل اولانه ویرلمه نیته کیم سلطان
بایزید بن محمد خان مولانا عذاری یه غلبه زیاده ایدوب مولانا
لطفی بولطفی قبیح کوروب دیمش بیت دانه گندم بسوب آدم سور لدی روضه دن

در

فاعلن فاعلاتن فاعلاتن

درکه عالیده نیلر بوبچه دُر بعد الاربعین قطعه دیگر حسن این نظم
از بیان مستغنی است ، بونظمک حسنی بیاندن مستغنیدر
بر فروغ خور کسی کوید دلیل ، کنش ضیاسنه کمسنه دیرمی دلیل
مراد بوندن بر کمسنک نظمنی مدح در اقع الکلام صفة المتکلم حسبنجه
کند ونظمینی مدح ایدر ، آفرین بر کلک نقاشی که داد ، آفرین بر
نقاشنک قلمنه که ویردی بکر معنی را چنین حسن جمیل ، معنی قزنه
بویله حسن جمیل عقل درحسنش نمی یابد بدل ، عقل آنک
حسنندن بدل بولمز طبع در لطفش نمی بیند بدیل ، طبع آنک
لطفنده مثلن کورمز مراد بوابیاتدن مدح نظم ایدوکی ظاهردر
معجز است این نظم یا سحر حلال ، معجزدر بونظم یا حلال سحر در هاتف
آورد این سخن یا جبرئیل ، هاتف غیبی کتوردی بوسوزی یا جبرائیل
ملکک که نظامی روحی بو بیتدن تراش ایدوب دیمش بیت ای نظامی ساکن
بومعجز کلامک نظمنی ، هاتف غیبیمی تعلیم اتدی یا روح الامین ،
کس نداند گفت رمزی زین نمط ، کمسنه بلمز دیمکه بر رمزی بو اسلوبدن
کس نیارد سفت دری زین قبیل ، کمسنه قادر اولمز دیمکه بر انجوی
بو قبیلدن مراد کلام غیری مدح صورتنده کندو کلامنک کمالنی بیاندر
ومفتلانک ذاتی در که کندو کلاملرن تنزیل ایدوب غیرک کلامنی
تعظیم اتمک نیته کیم بیر مرد عالی جناب برعارفه کندو شعرندن کوندروب
نظیره دیوب کندو یه ارسال اتمک امر ایلمش اول دخی نظیره سویلیوب
بونی یازمش قطعه شو سوزکیم بلاغتده اعلی اولا محلنده ایمش او علی المقام
که یوق لفظ ومعنیده تعقیدی صحیح ، بدیع المعانی بیانی تمام ،

فاعلن فاعلاتن فاعلاتن

عالی

بو موتنگ سوزی قنده بکزر انکا ، کلام الامیر امیر الکلام ، قطعه اخری
خسروا دادگر انجم کش شیر دلا ، ای پادشاه ای عدل ایدیجی ای
دکز ایالو یعنی سخی ارسلان کوکللو یعنی بهادر ، ای جلال تو بانواع هنر
ارزانی ، ای که سنک جلالک انواع هنره لایقدر مراد شاهنی مدح
در پادشاهلر خلالیق اولان اوصاف ایله که سلطنت و عدل و عدالت
و سخاوت و شجاعت و جلالت و شوکت و هیبت ، در همه آفاق گرفت
و همه اطراف گشاد ، دوکلی آفاقی دوتدی و دوکلی اطرافی آچدی یعنی
صیت مسعودی و آوازه بیشه سلطانی ، مسعودک صداسی و
شه سلطانلق آوازه سی مراد ذکر اولنان شاهی کمال شهرت و شهرت کمال
ایله وصفدر ، گفته باشد مگرت علم غیب احوالم ، دیمش اولا مکر
سکا غیب الهام ایدیجی بنم احوالم ، این که شد روز منیرم چو شب ظلمانی
بو بنی کر اولدی روشن کونم قرکونجه کبی اول احوالی ذکر ایدوب دیر
دو سه سال انچه ببیند و ختم از شاه و وزیر ، ایکی اوچ ییل آنی کر
قرندم شاهدن و وزیردن نه بر بود بیکلم فلک چوگانی ،
دوکلیسن قاپدی بر دمده چوکان اوریجی فلک مکر اموال و اسبابی
غصب و نهب اولنمش ایمش و قتری پادشاه آخورنه وارمش انی
طلب ایچون توطئه بسط ایدوب دیر ، دوش در خواب چنان دید
خیالم کر سحر ، دون کیجه دوشده شویله کوردی خیالم که سحر
کذر افتاد برا صطبل شهم پنهانی ، اوغرمق واقع اولدی
شاه آخورنه مکا کزلوجه ، بسته بر آخر او استر من جو می خورد
باغلنمش ایدی آنک آخورنده بنم قترم اربه یر ایدی مراد بو درکه

اصطبل عربیدر آخر فارسیدر
آخور ترکیدر

واقعه

ملکلر که شتر قوبیره دن
تخفیفدر تورو دنجی سنه لر

واقعه ده بویله کوردم بتره اخت ندعین گفت حراجی دانی ،
تور و ولیا سلکدی بکا یعنی باشنی و تورباسنی بنم جانبمه صالدی
و دیدی بنی بیلور میسین ، هیچ تعبیر نمی داندش این خواب کر هیچ
هیچ تعبیر بن بلمزسن بو دوشک کرنه در ، تو سبغا یی که در فهم نداری ثانی
سن بیورکه فهمده تانیک یوقدر مراد بودرکه قتر بکا آشنالق ایدوب
بنم ایدوکن بلدی دیر بونک تعبیرینی بن بلمزینی سنک فهم و ادراکده
نظیرک یوقدر تعبیرینی بیلورسن بیور دیرکه انکا تعریض ایدرکه بو دوشک
تعبیری قتری بکا ویرملدرکه ختم در ، قطعه اخری ، قوت شاعری
من ز سر فرط ملال ، بنم شعر سویلیجی قوتم زیاده ملال اوجندن
مستفر شده از بنده گریزان می رفت ، اوریجی اولمش بنده دن
قچوب کیدر ، چون همی گفتمش ای خوش دیرینه من ، چون
دیر ایدم انکا ای بنم اسکی خوشم سخن میگفت و دل آزرده و گریان
می رفت ، قتی سویلر و کوکلی انجمش و اغلیو کیدر ، نقش خوارزم
و خیال لب جیحون می بست ، خوارزم نقشن و جیحون کنارین خیال
باغلر ، با هزاران طلم از ملک سلیمان می رفت ، بیکه بیک شکایت
ایله سلیمان ملکندن کیدر یعنی بو پادشاهک ملکندن آخر ولایته
کتمک عزم اتمش ، می شد انکه جز او جان سخن کس نشناخت ،
کیدر اول که اندن غیری سوز جانن کمسه اکلمدی ، من همی دیدم
و از قالبدم جان می رفت ، بن کوروردم که قالبمدن جان کیدر
مراد بو درکه سوز روحی انکله اندن مفارقت
جان تنن مفارقت کبیدر ، گفتم الثون سخن خوش که بگوید با من

جیحون ترمد
ارماغیدر

دیدم شمعی با خوش سوزن کم دیر بکاکان شکرلهجه خوش
گویی و سخن دان می رفت ، کراول شکر سوزلو وخوش
سویلیجی سوز بلیجی کیدر یعنی اهل لسان وشیرین زبان بندن
الاق اولیجق ایو سوزی بن شمدیه کرو کیجدن اشیدردم
لابه بسیار نمودم که مرو سود نداشت ، چوق یالواردم کوسردم
کتمه دیو فایده ایتدی ، زانکه کار از نظر رحمت سلطان می رفت
زیرا اینش سلطانک رحمتی نظرندن کیدر یعنی بنم سوزیمک تأثیری
یوقدر تأثیر سلطانک نظر رحمتندر ، پادشاها ز سر لطف و کرم
بازنگر حیران ، ای پادشاه لطف و کرم اوجندن آنی کرو
اوقی ، چه کند سوخته کز غایت حرمان می رفت ، نیلسون
سوخته که غایت تحیر و ملقدن کیدر مراد کندونک کلی لنه رغبت
اولنمیوبه ترک دیار اتمکه استدوکی حکایت ایدوب و پادشاهه
قدرشناسلق تلقینی اتمکدر و تفصیل مراد بودرکه شول پادشاه که
اهل فضل قدرن بلیه اهل فضله لایق اولدرکه آنک مملکتنده دورنه
یاخود استغنا ایله فرار ایدوب حالا ملک حضرت حقدر مرام
آنک مملکتنده در دیو ساکن اولا داخیا الرزق علی الله حسبنجه رزقه
حضرت رزاقه کافی ووافی در دیو توکل قیله که سلف دیر
ایمیش که بزم متاعمز اولیا و انبیا متاعیدر اهل دنیا متاعی فرعون
وهامان متاعیدر انلر بزم اولیا و انبیا متاعمزه رغبت اتمجک
بز انلرک فرعون وهامان متاعنه رغبت اتمک وآنوکیجون عرض
ذلت اتمک عیب در قطعه (؟) مناد چرخ ببینیم وجستنوم اعمی

لاحیه عربی اولوب سوز معناسنه ایدوکی معروف ده بزره دخی بیان اولنمشدر منه

چرخک

چرخک فادن کوره لم و اشیدملم بلی که چشم ها همه کورست و گوشها همه کر
کر کوزلر دخی کوردر و قولاقلر دخی صاغردر مراد بودر که شعابینی و
تخمینی یکر ایدوب دنیانک حزرن کوره باشیدمکم که کوزلر کور و
قولاقلر صاغر اولمشلردر ، باقی به نظر اعتزاز و نیح آخر ناشنیده لر سباکه
مه و مهر باشیدبن بالیند ، یعنی که لرکه کونی و آیی آنک تصید و غیدر
یعنی کون و آیی سر جمله انونلرن تصید و کرده باشن تصید نولر
عاقبت ز گل و خشت کرده تش بستر ، عاقبت بالجقدن و کرپجدن
اولور آنک ذوشکی مراد بودرکه عز و ناز ایله پرورده اولانلرک
خاکره دفن اولندوغن کورب عبرت المزلر ، چه فایده ز زره باکند
تیر قضا ، نه فایده زره دن تیر قضانک دی یعنی آتلمسی ایله
چه منفعت ز سپر با نفاذ حکم قدر ، نه منفعت قلقاندن حکم قدر
نفاذی ایله مراد بودرکه قضا و قدره نسنه مانع اولمزدیمکدر ، رباعی
بداغ مرگ دلا مبتلاست پیر و جوان ، ز قهر تلخی او زهر چشن خلاص کس نیجوان
هر آنکسی که ز جام حیات جرعه کشید ، چشید شربت آن کل من علیها فان
اکر ز آهن و پولاد سور حصن کنی ، اکر دمور دن و پولاددن حصار دیوارن
ایدرسن ، حواله چون برسد زود اجل بکوبد در ، حواله جون اره
ترجمه اجل چو فقره و عزرائیل قبض روح ایدر ، بیت ، مکن تکیه برین دنیا که فانی
که این دنیا نماند جاودانی ، بروشنی و خوشی دعیش خویش غره مشو
کنند عیش کل روشنکلر و خوشلغنه مغرور اولمه که ظلمت از پی نور است
و زهر زپی شکر ، که ظلمت نور ارد نجه در و زهر شکر اندره مراد بودرکه
البته هر دولتک بر نکبتی و هر سعادتک بر نحوستی اولور قطعه

ألم تر أن الدهر يوم وليلة • يكران من سبت جديد إلى سبت
فقل لجديد الثوب لا بد من بلى • وقل لاجتماع الشمل لا بد من شتت
دري كه بر تو كشايند در هوا مكشاي • بر قپويي كه سكا اوزركه
آچرلر هوايه آچمه رهي كه بر تو نمايند در هوس مسپر • بر يول كه
سكا كوسترلر هوس ايله آچمه مراد مال ونعمتك ومنصب ودولتك
هوا وهوس حرفانه ديكلدر كه بو يله اولان مال ونعمتدن ومنصب
دولتدن متنفر اولور شعر جميع فوائد الدنيا غرور
ولا يبقى لمسرور سرور • غبار حرص ببين ونهاد دور نگر •
چرخ تو زن كورود دور طبيعت نظر قل بساط لا بر نورد ولباس
آز ببر • ديمر بساطن دور وحرص لباسن چقر مراد بودر كه
عالم غباردن خالي دكلدر ودور متصل دور اوزره در لاجرم بونده
فكر قرار فكر فاسددر عاقل اولدر كه بساط دوريا دوروب عزم
دار بقا قله بيت چونكه دوارست چرخ بركرد • پس كسي را كي بود در وي قرار
قطعه واخرى عمن پيام فرستاد دوستي دي روز • بكا خبر كوندردي
بر دوست دونكي كون كه اي نتيجه ذكالت سواد بيناي • كه اي قلمك
نتيجه سي نظرك يعني كوزك قرهسي ومحل نوري پس از دو سال كه بخت
بخانه باز آورد • ايكي ييلدن صكره كه بختك سني اوه كرو كتوردي
چرا ز خانه خواجه بدر نيايي • نيچون خواجه نك اوندن
چقمزسن جواب دادم وگفتم بدار معذورم • جواب ويردم و
ديدم بني معذور دوت كه اين طريقه خود كاميست وخود رأيي
كه بو طريقه كندو مرادنجه اولمق دكلدر كندو فكرم ايله دكلدر

قبله اله حتم خامه
قاضي حجيدر
معامل اولنكه ديرلر
كسني آلكه ايله بيچوري
ايدرم

وكيل قاضيم اندر گذر كمين كردست • قاضمي مخفي يولده پوسي قورمشدر
بكف قباله بدعوي چو مار شيدايي • الده دعوي حجتي ياوز
يلان كبي • كه گر برون نهم از آستان خواجه قدم • كه اكر طشره
قويم خواجه اشكندن قدمي فعاملم سوي زندان برد برسوايي
معامله ايدوكم كمسنه زندانه التر رسوايلق ايله جناب خواجه حصار
منست كه اينجا • خواجه جنابي بنم حصارمدر اكر اندن كسي نفس زند
از مردم تقاضايي • بر كسه نفس اورسه تقاضايي كشيدن
بعون قوت بازوي بندگان وزير • وزيرك قوللرينك بازوسي
قوتي ايله بسيلش بنكاخ دماغ سودايي • سنك ايله يارارم آنك
سودايي دماغني مراد بودر كه خواجه حافظ مرد فقير ايكن بر
كره ايكي ييل آخر يرده اولوب بعده شيرازه كلوب كندو خانه سنده
ساكن اولمغين وزير اوندن قرار قالمش اندن سؤال ايدوب نه دن ينمون
قورقرسن حبس ايده ديو جواب ويروب بونده وزيرك خلاقني
احسانني ايله غالبم ديمش پس نيجه كمسنه اولور كه دنياسي معمور وآخرتي
خراب اولور ونيجه كمسنه بونك عكسي اولور ونيجه كمسنه نه ايكي جهاني
خراب اولور ونيجه كمسنه اولور كه ايكي جهاني بيله معمور اولور آنا
بو غايتده نادردر وثاني كثيردر قطعه واخرى رب فتى دنياه موفورة
ليس له من بعدها آخرة • وآخر دنياه مذمومة • يتبعها آخرة فاخرة
وآخر فاتته كلتاهما • ليس له الدنيا ولا الآخرة • وآخر قد حاز كلتيهما
قد جمع الدنيا مع الآخرة • قطعه واخرى كلك قند شو من ز بنفشه شكر
بار بست • بنم شعرم كلبنكري بنفشه دن شكر قابجي در

زان غیرت طرز دو کعب الغزال شد٭ آنوکچون شکر بر ماق و شکر بنیر
غیری لبا اولدی٭ باد دهانش تلخ کر عیب نبات کرد٭ آغزی آجی اولوب
کم نباتی عیبلدی٭ خاکش بسر که منکر آب زلال خضر٭ طپراق باشنه
که آب زلال منکری اولدی٭ هر کس که کور زاد زنادر بعمر خویش٭ بیر
کمسه که کور طوغدی آنادن لندن و عمرنده کی مشتری شاهد صاحب
جمال شد٭ یعنی صاحب جمال محبوبه مشتری اولور زیرا بوندن
مراد منظوم قدن ظاهر در که خواجه حافظ شعری اهل مذاقه شکردن
شیرین و آب عذب و زلال مانند قرین در و بوکا منکر اولان کور مادرزاد در
قطعه بداد داد بیان غزل بدان وجهی٭ که هیچ شاعر ازان کوته داد شعر نداد
چو شعر عذب و روانش ز بر کنی کویی٭ هزار رحمت حق بر روان حافظ باد
قطعه اخری بکذشتن فرصت ای برادر٭ فرصت بچک الیاده بیغی قریناش
در کرم رو با چو میغ باشد٭ سز کمکده بولت یکی اولور٭ دریاب که عمر لیس
عزیزست٭ دولی یعنی غافل اولمه که عمر زیاده عزیز در٭ کر فوت شود
دریغ باشد٭ اکر فوت اولورسه دریغ اولور نته کیم شیخ شریف اوغلنه
دیمش نصیحت بهشت جاندر٭ که عمرت عزیزست ضایع مکردان٭
قطعه اخری صباح جمعه بد و سادس ربیع نخست٭ جمعه صباحی ایدی
ربیع الاولک التیسی٭ که از دلم رخ آن ماه روی شد زایل٭ که کوکلمدن
اول آی یوزلونک یکانغی زایل اولدی٭ بسال هفتصد و شصت و چار
از هجرت٭ یدی یوز التمش درت یلده هجرتدن٭ جواب کشت یعنی
حل حکایت مشکل٭ صوکی ازلدی بکا مشکل حکایت٭ دریغ و درد
تأسف کجا دهد سودی٭ دریغ دیمک و درد لو اولمق و حیف دیمک

قنده

قنده فائده ویرر٭ کنون که عمر بباز یچه رفت و بیجا صل٭ شمدیکه
عمر اوینه ایله کتدی حاصلسز مراد بودر که خواجه حافظک هجرت
نبوتیه نک یدی یوز التمش درد یحی یلنک ربیع الاولنک التنجی کونی
واقع اولان جمعه کونی صباح اوغلانجغی وفات ایدوب آنک تاریخن
بیان ایدوب بو حال بکا بغایت مشکل کلوب واقع اولمز اولادیو
ملاحظه ایدر ایدم اکثرین صوکی ازلوب بوزلوب کتدی
اول بنم عمرم ایدی اوغلانجغ آکین بازیه مشغول اولوب تحصیل
کمال اعتدن کتدی عمر دخی بونجلاین لعبه اشتغال ایله نه حاصل کیدر عجب
حیف و ندامت فائده اتمز بیت٭ بتوبر بخند سواری و من روی
جو نه عمر٭ دریغ عمر عزیزم که می رود بر باد٭ قطعه اخری
دلا دیدیکه آن فرزانه فرزند٭ ای کوکل کوردک می که اول عاقل
ولد٭ چه دید اندر حرم این طاق رنکین٭ نه کوردی بو رنکین کمر
بو کلمنده یعنی الحاله نه عجب حال واقع اولدی٭ بجای لوح سیمین در
کنارش٭ نهادش تخته برزنه آنک کنارنده٭ فلک بر سر نهادش لوح
سنکین٭ فلک باشنه اوزره قودی طاش لوح مراد بودر که سود کلو
اوغلانجغک والکابرزادلره حروف آتیجی تخته سن کومشدن ایدرلر
بو کوشدخی کنارنده کومش تخته وار ایدی فلک باشی اوزره طاش لوح
قودی دیو فلکدن شکایت ایدوب کندو به واقع اولان مصیبتی
حکایت ایدر نظم دیدی چه کرد جرخ ستمکار و اخترش٭
نامش مبر چه جرخ چه اختر چه اشترش٭ بر خاک ریخت آن کل نورسته
را که باغ٭ با صد هزار ناز بپرورد در برش٭ حظ عذار پرور ما حسن

بهار
غنچه چینش٭

اوغاند. ننوشته ریخت دست اجل خاک بر سرش قطعهٔ اخری
آن میوهٔ بهشتی که آمد بدستت. ای جان اول بهشتی میوه کر الکه کلدی
ای جان در دل چرا نکشتی از کف چرا بهشتی. کوکلده نیچون الکدن الدک
نیچون قودک. تاریخ این حکایت کر از تو باز پرسند. بو حکایت
تاریخنی اکر سندن صورر لر ایسه نیم جمله اش فرو خوان از میوهٔ بهشتی
تمام جمله سن اوقی میوهٔ بهشتی دن مراد بودر که میوهٔ بهشتی لفظنک
حرفلری جمل صغیر اعتباریله حساب اولنیجق جمعا یدی یوز یتمش
دورت اولور قطعهٔ اخری برادر خواجه عادل طاب مثواه
قرنداشی خواجه عادل مکانی کوکلر اولسون. پس از پنجاه و
نه سال از حیاتش. اللی طقوز یلدن صکره آنک حیاتندن بسوی
روضهٔ رضوان روان شد. رضوان باغچه سی جانبنه روان
اولدی. حضرا راضی ز افعال و صفاتش. الله راضی اولسون آنک
افعالندن و صفاتندن. خلیل عادلش بپیوسته بر خوان. آنک اسن
متصل خلیل عادل اوقی. وز انجا فهم کن سال وفاتش. اورادن
آنکه وفاتی ییلینی مراد بودر که خلیل عادل لفظنک حرفلری جمل
صغیر ایله حساب اولنیجق یدی یوز یتمش بش اولور قطعهٔ اخری
رحمن لایموت چون پادشاه را. میت اولمز رحمن چون اول
پادشاهی. دید اینچنان کز دو عمل خیر لایفوت. کوردی انکلین
کراندن عمل خیر فوت اولمز. موتش قرین رحمت خود کرده بود.
آنک موتنی کندو رحمتنه قرین ایلدی ایدی. تاریخ این معامله
رحمن لایموت. بو معامله نک تاریخی رحمن لایموت مراد بودر که

رحمن

رحمن لایموت لفظنک حروفی جمل صغیر ایله یدی یوز سکسن بش اولور
قطعهٔ اخری آصف عهد زمان جان جهان توران شاه. عهد و
زمان وزیری جهان جانی توران شاه. کر درین مزرعه جز دانهٔ
خیرات نکشت. که بو مزرعه ده خیرات دانه سندن غیری اکمدی
ناف هفته بد و از ماه صفر کاف و الف. هفته کوبکی ایدی
یعنی هفته اورته سی ایدی صفر آیندن یکرمی بر ایدی که بگلشن شد و
این گلخن بپرد در بهشت. که گلشنه کتدی بو در دلم طلو گلخنی
قودی. آنکه میلش سوی حق بینی و حق گوی بود. اول کمسنه که
آنک میلی حق کوره کنه و حق سویلیجک ایدی. سال تاریخ وفاتش
طلب از میل بهشت. آنک وفاتی تاریخنی استه میل
بهشتندن مراد بودر که میل بهشت حروفی کر جمل صغیر ایله که یدی یوز
سکسن یدی اولور قطعهٔ اخری برهان الحق و الدین طاب مثواه
برهان الحق و الدین حکایی کوکلر اولسون. امام سنت و شیخ جماعت
سنت امامی و جماعت شیخی. چون برفت از جهان این بیت می خواند
چون جهاندن کیدر ایدی بو بیتی اوقور ایدی. بر اهل فضل و ارباب
بلاغت. اهل فضله و ارباب بلاغته. بطاعت قرب یزدان می توان
یافت. طاعت ایله قرب حق بولنور اولور. قدم در نه کرت هست استطاعت
ایاق قو اکر وار ایسه سنک قدرتک. بدین دستور تاریخ وفاتش
بو اسلوب اوزره آنک وفاتی تاریخنی. بیرون آر از حروف قرب طاعت
چیقر قرب طاعت حرفلرندن مراد بودر که قرب طاعت حرفلری جمل صغیر
حسبی اوزره که حساب اوله یدی یوز سکسن ایکی اولور قطعهٔ اخری

بو مصراع بعینه اولمز بعانت
صحب اولمز ایدی
مجد دین سرور سالار قضاة اسمعیل

مجد دین سرور سالار قضا اسماعیل ، مجد الدین سرور قضا اولمسی
اسمعیل کرزدی طلک زبان آورش از شرع حطق ، کرا ورر ایدی
انک فصیح دلی شرعدن کلام ناف هفته بدو از ماه رجب رفته دو روز
هفته اورته سی ایدی رجب ایدن ایکی کون کتمش ایدی
کم برون رفت ازین منزل بی ضبط و نسق ، که طشره کتدی یعنی
چقدی بو ضبطسز و اسلوبسز منزلدن کنف رحمت حق منزل ویا
دان وانکه ، رحمت حق صفتص انک منزلی بیل واندفکره
سال تاریخ وفاتش طلب از رحمت حق ، آنک وفاتی
تاریخی ایسته رحمت حقدن مراد بودر که رحمت حق لفظی
جمل صغیر حسابنجه که یدی یوز اللی التیدر قطعه اخری
اعظم قوام دین انکه بر درش ، دولت دو دنیک اعظم قوامی
اولکه آنک قپوسی اوزره از بهر خاک بوس عود دیار فلک سجود ،
طراق او بکدن او توزلی کوستررایدی فلک سجود با آن جلاله
آن عظمت زیر خاک شد ، اول عظمت و اول جلال ایله طپراغ
التنه کتدی ، در نصف ماه ذوالقعده از عرصه وجود ، ذی القعده
آنک نصفنده وجود میداننده تا کس امید جود ندارد دگر ز کس
تا که کسی امید بن دو عنوان غیر که دن آمد حروف سال وفاتش
امید جود ، کلدی آنک وفاتی تاریخنک حرفلری امید جود مراد
بودر که امید حرفلری جمل صغیر حسابی ایله اللی بیش در وجوددن
مراد آنک مرادی اولان سخا در و سخا حرفلری حسابده التی یوز
التمش بر در که جمله سی حسابده یدی یوز اول التی اولور

قطعه

۷۵۶

و کلمه قطعه ده کلدر یحان اولدوان
حافظ زمانه آرزو منظر عطف
انشا سلطان و بودنی اعماکه
قطعه دیواننده یازلدی

قطعه اخری سرور اهل عمایم شمع بزم انجمن ، عمایم عمامه نک جمعیدر
یعنی دستار طریقت اهلنک سروری دیر تک مختنک شمعی صاحب حسب
قران حاجی قوام الدین حسن ، صاحب قران معاصر قوام الدین حسن
هفتصد و پنجاه و چار از هجرت خیر البشر ، یدی یوز اللی درد دنده
خیر البشر هجرتندن مهر را جوزا مکان و ماه را خوشه وطن ، شمسه
جوزا برجی مکان و قمره سنبله ده ایدی وطن سادس ماه ربیع الآخر
اندر نیم روز ، ربیع الآخرک التیسی نصفنهارده روز آدینه
بحکم کردکار ذوالمنن ، جمعه کون ذوالنعم الله حکمی ایله مرغ روحش
کو همای آسمان قدس بود ، آنک جانی قوشی که قدس آسمانی
هماسی ایدی شد سوی باغ بهشت از دام این دار المحن
کتدی باغ بهشت جانبنه بو دار المحن آغندن مراد منظوقدن
ظاهر در قطعه اخری ایام بهارست و گل و لاله و نسرین ، بهار
ایامیدر و گل و لاله و نسرین هر بهونزر از خاک بر آیند تو در خاک
چرا یی ، طپراقدن چیقرلرسن نیچون طپراقده سن چون ابر بهاران
بروم زار بکریم ، بهارلر بولیتی کبی مزار اغلیم بر خاک تو چندانکه
تو از خاک بر آیی ، سنک طپراغک اوزره اول دکلو که طپراقدن
چیقه سن بو قطعه لکمک انجون مرثیه سویلدی ایسه انکا خطاب ایدیکه
تخرت ایدر قطعه اخری آن کیست تا بحضرت سلطان ادا کند ،
اول کیمدر که سلطان حضرتنه ادا ایده یعنی دیه که جور دور کشت
شتر کرا نهادیدیر ، ملکک که شتر کربه دیو ایولر آیله بر فرقلر قریشمش
اولمغه دیر یعنی دور زمان جور زنده ایولر ایله یر فرقلر مخلوط اولور

بر سنزلرا یولر مقامنه ظلولی زنولی نشسته بر سر سجاده ء قضا بر
رند اوتورمش مقتضا سجاده سی اوزره یعنی بر رند قاضی اولاکی حیزی دکر
بمرتبه ء سروری رسید بر حیز دخی سرورلک مرتبه سنه اردی یعنی
بر اولو کمسنه اولدی آن رند کفت چنیم چراغ انس همیز اول رند
دیرانک چراغی چشمی یعنی دان حیز کفت نطفه ء داود م وفرید
اول حیز دیر کر داود نبیلم و یکدانه یم ای آصف زمانه زیهر خدا بکو
ای زمانه آصفی یعنی وزیری اننه ایچون دلی با خر و یک کر دولت او
باد برمزید بر پادشاه کم دولتی زیاده اولسون مقبول قول
بیت اخیر در شاها روا مدار کم مقبول حضرت ار ای پادشاه
روا دوغه کر دیلینک مقبولی اولان کر ددبروزکار تو فعال یزید
اولا سنک روزکارکزره دیلکلرن اشیلیجی بلکه کر شعرانک عادتدر
در بر فعلی منکر و بر وضع غیر معقول کورسه از حریح پادشاهه اسناد
ایمیوب آخره نسبت ایدروب نظم ایله لطیفه ایلیوب اعلام واعلان
ایدوب بو طریق ایله نهی منکر ایدرلر رباعی ای چرخ فلک نه عقل داری
نه بصر بیرکز نکنی بجز دم اهل نظر نامردان را با وج بردی بسر
احسنت زهی چرخ مخنث برور قطعه ء دازی زان حبه ء جعفرا
خور کز روی سبک روحی اول باتل حبه دن بی کم سبک رحکک
بوزنون بهر کو بزنیک جو بر سیخ زند سیمرغ هر کمکه برازبه
اوزه یعنی برار به قدر اکل ایده شیشه اورر اوتوز تا وق
زان لقمه کم صوفی را در معرفت انداز د اول لقمه دنکه صوفیی
معرفته اثر نکی ذره و صد مستی یک دانه و صد سیمرغ

بر

برذره دیو زمستلک بر دانه و یوز سیمرغ مرآد حبه ء خفادان
اسرار دن حب و معجونلر اندن برار به قدر اکل ایدن اوتوز
تاوغی شیشه اورر کم قیتی انتها دیروب کثرة اکله باعث اولور
و صوفی اندن بر لقمه بیه معرفت سویلکه دوشوب بر ذره حشیش
الکا یوز مستلک ویرر و بر دانه اندن اکل ایدوب سیمرغ کوه
قاف اولوب لاف و کزاف اورر خلاصه ء مراد مدح عاشیه الزم در
کم اسرار کی مدحن بو جهله ایدرکم اول مدح فی الحقیقه ذم در بس
اندن اجتناب کرکدر شعرانک جمله ظرافتندن برلی بو جهله نهی در
اسرار حلال در دینی الحنفی دوران لکل کبی یا شول باده ء حرام ایه نه در پس
قطعه ء رازی سال و فال وحال و مال و اصل و نسل و بخت و تخت
بو سکز نسنه بادت اندر شهر یاری بر قرار و بر دوام اولسون
سکا پادشاه بلقده قرار اوزره و دوام اوزره سال خرم فال نیکو
حال ساکم حال پیر بو دردی بو وصف ایله اولسون اصل ثابت
نسل باقی تخت عالی بخت رام بو درد دی دخی بو وصف ایله اولسون
دیو مدح و صنه دعا ایدر الرباعیات عدد ٧٥
من حاصل عمر خود ندارم جز غم بن کندو عمرم حاصلندن غم
غمزون غیری در عشق ز نیک و بد ندارم جز غم عشقده
ایودن و یاتلودن دوتمزم غمدن غیری نیک بلمدم و دمساز
ندارم نفسی بر مصاحب و رازداش دو تمزم بر نفس
یکی مونس و نام زد ندارم جز غم براینس نشانلو دوتمزم
غمدن غیری کا مراد بودرکه غمدن غیری عمرم حاصلی یوق و عشقده

غمزه غمزی ایدون دیانلودن نسنه یوق دیر نفس غموله غمزی یا
انیس وقرینم یوق پس غم بکا یار دایم در بیت با هرکه شدم دوست
شد آخر دشمن الا که غم تو آفرین بر غم باد رباعی آخر
مردی ز کننده در خیبر پرس ارلکی خیبر قپوسن قوپرن کیدن
صور وا سرار کرم ز خواجه قنبر پرس دخی کرم اسرارن قنبر
افندیسندن صور گر تشنه فیض حق وصدق حافظ اکر
حق وصدق فیضی صوسزی ایسک ای حافظ سرچشمه آن
ز ساقی کوثر پرس آنکه سرچشمه سی کوثر ساقیسندن صور
مراد امیر المؤمنین علی حضرتی شجاعت وسخاوت وولایت ایله مشهور در
رباعی آخر گر همچو من افتاده این دام شوی الرنیم کبی بو آغ
افتاده سی اولاسن الا بس که خراب باده وجام شوی
الا که بیله شراب وقدح خرابی اولورسن ترجمه [illegible]
[illegible]

ملامت وخراب ورند عالم سوزیم بزمست وخراب وعالم یقچی
رندز با ما منشین وگرنه بدنام شوی بزمله اوتورمه والا بدنام
اولورسن مراد بودر که حب حقه گرفتار اولان عشق الهی ایله نوشنده
وتضعیت قلبه مشغول اولوب عمل دنیادن غافل وفارغ
اولوب دنیاسی خراب ویباب اولوب اهل دنیا قتنده مذموم
اولور بو احوالی اختیار ایتمیان بزه قرین بلکه قریب اولمیونکه
بزم حالیمیز وانلرک حالی بیننده فرق بیکدر رباعی
کویند که فردوس برین خواهد بود وانجا می ناب وانگبین خواهد بود
گر جامی ومعشوق پرستیم چه باک چون عاقبت کار همین خواهد بود
رباعی آخر درسنبلش آویختم از روی نیاز آنک زلفنه آچلدم
نیاز یوزندن گفتم من سودا زده را چاره ساز دیدیم بن
سودا زده یه چاره قل گفتا که لبم بگیر وزلفم بگذار دیدی
لبمی طوت وزلفمی قو در عیش خوش آویز نه در عمر دراز
خوش عیشه اصل اوزون عمره دکل مراد بودر که طول امل ایدوب
دنیایه تعلق قلوب بونک تکثیری فکر وسوداسنده اولوم دنیا
بکا اوله حال ایله بینه ایدوب دیریلیکدن شیئ یسیر وعیش
لذیذ ایله اکتفا قل کر عیش خوش عمر طویلدن ومال کثیردن یکدر
خوش خاطری که منصب وجاه آرزو نکرد خرم دلی که در طلب ملک ومال نیست
در دفع روزگار نظر کن بچشم عقل احوال کس مپرس که جای سؤال نیست
رباعی آخر چون غنچه گل قرابه پرداز شود چون گل غنچه سی
تبا قولاق تمام ایدیجی اولانرکس بهوای می قدح ساز شود

نرگس شراب هواسی ایله متزح دزجی اولا فارغ دل انگسی که مانند
حباب، فارغ اول کمسنک کوکلی که حباب بی، هم با در میخانه
سرانداز نشود، میخانه قپوسنده باش اوینابجی اولا مراد
بودر که سالک طالب کشف که منبع عشقدن نوشی ایدیجی اولا
وکشاده جبین اولان قلبنی محل عشق حوصله فارغ و خوش
اول کمسنک کوکلی که خانقاه ومقام طلبده عمرنی ختم قلا
قطعه الا معتم لوی اولا نای حم دنبی خورلیا، با حضور کعبه در
بتخانه معماری مکن، از اجل غافل مشو تدبیر آخر کن بخیر،
بر بلا کی و شر خود با نفس خود یاری مکن، رباعی آخر
زان باده دیرینه که دهقان بپرورد، اول اسکی شرابدن
که کوبلوبلر دره که طراز عمر تو خواهم کرد، و بیر که عمر علمی
بکی ایتمک استرین فتم کن و بیخبر ز احوال جهان مست
قل بنی و خبرسز احوال جهاندن، تا شر جهان بگویمت ای سر مرد،
تا جهان سرن دیم سکا ای ایو کشی مراد بودر که اول عشق الهی که
عتیق دروانی که عقل مستفاد دماجی تربیت ایلمشدر آنی
بکا ویرتو بیده تجدید ایتمک استرین و بنی مست قل و عقل
معاشن فهمندن بیخبر ایله تا که عقل معادن فهمی نتیجه عالمک
فناسینی سکا اعلام ایدیم ای شیخ و سالک طریقت که تضییع عمرده
نتیجه ندامت در پس تلفدن سابقی تدارک کر کور آنونچون که
برعارف بو قطعه ده دیمش قطعه فدا کردیم نقد عمر زین پیش
بجز بیحاصلی حاصل نکردیم، چو دانستیم بی سامانی عمر،

چرا تدبیر این مشکل نکردیم، رباعی آخر ای آنکه نهند مهر و ماه
از عکس ای اول که قپولر آی و کون تعظیم اجلندن سر خاک
جناب تو شب و روز جبین، سنک جنابک طپراغنه
کیجه و کوندز آلنن با دست و زبان و دل تنگم هنشان، بنی تطار
کوکل و دل ایله دکمه یعنی قومه سبر آتش انتظار و فارغ منشین
انتظار اودی اوزره و فارغ اوتورمه مراد بودر که من
اراد ان یجلس مع الله فلیجلس مع اهل التصوف حسبنجه
اهل تصوف جنابی درگاه الهی بی واجب التعظیم در پس
مخاطبدن مراد شیخ طریقت در انکا دیر آی و کون سنک جنابکه
تعظیم ایدرلرسن فقیر طریقیمی ال و دل و کوکل طارلغی ایله انتظارده
قومیوب کندوکی فارغ اوتورمیوب ارشاد طریقت و تکمیل
حقیقت ایتدرمسن شعر شددت علی مسالکی ومذاهبی
الا الیک فدلنی ما اصنع، فکانما الابواب بابک وحده، وکانما
انت الخلیفة اجمع، رباعی آخر با دوست نشین و باده چون جام طلب
دوست ایله اوتور قدح شراب ایسته، بوس از لب آن سرو گل اندام طلب
اوپکی اول سرو کل اندام لبندن استه، مجروح چو راحت جراحت
طلبد، مجروح اولان چونکه راحت راحتن استر کوزسز
نشاین محتاج طلب، دل بو محبت ایدی محبنک بیستریجی
اوجندن آستر مراد دوستدن مرشد طریقت در و جامدن
مراد قلب در و آنک شرابی حب الهی در لاجرم مرشد ایله مجالست
ایدوب قلبه عشق الهی دخولنی استمک کرک و آنک لبندن

تلذذاتنك کرکز کرعلو درجه صاحبي ونظیف الجسم در وروحکه
مجروح نفس وشیطان در آنک راحتي بتنبه جراحتدر کرک
چیقمق ایله اولور آنک تحقیقي تمام طریقت ریاضتي نیشتری ایله
اولور آنکش ایله تحتانسیکی کرکدر قطعه استغفر الله مما کان
من زللي ، ومن ذنوبي وتفریطي واصراري ، یارب هب لي
رجاي یا کریم فقد ، امسکت حبل الرجا یا خیر غفاري ،
رباعي آخر تا حکم قضای آسماني باشد ، تا قضا آسماني حکمي
اولا کار تو همیشه کامراني باشد ، سلطان انکي همیشه مراد
سورمک اولور خاجي کر ز دست دوست نوشي کني ، برقدحي که
دوست الندن نوش ایده سن سرمایه بخش جاوداني باشد
ابدي عیش سرمایه سي اولور مراد بودر که توفیق الهي رفیق اولوب
نفسي زله بدي دوتوب کبید جک عمل عالیه دفع المرام اولور وخمر
الندن نوش اولنان جام توبه آخرتده سرمایه بخش تخلد وسبب
عشرت مؤبد اولور لیس انکاسعي کرک دنیا یه دخل قطعه
یا جامع المال في الدنیا لوارثه ، هل انت بالمال بعد الموت منتفع ،
قدم لنفسک قبل الموت في مهل ، فان حظک بعد الموت منقطع ،
رباعي آخر نه دولت بشمي ارزد ، دنیا دولتي ظلمنه دکمز
نه لذت بهشتش الم مي ارزد ، وارلغي لذته المه دکمز نه بهشت
هزار سالت شادي جهان ، بدي بیک یللق جهان شادیني این
محنت بهشت روزه غم مي ارزد ، بو بدیا کونلک غم محنتنه دکمز
مراد بودر که دولت دنیا یه خالک اولان ظلمدن خالي اولمز اول

دولت

دولت بو ظلمه دکمز ودولتک الحي دخي اولور لذتي المنه دکمز
وعمر دنیا یدي یا بیک ییلدر دیرچون آخري غصه و
درد در ومرض وموت در طول عمرنده شادیده اولسه
آخرنده اولان درد وغمنه دکمز نظم ربما کس ظلم وداد وعدل مکن
که باشد بي کمان بي داد وبي دین نخورده و حال مردم چند کوي
مي نا منصفي تا چند نوشي ، چه خواهي زین سرای عاریت برد
بجز ده کز کفن کر باس یا برد ، رباعي آخر انشب زغمت
نیا ان خون خواهم خفت ، بوکیجه سنک غمکدن قان
اودرته سنده یاتسم کرک ، وز بستر عافیت برون خواهم خفت
عافیت دوشکندن طشره یاتسم کرک باور نکني خیال خود را
بفرست ، انسیز سنک کند وخیالک کوندرتا در نکر دکزلمي تو
چون خواهم خفت ، تا نظر ایده که سنسز نیجه یاتسم
کرک مراد عقلک روحه خطابي حکایتدر بیت
بیکاه شد بیکاه شد خورشید اندر چاه شد ۶
برخیز ید ای خوش طالعان وقت طلوع ماه شد ۶
رباعي آخر در آرزوي بوس وکنارت مردم ، سنی اوپمک و
قوچمق آرزوسنده اولدم وز حسرت لعل ابدارت مردم ،
سنک لعل ابدارک حسرتندن اولدم قصه چکنم دراز کوتاه کنم
قصه نیجه اوزن ایده سن قصه ایدرین بازاي که بازار
انتظارت مردم ، کر وکل که سنک انتظارکدن اولدم مراد
ریعک نفسي صلاح وفلاح هوا فقنه طلبن ذکر در

دردا اگر نفس شوم با من نشد موافق ، مشکل بود که باشد
یار کسی منافق ، عمرم گذشت حیفا یاری نکرد با من ،
تا بگذرم ز عصیان باشم بفعل لایق ، رباعی آخر
جانا چو شبی با تو بروز آوردم ، ای جان چه جان بر گیجه
سنکله کوندوزه کتوردم گر بی تو دمی بر آورم مردم ،
اگر سنسز بر نفسی یوقرو کتوررم اولدکلوزم کز بیم بیل
ازین که آب حیات ، اولمکدن معود محرزم بونه نفسکه گر آب
حیات از چشمهٔ نوش لب لعلت خوردم ، سنک
لعل لبک طاتلو چشمه سندن ایچدم مراد عقلک روضه
خطابنی حکایه یرنده کیم روح عقله موافقت ایدوب
توبه واصلاح اعمال وتحصیل صلاح حال ایدب عقل ایله نفسدن
بر نفس مفارقت استمز ووفات ایدرسنه ع بمنزلهٔ آب
حیات معنوییدر که توبه واعمال واذکار در آبی روح لبندن نوش
ایتدیلر لاجرم موت حقیقی که عذاب آخرت وموت دن مشکره
موت اشد در ایندن خلاص بولوب امین اولور ، رباعی
چون بنوشیدم لب لعلت نمی ترسم ز موت ، آنکه خورد
آب حیات او غم بجا دارد ز مرگ ، غم بود با آنکسی که زاد
راهش نباشد نصیب ، از سفر بیم بود آنرا که باشد زاد مرگ ،
رباعی آخر تاکی بود این جور وجفا کردن تو ، تا چند به دل اوکور
بو جور وجفا اتمک سنکک پیوسته دل خلایق آزردن تو ،
متصل خلایقک کوکلن انجتمک سنکک ع تیغیست بدست اهل دل

خون آلود .

خون آلود ، قلیچ وار در اهل دلک الینده قانک بولشمش
گر بر تو رسد خون تو در گردن تو ، اگر سنکا ایرشه
سنک قانک سنک بوینکه در مراد عقلک نفسه خطابنی ذکر در کم
نفسک جور وجفاسی چوقدر و خلق برنک قلبنی انجتمک
نهایتی یوقدر پس اهل دلی الله حواله اتمک کرکدر تا تیغ
ریاضت ایله هلاک ایدیلر ، شعر اقتلونی یا ثقاتی لائما
ان فی قتلی حیاتی دائما ، هر کس که شود کشته شود او مرده
چون نفس شود کشته شود او زنده ، رباعی آخر لب یار بگیر
یک زمان از لب جام ، طوطی گردد دمی بر زمان قدح طوطی اغزندن
تا بر داری بکام جهان از لب جام ، تا الهسن جهان مرادین
قدح طوطی اغزندن ، در جام جهان چو تلخ و شیرین بهم هست ،
جهان قدحنده آجی وطاتلو دوکلی وار در ، این از لب یار خواه
وان از لب جام ، بونی یعنی طاتلوسنی یار طوطی اغزندن خواسته
آن یعنی آجیسنی قدح طوطی اغزندن مراد بود در که آغزنک اراق دوکه
ظرف عشق الهیا غزندن تا الهسن جهان مرادینی اول ظرفدن
وچونکه جهان قدحنده آجی وطاتلو وار در طاتلوسنی یار لبندن
استه که طاتلو انجق اولدر وآجیسنی قدح شرابدن که عشق جهان آجی در
پس یار طریقت محبتن اختیار قل که آنک شایله آغز آغزه مصاحبت
ایلیه سن ، غزل کرم رسد بتوان بیر وفا دهان بر دهان ، برند خلق حدیث مرا
دهان بدهان ، چه بی دهان بدهان تو راز می گویند ، از آن همی رود
این ماجرا دهان بدهان ، خوش آن دو دوست که پیوسته چون صراحی وجام

کرمی خورند بودهر دورا دهان بدهان • دلم ز دور طلب می کند رقیبان را
که رو بخاک عبالند و ماده ان بدهان • خوشست عصمت از دست می دهد دست
کز رو برو بنشینیم و باد هان بدهان • رباعی آخر کفتی کز تراشوم فدا
اندیشه • دیدک کسنک اولورم غصه دوغه دل خویش کن و بر جریان اندیشه
کوکلک خویش قیل وجره حواله قل فکری • کو جرجه دل کانجه دلش
محخواننده • فنی جرو کوکلکه الکر کوکل دیلر • یک قطره ز خونست
وهزار اندیشه • بر قطره قانده بیک فکر قرآندغن وصف کوکلکی
خوش دوت وجرقل دیوب روح دیمی الاجواب ویروب کوکل
فنیکه کوکل دیدکلری بر قطره قاندر بیک فکری وار در رباعی
آه از دل بی مصلحت غافل من • وز بخت سراسیمه بی حاصل من
صد مشکل خلق حل کنم در نفسی • صد کس نکند حل نفسی مشکل من
رباعی آخر عشق رخ یار بر حسن زار مکیر • یار رخ عشقی بن زار اوزره
دوتمه بر خسته دلان خرده بسیار مکیر • خسته دللر اوزره چوق
طعنه دوتمه صوفی چه تو رسم ره روان می دانی • ای صوفی
چون سن یوله کیدنجیلر رسمن بیلورسن بر مردم رند نکته
بیکبار مکیر • رندکشی به نکته یه بسیار عنور دان دوتمه مراد بو در که
عاشق مشرب اولان بو حسنه که نظر ایدر بو معنی مراد دوتوب
حسن حقیقی مشاهده ایدر یعنی آنی حسن صورت ناظری صنور
اعیدم یا صوفی سن خود سالک طریقت اولانلر رسمن بیلورسن
رند اولانه طعن اتمه که رندک نظری محبوب حقیقی یه در بنته کیم
تاج الدین حلوایی بیان اتمشدر غزل هر کجا می نکرم در نظرم صورت اوست

آ

آرزو یم زهمه خلق جهان صحبت اوست • سحر ما را همه در باغ تماشا کردم
آنچه بر کار دلم راست بود قامت اوست • شکرها دارم از انعام غمش بیش خیال
کیفی همه غصه که من میخورم از نعمت اوست • ترس دوزخ نبود سوخته هجران را
فارغ از روضه بود هم چو با وصلت اوست • عاشقان از سر شمشیر چرا اندیشند
هر که در عشق تباه گشته شود دولت اوست • کشته اگر جان بدهی زود مراد بهم
آنچه مر سود بکردیم کنون نوبت اوست • تاج حلوائی اگر عشق بناز دچه کند
هر کسی صنعتی آموزد و این صنعت اوست • رباعی آخر ای مقصد و آن شمع چگل
بتوان گفت • اول شمع چگل مقصد سن دیمک اولور ای حال خود سوخته
دل بتوان گفت • کندو یا غنش کوکل حالن دیمک اولور یعنی در دل تنگ من
از الست گر نیست • یعنی بنم طار کوکلمده اندان درکه بو مقدر یک دوست که
با او غم دل بتوان گفت • بر دوست که کوکل غمن انکا دیمک اولا مراد اسرار
عشق حقیقی و احوال قلب حزینی دیمک اولور و بعضلر اولور بر یار رهادق
بولنمز دیمک در بو تکلم ظاهر دیشن رباعی دوش این خرد م نصیحتی پنهان گفت
در گوش دلم گفت دم با جان گفت • با کس غم دل مگوی زیرا که نماند
یک دوست که با او غم دل بتوان گفت • رباعی آخر خوبان جهان همه
تو ان گرد بر ز • جهان خوبلر همه سیما تمک اولور التون ایله خویش خویش
برات ان بتوان خورد بر ز • خوش خوش انلر عشق عیک اولور
التون ایله نرگس که کلهدار جهانست ببین • نرگس که جهان
کلاهداریدر گوز کونیز چکونه سر بر آورد بر ز • که اول دهن
بیچه باشن قالدردی و توجه اتدی المونر مرادلو درکه حب دنیا
قلوبده مشغولیه راسخ و فنا بتدر که کاسب هر کسه دن مستغنی

ایکن ومالدار اولان غنی ایکن انکا تابع لر در رباعی گفتم کربوده گفت جه گفتم کز
گفتار چه گفتم ز لبت گفت بخر گفتم کز بجان گفت نه گفتم کز بدل
گفتا کز نه گفتم کز چه گفت بزن رباعی آخر ماهی که قدش بسرو میماند راست
بر آل کز آنک قدی سروه بکز ز راست آینه بدست روی خود میآراست
آینه الده کندو یوزن بزر ایدی دستار جه بپیش کشش کردم گفت
بر یاغلو پیشکش ایلدم اکا دیدی وصلم طلبی زهی خیالی کز تراست
بنم وصلم استرسن زهی بر خیال که سنکا در مراد بودر کز محبوب مجازی
وصلی آز نسنه ایله حاصل اولمز محبوب حقیقی یه وصول آز نسنه ایله نه حاصل
اولور مگر کرم ایله رباعی از کرم در من بیچاره نظر کن نفسی
که ندارم بجز از لطف تو فریاد رسی زول بیماکی تا بیش رخت جان بدهم
جه زیان دارد اکر سود کنند از تو کسی رباعی آخر قسام بهشت ودوزخ
آن عقده کشای جنت وجهنم قسامی اول عقده جوزجی ما را نکذارد
که در آیم ز پای بزی قومز که کلوز ایا قدن وآدم آدب منزل
الوب انجر و کره وزبانکی رود این کرک ربابی بنما تا جون کیدر
بو قورد قیمق یعنی قوردکبی قیمق کوستر تشریحه ودنیزا انکلن ای مرد خدا یا
ارسلان بر اعجمی بنجه اوجن ای الله کشیسی مراد بودر که شیطان
مکر وحیله ایدوب طریق حقده سلوکه مانع اولوب عمل خیر دن
محروم قلمقده در لاجرم ای مرد حق جذبه وعنایت صالوب
قهر نفس وشیطان قلمغه همت ایله رباعی هر بخت کز بر من درویش
می رسد از دست عقل مصلحت اندیش می رسد از مکر نفس وفتنه
شیطان رها نیم بنود مکر که مرد حق اندیش می رسد رباعی آخر

جز

جز نقش تو در نظر نیاید ما را سنک نقشکدن غیری بنم نظریمه
کلمز جز کوی تو رهکذر نیاید ما را سنک محلکدن غیری اوغراق
کلمز بکره خواب ار چه خوش آید همه را در عهدت او یقو اکرچه
خوش کلور دوکلی به سنک عهدکده حقا که بچشم در نیاید ما را حقا که
بنم کوزیمه کلمز مراد عشق الهیده ثبات وطلب حقده دوام ایتمکدر
هوس عمر عزیزم ز برای تو بود بکشم جور که هانی جور رضای تو بود
در ازل جان مرا عشق تو همصحبت بود تا ابد در دل من مهر و وفای تو بود
رباعی آخر چشمت که فسون ورنک می بارد ازو سنک کوزک
که افسون ورنک یاغر اندن زنهار که تیغ جنک می بارد ازو
زنهار که جنک قلیجی یاغر اندن بس زود ملول کشتی از همنفسان
بس تیز ملول اولدک همنفسلردن آه از دل تو سنک می بارد ازو
آه سنک کوکلکدن طاش یاغر اندن مراد نفسک مکر و حیله سی وا عراض
واجزلری شکایتدر رباعی کر زنده میجانم ز غم چشمش بنازم می کشد
از ناز اکر جان می برم با غمزه بازم می کشد در آتش غم سوخت دل وز سوز
دل بکداخت تن چون شمع میدانم که آن سوز و کدازم می کشد
رباعی آخر هر دوست که دم زد از وفا دشمن شد هر دوست که
نفس اوردی وفادن دشمن اولدی هر پاک روی که بود تر دامن شد
هر پاک یوزلی که وار ایدی تر دامن یعنی آلکی ملوث اولدی کویند
شب آبستن غیبست عجب دیر لر کیجه غیب یوکلیسی در عجب
چون مرد ندید از که آبستن شد چون ار کور مدی بو یوکلی اولدی
مراد بودر که طالعمده سعادت یوغ ونکبت اتلیت ایچون دیر لر قطعه

بجنبر مرهوندر

اذا ضاق الزمان علیک فاصبر • فلا تیأس من الفرج القریب •
وطب نفسًا فان اللیالی حبالی • عسی یأتیک بالولد النجیب •
بن جواب ویرورم کہ لیل آرکورمدکی یکمدن یوکلو اولدی لاجرم دیدم
بیت تا چند بانتظار الفرج فرج • تاکی بامید بعد عسر یسری •
رباعی آخر ای باد حدیث من نهانش می کو • ای بلبل بنم سوزم
کزلودی انکا شوز دل من بصد زبانش می کو • بنم کوکلم حرارتنی
یعنی دل ایله دیدی انکا می کوینه بوان سان که ملالش کیرد • دی
آنک بی دکل که آن ملال دوسته می کو سخنی ودر میانش می کو •
دی بر سوز و آنک اورته سنده دی مراد توجه قلبی ایله عرض
حالی عز حضرته مناجات خفیه ایله دیوب و حرارتنی تمام تبلیغ
ایدوب ومشبه طائفه سی بی دیمیوب بطریق التمثیل دیمک احسن
اولور و عجیبون اخارت دایر بیت خوشتر آن باشد که سر دلبران •
گفته آید در حدیث دیگران • واثنا دخی تنبیه واردر که عرض
حال بطریق التذکیر لکز زیرا حضرت حق نسیاندن منزه در
بلکه ان الله یحب الحاح الملحین وانین المذنبین حسبیجه دعا و استغفار
ایدوب آنک اثنا سنده و عقیب عبادتده عرض حاجت
ایتمک کرکدر قطعه اهز کی لانی عرفتک ناسیًا • لامری ولا انی
اردت التقاضیا • ولکن رأیت السیف من بعد سله •
الی الهز محتاجًا وان کان ماضیًا • رباعی آخر گفتم که لبت
گفت لبم آب حیات • دیدم سنک لبک نه در دیدی بنم لبم آب
حیات گفتم دهنت گفت زهی حب نبات • دیدم آغزک

نه در دیدی زهی حب نبات گفتم سخن تو گفت حافظ گفت •
دیدم سنک سوزک حافظ سوزیدر دیدی اشادی بهم لطیفه
گویان صلوات • جمیع لطیفه سویلیجیلر شا دیلغنه صلوات
مرادنخالفیدن شیخ طریقت درکه محبوب مرید درو آنک سوزی
که حافظ سوزی بی لطیفه در رباعی صفت سر دهانت بزبان
نتوان گفت • آشکارا سخن راز نهان نتوان گفت • بیت
لعل تو تا گردهانت بشکر • نکته ای گفت که شیرین تر از آن نتوان گفت
رباعی آخر ماهم که رخش روشنی خور بگرفت • بنم آیم که آنک رخی
گنشک روشنلکنی دوتدی • گرد رخ او بنفشه تر بگرفت •
آنک یوزی اطرافنی بنفشه تر دوتدی • دلها همه چاه زنخدان
انداخت • کوکللر یادوکلی انکا ک میوه سنه اتدی و انکاه
سر چاه بعنبر بگرفت • اند نصکره قیو باشنی عنبر ایله دوتدی
مراد محبوب مجازی ندنکلو صاحب حسن اولورسه دخی
حسنی باقی اولمز دیمکدر غزل آه از آن روز که بازار تو نقصان گیرد
آه من در سر آن زلف پریشان گیرد • یوسف حسن ترا گرک لیالی ببرد
همچو یعقوب دلت کلبه احزان گیرد • گرد و اطراف مهت گرد سیه
خیمه زند • چمن رخسار رخت خار مغیلان گیرد • نیشم رخساره
تو پیشتر بار آرد • وانکه از غصه سر آن پشت تو کوبان گیرد
چرخ بر سبلت تو دف زدن آغاز کند • دهر از بینی تو تا
دراینان گیرد • غره حسن مشو پیش عزیزان یشنو •
مقبل آنست که او پند عزیزان گیرد • دلم امروز بدست آر

مسا ... الجیون
کسر که قافیه رعایتی
اوقتوردوا و حافظ
لفظ خوردقانک فتحی ایله

که ده روز دگر، هیچ شک نیست که این حسن تو پایان گیرد،
رباعی دیگر چون جامه ز تن برکشد آن مشکین خال، چون
قفتانی تندن چیقه اول بگزیده شکلین حقا که نظیر خود ندارد بجمال،
حقا که کندو نظیری یوقدر جمالده، در سینه ز نازکی دلش بتوان
دید، سینه ده نازکلکدن آنک کوکلن کورمک اولور، مانند درِ
سنگ خاره در آب زلال، سنگ خاره اشبو آب زلالده مراد محبوب
مجازینک رحم و شفقت ایدوکن ذکر دروانده اعراضه تنبیه در، غزل
گر بصورت ملکی یا بلطافت حوری، تا تونی همتی از ابیل ذلال نبجوری
خلق نیکست که بر خلق جهان جاویدی، حسن ده روزه چه باشد
که در و مغروری، گر غرض صورت زیبا بود از منظوران،
نقش دیوار کند در نظرم منظوری، مست حسنی خبرت نیست
ز آه دل من، باش امروز که فردات کند مخموری، دوش
گفتم که کنم از غم عشقت پرهیز، که به پیری نتوان زیست از این رنجوری
رباعی دیگر سیلاب گرفت گرد ویرانه عمر، سیل صوبی
دوتدی عمر ویرانه سی اطرافنی، و آغاز پری نهاد پیمانه عمر،
طولنمغه باشلدی عمر پیمانه سی، هشیار شو ای خواجه که خوش خوش
بکشد، آیق اول ای خواجه که خوش خوش چکر جمال زمانه
رخت از خانه عمر، زمانه جمالی اسبابی عمر اولدن مراد
بودر که عمر سریع الزوالدر که اکا اعتماد خلاف مقتضای عقلدر،
آنوکیچون پیر دیمش بیت من جوان پنداشتم خود را ز غفلت تا کنون
چشم بگشادم بدیدم عمر شد هفتاد سال، رباعی دیگر

از

از چرخ بهر گونه همی دار امید، چرخ خرن هر دولو امید دوت، وز گردش
روزگار می لرز چو بید، روزگار دونندن دتره سکودیکی
گفتی که پس از سیاه رنگی نبود، دیدک که قرودن حکمه بر رنگ
اولمز، پس موی سیاه من چرا گشت سفید، پس بنم قره
قیللم نیچون آغاردی مراد بودر که چرخ عمری افنا ایتمکه مقرر در
اندن بو نوع خلافنه رجا ایتمک خطادر و خواجه دیمش بیت
گفتم که روز عمرم شد تیره گفت خواجو، بالاتر از سیاهی
رنگ دگر نباشد، لاجرم بونک موجبنجه سیاه رنگ لطیفه در
اما بنم موی سیاهم آغاردی بیت موی سفید از کفن آرد پیام
پشت خم از مرگ رساند سلام، رباعی دیگر چشم تو که سحر بابلست استاد وش
سنک کوزک که سحر بابلده آنک استادی، یا رب که فسونها برود
از یاد وش، عجب افسونلر گیدر می انک خاطرندن، وان گوش که
حلقه کرد در گوش جمال، اول قولاق که حلقه قلدی جمال قولاغنه
یعنی اول قولاق صاحبی که گوزل قولاغنه حلقه قلدی، آویزه در
نظم حافظ باد وش، حافظ نظمی انجوسی اولسون قولاق سلکی
اکا مراد بودر که صاحب جمال اولانلر سحر و مکری ترک ایدوب قولاغنه
حلقه ایدر دکلوه حافظ کلامی انجولرین کوپه و آویزه ایتسونلر که
عزیزلر پندی گوشواره گوشوار اولمغه اصلح و اولی در بیت
هر که او پند عزیزان را نزارد گوش هوش، بد ترست او نزد عاقل از طیور و از وحوش
رباعی دیگر باجی بکنار جوی می باید بود، شراب ایله ارماق کنارنده
اولمق گرک، وز غصه کناره جوی می باید بود، غصه دن کناره

ارابجي اولمق كركمز اين مدت عمر ما چو گل ده روزست، بو بزم
عمريمز مدتي گلك اون كوندر خندان لب وتازه روي مي بايد بود
كولر يوزلو وتازه يوزلو اولمق كرك مراد بودر كه عشق الهي نوشنده بر كوشه‌ء
فراغت اختيار ايدوب عفتده دنيادن كنار طوتمق كرك چون
مدت عمر قليله دركلكي خندان اولوب غم جهان ايله غمكين اولميوب
قلبي الآمدن فراغ ايله تسكين كرك بيت دنيا مثال بحر عميقست
پر نهنك، آسوده عارفان كه كرفتند ساحلي رباعي ديكر
اي شرم زده غنچه مستور از تو، اي نكته كه اوتنمش در
غنچه مستور سندن گل با تو برابري نيارد كرد، گل سنك
ايله برابرلك ايتمكه تحمل قادر اولمز كو نور زمه دار ده مه نور از تو
كه او نوري آيدن دوشر اي نوري سندن مراد مخاطبدن روح
در كه هم مستور اولان خوب اندن محجوبدر واهل نظر اندن حيران
وشرمسار در كه آني كوروب بلكه قادر دكلدر وصاحب كشف اولان
روح ايله چون برابرلك ايده بيلور كه اهل كشف فيضي وسائطدن
آلور وسائط روح اعظمدن آلور كه روح اندن امر وحصته در بيت
هر كسي كويد منم روح است آن، كس نمي داند ولي آن روح را رباعي ديكر
اول بوفا مي وصالم در داد، اول وفا ايله وصال شرابين ويردي
بكا، چون مست شدم جام جفا از سر داد، چون مست اولدم
جفا قدحن باشدن ويردي، بر آب دو ديده رفت سودا تش دل
ايكي كوزمدن صو اوزره كتدم وكوكلم اودنه خاك ره او شدم بباد دم برداد
آنك يولي طپراغي اولدم يله ويردي يعني مراد روحك نفخه‌سنه شكايتدر

حكايتدر كه

حكايتدر كه اولا مواصلت عشق ويروب موافقت قلدي منكشف
اولدوغنده جفا ومخالفت كوستردي ايكي كوزم اغليوب بو رنجم
يانديغي اثنا تنزل اتدم بني يله ويروب هبا قلدي بيت دشمن هر كسي
بود ديكر، نفس من دشمن منست دريغ رباعي آخر
با مردم نيك ديدنمي بايد بود، ايو ويرمز كشي ايله اولمق كركمز
در بابيه پر ديو ود ديمي بايد بود، ايو ويرمز كشي ايله اولمق كركمز
مفتون معاش خود نمي بايد شد، كندو معاشي مفتوني اولمق
كركمز، مغرور بعقل خود نمي بايد كرد، كندو عقلنه مغرور اولمق
كركمز مراد ناسدن اختلاطي قطع ايتمك كرك ديعلدر كه ناسده
ايو ويرمز مخلوط در دام معاش انجوه توكلي ترك ايتمك كرك و
كندو عقلنه مغرور اولميوب حضرت حقدن طلب فيض كرك
ديعلدر رباعي بوي وفا ز ظالمي عالم نيافت كس
تا دست اندرو دل خرم نيافت كس، منسوخ كني حديث جهان را
كه در جهان، هر كز دو دوست يكدل ويكدم نيافت كس
رباعي آخر اي سايه پرده سنبلت سمن پرورده، اي دلبر سنك
سنبلك كولكه‌سي سمن بسلمش، يا قوت لبت در عدن پرورده
لبك يا قوتي در عدن بسلمش، محبوب خود مدام جان مي پرور
كندو لبك بكي دايم جان بسله، زان راح كه روح صفت بدن پرورده
اول شرابدن كه روح در بدنه بسلمش، مراد زلفك التفاتي يوزك
سمنيني ولبك يا قوتي التفاته الجودتك بسلمش در پس
عشق الهي كه روحي بو دنيا غملر وعذاب آخرتده صقلر

ديو ويري جانور بر نسخه‌ده اولمق كركمز جمع

کرکا اشتغال اوزره اولوب آکا بیله قطعه تا چه خواهد شد
مرا فرجام کار • ظاهرا کار مرا فرجام نیست • بیشو مایارکیا ندارد
هیچ کار • هرکه صاحب درد و درد انجام نیست • رباعی دیکر
هر روز دلم بزیر باری دکرست • هرکون بنم کوکلم بر غیری یوکی التنده
در • در دیده من زهجر خاری دکرست • بنم کوزمده هجردن بر دکن
داخی در • من سعی کنم قضا همی کوید • بن سعی ایدرم قضا دیر
بیرون زکفایت تو کاری دکرست • سنک سعیکدن طشره
برایشی دخی وار • در مراد بود درکه هرکون کوکلم بار زنج و کوزمده
در داغم کلور بن بونلری دفعه سعی ایدرم اما قضاء الهی
سنک سعیکدن خارج بنم عملم وار دردیر خلاصه مراد دکلام
تأثیر قضا رحقکلدر دیمکدر نعم الواقع قضا سعی ایله دفع اولمز
قضاء اسمانی چون درآید • اکر بنوی دراز باهمت برآید •
رباعی آخر چون باده زغم چه باید جوشیدن • شراب بی
غمدن نه ایچون کیی تا هیچ با انک زغم نمی توان کوشیدن • غم
لشکری ایله دورشمک اولمز دیمکدر • سبزست لب ساغر از
دور مدار • بیلدر ییک قدحی اندن ایراق دوتمه • می برلب
سبزه خوش بود نوشیدن • شراب ایچمک سبزه کنارنده خوشدر
اولور ایچمک مراد غمدن مضطرب اولمق و غم لشکری ایله مقابله
قلموق اولمز بلکه ترک دنیا ایدوب عزلت اختیار ایلیوب غم جهان
دن خلاص اولوب که کوشه فراغتده عشق الهی ایله
اشتغال کرک دیمکدر غزل انصاف درجلبت عالم نیامدست •

را

راحت بنصیب کو بر آدم نیامدست • از مادران دهر نزادست هیچ کس
کو بهر زبهر نام مردم غم نیامدست • از ساغر زمانه که نوشید شربتی
کان نوش جان کزای ترا زسم نیامدست • آسودکی مجوی که کس را
بزیر چرخ • اسباب این مراد فراهم نیامدست • در جامه
کبود فلک بنوا و بس بدان • کین چرخ جز سراجه ماتم نیامدست
خاقانیا فریب جهان را مدار کوش • کو را زده دوا علاج بحکم
نیامدست • خوش رو بکوشه بنشین عیش و نوش کن •
هر چند عیش و نوش مسلم نیامدست • رباعی دیکر
ایام شبابست شراب اولیتر • یکشنک ایاقی در شراب بکر کور
باهم زده راحست و خراب اولیتر • هم غم اورمش کیمسه مست و
خراب بکر کور • عالم همه سربسر خرابست و یباب • عالم باشدن
باشه خرابدر و یبابدر • درجای خراب هم خراب اولیتر • خراب
یرده هم خراب بکر کور مراد بودر که تازه ایکن عمل و طاعت
غم دنیادن خلاص ایچون فراغت بکر کور و چون جهان سربسر
خراب در خراب خانقاهده دنیادن خراب و فارغ اولمق بکر کور
قطعه اکر تازه جولتی باد مشو غره • بکوش در عمل خیر تا شوی مسرور •
ترا منازل دور و دراز در پیش است • بدین دو روزه اقامت چرا شوی مغرور •
رباعی آخر بازآی که جانم بجمالت نکرانست • کر دلکه جانم سنک جمالکه
عاشق و ناظردر • بازآی که دلم زغم هجرت بفغانست • کر دلکه
کرسنک هجرکن غمندن فغان ایدر • بازآی که بی روی تو ایام عزیز
کروکله کرسنک یوزکی سز ایام عزیز سیلاب زچشم من سرکشته

روايتست. سيل صويبا بن حيرانك كوزندن روان در مرآد
متكلمدن عقل معاددر ونخاطبدن نفس در لاجرم عقل معاد نفسي
عبادته دعوت ايدوب جانم جانكه ناظر وعاشقدر ديرلو كولي هجر و
نخ لنتكلدن مغانده در وانواب ار عزيز سنك مهاجر تكدن كوزمدن سيلاب
آقر ديربيت همه عقل ودل وجان پست نقل ست. همه فرياد شان
از دست نفس است. رباعي وله اخ بركير شراب طرب انكيز وبيا.
دوست شنلك قرشد برجي شرابي وكلي بزه ان در غيب سفله مستيز وبيا.
كزلو دنيا رقيبدن عناد اتمه وكلي مشنو سخن خصم كه بنشين ومرو.
اشتم خصم سوزني كه ديراو تور وكيتمه. بشنوز من اي نكار برخيز وبيا.
ايشت بندن اي نكار دورو وكل مرآد بونده دخي مخاطبدن نفس در
عقل معاد انكا ديرعشق آلهي دوتوب صحبت اهل حقه كل اهل دنيادن
نختي مصاحبته كل اهل هوا سوزن اشيدوب غم چكيه وانلره قولق دوتمه
كه اول دنيا طرفندو اوتور اهل الله جانبنه وار جه ديرسن بنم سوزم
ايشت اي نفس معشوقه دوروب مجلس عيش اهل حقه كل رباعي آخر
هجرت كه نجان من درويش آمد. سنك هجرك كه بن درويشك جانبنه
كلدي. كويي غمگي بر جگر ريش آمد. صنه سن بر طوز پاره لو جگره
كلدي. ترسيدمي كز تو شوم روزي دور. قورقرايدم كه سندن
اولم بر كون اراوح ديدي كه همان روز بدم بيش آمد. كوردك كه
اول بيرمز كون اولكه كلدي مراد بونده دخي مخاطبدن نفس در عقل معاد
انكا ديرلك فراقك بن درويشك جانبنه كلدي كاتم طوز پاره لو جگره
الكلدي سندن مفارقت واقع اولا ديو قورقرايدم اول قورقدوغم

سير

سيرمز كون باشمه كلدي كه تفس خلاف اتمك معيت در رباعي
اي ما يه دشادي وطن جز در حريم جان مكن. خونين جگرا
بيش ازين رنج غمك رنجران مكن. چون با تو ما همه وشهره
زان عالم اينجا آمديم. نطفي نما اي بي وفا آن وصل را بجان مكن.
رباعي ديگر اخ شيرين دهنان عهد بپايان نبرند. طاتلو آغزلو عهدي
آخره التمزلر. صاحب نظران ز عاشقي جان نبرند. صاحب نظرلر
عاشقلقدن جان التمزلر. معشوقه چو بر مراد ايشان بوده معشوقه
چون سنك فلكك مرادي اوزره اولا نام تو ميان عشقبازان
نبرند. سنك آدك عشق بازلر اورته سنده التمزلر. مرآد شيرين
دهنلردن انلردركه آغزلري طاتلو اولوب رينش خنده ايدرلر انلر
عهدلري پايانه التمزلر واهل نظر اولوب آخربين اولانلر عشق حقنده
جان صقنمزلر ومعشوق سنكا مساعده ايدوب جور وضبط اتمزسه
عاشقلر اورته سنده سنك آدكي انمزلر هو سني عشقندن چكمزلر
پس عاشق جفاكش كركدر رباعي ديگر اخ عشقست سلطاني كه او
درويش را شاهي دهد. دلهاي زحمت ديده را از رحمت اكاهي دهد.
اول بغارت مي برد عشق انچه حاصل كرده ام. تا چون كدا اي اوشوم
صد خلعت شاهي دهد. رباعي آخر زلفين تو بيچ وخم وتاب از چه كرفت
سنك ايكي زلفك دولاشيغي وبوكلمي وقيور لغي نه دن طوتدي
وان چشم خمارين تو خواب از چه كرفت. اول خمارلو كوزلر اويقويي
نه دن طوتدي. چون هيچ كسي بر كل كلي بر تو نزد. چونكه هيچ كمسنه
كل بيراغن سنكا اورمدي پس تا قدمت بوي كلاب از چه كرفت.

باشدن اياغنه دكن سني طلاب تورقسي ندن دوتديا مراد تخالجيدك
روح در آنك دنيا يه وآخرته تعلقي واردر كه هر بر جانبه دولاشور
وكوزلي دنيا يه نظر ايله غفلتده در وروح حز نفسنده طبيب در
خارجدن طبيب اولمزسزن آنوكيجوه كه ديغلر بيت
چو پاك آمدي بر حذر باش وپاك ۞ كه عيبت ناپاك رفتن بخاك ۞
رباعي آخر راه طلب تو خار غمها دارد ۞ سنك طلبك يولنك
غملرك دكني واردر كو راه روي كه اين قدمها دارد ۞ قني بر سالك
كه بو قدملري واردر ۞ داني كه كه روشناس عشقست انكو بلورميسنكه
كم عشق مشهوري در اولدر كه بر چهره بجان چراغ دمها دارد ۞
جان يوزلي اوزره نفسلر چراغي واردر مراد بودر كه طريق حقك
عقباتي واردر قني بر سالك كه بو عقباته اقدام اقدام قويه
وعشق مشهوري اولان اولدر كه جاننه مبارك نفسلر دل
چراغ قويوب عزيز نصحي ايله هدايت بولا بيت همنشيني جز
بدروئيان مكن ۞ تا تواني غيبت ايشان مكن ۞ رباعي آخر
ببر دارد دل از ما در دهر الي فرزند ۞ قالدر كوكلي دهر انا سندن
الي ولد با نصف آخر شوهرش در پيوند ۞ آنك ارنيك نصف
آخر ينه اولاشس بي قلب نزالي ايكي بين شخص را ۞ فكسز بلز
سن بو ايكي بين شخصي ۞ چون حافظ اكر شوي بي برويش خرسند ۞
حافظ بي اكر اولور سنك يوزنه قانع مراد بودر كه شوهرك لفظنك
نصف آخري هر در ويوزلي يعني لفظ اولي شو در ونصف آخري
قلب اولينجه زه اولور پس كه دهره مائل اولميوب ره سالكي

اولوچ

اولوچ كركه شوهرنيك نصف آخرينك كه قلبي در قطعه
با غبانان بنفشه مي بوييد ۞ كفتش الي كوز پشت جامه كبود ۞
اين چه حالست در زمانه ترا ۞ پير ناكشته در شكستي زود ۞
كفته پيران شكسته در دهر ند ۞ در جواني شكسته بايد بود رباعي آخر
چون با كمر تو در ميان كردم دست ۞ چون سنك قوشاغنكه
اوزره ايليلم الي پيدا شتمت كه در ميان چيزي هست ۞ هماندمكه
سنك بيلكده بر نسنه واردر پيداست كه از ميان چه بر بستكم
ظاهر دركه بيلدن نه باغلدي يكمز تا من ز كمر طرف چه خواهم بربست ۞
تا بن كمردن نه حصه باغليم كركدر يعني بلك غايتده انجه دركو بيا
بو قدر اوليه اندن قوشاغه حصه دار اولمز بن قوشاقدن
نيجه حصه دار اولورم مراد بودر كه دنيا يه وصول اهل دنيا دن وسيله
دوشورم اول وسيله اولان دنيا دن بهرمند اولمز كه اندن
جقراني توسل ايدن دنيا يي محقق دوتسه كركدر نيز كنج خدا
دغش بيت سلام على اهل القبور الدوارس ۞ كانهم لم يجلسوا
في المجالس ۞ ولم يشربوا من بارد الماء شربة ۞ ولم ياكلوا من كل رطب ويابس ۞
رباعي آخر مقبول دل خواص ومشهور عوام ۞ خواصك كوكلي
مقبولي وعوام مشهوري خوش نامه موزون حركت بدر تمام ۞
خوش سوزلو وموزون حركتلو تمام آي در خطه شيراز
بنام هست ونشان ۞ شيراز سرحدنده نام ونشان ايله درزود
آوري حافظ حاجي محمد نام ۞ حافظ ابركتور حاجي محمد نام
مراد حاجي محمد نام بر خوش آواز كمسه مدح درتكيم ديغلر در

آواز سراطیع دلها با دا ، اندر شب و روز شاد و گویا با دا
آواز تو گر خسته شود خسته شوم ، آواز تو چون نالهٔ شکر خا با دا
رباعی آخر اواز بیر مرغ طرب می شنوم ، شنکل قوشی قنادی
اوازین اشیدریم بانغمه دکلار ار ب می شنوم ، یا مراد کلار انکیک
خوش نغمه سن اشیدرم یا باد حدیثی زلبش می گوید ، یا یل آنک
لبندن بر سوز سویلر القصه روایتی عجب می شنوم ، محصل بر
عجب روایت اشیدورم مراد بودر که بر شادلوجق خبر اشتمش
آنو بجون بو بیلر رباعی دیمشدر بیت شکفت تازه گلی در فضای روضه
دل ، و زید باد طرب در هوای عرصه جان ، رباعی دیگر آخر
با تنها هل شوخ و شنکی و یا مطرب و نی ، شوخ و مطبوع محبوب
ایله و مطرب و نی ایله بیجی و فراغتی و بکیت شیشه ی می ، بر بوجاق
و بر فراغت و بر شیشه شراب چون گرم شود ز باده ما را رگ و پی
چون گرم اولا شرابدن بزم طمر و شکر بیز منت بزم بیک چو از
حاتم طی ، منت الثمرینی بر از به قدر حاتم طی دن مراد بودر که
بر محبوب القلب و لطیف الاسلوب مسرور القلب و واعظ
و خوش آواز عزیز ایله بو جاقده و کنج فراغتده بر مقدار تلذذ
عشق حق ایله مسکون و عزلت مطلوب تا که لذت ذوق حق و
عبادت قلبیه طاعاقه تاثیر ایده اهل دنیا دن استغنا فنفتق
برار به قدر حاتم فضلا گرا احتسا منتی حکم نسته کریم دعاکلر در
نباشد خلعت زربفت سلطانی هوس مارا ، پلاس کهنه و
محنت سرای خویش بس ما را ، رباعی دیگر آخر

در

در هجر تو من زشمع افزون گریم ، سنک هجر کده بن شمعدن
زیاده اغلرم ، دایم چو صراحی اشک گلگون گریم ، دایم صراحی
کبی گلگون گلو باش اغلرم ، چون ساغر باده ام از دل تنکی ، شراب
قدحی کبی بن گوکلم طار لغندن ، چون نالهٔ چنگ بشنوم خون
گریم ، چون چنک ناله سن اشیدم قان آغلرم مراد
بونده دخی مخاطبده نفس درکه عقل معاد اکا دیر که سنک
فراقکدن وافر آغلرم باش دکل قان اغلرم شیخ صحبتی و مراقب
ناله سن اشیدیجک شراب قدحی کبی قان صافی آغلرین بیت
عجب نباشد اگر خون بگریم از نفسی ز رنج و محنت او یکنفس
نیم خالی ، رباعی آخر عیبست عظیم بر کشیدن خود را ، عیب
عظیم در بو قدر و جاهک کندو یی یعنی تکبر و تعظم عیب عظیمدر
وز جمله خلق بر گزیدن خود را ، جمله خلقدن اختیار ایتمک
کندو یی یعنی راجح گورمک کندو یی از مردمک دیده خود
بباید آموخت ، گوز بکندن اوگرنمک گرک دیدن همه کس را
مطلب و نادیدن خود را ، گوزبک همه کسی گورمک کندو یی
مراد منظوقدن ظاهر درکه تکبر که خدمت ایدوب تواضعی
مدحت ایدر بیت چو چشم آن به که در غاری نشینی ، که
دو عالم بینی و خود را نبینی ، رباعی دیگر بعلمست آدمی
انسان مطلق ، علم ایله در آدمی انسان مطلق چو علمش نیست
شد حیوان مطلق ، چون علمی اولمیه اولور حیوان مطلق
عمل بی علم باشد جهل مطلق ، عمل علمسز اولور جهل مطلق

بجاهل ای جان نشاید یافتن حق، جهل ایله ای جان بیر نسنه بولمق
حقی ولایق دکلدر کرسالکه علم حقه جاهل اوله مراد بوندن
علمی مدح وجهلی قدح در نته کیم بعضیلر در قطعه
کر ترا سیم هست ودانش نیست، نزد دانا کم از خسی باشی
هیچ نعمت ورای دانش نیست، دانش اموز تاکسی باشی
رباعی دیگر جانم بفدای انکه او اهل بود، جانم آنکه فداسی اولسونکم
اهل اولا سر در قدمش اگر نهی سهل بود، باشی اگر قدمنه قورسک
سهل اوله بکویم سبقیل تراکه دوزخ چیست، دینی بقیل ایله
سکا که جهنم نه در دوزخ بجهان صحبت نا اهل بود، جهنم جهانده
نااهل صحبتی اولور مراد اهل اولانی مدحت ونا اهل اولانی
مذمت در نظم زروی بادیه خاشاک چیدن، بسوی بحر خیلانی
دویدن، سرو تن را فدای تیغ کردن، بدست خویشتن
بال خود بریدن، نشستن در تن چاهی باتم، بدیده
هیچ چیزی را ندیدن، دهان پر خاک وآب وباد وآتش
بزندان روی سندان در بریدن همه بر جان عاقل خوشتر آید
کر روی جاهلان از دور دیدن، رباعی دیگر مرتا سرافاق
بها وان سودن، باشدن باشه افاقی تاوان ایله ازمک
نه طاق فلک بخون دل اندودن، فلکک طقوز کمرن
قان ایله سیوامق صد سال دکر اسیر زندان بودن
یوز ییل دخی زندان اسیری اولمق به زانکه دمی بهمدم
نادان بودن، بکیدر بردم جاهل مصاحبی اولمقدن

مراد

مراد بونده دخی باب بوقتی مذمت جاهلدر نظم بنوبت خواری وزاری
کشیدن، باز دوران تلخی وشوری چشیدن، غربت سرگشته اندر
کوه وصحرا، بمنزلکاه شیران آرمیدن، همه بهتر ز اهل اسان
تر آید، که با نا اهل کفتن یا شنیدن رباعی دیگر دریغا خلوت
روز جوانی، دریغا یکیتلک کونی خلعتی نک کرشی بودی طراز
جاودانی، اکر اولیدی علیه ابدی دریغا حسرتا دردا کزین
جوانی، دریغا حسرتا دردا بوار مقدن بخواهد رفت آب
زندکانی، کتسه کرکدر دیرلک صویی همی باید مرید از خویشتن
بیوندی، کسلمک کرک خصمدن ومتصل اولاندن چنین رفتست
حکم آسمانی، بویله واقع اولمشدر حکم آسمانی وکل اخ مفارقه اخوه
هر قرنداش قرنداشندن ایریجی در لعمر ابیک الا الفرقدانی
سنک باباک عمری حقیچون الا فرقدان یلدزلری دکل مراد بودرکه
یکیتلک لباسی باقی قلمز وبدندن ارحا غندن حیات صویی کسلمه
کرکدر واقربا واقوامدن انقطاع اولمق کرکدرکه قضاء آلهی
بویله واقع اولمشدر وهر برادر برادرندن مفارقت ایدر
پس دنیا دار البقا دکلدر نته کیم دیمشلردر نظم خوش منزلیدر
دهر دکلشنه فناسی، خوش محرم ایدی عمر اولورسه بقاسی
خوشطاق معلی ایدی بو قبه مینا الا ثبات اوزره اورلمادی
بناسی، بو قبه یه کیم کردیکه چقمادی قبادن بو صفه یه کیم کلدیکه
کیتدی صفاسی رباعی دیگر ای باد صبا اگر توانی، ای
صبا یلی اگر قادر ایسک، از راه وفا ومهربانی، وفا وشفقت

یعنی اکر فرقدان یلدزلری ایسه
ایکی یلدزدر ایکیسی بیله یلدزلردر
صح

بو لیلدن آزمن بیری خبر بارم ، بندن اللّه سن خبر بارمه کان
سوخته ء تو در نهانی ، کر سینک اولی بانک کزلومی مردوز اشتیاق
می کفت ، اولروا شتیاقدن دیر ایدی کلّابی تو حرام زندکانی ،
کر ای محبوب حرامدر سنسز دیرلک مرادم فرقن موتوه وصال احتضار ده
توجه سکرده یه اجمرلنمز خبردر کر جناب عزته دیرسنسز حیات استرم
و آنی بکا حرام بیلورم و موتی سکا وسیله ء وصول قیلورم بیت
کر مرک رسد چرا هراسم ، کان راه بهشت می شناسم ، وموت ایله تکالیف
ومتاعب تعبدن خلاص اولنور آنوکچون رسول الله صلی الله علیه وسلم
الموت راحة المؤمن والموت تحفة المؤمن بیورمشدر رباعی آخر
تا کار بکام دل مجروح بود ، تا ایشی مجروح کوکلک مرادی ایله اولا تا ملک
تنم نی ملک روح بود ، تا بدنم ملکی روح پادشاهنز اولا امیدمن
انست بدرکاه خدا ، بنم امیدم اولدر اللّه درکاهنزه کا بواب
سعادت همه مفتوح بود ، کر سعادت قپولری دوکلی آچلمز اولا
مراد بودرکه قلب مجروح مرادی بودرکه حضرت حقه واصل اولا
کر اول وقت مملکت تن سلطان روحسز اولوریسی اول وقت
رجام اولدرکه درکاه صمدده سعادت قپولری بکا آچله بیت
خوشا آن وقتی که من میرم سلامت می برم ایمان ، رسانم جان دشتاقم
بسوی حضرت جانان ، رباعی آخر ای دوست دل از جفای دشمن درکش
ای دوست کوکلی دشمن جفاسندن چک با روی نکو شراب روشن
درکش ، کوزل یوز ایله شراب روشن چک با اهل هنر کتره کریبان کی
اهل هنر ایله یقه دوکمه سن جیوز ونا اهلان تمام دامن درکش ،

نااهل لردن تمام اتک چک مراد انفسی اولیجق دوستدن نفس در
آفاق اولیجق خارجده اولان دوست در بهر تقدیر دشمنی باطن
و دشمن ظاهر جفا و شرندن امتناع کرک دوحس و طریق احسن
ایله عشق الهی و طاعته توغل و اهل اولان ایله کی انبساط و نااهل
اولاندن زیاده اجتناب کرک که صحبت مؤثر در بیت هر که با ماه نشیند
بکند روی چو ماه ، هر که با دیک نشیند بکند جامه سیاه ، رباعی آخر
ای کاج بخت سازکاری کردی ، ای کاشکی بخت ایش دوزمک
ایدیدی . یا دور زمانه باز یاری کردی ، یا دور زمانه کرو یارلوق
ایدیدی . ز دست جوانیم چو بر بود عنان ، تختکلم الندن جوان
قاتیدی اویانی . پیریم چو رکاب پایداری کردی ، پیرلک اوزنکی
کبی پایدارلق ایدیدی مراد توفیق الهی طلب ایدوب جوانلق کچری
زمانه و پیرلک یاری پایدارلق ایدوب عمل صالح میسر اولوب تضییع
عمر واقع دوقت اچمیدکی دیکدر بیت بر نالی اکر خواب بودی
بود هم عذری ، چه حجتی کز سواد شب بیاض روز شد پیدا ،
رباعی آخر عمری ز پی مراد ضایع دارم ، بر عمری مراد ایچون ضایع دوتدم
وز دور فلک چیست که نافع دارم ، دور فلکدن نه درکه نافع دوتدم
با هر که بکفتم که ترا دوست شدم ، هر کیمکه دیدم ایسه سکا دوست اولادم
شد دشمن من وه که چه طالع دارم ، بکا دشمن اولدی واه که طالع
نه عجب طالعم واردر مرادم بودرکه دنیا ایچون عمری ضایع ایتدم و دور
فلک بر نافع نسنه یوقدر و اهل دنیادن هر کیمکه دوست اولدم بکا
دشمن اولدی عجب طالعم واردر دیو تحزن ایدر نظم لطیف

ازین صفت رفیقان ریایی • بریدن بهترست از آشنایی •
همه یار تو از بهر آن شوند • پی لقمه هوادار تو باشند •
ز تو جو بیند در دولت معونت • گریزند از بر تو روز محنت •
کسی را مرد عاقل دوست خواند • که او در نیک و بد با دوست ماند •
فرو بندد کمر در مهربانی • برای دوست خواهد زندگانی •
رباعی آخر یاران چو بهم دست در آغوش کنید • ای یاران چون
بر بر یکیز ایله الفت جیناسز این گردش چرخ را فراموش کنید • بو چرکل
دونشین اوندا سز چون دور بمن رسد تمام بر جایی • چون
دور بکا ایرشه هانیم بیر حالده بر یاد من آن دور بقا نوش کنید •
یعنی یا دها اولباقی دوری نوش ایده سز مرا دیا راده اطریقیته وحیث
درکه ایام عباداتده وهواسم طاعاته الوفاده بعد الوفاة حسبنجه
اذکار و اوراد اثناسنده دعاء خیردن فراموش اتمیلر دخی
تنبیه واردرکه ارباب قلوب ایله مقاربت و انلرک خاطرنده یر اتمک
گرک که اهل صلاح و ارباب فلاح خاطر عاطردن تمکین هیبت بیلورلر
تو جهد کن که گیی جای خویش در دل مردم • که دل نظرگه حقست تا در آن
نظر افتی • اگر ز عرش در افتی بگنج جای دلی • هزار بار از آن به که از دلی بدر افتی
رباعی آخر امروز درین زمانه عهد شکن • بگوی بو عهد هیچ زمانه ده
کو دوست که عاقبت نگردد دشمن • قنی دوست که عاقبت اولیه
دشمن • تنهایی را از آن گرفتم دامن • تنها قالدم او نیچون دندم
انکه تا دوست ببینم بکام دشمن • تا دوسته گوره بنی
دشمن مرادنجه مراد بودرکه اهل دنیا و ارباب هوا دوستلغی

با

بایدار دکلدر بلکه دوستلقلری عداوته مؤدی اولور که عصیانه تحریض
ایدرلر پس انلردن عزلت اختیار ایتمک گرک تا که دوست حقیقی که
بنی دشمن مرادنجه عصیانده گوره • قطعه دوش در تنهایی فکر مرا •
با خرد صحبت اتفاق افتاد • گفتم از راه عقل نوعی کن • که شوم از
غمان دهر آزاد • گفت یاری طلب که در عالم • شهر بند وفا کند بنیاد
بطریق طلب بگردیدم • سالها در جهان که وفا زاد • در جهان هیچ
کس ندیدم گو • عاقبت دوستی بباد نداد • چونکه چنین است
هر که در عالم • فرد گرد دخراش خیر دهاد • رباعی آخر ای دوست
بکام دشمنانم کردی • ای دوست بنی دشمنلر مرادنجه ایلدک بودم
چو بهار چون خزانم کردی • بهار گبی ایدم بنی خزان گبی ایلدک در کشن
تو من راست بدم بیچون تیر • سنک ترک گوره بنی دوغری ایدم
اوق گبی • قربان رومت چرا کمانم کردی • قربانه کیدرم سنکا
بیچون بنی کمان گبی ایلدک مراد متکلم دل و تن و مخاطب دن مراد نفس
در لاجرم بون نفس دیر که بنی شیاطین مرادنجه قلدک و بهار گبی
تازه و خندان ایدم خزان گبی خراب و ویران قلدک و بن مستقیم
القامة ایدم کمان گبی منحنی و خجل عصیان ایله ناکس و منکسی قلدک
تن و جان و عقل و دل اندر فغانند • همه فریاد شان از نفس ناکست
رباعی آخر از مردمی و حلیمی و مسکینی • آدم لکون و بولکدن و مسکین
لکدن • وز منصب و تکبر و خودبینی • و منصبدن و تکبردن و خودبین
لکدن • بر آتش اگر نشانیم بنشینم • بنی اوداوز ره نصب ایدرسک
اوتورم • بر اسب اگر نشانمت ننشینی • اگر آت اوزره نصب ایدرسکم

آنلکه کرکشیدی ابن معناسنه
و منصب معناسنه
و ترک معناسنه
کلور
صح

يعنى

ادتوزنم بندرسم اوتورمزسن مراد روحك نفخه خطابني ذكردر كه
بيت اولده مصراع اول روحك وصفيدر مصراع ثاني كه نفسك وصفيدر
وبيت ثانيده مصراع اول روحك خطاوعتني مصراع ثاني نفسك
مخالفتني بياندر. ندانم عذر جرمها از حضورت بنجز اي مطالعي دانه علم
رباعي آخر عاقل منشيني از تيزي آه . عاقل اتورمه آه ايتي لكندن
كه آتش رسدت ز آتش انگيزي آه . كه اودايره سكا آه ايتمادد
قرشدر بجلندن . تا در سر كوي خود نه بيدار كي سهل . تاكندو
محلكي باشنده اسان صباغميسن شب كردي كريه وسحر خيزياه
آه آغلمق كيجه طولاشمقدن وايل سحر قالقمه سندن مراد بونفسدن
نفس عدو بي توعيد در شعر نفي المحب علي الاسقام صابرة
لعل مسقمها يوماً يداويها . رباعي آخر بر دل غم روزكار تاكي داري
كوكلك اوزره روزكار غمني نيجه يه دك دوترسن . بگذار جهان وهر چه
در وي داري . ترك قل جهاني وهر نه كه انده دوترسن ياري
وشرابي طلب وياي يكلي . بر يار وبر شراب است وگل دبيني
دردست كنون كه جرعه هيچ داري . الده سنك دي كه شراب بقيه توتسن
دوترسن مراد بودر كه چون بر مرشد طريقتك وعشق حقيقيتك
وار در بر مقام كشف وعبادته اشتغالده اولوب غم جهاني
وانده اولاني ترك قل بيت من از دنيا وما فيها فراغت دارم ودارم
نگاريني كه نكيني مويش مه از دنيا وما فيهاست . رباعي آخر
نور خدا نمايدت آينه مجردي . الله نوري كوسترر سكا مجرد كلك
آينه سي . از درما در اگر طالب عشق سرمدي . بزم قابومزدن كلك بر...

اگر عشق سرمدي طالب ايسك . باده ببره كه دوزخ از نام گناه ما برد .
شراب وير كه اگر جهنم بزم گناهمز آدن الترسه آسيبندن بر آتشش
بجز و بتجردي . صو اوزره آتش اودي اوزره بجز و تجردي جان ودل
تو حافظ است بدام آرزو . سنك جانك وكوكلك اي حافظ
آرزو آغنك باغلنمشيدر اي متعلق خجل دم مزن از مجردي .
اي متعلق شرمسار نفس اورمه تجردليكدن مراد تجردي مدحتدر كه
اهل تجرد اولان صاحب طاعت ناردن غم يمز كر جهنم اوزره اوغر يجوع
جهنم الكاديركه جز يا مؤمن فان نورك قد اطفأ ناري وكندويه
خطاب ايدوب دنيايه متعلق اولوب تجرد دعوي سن ايدرم
نصيحت ايدر كه قول فعله موافق اولمق عيبدر . رباعي آخر من جاي
غم تو دل درويش كنم . بن سنك غمك يرينه درويش كوكلي
ايدرم . درد تو دواي جگر ريش كنم . سنك دردكي ياره لو
جگره دوا سن ايدرم . چندانكه تو بر دلم جفا بيش كني .
اول دكلو كه سن جفايي كوكلمه زياده ايدرسن من بر سر آنم كه
وفا بيش كنم . بن اول فكر اوزره يم كه وفايي زياده ايدرم
مرادم حقه قلبيني مكان قلدوغني ودرد حقي دوا ايلدوكني
وقضايه رضا ويردوكني ذكردر . قطعه جفا چون بي اصلاحي من كرد
وفادارم من آن جور جفارا . جفارا از پي اصلاحم افزود
بيفزايم منش مهر ووفارا . رباعي آخر گفتم كه چه حالتست تيدان سيرليني
ديدم كه نه حال در اول طالوده . گفتا تو سليم وساده مسكيني .
ديدي سن سليم وساده . وه مسكين سن در آينه بجمال ما خالي نيست .

بزم جمالمز آیینه سندن برخال یوقدر. تو مردم چشم خود در ان می بینی
سن کندو کوزک بیکن اندە کورورسن مراد شیخ حقیقی بیانیدر که لحم و
جلدی شوبله صاف و مجلی قلمش که مرآت اولوب انده ناظر اولانک
علیه انانک انسان عینی کوربیلور رباعی آخر چشم چو رخ نکار
حسن کلکون شد. بنم کوزم چون بنم نکارم یوزینی کل رنکلو
اولدی. وز خون دلم خانهٔ چشم خون شد. کوکلم قانندن
کوزم اوی قان اولدی محبوب من از ناز چنینی گفت مرا. بنم
محبوبم نازدن بوبله دیدکه یعنی که ای یار عزیز حال چشمت چون شد
که ای یار عزیز کوزنک حالی نیجه اولدی مراد بودر که بر کزیده کوز یاغ عینی
اول حسب حالی حکایت ایدر رباعی آخر بلبل اندر ناله و کل ناله زد
خوش می زند. بلبل نالهده و کل خوش کولر چون سوز دل
گر دلبر در دلم آتش می زند. نیجه باغون کوکل که دلبر انی اود
اورر تا خوش بها دیده ام زان زاهد پشمینه پوش. تا خوش لقلر
کورمیشم در اول یوکی کینن زاهد دن حسن غلام مطربم کابر شیم خوش
می زند. بن مطرب قولیین که خوش ابریشیم اورر نکاهم از تیر مژکان تو
حذر کردن چه سود. ظاهرا آنک کریکی اوقندن حذر ایتمک
نه فایده. زخم پنهانم با بروی کمانکش می زند. نکارلر لوز جمی
اول یای چالیجی قاشدن اورور مراد زاهد خشک ده شکایت و اهل
ذوق جامه صفت و نفس وساوس و اضلالن حکایت و دولا بزندن
خبر ویرر رباعی آخر در غربت اگر کسی بماند ماهی. غربتده اگر بر کیمسه قلسه
بر آیی. گر کوه بود از و نماند کاهی. اگر طاغ اولورسه اندن قالمز

انسان عینی غیبیدر
مردم چشم فارسیدر
کوز بکینی ترکیدر

بر جان یعنی غایت ضعیف اولور بیچاره غریب اگرچه باشد ساکن
بیچاره غریب اگرچه ساکن اولا چون یاد وطن کند بر آرد آهی.
چون وطن یادن آیدوق لرده بر آه مراد ظاهر و نظیر ظاهرده
غربتده اولانک حالن حکایتدر و صحیح ینظر روح غریبک غربت
عنصریت آلتنده دن مهجور اولدوغی حالی حکایتدر و ضعیفدن
مراد ظاهریدر و یا باطنیدر غزل چون بیاد آید مرا یار و دیار
خویشتن. خون دل بینم ز دیده در کنار خویشتن.
کس چو من در دست هجران یا عیال غم مباد. بی دل و سرگشته
و حیران بکار خویشتن گر صبا بویی دهد از سنبل سیراب یار.
جان بر افشانم ببوی طره دار خویشتن. عمر ضایع گشت و از گردار
جز حسرت نماند. تا چه بینم روز حشر از کردگار خویشتن.
چو دل این عهد در آتش فرقت بسوخت. زد بر و آبی ز چشم
اشکبار خویشتن. رباعی آخر شاها چو ترا بداتش و عدل و سخا
الپادشاه سخا دار ایدی اودیعنی غضب و عدل و سخا. ال مردمنم
کرمی ستایم بسزا. اول مردم که اوکرم لایق ایله بدخواه چه گیر
گرد تا که گهرازان. برمزد دلیجی نه مکر ایلدی نا گاه که انون دخی
روزی بکرد خاطرت دادم را. دو نکی کون ایلدی خاطرک عدل بکا
مراد بودر که خواجه حافظی پادشاه نفاق اعشار بور باعی ایله که
پادشاهی تسلیت ایدوب حمایت طلب ایدر قطعه در حق بنده
گرچه گروهی ز حسد دان. هر یک همی کنند بنوعی سعایتی.
با این همه ز قصد همه عالمم چه باک. گر باشدم ز عون تو اندک حمایتی.

رباعي ديگر يا رب چو برآرنده حاجات تويي . يا رب چو حاجتلر
حاصل ايديجي سنسن . هم قاضي وكافي مهمات تويي . هم مهماتك
قضا ايديجي وكفايت ايديجي سنسن . من سر دل خويش
بتو چه گويم . بن كوكلمك سرني سكا ديرم . چون عالم اسرار خفيات تويي
چو اسرار خفيات عالمي سنسن مراد بودركه سرمي سندن اخفا
اتمزم زيرا عالم اسرار خفيه سن وحاجاتمي سن دن غيريدن استمزم
زيرا قاضي حاجات وكافي مهمات سن سن . المثنويات عدد ابيا
الا اي آهويي وحشي كجايي . الكاه اول اي وحشي آهو قنده سين
مرا با تست بسيار آشنايي . بنم سنكله وار در چوق
آشنالغم مراد منظلق روح ومختلطيدن نفس دركه روحه
هوا نسندن وحشي دير . دو تنها رو دو سرگردان دو بيكس
ايكي يالكز كيدجي ايكي حيران ايكي كسسز . دد ودامت دركمين از
پيش وازپس . ايكي آلتك سنك پوسيده در اوكدن
وآردن مراد سباع اولان روح ونفس وصفيدر وسباع
تابي مضموني روحك نفسه نسبتي دركه اول كه آخرت در طول امل
ودنيا لسوت آنك آغيدركه عمل آخرت اتدرمز وآرد كه دنيا
در آنك آغي حب دنيا وحاسو كادر . بيا تا حال يكديگر
بدانيم . كل تا بر بريمزك حالني بيلهلم مراد هم بجوييم ار توانيم
مراد ديز استيلم اگر قادر اولور سق مرادر وحك نفسي دعوي
دركه بر بر نيك حالني بيلوب اتفاق ايدوب وصول الي الله
طلب ايدهلم قادر اوله . كه مي بينم كه اين دشت مشوش .

[illegible]

[illegible]

كوريم بو جمع

كه مشوش صحرا . چراگاهي ندارد ايمن وخوش . اولكيني بو قدر ايمن او
خوشلق مراد صحراي مشوش دن دنيادركه امن وخوشلق ايله اوجق
عيش وعشرتي يري يوقدر . كه خواهد شد بگوييد اي رفيقان
كه اوله كركدر دينكز اي يولداشلر . رفيق بيكسان يار غريبان
بيكسلر يولداشي وغريبلر ياري مراد بودركه دنيا كه دار غربت در و
آخرت وحضرت عنديه الهيه كه وطن اصليدر انكا وصوله كه رفيق
شفيق اولمز وايصال غريبه قلمز . مگر خضر مبارك پي درآيد . مگر ايريشه
مبارك خضر قدملو نكه زمين همتش كاري برآيد . آنكه همتي بر كمسنه‌نك
براشني حاصل ايدر مراد بودركه مرشد طريقت وشيخ صاحب دولت
وحالت كلمه آنكه همتي ايله وصول حاصل اولا مگر وقتي وفا برو دره
آمد . مگر وقت يتيشمك وقتي كلمش اولا كه خالم لا تذرني فردا آمد .
كه خالم لا تذرني فردا كلمش اولا مراد بودركه والله يهدي من يشاء
الى صراط مستقيم وعدنه وفا ايده جك وقت كلمش اوله كه فائده
سرّ لا تذرني فردا وانت خير الوارثين كلوب حق جل وعلا بطالب
هدايت عنايت قلا . كه روزي ره روي در سرزميني . كه بر كون
بر سالك بر مملكت باشنده بلطفش گفت رندي خوش نشيني . لطف
ايله ديدي بو باشق دكشو ... مراد بونده بودركه سلوك طريقتك
ووصول حضرتك صعوبتي بيان ايدر كه بر سالكه بر مخلص طالب
سؤال ايدوب ديدي كه اي سالك چه در انبانه داري . كه اي
سالك طغر جكدكده نه وار در . بيا دامي بنه كر دانه داري . كل
اغ قو اگر دانه وار ايسه مراد بودركه وصول الى الله الحيوان

واسطه و وسیله تنگی واردر جوابش داد گفتا دام دارم
جواب ویردی دیدیکی آغم واردر ولیکن سیمرغ تمنا باید شکارم
ولیکن سیمرغ کرکدر بنم شکارم مراد بودر که اول سالک بو مخلصه
جواب ویروب آغم واردر و بنم شکارم سیمرغ اولمق کرکدر دینیش
بلکفا چون بدست آری نشانش دیدی پنجه اله کتوررسن آنک
نشانن که از جایی نشان است آشیانش که بزدن بی نشاندر آنک
یوه‌سی مراد حضرت حقدر وصول بغایت مستبعددر دیمکدر چو آن
سرو سهی شد کار دانی چون اول سرو سهی کاردانی اولدی
چو شاخ سرو جی کی دیده بانی سرو بوداغی کبی قل کوزجیلک
مراد بودر که چونکه علو درجه‌سی واردر و بر مکانده متمکن دکلدر
بو جهه مکاندن علو همت ایله طالب و ناظر اولمق و علو الهمة
من الایمان حسبنجه کثرت طاعات ایله درجهٔ عالیه و قربت
حقی حاصل قلمق کرکدر مده جام می و پای گل از دست قومه
شراب حرص و گل دینی الدن ولی غافل مباش از دهر بدست
ولی غافل اولمه بدست دهردن مراد بودر که عشق آلهی ایله بر صاحب
کشفی الکی الدن قومه ولی حکر دنیادن و محبت ماسوی دن غافل
اولمه لب سر چشمه و طرف جویی بر سر چشمه و بر ارمق
کنارینی الدن قومه نم اشکی و با خود گفت و گویی بر سر چشمه
و بر ارمق لفظلری مصراع ثانی مناسب در معناسی بودر که کوز یاشی
نمنی و کندک ایله دیمه‌لیی و انشمکی مراد بودر که بر منبع فیض و محل
فیض و گریه و زاری ده ور دیا و اذکار ریا ترک ایتمه نیازمند جه

بلکفا چون
رمز ایلیدر
مصحح

وزن

وزن آر در بیان ساز بنم بازم نه وزن کتورر بو بیرا قدم
که خورشید غنی شد کیسه پرداز که غنی کنش اولدی کیسه تمام
ایدیجی مراد بودر که نیازی دخی کار که ملاحظه محبوب بنم نیاز یمک
نه قدری واردر بو علاوه که انوار صاحبی اولنلر جمیع وارلقلرینی
بذل ایتشلردر اندن صکره غیر حضرته تیمنلر در دلی بیاد رفتگان و
دوستداران کیتمشلری و محبلری یاد ایتمه مواقع کرد با ابر بهاران
مواقع ایلدیکی بهارلر بولتی مراد بودر که اول مخلص طالب انبیاء
عظام و اولیای کرام و عشاق حق یاد ایدر بهارلر بولتی مواقع
ایلیوب بیچوق اغلدیلر و بکادیلر چو نالان آید آب روان
پیش چون ایکلیه رک کلسنک اولکه آب جاری مرد تخشن
ز آب چشمهٔ خونیش مرد باغتلر کندو چشمک صوبندن
مراد سند حی و افرا غلدیکدر اول مخلص طالب ایله حکاکمه تمام
اولوب ابتدا کلامه عودت قلوب دیر ز بکردان بهمدم دیرین مراد
اعتدی اول اسکی مصاحب مدارا مسلمانان مسلمانان خدارا
مسلمانلر مسلمانلر الله ایچون مراد در وحک نعره شکایتی
در که اول یار قدیم مدارا و موافقت اعتدی دیر جانان بی رحم
زدر تخم جدایی اول یار رحم ادردی ایرولق تخمنی که گویی
خود نبودست آشنایی که دیسن اولمدی سنک ایله آشنالق
مراد نفس مجروح ایدوب مخالفت ایتدکی حکایتدر برفت طبع
خوش با غم حزین کرد کتدی و خوشش اولیجی طبیعی محزون ایلدی
برادر با برادر کی چنین کرد قرنداش قرنداشه بویله ایتدی

بلکفا رب النفی واقع
معناسنده و برات فهم
ورود زوان معناسنده
و نائبی مستقطعیتده و
دخی ارتب ضمن
تنظیفنده امور
و وصف
ترتیب
دخی استعمال
اولنور
مصحح

مراد بودر که روح نفسدن شکایت ایدوب دیر نفس بنم برادرم
ایکن بنی ترک ایدوب محزون ایلدیکی وحق اخوتی که رعایت ایتمدی
فنقی قرنداش قرنداشنه بویله ایتدی یا نکر خضر مبارک پی در آید
بو مصراعه بعینه بکجمغه که این تنها بدان تنها رساند که بو یازکری
اول یا نکره اولشدره مراد بودر که مکر بر مرشد طریقت کلوب بزی
ایله نفس اورته سنده مواصله قلا چرا با تخت خود چندین
ستیزم. نیچون کندو تختم ایله بو دکلو غنا دایدم چرا از طالع
خود می کریزم. نیچون کندو طالعمدن قجم مراد روحک مقتضای
عقل حسبنجه کلامی خطابیت در که دیر نفسیم ایله بحث و جدالی
ترک ایدوب نفسی ترک اتمکی ترک ایدوب عزم طریقی کندو نفسمی
برکی ایدوب دوست جانبنه توجه ایلدم نیته کیم دیر. هم اکنون
براه مهر دوست گیرم. هم شمدی یا دوست منزلی یولنی دوتم
که گر میرم هم اندر راه میرم. که اگر اولورسم یولده اولم زیرا شرط
محبت اولدر و طریقت ارنلرینک عادتیدر سلسله طریقتده
وفات ایدنلرک ارواحنی دعا خیرله یاد ایدوب شاد ایدرلر که
نیته کیم دیر. عزیزان از عزیزان یاد آرند. عزیزلر عزیزلری اکرلر
کر ایشان یکدکر را یادکارند. که بونلر بر برینک یادکارلریدر و قایم
مقامیدرلر. تو کوهر کاهی دارکه از خرمهره بکذرد. سنک کوهرک
واردر کوز بو تخفیفدن بکج. ز طرزی که آن نکرد د مهره بکذرد
بر شکل و اسلوب که مشهور اولمیه اندن بکج مرادز وحلن کنم و
نغمه خطابی ذکردر که روح کندویه دیر سنک که کوهر عالیک

و

وعرفانک واردر کرکدر که زخارف دنیادن و سنت مشهوره
اولمیه سن کچه سن. چو من ماهی کلک آرم بتحریر. چون
بن قلم بالغی تحریره کتورم. تو از نون والقلم می پرس تفسیر. سن
نون والقلمدن صور تفسیرنی مراد بودر که خواجه حافظ دیر بن
قلم ایله تحریر ایدوکم کرچه نوم قرآنه موافقدر پس بنم تحریر ایتدوکمک
تفسیر معنا قرآندن سؤال قل. رفیقان قدر یکدیکر بدانید. ای
یولداشلر سز بر بریکزک قدرینی بیلک و موافقت قیلک
چو معلومست شرح از بر نخوانید. چون معلومدر شرح
از برا وقمک مراد بودر که روح دیر بنم رفیع نفس ایدکینیم قدرم
بیلدیک مرافقت و موافقت قلدیک سز قدر یکز بیلک و مرافقت
قیلک و شرح کتاب طریقت معلومدر آنکله عمل قیلک مقالات
نصیحت کو همین است. بیز دیجینک مقالاتی بودر که حکم انداز
بهجران در کمین است. که هجرانک اوق آتیجیسی پوسیده در
مراد بودر که نصیحتی دوتوب عمل ایدک والا ناکهان تیر هجران
آتیجی کمان ایله کموزن تیر اوروب هلاک ایلیه و یا دنیادن آخرته
غفلت و معصیت ایله کیدرسیز. روان را با خرد در هم سرشتم
جانمی عقل ایله یوغردم. وزان تخمی که حاصل بود کشتم
بر تخم که حاصلی اولدیکی اکدم مراد بودر که روحی ایله عقلی بر برینه
ایله قریشدروب موافقت اتدردم که ایکیسندن حاصل
اولان تخمی که فکر آخرتدر اکدم خلاصه مرادی تر د تخم
بو جمله ایدک دیمکدر. بیا و ر نکهت این طیب امید. کتور

دکیندن

بو امیدیکه خوش نفوسن مشام جان معطر سازد جاوید . جا (فا)
مشام من معطر قل ایدیکی مراد بودر که بو ذکر ایتدوکم کلمات نصایح
طیب طیبه در بونک رایحهٔ طیبه‌سن کتورب مشام جانی
ابدی معطر قل که این نافه ز چین جیب حورست . کر بو نافه حور
یقه‌سی چیننده‌ندر . نه زان آهو که از مردم نفورست . اول
آهودن دکلدر که آدمدن نفرت ایدیجیدر مراد بودر که بو کلمات
نصایح ظاهر چینا ولایتندن و آدمدن نفرت ایدر آهو نافه‌سندن
دکل بلکه حور یقه‌سی چیننده‌ن دریس بو اول مسکدن الحبیب و
رایحه‌سی دیوبدر وجان مشامنی تطییب ایدر طیبی تربیت مشام
معصور دکلدر . مزج نخلی درین ترکیب پیداست . مزج نخلق
بو ترکیبده ظاهردر که نغز شعر و مغز جان واجزاست . کر شعرک
کوزلکی وجان واعضانک ایلکی وزبده‌سیدر مراد بودر
که بو ترکیب مفرح در که الشعر کلام حسنه حسن وقبیحه قبیح
حسنه شوخس در وان من الشعر لحکمة موجبنجه حکمة آلیه
در که زبدهٔ روح واعضا ومفرح روح ومقوی در نیتکه اولاد
آدمک بعضی ایلی نفس اولوب مظهر جلال و قهر اولور وبعضی ایلی
روح اولوب مظهر جمال ولطف اولور وکاهی کثرت طاعات سبب
سعادت اولمز وکاهی قلت سیئات باعث شقاوت اولور
بو معنی بیانی ایچون خواجه حافظ بیورر . درین وادی ببانک
سیل بشنو . بو دره ده سیل آوازی ایله ایشت . که صد هزن
خون معصومان بیک جو . که یوز بطین معصوملر قانی بر آرپه

پر جبرئیل را اینجا بسوزند . جبرائیل قناددن بو راده مقربلر
بدان تا کودکان آتش فروزند . آنک ایله که اوغلانجقلر
اود یاقلیندورلر مراد سبب جزئی رد کلی‌یه باعث اولور
دیمکدر سخن گفتن کرا یار است اینجا . سوز سویلمکه واعتراض
ایتمکه کیمه قدرت وار در بوراده . تعالی الله چه استغناست اینجا
عالی در الله نه استغنا وار در بوراده که کثرت عبادتدن
منتفع اولمز و کثرت معصیتدن متضرر اولمز . برو حافظ
درین معرض مزن دم . بوری حافظ بو محل عرضنده نفس اورمه
سخن کوتاه کن والله اعلم . سوزی قصه قل والله اعلم مراد
بودر که بو قضا وقدر سرلری در بونکا اولاد آدم عالم دکلدر
ساقی نامه عدد ابیات ۱۴۹ بیا ساقی آن می که حال آورد .
کمال ای ساقی اول شراب که حال کتورر . کرامت فزاید کمال آورد
کرامت ارتورر کمال کتورر مراد ساقیدن مرشد وشرابدن
عشق الهی ایدوکی مراراً معلوم اولمشدر بو بیت مرهونمدر . بمن ده
که بس بیدل افتاده‌ام . بکا ویر که زیاده کوکلسز دوشمشدر
وزین هر دو بی حاصل افتاده‌ام . بو ایکیدن بی حاصل دوشمشدر
مراد بودر که بکا عشق الهی ویر که زیاده عاشق بیدل وکرامت
وکمالدن بی حاصل واقع اولمشدر . بده ساقی آن کیمیای فتوح
ویر ساقی اول فتحلر کیمیاسن . که با کنج قارون دهد عمر نوح
که قارون خزینه‌سی ایله ویره نوح عمرینی مراد بودر که بکا شول
عشق الهی ویرو برطاعنه ارشاد قل که تشویق کیمیای در

[illegible]

و غنای قلب ایله کثرت ثواب ویرر، بده ساقی آن می که زو جام جم
ویر ساقی اول شرابی که اندن جم جامی ز نولاف بیناییی اندر عدم
اورر کور بحیلک لافن عدم‌ده مراد جام جم دل قلب دربس
الی مرشد بگا اول عشق الهی ویر که قلب معدومات و مغیبات
مشاهده سی دعوی‌ین ایده، بده تا بر ویت کشانید باز، ویر
تا سنک یوزک آچه اکرو، دز کامرانی و عمر دراز، مراد سور بحیلک
متوس و اوزون عمر مراد بودر که شیخه دیر بگا شول عشق الهی ویر که
اندن سکا دخی کرو فتح باب و وافر ثواب اولا بیا ساقی آن آتشی
تابناک، کلاساقی که اول حرارتلو اود، که زردشت می جوید ش زیر خاک
که زردشت نام امام استرآبی طراق التنزه مراد بودر که اول عشق
الهی و طاعت شاهی که امام انام وفاتنده حشره آرزو
ایدر، یعنی ده که درکیش رندان مست، بگا ویر که مست رندلر
مذهبنده، چه آتش پرست و چه دنیا پرست. آتش پرست
نه در دنیا پرست نه در مراد بودر که مست حق اولان قتنده
که دنیا پرست ایله آتش پرست یک اندر، بیا ساقی آن جام جم
ده مرا، کلاساقی اول جام جمی ویر بگا تعلل مکن دم بدم ده مرا
تعلل اتمه دمبدم ویر بگا، بیا ساقی آن جام چون سلسبیل
کلاساقی اول سلسبیل کبی مفرح، که دل را بفردوس باشد دلیل
که کوکلی فردوسه دلیل اولور یعنی ده که طنبور خوش لغت و نی
بگا ویر که طنبور و نی خوش دیدک، که یک جرعه می به ز دیهیم
کی، که بر جرعه شراب بکلرکی پادشاهلک تاجندن زیرا که

تاج

تاج پادشاه فانی و ثواب طاعت باقیدر، بیا ساقی
آن بکر مستور مست، کلاساقی که اول بکر مستور مست در
که اندر خرابات دارد نشست، که میخانه‌ده در آنک اوتوری معتکفی
یعنی مکانی مراد بودر که شول عشق الهی که مستوردر و متکیفدر
و مقامی خانقاه در، یعنی ده که بدنام خواهم شدن، بگا ویر که
بدنام اولمق استرین خرابی و جام خواهم شدن، شراب و
فرح خرابی اولمق استرین مراد بودر که نسخه خطاب ایدوب
دیر بگا شول عشق الهی ویر که ستر خفی و متکیف الهی در که
جمع اهل دنیا قتنده بدنام اولمق استرین و خراب عشق
حق و قلب صاف اولمق استرین، بیا ساقی آن آب اندیشه
سوز، کلاساقی اول فکری یقیجی صو که کر شیر نوشد شود بیشه سوز
که اکر ارسلان ایچرسه بیشه یقیجی اولور، بده تا روم بر فلک
شیرگیر، ویر تا کیدیم فلک اوزره ارسلان دوتیجی اولدوغم
حالده، بهم برزنم دام این کرک پیر، بر برینه اورم بو قوجه
قورد آغنی مراد بودر که بگا شول عشق الهی ویر که درجات
عالیه‌یه وصول و عروج روحانی حصول بولوب و شر نفس
مغلوبم اولوب دنیانک اینه تنک آغنی و دوزاغنی بر برینه
اوروب پاره پاره ایدیم. بیا ساقی آن می که حور بهشت، کلا
ساقی اول شراب که جنت حوری عبیر ملائک در آن
می سرشت، ملکلر عبیرین انده یوغردی، بده تا بخوری بر آتش
کنم، ویر که بو بخوری آتشه ایدیم مشام خرد تا ابد خوش کنم

عقل خشا من تا ابدی خوش ایدم مراد بودر که عشق الهی و طاعت
شاهی ملائکه نك طیبی در آنی بکا ویرب ارشاد قیل تا که قلب
بر حرارتیه قویوب عقلمی آنك ایله ابدی مطیب ایدم ٭ بیا ساقی
آن می که عکسش زجام ٭ کل ساقی اول شراب که آنك عکسی قدحدن
بکیخسرو و جم فرستد پیام ٭ کیخسرو و جم نام پادشاهلره خبر التربه
تا بکویم باواز نی ٭ ویرتا دیم نی آوازی ایله که جمشید کی بوددکاوس کی
کر جمشید مجین ایدی وکاوس مجین ایدیا مراد بودر که شول عشق الهی
کر اندن ارواح سلاطین دنیه خبر واصل اوله آنی بکا ویر که آواز
بلند ایله سلاطین ماضیه نك فناسن تذکیر ایدم ٭ دم از سیر
این دیر دیرینه زن ٭ نفسی بو اسکی کلیسا سیرندن اور
یعنی بوندن تنفس ایت ٭ صلایی بشاهان پیشینه زن ٭ صلایی
بحکش پادشاهلره اور مراد بودر که دنیایه التفات ایمیوب بحکش
دیمی پادشاهلره صلا اورب همتی انلره قیل ٭ بیا ساقی آن می که
شاهی دهد ٭ کل ساقی اول شراب کتور هلوع ویر ٭ بیابی آودل
کواهی دهد ٭ آنك پاك لکنه کوکل شهادت ایدر مراد بودر که عشق
الهی و طاعت شاهی ایدوکی ظاهر در بعنی ده که سلطان دل بوده ام
بکا ویر که کوکل سلطانی اولمش ایدم کنون دورم ازحی که الوده ام
سنمدی آراغس اندن که ملوثیم مراد بودر که سلطان قلب و اهل
دل ایدم معصیت ایله ملوث اولدوغم ایچون اندن دور اولدم بکا
اول عشق الهی پاکی ویروب تطهیر قیل تا که دیر میخ ده مکر کردم
از عیب پاك ٭ شراب ویر بکا که اولم عیبدن پاك شوم ایمدی اد

فکرت

فکرت بهودن کن ٭ ایمن اولم موقنح فکر تشویشدن شرابم ده
روانی دولت بیبین ٭ شراب ویر بکا و دولت یوزن کور
خرابم کن و کنج حکمت ببین ٭ خراب قیل بنی و حکمت خزینه
سن کور مراد بودر که عشق الهی دولت آخرت یوزن کوستر
خراب دنیا اولا نده حکمت الهیه ظاهر اولور جو شد باغ
روحانیان مسکنم ٭ چون روحانیلر باغی بنم مسکنم
اولدی ٭ درینجا چرا تخته بند تنم ٭ بورادہ نیچون تن کرودی
یم مراد بودر که بنم مسکنم عالم الهی و مقام ملائکه ایدی
بو تنده بدن قیدی ایله مقید اولموق بکا لایق دکلدر ٭ من آنم که
چون جام کیرم بدست ٭ بن اولم که چون قدح دوتم الده
ببینم در آن آینه هر چه هست ٭ کورورم اول آینه ده هر نه
وار ایسه مراد بودر که چون عشق الهی دوتوب تصفیه
قلب ایدوب الحافظ ایدم مشاهده یه موجودات ایدرم
بمستی در پارسایی زنم ٭ مستلکده زاهدلك قپوسن قفرم
دم خسروی در کدایی زنم ٭ پادشاهلق نفسن کدالقده اوررم
مراد بودر که مست عشق حق اولیجق زهد و تقوی فتح باسنده
اولوب کدالکده سلطنت آخرت و استغنا کلاتن ایدرم که حافظ
چو مستانه سازد سرود ٭ که حافظ چون مستانه دوزه اری
زچرخش دهد رود زهره درود ٭ چرخدن ویرر زهره قیلی السلام
مراد بودر که حافظ چون مست عشق الهی اولوب معارف الهیه سویلیه
سازنده زهره فلك و کونیده دملك الکا تحیت و سلام و تعظیم و اکرام ایدر

بیا ساقی از بی وفایی عمر • کلی ساقی عمر وفاسزلغندن نترسیم و
زمی کن کدایی عمر • قورق دیو شرابدن قل عمر کدالغن مراد بودرکه
حیوة عمرنک بی وفا و سریع الزوال درلغندن خوف ایدوب
عمل فوت اولمدین سعی ایدوب عشق الهی و شوق نامتناهی
ایله عمل طاعته جد قل تاکه عمر دلکدالوغ ایدوب تحصیل
منافع آخرت ایدهسن • کرمی عمر رامی بیغز ایدرت • کر شراب
عمر ارتورر سکا • در لب هر دم از عنب بک ایدرت • بر قیچویی
عنبدن آخر سکا مراد عشق الهی و طاعت ازیاد نوا سبب
اولنور و کشف و فیضه باعث اولور دیمکدر • بیا ساقی از حی
بنه مجلسی • کلی ساقی شرابدن قوبیر مجلس که دنیا ندارد
وفا باکسی • کر دنیا تحف بوقدر وفاسی کمسیه مراد بودرکه
مجلس طاعت بنیاد ایدوب دنیایه اشتغالی ترک قل کیم
دنیا کمسه یه وفا اتمزدی اول کمسه یه باقی قالمز دیمکدر • در حباب
هست داد ازین نکته یاد • شراب حباب ویردی سکا
بو نکته دن یادکه چون سر دباد افسر کیقباد • کر نیجه کتوردی
یعنی قایدی یل کیقباد تاجنی مراد بودرکه حبابکه تاجنی در
یل آلی ناکاه قیر سلاطین تاجنی دخی بویله قایقدر اول
بوکا عنونه در • بیا ساقی از می طلب کام دل • کلی ساقی
شرابدن طلب قل کوکل مرادن • که بی می ندیدم من آرام دل •
که شرابسز کورمدم بن کوکل قرارین مراد بودرکه الا بذکر الله
تطمئن القلوب حسبنجه مرام و آرام قلب عشق الهی و ذکر الله

ایله

ایله حاصل اولور • که از وصل جان تن صبوری کند • اگر
جان وصلندن تن صبورلق ایده • دل از می تواند که دوری
کند • کوکل شرابدن قادر اولور که ارالق ایده مراد بودرکه
تن جان وصلندن جدا ایده مدوکی کبی کوکل عشق الهیدن
مفارقت ایدهمز • بیا ساقی این جام پر کن زمی • کلی ساقی
بو قدحی طولدر شرابدنکه • که کویم ترا حال کسری و کی • که دیم
سکا کسری و کی حالنی مراد بودرکه قلب عشق الهی ایله مالک
اولیجق سلطنت حقیقیه بولدیدوکی معلوم اولور • بادشاهلر
بیتیشین بو سلطنتدن محروم ایدکلری مفهوم اولور • بیا ساقی
آلجین جه باغتی که دهر • کلی ساقی آجین نه اولورسن که دهر
برآشفت کت خون بریزد بقهر • آنک او درزنه درکه سنک
قانک دوکه قهر ایله مراد بودرکه کل علاسی عمل که غافل اولمه
زمانه سنک اهلاکک مقصدنده در • بیا ساقی ازین ماکمن
سرکشی • کل ساقی بنزده سرکش لک قیلمه که از جای آخر نیم
نه از آتشی • که طپراقدن سن آخر اوددن دکلسن مراد بودرکه
بنده غضبک دخی وار ایسه آتشی کبی سرکش لک اتمه طپراق
کبی حلم قل که طپراقدن مخلوق سن • قدح پر کن از می که می خوش
بود • قدحی طولدر شرابدنکه شراب خوش اولور • خصوصا که
صافی و بی غش بود • خصوصا که صافی و چرکسز اوله مراد
بودرکه قلبی عشق الهی ایله مالی قل که عشق حق و عمل صالح
خوش اولور خصوصا که خالص و بی ریا اوله • بده ساقی

ان راح ریحان نسیم، ویر ساقی اول شرابی که ریحان مقبول در
بمعنی ده که بوزر عاندنه نسیم، بکا ویر که بن التون حلانه کوش
مراد بودر که بکا طیب الرائحه اولان عشق الهی ویر که آنک
سببی ایله قلبمده حب مال قالمیه بیا ساقی آن باده لعل صاف
کل ساقی اول شراب لعل صاف بده تا کی از شید وتزویر ولاف
ویر بنجه بیدکی مکر وتزویر ولاف مراد اول عشق الهی که خالص و
بیکرنک اولا آنی ویر بنجه بیدکی مکر وریا ولاف ودعوای کزاف
ایتمک دیمکدر خلاصه یه مراد کندونک که ریا ولافندن شکایت
وتجنبدن طلب اعانت در زتسبیح وخرقه ملولم تمام، تسبیحدن
وخرقه دن اوصندم تمام بیجا رهن کن بر دور اول اسلام شرابه
رهن قیل انکی بیله والسلام مراد تسبیح خرقه یعنی ریا بیدکی
اوصندم بونلری اخلاص ایله عشق الهی یه ویر بودر تمام کلام
دیمکدر بیا ساقی از کنج دیر مغان، کل ساقی مغان کلیساسی
بوجاغندن مشو دور کاینجاست کنج روان، اراق اولمه که
بو کوزه در کنج جاری مراد بودر که خانقاه شیخ بوجاغندن
کتمه که انده درحال روان ورزق غیر منقطع ورت هیچ کوید
مرو سوی دیگر، اکر سکا دیر سه هیچ کتمه دیر جانبنه جوابش
چه کویی بکو شب بخیر، انکا جواب نه دیرسن دیکه کیجه خیر اولسون
مراد بودر که سکا بر کسه خانقاه طرفنه هیچ وارمه دیرسه
انکا نه جواب ویرسن دیو سؤال ایدوب بعده جواب تلقین
ایلیوب کیجک خیر اولسون دیو وداع قیل دیر بیا ساقی آن

زیرا اول اسلام آخر کفرمدر سیتغال اولنور

ارغوانی قدح، کل ساقی اول ارغوانی قدح که دل ز و
طرب یابد و جان فرح، که کوکل اندن شنلك بوله دا جان
جان فرح بمعنی ده که از دم خلاصم دهد، بکا ویر که غمدن
بکا خلاص ویره نشان ره بزم خاصم دهد، خاص محبت
یولی نشان ویره بکا مراد بودر که شول قلب شیخ که حرارت
ایله رنکین اوله قلب مریدانده بغایت نشاط دلیچ و روح فرح
بولا آنی بکا ویر که غمدن خلاص ایدوب محبت الهیه طریقنه
نشان ویره واشارت ایده قلا بیا ساقی آن می که جان
پرورست، کل ساقی اول شراب که جان بسلیجیدر
در دل خسته را همچو جان درخورست، بیده کز جهان خیمه
بیرون کشم، ویر که جهاندن چادری طشره ایدم سراپرده
بالای کردون کشم، سراپرده یی فلکده بو یوقری ایدم مراد
بودر که شول عشق الهی که جانی تربیت ایدیجی ودل بیماره که
جانکی حیات محقق ویریجیدر آنی بکا ویر تا که ترك
دنیا ایدوب تقرب مولی حاصل ایدم بیا ساقی آن جام
چون مهر وماه، کل ساقی اول قدح که کونش وآی کبیدر بیده
تا زنم بر فلک بارکاه، ویر تا اورم فلکه اوزره بارکاه
مراد بو نده بیت سابقده کی کبیدر بیا ساقی از باده ای کهن
کل ساقی اسکی شرابدن بجام بیا بی مراعت کمن
بر کیی بر کیی اردنجه اولان قدح ایله بنی مست قیل مراد بودر که
خلف سلفدن نقل ایلدکلری احوال طریقت واحکام حقیقت

عاجشته نلك كوركلرنده جان بكى عجيبدر درع

بعيانى والكاشيا النوابى ارشاد ايله بيت پسته قل؛ چو مستى كن ازمى ايا غرشت
چون مستلك ايده سن جركسز شرابدن؛ عمتى نكويم سرود ايا خوشت
مستلك ايله ديم سكا خوشدر ايسه مراد بودر كه چون سن بنى ربانسز
عشق الهى ايله كرمست حق ايده سن بن سكا ثنا ايدرم اول حالتده
بيا ساقى آن نور كه شد چون بهشت؛ كل ساقى شمديكى اول ايل
جنت كبى زر وبالنواليز بزم عنبر سرشت؛ سنكك يوز كردن
بو محبت عنبر ايله يوغرلمش؛ ختامه الجام لاتخش فيه الجناح؛ دوت
قدحى قور قمه اناده كن بيدان كه در باغ جنت بود مى مباح
كه جنت باغنده اولور شراب حلال مراد بودر كه شيخ حاضر اولدوغى
جنت مثال اولور سوق بازار وحال اولمز لاجرم انده ذكر الله
وتلاوة قرآن حلال اولور؛ بيا ساقيا ازمى ندارم گريز؛ كل
ساقى شرابدن بو قدر بكا چاره يوق جام باقى مراد دست گير
ببر باقى مفرح ايله كه بنم الم ذوقت مراد بودر كه بن كه سالك طالبم
شرابسز اولمغه قادر دكلم وسائر سالكلردن باقى قلان بكا
كافيدر آنكله بنم الم ذوقت؛ كه از دور گردون بجان آمدم
كه دور فلكدن جانه كلدم؛ روان سوى دير مغان آمدم
تيز چك دير مغان جانبنه كلدم مراد بودر كه دور فلكدن محكم
الجنده موضع امن خانقاهى بلدم اكا الجا قلدم؛ بيا ساقى آن
باده ذوق بخش؛ كل ساقى اول ذوق بغشليجى شرابى
بده تا نشينم بر پشت رخش؛ وير تا اوترم آت ارقه سى اوزره
مراد بودر كه بكا شول عشق الهى وير كه طريقتده عاشقا نكن راكب

اولم

اولم وسلوكده ترقى بولم تهمتن بصفت رو بميدان كنم؛ تهمتن
كبى يوزى ميدانه ايدم؛ بكام دل آهنك جولان كنم؛ كوكلم
مرادنجه جولان قصد ايدم مراد بودر كه تا كه اهل سلوكك پهلوانلرندن
برى اولم كوكلم مرادنجه ميدان طريقته كيروب حركات مقبوله قلم
بيا ساقى آن جام ياقوت نوش؛ كل ساقى اول ياقوت قدح
ايچ؛ كه بر دل آتش نهد در وقت خوش؛ كه كوكل اوزره اچه
خوش وقت قيوسن؛ بيا تا خرد را قلم در كشيم؛ كل تا عقله
قلم چكلم يعنى دفتردن قلم ايله چلوب كيدره لم زحمتى بعالم علم در كشيم
مستلكده عالمه علم چكلم مراد عقل معاشى سلب ايدوب عشق
الهى ايله عاشق اولالم ديمكدر؛ زجام دما دم دمى دم زنيم؛ متصل
قدحدن بر دم نفس اوره لم؛ زمى آب بر آتش غم زنيم؛ شرابدن
غم اوزره صو اوره لم مراد عشق الهى ايله بر دم تنفس استراحت
ايده لم وغم دنيا آتش سوندره لم ديمكدر؛ كه امروز بايد كه مى
خوريم؛ كه بوكون بر بريمز ايله شراب ايچلم چو فرصت نباشد
دكرى خوريم؛ چون فرصت اولميه دخى نچون ايچه لم مراد
ونغا ونواهى التبر والتقوى حسنجه بر بريمزه موافقت ايدوب
فرصت عمرى فوت ايتميه لم ديمكدر؛ كه انها كه بزم طرب ساختند
كه انلر اشتلك صحبتن دوزدلر؛ بنيرم طرب هم بپرداختند
بشنلك صحبتن هم تمام ايتديلر مراد بودر كه انلر كه انلر هم صحبتن
دوزوب صورتا عيش وعشرته مشغول اولدلر حقيقتده شغلك
صحبتى كه محبة الله وعبادتدر حقدر آنى تمام ايتديلر يعنى بر طرف

ایلیوب محروم اولدیلر از زمین دامکه دیو لاخ مغاک بو آغیر یرن شیطانلق
چقوردن بر فتند و بر دند حضرت تخت کتدیلر حضرت اللهدیلر
طراغه مراد بودر که دنیا عیشنده اشتغال ایله محبت اللهدن و طاعت
حقدن محروم اولوب بو حضرت ایله خاکه دفن اولندیلر بر بر
تخت فیروزه بر ور نکیست • بو شیل تخت اوزره مظفر کیمکدر
در ینکاخ ده روزه بار وزه کیست • بو اون کونلک کونکده
ایو کونلکی کیمدر مراد دار دنیاده محل ظفر دکل و منزل سفر در مقام
حضور و سرور دکلدر دیمکدر • در ینجا جوانی کر بربادرفت •
درینجا کیتدیلک که بیله کتدی خنک انکه با دانش و داد در رفت • بختلو
اولدر که علم و عدل ایله کتدی مراد منطوقدن ظاهر در • بده ساقی
آن می که تا دم زنیم • و بر ساقی اول شرابی که تا نفس ادرجلم
قدم بر سر هر دو عالم زنیم • قدمی ایکی عالم باشی اوزره اوره لم
مراد بوندن حضور ایله تنفس ایدوب عشق الهی ده وصول
حق استیوب دنیا و آخرته التفات و اعتبار اتمیلم دیمکدر
سبک باش و رطل کرانم بده • یلنجک اول طلو قدح و بر بکا
دکر خاشش نتوان نهانم بده • اکر اشکاره اوکمزسه کزلو و بر بکا
مرادبودر که عشق الهی یه مستغرق قلبنی آشکاره اهل کورندن
اولمق اولمزسه نقش بند یطرینقیدن و یا ملامیه طریقندن قل
بنی دیمکدر • کسی کوز دیطبل بر تیشت بیل • اول کمسنه که طاولی طبل
اوزره اورر اندیلر • زد و تندش بناکاه کوس رحیل • اوردیلر انکا
نامرادو ناکاه کوچ طاولین بوندن مراد بودر که سلطان حسنکین

که آنک طبلی طبل اوزره بوکلنوب چالنور ایدی آخر انکا کوچ طبلین
چالدیلر دنیادن کوچوب آخرته کتدی • تباشیر صبح از طبقهای نور
صبح نشانه لری نور طبقه لردن کمکوشی ایدیم هر دم از لفظ حور
قولا نغمه کلور هر دم حور لفظندن مراد سحر ظهور اتدکده الهام
ملکی بلکه یا تف غیبی واقع اولور دیمکدر که الی خوش نوا
مرغ شیرین نفس • که ای خوش اوازلو نغمه لو قوش
بجنبان بر و بال و بشکن قفس • قنادلرات قنادی و قفس قیرنجی
صی قفسی مراد بوندن الهام و کلام بکا بودر که روحم ندا
اولنوب جانب الهی یه توجه ایلیوب دنیا محبسی بلکه بدن
قفسین صیوب طیران قیل • بر ایوان شش طاق ارخی نقش
التی کمر بو شیل طاق اوزره اوتور • بخنبر ارجان نشیمن الف شینیدی
جان اوترابی منزلکاه اوتور مراد فلک سابع اوزره
ارواح طیبه تحت موضع آقاسی اولان منزلده قرار قیل
ارواح طیبه ایله بر مقامده اول دیمکدر • که فیروز روزی
منوچهر چهر • که مظفر کونلو منوچهر صورتلو سنیدی که
در عهد بوزرجمهر • اشتدک که بزرجمهر زماننده بو بیت
مرسوم ندر • نوشتند بر جام نوشیندار داد • یازدیلر نوشیروان
قدحی اوزره • ازان پیش کز ما نیابی نشان • اندن اکدن بیش که
بزدن بو عیس نشان یعنی بز وفات اتمزدن اول بو بیت دخی
مرسومدر • زما بشنو این پند اموزکار • بزدن اشت بو
نصیحتی و اثرا اوکرت • بلی نکته سر کردش روزکار • بر نکته روزکار

ملکلک کر فیروزه زبرجد
پیروزه فارسیدر که
برنوع جوهردر اسمیدر
ودخی پیروز مظفر
ومنصور دیمکدر

[illegible]

[illegible]

دونشی اوزره یکی نکته بدل در این بنددن واول بند ونکته بودر
کردیر کر این منزل درد وجای غمست · کر بودنیا درد منزلی وغم
بریدر · درین دامکه شادمان کسست · بوآغ سیرنده شادمانلوق
از در بنددن صکره کندو حالندن ذکر ایدر · بر بیناش دمانیم کرددوغم
بو کاش دمانز کرددوغملرله ندارزغم کرنداریم هم · غمز بوقدر
اگر بو غیره شادمانی هم · که آنها که اینجا نشستند شاد · که انلرکه
بوراده شاد اوتوردیلر · برفتند از کس نکردند یاد · کتدیلر که
انکدیلر · کدامیست جام جم وجم کجاست · قنقیدر جام جم وجم قنده در
سلیمان کجا رفت خاتم کجاست · سلیمان قنده کتدی مهورکی قنده در
کر مجی داند از فیلسوفان حی · کم بیلور قبله حکیملر نزدنده کر جمشید
کی بود وکاوس کی · کر جمشید نجین ایدی کیکاوس نجین مراد
حکماء زمان وعلماء دوران بلمزلر کر جمشید وکاوسون نام
پادشاهلر نجین ایدیلر وقنده کتدیلر واحواللری نیجه اولدی
چو سوی عدم کام برداشتند · چون عدم جانبنه آدیم
قالدردیلر · درین بقعه جز نام نکذاشتند · بو بقعه ده آددن
غیری قومدیلر · چه بندی بدل اندرین سپنجی سرای · نه باغلرسن
کوکلی بو عاریت سرایه · که چون بکذری بازنایی بجای
که چون کچه سن کیرو کلمزسن بر کز مراد دنیا دار ملک ذکلی چو بوکا
یکمز ازکلفسر کراخرته وار یلور دیکدر · دروبستن دل از دیو ابلهست
انکا کوکل باغلمق دیوانه لکدندر · بو آشنایی زنیکان نکست
آنکله ایله آشنالق بیکانه لکدندر که حقدن بیکانه اولان دنیا

ایله

دنیا کرچه چیست صاحب دار
هر چه هست آفت کیروب
هر چه هست خروج محکمندر
اولیه کوسیا الیتی
قیوسی وار در
صح

ایله آشنا اولور · درین دار شش در فنا بی تو کام · بو التی قپولی
اوده بو کلمزسن مراد نحال نحال ومقام مقام · نحل لر جولانی
یرینی ومقیم اولاجق مقام مراد منظوقدن ظاهر در · بده ساقی
آن آب آتش خواص · ویر ساقی اول صوییکه آتش خواصی در
کز آن آب یابیم زآتش خلاص · که اول صودن بولم آتشدن خلاص
کر در آتش است این دل روشنم · کر اوده در بو روشن
کوکلم همانا که آبی بر آتش زنم · اولا که بر صو اورم آتش
اوزره مراد قلبمده آتش حرص وهوا وار در اولا که عشق الهی
ایله اول آتشی که سو بیله دیم دیمکدر · بده ساقی آن لعل یاقوت رنگ
ویر ساقی اول یاقوت رنگ لعلی · کر بردار زرخ لعل یاقوت رنگ
که التدی لعل یاقوت یوزندن رنکی بوندن مراد بودر که شیخ ویر
ویر اول عشق جوهر احمری که لعل ویاقوت رونقنی کیدرمش
انور لطفه النفس · در روان در ده آن عشق آب روان
همان ویر اول آق صو عشقی · شراب روان کافتاب روان
آق صو دیمک کر جان کشیده مراد بودر که ویر اول عشق حقیقی
که آب روان کبی جاری واعماق بدنه سارکیا در آب روان دکل
بلکه روانه آفتاب کبی نور ویروب روشن ایدیجید · بر بین
سقف نه پایه دیخ طاق · بو طوقوز پایه لو بیغش کمرلو
سقفوزره اول آن زد بیک بهام مجار طاق · بر شراب قدحی
ایله چار داغ الدرمه اولور مراد · بوندن فلک در کر طقوز
پایه دروعناصر اربعه وفلک البروج اوزونه در عشق الهی

دوش ایدن معراج روحانی تحصیل ایدوب آنک اوزرینه چارداق
بنا ستنه و اوزره تمکن ایتمکه قادر اولور که بر بام نه قبه دی ستون
که بود در گسته طقوز قبه طامی اوزره توان شد گر از خود توان شد
بیرون کیتمک اولورا کر حقیقه بیلیور ایسه کندکدن مراد نفس
نعت نفسدن خروج اولنور ایسه معراج روحانی میسر اولور
دیمکدر قدح درده اکنون کرما درد هیم قدح و برکه سجده می
بر دخی و یره یم سرم بر کن از سر بجانه نهیم شو داخی کیدر باشندن
اوله قوییم مراد بودر که قلبمی بزه متعلق قل بر دخی قلبی متعلق
قلیم و سوداکی ماسوایی باشمزدن کیدر که بجحوده خانقاهده
باشن قویوب ساکن اولالم که سودا حرکت اقتضا ایدر
سکونه مانع اولور در بین ره گروهی سیاوش وشند
بو یولده بر جماعت سیاوش کبیلر در که پیران ره را در آتش
کشند که یول پیرلرینی آتشه چکرلر مراد بودر که سیاوش
اناسنک باباسنی قتل آتشه ایدی بو تحلیلی جوانلر وارد در که
طریقت پیرلرینی آتشه چکوب هلاک ایتمک استرلر تو گر عاقلی
خیز و دیوانه شو سن اگر عاقل ایسک طور دیوانه اول همی ریز
آب خود خاک تجانه شو کندو طوپراغک دوکه تجانه تجرابحی
اول مراد بودر که شول عقل که آنک عقل معاد اوله دنیا مزند
دیوانه اولوب یعنی عقل معاشی اونوتمق گرکن دیوزک صوینی دوکیوب
دنیا ایچون اندن ال اکتیوب معبد ده طپراق اولوب دین ایچون
ذلیل اونوتمق گرکن دم از دل زنی در دی ده در دکشی کوکلکدن

نفس

نفس اورر سن درد بوسه سن چک الکرم اری دم سر دکش
حرارتلو کوکلک وار ایسه صوغوق آه چک مراد بودر که کوکلکده
دم اوررسن درد چکرسن چکمک و زحمت اختیار ایتمک کرک و
قلب حارتی اولان آه بار دچکمک کرک لی کار وانان مستی زن
مستانا
دایم مست اولنلر کاربانی ایزن اوز انلرک اردنجه کیت
در درد نوشان خمار زن خمر صاحبجینک یوسه سن
ایچنلرک قپوسن اور مراد مست حق اولنلره تابع اول و عشق
آکی نوش ایدنلرک بابنه حلا رفت قل وانلردن کسب حالت
قل دیمکدر هشو قید این دیر خاکی مباد بوکلب قید لی
اولمه خاکی اولمه که تاکر دهد همچو خاکت بباد که ناکاه و یرشوق
سنی طپراق کبی یله مراد دیر دنیا یه مقید اولمه و آنک ایچون ذلت
قلمه که نوله سنی ناکاه یله و یروب ضایع ایدر دیمکدر نبده ساقی
آن خسروانی قدح و بر ساقی اول پادشاهانه قدحی که دلرا
سیغزاید و جان فرح کوکلکده و جانه فرح ارتورر مراد بونده
قدحدن نه ایدوکین کندوسی بیان ایدوب دیر مراد از قدح باده
سر نیست مراد قدحدن شراب سر دکلدر ورنی باده مقصود
ما بجز دیست بو شراب دنیا بزم مقصودمز بجز ولقدر جوانی
چو برق یمانی گذشت یلدرم یمانی مثلی کیچدی
چو باد صبا زندگانی گذشت صبا یلی کبی حیات کیچدی مراد
عمرک سرعة مرورینی ذکر دی بیر و ترک این دار غش در بکوی
یوزک بو اولتی قپوتی اوکل ترک دل بیا دست ازین جامه در شو که

کل الی بوطقوز باشلی بلالردن بو مراد ترک دنیا ایدوب بوندن
ال چکوب فراغت تنبیه در سر وزر در بنیاد رهروان برفشان
باش والتونی بو یولده روان صاحب ور از زره روانی روان
برفشان اگر بو یوله کیدرلردن ایسک جان صاحب مراد سالک
اولان باش وجانن بو مال وخانماندن گچمک گرک دیمکدر
روان شو روان سوی دار البقا روان اول روان
دار البقا جانبنه فنا دان هم شئ وبقا را خدا فنا بلکه هر
شئ تقابل خدا یعنی هر نسنه فانی بلکه باقی خدادر بیل
بوده ساقی آن گوهر روح بخش ویر ساقی اول جان باغشلیجی
گوهری دوای دل ریش ومجروح بخش مجروح کوکل دواسی
بغشله مراد عشق الهی جان ویریجی گوهر در ویاره کوکله مرهم
در آنی ویر دیمکدر که دوران چو جام از کف جم ربود که دوران
چون جامی جم الندن قابدی اگر عالمی باشد شوزان چه سود
اگر عالم آنگ اولورسه دخی اندن نه فائده مراد چون ملک دنیا
باقی دکلدر اندن نه فائده دیمکدر که مانند پرویز فیروز بخت
که بختی که مظفر پرویزی بیفکند چرخش ز فیروز بخت
اندی چرخ آنی مظفر بختدن بو بیتک مضمونی بیت سابقک
مصراع ثانیسی مضمونن تقلیدر شه داد گستر بناگر بمرد
عدل دوستیجی شاه ناگاه اولدی نبیق الی برادر که با خود چه برد
گورال نه قرنداشنه که کندو ایله نه الدی مراد بودر که مال وملکدن
سنه الوب کیدلمز عمل صالح وخیراتدن غیری تونیز الجه کلاری

بلکه که ایکی یرده مصدر
فاعل معناسنه در یعنی
فنا فانی وبقا باقی معناسنه
در مصدر ذکری مبالغه
ایچوندر منه

همان

بحر سینا

همانا بدروی سن دخی نه اگر سنک آنا نخرسک چنانکه آهوی
باز بیرون شوی اویله که اولی گر وطشره گیدرسن تدبین
حقه زمرد سبز چندین هزار بو مثل حقه ده بود کلو نازنجم
که هم مهره دزدست وهم مهره باز که هم مهره اوغریلیجی وهم مهره
اوینایجی در مراد بودر که فلک که بر یا شکل حقه در اما بغایت
حقه باز در آنک مکرندن امین وغافل اولمق اولمز زیرا بیت
نیاید کسی از نشست خاک خلاص بونمز کمسه الچق طپراقدن
که بر خاک بنشیند از دست خاک که طپراق اوزره اوتورمه یه
طپراق الندن مراد بودر که خاک آدمی تخمی ایچنه چکر بیده تلقی
آن آب افسرده را ویر ساقی اول طوکمش صویی
بجای زنده ساز این دل مرده را شراب ایله دیری قل هتی
مراد بودر که عشق الهی صوینی بدنه جاری در اگرچه صو صوتعرده
دکلدر دمشید اولمش قلبی احیا ایدر که هر پاره خشتی که
بر منظری است که هر پاره کرپیچ که نظرگاهده در سر کیقبادی
واسکندری است بر کیقبادک وبر اسکندرک باشیدر مراد
عاقبت اولرسن اگر پادشاه دخی اولورسک دیمکدر بجه خون
شاهان درین طشت نیست پادشاهلر قانندن غیری بو لکنده
بو قدر بخور خاک خوبان درین دشت نیست خوبلر طپراغندن
غیری بو بحراده بو قدر مراد بو طاسن فلکده اولان قان پادشاه
لرقانیدر وطپراق جهانده اولان محبوبلر خاکیدر لاجرم دنیا

محل هلاک وموضع خاکدر • بره باده تا خون دلم کم خوریم • شراب
ویرتا کونکلم قانن آز ایجلم • کر بادیم واز خاک ره کمتریم • کرچلیز
هو لطپراغندن اکسکز مراد بودرکه هرکمکه طلب دنیاده اولا محنت
وعناده اولوب کوکلی قانن ایجر وبلکه سربوکتمکده یوزدیو لطپراغنده
کوتیرکاولحقر لاجرم عشق الهی نوش ایدوب غم دنیایی فراموش
ایدوب وکیری ترک وملاحظه ومرک اتمک کرکدر • بیاتا نشینیم وساغر
کشیم • کل تا اوتوره لم ودخی ساغر چکه لم • دم از دل برآریم ودم
درکشیم • کوکلدن نفس کتوره لم وتنفس ایده لم مراد عشق الهی
نوشنه مشغول تنفس ایدوب راحت اولور دیمکدر • شنیدم که مه
شوریده یی الهی • اشتدم که برمی پرست شوریده • بمیخانه زمی کفت
جامی بدست • میخانه ده دیر ایدی برقدح الندن مراد بودرکه
برطالب عشق الهی وعاشق آشفته حال خانقاهده دیر ایدی
قلب الندن وکند وضبطندن اولدوغی حالده • کر کردون کردان
دون پرورست • که دوبخی فلک دنی بسلیجی در • از وشاد
تر هرکز نادان ترست • اندن شاد رکدر هرکمکه جاهلرکدر
مراد بودرکه دنی ودون اولان دنیایه مائل اولور اول دخی
آنی بسلیوب تربیت قیلور وهرکمکه زیاده جاهل اولا اندن
شاد اولور • زکردون کردان دل خون بود • دوبخی فلکدن
کوکل قان اولور • هرآنکس که دردور کردون بود • هر اولکمسه که
دورده اکردون اوکه مراد اولدرکه هرکمکه دون اولا دنیایه مائل

می پرست

و

وانک جفاسنه قائل اولور مراد بودرکه لاجرم انون کوکلی قان اولور
بده ساقی آن تلخ شیرین کوار • ویر ساقی اول آجی که طاتلو
کچیدر • که شیرین بود باده از دست یار • که طاتلو اولور شراب
یار الندن مراد بودرکه شیخ خطاب ایدوب دیر عشق الهی هربافت
اکرچه که آجیدر لکن طاتلو کچیدر واول آجی سنک الکدن طاتلو
درکه دیمکلر در • بیت • اکر زهراست خوش شد زیار الندن •
کر زهرسکری یا اغیار الندن • کردارا که دارای آفاق بود • که
دارا که آفاقی دوتجی ایدی یعنی داراکه رندکی قیصر جهان طاق بود • اول
دار دوتجیلو ایل جهانده تک ایدی یعنی یکدانه وفرید ایدی
بدست اجل این فلک درربود • اجل آلی ایله بوفلک قاپدی
کم پیداری یا هرکز دربخا نبود • که صنه سن هرکز بونده دکل ایدی
مراد دیرادنمشکی اولدی دیمکدر • بیا ساقی ازمن بر وپیش شاه •
کل ساقی بندن یوری شاه اوکنه • بکو این سخن کای شه جم کلاه •
دی بوسوزی که ای شاه جم تاج ودیجک سوز بودر • دل بی نوایان
مسکین بجوی • مسکین بی نوالرک کوکلن آره • ببین آنکه جام
جهان بین بجوی • اندنصکره جام جهان بینی آره مراد پادشاهه
بند درکه اولا مسکینلر کوکلن تجسس ایدوب انلره رعایت
ایلیوب اندنصکره احوال عالمی کورمک کرکدر • بنیم این جهانی
کرز دنیست نفع • بو جهانک نفعی که اندن نفع یوقدر • نمی توان کردن
از خویشتن دفع • شراب ایله کندنکدن دفع اتمک اولور مراد بودرکه

غم جهان كه اندن نفع وثواب يوقدر آنك دافعي عشق آلهي در انكله اشتغال
ايله غم بي نفعي دفع اتمك كركدر با اقبال دارا اي ديهيم وتخت تاج و
تخت دارا دولتي ايله نهايت ميوه وخسرواني درخت خسرواني
اغاجك ايو ميوه سي يعني نسل سلاطينك كزيده سي خديو زميني
پادشاه زمان بيرك اولو پادشاهي زمانك شاهي هم برج
دولت شه كامران دولت برجنك آيي مرادسوز بخت شاه كه تمكين
اورنك شاهي ازوست شاهلوق تختنك مكان بولمسي اندندر
تن آسايي مرغ وماهي ازوست قوشنك وبالغك بدن اسانلغي
يعني راحتي اندندر كه سبب نظام احوال عالم اولدر فروغ دل و
ديده مقبلان مقبللرك كوكلك وكوزينك نوري ولي نعمت جمله
صاحب دلان جميع صاحب دللرك ولي نعمتي جهان دار ودين
برور وتاجور جهان دوتجي دين بسليجي وتاجلو كز وتخت
كي كشت با زيب وفر كه اندن كي پادشاهك تختي اولدي زينت
وقوت ايله چكويم دهيم شرح اثار راو نه ديم ويريم آنك اثرلريك
شرحني كه عقلست حيران در اطوار او كه عقل حيراندر آنك طور
لرينه مراد بوندن پادشاهك وصفني ذكر وعلو قدريني بياندر
چه قدر روي از حد وصفست بيش چون آنك قدري وصف
حدندن زياده در بسر اندازم ازغنچه تشو بر خويش باشمي
براغوردم كند وخجالتم شيوه سندن اوكه مراد بودر كه چون
آني كما هو حقه وصف ايده مزم شرمسار لغمدن باشم آشغه كه

ايدرم

ايدرم برآرم با خلاص دست دعا قالدورورم اخلاص ايله دعا
الني كنم روي در حضرت كبريا ايدرم يوزمي حضرت كبريايه
كه يارب بالا ونعماي تو كه يا ربي سنك نعم ظاهره نكك و
نعم باطنه نكك حقيچون باسرار اسماء حسني تو سنك اسرار اسماء
حسنانك حقيچون بحق كلامت كه امد قديم سنك كلامنك
حقيچون كه قديمدر بحق رسول وبخلق عظيم رسول حقيچون
وخلق عظيم حقيچون يعني انك لعلى خلق عظيم خطابنه آنك
خلق عظيمي حقيچون كه شاه جهان باد منصور بخت
كه شاه جهان اولسون بختي منصور با قبالش اراسته
تاج وتخت آنك دولتي ايله بزنمش اولسون تاج وتخت
زمين تا بود مظهر عدل وجور يرتا اولدقجه عدل وظلم مظهري
فلك تا بود موقع جدي وثور يرتا اولدقجه عدل وظلم مظهري مكرر
فلك تا بود يعني فلك اولدقجه جدي وثور بورجنك واقع
اولدقجه يري يعني محلي خديو جهان شاه منصور باد جهانك
اولو پادشاهي شاه منصور اولسون غبار زغم از خاطرش
دور باد غم توزي خاطرندن دور اولسون بلكه كر اولا
حضرت حقه اندر ويروب ثنا نياشه ايچون دعا ايليوب
حضرت حقدن مظفر اولمسين وبقاسين وصفاسين
استيوب ثانيا شاهك وصف جميلي واسم مباركي ايچون
جمع ايدوب دير بحمد الله اي خسرو جم نكين بحمد الله اي
پادشاه جم خاتم سخاي عبيدان دنيا ودين پهلوان س

دنیا و دین میداننده منصوریت شد درافاق نام منصورلق
ایله اولریا سنک آدک افاقده که منصور بودی میر اعلا مدام
که منصور ایدرک دشمنلرا وزره مدام مراد بود رکه اسمک مقتضی
سنده تاثیری اولور دیرکر بو معنی سنده ظاهر اولمشدر
ح تهمتن نبردی بمیدان رزم • تهمتن جنکلوسن جنک میداننده
م فریدون شکوهی درایوان بزم • فریدون هیبتلوسن صحبت مجلسنده
مراد بوندن شاه منصورک صحبتده جلالت و جنکده شجاعت
ایله وصفدر • فلک را اگر در صدف چون تو نیست • فلکک
صدفنده سنک کبی کوهری یعنی انجوسی یوقدر • فریدون و جم را
خلف چون تو نیست • فریدونک و جمک سنک کبی قایم مقامی
یوقدر مراد اول شاهی بی نظیر عالم و کزیده بنی آدم اولمق
ایله وصفدر • نه تنها خراجت دهند از فرنک • یالکز فرنکدن
خراج ویرزلر • که کر مهراج تاجت فرستند زرنک •
کر مهراج نام پادشاه و تاج کوندررسکا زنکدن مراد کند و
پادشاهی اولان شاه منصورک مهابت ایله وصفدر
اکر ترک و هندوست اگر روم و چین • اگر ترک و هند و در
اگر روم و چین در • چو جم جمله دارا یبرو یک زمین • جم کبی
جمله دار در سنک بر یوزنده مراد اول پادشاهی قدرت ایله
وصفدر • زحل کمترین هندوت در سپاه • زحل کوترک
هندو کدر سنک سور مکرده • کی کارت غلامی مرصع نطاق •
فلک سنک قولکدر مرصع قوشاقلو مراد اول پادشاهک

یعنی که مهراج کسی ایله
زعلام رجالدندر

مدحنده

مدحنده مبالغه وا غراقدر السلطان ظل الله حسنجه
سلطان ظاهری صورت ایدوب سلطان حقیقی وصفی ملحوظ
اولوب مدح مقبوله عدد و حدر والا مبالغه غیر مرضیه در
سماهست چترت همایون نظر • فلک سنک چادرکلر
مبارک نظرلر دارد بسیط زمین زیر پر • که یردوشکی
آنک قنادی التنده در مراد بونلردن دخی بیت سابق کبیدر
سکندر صفت روم تا چین تراست • اسکندر کبی روم
چینه وار نجه سنکدر • که او داشت اینه آیین تراست •
که آنک آینه سی وار ایدی آیین سنکدر مراد مصراع اولدن
بو بیله اولمق ایچون دعا و تفاؤل اولمق کرک کم کذب اولمیه
و مصراع ثانی مضمونی بو پادشاهک رسم و آیینی تحسینی
ایچوندر واقع حاله اوله جائزدر • بجای سکندر بمان سالها •
اسکندر یرینه قال نیجه ییللر ندا نادلی کشف کن حالها • کوکل عالم
لکی ایله کشف قل حالانی مراد اول پادشاهه طول عمر ایله و بقایی
ذکر ایله و وصف جمیل ایله دعا و کشف حال اتمسین استدعادر
و مصراع ثانی مضمونی اهل سلوکه مناسب دعادر • چو دریا یا صفت
ندارد کنار • چون وصفک دریا سنک کنارلری یوقدر
نثار کنم بر دعا اختصار • ذکر با لجزئی ایدرم دعا اوزره
اختصار مراد بوندن مدح کلی ترک ایدوب دعایه مقتصر اولورم
دعکیدر ز نظم نظامی که چرخ کهن • نظامی نظمندن که اسکی
چرخ ندارد چو او هیچ زیبا سخن • دوتمز هیچ آنک کبی

یرا شوق سوز یعنی فلکلک شوراسی کلامنده هیچ نظامی نظمی یکیرا شوق
سوز یوقدر بن پادشاهک دعاسنده بیارم بتقفی ین شربیت متین
کتوره یین تقفی ین ایله اوج محکم بیت که نه زد خرد به زور تعین
که عقل قاتنده بکذر یا لوا چون مرا اول اوج بیتی ملمع در اول
اوج بیت بونلر در که ذکر اولنور ازان بیشتر کر آوری در ضمیر
اندن زیاده که کتوره سن ضمیره ولایت ستان باشی واقاق کیر
ولایت آلیجی اول واقاق دوتیجی مراد کند و تصور کردن زیاده
فتحلر میسر اولسون سکا دیو دعا در زمان از زمان تا سپهر بلند
زمانندن زمانه یوجه فلکه دک یعنی دکر باشی فیروزمند
بر فتح ایله دخی اول ظفرلو مراد هر زمانده بر درلو فتح ایله مظفر
اول دیمکدر ازان می کر جان دارای بهوش داد اول شرابدن
که جان عقله دارو ویردی مرا شربت و شاه را نوش باد یعنی
شربت و شاهه نوش اولسون مراد جانب روحدن که عقل فیض
اولان علاج که مصلح و مزید عقل در شربت اولسون بکا و لذت اولسون
شاهه دیو که شاه ایچون دعا در مغنی نامه عدد ابیات
مغنی کجایی بکلبانک رود یعنی قنده سن قیل نغمه سوغ آوازی ایله
بیا داوران خسروانی سرود خاطره کتور اول پادشاهانه ایری
مراد مغنیدن واعظ و ناصح و ذوق حال ویرن کمسه در که آنک کلامی
کلام آلهی اولا الاجرم انجا دیر بستان نو پدید سرودی خسته
مستلره برابیر فرده سن کوندر بیاران رفته درود کیا فرست
یعنی یارلره بر سلام کوندر مراد جاهلر ایچون خیر کلام فی غایبلر ایچون

تحیت

تحیت وسلام طلبی در که باهم نشینیم و عیشی کنیم کر بر بریز ایله
اوتورالم بر عیش ایده لم ذمی خوش بر آییم و طیبی کنیم بر
خوش دم کتوره لم و ذوق ایده لم مراد جلوه بز و مسعود عشر
ایله عمل ایده لم دیمکدر که تا وجد را کار سازی کنیم که وجد ایچون
ایشی دوزنجیلک ایده لم بر قص آییم و خرقه بازی کنیم رقصه کلم
خرقه باز لوق ایدم مراد وجد و حالت تحصیل ایدوب خرقه دنیایی
ترک ایدم دیمکدر مغنی زاشعار من در غزل مغنی بنم اشعارمدن
غزلده باهنک چنک آور اندر عمل چنک آهنکی ایله کتور
عمله علوم طریقیدن کلمات ایدوب شیخ مراتب هوا فقی ایله
عمله کتور تا قول بلا عمل اولمیه دیمکدر عجبتی توان ذر اسرار
سفت هستلک ایله اسرار ایچون دملک اولور که در بیخودی
راز نتوان نهفت که بیخود لکده رازکزلمک اولمز مراد بودر که
اسرار الحقیه و مست اولانلر سویلرلر زیرا بیخود اولانلر اسرار صافلمغه
قادر اولمز دکرای همای همایون نظر کل ایچرو ای نظری مبارک
هما خجسته سروش و مبارک خبر مبارک فرشته مبارک خبر
مغنی ملولم دوتایی بزن مغنی ملولم برایکی تللو اوز بیکتایی او
دوتایی بزن آنک بر تلنه ایکی قات اور مراد بودر که طلب
تکریر و تکرر بر تذکیر در مغنی بزن چنک در ارغنون مغنی اور
چنکی ارغنونه بیراز دلم فکر دنیا و دون کیدر کوکلمدن دنیا
دون فکری مراد شیخ مراتب ایله واعظ بر شوق جمع اولوب
فکر دنیا و دون خاطردن کیده رکمل طلبیدر مکر خاطرم یابد

[illegible]

اسایش . مگر خاطرم بولا بر راحتلک جو غم رابود باوی الایشی
چون تمکک آنک ایله اولا تلوینی مراد بودر که تلوث غم دنیاییی
کلام مولی و فکر عقبی ازاله ایدر . کر از آسمان مژده ٔ فرصتیست
اکر فرصت مشتلقی آسماندن وار ایسه . مرا بر عدو عاقبت نصرتست
بکا عدو اوزره عاقبت نصرت واردر مراد بودر که بکا کلام الهی
ایله بشارت غفران اولورسه توبه ایله شیطان اوزره عاقبت
نصرت اولور . مغنی نوای طرب ساز کن . مغنی سنک نواسن
ساز قیل بقول غزل قصه آغاز کن . غزل قوللی ایله قصه باشله
مراد مجاز والغاز صورتنده حقیقت و سر طریقت سویله دیمکدر
که بار غمم بر زمین دوخت پای . که عدو سببی ایله غم بنم ایاغم
یره دکدی بضرب اصولم برآور ز جای . اصول ضربی ایله چیق
یردن مراد شوق و حالت ویر تا که ترفیع و عروج روحانی
حاصل ایدیم دیمکدر . مغنی بساز این نوآیین سرود . مغنی دوز
بو یکی اسلوبلی ایری . بگو با حریفان بآواز رود . حریفلره قیل
اوازی ایله مراد بو غزل اوازی ایله احوال طریقت و کلمه ٔ حکمت
و باعث قربت و وصلت حضرت سویله دیمکدر . ز دولت فرومانده کام
شاد کن . عاجزلرکی ایچین شاد قیل ز روز فرومانده کی یاد کن
عاجزلق کونن اک مراد اول کونلردن یوم موت و یوم قیامت در
مغنی نوازان گلبانگ رود . مغنی اوغشه قیل اوازنی بگو و بزن
خسروانی سرود . دی و ایرلیاد شاهانه ایر مراد کلام الهی
سویله دیمکدر . روان بزرگان ز خود شاد کن . اولولر جانن

کند

کند کدن شاد قیل . ز پرویز و از باربد یاد کن . پرویزی و آنک
سازنده سن اک مراد سلف صالحون و اصحابدر و رسول
الله صلی الله علیه وسلم و انکا قرین اولنلری یاد قیل دیمکدر . مغنی از آن
پرده نقشی بیار . مغنی اول پرده دن بر نقش کتور . ببین تا چه گفت
از حرم پرده دار . ویر تا نه دیدی حرمدن پرده دار مراد اخبار و
اسرار الهیه دن و رسول الله صلی الله علیه وسلم دیدوکی آثاردن
خبر ویر دیمکدر . چنان بر کش آواز خنیاگری . اویله چک کوینده
لک اوازنی . که ناهید چنگی برقص آوری . که چنکی زهره یی رقصه
کتوره سن مراد بودر که شویله وعظ و نصیحت قیل که و علم و معرفت بیان
ایله که سکان سموات دخی وجد و حالات کسب ایده لر . مغنی دف و
چنگ را ساز ده . مغنی دف و چنکه دوزن ویر . بیاران خوش
نغمه آواز ده . خوش نغمه یارانه چاغر مراد بودر که مرید طالبه
و شیخ مراقبه ترتیب طریقت تعلیم قیل و وعاظ شریعت اولانلری
دخی دعوت قیل . رهی زن که صوفی بحالت رود . بر یول اور که
صوفی حالته کیده . وصالش بمستی حوالت رود . آنک وصالی
مستلکه حواله یه کیده مراد بودر که بر طریق ایله نصیحت و معرفت
سویله که صوفی کبی او کیمی دخی بر حالته کله و حضور حق وصالی
مستی حق اولمغه حواله اولا . مغنی بیا با منت جنگ نیست
مغنی کل بنم سنک ایله جنکم یوق . در قبقی بر دفی زن کرت چنگ نیست
اما بیر دفه اور اکر سنکا چنک یوق ایسه مراد بودر که واعظ
البته جمع کثیره و طوایف مختلفه یه وعظ قیل دیو جنک ایلکرم

کرشیخ مراقب وبیر مغنی بوقاسیه بر مرید طالبه وطالب قابله
بیکجه اولور انکا رشاد قلمسی کافیدر ٭ شنیده‌ام که چون غم رساند
گزند ٭ اشتدم که چون غم ضرر ایرشدره یعنی غم دنیا تشویش
خاطر ویره چو شنیدن دف بود سود مند ٭ دف غنچه چو نغمه‌سی ایده
لو اولور مراد بودر که غم دنیا تشویش خاطر ویرجک بر مرید طالب
ومبتدی قابل عشق وحالت کورسترجک طبیعت نسنه مطلوب
بر مرید مبتدی بوبلیه‌یی بروا ادیجک سن نیچون غم دنیا ایله مغموم
اولورسن دینلور ٭ غنچه کجاییی که وقت طلبست ٭ غنچه قنده سن
که کل وقتیدر ٭ ز بلبل جهانی پر از غلغلست ٭ بلبلدن بر جهان
طلو غلغلدر مراد بودر که جناب الهیدن کشف ظاهر اولوب طریقت
بلبلی غلغل ایله عالمی منفی برکلیجی واعظ مشوق حاضر اولوب مناسب
اولور لاجرم آنکی حاضر اولمسین وکلمات تشویق سویلمسین
استر ٭ همان به که چون غم بجوش آوری ٭ همان یکدر که قانغم
قاینیغه کتوره سن ٭ دمی چنگ را در خروش آوری ٭ بردم چنگی
خروشه کتوره سن مراد قانغمی جوشه دینی بیرکی خروشه کتوره سن
دینلکدر ٭ مغنی بیا عود بر ساز کن ٭ مغنی کل عودی ساز اوزره
قل ٭ نوا آیینی نوا غاز کن ٭ یکی اصولیله نوایی یکی باغله
مراد بودر که اصول طریقتده مرتبه عالیه بنیاد قل ٭ یک لمعه
زدم مرا چاره ساز ٭ بر لمعه ایله بنم زدمه چاره قل ٭ دلم بتر چون
خرقه صد پاره ساز ٭ کوکلمی دخی خرقه کبی یوز پاره قل مراد بودر که
اول حضرتدن لمعه تجلی ایله زدمه درمان قل قلبمی تجلی رتبه

للجبل

للجبل جعله دکا صنعه کوکلیمی پاره پاره قل ٭ مغنی چه باشد که لطفی
کنی ٭ مغنی نولا که بر لطف ایده سن ٭ زنی آتشی در دلم افکنی ٭ نی دل
کوکلمه بر آتش براغه سن مراد بودر که نولا اکر بر اهل درد دل
کوکلمه شوق وحرارت براغه سن ٭ برون آریا از فکر خود یکدمم
طشره چیقره سن کندو فکرمدن بینی بر دم ٭ بهم برزنی خان ومان غمم
بر بر بینه اوره سن غم خانمانی مراد بینی فکر وغم دنیادن خلاص ایده سن
دیمکدر ٭ چو خواهد شدن عالم از ما تهی ٭ چون عالم بزدن تهی
اوله کرکدر ٭ کدایی بسی به ز شاهنشهی ٭ کدالق چوق یکدر شاهنشاه
لقدن ٭ تو بنمای راه عراقم برود ٭ سن کوستر بکا عراق یولینی
تیل ایله ٭ که بنمایم از دیده زنده رود ٭ که کوسترم بر کوزدن اصفهان
ارماغنی مراد بودر که سن بکا مطلوب طریقن کوستر بن شوقدن
واوفر غلبوب اثر عشقی اظهار ایده یم ٭ مغنی بیا وزخمه کار بند ٭ مغنی
کل و بندن اتی باغله ٭ ز قول من آیینی دانا پسند ٭ بنم قولمدن
عالم رسمنی مقبول قل مراد بودر که واعظ دیرایا واعظ کل بندن
علم با عمل واتی اوکرن یعنی بنم کلامدن عالم اولان کمسنک رسمنی
اوکرن ٭ چو غم لشکر آرد بتاراج صبر ٭ چونکه غم لشکر کتوره بر صبری
آراسته قل بچنک وربابی و نای ودف ٭ پیر مغنی پیر شیخ مراقب
وحافظ خوش آواز ورجل کامل چاره ساز ومر بزطالب ایله یعنی
غم دنیا ونفس وهوا لشکری هجوم ایدجک بونلرکا سنده جمع
ایدوب بر عسکر عظیم ایلیوب صف باغلیوب دفعه چاره قل
مغنی تو خنجر مرا بحری ٭ مغنی سن بنم سرقه مجرم سن زمانکی بزل یکی همدم

بر زمان یني اوور همه ملک قل مرآد بودر کر واعظ ایله طالب حق متره
محرملردر لاجرم الي واعظ مرد اهل دردي جوشه کتوروب عشق آلهیه یعنی
خروشه کتوروب مسك کبرك بحيي دور کن در دولت کز عمیست • شراب
ایله اراق قل اگر کوکلکده غم وار ایسه • دمی در دمی به کز عالم دمیست
بر نفس بر دمده بکدرکه عالم بر دمدر مراد بودر که الدنیا ساعة فاجعلها
طاعة حسبنجه که عشق آلهی ایله غم دنیا بي خاطر دن کیدرب عمرو
عالم که بر دمدر آني عبادت ایله ختم اتمک کرکدر • منغ نجایي
بزرن بربطي • مغني قنده سن اورقبوز بیاساقي از باده بیرکین بطی
کلاب قي شرابدن طولدر یاتیغی مراد واعظدن وعظ بلند طلبي
ونیجدن قلبي عشق آلهي ایله بر فقوح استدعا سیدر • سر فتنه
دارد دکر روزکار • فتنه باشني دوتردخي روزکار زمن و مستي و
فتنه ۽ چشم یار • بن و مستلک و یارك کوزي فتنه سي مراد کیرو
فتنه ظهوري وار عشق آلهي و ذات الله مفتون اولوب عزلت
اختیار اتمک کرك دیمکدر • دریني خون فغان عرصه ۽ رستخیز
بوفغان صباحي قیامت میدانده • تو خون صراحي و ساغر بریز
سن صراحي وقدح قاني دوك مراد فتنه قیامتي خوب با قتل
نفس اولدقده سن نفس کردن کش و قلب منقلبك قاني
دوك ریاضت ایله وانك هلاکنه مشغول اول دیمکدر • همي هیچ
از دور کردون شگفت • کوروم دور فلکدن عجب
ندانم کرا خاك خواهد برفت • بلزم کمي طراق سپوررر مراد
ایام فتنه ده نیجه لر هلاك اولسه کرکدر اکرچه خصوصي تخصي

بلزم

بعلکه که شوط لفظلریات
اوریدکن صفالاسیدر و
نزلرین قطعه سالاردن باتیق
معناسنه دخي استعمال
اولنور
منه

بلزم دیمکدر • دکر هیچو شمع آتشي مي زند • دخي شمع یعني آتش برست
کبي اوداورر • ندانم چراغ که بر مي کند • بلزم کیمك چراغني
کتوررر مراد بودرکه روزکاردن ضرر اولور اما بلزم کیم اولور دیمکدر
فریب جهان قصه ۽ روشنست • جهان الدمسي بر روشن
قصه در یعني هرکسه ۽ معلومدر • ببین تا چه زاید شب آبستنست
کور تا نه طوغرکیجه یوکلودر • دلا در جهان دل منه زینهار • ای یار
جهانه کوکل قومه یعني کوکل ویرمه زینهار زکه کس بر بریل نکیرد قرار
که کمسه کوبیري باشني اوزره اغنز قرار مراد دنیا ممر در مقر دکلدر
دیمکدر • همان منزلست این جهان خراب • همان بر قونقدر بو
خراب جهان • که دیدست ایوان افراسیاب • کم کورمشدر
افراسیاب ایوانني که بو نره قونمش و کوچمش کتمشدر • همان
مرحلست این بیابان دور • همان کوچ بیربدر بو اراق بیابان
که کم شد درو لشکر سلم و تور • که انده یتدي یا سلم و تورك لشکري
مراد دنیانك نهایتسز ارلکز همان اجل ایرز تا بدید اولنور دیمکدر
نکارا لا میران لشکر کشش • قني آنك لشکر چکیجي بکلرینك فکري
نکا شیده ۽ ترك خنجر کشش • قني آنك خنجر چکیجي سپاهینك فکري
مراد هپ بونلر هلاك اولدیلر دیمکدر • نه تنها شد ایوان قصرش بباد
بلکه آنك قصري ایواني یله کیتمدي • که کس رخنه ۽ قبرش نیارد بیاد
که کمسه آنك قبري دخي الکز مراد قبري بلنمز اولمشدر دیمکدر
چه خوش گفت جمشید با تاج و گنج • نه خوش دیدي تاج و خزینه ایله
جمشید • که یك جو نیرزد سرای سپنج • برار به نیه دکمز عاریت او

بعلکه که سلم وتور
لفظلري نام پادشاه‌لر
منه

اغمز بارکرمز
منه

مراد بقاسي اولمين نسنه دكلمز ديمكدر يكي تيغ دانوز دن روزكار
برك قلنج اورمق بيلور ايش كونده يكي را قلم زن كند كردكار
بران قلم اورجي ايدر حق تعالى وبعض نسخه ده بو بيت واقع
اولمشدر يكي را قلم زن كند روزكار برين قلم اورجي ايدر روزكار
مراد بو ايكي بيتدن بودر كه ناسك بعضي حيزه وبعضي شره مظهر
اولورلر مثنوي عدد ابيات سك بران آدمي شرف دارد
كلبك اول آدمي اوزره شرفي واردر كه دل دوستان بيازارد
كه دوستلر كوكلن انجدر مراد بودر كه دوستلر كوكلن انجيدن
آدمدن كلب يكدر اين سخن را حقيقتي بايد بو سوزه بر
حقيقت كركدر تا معاني بدل فرود آيد تا معنالر كوكله طلوع
كيره مراد بودر كه سن كه دوستلر كوكلن انجيدن آدميدن كلب
يكدر ديرسن بو قول موجبنجه عمل كركدر يعني كلبي رعايت
ايدوب دشمني اهانت اتمك كركسن تا كه قولكك قلبده نفوذي
وقبولي اولا اما عجبدر كه بونك عكسني ايدرسن كه آدمي با تو دست
در مطعوم آدمي سنك ايله الي طعامده سك زبيرون بر آستان
محروم كلب طشره دن اشيك اوزره محروم حيف باشد كه سك
وفا دارد حيف اولا كه كلبك وفاسي اولا وآدمي دشمني
روا دارد آدمي بر دشمني روا دوته مراد بوندن ظاهردر تفصيله
حاجت يوقدر مثنوي عدد ابيات ايا زيح الصبا قلبي كيب
الي صابلي بنم قلبم غصه لو وملكدردر خشامي من بخور كن بستطيب
بنم مشامم سنك بخور كدن كوكلك مخزولدر مراد توجه بخوردن

استراحت

بلبلك كه بو بيت مربوطدر

استراحت بولدوغن حكايتدر كذاري كن سحر بر طرف كلزار
اوغره صباح كلزار جانبنه سرو كلك زمانه بيغام بكذار سروه وكله
بزدن خبر كجور مراد عالم آلهيه مرور ايدرسك مقام اعلا صاحبي
وكشف اهلي اولانلره بزدن خبر اولاشدر ديمكدر بار روينه ز حسن
الي كل مزن لاف كه آنك يوزي ايله حسندن الي كل لاف اورمه
كه زردوزلي بنداند بور يا باف كه زردوزلق بلمز حصير دوقيجي
مراد اول جمال با كماله كلك نسبتي يوق ايدوكن ذكردر متنازاي
سرو با بالاتش از قد نازلنمه الي سرو آنك بالاسي ايله قد دن
كه با قدتش تقيين مي افتي از حد كه آنك قدي ايله تقيين دوشرسن
حددن مراد بودر كه درجه عاليه صاحبي اولان رتبه اعلي يه نسبت
اتمك جائز دكلدر ديمكدر بيا ساقي كه ايام بهارست كل ساقي كه
بهار ايامي ديدر سبز عم او كه او بر سبزه كارست آنك رغمنه كه اول
بر سبزه كاردر مراد سبزه رخان بسطره دعوتدر اول كمسنه نك
رغمنه كه سلوكدن احتنابي واردر شراب ارغواني با غواني
ارغواني شرابي زيتون حستغنه اولان كوزللر ايله بهمي خور تا
تواني مي تواني ايچ تا كوجك يتدكجه كوجك يتر مراد طريقت
محبوبلري ايله عشق آلهي نوش قل ديمكدر حلقه در كوش ره بنداديان
قولاغه بولنه در حلقه نا صحلر نصيحتنه جه از بيغر وجه اوازه حطيبان
نصيحت نه خطيبلر اوازنه نه مراد خطيبلر اوازندن سوز استماع
ايتدكده دلطيوب آلمهزوغنك بي ادبلر بندن ديمكدر
خلاصه مراد بودر كه اهل دنيادن سكا بيغدار نصيحتني

فهم اتمه آنك ایله عمل اتمه دیمکدر • همین می کویدت در باغ بلبل •
همین دیرسکا باغده بلبلی که جام ازکف منه در موسم کل • کرمدحی
الدن قومیهکل موسمنده مراد بودر که شیخ طریقت وبر باغ سلوکده و
زمان کشفده قلب صافی و عشق حقی ترک اتمه غنیمت دان وصال کل
غنیمت • غنیمت بلبل کل وصالن غنیمت بیلی خوردن منعم کورغنیمت
شراب ایچمکی ایله متوسل غریمی مراد بوندن بودر که زمان کشفی غنیمت
بیل عشق الهی نوشنه متوسل اول دیمکدر • مشو غافل که فرصت می شود فوت
غافل اولمه که فرصت فوت اولور • دما دم وقت عشرت می شود فوت
دمادم عشرت وقتی فوت اولور مراد وقت عشرت آخرت دایم اولمز
فرصتی فوت اتمه دیمکدر • زحافظ کوش کن این پند یکدم • حافظ
دن ایشت بونصیحتی بردم • بمی زن جام می والله اعلم • اور شراب
قدحنه والله اعلم مراد بودر که صفای قلبه وعشق حقه دوقن
والله اعلم **مثنوی عدد ابیات ١١** • هرکه آمد در جهان پرز شور •
هرکمکه کلدی فتنه ایله طلو جهانه • عاقبت می بایدش رفتن بکور •
عاقبت کرکدر انکا قبره کتمک مراد بودر که هرکمکه بو جهانه کلدی عاقبت
کیدوب قبره کرسه کرکدر • در ره عقبات دنیا چون پلی • دنیا عقبه
لرنک یولنده که کوپریکبی در • بی بقا جایی و ویران منزلی • بقاسز بیر در
و ویران منزلدر • دل منه بر این پل با ترس و بیم • کوکل قومه بو کوپریه
بیم ایله قورقو ایله • در بر که ره ساز و مشو اینجا مقیم • یول یراغنی دوز
واولمه بونده مقیم مراد بودر که تدبیر زاد آخرت قل یعنی طاعت و عبادت
ایله • دیمکدر • نزد اهل معنی این کاخ سپنج • اهل معنی قتنده •

بو بیت دخی مرهوندر

بو عباریت کلونک • بهت چون ویرانه خالی و کنج • کنجدن خالی بر
ویرانه کبی در • مراد بودر که بو دنیا بر کنج و دفینه دن خالی
ویرانه کبیدر لاجرم بر ویرانه که کنجدن خالی اوله نهایت مذموم
اولور • راستی در حقیقت سفته اند • راستی حقیقت
انجوسن دیمشلر • عارفان این خانه را خان گفته اند •
عارفلر بوا وه کاروان سرای دیمشلر در زیرا کاروان سرای
موضع اقامت دکلدر بودخی اویله در • خان اقامت را نشاید
درکذر • کاروان سرای اقامته یرمز یعنی این جهان باکس
نماند درکذر • بو جهان کمسه یه قالمز یعنی چونکه کاروان سرای
اقامت یری دکلدر و جهان کمسه یه باقی قالمز بو نلردن کچمک کرک
دور باش از دوستی مال و جاه • اراق اول مال و منصب
محبتندن • زانکه مالت مار وجاهت بست چاه • زیرا مالک
یلاندر و منصبک قیودر العیاذ بالله من شرهما • من کرفتم خود
تو بیبی بهرام کور • بیچ دوتم که سن بهرام کور خواهی افتاد
آخر اندر دام کور • دشمک کرکدر آخر قبر آغنه کرنه کورکه
کورمی بینی کفتمت • اکر کور دکلسک قبر کور دیدم سکا
یکزمان بی کار دشمن کفتمت • بر زمان ایشسز اوتورمه
دیدیم سکا مراد اعمالده اهمال اتمه و بطالت دورش دیمکدر
هیچ کس را نیست زین منزل کزیر • هیچ کمسه یه یوقدر بو منزلدن
چاره • از کدا و شاه و از برنا و پیر • کدادن و شاهدن و یکیتدن
و قوجه دن مراد هیچ کمسه قبردن خلاص اولمز دیمکدر •

اي كه بر ما بكذري دامن فشان ـ اي كمسه كه بزم اوزره اوغرسن
انك سلكرك حافظ الحمدي بهي خواهيد بخوان ـ حافظ الحمد استر
اوقي مراد بودر كه قبرمه اوغرديين كمسه دن فاتحه استدعا ايدرين
بنم ايچون فاتحه اوقسون نيته كيم بو فقير زمان صحتمده قبرمه وضع
اولنجق مجرد ده ياز دردم بيت بر كه قبرمدن دعا ايدوب كچه
جنته ايمان قرآنله كوچه قصيده ملكا كه بعض نسخه لرده خواجه
حافظك بعض ديوانلرنده اوتوزدن زياده كه قصيده سن
كوردك ديرلر انك احيا بودر كه اون بر بيتدن زياده اولان
غزللري كه آخرنده بر اولمه ذكر اتمشدر قصيده لري ايله
ابزوجه يازمشلردر بو دكلو قصيده سني كوردك ديدكلري
انلردر والا بو فقير بلدوكم خواجه حافظك قصيده سي درت
در بري حرف دالده شاه ابو اسحاق مدحنده و بري دخي
حرف ميمده شاه منصور مدحنده غزللر اثناسنده يازلمش
بولنوب اول حرفلرده يازيلوب بسط عذر قلنمشدر و ايكي
قصيده سي دخي واردر انلرك هيچ بر ديوانده غزللر اثناسنده
بولمدم آخرده ايراد قلدم كه نسخه لردن خارج خواجه حافظ
اشعارندن نسنه قالميه بري بودر كه شاه شجاع مدحنده در
شد عرصه زمين چو بساط ارم روان ـ اولدي يير ميداني
باغ ارم بساطي كبي روان ـ از پرتو سعادت شاه جهان نشان
جهان دكيچي شاهك سعادتي پرتوندن ـ خاقان شرق و غرب
كه در شرق و غرب اوست ـ شرقك و غربك اولو شاهي كه

شر

الفاتحه

الفاتحه

شرقده و غربده اولدر ـ صاحب قران و خسرو و شاه خدايكان
صاحب قران و پادشاه و اولو و صاحب دولت شاهي ـ خرشيد
ملك پرور و سلطان دادكر ـ ملك بسليجي كنش و عدل ايدجي
سلطان ـ داراي دادكستر و كسري كي نشان ـ عدل دوشيجي
دارا نام شاه و كبي نام پادشاه نشانلو عجم شاهي سلطان نشان
عرصه اقليم سلطنت ـ سلطنت اقليمي ميداننك سلطان
نصب ايدجي ـ بالانشين مسند ايوان لامكان ـ ايوان لامكانك
تكيه كاهنك يوجه اوتورجي مراد سلطنت نظام و مالك
اولدوغي يعني سلطنت باكحنه دخي مالكدر ديمكدر ـ اعظم جلال دين
دين انكه رفعتش ـ دنيا و دينك جلال اعظمي اولكه آنك رفعتي
دارد همیشه توسن ايام زير ران ـ دوتر هميشه ايام كوره سن
اويلوغ التنده مراد آنك علو درجه سي ذكرنده مبالغه در كه آنك
رفعتي ايام كوره سنه سوار اولور دير ـ داراي دهر شاه شجاع
آفتاب ملك ـ دهرك داراسي شاه شجاع ملك كنشي ـ خاقان
كامكار شهنشاه نوجوان ـ مراد ايلو خاقان و شاهلر
شاهي نوجوان ـ ماهي كه شد بطلعتش افروخته زمين ـ
بر آي در كه آنك كوزل يوزي سببي ايله يا لكلمش و نورلنمشدر ـ شير
شاهي كه شد بهمتش افراخته زمان ـ بر شاهدر كه اوكمش آنك
همتي ايله يوجه زمان ـ سيمرغ وهم را نبود قوت عروج ـ و هم
سيمرغنه اولمز يوقر و چقمق قوتي ـ انجا كه باز همت او سازد آشيان
اول يرده كه آنك همتي طوغاني دوزر يوه مراد بودر كه همتي

شول قدر عالیدر که سیمرغ وهم انکا جیقمقدن قادر اولمز حلمی روان
چو باد بر اطراف بر و بحر ٭ آنک حکمی روان یل کبی قوری یوده کز
اطرافنه مهرش نهان چو روح در اعضاء انس وجان ٭
آنک محبتی کزلو جان کبی انس وجان اعضاسنده ای صورت تو
ملک جمال و کان ملک ٭ ای پادشاه سنک صورتک جمالی ملکیدر
یعنی کوزللک مملکتیدر و ملک کیمیدر یعنی مملکت کمالی در
وی طلعت تو جان جهان و جهان جان ٭ وی پادشاه سنک
کوزل یوزک جهانک جانیدر و جانک جهانیدر تخت تو رشک
مسند جمشید و کیقباد ٭ سنک تختک جمشید و کیقباد تختیه
کاهنک کونیدر یعنی سنک تختکه جمشید و کیقباد تختی کونی
ایدر تاج تو غیرت افسر دارا و اردوان ٭ سنک تاجک دارا
و اردوان تاجنک غیبی در تو آفتاب ملکی و بهرجا که می
روی ٭ سن ملک کنشی سن و هر یره که کیدر سن چون سایه از
قفای تو دولت بود روان ٭ کولکه کبی سنک اکندن دولت
اولور روان ارکان نیرور چو تو هرکز بهیچ قرن ٭ عناصر
بیلمز سنک کبی یلدز یوز قراندن بی طلعت تو جان نکرا ایده
بقالبد ٭ سنک طلعتکسز جان میل ایلمز بونه بی نعت تو مغز
سنفد در استخوان ٭ سنک نعتک سز ایلیک باغلمز کمکده هر دانشی
که در دل دفتر نهاد دست ٭ هر علم که دفتره الچینه کلمشدر یعنی کتابده
یازلمشدر دارد جواب خامه تو بر سر زبان ٭ دوتر سنک
قلمک جوابی دل اوجی اوزره یعنی هر علم که یازلمشدر سنک قلمک

کالبد قالب در بوزده سراد بدندر

اوچنده حاضر در دست ترا با بحر که بار د شبیه کرد ٭ سنک
الکی بولته کیم قادر اولور تشبیه ایتمکه چون بدره بدره این دهد و
قطره قطره آن ٭ چون بدره بدره بو یعنی الک ویرر قطره قطره
اول یعنی بولت ٭ با پایه جلال تو افلاک با کمال ٭ سنک جلالک پایه‌سی
ایله افلاک کمال ایله التنده اولمش ٭ وز دست بحر و کان تو در دیم
داستان ٭ سنک دکز و معدن الکدن زمانده داستان
بر چرخ علم مهر کبی و بر فرق عقل تاج ٭ علم چرخی اوزره کنش
سن و عقل دیه‌سی اوزره تاج سن در جسم فضل نور کبی و
در جسم ملک جان ٭ فضل کوزنده نور سن و ملک جسمنده جان
سن علم از تو با کرامت و عقل از تو با شکوه ٭ علم سندن
کرامت ایله و عقل سندن هیبت ایله ٭ شرع از تو در حمایت و
دین از تو در امان ٭ شرع سندن حفظده و دین سندن
امانده ای خسرو منیع جناب رفیع قدر ٭ ای منیع ایدیجی
خسرو رفیع قدر جناب ٭ وی داور عدیم مثال و عظیم شان ٭
و بیمثالی عدیم حاکم و شانی اولو ای آفتاب ملک که در جنب
همتت ٭ ای ملک کنشی که سنک همتک قتنده چون ذره‌ای
حقیر بود کنج شایکان ٭ ذره‌ی حقیر کبی اولور شاهلره
لایق اولان خزینه ٭ در جنب بحر جود تو از ذره کمترست
سنک جودک دکزی قتنده ذره‌دن اکسکدر صد کنج شایکان
که بخشی برایکان ٭ یوز شاهلره لایق خزینه که ویرر سن رایکان
یوز شاهلردن معین عدد دکلدر مراد مبالغه در قسمت نیافته رنج بسیار بر دوات بیع

بدره اون بیک دیمکدر

عصمت یوزن اور تعدر سنکک سر ابر دگره مقنع ، دولت نهاده برخت بقا
زنبیر کندلان ، دولت قویش بقا رختنی تمر قلق الندره گردون برای
خیمه خورشید مملکت ، فلک سنک مملکت کنشی چادر ایچون از کوه
ابر ساخته تا زیر بیابان ، نقاعدن بولت دو زرش آتشه یه دک
سابیان مراد بولت سنکا دولتک گنشک سابیانیدر دیمکدر روبین
اطلس منقش به توی تو زرنگار ، بو اطلس منقش طقوز قات
زرنگار چتر بلند بر سر خرگاه خویش دان ، کندو چادرک باشی
اوزره یوجه سرابرده بل یعنی فلک که منقش اطلس و طقوز قات زر
نگار سقف چادر سنک چادرک اوزرنه آنی سرابرده و سایبان بیل
بعد از کیان علک سلیمان نژاد کس ، کیاننده صکره سلیمان ملکینه
ویرمدی کمسه این ساز واین خزانه واین لشکر گران ، بو یراغی
وبو خزینه یی وبو آغر لشکری بودی ار ون گلشن و از بیر دلان
گلشن ایچینده ایدک و سنک بهادرلر کدن ، در هند بود غلغله و در زنک
بد فغان ، هند دیارینی غلغله و زنک ولایتنده ایدی فریاد مراد
کندک محبتیدر ایکی بهادرلرکل خوفندن هند و زنک ولایتلرنده فریاد و
فغان وار ایدی دیمکدر ، در دشت روم خیمه زدی از غزنی کوس
اگر بوزم اوه سنده چادر ادر ایدی کوس فریادن تا دشت روم
رفته و بیابان سیستان ، روم صحراسنه کیدر ایدی و سیستان بیابانینه
تا قصر رزند رساختی زلزله اوفتاد ، تا اطراف روکوشکی دوزدکی لرزه
دوشدی ، در قصرهای قیصر و در خانهای خان ، قیصرک قصرلرینه
و تاتار خانی خانلرینه مراد شاه نجی عیکال ابت ایله و صفدر

سیستان بر ولایت اسمیدر صح

آن

تبریز شروان ... بکدر
کنار آسمان و مشرق و مغرب
و کوه قاف و مغرب ولایتی
و مغرب ... ایله ...
ولایته دیر ... صح

آن گیتی تا ملک کند با تو همسری ، اول گیدر که تا ملکده ابده سنکله ایله
همسرلک از مصر تا بروم و زچین تا بقیروان ، مصردن رومه دک
چیندن مغرب ولایتنه دک ، سال دگر ز قیصرت آرند باج سر
کلجک ییل قیصردن سنکا کتورلر باش باجنی و زچینت آورند
بدرکه خراج خان ، دخی چیندن کتورلر سنک درگاهکه خان
خراجنی ، تو شاکری ز خالق و خلق از تو شاکرند ، سن خالقدن شاکر
سن و خلق سندن شاکر در ، تو شادمان به دولت و ملک از تو شادمان
سن دولت ایله شادمانسن و ملک سندن شادماندر ، انیک بطرف
گلشن وایوان همی روی ، او شده گلشن وایوان طرفنه گیدرسن
با بندگان سمند سعادت بزیر ران ، قوللر ایله سعادت آتی اویلوغ
التنده مراد سعادت آتنه سوارسن قوللرک ایله دیمکدر ، ای علم همی
که از صف کروبیان قدس ، ای پادشاه دبر علم سنکه قدس ملائکه متوریفی
صفندن فیضی رسد بخاطر پاکت زمان زمان ، بر فیض ایرر پاک
خاطرکه زمان زمان ای آشکار نیشس دلت هرچه کردگار ، ای پادشاه
سنک گوکلک اوکنده آشکاره در هر نسنه که حق تعالی دارد
همی به پرده غیب اندرون نهان ، دو تر پرده غیب ایچنده
گزلو مراد صاحب کشف سن دیمکدر ، داده فلک عنان ارادت
بدست تو ، ویرمشدر فلک ارادت اویانی سنک الکه یعنی که حسن
کیم بمراد خود دم مران ، یعنی که بن کیم بنی کندو مرادمه سور مراد
قطب عالم و متصرف فلک اعظم سن دیمکدر ، کر گوشت انقدر داده
به ببر ، اگر دوشمک دوشه سنک آسنه ویرمشم هو ... یعنی اگر ...

بو بند بکیته ایله اوقیمق گرك

سغرو غزا اتمك استرسنك یوری ورنخشت آید زر داده ام بکان
اگر سکا عطا کلور التون ویرشم معدنه یعنی اگر سنی اتمك استرسك
كه معدنه التون ویرشم اندن آلوب ویر صفت کجاست درکف پای
خودش فلك، خفتك قنده در آتی کند وایاغك ایاسنه آت یعنی ایاغ
التنده چکنه هلاك قل؛ یار تو کیست بر سر چشم منش نشان، سنك
یارك کیمدر آنی بنم کوزم باشی اوزرنه نصب قل یعنی سنك دوستك
کم ایسه آنی بنم کوزمه بندرکه آنك یری بنم کوزم اوستیدر، هم کام من
بخدمت تو کشت منتظم، هم بنم مرادم سنك خدمتك ایله اولدی
منتظم؛ هم نام من بمدحت تو کشت جاودان، قصیده بو
قصیده محمد بن یحیی نام وزیر مدحنده در و شعرانك عادتی در اکثر محبوب
ذکری ایله قصیده یه ابتدا ایدرلر آنك ایله مخاطبه و محاکمه یه ترتیب
ایدوب ممدوحك وصفنه شروع ایدرلر و طریقت اهلی قتنده و مرشد
محبوب مجازی یه مشابه که سنده در بیت خانقه در جهد بزم منخانه ای
دل خوبتر، دوش ابا غیبه الن ال شیخم محبوبتر، لاجرم بونده
مخاطب اولان محبوبدن مراد شیخ طریقتدر و مرید صادق که اولور
شیخنه اخلاص حوارشا قلور آنوکچون دیر زد لبری نتوان لاف
زد با سانی، دلبرلکدن لاف اورمق اوکمزا سانلق ایله هزار نکته
درین کار هست تا دانی، بیك نکته بو ایشده واردر تابیله سن مراد
بوندن بودر که مریدلك کولکدن آکمق و شیخلق دعوسن قلمق اسان دکلدر
بو ایشده چوق دقیقه واردر اگر بیلورسك بجز شکر دهنی مایهاست
خوبی را، شکر آغزلولقدن غیری مایه واردر خوبلقه بچاکمی نتوان زد دم

بر یوزك ایله سلیمانلق نفسن اورمق اولمز مراد بوندن بودر که مجرد وعظ
و معرفت و احوال طریقت سویلمك ایله شیخلق اولمز نیته کیم ملکلیز یوزك
ایله سلیمانلق اولمز پس محل کرکدر که حق اولان بلا عمل معنوینز دکلدر
هزار سلطنت دلبری بدان نرسد، بیك دلبرلك سلطنتی اکا
ارشمز که در دلی بهنر خویش را بکنجایی، که بر کوکله هنر ایله کندوکی که
صغدره سن مراد بوندن بودر که چوق وعظ و نصیحت ایلمك و علم و معرفت
سویلمك و خلقه حکم حکومت ایلمك و کندو اعلی جاه اولی کورمك اکا
ارشمز که عمل صالح و اخلاص ایله کوکلی ییراییب قلبنه دخول ایده سن؛ چه کرد
ما که بر آنکه نخیز بهستی من، نه تو زلر که قوبردك بنم وارلغمدن
هبا د ضعته سمند تو که تیز می رانی، حسته اولسون آتك که تیز سورر سن
مراد بوندن بودر که وعظك ایله بندن چوق کدورات نفسانیه قوبردك
خوب علم و کی آنك و تقدیر مقالك وار کوزل سوز سن یعنی سوق کلام
ایدرسن دیمکدر نه همنشینی رندان سری فرود آور، رندلر همنشینی
لکنه بر باشن اندر که کنج هاست درین بی سری و سامانی، که خزینه
لر وار در بو باشن سزلقده و یوقسزلقده مراد بودر که علم کثیرك و وعظ دلپذیرك
واردر آما مخلص اولان عاملر و ملامتیه طائفه سندن اولانلر ایله
مصاحبته تنزل ایت که بو فقر و بی وجه کده نیجه خزینه لر واردر
یعنی غنای قلب و صفای خاطر و کنز قناعت و کنج فراغت و فضل الهی
و فیض نامتناهی واردر، بیار باده و رنکین که یك حکایت راست
کنوز رنکینی غرابی که بر دوغرو حکایت، بکو بهر نکم رخنه در مسلمانی
دیمیرم الزم که کی حالا ملقده مراد بودر که عشق خالص و عمل ایله با کتوز که

مؤمن مخلص اولاسنکه سکا بر حکایت راست دیه‌ین اندن
جحمة الاسن اتاما سلماتلغه نقصان ویرمیه‌ین اول حکایت راست
بو ایکی بیتدن معلوم اولور که دیر مغانک بابای صبوحی کشان که تا من
مست صبوحی چکنلر اتابکی طرازی ایچون که تا من مست نکوی میکده
استاده ام بدربانی • میخانه محله‌سنده بر دلکلمغه تبوجیلکده
مراد سحرخیز اولوب طاعت ایدنلرک قاپیسی ایچون جمعانق مست
خانقاه محله‌سنده کر تبوجیلغه طورمشم و خدمتده قایم اولمشم
باهیچ زاهد ظاهر فروش نکذشتم • هیچ ظاهر صاتیجی زاهدلا اوغرمدم
که زیر خرقه نه زنار داشت پنهانی • که خرقه‌سی آلتنده زناری اولمیه
کزلو مراد بودرکه هر صوفی ظاهر فروشه که بولشدم انده پنهان زنار
ریا وکبر و مکر کوردم پس اخلاص امرنادر و تحصیلی مشکلدر و کارکر
ادلان اولدر آنک سینه سعی کرک تمام طره‌ءدلبند خوبش بخری یکن
کند و کوکل بغلیجی طره‌لکک آدی ایچون بر خیر قل که تا خدات نکه دارد
از بریشانی • که تا الله صقلیه سنی پریشانلقدن مرادی خالطیدن
شیخ در الکادیر سنک کوکل بغلیجی سلسله طریقتک ایچون بر خیر قل
که الناس مجزیون باعمالهم حسبنجه الله تعالی سنی پریشانلقدن صقلیه
واول خیر بودر که مکر حسبنجه عنایت ز حال حافظ باز • عنایت کوزلی
حافظک حالندن کرو دونه و کرنه حال بکویم با صف ثانی • یوخسه حالی
دیرم آصف ثانی یه که اول مصلح احوال عالم در بنم حالم اصلاحنده سعی
ایوب خططلاح حالمی امر ایدر و اول آصف ثانی وصف و بیانی ایچون
دیمیر که وزیر شاه نشان خواجه زمین و زمان • پادشاه نشانلو

وزیر و بزرگ و زمانک خواجه‌سی که خرفت بر وحال انس و جان • که
خرفدر آنک سبیله خرقدر بر کمسنک حالی قوام دولت و دین محمد بن علی
دولت و دنیا قوامی محمد بن علی در که می درخشیدش از چهره فر یزدانی
که بلیدر آنک یوزیدن حق تعالی یه منسوب قوت در و نوع فراد قوامدن
اولدرکه بر شینک دور مسنه سبب اوله بس اول وزیر دولت
دنیانک قیام و پایدار اولمسنه سببدر و یوزندن قوت باهیت
یزدانی ظاهر اولور اطلبوا الخیر عند حسان الوجوه حسنجه دلیل خیر در
زهی حمید خصالی که کاه فکر صواب • زهی محمود الخصایل که فکر
صواب وقتنده • ترا رسد که کنی دعوی جهان بانی • سکا برشور و
یراشور که ایدرسن جهانبان صقلیجیلق دعوی‌سنی مراد بودرکه جهان
صقلیجه ایو خولر کرک وزیر محمود خصال ایو خصلتلری اولدوغی ایچون
سکا یراز جهانبانلق دعوسنی اتمک دیدیکه لفظ بان اسم جامد
در حفظ دلالت ایدر آنونیچون باغبان و کلبان و کشتیبان دیرلر
طراز دولت باقی ترا همی زیبد • دولت باقی علامتی جامه‌سی سکا
یراشور که هست منبر دنام عالم فانی • که سنک جامه‌نک التنزی عالم فانی
نامی مراد بودر که عالم فانی نام و نشانه همت حرف اتمزسن هر کارک
الله ایچوندر لا جرم که دولت باقیه علامتی جامه‌سی یعنی دولت
ابدیه لباسی سکا یراشور • اکر نه دست عطای تو دستکیر شود
اکر سنک عطانک الی دستکیر اولمیه • همه بسیط زمین رو نهد بویرانی
دوکلی یر دوشکی یوز قویه ویرانلغه مراد بودرکه بسیط زمینی معمور
ایدن سنک عطا و سخاکدر اکر اول دستکیر اولمیه جمیع بسیط

زمینی ویرانلغه توجه ایدر. تو بیی کر صورت جسم ترا هیولی نیست
سننکه صورت جسمکه هیولی یوقدر جوهر ملکی در لباس انسانی
ملکه منسوب جوهردن سن انسانه منسوب لباسده مراد بودر که جسمانیاتک
صورت جسمیه سنه هیولی کبی کرک کر صورت جسمیه هیولی یه عارض اولور
اما سنک صورت جسمیتک هیولی یه عارض اولمز بلکه سن که ماده یه
ملکیه دن مخلوقسن کر انکا صورت انسانیه عارض اولمشدر خلاصه یه
مراد ممدوحی اولان وزیری اخلاق ملکیه ایله توصیف ایدرها دهکی جوهر
ملک اولدیغیچون. کدام پایه به تعظیم نصب بارت کرد. قنقی تعظیم پایه
سن نصب ایتمک اولور. که در حائل فکرت نه برتر ازانی. که
فکر حائلنده اندن یوجه اولمیه سن مراد بودر که فکر سنی تعظیم ایدوب
فلان پایه آنک درجه سیدر دیه سن استحقاقده اندن اعلی سن
پس سنکیچون فکر ایله بر پایه یه تعظیم تعیینا ایتمک امکان یوقدر
درون خلوت کروبیان عالم قدس. عالم قدس ملائکه مقربلری
خلوتلری ایچنده صریر کلک تو باشد سماع روحانی. سنک قلمک آوازی
اولور سماع روحانی مراد بودر که عالم قدسده اولان ملائکه مقربین
خلوتلری ایچنده سنک قلمک صداسندن رقص و سماع ایدرلر
کرباز دیدی ملائکه حفظ ایدجک خیرات. در ترازو رسد شکر آویز
خواجکی کزجود. سکا بر اشور خواجه لق شکر آویزیکه سخاده
دو آستین بکر عالم افتد. ایکی یکی عالم کریلرینه صاجرسن
مراد بودر که تحسین بر کمه بر فایق و لطیف ایتش اتلمه و بر
صنعتده پهلوانلق ایلمه شکر اصدیکی دیرلر پس وزارت شکر آویزیکی

سکا

سکا بر اشور که جمیع عالم کریلرینه کجدرک و انلردن یوکسک اوجدرک
سوابق کرامت را چکونه شرح کنم. سنک سابقه کرملرک نیجه شرح
ایدیم. تبارک الله ازان کاربس زرحانی. بارک الله اول رحمانی
ایشه دوزدیکدن مراد بودر که بس بقاسندن صادر اولان کرملر
انسانده قادر اولور دکلدر صفت رحمانه نسبت اولنماجق کرملردر
پس بن اول کرملرنی شرح ایتمکه نیجه قادر اولورم خلاصه یه مراد ممدوحنی
کمال کرم ایله وصف ایدر. صواعق سخطت را بیان چکونه کنم. صواعق
جمع صاعقه در صاعقه یلدیرم در و سخط خشم در او بلیه معناسی
مصراع بودر که سنک خشمک یلدیریملرینی نیجه بیان ایدیم. نعوذ بالله
ازان چیزهای طوفانی. نعوذ بالله اول طوفانی نسنه لردن مراد
ممدوحنی کمال غضب ایله توصیف ایدر که تجلیده کرم تمام نیجه ممدوح
ایسه موقعنده انتقام تمام اولمق معتبرلدر. کنون که شاه کل شد
بجلیکاه چمن. شمدی که کل محبوبی کندی چمن کردکاهنه
جز نسیم صبا نیست همدم جانی. صبا یلندن غیری بو قدر
مصاحب جانی مراد بودر که کشف فیض که مجلس ذکره کیده نغمه
بابته دن غیری جانکه مصاحبی اولمز. شقایق ازلی سلطان
کل سپار دباز. شقایق کل سلطانی ایچون احمر یعنی تسلیم
ایدر کر و بباد دبان صبا کلها تعالی. صبا یلچی سنه نعمانی باشری
مراد شقایق قدری باشنده آتش عشق اولانه کمنه در لاجرم اول
باشنده اولان الوان افکاری ترک ایدوب کشف حالی وقف غمایی
ایمشدر دران رسیدند سوی ییم باد بهار. انکا ایرشدی بهار یلنک

[illegible]

کوچک قیقولو بلبلک سعیدنده که لاف میزنند از لطف روح حیوانی
که لاف اورر لطفدن روح حیوانی مراد بهاردن عالم بسط در
آنک بلی غنچه ء رباتیه درونیمی فیض طیب در آنک سعیی وهمتی
اولیجق انجق روح انسانی دکل روح حیوانی دخی لطافت وفیضان
لافن اورر سحرکهم چه خوش آمد که بلبلی چلبانک سحر وقتنده
بکانه خوش کلدی که بر بلبل اوازه نغنچه می زد ومی کفت در نجز رانی
اوردی غنچه یه ودیدی سوز سوز مکره بو بیت بر بهو تدر که تنک دل
چه نشینی بپرده بیرون آی که کوکلی طارننه او تورر سن پرده دن
طشره چیق کر ذرحمت شرابی چو لعل رمانی که کو یره در بر شراب
لعل رمانی یعنی مراد بلبلدن طریقته دعوت ایدنلرز وغنچه دن اهل دنیا
اولوب منقبض اولانلردر وکوبه دن مراد شیخ درکه عشق آلهی ایلاجا ایدر
مریدلر ظروف قلوبنه انلرده ذوق عشق حاصل اولور لاجرم اول
طریقته داعی اولان دلکک اولان اهل دنیایه دیر کوکلی طارنه اوتورر
مضیق دنیادن چیقوب حضور شیخه کلوب عشق آلهی نوش ایدوب
پر شوق اولوب حروش قل حکون که می بخوری بر جا لی کلی بک جا جی
اعه که شراب انجز بیک کل جالی اوزره برای که بهتر بله دکر می جوری
پشیمانی که کر و بر آید دخی پشیمان اولمیه سن مراد بودر که کشف ظهور
ایلدیجک مشاهده یه کشف اوزره عشق آلهی نوش ایتمز وطاعت
قربت قلمزسک اول حالت کچیجک کر پشیمان اولیه سن بهشکر اتمت
تکفیر کر میان بر خاست تکفیر تهمتی اورته دن قالقدوغی
شکره بکوشتی کر کل وصلت دخی نه سنانی دور شهره که کلکدن
و

وشر ایدن کند و دادکی الدر سن مراد بودر که اولا منکر عشق چوق
ایدیکی که ترک دنیا ایدوب عشق آلهی وطاعت شاهی یه مشغول
اولانلره طعن ایدوب تکفیر ایلیوب خطایه نسبت ایدرلر ایدی و
شمدی یا منکر اولنلر فقرا اولوب تهمت تکفیر اورته دن کلدی یا لاجرم
بو شکر ایچون سعی ایدوب کشفونه وعشق حقدن کند و دادکی
الوب قضا رمامات اتمکر سن جفا نه شیوه ء دین بر رانی
بود خاشا جفا دین بلیلمز شیوه سی دکلدر حاشا
همه کرامت ولطفست شرع یزدانی دوکلی کرامت ولطف در
شرع آلهی مراد بودر که شریعت اهلنه جفا اولنلری و توجیه وجیه
قلنلری واخلاص مخصوص اولنلری تکفیر اتمزلر بلکه تکریم والطاف ایدرلر
پس دین برور اولانلر وبو مسئله یه که بیلنلر اهل تصوفه جفا اتمزلر
وتعدی قلمزلر انا رموز شر انا الحق چه داند آن غافل انا الحق
سرتی رمزلرین نه بیلور اول غافل که منجذب نشد از جذبهای سبحانی
که حقیقیج اولمدی سبحانی جذبه لردن مراد بودر که شول کسه یه
که جذبه ء آلهیه واصل اولوب کندو نفسانیتندن خالی وتجلی
سبحانی ایله مملی اولا اول کسه انا الحق دیمسه روا اولور دنشول
کمسنه که اوصاف بشریت اندن زائل اولوب تخلقوا باخلاق الله
دو جنیجه خلق انده حاصل اولا انا الحق دیسه روا اولور تا شول
کمسنه که صفات الهیه او نوب انده آثار آلهیه ظهور ایدوب
شول دمور کبی که اتشده دوروب رنکی آتش یه حاصل قبلوب
بو آتشین کبی اضراق ایدر اولوب انا النار دیمکه جائز اولدوغی

نکه مظهر صفات الله ومظهر اثار الله اولان انا الحق دیسه روا اولور
بو رمزی بیلمین غافل بونک قائلین کفره نسبت قیلورز درون پرده
گل بین که غنچه چه می سازد ۔ گلی پرده سی ایچره گور که غنچه ده زر
زرنهاد دیده بی خنجر تو لعل بیکانی ۔ سنک خنجرنک گوزی ایچون لعل بیکانی
مراد مخاطبدن وزیر ممدوح درکه اکا دیرکه آچلمین گل که انا غنچه دیرلر
آنک ایچنه نظر قیل گور که لعلکی غزل غنچه درسنک خنجرک گوزی
ایچون یعنی آنک گوزن چیقرمق ایچون ضرب سرای وزیر ست ساقیا
مگذار ۔ وزیرک شننک اوی در ای ساقی قویمه که غیر جام می اچاکند
گران جانی ۔ که شراب قدحندن غیری انده آغر جانلولوق ایده یعنی
ثقیل اولا مراد بودرکه روح انسانیکه شاه در عقل معاد آنک وزیری
در بو باشی اول وزیرک شننک اوی در لاجرم ای شیخ باشره ظرف
عشقدن غیری نسنه قومه بلکه آنی ظرف عشقدن غیری قالمیه
حتی ثقل جان اولمیه ۔ تو بودی ای دم صبح امید که سرجهان ۔ سن
ایدک ای امید صبحی نفسی که محبت باشندن سرآمدی و سرآمد
شب ان ظلمانی ۔ حقیقه [illegible] باشکندی یعنی تمام
اولدی ظلمانی گیجه مراد مخاطبدن وزیر ممدوح در غالبا بیانیندن
الحق آنک گوییا اول دیار شب ظلمانی کبی تاریک ایمش
اولکه [illegible] ذکر ایدوب
شکر ایدر شنیده ام که زمن یاد میکنی گه گاه ۔ [illegible]
یاد آید [illegible] ولی بمجلس خاص خود نمی خوانی
ولی کندی مجلس خاصکه اوقیمزسن مراد بودرکه بنی یاد ایدراکمش

سن

سن اما کندو مجلس خاصکه دعوت ایتمزسن که بندن معارف
الهیه اشیده سن انوکیچون دیر طلب نمی کنی از من سخن جفا اینست
بندن سوز طلب ایتمزسن جفا بودر ۔ وگرنه با توجه بحث از
سخن دانی ۔ یوخسه بونکله ایله نه بحث وار درسوز بیلمکده مراد
بودرکه سنک سوز بیلدوکده نزاع یوقدر بنی مجلس خاصکه
التوب سویلتمزسن فضیله بیلمه سن و بونده تنبیه واردرکه اهل
فضل اولان اهل دنیانک مجلس عامته وارمیه دعوت اولنورسه
دخی بلکه مجلس خاصته واره دعوت و رغبت اولنورسه و مجلس
خاصه وارنجق دخی کندوسی منتظم اولوب اهل دنیا سامع اولوب
فضیله و مقدرینی معلوم اوله ز حافظان جهان کس چو بنده جمع نکرد
جهانک حافظلرندن کمسه بنم کبی جمع ایلمدی لطایف حکم با کتاب قرانی
حکمت لطیفه لرینی کتاب قرآنی ایله مراد بودرکه بن کتاب تفسیر
قرآنی بیلدوکم کبی علوم حکمیه لطایفنی بیلورم هیچ بر حافظ بنم کبی
جامع معقول و منقول دکلدر [illegible] مراد اظهار فضل و لاف
کمال دکلدر بلکه اظهار شکر در زیرا حق تعالی بکا کتاب قرانک
عظمته و تفاقمنه استعداد ویردوکی بی لطایف حکمتلر جمعنه
دخی استعداد ویردی و توفیق طلب علمه بکا طالب اولوب
جامع کمالات ایلدیم [illegible] علم [illegible] سال بقا
[illegible] سنک [illegible]
[illegible] زانی [illegible] تفسیر متاع
استه سن [illegible] جزای ایله مراد بودرکه شو [illegible] که بر اهل فضله

احسان ایدوب کندو بیمی مدح ایتدیلر آنکچون مدحی ایله اول کسنه بیچه نظیر باقی
اولور کذکر نا یغتیر اولنور بونک مقابله سنده هر نه احسان ایتدیلر ایسه
متاع نقیصی دجرنها یاتمش اولور سخنی دراز کشیدم ولی امیدم هست
سوزی اوزون چکدم یعنی سوزی اوزاتدم ولی امیدم واردر که ذیل عفو بر بین
ماجرا بپوشانی ؛ که عفو ایتکن بو ماجری اوزره اورته سن مراد بودر که
تطویلی کلام ایتدم ولیکن امیدم اولدر که عفو عنایتک ایله تطویل کلام ایدوب
تقصیر سهو ایتدیکم کناهیمی اورته سن همیشه تا بهاران صبا الصبح و باغ
همیشه بهارلرده صبا باغ یوزینی اورزه ؛ هزار نقش نگارد ز خط ریحانی
بیک نقش تصویر ایده خط ریحانیدن بو بیت دخی عرب نور ز بباغ
ملک ز شاخ امل بیمر دراز ؛ ملک با غنچه امید بدا غنچه اوزن عمر ایله
شکفته با دکلدو دولتده باسانی ؛ آچلمش اولسون دولتک کلی
اسانلق ایله مراد محدوحی اولان وزیره دعای خیر در قطعه
جزاین قصیده نبودی کلام حافظرا ؛ برای دانش و فضلش بسی این بدایشاید
چه بیکی نظری کس زبینها باش که تا ؛ بدا بجا جمع شده انور و عدول غولها
بلکه که دیوان حافظ نسخه لرنده بر نسخه ده بو قطعه نی بولنوب ذیل شرحده
یازلوغ مناسب کورلیوب بونده یازلدی غزل دوازدهم
در عشق تو ای صنم چنانم ؛ سنک عشقکده ای صنم اویلیم که هستی
خویشتن در کمانم ؛ کندو وارلغیمدن کمانده یم مراد بودر که سنک عشقکده
شویله بیخودم که کندو وارلغمه تمام علمم یوقدر هر چند که زار و ناتوانم
هر نه قدر که زار و ضعیفم کر دست دهد هزار جانم ؛ اکر اله ویرسه بیک جان
بجا در پای مبارکت فشانم ؛ سنک مبارک ایاغکه صاچم مراد بودر که

بیک

بیکن جانم دخی اولورسه خاک پایکه فدا ایدرایدم ؛ کو بخت که از سر نیازی
قنی بخت که بر نیاز باشندن ؛ در حضرت چون تو دلنوازی
سنک کبی بر کوکل اوخشایجی حضرتنده ؛ معروض کنم نهفته رازی
عرض ایدم کزلو بر رازی ؛ هیهات که چو تو شاهبازی ؛ هیهات که
سنک کبی بر شاهباز ؛ تشریف دهد بآشیانم ؛ تشریف ویره
بنم یوه مه مراد قنی بخت و سعادت که سکا عرض نیاز ایدم و
سنک کبی شاهباز بلند پرواز بنم مسکینم مسکننه نزول ایده دیکلر
هر چند ستمکری ترا خوست ؛ هر نه قدر که ظلم سکا خو در ترحم کن
تو بدیدار که آن نه نکوست ؛ الکل ایت بیزمزلیک که اول ایو دکلدر
کزانکه دولت نه زآهن و روست ؛ اکر سنک کوکلک دموردن
و تو جدن دکل ایسه آخر بصبر میم کذر کن ای دوست ؛ آخر باشیم
اوزره اوغرا ای دوست انکار که خاک آستانم ؛ ظن ایت
که اشیک طپراغیم مراد تخاطبدن نفس در که آنک خطابن ذکر ایدوب
ترک عصیان ایچون نصیحت ایلیوب کندویه موافقت و مقارنته
دعوت ایدوب تنزل و تعطف ایدر ؛ کفتم که چو کشتیم بزاری
دیمکه بنی قتل ایتدک زارلق ایله ؛ زین پس ره مرحمت سپاری
بوندن صکره مرحمت یولنه کیدرسن ؛ برداری و رقع وفا نکاری ؛ کوکلی اوزره
وفا رقعه سن نقش قیل ؛ تو خود ره وصل ما ندارنی ؛ سن خود
بزم وصلمز یولنی دوتمزسن ؛ من طالع و بخت خویش دانم ؛ بن
کندو طالع و بختمی بیلورم مراد کر و تخاطبدن نفس در ایندن شکایت
ایدوب نظر لطف مرحمت ایدر ای بنعمتکز ز دوره دینکز

الاکر باغلمش کمسه بقیندن واراقدن بر هیچ بجون ترک و تاجیک
هیچ اوزره ترک ولایتی وفارس ولایتی قانند در مسکن اخلاط ایماسک
مملوکلرک زبا ده تخلیصی مسکننده کر خانه بحفرست وتاریک اکر او
حقیر در وغرکو در بر دیده زار مشنست مقامم سن روشن کوز
اوزره دیکم مراد بونی بیان ایدرکه نفس هیچ سنه ایچون اراقدن
ویقیندن اهالی ولایتک قانند قصد ایدر وقلب مسکننده در
آنی حقیر ونکالانی در دیر سه روح آنی چشم روشن اوزره اسکان
ایدر تک مساعده وموافقت ایلیوب طاعتده من از بتو
بجز وفا نجوییم بن سندن وفادن غیری استمزم بیرون ز کل
وفا نبوییم وفا کلمندن خارج حرفقزم الا ره بنده کی نبوییم
الا عفو الشح یولنه بلمزم اسرار تو بپیش کس نکوییم سنک اسرارک کمسه
اوکنده دیمزم هوا وصاف تو بپیش کس نخوانم سنک اوصافکی
کمسه اوکنده اوقیمزم مراد بخاطبده کرونفس درکه روح اندن
وفا استر ولکن عبودیت العجز والاسرار دلو اصاف وقبایح افعال
واضلاق ذمیمه سن ذکر ایتمزیکز دونه ده وفاکشودیم دوتلم حوفی
قبوس آچدوق به مولایم بیر غرب بودم بحتیم تهمت ایدر زیور مدیق
نه بود بیر الحجرمی علوم دیم بو قیدیبه بیر نکم کوسترد کی ایت
آخر نجیب و تقویایه بودیم اخر بجن وسین بار دیکلی ایدک عبودیت تعلقت
ومین بجانم سنک عهدک صدق بن اهمانه حق دکلی ایتی مراد بخاطبده
نفس ایدوکی ظاهردر که روح الکادیر الحجه سکا وفا قبوس
آچدوق (نا) بحشی یوله ایتوب الابر تو روح بنی موافقت سن بحالفت

الله

ایتدوکلک واقع حال در وعالم آلیدن سنک ایله یار ایدک آماسن
الست بربکم عهدینی صیدک بن همان دوکلکانم کر سر ببریی بتیغ تیزرم
اکر باشم سنک کسن قلبم ایله ازکوی وفات بر نخیزم سنک وفاک
محله سندن قالقمزم ورزانکه کنند ریز ریزم اکر بنی پاره پاره
ایدرلر ایسه من مهر دیکر مهر تو نریزم بن سنک محبتک مهرینی
دوکمزم الا که بریند داستخوانم الا کر دوکلم کموکم مراد بخاطبده
که معشوق حقیقی اولمغ ظاهر در انها کر نشان عشق جویند
انلکر عشق نشانی ارارلر خبر راه مزار من بپویند بنم مزارم یولنده
بجز بلمزلر خاک من زار چون ببویند بن زارک طپراغنی چوق
قوقه لر نکس نام تو بر سرم بکویند اکر سنک آدکی بنم باشم اوزره
دیرلر فریاد بر آید از روانم فریاد حیقه بنم جاغدن مراد بنم مزارم
دن عشوق معقوسی کلور ومحبت بعد الوفاة روحدن زائل اولمز دیکلدر
کر بکذردم به پیش خیالی اکر کچر سه اوکمدن بر جماعت نیم یک صفا
به از سهیلی هر بری بیک اولوبه صفا ده بر سهیل یلدزندن
از تو نکنم بنغیر میلی سندن انخرم غیره بر میل مجنونم اکر بیانی لیلی
سندن انخرم غیره بر میل مجنون یعنی دیوانه اکر لیلی یاسنه ملک عرب وعجم
سنانم عرب وعجم ملکن الورسم مراد بو درکه اکر نظرمه بر سوری
محبوبلر کلسه هر بری بیک صفاده بر سهیل یلدزندن کیمرک انوار سندن
غیری به میل ایتمزم وکنده معشوقی عرب وعجم ملکنه دیمزم خلاصه
مراد بو درکه حضرت حقدن غیری به میل ایتمزم وآنی عالمه ویرمزم
دیکلدر کتم صنما در آرزویت اولادم اکی صنم

آشفته و تیره دل چو مویت • فرشتی و کوکلی بولانوب زلفکبی کاه جیندکی رسم
بکویت • هر شبکو ایر فرسم سنک شکاکنه شب نیست که از فراق تو رویت
کنجه بو قدر کرسنک یوزک فراقندن زاری بیلک نمی رسانم • زاریلغی
فلکه ایرشدر میم مراد بو بیتدن کندونک آشفته حال و غیب هویت
یکی مستور الاحوال ایدوکن بیان و وصول مستر المحبوب طلبنده
اهتمام ایتدوکن ذکردر • در آرزوی وصل تو اصل شادمانی • ای دلبر سنک
وصلک شادمانی اصلیدر • ماتی به نشاط جاودانی • قطعه سل
نشاط ایله ابدی بر حافظ خود چه بی نشانی • کندوده فنالکه
نه صافر جسن هر جاکم که بر سرم بر آئی • هر جایکه کر باشم اوزره سوزر سه
سهلست ز خود نشانی مراغم • آسان در کندوزی سورمه بنی مراد
مخاطبدن نفس لوامه اهل نظره ظاهر در • قطعه
لفظ حافظ بران دلیل بود • کز درون آفتابی زدی از غم
اول و آخرش اگر نگری • خوشتر بر آئی در و تو حفظ اتم
ومبطل کر خواجه حافظک نظمی شور انگیز و ذوق آمیز اولوب و
جامع باطن و ظاهر ولامع جمیع خواطر اولدوغی اجلدن زمان حیاتنده
مدت قلیلده شهرت کبری بولوب و اطراف عالمه منتشر اولوب
وکندوسی دخی درس تفسیر قرآنه و تعلیم حضرت سلطانه مشغول
اولوب و تألیف بعض علومه اشتغالدن بولمیوب ترتیب دیوان ایکی
میسر اولمیوب نظمی متفرق قلوب سنه احدی و تسعین و سبعمائه ده
دار فنادن انتقال منزل بقایه ارتحال ایدوب کندو شهری شیرازده
مصلی نام محلده دفن اولنوب وفاتک زمانی و قبرینک

مکا

مکانینی اعلام ایچون دیمشلر قطعه • چراغ اهل معنی خواجه حافظ
که شمعی بود از نور تجلی • چو در خاک مصلی گشت مدفون
بجو تاریخش از خاک مصلی • لاجرم مذکور خواجه حافظک وفاتندن
صکره احبابندن بعضی دیوانینی ترتیب و سلوکه مناسب تذهیب
ایدوب و بعضی ظرفا حرف اول اعتباریله حروف تهجی ترتیبی
حسبیله ترتیب ایلیوب و بعض عرفا دخی غزللرینک مضمونی مناسبتی
ایله ترتیب ایدوب و غزللرینک ابیاتی ترتیبنده دخی بو جهتلر
ملاحظه اولنمشدر اول جهتدن دیوان حافظ نسخه لرنده ترتیب
اغزال و ابیات مختلفه و اسلوب دواوین متغیر و مختلف اولدی
و بو حقیر متن اختیار ایتدوکی نسخه احوال سلوکه مناسب و
طبع سلیمه ملایم ولانور و اهل فضل عندلرنده ارباب وجد و حالله
که معلومدر که خواجه حافظک اکثر الفاظنک معنی منطوقی بیاننده
خیلی اهالی عاجز و قاصرلردر و معنی مراد تعیینده متحیرلر ایدی نفحه
الواقع لسان الغیب شرحی آسان اولمغز اما بو عوام انسانه نظرنده
دخی [illegible] بو اقسام زیاده [illegible] اوقیمقی عربی نیتنه بیتمش
[illegible] حافظ [illegible] طالب فضل رحمن اولوب
حضرت [illegible] قلوب کثرت اشتغالندن [illegible] بالی دار ایکی
[illegible] ایدوب
[illegible] اولوب [illegible] غالب اولوب
[illegible]
[illegible] نظر [illegible] خواجه [illegible]

خاک مصلی
سنه ٧٩١

[illegible] لسان الغیب [illegible]

لطف واحسان ایلیوب بو فقیری دعاء خیر ایله یاد و روحیچون
صدقه دن ثواب ایله غنی وشاد ایده لر بیت باغ از مشتری بها خواهد
شارح از ناظران دعا خواهد ٭ قد وقع الفراغ من التأليف في
الليلة الرابعة يوم الاربعاء الرابع من شهر ذي الحجة الشريفة سنة
ست وستين وستمائة ٭ قد وقع الفراغ من تنميقه بعون الله وحسن
توفيقه يوم الخميس السادس والعشرين من ذي الحجة الحرام سنة
ست وستين وستمائة ٭ فرغ القلم عن الكتابة بعون الله والعناية
يوم الاربع اثني عشر من شهر شوال المكرم سنة ثلث والف من الهجرة النبوية [illegible]

وقد تم هذه النسخة الشريفة بيد الفقير
الى رحمة ربه القدير شيخ احمد بن
شيخ محمد بن شيخ محمد بن شيخ
احمد الخلوتيون
بنعمة قره حصار
حماها الله
عن الآفات
م

لقد تمت هذا الرقم ٭ عليه قد اعان من الكتاب ٭
لقد ايقنت ان الخط يبقى ٭ وكاتبه رميم بالتراب ٭

هرکه خواند دعا طمع دارم
زانکه من بنده گنهکارم
المعترف بالعجز والتقصير
حرره الفقير [illegible]
در این کتاب بجهد دل [illegible]
نوشته [illegible]
[illegible]
بهر چه در [illegible] باد
[illegible]
کاتب [illegible] باد